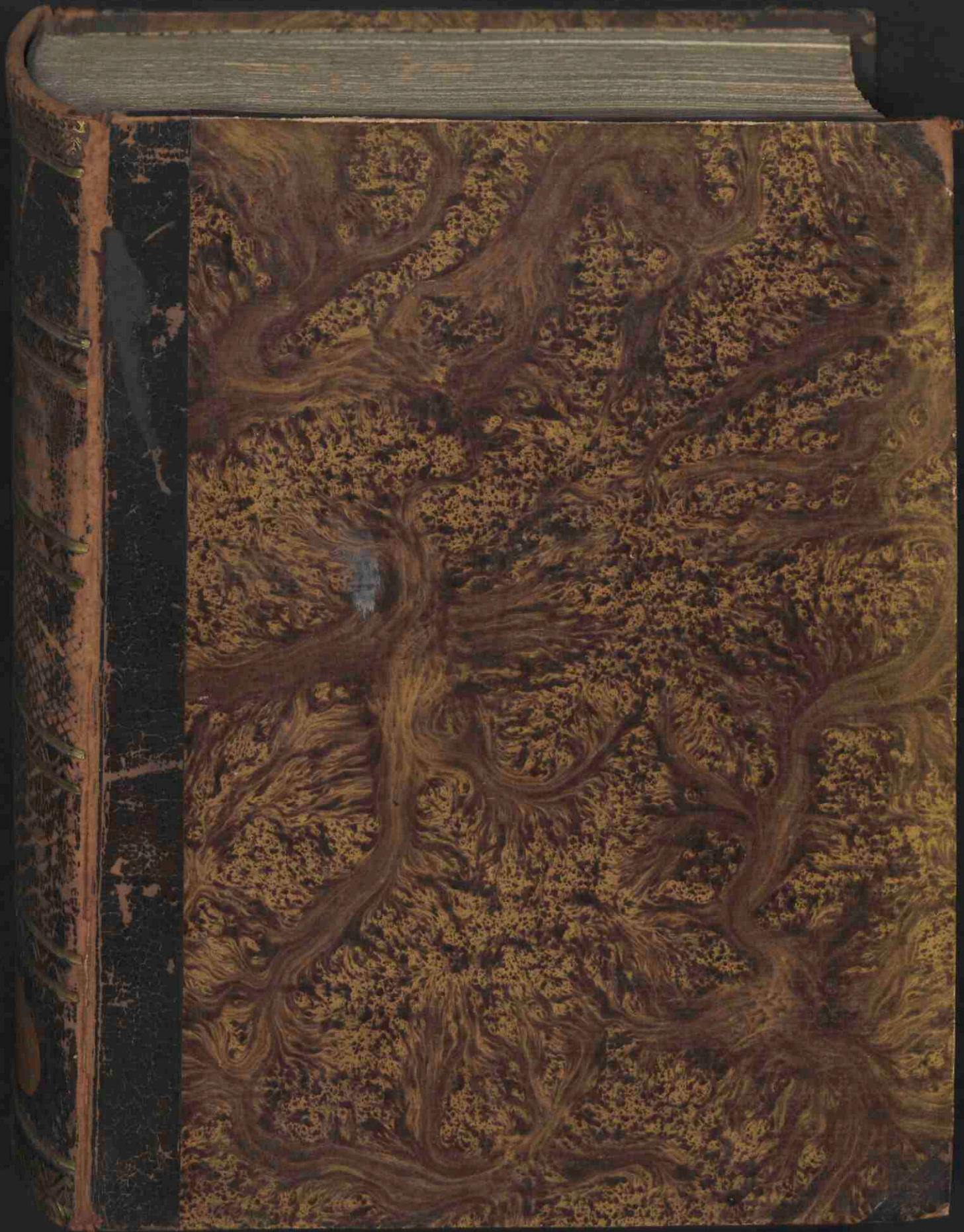
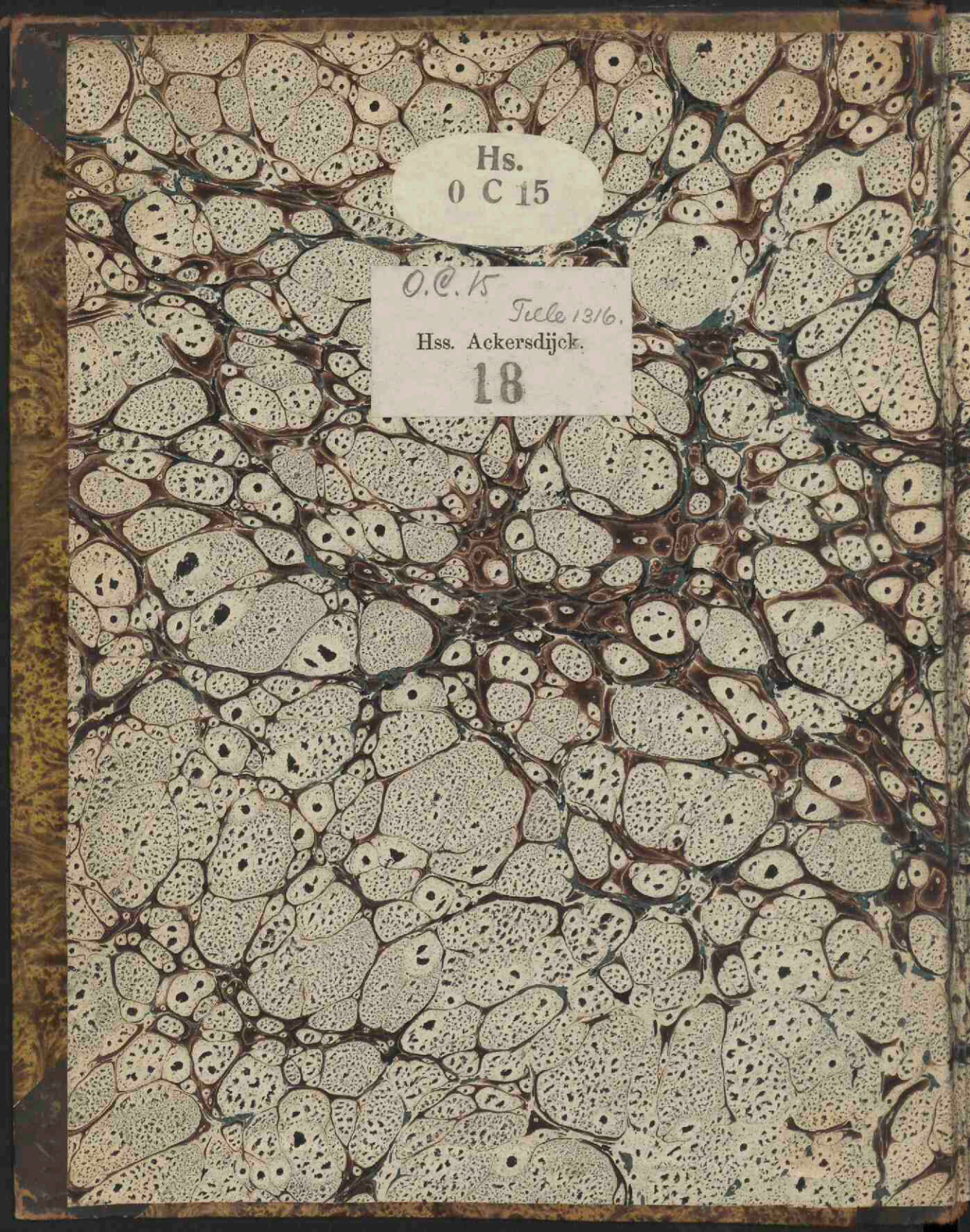

Reis door Engeland, Schotland en Ierland, 17 juli - 25 oct. 1842

<https://hdl.handle.net/1874/389032>

Hs.
O C 15

O.C. 15

Felle 13/6.

Hss. Ackersdijck.

18

His Record. 18.

J. Akerlöf

Zondag 17 July 1842, des morgens om half 8, was ik met het roeboot naar Rotterdam, maar ik den volgenden dag bleef, en my, was veel de tyd gedroegde, waardoor ikde tot de voorgenomen reis naar Engeland.

Dinsdag 19 was ik, des morgens met te 9 uur, zoo als vangekondigd was, naar te 11 uur, met de Batavier van Rotterdam af. Om den lafen water stant konken wy niet langs den Boel de hand uit varen. Aan het westende van het eiland Ysselmonde gekomen, keerden wy links om, waeren door de oude Maat, voorby 't Graue. see, vervolgens door het Hollandsch Diep en het Karampoliet. Reim te ras ure kwamen wy voorby Helleraessluit in Zee. Het weder was deser morgen zeer warm, tegen den avond kwam er regen en onweeder, doch, daer na was het helder en kael; ik bleef het kortst van de reizigers op dek.

Woensdag 20. Toen ik deser morgen, te half 6, bene kwam zag men de Engelsche kust in de verte. Spoedig konde men de witte rotten van North-Foreland deuidelyk onderscheiden. Het had deser nacht gedouwd en geregend, doch deser morgen was het helder, zoo dat wy de plaatsen aan de kust van die aan de rivier deuidelyk zien konden. Zy namen steeds toe, en de drubte van naasten gen werd aanhoudend grooter, haer meer wy Londen naderden. Doch het slechte weder hervatte zich, zoo dat wy de groote stad voor het eerst ni

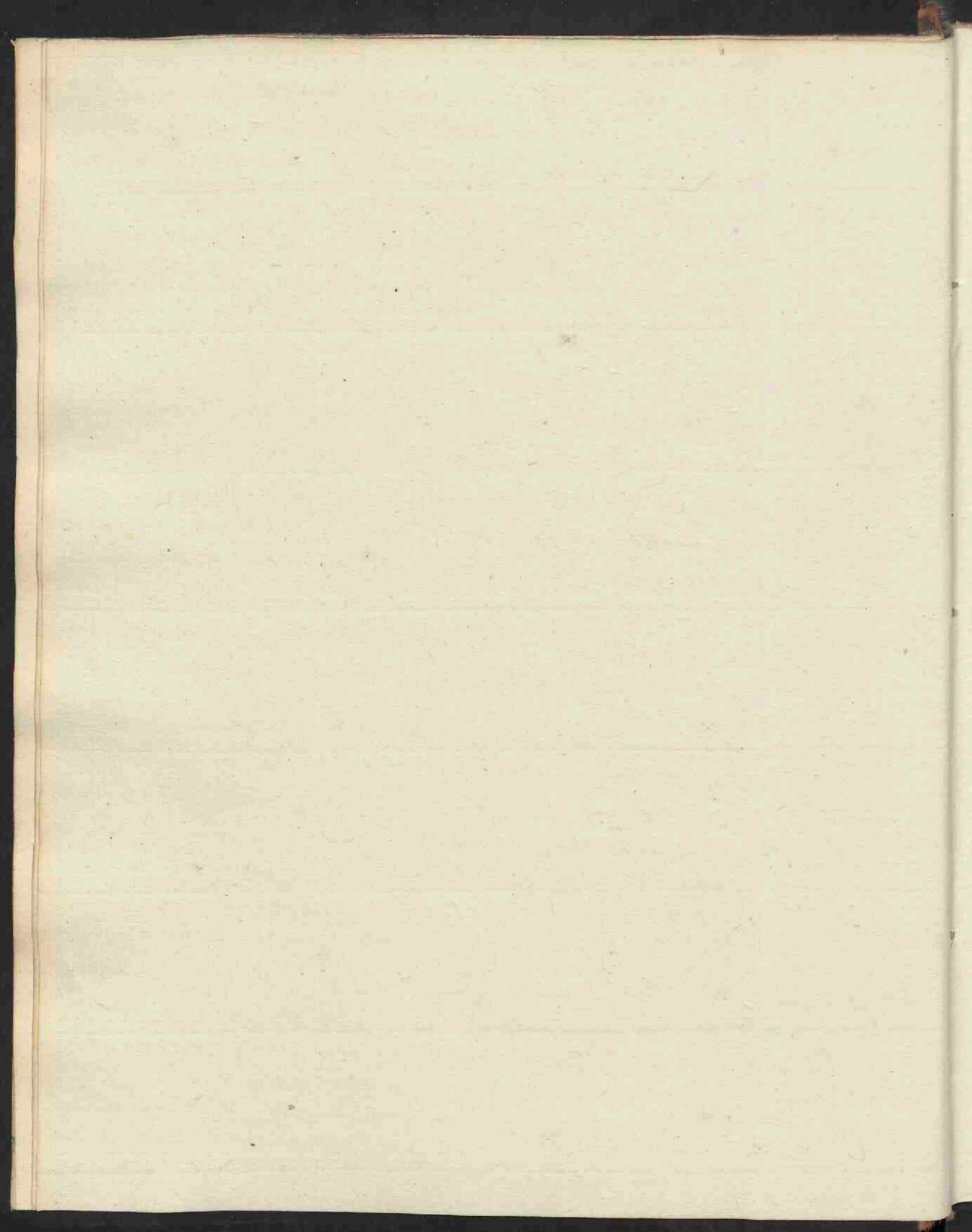
Galtton Street, White Chapel.

het treurpennant van velen en rook aan
schouwen. Wy waren te elf ure te Gravesend
voorbijgevaan, te half 2 waren wy by het Cas.
Tomboude, maar wy intogep. Het duimde ny
want eer ons goet van land gebract en on-
deracht was; daerna need ik met een cabri-
olet naar den Hr. Devenlain, Laurensqwa-
re 18, maar ik oon 4 myn introk genou-
had.

Ik pakte met uit, ging in de restauratie
van het Hotel Sabloniere eten, en zag ver-
volgend in het theater van Wagners het spe-
len Foreign affairs, Peter and Paul, en The
pretty girls of Stikhop. De stukke beteehoude-
niet veel, de uitvuering, vooral die van
Mr Tarnen en van Madlle Celeste waren zeer
goed. Ik wandelde nyf met in de maneschyn.

Donderdag. 21 July. Ontbeken met Shermond
die in hetzelfde huis woonde. Ik ging met hem
vele plaatsen van Londen door, en werd op die
wyze weder met de groote stad bekend. Wy be-
zoekten de bank dat middelpunt van handeldronk-
te; de plaats, waer voorloopig kempt gehouden
wordt, terwyl de oude, die afgebrand is, herbouwt
wordt. Deze voorloopige beurs is in het gebouw der
Acquyzen (Excise-office). In de nabylheid hiervan is de
Hollandsche kerk, Austin Friars genaamt, naer de Topes,
tyne monnikken waerom sy afkomstig is.

Deze wandeling maekten wy met den heer Martinus
neef van J. die wy waer gaer spraken in tyne timber
nafinateny geleen in de Jodenbuurt, inelke markwaer.

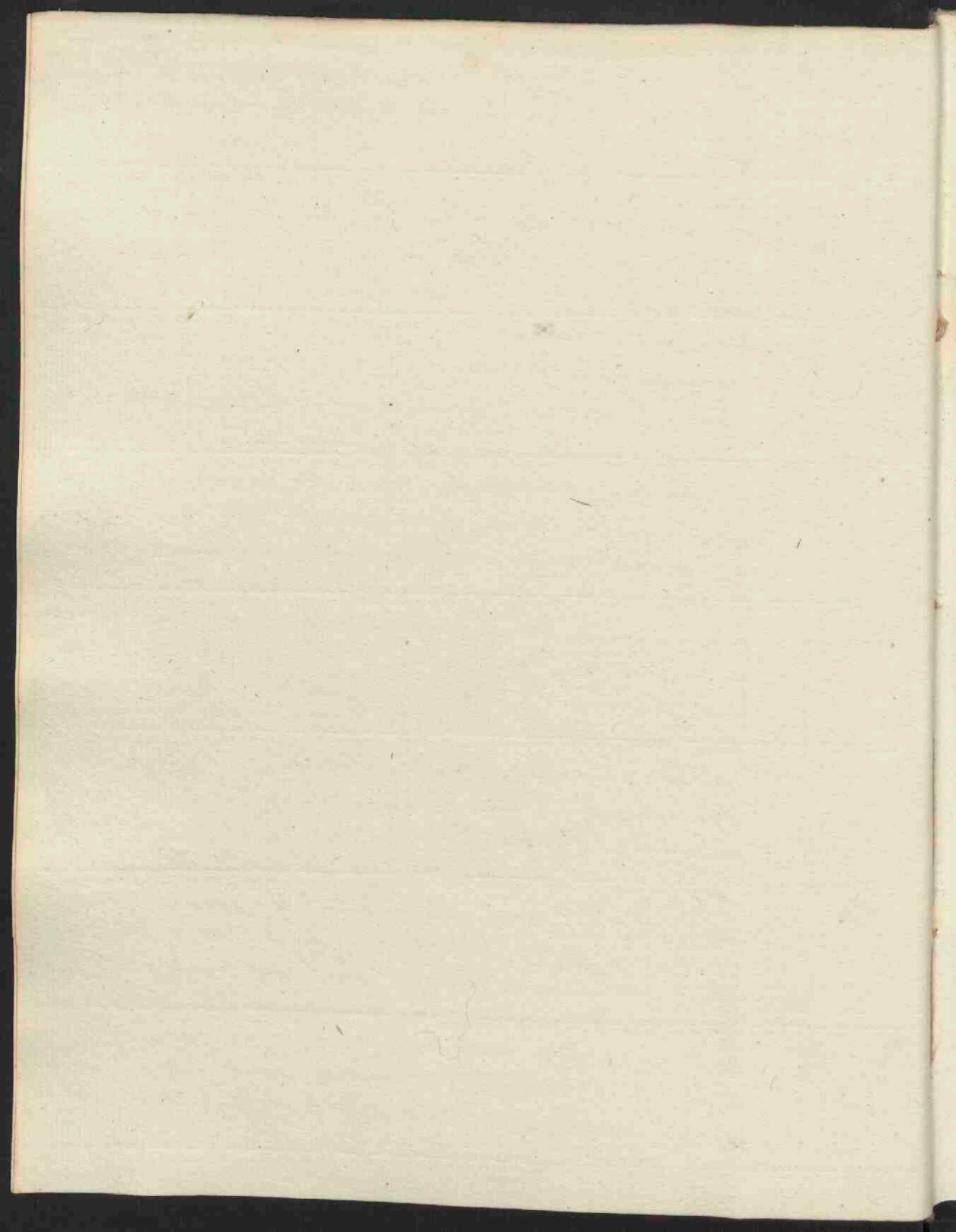
die is om de engs streken en de waarzigheid, welke hier, even als elders aan de verbleyten der Tenactiten, eigen zyn. Men heeft hier een grooten handel in onds blaasden, waarnaar dese plaats genaemd wordt Pollycoat-lane. Men rekent dat alle onds blaasden van Londen, ten minste twee malen hier kameen, eent om water oppemaakt en op nieuw voor blaasden verhocht te worden, en ten laetste als zyn daarvoor aanbentbaar geworden, als grondstof voor de fabrieken of als mest voor het land in den handel kameen.

Als eene merkwaardigheid moet ik nap optekenen, dat ik er by tegenwoordig was, dat door J. twee van deelen verhocht werden in de groote ontbouwning voor de Schylen van Real del Monte in Mexico. Die aandeeleu zyn oorspronkelyk geweest van £ 400; zy zyn een tyd lang verhocht voor £ 1400 so voornamelyk koper, wat toe self een der directoren en lid van het parlement voor Londen. Nu werd de koop van twee aandeeleu gesloten voor £ 3, zegge drie pond.

In den boekwinkel van Dowdell, 82 Newgate Street zyn wy vele schone en in evenredigheid goedkoopse boeken.

p. 18.

Wy gingen en blonen lang in de Polytechnical institution, eene zeer vanderlyngs insigting, waar men basis gehouden, maar tenent oversla den en normand wordt wat belangryke en in tentwaardige zaken. Zy kan de verspreiding van kennis en hare toepassing gewis bevorderen; doch myn kinderds wel oemprint dat de wetenschap tot eene volksvertoovning en tot eene geldspeculatie ge maakt wordt.

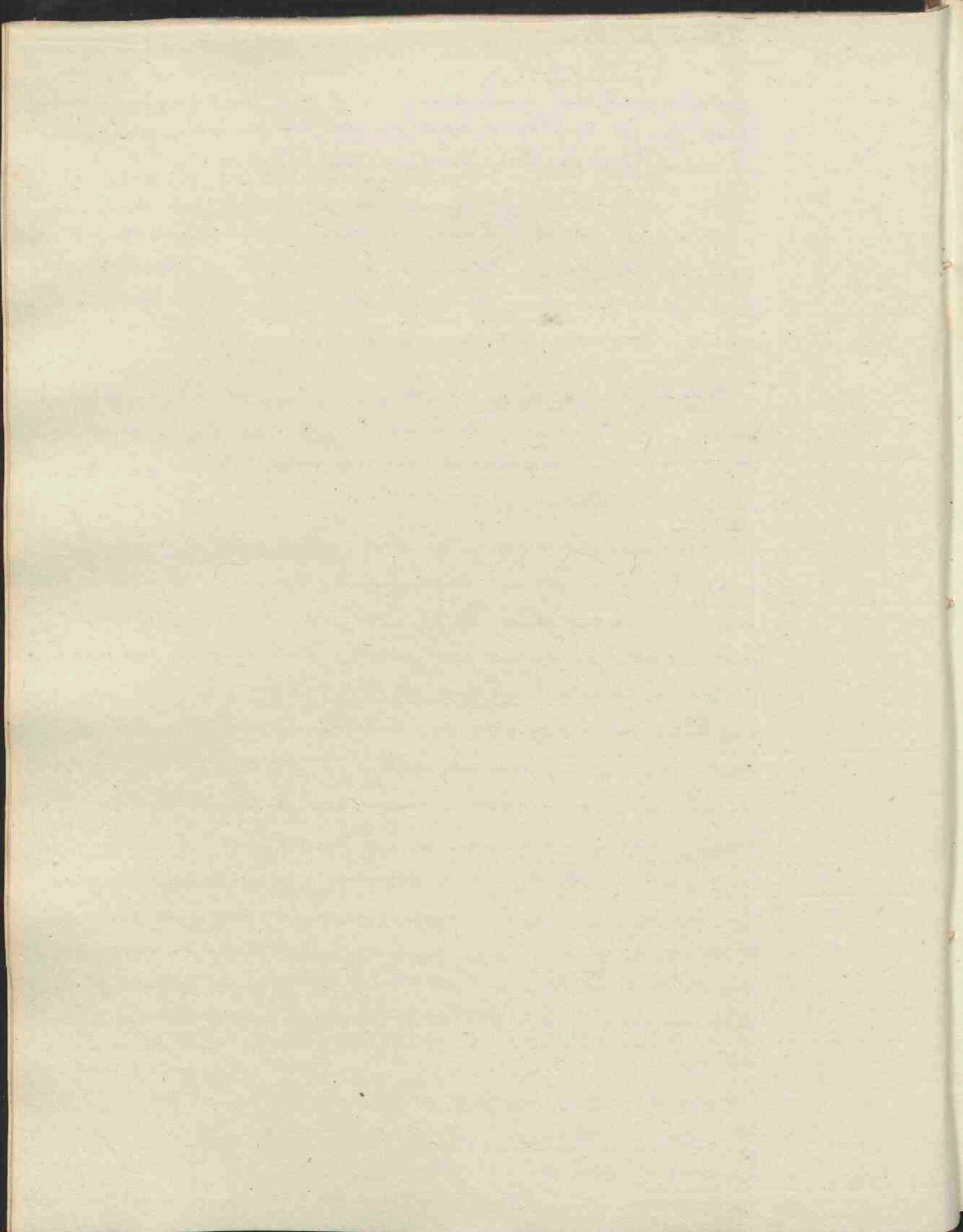
Ik deed heden myn maats met Schapencatkeletten,
in een cattinghouse op het Strand, en ging by die
gelegenheid, hoe vele linnen met myn goetkoop worden;
doch het is dan teek ook op den dinn niet zeer goet.
I. at by den boekhandelaar Murray.

Eene wandeling door de stad en het bezochten
van eenige boekwinkels hielden myn myn eenigen tyd
 bezig. Ik ging thans wat lezen in de nieuw
gehuurde boeken, doch de vermaandheid verkinderde
de myn dit lang voort te zetten.

Vrijdag 22 July. Heden morgen verhuist ik
naar Cecil Street, Strand, maar ik hoop wat rust,
tijde en zindelijkte te wonen dan by myn Fran.
toren huithoor.

Ik ging daarna in het British Museum,
maar eenige unen belangryk kunnen worden be-
steed. I. was hier ook. Wy deden myn eene
wandeling door de stad, bezochten de beech
te buurt van Sint Giles, waar wy alle de ely-
ken van de armoede en verdoornheid, welke hier
thans bevoeren, aantreffen: de kinderen met blote
voeten, groot en klein met naile, gescheurde klee
denen, blecke gezigten met de sporen van honger
en verlatenheid; - de straten zeer eny en moer-
sig, de bloemen in groot getal twaschelouf van
de zwarte woningen van myn getchaald. Dit kwaa-
tier, dat midden in de stad is, heeft geen groote
uitgestrektteid; het is tegenwoordig volkomen
veel.

Wy reden vervolgens met een omnibus naar
Paragon Briston Hill, waar wy het middagmaal
hielden by den onsen heer Martineau. Wy vonden
en behalve den gastheer, die 86 en myn vrouw, die

83 jaren oud is, den zoon van den Hr. Martinus met zyne dochter en den Hr. Hof, welke met eene dochter van den anderen Hr. H. is getruwd geweest en nu weduwnaar is. Er was gaad en luydig gesprek.

Zaterdag 23 July. Deroen morgen heb ik grootendeels doorgebracht met het brengen van brieven en het maken van bezochten. Ik ging by den Hr. Dr. Prad. Gheele op Brunswick square n. 11, vond hem niet maar wel zyne vrouw. By de heeren Maens Boulogne en Latham, in Bishops gate street n. 117, vond ik den oudsten plek een zeer wel onderzigt, vriendelyk man. Den Hr. George Ackerman, Strand 46, vond ik by een tweede bezocht. Ik vernam van deroen, dat de Hr. Sumner uit Boston hier was en my verlangde te spreken; terontond ging ik van zyne woning, doch vond hem niet; hy kintamen ook verzeef; by my en schreef my, dat hy den volgende dag naar Oxford vertrok.

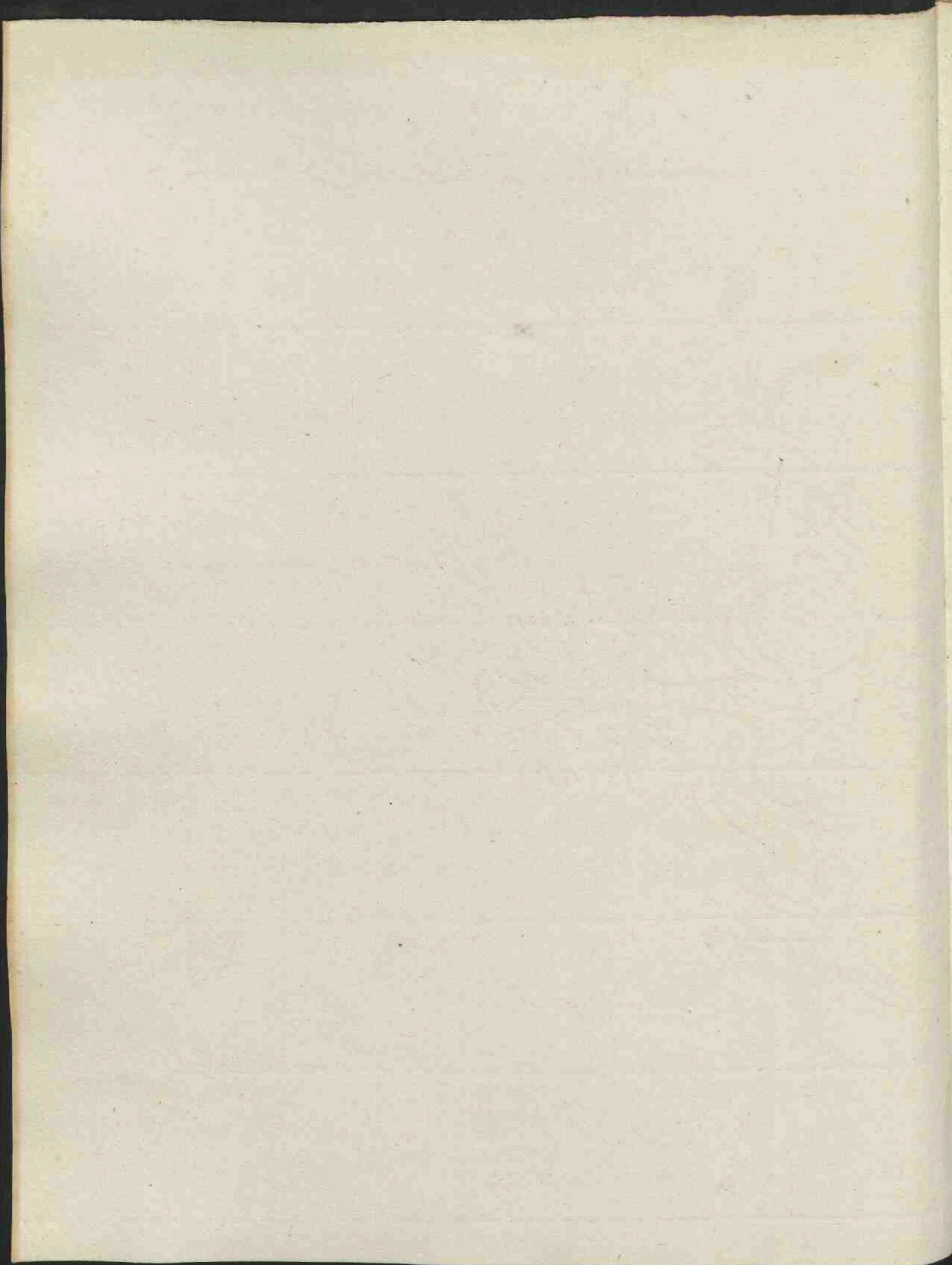
Ik poofde ook den heer Bedel, Nederlandt gesant, te bezochten, doch vond hem niet. Deze papus brage my in een nieuw en my nog niet nij bekend gedeelte van Londen, Wilton Crescent. Ik deed in dese wyk en in den outrek van Picadilly eene uitgetrokken wandeling. Hier zag ik onder anderen eene overdekte arcade met winkels. De nette straatpaden van Picadilly deenen tot wandeling en ter zyde heeft men van schillende Pavet. Ik wandelde in Green Parc en Hyde Park

* Aan den grooten ingang, of liever de breede trap,
die van Pall Mall naar Sint James's Park voert, staat
eene groote zuil tot aandenken aan den Koning van
York.

Zag daar het groote Handboek van Achilles, ter
eere van Wellington, in 1822 opgericht en gezeten
niet het metaal van veroverde kanonnen.

To 6 ure at ik in het Boardinghouse, waarmede
ik ook mijn intrek denk te nemen, Coelstraal
n° 12. Ik ging daarna op nieuw wandelen,
in het zuidwestelyk gedeelte van de stad,
byzonder in Sint James park; - het Paleis
van dien naam had ik reeds gezien; het is go-
keel niet schoon, en dient ook slechts en ander
entien te geneid.

Daren morgen heb ik, Inpoken myne besuo-
ken, met Suermann, in het Somersetshouse de
uitlegging bygewoond, welke Wheatstone gaf
van de nieuwe ontdeking van telegraphen, zoo
als hy ontdeking heeft, door middel van
de electro-magnetische kracht. Die toepassing
is ten uiterste vernuftig. De Hr. W. is pro-
fessor in de natuurkunde aan het Koning
College, welke ontdeking nu geblaten is, zoo
dat ik er niet naar vragen kan, of niet andere
hoofdleeraren trachten hemin te maken, de-
welke deze byna zonder onderscheid uit de
stad byn. En waren nu meer nieuwsgierigen
waaronder een jong Franckman, Colley wel-
ke vele jaren in China geweest is om de kerne te
leeren. Hy was aanvangs in dienst van het Fransch
catholiek zendelingsgenootschap, doch daar hy

voor zyne Studies te veel tijd verloor, als hy aan de
jonge zandelingen steeds maect onderricht geven, had hy
van die betrekking afgezien. Hy heeft reeds over de
Chinesche taal gesproken. Hy had een belangrijke
voorkomen, en daer hy ziele voornemens te zyn om
spoedig weder door Egypte en Indie naar China terug
te keeren, wenschte ik hem een beter lot dan aan Jaques,
want te hant viel. De Mr. Wheatstone is een klein
mannetje, dat een zeer eenvoudig voorkomen
heeft; hy was kort in zyne antwoorden, waartoe
zich hy te dragen, dat men hem dikwijls de verklar-
ing laat geven van de methodeardige voepafingen,
die hy maekt van het electro-magnetismus.

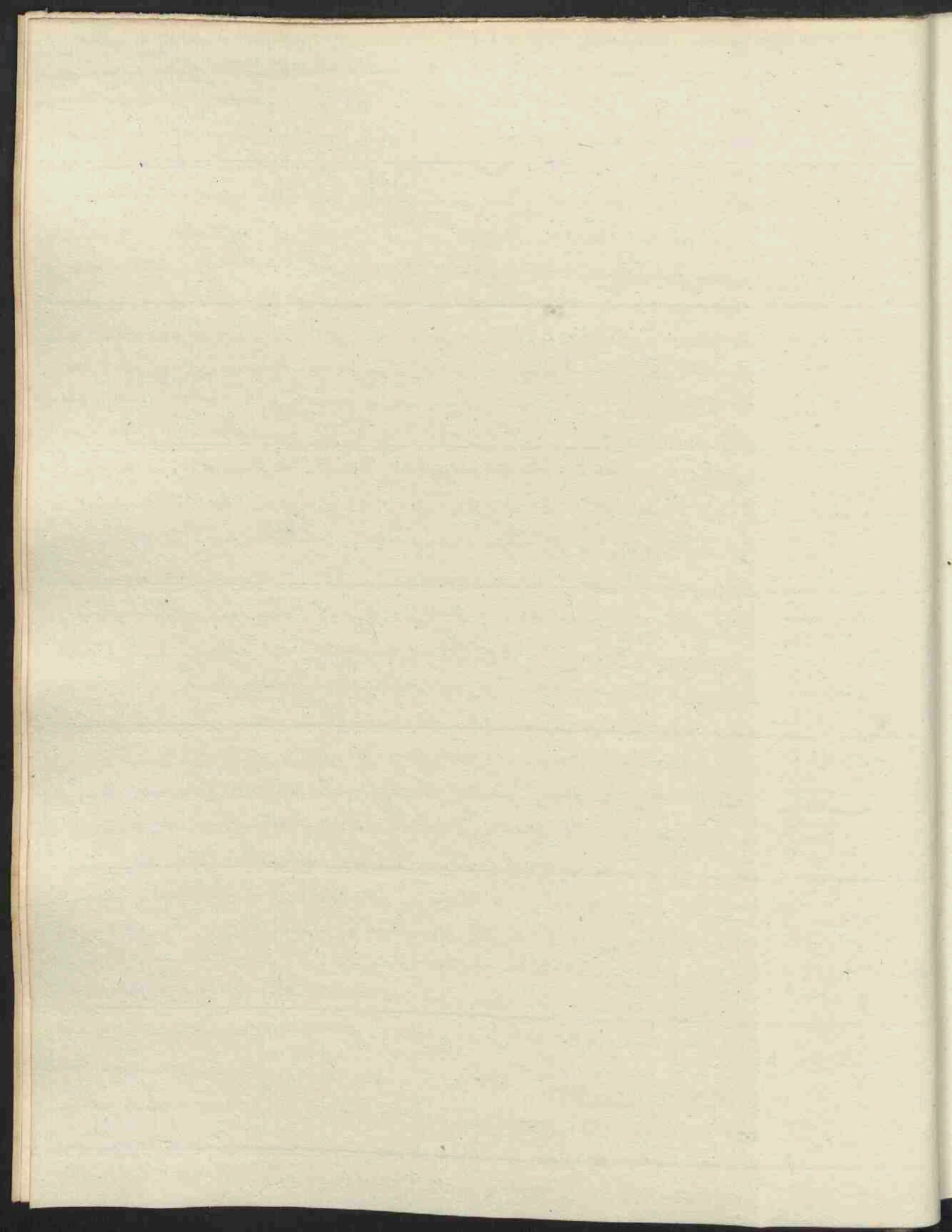
Zondag 24 July. Het thermom. veranderde in
dieren morgen in Sint James' Park, want de son-
dey vele wandelaars heen loekte. Er was een groot
aantal kinderen, die groot vermaak vonden met
de eenden te vaden, die in den ruimen vijver in
menigte voorkonden waren. Dit park is even als de
andere ruim en gaad aangelagd; doch het groen had
veel van de droogte geleden; de paden werden ruim
begoten.

Wij bezagen nu ook met aandacht het nieuwe
Koninklyk Paleis, gebouwd in 1825 tot 1830, op de
plaats waar vroeger Buckingham honde plaats te staan.
Het voldeed ons geheel niet, het is veel niet klein,
maar heeft toch geen grootich voorkomen, de zuilen
kunnen ons niet schoon voor. Een bouw die men
er voor gebouwd heeft, bedoelt nog den indruk.
Wij vonden beide dat b.v. in Rome vele onlembig
kleinere paleizen een veel grotere indruk maken.
I. ging naar zynen vriend Handley; - ik wachtte in
Piccadilly een omnibus op, die spoedig kwam en my naar
nam naar Richmond en Hampton. Om half 12 keetog

* Ik zag in het voorbygaan het Lambeth-palace,
verblijfplaats van den aartsbischop van Canterbury.

ik den wagen; wy rezen door Hammarfmitth en Kew,
waren voor 2 ure te Hampton Court, waas wy toe-
stond het Paleis en het Park besigtigen; een Fran-
man uit Versailles, die op den wagen naast my zat,
was mijn medgezel. Van de vele byzonderheden zal
ik geen melding maken, zie zyn in het Handboek van
Leigh te vinden. Onder de Schilderzen trokken bysonder
mijns aandschte een goed portret van Jack Heron, de
cartoon van Raphael; in het park de zeer schoone
boomen, het frische water en de wyntak onder voor-
beeld. De donkshof vermaakte groot genoegen aan de
bezoekers. Naar van al het wandelen en zien, was
ons een matig mededagemaal zeer welkom. Daarna
relden wy over Tadddington en Twickenham naar
Richmond. Hier hadden wy nog even tyd om
het uitzigt te betrachten van het bevoemd terras,
dat uwerkelijk zeer schoon is. Om 7 ure hoeren wy
met een stoomboot terug naar Londen. In ruim
2 uren volbrachten wy deze reize en zeipen zeer goed
de veel bewoonde en met fraai geloonde versterde
boorden der rivier; te Kew naeren wy onder door
eene fraaye Steenen brug, te Hammarfmitth door
eene Ketting brug; nog door een paar houten bruggen,
en kwamen toen aan de groene Vauxhall brug; -
dese en de Westminster en de Tweeterloo brug
naeren wy eveneens door. Treppend was voor de
vooredeling de grootste donkte: op den weg, in elk der
dorpers; op de rivier velle stoomboten en een groot
aantal kleine booten; in de stad by de terugkomst;
overal wat een stroom van menschen.

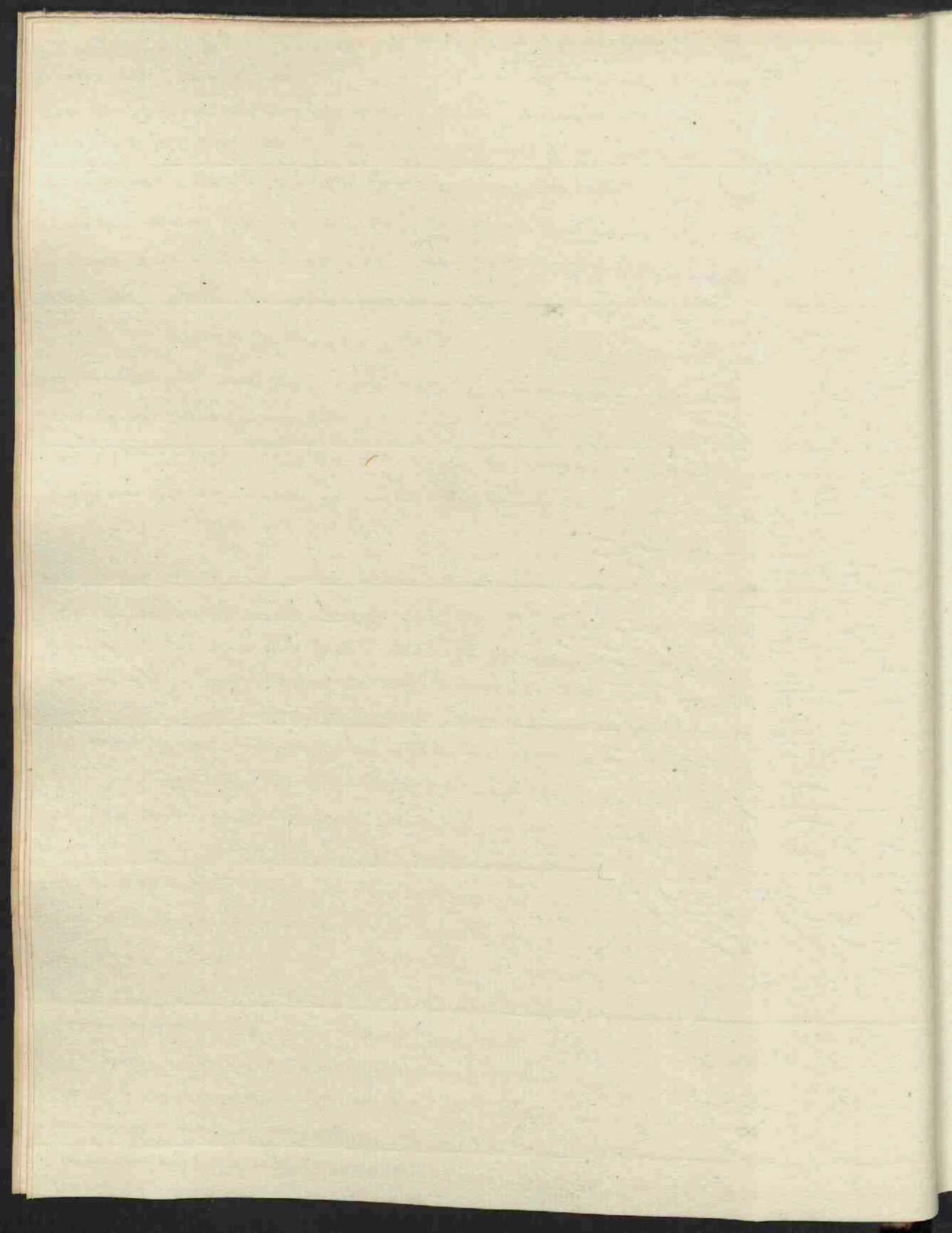
x
Maand. 25 July. Ik maakte meder veld gangen naar
Suermond; wy gingen in verschillende winkels, bezoch-
ten den Hr. Martineau in zyne sekerheidsberg, ver-
volgens den Hr. Newden, met wien wy de nieuwe

Leert, die men bereijst is te bouwen. Er zullen
groote gewelven onder zijn; deze hebben ronde
bopen, de muren ook van anderen rond. De
ten hebben grondslagen van graniet en zijn ver-
der van Portlandse Yandscheen. Men weet ont-
de plannen en teekeningen, ook een model van
gypt. Dit alles deed ont een zeer schoon gebouw
verwachtes. De bouwmeester is Tite. De kos-
ten zullen ongeveer £ 120,000 bedragen.

Wij brachten eenigen tyd door in een backwinkel
ik ging nog by den heer Akherman, deed eenige ver-
geefschapen; - ging thins wat uitrukten en
schryven, en wandelde daarna door eenige der schoon-
ste straten.

Na het eten, dat is te horen was, ging ik naar het
huis der gemeente af het laag huis van het Parle-
ment, waarvoor de heer Martineau mij een toegang-
brieffe van het medelid Fox bezorgd had. De ver-
dering was reeds om 4 ure begonnen; - de gal-
ry was nu toen ik kwam; - met nog vele an-
deren, moest ik mij op eene bank plaatsen, om
te wachten tot er plaats zoudt zijn, hetgeen om-
geveer een half uur duurde. Ik bleef tot by mid-
dernacht; - de vergadering duurde nog tot half 2.
Des morgens om acht ure was reeds in de dag-
bladen te lezen wat er in dien nacht gesproken
was. Ik behoef niet de byzonderheden met op te
teekenen. Men konde niet alle sprekers duidelyk
verstaan, en vele spraken ook niet zeer goed.
Het is mij uit den Times en den Morning Chroni-
cle gelieven, dat men het gesprokene zeer aanmerke-
lyk behort, hetgeen mij ook zeer gepast voorkomt.

Dinsd. 26 July. Ik verhuurde weder, doch sloot
 uit het een kant naar het andere in dezelfde straat,
 zoo dat ik nu woon waar ik in de kast ben.
 Der voormiddag betaalde ik grootendees
 het opspreken van inscripties en personen
 waar ik veelal vergeefs kwam. De Hr. Akker,
 man was zoo vriendelyk my te vertellen naar
 de Statistical Society, de Geographical Society,
 de Society for the abolition of Slavery and the civi-
 lisation of Africa; wy zochten den Hr. Porter, mel-
 de het onderwerp der statistiek by de Board of
 Trade bestuurt. Dit bracht ons in de Downing
Street, welke dikwyls genaamt wordt, dewyl daar
 de Bureau der regering zyn, ook die der foreign
 affairs. De gebouwen waarin zoo gewistige werk
 reukheden plaats vinden zyn meening scandinavische
 vergiefs gingen wy ook by Dr. Bowring.

Onderweg zagen wy voor de St. Martin's Church
 een paar dat getrouwd was terugkeren. Er had
 zich tamelyk veel volk verzameld, hetgeen my verwon-
 derde dewyl die vestoning hiet zoo menigvuldig mag
 plaats vinden. De bruid was in het wit gekleed, en
 plaatste zich met den bruidegom alleen in een rytuig,
 waaraan de katrier en de paarden met bloemen
 en linten versierd waren, en 9 andere rytuigen
 waren voor de personen, welke de plechtigheid hadden
 bygewoond, en nu in twee het gekende paar volgden,
 bestuurd; ook van deze rytuigen waren waerman en
 paarden versierd.

Wy bezochten op onze terugweg de meene Marke
 achter het Strand: Hungerford Market. Zy is fraai
 en goed ingedeeld, dient voor visch, groenten, vruchten,
 gepofelte en vele andere zaken. Evenwel is zy als

x Ik kwam nu voorby de voorloopige beurs in
het L'oise office, terwijl die met kooplieden aangevuld
was, en begaf mij eenige oogenblikken in het midden
van die voor mij zoo vreemde vergadering, met de
voorstelling dat hier zulke gewichtige handelszaken
te stand komen, waarvan de gevolgen zich over de
gansche aarde uitstrekken. Voor het intussygen tusschen
mijn verschijnt het personeel dezer beurs toch niet naar
dat der overige beurzen die ik bezocht heb.

6. 2. 9.

winstgevend onderneming mistikt, denge de
plaats voor den toevloed der koopers minnen gun-
stig is dan anderszins vooral in de City, en den voor-
let gebruik deraar markt weinig kan betaald worden.
Wij zagen hier ook te koop de kleine Engelse
hondjes welke in Holland en in dit land evenzeer
gezocht zijn. Hieraan verhaalde mij de H. A.
dat deze hondjes aankomend hier worden ge-
stalen en dan naar Holland gezonden, om
verkocht te worden, en even zoo in Holland
gestolen en herwaarts gezonden, om verkocht te wor-
den.

Ik spoorde vervolgens op den zater den Antislav-
nary-Society in New-Broadstreet 24; ik vond er
geen der mij bekende voorstanders, doch vernam dat
vrijdag een Committee zoude gehouden worden.

Het intrek te laat om nog uitgestrekte tofken
te doen; ik wandelde in Regents-Street, waar
vele, naar de groote wand de schoone winkels
besochten; de ruiters met de stokke dragende
knachten stonden hier en daar de dames op te
wachten.

Landdags bezocht ik de Grand Centrifugal
railway. Men liet langs een hellenden spoorweg
ongeveer als van de Montagnes russes, een waagentje
naar beneden, dat op het laagste punt in een cirkel
kwam, van 40 voet middellyn, reft naar boven gaan
de. Het waagentje doordiep dien cirkel langs den voet
gaanden spoorweg, en vervolgde daarna den min-
der hellenden, doch opwaartsgaanden weg. De af-
keelding maakte dit voldoende duidelyk. Men liet

Leigh 314.

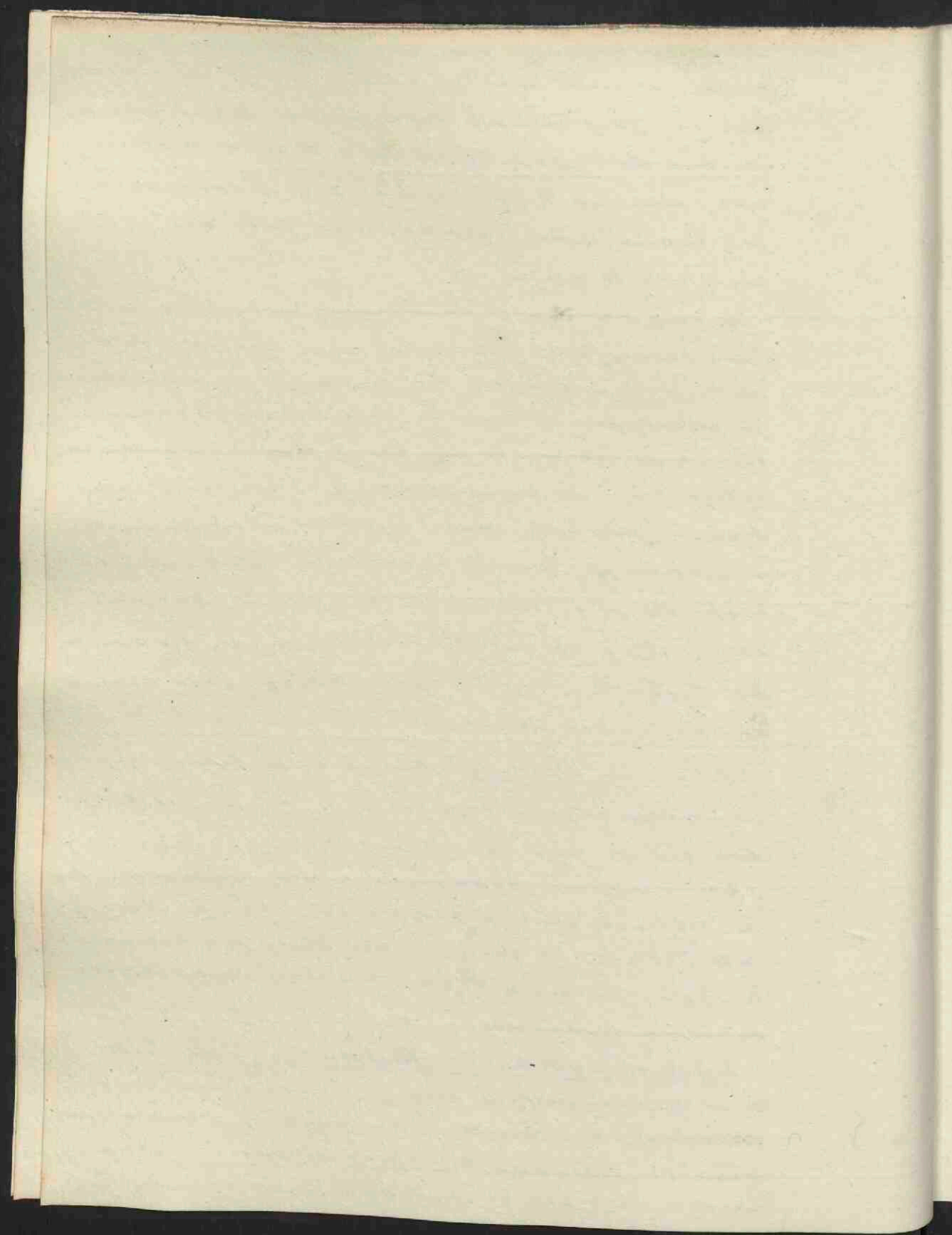
het magentje eerst dien weg aflaggen met een vat water, waarna met een zwaart gewigt, en eindelijk met een jong mensck die er in zat. Het is niet anders dan de toepassing der lang bekende natuurwet, evenwel heeft het iets schrikbarends. Ook had niemand der Faetckonwest lutt om er de proef van te nemen.

In giny daarna in de Chinese Collection op Hyde Park Corner, waar ik eenige uren met veel belangstelling doortraft. Een goede en zeer omstandige catalogus is voor de herinnering volkomen te bereiken; ik zal er dus geene byzonderheden van opteekenen. De rangschikking is zeer goed, men bekamt van vele zaken eens zeer aanschouwelyke voorstelling. Wat de rykheid der voorwerpen betreft vunde in sommige opzichten de Haapsche verzameling de vroekere verdieren, en die van den Hr. Siebold is wat Japan betreft veel vollediger dan deze voor China.

Woensd. 24 jany. Dore was de laatste dag van het verblyf mynet vriendi S. in Londen, ik bragt dien geheel met hem door.

Wy gingen in verschillende meerkwaadryge winkels: de schone glas en porcellainwinkel van Aldrup late Pellatt and greay; - den slopenwinkel van W. Marx, die ons vele kunststige door hem uitgevonden slopen vertoonde; - enz.

Exhibition of the British Institution Pall Mall.
Dere tentoonstelling heeft jaarlyks plaats voor schilderyen van meesters die dood zyn; dese aambe van oude stukken van levende meesters wordt op een andere tyd, eveneens in deze zaal gegeven. Er

33

waren ditmaal een zeer groot getal stukken van welk
kie, als het ware om den knutten aan, dien Engeland
onlangs verloren heeft, te herstellen; zy vulden eene gan-
sche afdeeling der zaal. Men herkent er steeds den
man van genie in, doch koude plugt is er valken in;
ditwylt geeft en oorspronkelykheid; de kleuren zyn
slechts middelmatig. Onder de andere stukken be-
vielen my een Christus van Perugino en een vrou-
wenhoofd van Giorgione het best.

Exhibition of water-colour drawings, Pall Mall.
Deze tentoonstelling leverde de blyken van de groote
vorderingen, welke de Engelschen in het schilderen met
waterverf gemaakt hebben. Byzonder beviel ons
het afschilderen eener vrouw van hareu man die verloor-
deed was.

Op het Leicester Square beschilderden wy het
Panorama van Caebel, dat van die stad en de
landstreek, die thans zoo veel belang heeft, eenig
denkbeeld geeft. Men bespant dat de ligging ver-
keeren is; het land is bar, met weinig gebouwde ver-
siend, rondom zyn heuvel, en zelfs met tusschen de-
achtige bergen.

Wy aten saam in een eating-house naby Tem-
pel bar, very good en niet duur; - dronken thee
by S., en gingen daarna in het Sydney and
English opera, in het strand, waar men verkeer-
de stukjes speelde: Capers and Coronets, - Grissello,
- Deaf as a Post, - A Dream at Sea; - boven-
dien nog vertoelden liederen zong. Die stukjes wa-
ren zeer middelmatig, het laatste zeer gezocht, alles
veram niet best; enkelde attempt, zoo als Harley and
Osberry, waren zeer goed.

By Charing Cross namen wy afscheid in de hoop
van elkander in Holland weder te zien.

* Het heeft deren nacht zeer zwaar geonmederd,
en, zoo ik hedem hoor, is de Bliksem in den toren
der Sint Martin's kerk, niet ver van myne wo-
ning, geslagen, doch zonder veel schade aan te
brengen.

Leijp 119.

Leijp. 322.

Donderdag 28 July. ^x Ik bevocht den Hr. Akerman die my bracht naar Policia-Court in Bowstreet, waar de zitting reeds was afgelopen; doch hy maakte my met de beambten bekend. Wy gingen vervolgens over de Covent-Garden-Market welke in 1829 en 1830 nieuw gebouwd is en byzonder naar groenten, vruchten en bloemen, ook voor allerlei eetwaren bekend is. Ruim, luchtig, schitterend reeff door winkels met groote spiegels; maar vooral ruim voorzien van uitgeroekte waren, is deze markt, in de daad zeer bevenswaardig.

Ik ging vervolgens zoeken, en vond niet zonder moeite een Counsel, George Paton, die ik in Lowlandland had ontmoet, en die in Lincoln's Inn woont. Hy ontving my zeer goed en beloofde my behulpzaam te zyn.

Na thuis wat nagedenken te hebben, besloot ik my in de richting van Regent's Park, waar veel merkwaardigs te zien is.

Het Draparium, waarin verstoofd werden: het dorp Alagna in Piemont, door een ineenval verwoest; en de kerk die de stad bevat, waarin, in te Beethlehem de gebourte heeft plaats ge., vonden. Beide waren byzonder schoon, vooral door de veranderingen van het licht en van de figuren, welke men met veel kunst weet aan te brengen.

Het Colosseum, een zeer groot gebouw, waarin men bezien een verzameling van pleisterbeelden verstaande, en boven het Panorama van Londen door Horner vervaardigd. Men kan ook hoopen opklimmen om de stad uelke van een ry groote verheerheid te zien. Zoo overtuigt men zich, dat

* Ik moet hier nog byvoegen, dat men in een klein
verstrekte geraken van beneden naar boven opgevaard
wordt, en op dezelfde wyz weder naar beneden gaat.

Leigh 303.

het getuieldere Panosama zeer naauwkeurig is.
 In den tuin van het gebouw heeft men allerlei
 zaken gemaakt om de vertoefplaats te vermakelij-
 kappen met zeer schoone bloemen, Fonteynen en
 watervallen, grachten met fraaie stalaactitien,
 een Zwitsersche huus met een meer en vossen, eene
 lype door kunst vervaardigd is, of heet eene Hof,
 die er nog goed naar gelykt en waarop twee lie-
 den schaatsen ryden. Naemel hier vele spale-
 ryen by zyn, is het zeer merkwaardig.

Geheel aan het eind van Regents Park zyn
 de Zoologische garden. Deze zyn op eene groo-
 te schaal en met smaak aangelegd en bevatten
 vele en goed verzorgde dieren, met fraaie man-
 delingen en bloemparken daartusschen. Deze
 inrichting bestaat sedert 1828; de koning heeft
 de dieren welke in den Tower plaatsen bewaard
 te worden, in 1830 aan het genootschap, dat
 deze tuinen heeft daargesteld, ten geschenke
 gegeven. Ik behaef er de byzonderezeden niet
 van op te rekenen; de meeste dieren had ik
 elders gezien, doch zelden zoo goed en gezond
 bewaard: er waren van vele vertekiden in,
 dividus, ~~als~~ leeuwien, tyger, luipaarden,
 giraffen 3, olifanten 2, baas 3; - kangaroo
 zag ik hier voor het eerst.

Ik verwylde hier vertekiden niet; - het
 middageten maect ik verzuimen, en my met
 een kleine versterking te vrede stellen, die
 men hier, als in alle dergelyke inrichtingen, be-
 komen kan. Daarna wandelde ik van
 hier naar Westminster, en weg van weinig min-
 der dan twee uren, die my toch niet lang vielen.

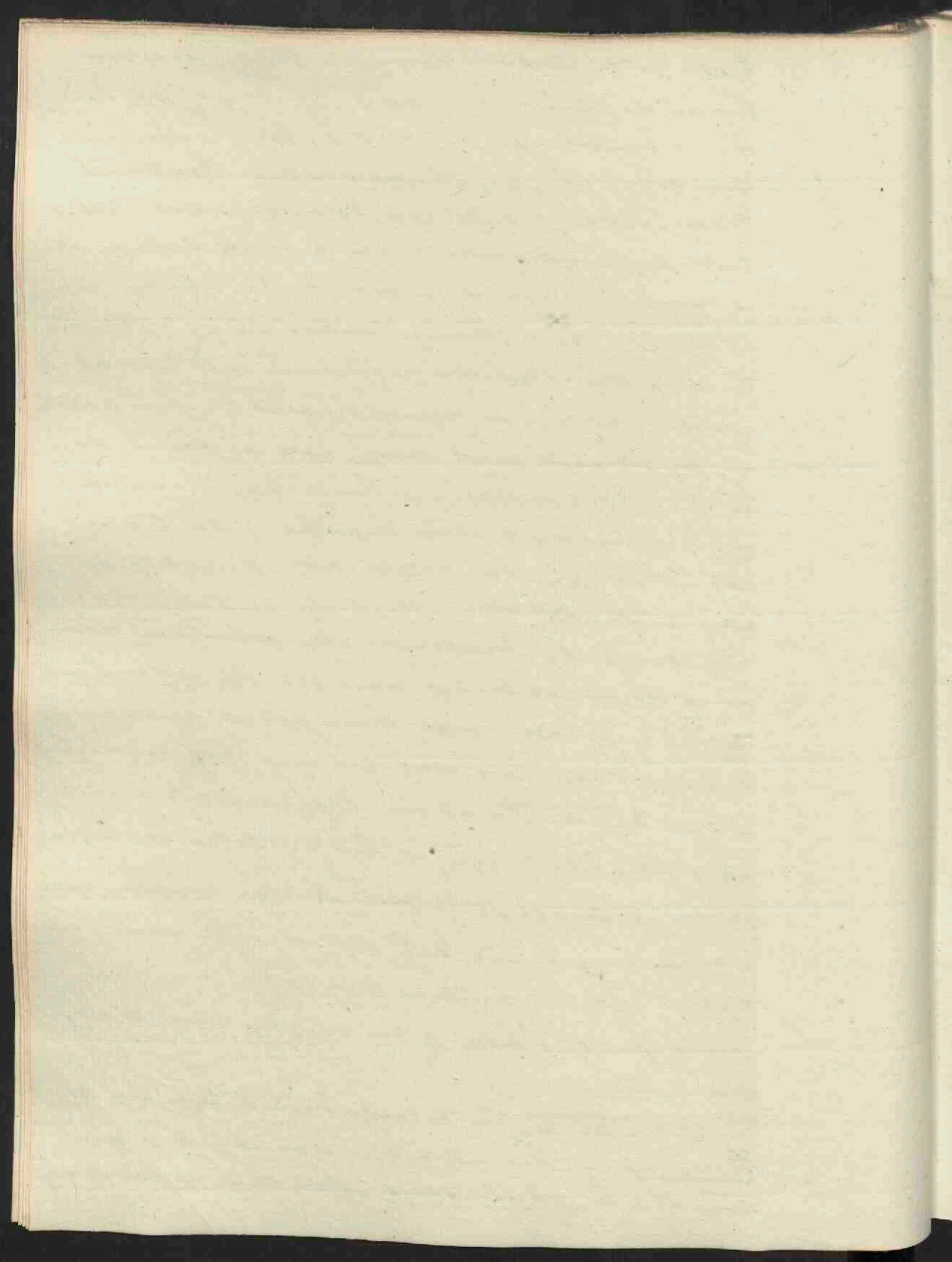
Van den Hr B had mij de Hr. G. Acherman a antwollen

Eerst ging ik door Regent's Park, dat zeer
 fraai beplant is, en mijn uitging op Lon-
 don's omtrekken opleest; hier waren vele
 wandelaars; - vervolgens door Portland
 Place, Regent's Street, Haymarket, White-
 Hall, bijna alles met mass palazen beset. Men
 is opgetogen over dien grootschen aanleg, meest
 al sedert kort waren gebouwd of voltooid.
 Er is op den stijl der gebouwen wel wat aant-
 merken: zy zijn in evenredigheid hunner pracht
 en groothed wat laag, ook ontstort door
 de vele schoorsteenen, meer nog door den
 rook die alles zwart maakt; - doch met
 dat al is over die reizen van prachtgebou-
 wen verbaasd.

6.9.

Eindelijk by Westminster gekomen waren.
 de ik de vergadering van het Huis der Lords
 by. Er werd niet veel van groot gewigt be-
 handeld, evenwel was het mij zeer belangrijk
 te zien hoe de Pair van Engeland als wetge-
 veer vergaderd zijn, en hoe zij de zaken afdoen.
 Ik vond bevestigd, hetgeen ik van anderen reeds
 gelezen en gehoord had, dat er zoo weinig ser-
 tigheid plaats vindt, en dat zaken van geen
 groot politiek belang zoo vlugtig haar beslag
 bekomen.

Vrijdag 29 July. Ik bezocht deren morgen den Mr.
Bowring, en daarna, met een aandrading van
 hem, den Mr. Ansell. Het leide sprak ik vrij

lang. Ik zal van die gesprekken hier niets optekenen, deartoe komt wel later gelegenheid. Bowring heeft zeer veel, Macculloch welstrakt niet gezegd. Ik ontmoette taxallep op straat mijn landsman den Hr. Van de Ven, Seelthammer uit 't Bond, wy gingen saam de Abdy van Tweltmünster bezichtigen.

Daarna ging ik naar de vergadering van het Comité der Antislavery Society, waar ik vriendelyk toegelaten werd. Het bestond uit een klein getal leden, meest kwakers, benevens den Hr. Scoble, den eenigen met wien ik bekend was. Ik hoorde notulen lezen, die van den grooten omvang der werkzaamheden getuigden, een brief, die was even van de Kaarana was aangekomen; — stukken uit het dikke deel van de Parliamentary papers betrekkeelyk de slaverny en slavenhandel. Ik deed ook mede wat by ons in den laatsten tyd is voorgevallen.

Mer byzonderheid moet ik optekenen, dat om 4 ure vergadering houdende reeds gezeten hadden, en nu thee dronken.

Desen avond dronk ik thee by den Hr. en Mrs. Ghale.

Zaterdag. 30 July. Met den Hr. Van de Ven ging ik de Pauluskerk bezichtigen, tot boren op de kerk en benevens in de gevelren.

Ik bezocht den Hr. Paton, die my veel punten der Engelsche rechtspleging verhaarde; vervolgens den Eng. prync opzette, zyn toge aantrok en met my naar het Vice-Chancellor's Court ging, welke by een

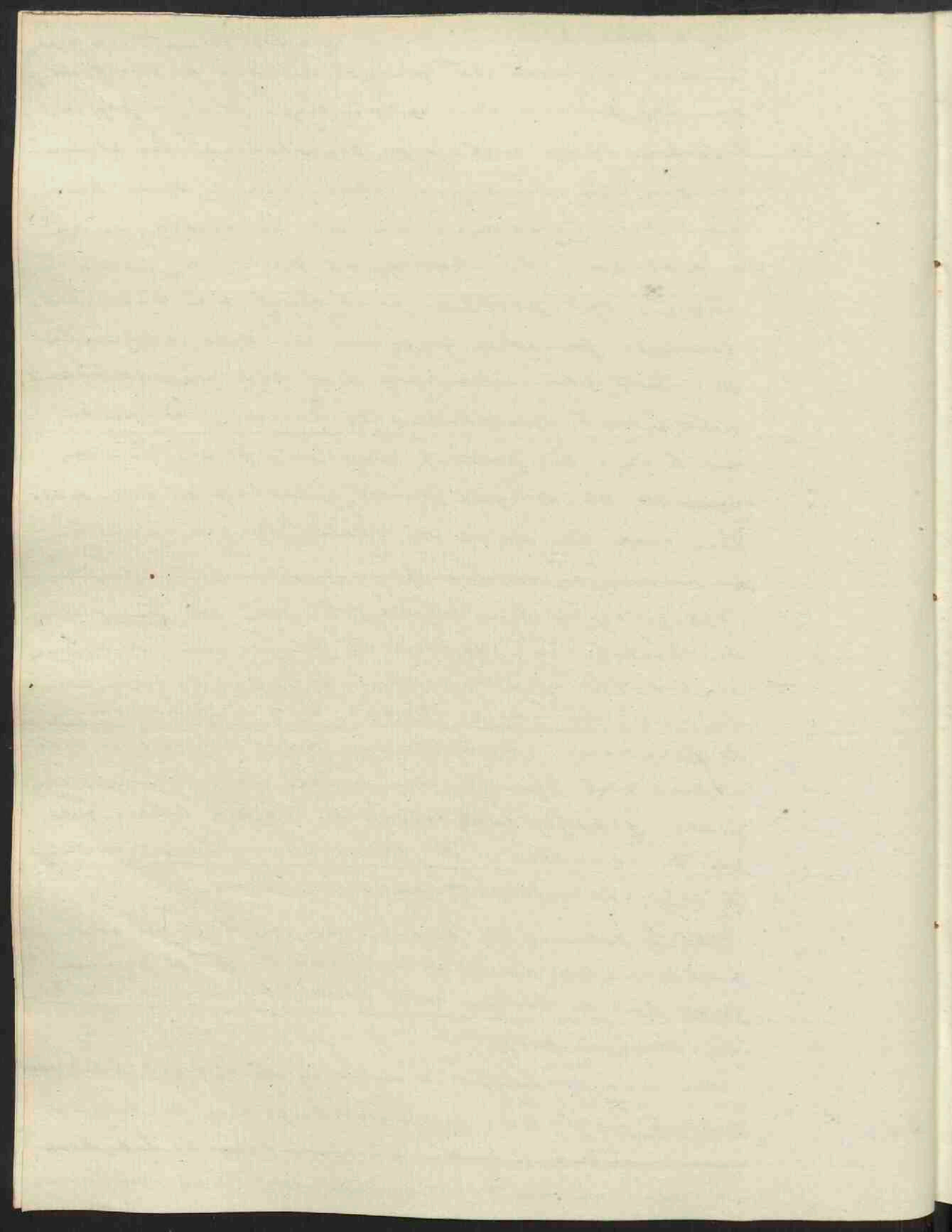
Leigh 325.

zaak behandelen moett. Er werd evenwel nog gepleet
 en wel over eene zeer moeyelyke zaak: de overtrekking
 van een patent van uitvinding. Wy gingen in
 tusfchen by de naburige gerechtshoven het pleeten
 eenigen tyd aanhooren. Dese waren twee hoven
 van Vice-Cancelliar even als het eerste; en een
 vierde van den Master of the rolls, welke in
 vroeger tyd griffier was, doch nu volmaakt
 derelfde functie heeft als een Vice-Chancellor.
 De Lord Chancellor zelf was door ongesteldheid
 verhinderd gerechtshof te houden. Daar de
 zaak over het patent nog lang dueren soude,
 zette de Hr D. Byrne pocht weder af, en wandelde
 hier met my door de verschillende zalen van
 de hoven, en verder door de plaats, waar de
 rechtgeleerden hun verblyf houden, de Jury zitting
 de Lincoln's inn, daarna de Temple inn. Dese pleeten
 ten behooren aan de genootfchappen van rechtgeleerden,
 der onder die namen bekend, is er nog een derde,
 de Gray's inn. My leidde men eerst my ook de biblio-
 otheek van Temple inn, welke goed voorzien was,
 in eene fraaye zaal stond en vlytig fcheen gele-
 ren te worden. Th bleef vervolgens nog lang
 by myn beleefden Leidman praten.

Thuis fchreef ik brieven, en gaf die aan een
 postbeambte, die met een del lang, de hoven
 gaat om de brieven op te halen; waarrvan men hem
 een ftuiver geeft.

Den avond bracht ik door in de Royal Adelaide
Gallery, welke veel gelijktied heeft met de Polytechnic
 nical institution, welke ik vroeger bezocht heb. Doch
 hier was nu als buitengewoon vermaak een Concert

d. 3.

maken veel oblijvat getpeeld en veel gekropen 19.
werd. My behaagde daaronder zeer het gezang van
Mre Cellini, waarin veel uitdrukking was. Zie
hier hoe de vromakeligheden elkander oprulden.
Men begon te zenen een met de vertoonung van het
glasblazen; daarop volgden Concert, — recitaren
van een gedicht door een klein meitje, — gocke
loar, — Zonmicroscop, waarin het zonlicht uit
stekend vernangen werd door hydropenium en oxyge
nium, — Tweede gedeelte van het concert, — proe
ven en verklaring van de electriciteit, — Chinese
vunmerken en schimmen, — Zoupenaambe
dissolvung vicens, bestaande in afwisselende
vertoonungen op een gespannen wit doek, welke
elkander zeer oprulden, dat het eenes oufmerke
nendwynt kornyl het andere daarvoor in de
plaats komt. Dit alles duurde tot over elf
ure. Inmiddels konde men nog alle de vrom
werpen van natuurlyke historie en van kunstle
kerien, welke in de zalen 4de ten toon gesteld, en
waarran ik den Catalogus heb beurdert.

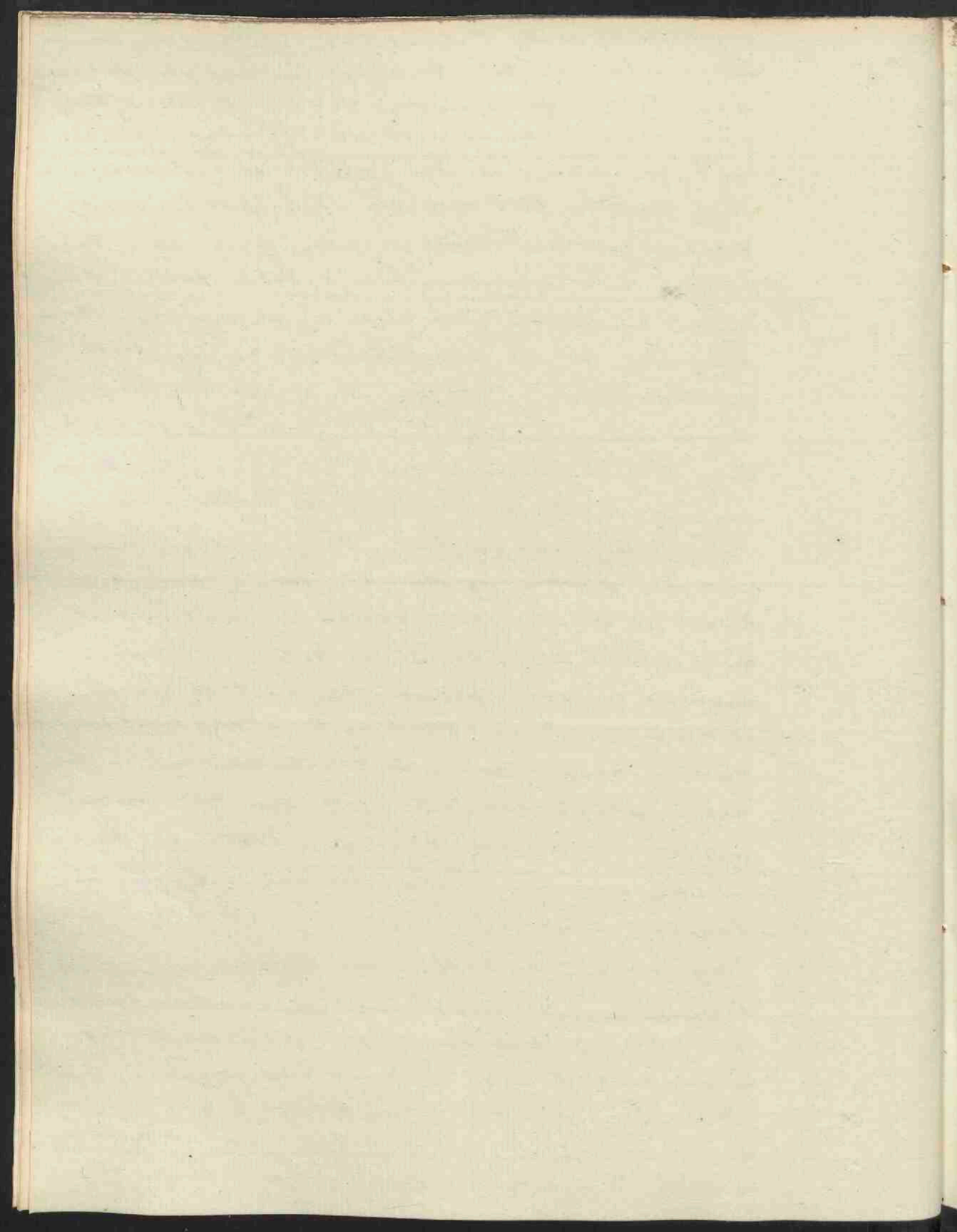
Zondag 31 July. Ik ben thans blyven lezen en schry
ven tot ruim een uur. Toen ging ik door de stad tot
de Blackfriars-brug; daar ging ik op een der menig
vuldige stoombooten, welke aankomend de rivier
open afvaren, en bere bracht my in eenige minuten
by de London brug. Naby deze brug is de plaats
waar de stammwegen afryden op den spoorweg
die naar Brighton gaat. Naar plaatse onderweg
en zelf, zeer naby kan men lang denzelfden
weg ryden, en zoo deed ik, te weten tot Sturley
niet ver aan bere ryde van Croydon, $\frac{1}{2}$ myl. In
veelminje minuten was die afstand gemerkt. Daar

Leigh 91.

wachtte my de Hr. P. Martineau, die met my wandel-
 de naar Westan Hill Norwood een mijl van dat punt
 waar hy zyn zomernest heeft houdt. Ik vond hier
 zyne vrouw, zoon en dochters. Wy aten saam, en
 na't eten kwam de Hr. Coach met zyne vrouw en
 twee dochters thee drinken. Wy spraken veel,
 byzonder over republieken, minister, koning,
 metten enz. waaraan'trent beide koeren Mas-
 tineau en Coach zeer veel onderscript zyn. Beide
 behoren tot de zeer liberalen, zy zyn beide
 unitarissen. De Hr. M. bracht my terug
 naar Anerley, van waar ik te half 10 uider
 terug reed naar Londen. Een omnibus bracht
 my van naby Londen-bridge naar huis.

Zaterdag 1 augustus. Ik ging dezen morgen
 met den Hr. van de Pen den Temple bezichtigen.
 Sedert ik dien in 1821 gezien had, was my al
 veel veranderd; het groot gebouw, waarin
 nieuwe wapenen geplaatst bemaard te worden,
 is verleden jaar afgebrand; - wilde diezen
 zyn er niet meer; - de kleinsdien zyn in eene
 betere plaats overgebracht en zyn vermeerderd
 met de kroon van koningin Victoria. Ik ver-
 schafte my eene nieuwe beschrijving, en kan
 daarop verwijzen.

Wy gingen vervolgens het Catharine-dok
 bezichtigen, de nieuwste inrichting van den Louw.
 Men gaf ons op de eerste aanwaze een verlof
 en een gift. In 1828 werd dit dok geopand; het
 is kleiner dan de andere, ^(echter) trof my niet minder
 de uitputtelijkheid dan de uitstekende de orde, die
 er scheen te heerschen. By de plaats waar de

schepen geladen en ontladen worden, zyn de maza,
 zynen en kelders voor alle soorten van waren. Men
 leeft ons door vele daarvan rondgeleid. In de
 kelders zagen wy de wyruaten by dunnende ge-
 rangschikt, en tacht zagen wy maar een der
 vyf kelders. De gewelven daarvan rusten op
 yzeren zuilen; de maza's en daarboven rusten
 op dergelyke zuilen, die in elke der twee, drie
 of vier verdiepingen juist boven elkander ge-
 plaatst zyn. Van de waren die wy zagen zal
 ik natuurlijk geen aanteekening houden. Ik
 merkte op, dat er vele naten Amerikaanse
 meel by waren. Het een stoomwerktuig
 wordt het water gewoonlyk vier voet hooger
 dan de plaats van de rivier gehouwen, zoo dat
 de grootste schepen gemakkellyk kunnen bin-
 nenkomen.

Wy wandelden verder naar den Tunnel, dat
 traagt merkwaaardig werk. De ingang waarna
 open aan de Hoërzyde, en men kan gaan tot
 byna aan het einde, waar men bezig wat con-
 toren of vanden toefang voor waterpompes
 te bouwen gelyk aan dien, langs welken wy wa-
 ren afgevaard. De eene zyde, nept van London
 komende was alleen in orde gebracht, de an-
 dere was nog niet geheel opgemacht, en men
 hoorde daar aenhoudend water sifelen. Ope-
 rigens staa de byzondereheden in een boekje
 dat ik op de plaats zelve kocht.

Om deze punten te bereiken en terug te komen,

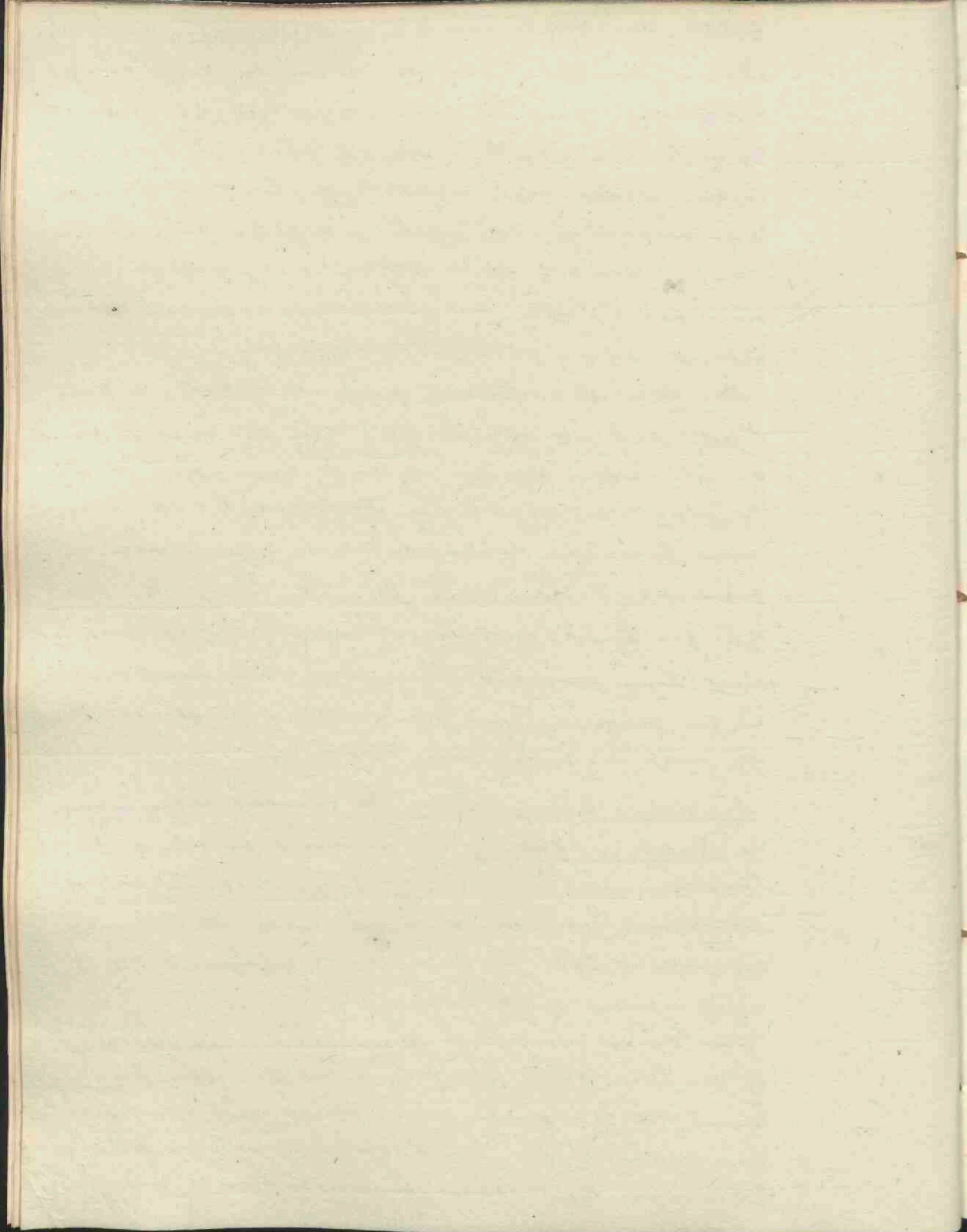
Leigs 315.

hebben wy herhaaldelyk gebruik gemaakt van
 Hooftboeken. Zy maken de verplaatsing zeer ge-
 makelyk; doch men moet zeer oppassen, dewyl
 zy in het voorbygaan slechts een oogenblik aan-
 leggen; daarentegen wordt men door de menigte
 van waartijen soms lang opgehouden. Er was
 groote dronkte op de Theeans by gelezenheid
 van het racyen om den prys, waarin groot
 belang seken geteld te worden.

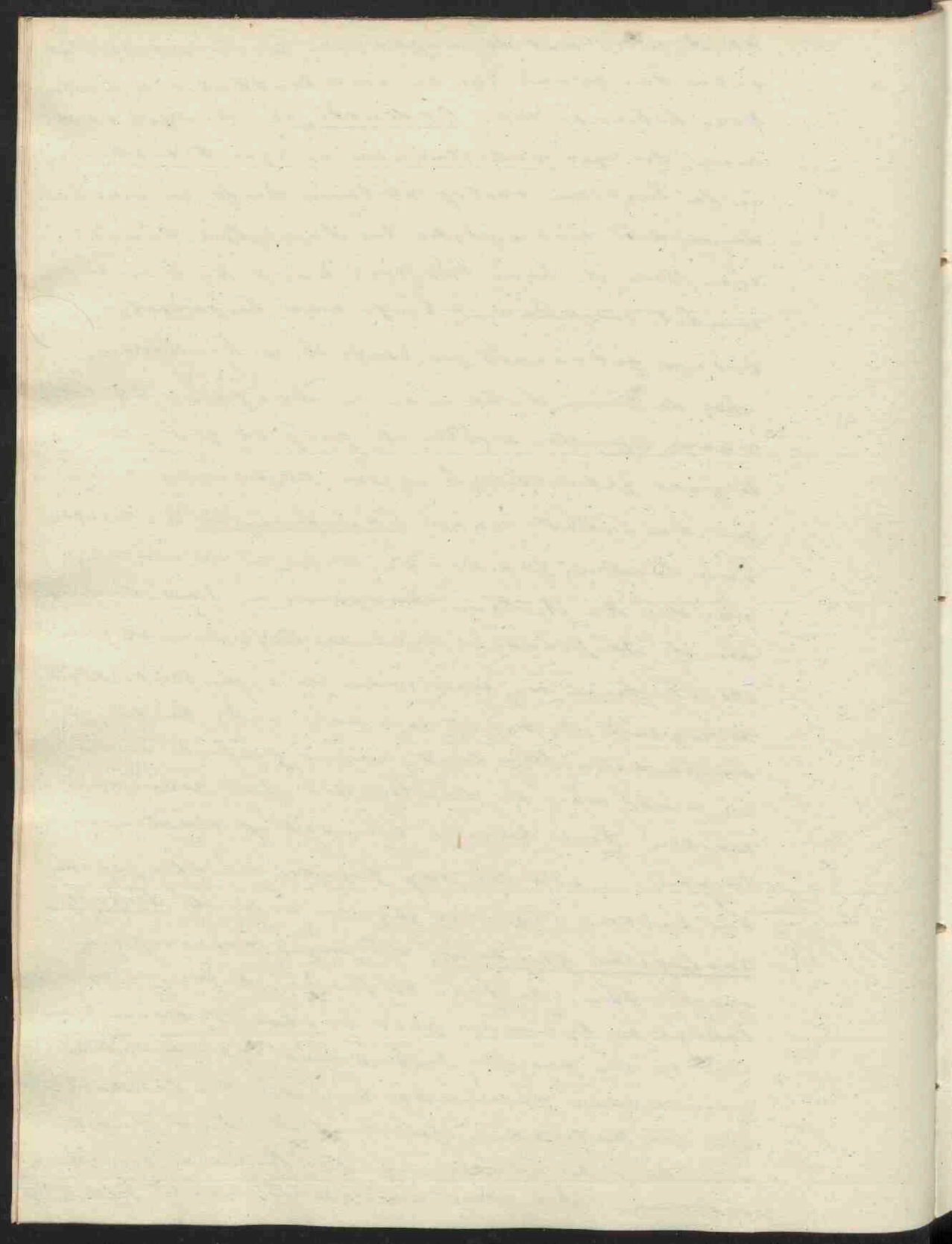
Den heer Martineau ging ik afhalen in zyne
 Suikerfabriek, die ik niet zonder moeite vond,
 en vervolgens ging ik met hem even te Es-
lington op Highbury Terrace n° 16. Hier is
 zyne gewoone woonplaats, en alleen voor de
 gezandheid van zyne familie leeft hy tyde-
 lyk het huus gekund, waar ik gisteren
 met hem geweest ben. Wy waren dus hijsatleen
 en het gesprek met dien melonberispen en beliep
 den man was my zeer leersaam.

Dingsdag 2 augustus. Ik bezocht dezen morgen
 de National Gallery of ancient pictures. De
 kern van deze verzameling leeft bestaan uit de
 schilderyen van Aegypten, welke ik in vroeger
 tyd gezien heb. Zy is in 1838 geopend. Ik hoop
 zo op nieuw te bezoeken.

Om twee ure ging ik volgens uitnodiging
 by den heer Hokerman, waar ik den heer Hoopkens
 vond, die naar een paar dagen uit Rotterdam
 hier gekomen is. Wy bezagen er eenige behavne
 teekeningen van Italië, en een bekenne van den

Hr. A. weet ont de magarynen, welke gedeceltelyk
 onder den grond zyn, en veel kostbaars bevatten.
 Deze bediente was Oxdenki, een Poolsch edel-
 man, die zyne nabestaanden en zyne bezittingen
 in den laatsten oorlog verloor heeft, en met ha-
 den arbeid nauwelyks het dagelijksch brood
 woon, tot A. hem tot zulk nam. Hy is nu in de
 winkel werkzaam, heeft eene Engelsche
 vrouw getrouwd en heeft drie kinderen,
 het de heeren Acherman en Haafkens, die schoone
 vader van den eersten is, ging ik gedeceltelyk
 te voet gedeceltelyk in een cabriolet en in
 een omnibus, naar Camberwell, ten zuiden
 van Londen. Wy raaken daar in de wooning
 van den Hr. A. heer Haafkens en hare dochter
 het A. de plaats is byzonder lief; hoewel men
 slechts twintig een uur van de eigentlyke stad
 verwijderd is, zo is men volmaakt buiten, in
 een hemelachtig land, waar frische lucht
 en niets van de donkere der stad gevonden
 worden. Eene kleine wandeling overtuigt ons
 hiervan. Na dat wy gezeten en thee gedron-
 ken hadden, zyn wy gegaan naar de Surrey
Zoological gardens, die myne verwachting
 overtroffen. De tuin is fraai, de dieren zyn
 talryk en byzonder goed verzorgd, bovendien
 met op een groote schaal eene typosamische
 voorstelling gemaakt van de Pieterskerk
 met het Katicaan, het kasteel Sint Angalo
 en de brug die daarheen gaat, benevens omlyfende
 gebouwen. Dit alles werd dezen avond prachtig

24.

verlicht, en daarna werd een zeer schoon vaar-
werk afgestoken.

Woensd. 3 camp. Ik was nu van al hetgeen ik
in de laatste 14 dagen gezien en gehoord heb, en
daarom heb ik beden wat gerust; Barendia. Lijdt
ik van zware verhandeld. Het dan heeft de
kormen pousde ik de Travellers' Club te zie-
en de inrichting te lezen kennen; de secretaris
Loufer gaf mij het Repliment en de Lijst der leden;
doch vroegde er by dat ik niet om eenig metouding
pelyk daat moest volcomen ingelaid te worden.
De Hr. Alexander, thesaurier der Antislavery-
Society had mij een briefje geschreeven om my
naar buiten by hem uit te noodigen. Ik pous-
de verzeef hem in Lombardstreet te vinden
en schreef hem een brief.

Ik ging in vertrokkenen bachelwinkels, kort heb
een en ander, en bleef overigens thuis lezen.

Na het eten bleef ik thuis met het gezelschap
van den dienst praten, wyz drinken en daarna
thee. Er is buiten my maar een vreemdeling
de Hr. Reynolds, een N. Amerikaan. De schoon-
zoon in het hert is ook vreemdeling, hy is
namelyt Frankman: handieur Lefranc, geve-
ren taalmeester. Een der ditsgenooten is
benoemd tot gouverneur van Tortala en
haat op zyn vertrek derwaards, een ander is
kapitein ter zee en heeft camp op de westkust
van Africa gekruist, waar hy meerdere
slavenbandelaars genomen, en aan 2000 slaven
de vryheid verleend heeft.

Met nieuw verdwyf konde ik een kind van zes
jaars, dat naar de school gaande iets gestolen had,
naar de Sessies verwyzen; de rechter riepde er by
dat het wel tot zyn eigen indryf naar de gevang-
nis op het eiland wright soude gesonden worden.

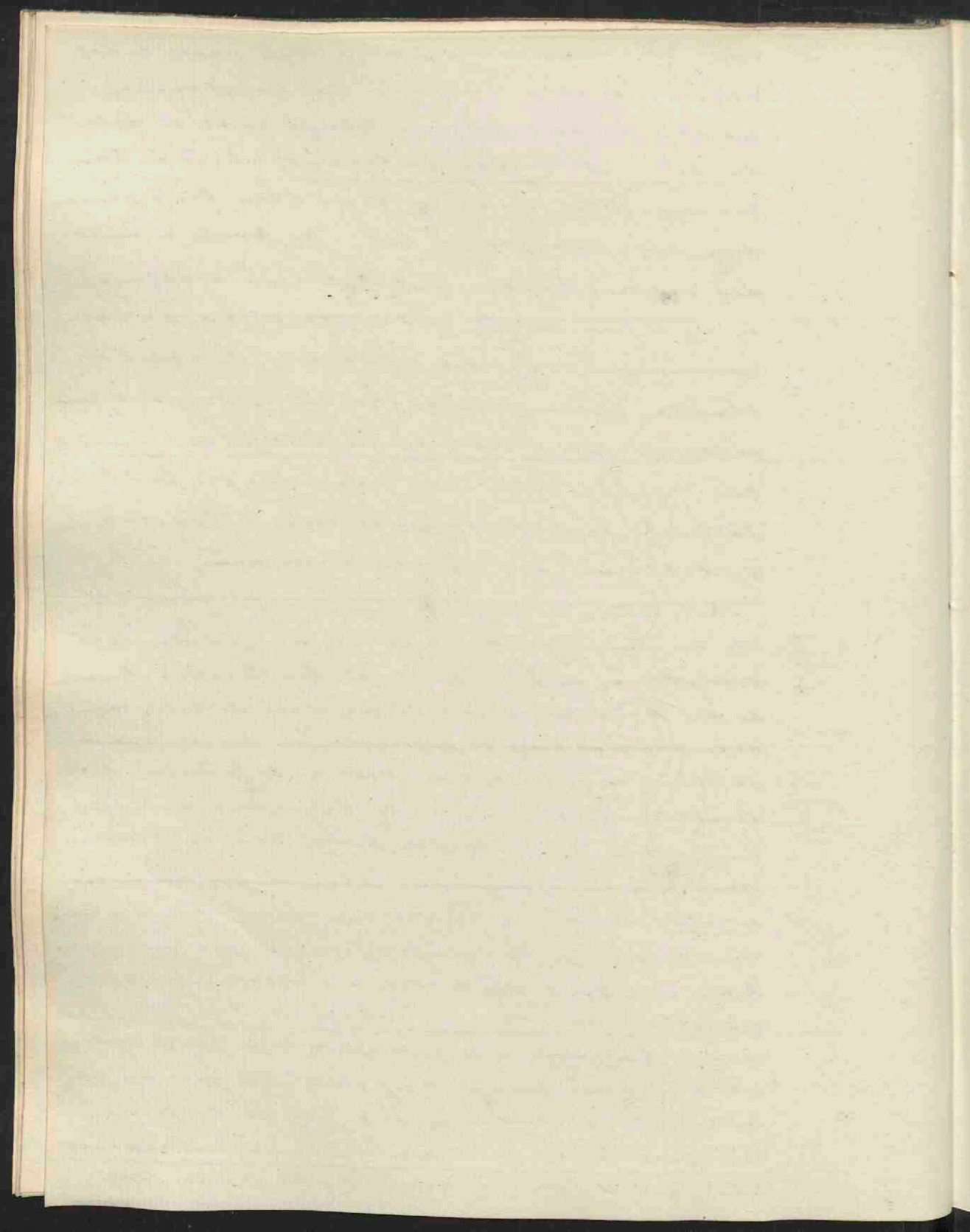
Ik las nu in Raumer's Boek en ga tydlyk
ter rust.

Donderdag 4 aug. Reeds te 5 ure weet desen mor-
gen de slaap niet myne open; ik wan hierdoor
eenige uren voor myne studie over Engeland.
Het overige van den dag heb ik ook met vruke
daarvoor besteed. Ik woonde de zittingen van
een der laagste rechtbanken, Police Court, in
Bowstreet By: om tien ure die, waarvoor de
zaken welke de courtbalen in den vorigen nacht
hebben ontmeest behandeld worden; - om
twee ure de zitting voor de zaken op ten-
mont, dagnardingen van de aanklagers.
In de eerste zitting kwamen als gewoonlyk
gevallen van dronkenchap, kleine klappa-
ryen, kleine diefstallen voor; - in de tweede
mishandelingen en schelden. Zeer vlyt, maar
naamgeset en niet veel doornyt behandelde
de rechter of magistraat elk deser gevallen;
twee zeer ongeluklike lieden werden om
kleine diefstallen naar de Lepiont verworpen,
een derde om nader onderzoek naarzeggende
in de gevangenis gezonden; - de overigen
werden meestal vrygelaten, een voor seven
dagen opsloten. In de tweede zitting werd
eene party verworpen tot tien, de andere tot
een schelling, welke zy sadelyk aan de be-
ledigden betaalden, danverst elk in twee schel-
lingen voor de dagnarding. In dese zitting
kwamen eenige lieden klagen, aan welke

Leigh 283.

werd toegestaan om hunne tegenparty te dopen,
naarden, behalve een paar die weggelonde.
werden omdat hunne klacht niet te bedui-
den had. Armaide, en liederlykheid in hare
draevigste verstauning maakten het ufgaen
dige van dit geroep uit. De korte woorden
des refters hadden dikwijls iets treffends
en zy waren altyd involwillend; bv. van een
vrouwsperluow die op straat slapend en
dronken gevonden was, zeide hy dat dit zeer
verkeerd was, dat zy niet drinken mocht,
dat zy thuis mocht gaan slapen (at home),
doch, als zich bedenkende, zeide hy nacht, maar
veel beteekend: "if you have one".

Met een aanbeveling van den Hr. Jekke aan
den Hr. Hartwell Horne een der aangestelden by de
Bibliotheek, begaf ik my naar het Britisch Museum.
De Hr. H. had de goedheid my door de zalen naar
dere bibliotheek te begeleiden, en my omtrent
den aart en de inrigting veel mede te deelen. De bi-
bliotheek bestaat uit vele bysondere verzam-
lingen van handschriften, boeken, kaarten, platen.
Dere worden afzonderd gehouden, en zyn in ge-
de zalen en schoone kisten geplaatst. Van die ver-
zamelingen zyn Catalogussen, doch niet geheel vol-
ledig. De Hr. H. die te voren een Catalogus van de
Bibliotheek van Queen's College te Cambridge ge-
maakt had, heeft zich gedurende vele jaren en door
vle talpers bygestaan, bezig gehouden met een in-
tusschappelyke Catalogus; eindelijk heeft men
dien opgegeven en nu is men begonnen een alpha-
betischen uit te geven; daaraan werkt hy nu sedert

twee jansen met zestien menschen; het eerste deel (in folio) is gedrukt en er zullen twee de tweede deel, naardij 4jn naar den geheelen Catalogus.

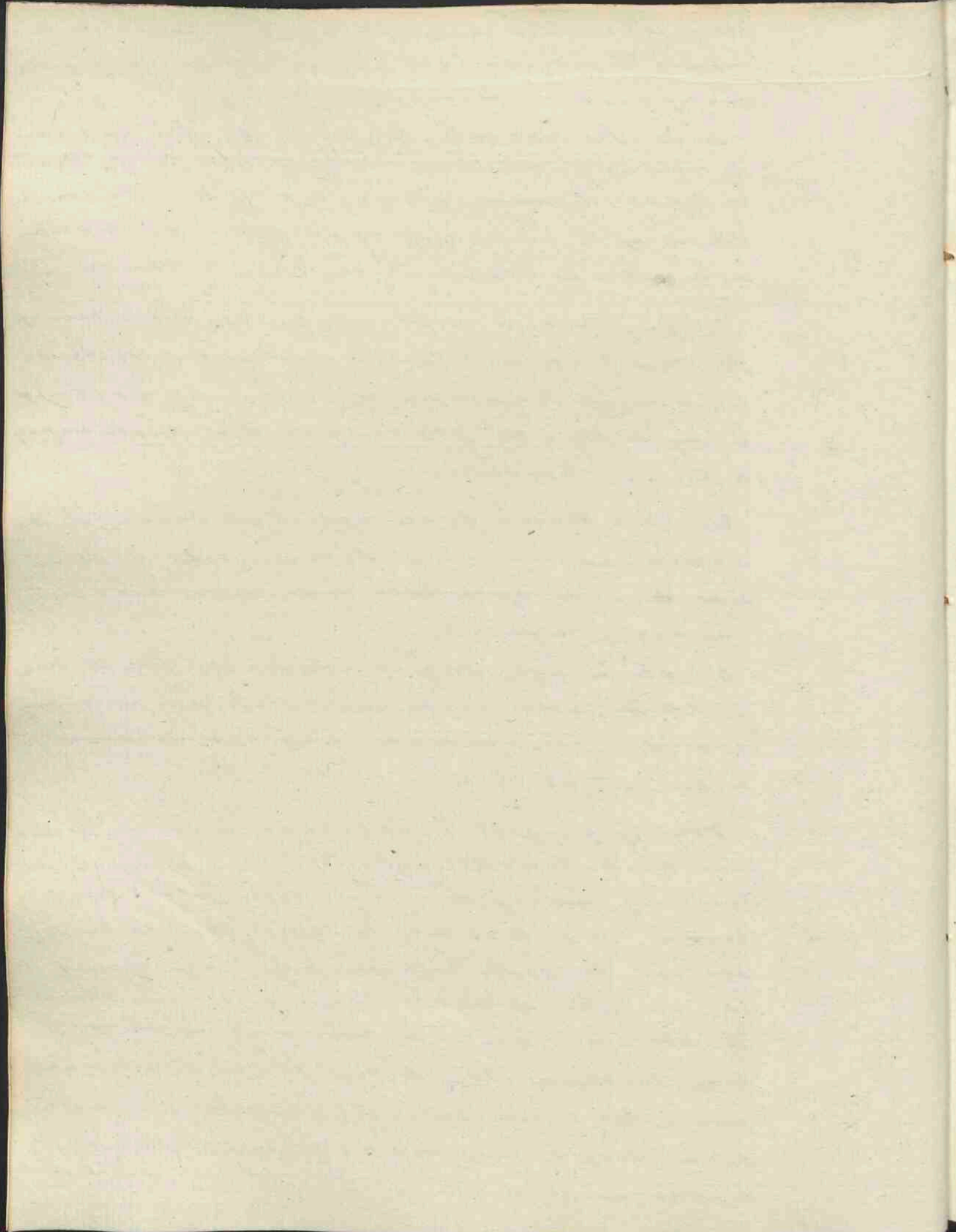
In de Statistische Sociëteit vernam ik naan de voornaamste leden, en ging toen in de Board of trade, Dammingsstreet, om de Hrn. Posters en Ofmel op te zoeken; ik vond alleen den laatste en maakte de afspraak om terug te komen.

Ik ging ook in de Society for the extinction of the Slave trade, and for the civilisation of Africa, waar my de Secretaris zeer vriendelyk ontving, en my de Stukken gaf om over die maatschappy te kunnen oordeelen.

Een kort bezoek by den redenaar Sidney Smith, het bezoeken van eenige boekwinkels, en thans wat lezen en opteekenen vermelden het overige van dezen morgen.

Na den midday ging ik met den Hr van de War in het Huis der Lords, waar een vyf belangrijke en loofwellige redekaveling over de Koven, weeten, plaats had.

Vrydag 5 augustus. Ik maakte Leese een bezoek aan den Hr J. W. Alexander, thesaurier van de Antislavery Society, dien ik in Holland had leere kennen. Ik vertrok met de Stoomboot, die om elf ure van Kingesfordmarket naar, naar Grønset, end, van waar ik met een wagen reed naar Thorne een klein uur verder, en hier vond ik den Hr A. op zyn landhuis. Doch de boot had zoo dikwijls aangelaafd, het ty was vognattij geweest en de wagen had een half uur op reizigers gewacht. Dit alles maakte, dat ik te drie uren eerst aankwam in

plaats van te twee, zoo als ik berekend had. Myne
vriend de Kwaker had dus reeds gezeten, doch later
verstond weder voor my aanrigten. Wy spraken
veel en belanpryk over het onderwerp der Slaverny;
hieraan nam Mr. Alexander en vier andere Kwa-
kerbarnet, die mede kwamen. Thee drinken, leyden
aandeel. Tusschally kwamen wy ook op het be-
gintal tusschen sachte, om geen oorlog te voeren,
geen wapenen te dragen, en zikt zelfs niet te ver-
dedigen, wanneer zy worden aangepallen. Van
hun standpunt verdedigden zy het zeer goed.
Aerkwaardig is hetgeen zy er byvoegden, dat in
Amerika en in Ierland, waar zoo dikwijls oorlogen
overloopen hebben plaats gehad, de Kwakers nimmer
ten gevolge van hunne niet verbediging
zyn ongetrouwen; - het is als of zy daarom juist
door partijen en door wilden zyn verschaamd
geworden.

De Hr. A. liet my met zyn ryding terugbrengen
naar Gravesend, waar ik met de laatste stoom-
boot, te 8 ure, vertrok. Deze boot bracht ons
tot Blackwell, niet verder. Doch een
stoomwaggen bracht ons in een kwartier naar
Londanbridge, en van daar weder een omnibus
naar het Strand. Ruim half 11 was ik weder
thuis. Gravesend is eene stad van middel-
bare grootte, met fraaye, nieuwe huizen. De
landstreek rondom is zeer schoon. Dit troef my
byzonder op de plaats van den Hr. A. welke vele
gerigtipuncten op de rivier en op het heuse life

Leigh 325.

land rondom aanbodt. De vaart op de rivier is mede zeer de moeite waardig. Gezelschap voor my vond ik op deze booten niet.

Zaterdag 6 augustus. Dertien morgen maakte ik een vrij grote wandeling met den Hr. Haafkens. Wy bezochten twee der groote Bazaars, waaraan men in Londen verschillende aantreft. De Par. Technical, by Belgrave square. Hier zagen wy ruim 400 nyltingen van verschillende soorten en prijzen, ook een nieuwe, te koop aangeboden, even zoo een grote hoeveelheid van allerlei meubelen; verder reizen winkels vooral van voorwerpen van eeraad. De andere wordt Pantheon genaamd en is met veel smaak ingericht. Men vindt er vooral glaswerk, schilden, vazen, porcelen, goud en zilver en smijstwerpen in groten overvloed.

Belgrave square, Eaton square en de omliggende straten vormen een geheel nieuw en uitstekend schoon gedeelte der stad; wy daarom deden het met steeds toenemende verwondering; het is als een stad van palainen. Hoe meer men Londen in 'sye alle nieuwe gedeelten leert kennen, hoe meer men verbaasd staat over de grootte en den rykdom derer meeststad. Wy wandelden ook door de parken, en bezochten met opzet den wep genaamd Constitution hill, waar men by herhaling op de Koningin geschooten heeft.

Wy versterkten ons avondwep in een licht Engelsch bierhuis met parker, brood, kaas en maltard.

By den Hr. Acherman bezagen wy eenige nieuwe

[The page contains extremely faint, illegible handwriting, likely bleed-through from the reverse side of the paper. The text is too light to transcribe accurately.]

uitgekomenen plaatwerken over het Heilige Land, de Alhambra en andere.

Dieren namiddag was mijn voornamen nepeens te gaan in de Polytechnical Institution; doch daar gekomen las ik, dat het alle avonden open is uitgenomen des zaturdags. Opzettelijk deed ik den weg te voet om de schoone straten met een veel prachtige winkels, verleid op mijn gemak te beschouwen. Onderweg dronk ik koffij in het Franse, Franke Koffijhuis van Virey in Regent's street, waar ook Franke dagbladen lagen; de koffij geleek toch niet naar die van Parys. Hi' dronk thuis thee en daarna las ik dagbladen, teekende aan een.

Zondag 7 augustus. Doren dag besteedde ik om een uitstap naar Windsor te maken. Ik ging reeds vroeg naar Charing Cross, van waar een omnibus mij bracht naar den spoorweg genaamd Great Western. Te half 10 reed de trein dit punt (Pad. dington) en bracht de vele reizigers in ongeveer drie kwartier te Slough. Hier waren weder omni- bussen gereed die naar Windsor reben.

Aangekomen zijnde ontstond ik, wandelde daar de kleine stad, en daarna in de Long walk, een schoone laan met vier rezen groote bomen aan het eind staat een metalen beeld van Georg III te paard, opgericht door zijn zoon Ge. org IV. Dit beeld kwam mij voor veel later dan die in Londen; het paard is niet wat al te dik. Teruffgekomen ging ik naar het kasteel, naar de State apartments, eenige voornamen van

Zie Windsor Grinde.

De koninklijke kapel, die ik ook bezocht is een
der schoonste gebouwen van die koning en bevat
eenige merkwaardige geschilderijen.

Fresken en zalen aan het publiek vertoond worden.
 Zy zijn onder andere, om het schoone uitzigt en om de
 schildersyde zeer merkwaardig. Menigen en vintge
 Meester is nu op het gansje op den hoogen, ronsesteren,
 waar op men ook wordt toegelaten. Men behoort
 van daar ook een goed overzigt van het kasteel,
 dat zoo uitgestrekt is.

In het lagerement uit de goed maar vrij duur.

Te half 5 begon men met op het overblyf van
 daar nergaderden zoo zeer vele nieuwsgierigen.
 Dit en de andere terrassen zijn ook beroemd om
 den schoonen aanblyf en het ruime gezigt. De
 vermaking werd niet talampgeteld: de koning
 met Prins Albert en nu eenige herten en de
 wandelen, op het hooge gedeelte van het
 terras naar het kasteel slings malen op en weder
 te was, nu nu tafelen, met byzonder mat.
 waardigt in het overblyf van de konin-
 gin, zy is klein, eenvoudigt, haar gang is niet
 louter dan van gewone Engelsche vrouwen.

Op den weg van Windsor naar Slough was ik
 de kerk en de andere gebouwen van het dorp
 de Eton, zy zijn oud gothisch en zeer schoon.

In het vroege tydig gemaek te Slough, om weg en
 uitloop te maken naar Stoke Poges, een half
 uur van daar, de plaats waar de dichter Gray ja-
 leefde heeft en begraven ligt op hetzelfde kerkhof dat
 hy nu aandelijke bevingen heeft. Het is een nabari-
 ge kerk met veel klein op begraaf. Een opschrift duidt
 de plaats aan waar hy 1741 begraven is. Op een klein
 nu opstaend heeft de eigenaar van Stoke Park op 1790

Leigh 192.

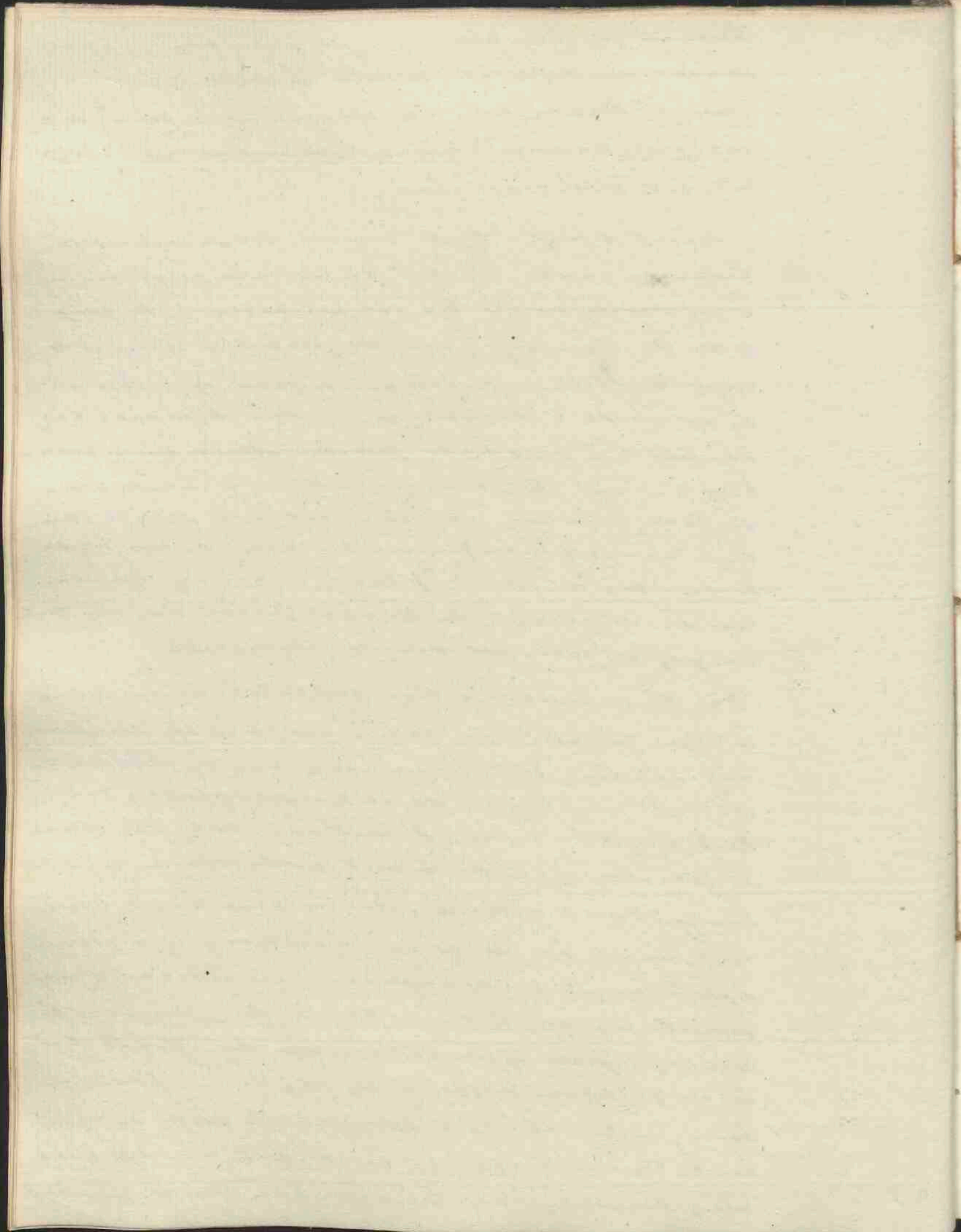
Leigh 217.

Landguet een gedenksteen in den naam van een Lancelot,
phang naar den edelen dichter opgevoert.

Met den laatste trein der Hoornmagens reeds ik te
rug ($\frac{1}{2}$ 10); die magens waren zeer vol en niet altijd
met het beste gezelschap.

Maand. 8 aug. Dieren moogen het ik aarde de
zaken gemaakt, en toch kan ik niet geworden en
is my slechts weinig tyd overgebleven. In zang
by den Hr. Bowring, den Hr. Dezel, in wien ik de
zelfde keelheid en onvoorkomenheid opmerkte als
by de eerste ontmoeting. Van Hyde park tot
niet ver in een naar Gulleton Street, gewis ander
half uur ver; hier bezocht ik den Hr. Martineau,
die later met my van London bridge, met de Hoorn
boot naar Hungerfordmarkt was, en my verder
bragt naar de Board of Trade, waar wy spraken
met den Secretaris, den Hr. Mac Gregor, die my thans
kan gaf en beloofde voor de Statistiek.

Van twee merkwaardige gedenksteenen, die ik
op myne wandelingen gezien heb, wil ik aantekene
my kanen: het Monument, zoo by entitatie ge
naemd, waardoor de natuursociëteit herin
wordt woort aan den brand van 1666; het staat
ter plaatse waar die brand uitbrak, en zigt tot
Tampelbar uitstrekt. Het is eene zeer schoone
zuil, en als een bewijs van voortgang in rechtvaard
digheid (want noodzaakzaamheid is dit niet) my
vermoed worden dat in 1830 de leuzenachtige be
schuldiging als of de Catholiken dien brand had
den aangeftoken weggeworpen is; — Crosby-
house, waan Richard III zwoorvond sloep, en zyne
vindden overdacht. De overblijfsels van dit goet
like gebouw zyn nu het eigendom van een gewontschap

Doren avond bezocht ik nog eens het Polytechnum,
 een institutie, waar ik mijn Landsman den Hr.
 van de Ver. aantroef. Men vertoonde den duik-
 leer, - de electrische proeven, - het munten, -
 het nederlaten der duikelaarsklok, waar ik
 eens de proef van nam, - de voozenaande oet,
 volving vield. De vorige reis had de ook nog
 de voozenaande lallotype gezien. De bevaan-
 de Napoleont. tafel, met de portretten der ma-
 keelaars, staat ook hier om verlost te worden.

My gingen op onze weg hinnenwaards in een
 Bierhuis in Regentstraat, volgens Landgevoel
 in hetgeen afgefeiden.

Dinsd. 9 augustus. Ik schreef een brief aan
 mijn vader, las met na en ging twee beraaken
 maken. Bij den Hr. Gehle bleef ik lang praten.
 In het gebouw van het University College
 gaf men my eenig kaart, en naar daar ging ik
 naar den Hr. professor Graves (8 Frags Inn)
 in wien ik een zeer wel aangevoelt en voorkomend
 vriendelyk man vond, die my in korten tyd veel
 belangryks omtrent de inscriptie der Univer-
 siteit en omtrent het Europeesk recht mededeel-
 de, waaraan ik afzanderlyk aantekening
 zal handelen.

Nu ging ik nog naar Portenastetrow, de
 bekende straat voor de boekenkoopst, om
 eenige my aangeduide vlytschriften te koopden.
 Het moete kwam ik nu op standtyd weder
 thuis.

Het eten puyde ik in het Theater van Miss

Lough & Lambach. 70

Kelly, Deantstreet 73 Lohosq. te gaan; doch vernam dat er om het gering getal Looschen, twee jaar vertoening zou worden.

Mijn poging om het in de nabijheid zalogen, Lohobasar te bereiken was ook vergeefs, dewijl het Slechts tot 6 ure open is.

Ik ging nu naar huis, dronk thee en lees verder wat lezen en schrijven.

Woensdag 10 augustus. Ik maakte met den Hr. Macpherson een uitstap naar Brighton. Vier uren, twee uren morgen begon ik mij naar de plaats van waar een omnibus naar den Spoorweg reed, welke aan de overzijde van Londenbridge begint. Wij reden van daar kwartier voor 8 ure op en kwamen te half 11 in Brighton; de afstand is 52 mijlen (14 ure). Dit is zeker Schielijk doch naar het land zag en wij ook weinig; alleen wanneer wij over een dijk door de valleij of aan de zijde van een heuvel reden was er ruim en goed uitzicht, en de merkten wij dat wij in eens schoone landschap waren. Dikwijls bevonden wij ons in doortredend, drie of vier malen in vrij lange tunnels, zoo dat wij het land, dat ons geneegen zoude verschafte heb-
ben konen ons lieren. Brighton is de naaste zoo-
keplaats bij Londen en wordt veel door uitlandij-
ke Engelen bezocht en bezocht. Er zijn over
de 40,000 inw. aantal is er niet, ook geen haven.
Wij deden dadelijk een groote wandeling met
een ruytmf, want de uitputtelijkheid en de lichte van-
den het onmogelijk gemakkelijken hielden de te veel af te
lijzen. De stad is nu gebouwd met breedde straten

Se wel waarom het water opgevoert wordt,
zeide men out, dat go vast diep is.

ruime pleinen, tuinen enz. Het parkje van of
 palais van George de IV, welke deze plaats by
 vorkant bewaande, en haer zeer in de mode
 bracht, is een vreedzaamtyf gebouw, het welk
 koepel, en terras, 'er het haer in, chintelen, en
 de italen in hervoken styl; - alle, toevan
 met pracht, maar, een my vorkant, met
 slechten. Inmate opgetrokken. Het is van 1784 tot
 1787 gebouwd, met eenige latere byvoegsel. Het is
 waarschijnlijk ook Chineesch, dat de huise meest,
 al vante voorgevels hebben, een dort men steeg,
 in de nanters van zyne buien zied. De minne
 gebouwen zyn wachelyk schoon. Tuinen, een
 voegenaande Cricket grond, beide by het paleis;
 maar vooral schone waagen tempel de zee, en
 de Pier loopen aangevane wandelpaatsen op.
 Deze Pier of embarcadere is diep in zee vrom
 uitgebragt en heeft behalve aan de kust vier
 steunpinten waerby fidele bouwen aan hetten
 ge hangen. Eene invoeging om kunst-mint
 vaalwater te drinken, German Spa genaamd
 behoort mede tot de gemakken van Brighton.
 De waterwerk is een groot reservoir, waer
 in het water, door middel van een stoomwerk
 tref, uit een well het water 150 vachten hoog
 naarboren pent. Tuit het reservoir ontvange
 men het door de gansen stad. Wy zichten by
 deze zeer goede invoeging tuffen. Van Amster-
 dam en Rotterdam.

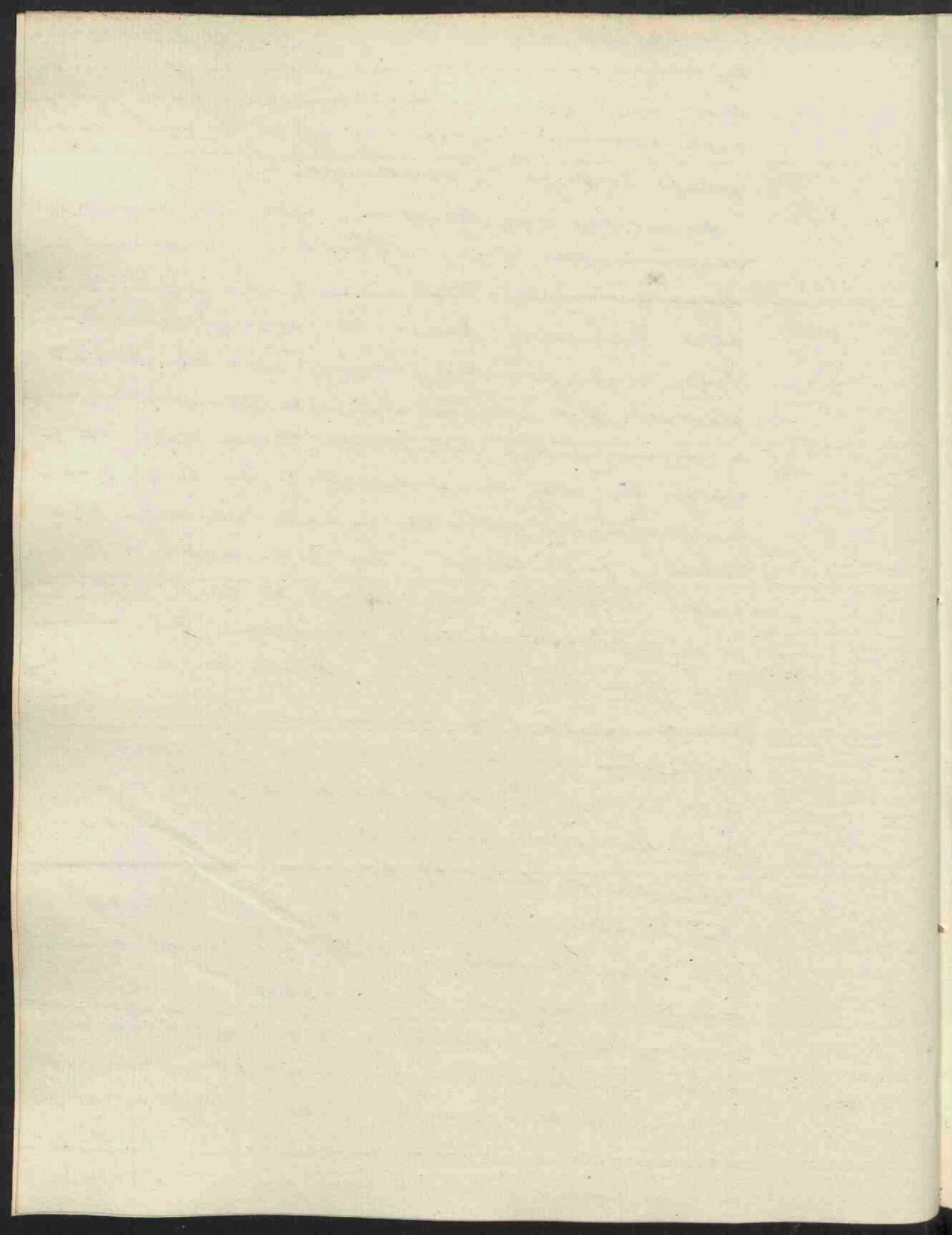
De nieuwe kerk is een fraai gothisch gebouw
 met twee preekstoelen, naast elkander.

Sept 5 A. 4

De warmte was zeer sterk; de eenige plaats waar
 wy aangenaam en koel wandelen konden was de
 rivier, naar waar wy de stroomboort naar Biappe
 zagen afvaren, welke dien afstand, zoo men ons
 geriefd heeft in $4\frac{1}{2}$ uren heeft.

Als uitstap van Brighton reden wy, met een
 stroomwagen, naar Shoreham, ongeveer een
 derhalf uren meermal; wy kwamen er in een
 klein kwartier. Het is een weinig betoekentend
 dorp, maar gunstig gelegen aan den mond
 van de Adur, welke een goede haven vormt, waar
 in wy aanvankelijk vele schepen Engels liggen, ten ge-
 noege der elke byna droef. De kerk is een
 merkwaardig gebouw in oud Sakschen stijl,
 rethans gedeeltelyk. Wy wandelden ook
 naar Old Shoreham, waar de kerk nog ouder
 is en ook grootendeels vervallen. Hier staan
 ook byna geene huizen. Het is een der landing-
 plaatsen geweest der neerzinkende Saksen. De
 zagen gaf aanleiding dat wy schuilden in
 een geruime kerkhof. Het trok onze opmer-
 king dat daar zoo veel netheid en orde
 heerschte en de oude maerden zoo veel spoor.
 Dit is kennelijk een zeer afgelepen plaatse.

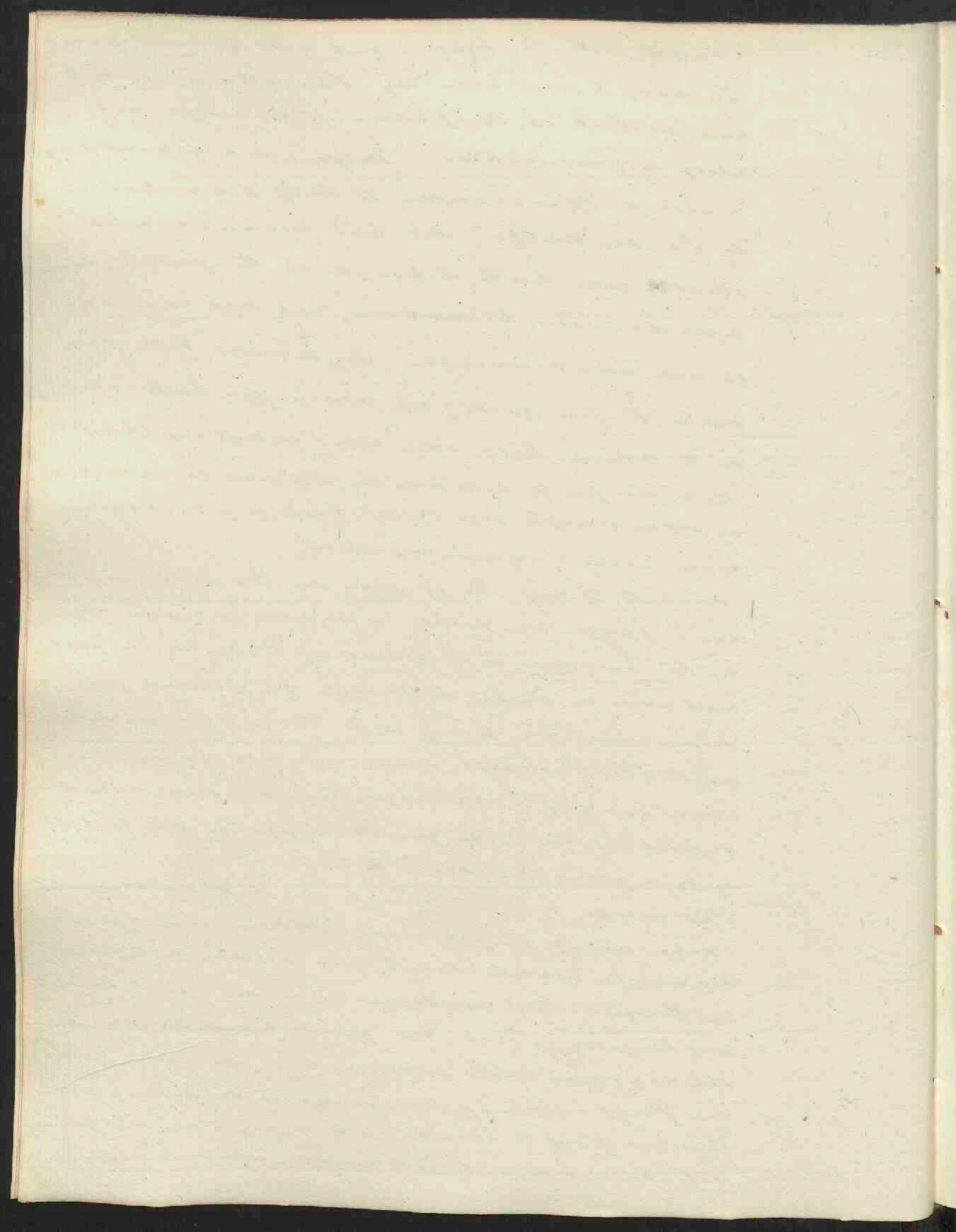
In New Shoreham zelden wy theezedranken
 in de aangenaamste Swiss garden, welke met
 veel ophef zijn aangekondigd, doch niet betoo-
 kenen. Een soort van koren uit planken en lasten
 ten raampelteld leverde ons een goed overblijfsel
 van het zalende doch meestal dor land. Dat
 was genaamd alternatorium, behoort voor de

manijpte bestemd, kwam ont zeer aanvullig voor.
 Te half 8 verlieten wy Thoreham, en te 8
 ure verliet ik Brighton. Myn reisgenoot
 bleef er overnachten. Volgens de aankondiging
 moest de spoornagen te half 11 aankomen
 by Londonbridge; dit had evenwel niet
 plaats; men had de wagen en Cony Hill, tamen
 meer dan een kwartier, ras dat wy over
 12 ure aankwamen. Er waren toen geen
 omnibussen meer, ik nam een cabriolet
 en te ruim half een uur was ik weder thuis.
 Op de zeer groote hitte van den dag was onweer, wind
 en regen gevolgd; deze talle afwisseling maakte my
 dezen nacht eenigzins ongesteld.

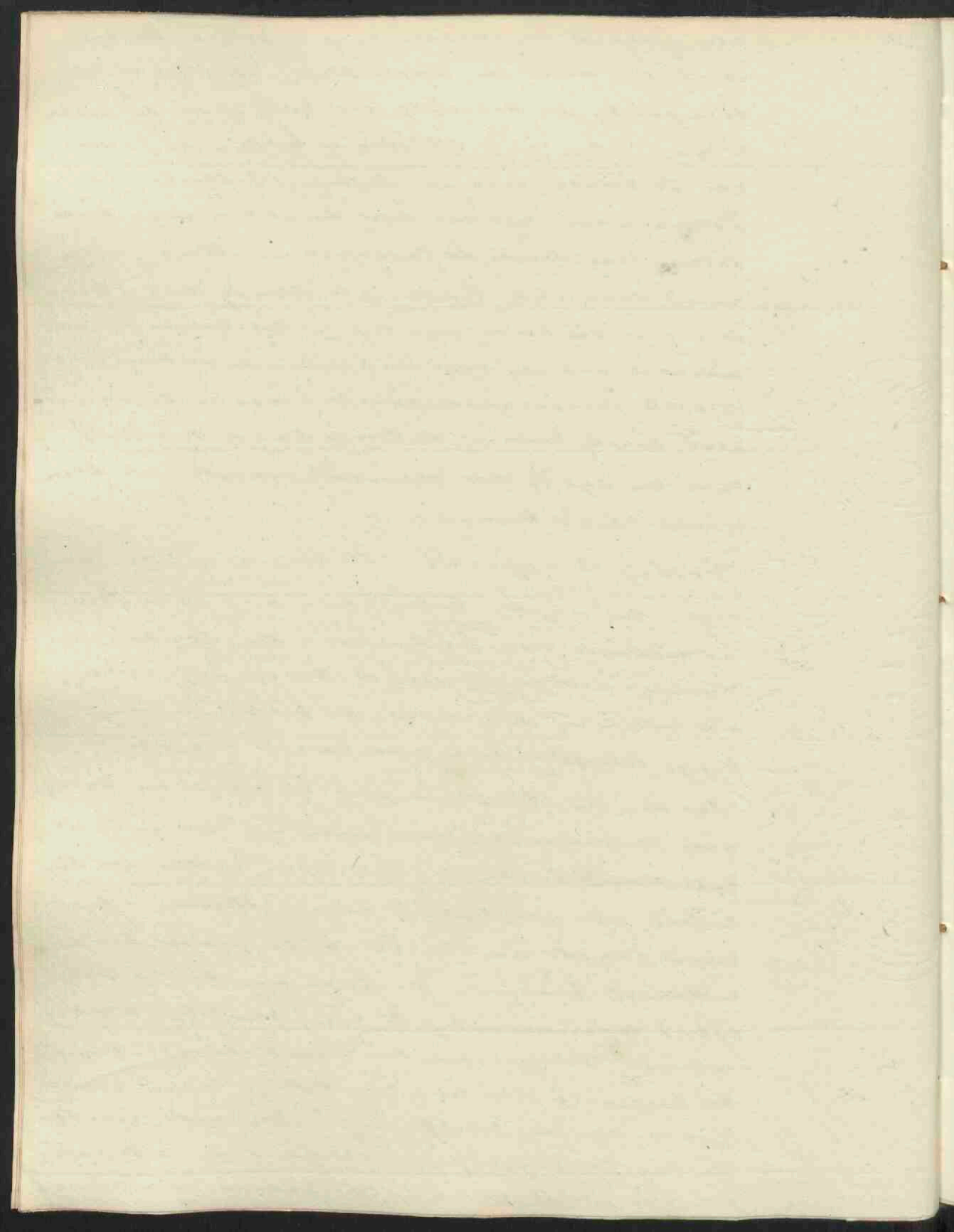
Zaterdag 11 aug. Ik ging by den Hr. Schorman, deed
 eenige gangen, om boeken en kaarten te zoeken, bezocht
 den Hr. Schreger en de Board of Trade, die my veel
 manuscripten en boeken en stukken ten geschenke gaf. -
 vervolgens ben ik nog in de Royal geographi-
 cal Society geweest, waar men my Rapport en
 replament gaf en aanwysingen, die ik verlangde.
 Ongelukkig zijn zulke genootschappen nu alle in ruil
 en bijna geen des leeds in de stad.

Het onweer van den morgen kon ik thans blijven lezen.
 Deze avond ging ik in de Italiaansche opera.
 Het was de laatste avond van Rubini en zagelyk
 zijn konfice. Te 8 ure begon het en een uur te voren
 was het gedruip reeds zeer groot. Bysonderen vrom den
 bak waar geen natte plaatsen zijn. De goede orde
 van Parys ontbreekt hier, en het is onklaaracht vrom.
 Men zou liever te stooten en te dringen al hier plant
 heeft; haermet de politiebambten alles aanwendend

om althans ongelukkig naar te komen. Ik had een ticket voor een „upper-stal“ of stal in de bouwpaleis, en besloot die niet onder de eerste te zijn. Men gaf othello en het laatste Foneel van Il pirata, waarin Rubini, Lablache, Ade Persiani enz. met zeer veel byspel zongen; - twee ballets. Une Soiree de Carnaval en Alma, uitgevoerd door Ade Cerito de Fleury enz. Dit alles was met boven vrye top en het hooren en zien maakten ook een zeer aangenaam indruk; maar de velle onverdraagbare groote hitte en benaauwendheid, daerby kwam de lange duur, tot half twee, zoo dat ik zeer vermaeld was van de deser nacht thuis kwam.

Vrijdag 12 augustus. Ik bezocht den Hr. Bowring hier den Hr. Ackermann ging ik in Sotheby's martothonte aan het bestaen der London University, doch vond niet de Hr. die wy zochten; ook troffen wy niet aan een der professoren van King's College, dien wy poegden te bezoeken. Hier den Hr. Haefkens ging ik naar een kathedraal nabij Westminster van waar wy zeer in de nabijheid zien konden de Koningin, welke het Parlement, met plechtigheid kwam sluiten. Dit veld plaats om 2 ure. Vele groote heeren en dames kwamen vroeger om by die plechtigheid tegenwoordig te zijn; prachtige kleeding, ruytjes, lievergen werden daerby kenbaar gezien. Het kongress was niet zeer taloos, maar uitstekend in handing en oefening. Het veld was dan den vrye loop van zeer verpand, en de Koningin zag zeer groot gedrang; de politiek was zeer op.

verhooren, maar, als altijd, onrechtig en onrecht.
 De koninginnen in een Stationswagen rondom mee gien,
 en bespannen met acht paarden, met zeer duidelijke
 te zien, zy werd waar wy stonden levendig toege-
 zigt. Wy klaven de kerkkomst niet afsiachten
 en wandelden zonder veel door de menigte gehin-
 dert te worden hutsmaats. Vreemd was het dat
 het dagbeld de Sten ons toen needs werd aange-
 den met de aanspraak der koninginnen daarin af-
 gedrukt.

De bleef thins tot dat ik te 5 ure by den
 Hr. Predikant Gehle ging eten met myn zwa-
 ger Repolent en diens vrouw.

Den avond bracht ik door in de bekende sal-
 len van Vauhall, welke fraai verlicht wa-
 ren. Er was muziek, paarderyders, honden-
 danstert waren om de gasten, die zedeceltelyk
 gemakheid waren, te vermaken. Om 12 ure
 werd een vuurwerk afgetrokken, dat wel
 mooi maar niet te vergelijken was by dat
 van de Surrey Zoologische Garden. Eerst togen
 het vuurwerk werd het congreus vol, en daar-
 na volgde men danke met en onder het gema-
 kend publiek met samelyk veel benadigtheid. Dat
 dit niet tot den besten stand behoude laat niet
 lystelyk danken. Het geheel voortkomen van dit ge-
 makheid zal kan den voornemeling volkomen over-
 tuigen dat dit geen eigentelyk nationaal vermak-
 der Engelschen is. Wat my betreft men moet jon-
 ger zijn om er normaal in te scheppen, en zelfs
 in vroeger Tye was ik wel voorschouwen eigentelyk

He appears in Length is about eight 800.

naast deelnamers aan dergelyke voorlezingen).

Zaterdag Bangerfustus. De dagbladen zijn vol met verhalen en redeneringen betrekkelijk op Handen onder het merknaam te Manchester en andere fabriekplaatsen, en ook onder de merknaam in Engeland en Schotland.

Ma beraam heden aan de Londonsche Universiteit alzo verlangde opbehoedingen en verbeteringen; men had my den Hr. Rothman genoemd als een gedienstig en welwillend man, welke by het bestuur der Universiteit was gesteld, en zoo wand ik hem ook. Ma beraam en twijfel van op te teekenen, dewyl uit de stukken, die ik nu verzameld heb, de aart van de instelling genoegzaam blykt. Er is doorgaans eenige verwarring in de voorstelling doordoor van overzichte dat het College dat nu University College heet, en in 1825 needs bepaling is opgericht te worden, bestemd was eene universiteit te worden en ook den naam van London University gebragen heeft; dit is een evenwel geheel anders. Dit College of ders zijk namende universiteit behoeft, om een wetten lichaam te zijn, een koninklyk charter, en dit was moegelyk te behouwen. De voorstanders verzoegen in het Parlement, dat eene wakenking daartoe aan den Koning geschiedde, dat met veel tegenstand aan de zijde der Tories, die intuschen eene dergelyke school hadden opgericht, King's College, en dat zelyke aanspraak moekten. Toen heeft men een middenweg gekoren: by een Charter van Willem IV. 9° jana

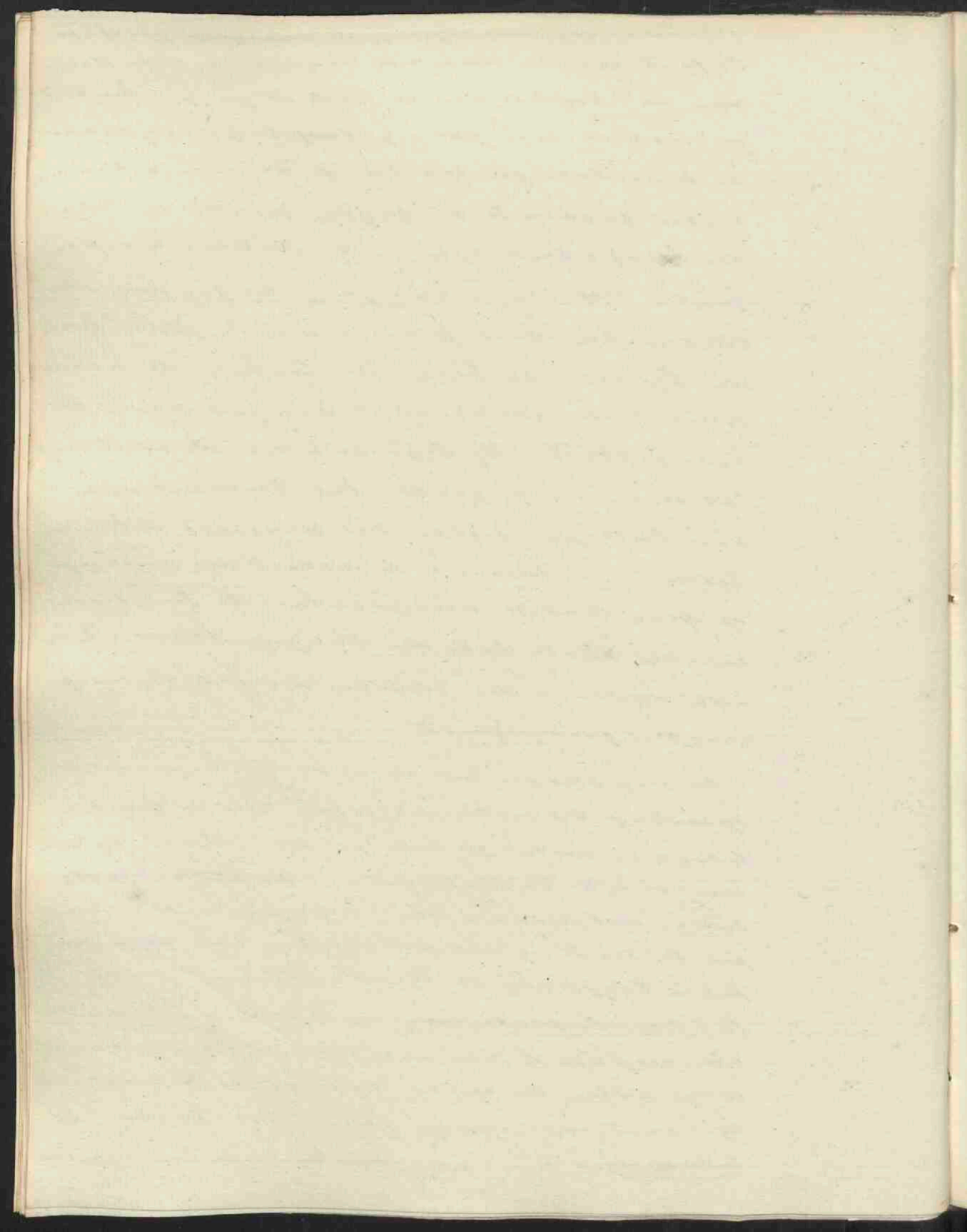
[The page contains extremely faint, illegible handwriting, likely bleed-through from the reverse side of the paper. The text is too light to transcribe accurately.]

en een Tweede van Koningin Victoria, 1837, is de
University of London daaropstaand als een eene-
 lyk lichaam bestaande uit een Senaat en tal-
 loos, met het recht om stament af te nemen en
 graden toe te kennen, doch het onderwijs is
 overgelaten aan de Colleges welke opzettelijk
 genaamd zijn, in de eerste plaats het Univer-
 sity College en het King's College in Londen,
 doch een aantal andere colleges door het
 gehele rijk, van verschillende soort en van
 verschillende godsdiensten. Die colleges heb-
 ben ook byzondere charters. Op die wijze is
 dus de Universiteit alleen een examinerend
 geen onderwijsend lichaam. Zy heeft haar
 zetel in Sowerby's hofte, maar in een
 anderen stempel het King's College ook ge-
 vestigd is, terwijl het University College
 een school gebouwd nabij Bedford square
 gebouwd heeft. Beide colleges hebben groote
 hospitaalen en van de geneeskunde wordt er
 veel werk gemaakt, veel minder van de
 andere naturen. Er is door het Parlement
 geen ander voorrecht aan de Universiteit ge-
 geven dan dat de graden even als die van
 Oxford en Cambridge ten gevolge hebben dat de
 toekomstige neptelcoorden twee jaren minder
 verplicht zijn de halie te volgen alvorens naar
 de gerechtskoren toegeleaten te worden. De
 graden hebben overigens bijna geen gevolg
 dan eenzelde onderscheiding. Er is wat het
 nechtigen der graden en de faculteit in het

Length 808

algemeen een voortgang in vrijzinnigheid. Te Oxford worden niemant toegelaten dan die van de Anglicaanische kerk is; - in Cambri^dge verdoet men geen geloofsbelofden, maar de kweekelingen moeten de Kardinaal Bismont, en om graden te verkrijgen moeten zij leden der hoofkerk zijn; - te Dublin worden graden toegepast aan jongelingen van alle geloofsovertuigingen; doch fellows worden alleen leden der heerschende kerk. De Londenische universiteit heeft alle respect van godsdienst aan zijde gesteld. Zij beperkt alleen de toelating tot examen en graden tot kweekelingen van Collegies welke dat voorrecht behouden hebben. Tenens is de invloed der regering op deze laatste veel groter: de Senatoren worden steeds door den koning benoemd, en alle reglementen moeten door de regering worden goedgekeurd.

De innigtingen tot bevordering en vooral verspreiding der wetenschappen zijn in Londen talryk en vooral op eene groote schaal, zij heten gewoonlyk Institutionen. De Royal Institution is byzonder voor natuurwetenschappen bestemd, ik heb dit vroeger wel bezocht. Heden draagt my de Mr. Hartman in het Londen Institution op Finsbury Circuit, het aanschouwelyk van deze soort. Het gebouw is een paleis de zalen, vooral de bibliotheek, zijn goed ingerigt en ruim van boeken en zeldzameren voorwerpen. Men kan niet ligt voorstel

ten, dat hier milke inrichtingen of groeten moet kom-
men. Verlaaten, waarmede men verzoekt dat talm die
Institution in 1806 werd opgericht 1000 leden
elk 75 £ bydraagen, en de jaarlyklike tualage
nontduzend 2 £ bedraagt. Om led te zyn
moet men zich eens actie verlicaffen.

In het nag lang met den heer Martineau ge-
praat van wien ik altijd veel leer. Verber-
ging ik nog boeken kaopen en maakte daer-
door een langen weg door de stad.

Dezen avond wandelde ik wat in Saint James
Park en bleef weder thuis wat lezen en
schryven. De vorige dagen had een my ver-
maard zoo dat ik behaafte van vast gevualde.

Zondag 14 augustus. Ik ontbeet by den Hr. An-
Cullouch en bleef lang met hem praten.

In Westminster abbey ging ik om de dienst by te
wonen, doch kwam wat laat zoo dat ik alleen het
stet hoorde en tussen de monumenten in den oos-
teliken steupel of Pärten-hoek bezaag.

Thuis liet ik wat in de vele vlagschrijfen, dag-
bladen en andere stukken die zich by my ophoopen
en welke in hand my aanslaeking geeft om my na-
der te onderrichten omtrent de inrichtingen en ei-
genheden van dit sonderlinge volk.

Ik ontving een bezoch van den Hr. Bernays,
professor voor het Hoofdbuitend aan het King's
College en van den Hr. Graves professor der rechten
aan het University College. Het beiden heb ik
neel gepreent.

In het een ben ik gezaven naar de Londonbridge,
naar daar naar Greenwich. Ik deed hier eens

Leigh 195.

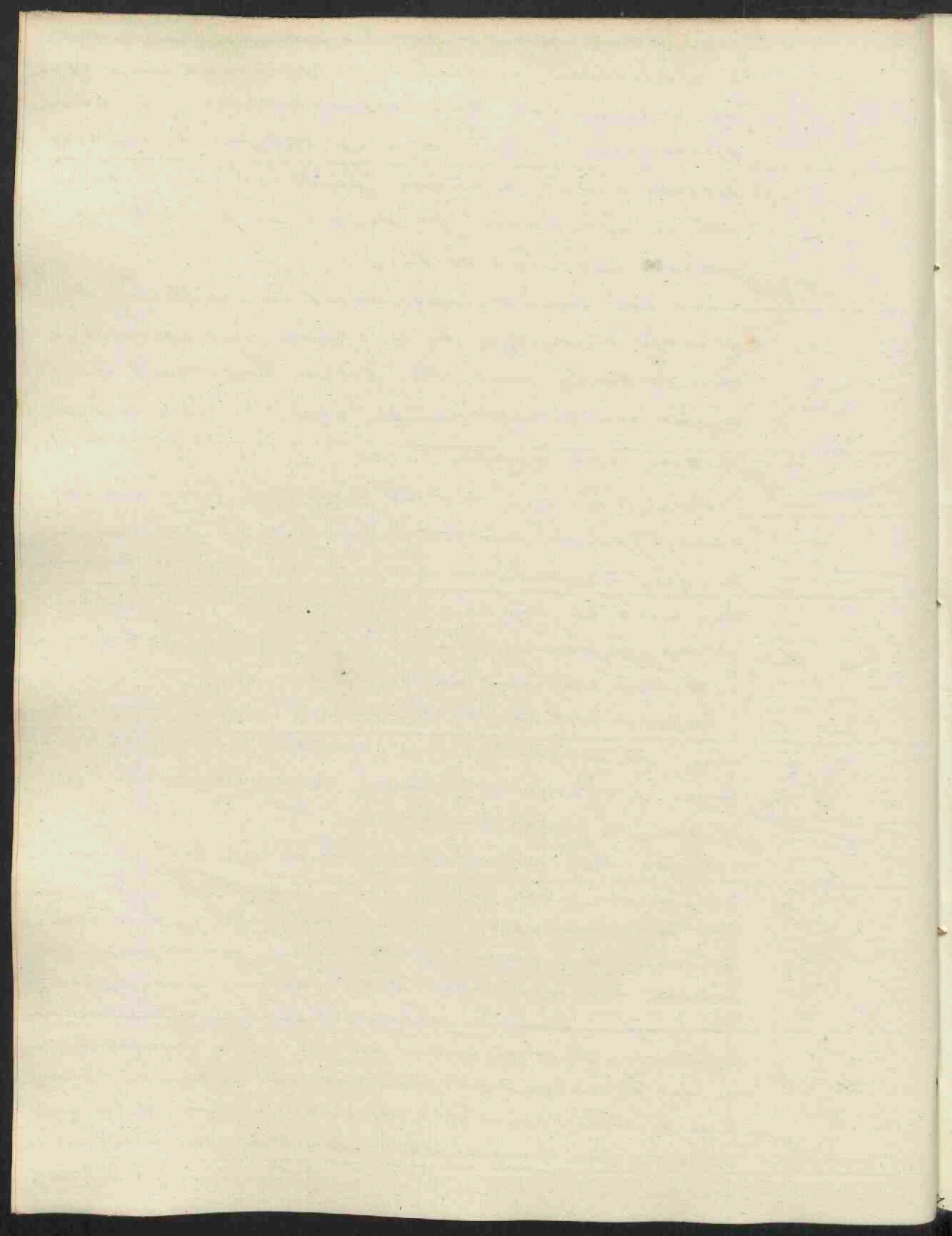
wandeling naar en om het schoone paleis der
oude regeerden, en naar verschillende met een steun-
boot te rug tot Hungerford markt. De schoone
breede rivier, zoo val met schepen, by een zeer
helderen avond, maakten deren kleine uitstap
zeer aangenaam. De boot was by de terug-
vaart met wat al te val.

Tot over middeernacht bleef ik nog lezen. Het
is altijd moeyelyk by te blyven met het nasien
van de boeken over Landen en Engeland, die
my de vanderindig maekten geven een behoorlyk
te zien en te vragen.

Maand. 15 augustus. Ik bracht het grootste gedeelte
van den morgen door met in verschillende winkels bo-
ken over Engeland en over Noord-Amerika te koopjen.
Het moet een der vruchten van myne reit zijn dat
ik my stukken versamel welke ik door te koopjen en
ontbreken met wel behaalen kan.

Ik ging ook by den Hr. Maent en by de twee koop-
men. Ik trachtte aan de Baard of trade de Hr. Mac-
Gregor en Porter te bezeken; de eerste was reeds ver-
trokken, de tweede was afwezig.

De Hr. May verschafte my de gelegenheid om de nieuw-
zamelingen te zien in het East-India House, den zutel
der O. I. Compagnie. Het Museum beset veel belang-
ryke zaken, doch geen geheel uitmakkende, en slechts als ver-
rekenen byeenkomst. Het is nimmer het opzet der
Compagnie geweest wetenschappelyke verzamelingen
te maken; doch my is door taard, door geschenken, en
in het bezit van de voorwerpen gekomen. Er zijn
vele by behorende tot de natuurlyke historie,
andere tot de zedden en gebruiken der oostersche
volken, sommige by van veroveringen afkomstig,

was als die op Tippo Saib enz. Van dezen is een sticht
mit zijn paleis bestaande uit een na-gemaakte by-
ge die een man verscheurd, met een werking inwen-
dij dat afwisselend het geluid van de kormanden
man en het gebuit van den tyger nabootst.

Uiterst belangrijk is de Bibliothec, bestaande
uit een groot aantal Sanscritische en andere oor-
terische handschriften, en uit werken over Astric.
Vele dierse handschriften zijn zeer prachtig en som-
wisse van beroemde personen in Indie afkomstig.
Hier is de beroemde kenner van Sanscritische taal
en Indische oudheden W.H. Wilson werkzaam. Ik
vond er ook Haughtmann, die zich byzonder met
het Chineesch bezig houdt en werkelijc hebben in die
taal wat te leren. Hy zeide my dat hy zich ook zeer
had toegelagd op de Mandchse taal, welke hy niet
wist dat iemand buiten hem verstand. Wy spraken
ook over het Japansch, hetgeen hy zeide dat in Hul-
land het meest bloefend wordt; - doch men zoude
daarin nog beter slagen indien de taalkundigen zich
eerst conquirent met het Chineesch bekend maakten,
kerwijc dat de grondslag is, en zeer belangrijk tot ophel-
dering dienen kan; - tegenwoordig verbleken die
talen veel: het Chineesch is eentylbig, het Japansch
veeltylbig. Ik gaf hier nu ook het werk van den
Jongheer Trauschman dien ik 29 July ontmaast had.
Système phonétique descriptives de la langue Sincica. No. 10
1841. 2 T. hetgeen door den Hr. Haughtmann zeer ge-
naemd werd.

En ouwe daggenvoeten heeft ons deze dagen verlaten,
de Major Agnew Hy is benaamd tot Gouverneur
van Tartala, en is overmeester, respectabel. Hy was
reeds meer in West-Indie geweest.
Bij een avond maandeloe ik in Hyde park; heen

Leigh 320

Men heeft my verhaerd dat Sabine een zoon
heeft nagelaten van wie de vader slechts 30 l. gants
heeft nagelaten omdat die niet met goed gebruik
die zoon heeft nu in armoede.

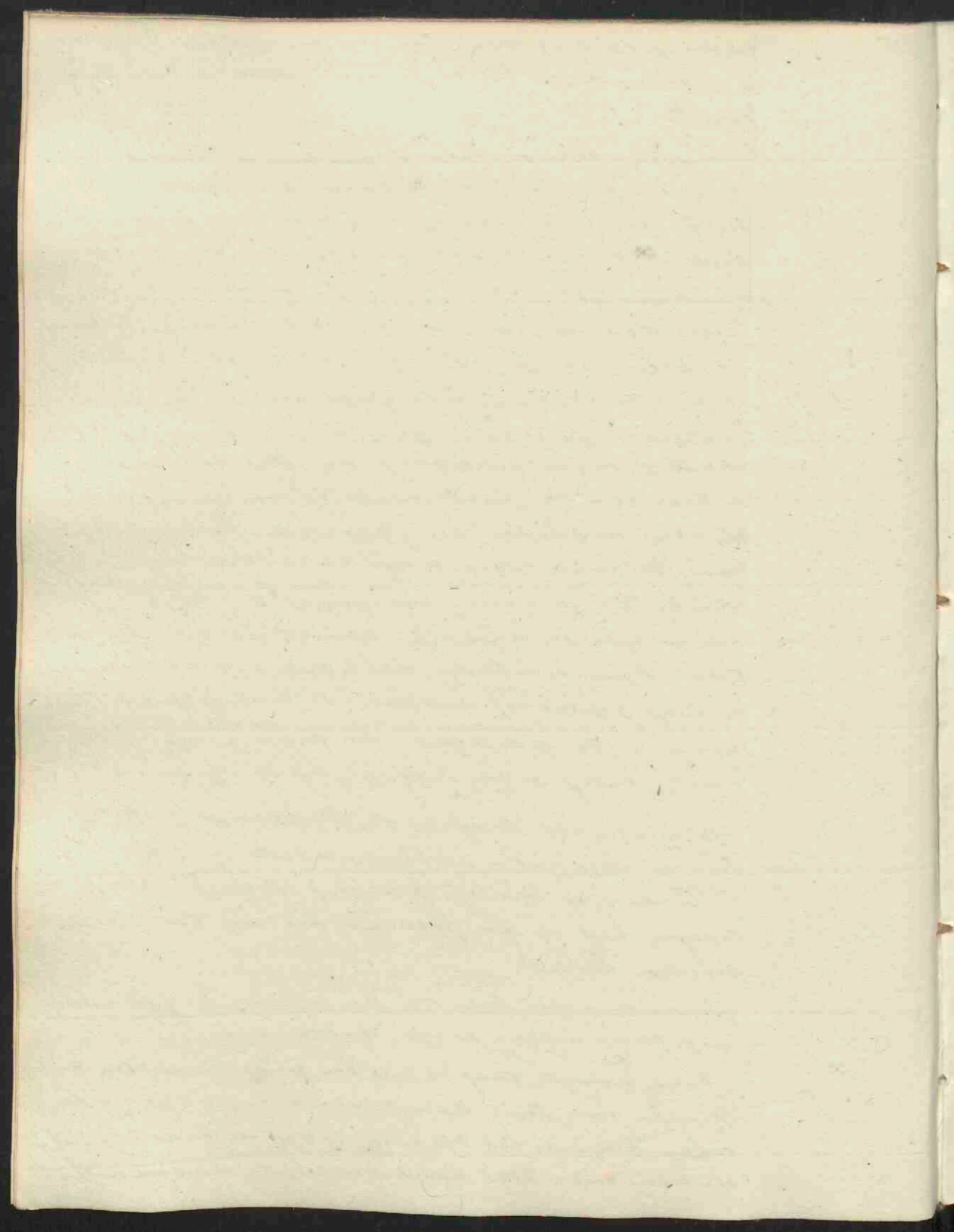
en terug reed ik busen, op een omnibus. De warmte is dezer dagen buitengewoon sterk en zeer hinderlijk.

Dinsdag 16 augustus. Dieren worden bezocht in het Museum van Sir John Soane op Lincoln's Inn Field. Het is de woning met veel zorg en groote kosten tot een bewaarsplaats van voorwerpen van kunst gemaakt door den bewoner zelven, welke door hem aan de natio vernieuwd is met een kapitaal van £. 30,000 tot in standhouding, en nu als Museum benoemd wordt. Het is zeer methoudend schilderijen, waaronder zeer schoone van Hogart (de voortgang van den boerwicht, en de keus van het parlementslid in opvolgende stukken) ontboden: een Egyptische sarcophag door Belzoni overgebracht en andere van Griek, schen en Romeinse oorsprong, verder een geheel van andere stukken van kunst uit verschillende tyden; byna overladen, doch met zoo veel overleg en zorg geplaatst, dat het een aangename afz. meenen indruk maakt. De beschrijving maakt het onvertuif meer hieraan op te tekenen.

In vermyde lang in de National Gallery, waarin vele uitmuntende schilderijen zijn, die ik te voren nog maar plussig bezag. In den Catalogus heb ik aangepikt die my het meeste bezallen hebben.

Ik ontmoette hier den Hr. Corver Hoofd mee nog twee andere jonge Hollanders.

Deren avond ging ik met een knipgenoot, den Hr. Tupper van Sint Kits, student in de chirurgie, naar Haymarket theater, waar ik twee kleine stukken zag: The housekeeper, en Locomotion.

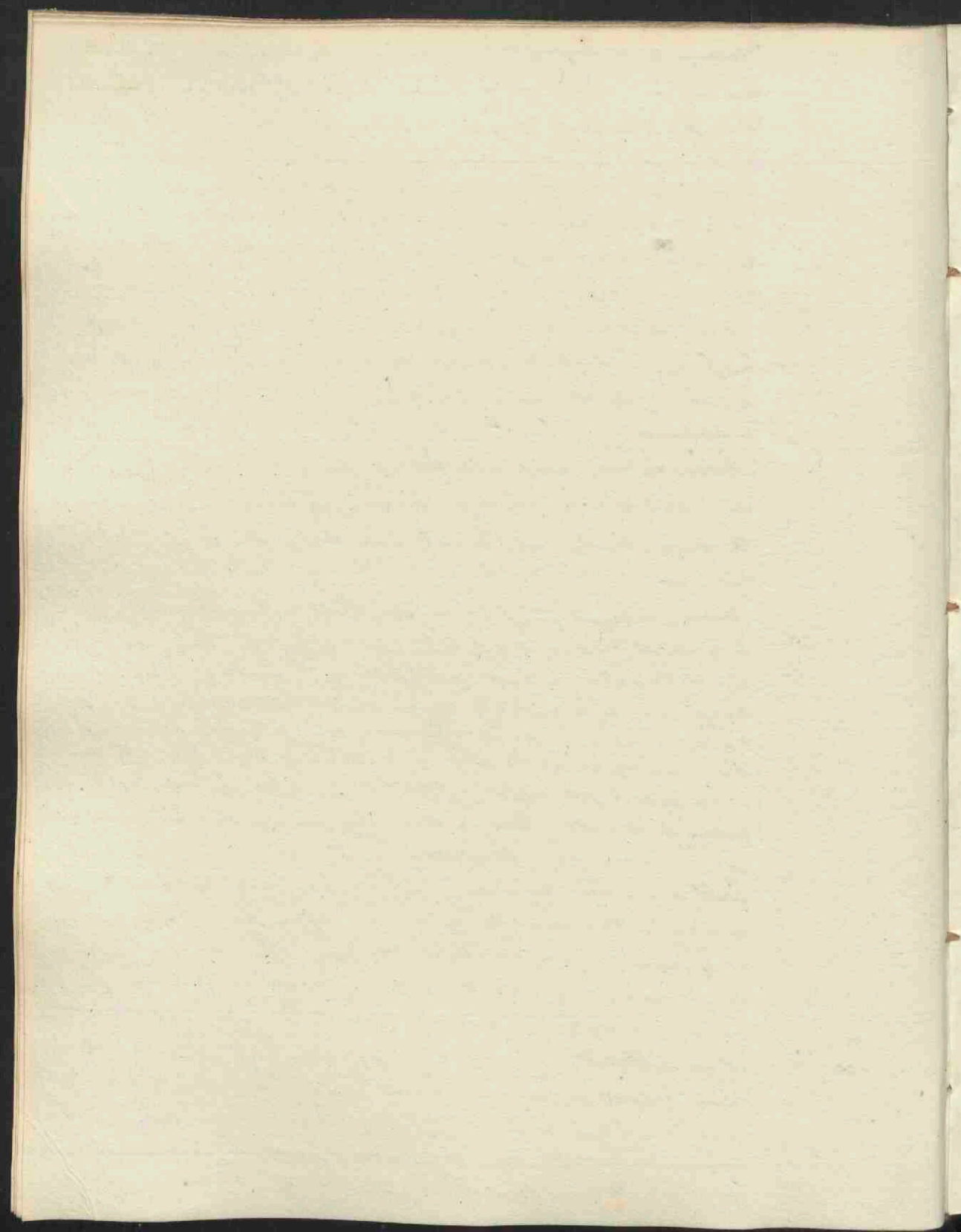

Waarsch. 17 augustus. Ik ging by den Hr. Bowering die my een brief gaf van Dublin; vervolgens by den Hr. Thomas Wyse, lid van het Parlement van Westersford, een der werkzaamste mannen voor het onderwijs. Hy gaf my een overzicht van den toestand van het onderwijs en de veranderingen die het in de laatste jaren ondergaan had. Ik hoop over dit onderwijs nog meer te verzamelen.

Van Wilkesstreet maakte ik nu weder den zevensweg naar de City, ging by den heer Sharratt, by den bankier, by den Consul May, in den bestuurskantoor van Downing.

Hetgeen my nog overbleef van den morgen, die hier tot 6 ure duurt, bracht ik door in het Britsch Museum, waar zoo veel belangrijks te zien is.

Dezen avond ging ik in de Eagle Tavern aan de Cityraced, noordelyk van de stad. Hier zijn een zeer lichte tuin, met zalen en galeryen, een zeer groote schouwbrug, muziek en andere vernamakelykheden. Zesvontyft bestraakt men voor dit alles een schelling, en kan dien nog by de versterking in rekening brengen. Alleen voor betere plaatsen in den schouwbrug wordt wat meer betaald. Het is dus een der goedkoopste uitspanningen van dien aard. Dezen avond was het wat duimder, zoo men my zeide voor bepaalde oeffeningen. Het was er zeer vol byzonder in den schouwbrug, want men vroelyke stukje speelde, die ik ganne zontse gezien hebben omdat zy op de zaden van het volk betrekking hadden; doch de waasente en de veranderingen waren zoo groot, dat, haerwaert ik was twee schellingen een beste plaats behouden, het my niet mogelijk was er een kwartier in te blyven. Het onroerzame was ook spoedig gexien; er was egyptische nec gezelschap van mijn verheeren stand, en omwel vanden

eenige onnaagzaamheid. Ik trachtte het nummerwerk, dat te half twee afgeestaken met een woordje, niet af, maar niet met een der laatste ommekeer naar de Bank terug, van waar er gelve meer naar myne kunst, Charing Crof, afneem.

Ik trachte my door het bezochten van deze plaatsen eenigzins meer bekend te maken met de zalen en gezelschappen van verschillende standen van het volk. Hiertoe behaart ook dat ik nu en dan een avond laat zeer vroetig naar huis gaande in een der meest nigraldige kerkeren, maar hier en sterke dranken verhocht worden, een glas porter ga drinken, die altyd uitstekend goed is. In deze plaatsen zie ik dan dikwyls de ongelukhige meensen welke my zeer laat de straat op en neder gaan, wyf of kraan, dwyfel drinken, en zich met hunne kortstondige vrienden, die by veelal pas gemaakt hebben, een kortstondige vrolykheid beropen, die voor beiden wel met duurzaam ongeluk gezocht wordt. Dit is de keersyde van het whitteende Land.

De wandelaar kan dikwyls trekken naar het Coven opmerken, die lottokenend zijn, maar in de grante draughte dikwyls antgaan. ⁴ Een roof ik deren voorpen naby Belgravessquare op twee valmaakte zelyke gebouwen deze optekstion: Fancy bazar, — Episcopal chapel. Deze zeer ongetyksaantige gebouwen staan naast elkander. In het algemeen maakt men hier de goddienst even als alle andere zaken tot een Comfort, en dikwyls tot een speculatie. Het necherene is niet minder van hier verdwenen, dan van de bekrongene, onnaardige eredienst der bygelovigste Landen. De tyd aanbreekt en al welke opmerkingen op te

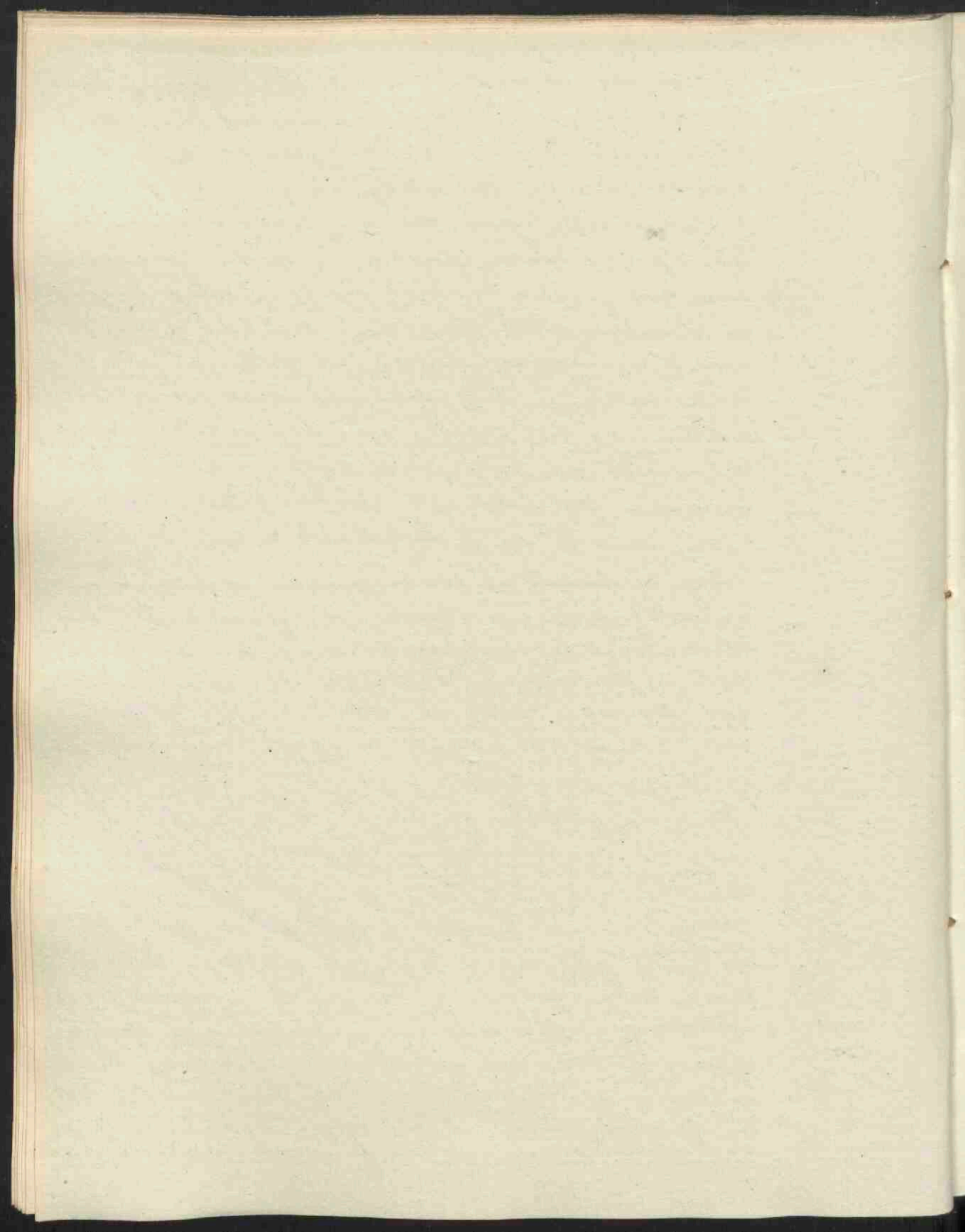
Teehonen.

Donderdag 18 augustus. De maante was weder zeer hinderlyk. Ik bleef nog al lang thuis schrijven; ging naar de Post, waar ik een brief van den Hr Consul May van een ser bediende J. Lawrence kreeg, die my togen snoopen te scheide; - kocht boeken in verschillende winkels, deed andere boodschappen; en bleef lang in de Paulus kerk. Hier was het kaal en onge- naamd zoo dat ik met groot genoegen alle deze denkteekenen in deze schoone kerk beziogte en my naar den indruk van het geheel doorong. Er wordt geen dienst in gedaan omdat de kerk wordt schoonefemaakt, hetgeen my toe- zwaar neet te lang verriind te zyn.

Van de Board of trade maakte ik haden, na vele mislukte pogingen kennit met den Hr Porter, die my niet mededeelt en my in kennit bracht met den Hr Leferre, beaante by het Ministerie van Binnenl. zaken. Naar de candidatuur van den Hr P. ging ik nog 17 stukken over het onderwys koopend.

Te huygchomen las en schreef ik wat en ontving een bezacht van den Hr Corver Hoofz van Amsterdam.

Dezen avond dronk ik thee by den Hr Goble. Op mynen weg naar Brunswicksquare dwaalde kwan ik op plaatsen die ik nog niet bezocht had, of althant niet met opmerksaamheid. Bedford Square, Gordon square, Tavistocksquare, Euston Square en zoo op de Pallmington road; - langz Bur- ton crescent kwan ik tot myne bestemming. Deze wandeling verthoude my op nieuw een schoon

geheelte der stad, die den verembeling steeds groo-
ter voorkomt naar mate hy ze in alle vestingen
doorkruist.

Vrydag 19 august. De Hr Lawrence op de
post gaf my zelf eenige ophelderingen en be-
woorde my daarin zegenkend om het uitruken
der opgehaalde brieven by te wonen, waaraan
men my met de grootste beleefdheid alle by-
zandigheden mededeelde.

Ik ging by den Hr Laferré aan de Board of
Trade en maakte afspraak met hem voor zwoeg-
en.

Overschijnt krafft ik veel tyd door met basken
te koop en ook met andere bezorpingen
voor myn aanteaand verzoek.

Ik schreef brieven aan myn vader en aan
Craeynacker.

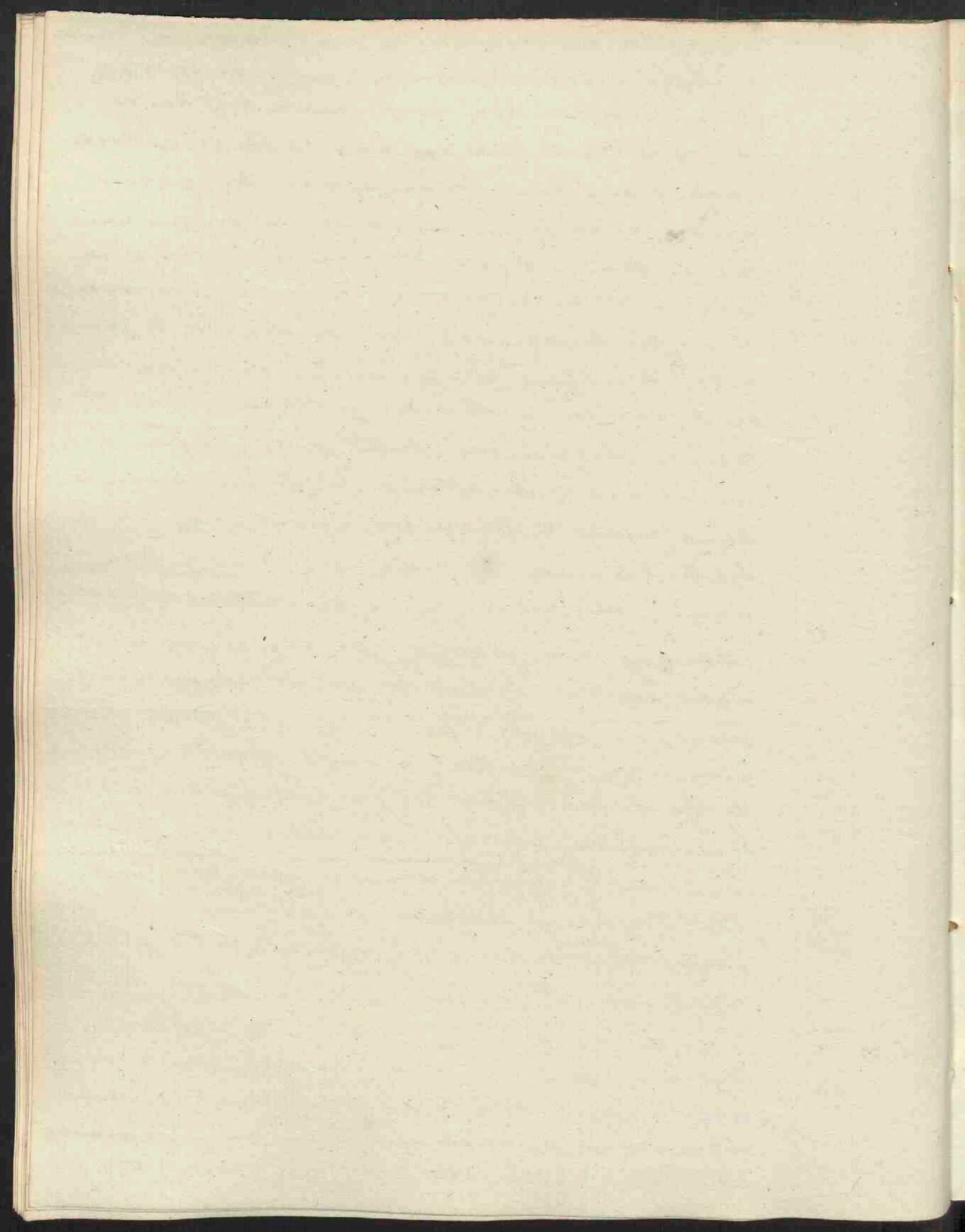
Mer dit alles is de morgen omgegaan,
Dien. namiddag ging ik in de Cigar Binn,
een naarnaam Koffyhuus in het Strand
waar een ruime zaal met topkas en ta-
feltjes is, ook billard, en waar men elk
een schelling laat betalen, voor welke by
een kop goede Koffy en een Cigar bekome.
Ik wandelde op de Waterloo brug, dronk
thuis thee, en bleef verder lezen en wantee-
kenen.

Zaturd. 20 augustus. Dien. morgen besteedde ik
grootendeels om te lezen, te schrijven, basken en
andere zaken in te pakken; myne uitgangen had-
den ook betrekking op myn aanteaand verzoek.
Eer ik myne reis in het Britsche Ryk onderneem,

* Jones

maakte ik een beraad op het land, waartoe mij de
 Hr Lefevre had uitgenoodigd, vragende of ik mij
 tot maandag moogen wilde: put in his hands.
 Ik begaf mij te half vijf naar de Boarnd of Trade
 waar ik hem vond. Wij gingen naar Hr. perford
 market, waar eene stoomboot was die ons naar
 London Bridge bracht. Van daar gingen wij op den
 spoorweg tot Croydon, en redden met een ruyting
 naar het landhuis van den Hr^t Loyd in de gemeen-
 te van Wickham. Hier werden wij verwacht; de
 Hr L., bankier in Londen, is zwager van den Hr.
 Lefevre. Behalve dese heeren en hunne familie
 was er nog de Hr Norman, een der directeuren den
 Bank, welke te Bromley, niet ver van hier op
 het land woont. Te zeven ure werd gezeten;
 daarna thee gedronken en gespraak tot half twaalf.

Zondag 21 augustus. Te negen ure werd
 ontbeten. Voornamst had een gemeenschappelyke kuis-
 godsdiens plaats, waaraan een ree vrouwelyke en
 mannelijke bedienende deel nam. Allen knielden en
 de Hr L. las hardop het formuliergebed uit het
 Commonprayerbook. Na het ontbyt wandelde
 ik met den Hr Lefevre naar de kerk van Wickham,
 kam; het overige gezelschap ging in eene meer nabij-
 gelegen kerk. De wandeling verhuftte mij de gezegende
 deze landstreek te zien, die, zonder van de vruchtbaarte
 te zyn, door doerfvullige kultuur en vele beplan-
 ting op een goeden bodem, een zeer aangenaam
 zynst opleest. De kerk is oud, maar goed onderhouden,
 en kan als een merkwaardig voorbeeld naar de dorpskerken
 uit de betere middellevens betraachte worden, met zeer

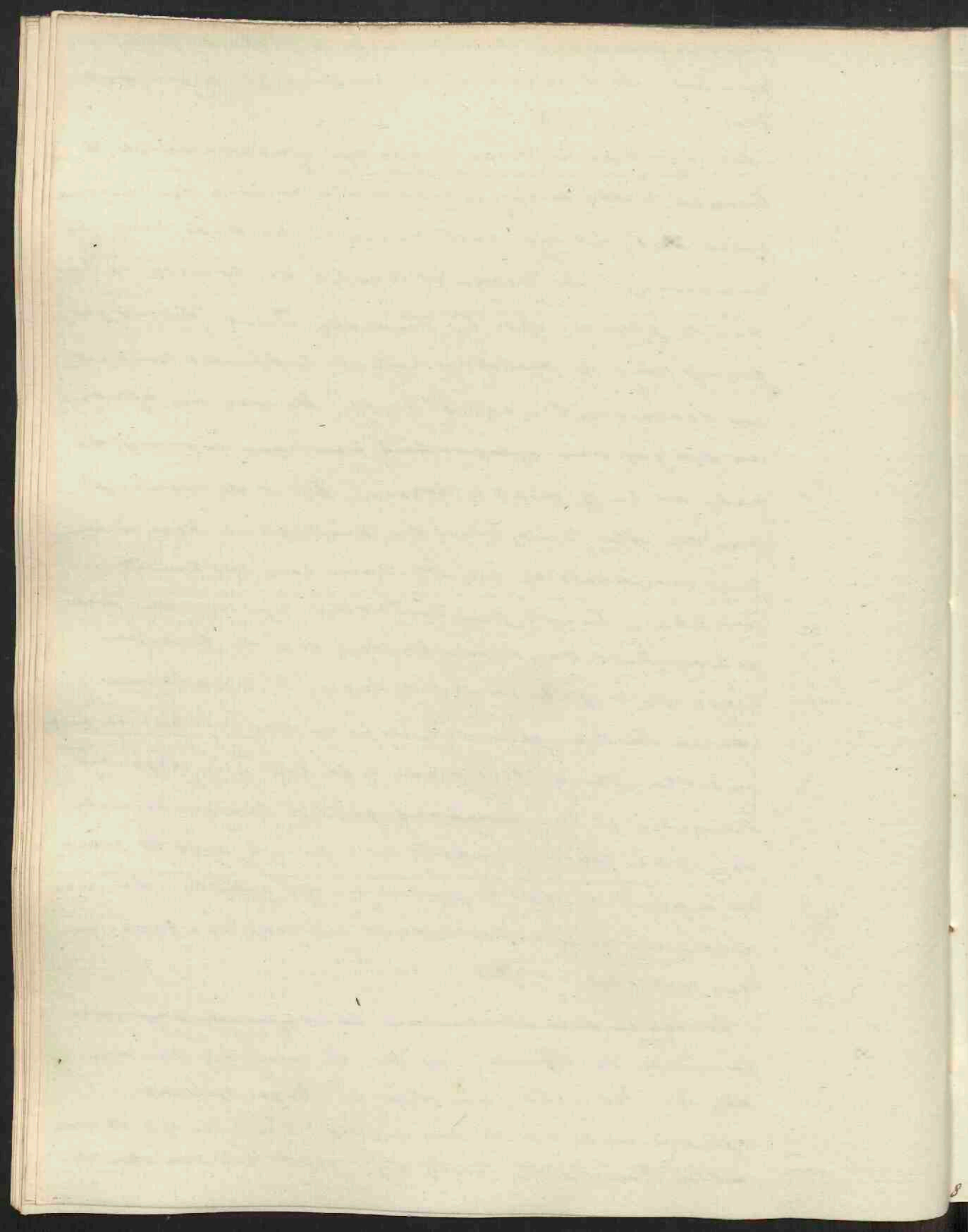

ongelyk aan die welke ik ontlaats te Stoke by Sloug ge-
vallen heb. De dienst was als gewoonlijk, de gemeente
klein.

Het was niet de vicar, maar zijn plaatsvervanger, de
Curate, welke de dienst waarnaar en eens keer magne
preek deed; dit was toeb, zoo men my ziede, eens in
Zondering. De vicar is te gelyk de Squire of heer
van de plaats, Sir C. Farneby Bart, die de ver-
gelyking van de predikantsplaats hebbende zintred-
ren, daarvoor benaemd heeft. Het was een afwijking,
en dit gaf ons gelegenheid om zyne woning, die
naby de kerk staat te bezien. Het is de woning
van den heer, niet van den predikant; deze is eenig-
zins verwyderd en wordt door hem verhuurd.
Wickham Court, zoo wordt dit huis van den heer
genaemd is een klein kasteel uit de tweede
halfte der vyftende eeuw, maar de nader van
Anna Boleyns gewoont heeft, en dat valkomen juist
onderhouden is, doch fraai met klimop bepraaid.
Tuvondig is het eveneens geheel overeenkomstig
den anderen tyd gemaakeld en ingerigt, met de groot-
ste netheid en alle de gemakken der tweede. Men ziet
zeldzaam een anderwetlike woning zoo fraai en
zoo nallotig.

Er zijn in deze straat vele landhuizen van vyfde
familien in Londen: de Hr. L. zees my dat van
den Hr. Horwell jumelien in Regentstreet.

Te een uur manen. Wy medet thans en na de man-
deling maakte de lunch zeer goed. Wy dronken de

benoemen als van Hodgson, opzettelyk naar de kolo-
nien gebrouwen, zeer lief maar tenens bintenge,
tvoon bitter, waardoor het in warme streken
goed blyft en tereus gezond is.

Na de lunch deed een gedeelte van het gezelschap
sich een wandeling naar Beckenham, son-
stigen te paard, anderen te voet. Wier bezocht
wy de familie Lawford, doch safen alleen
mevrouw en hare dochter, de Hr. L was om-
gesteld. Ik zag hier weder een van die fraage
landhuizen en tuinen, maar men zikt het ten-
zeer genoeplijk tracht te maken. De Hr. L. is sel-
licitor, onder anderen van de O. J. Comp. waar
van hy zeer ruime inkomsten geniet. Zyn land-
huis werd vroeger door Lord Auckland be-
woond.

Het middageten had weder plaats als gisteren.
Deren avond, ongeveer te tien ure werd even
als deren morgen huisgebedienst gehouden.

Maan day 22 augustus. Deren morgen
deed ik al vroeg wandelingen in de fraage tu-
nen welke dese woning omringen: de friskheit
en de overslaed van blaemen en struiken wor-
den door groote roef en menigvuldig kopelen
onderhouden.

Te tien ure keerde ik met de Hr. Lloyd en
Lefevre naar Londen terug, zeer veldaan over
dezen uitstap, die my een denkbeeld gegeven had
van de Engelske levenswyze op het land en van

Behalve een metruurriede bibliotheek vindt
men in dit fraaye landhuis een verruime,
ting van Schoone Schilderijen, waaronder een
landschap van Rembrandts byzonder uitmunt.
De familie komt hier gewoonlyk het gehele
jaar verblyf alleen met entranding van
de maanden february tot june, die zy in
Londen doorbrengt.

Er waren twee bankiers welke nog uitperten
toe raken deken.

hunne gastvryheid. Byzonder belangenryk zyn my de gesprekken geweest met deze drie heren, welke zeer buitengewoon onderricht zyn en gaarne den verzameling mededeelden met byna langde te weten. Wy hebben dus byna onafgebroken gewijste ondernemingen behandeld. Ik heb er al, des wat naar opgeteekend.

De Hr. Loyd is, zoo my de Hr. Loperne gezegd heeft een der eerste bankiers (cassiers) in Londen. Naar een paar jaren heeft een Comité naar het parlement ondersaek gedaan naar de zaken, welke in het Clearinghouse werden afgedaan, en het is toen gebleven, dat het papier, dat door den heer Loyd daar werd aangebracht op het jaar ongeveer honderd millioenen ponden H. bedraagt. De bankiers, ook de Bank van Londen, bewaaren het geld, ontvangen en betalen zonder eenige belooning; doch hun voordeel bestaat in het gebruik van het kapitaal dat in hunne handen gaat. Hieraan betalen zy geene renten. Alleen eenige schotels en andere joint stock banken betalen eenige renten van depositen. Een ander voorbeeld van de uitgestrektheid der zaken in Londen wil ik opteekenen. De Hr. Gurney, makelaar in wissels (bill broker) heeft somtyds meer dan voor tien millioen briefjes op eens te verhandelen.

Thuis gekomen maakte ik alles gezegd, en ging alleen nog afzekerde nemen van den Hr. Acherman.

Leigh Road. 109.

5

2

Te half 4 vertrok ik naar Cambridge. De portma-
 gen need af van Chairing Cross, hield dit wyl,
 Hil om reizigers op te nemen, en kwamen tegen
 half 5 te Shore-ditch, waer de noordelyke
 spoorweg begint. Hier werd de wagen met
 den trein medegevoerd, terwyl de reizigers in
 een der gewoone spoorwagens geplaatst
 werden. Te ruim half 7 kwamen wy te Bishop's
 Stratford waer de spoorweg ophoudt, en
 weder toen weder op den gewoonen weg. Te
 half 9 waren wy te Cambridge.

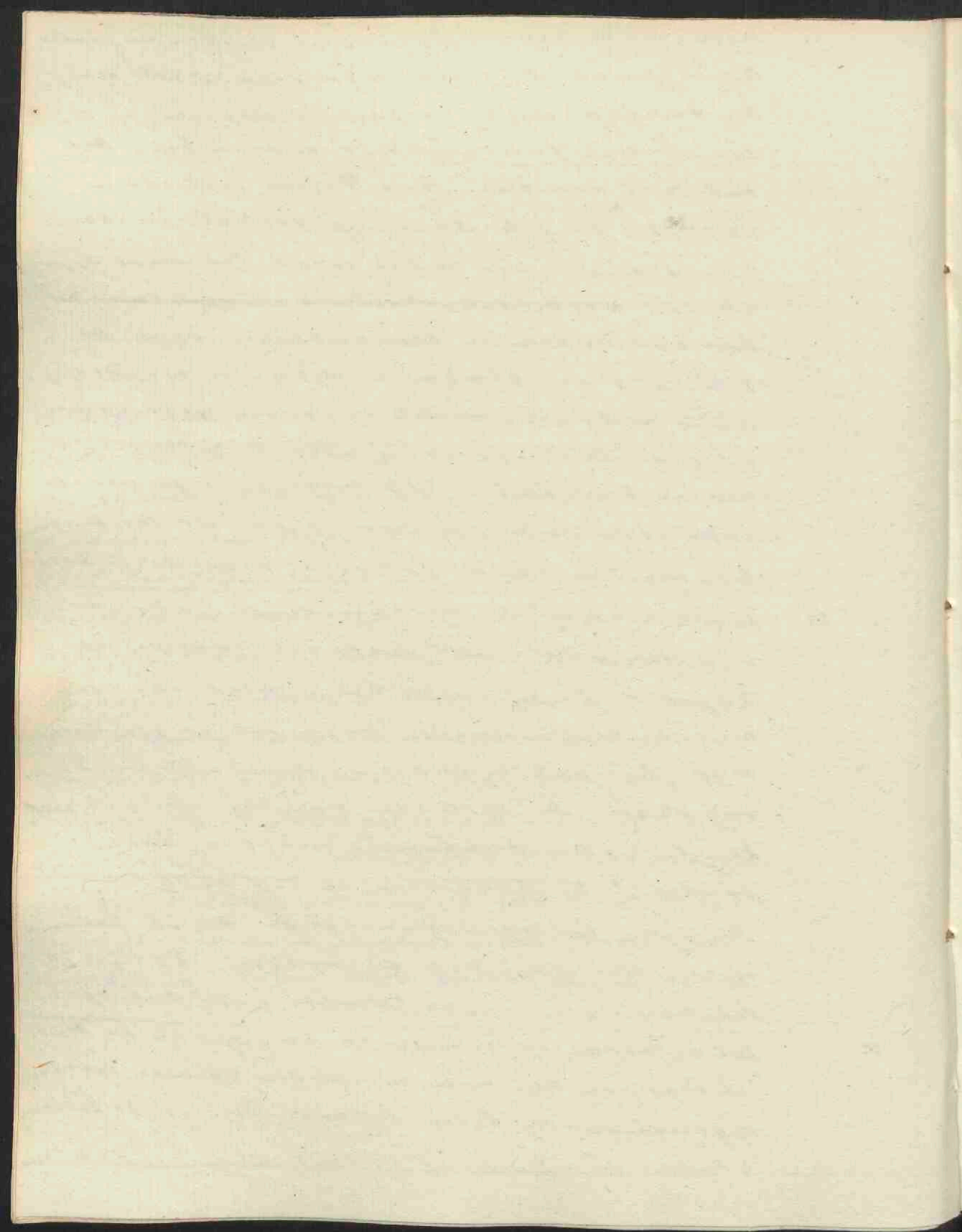
De landstreek was niet byzonder merkwa-
 dig; het eerste gedeelte zag ik rees graanland;
 naby Bishop's Stratford, zegt men wy, dat de
 beste gerst groeit; verder was heel graanland,
 overal kenvels van weinig verkenenheid; rees
 gebouwen; middelematige dorpen, en hier en
 daar zeer fraaye landhuizen.

Dinsdag 23 aug. Het is geen gunstige tyd
 om Cambridge te zien, dewyl alles gedru-
 de de vacante tyd staat. Dit wyl ik voor-
 uit en ik moest dat see te vrede zyn, althou-
 een algemeene voorstelling te bekomen van de
 deze onderwyske Hooge School. De Hr. Le-
 feave had my een aanbeveling gegeven van de
 Hr. Martin, fellow van Trinity College, en
 de Hr. Rothman, een van den Hr. Joseph
 Romilly, Registrar of the University, die
 de Heeren waren zeer beleefd en wesen my de
 gebouwen en inrichtingen, seeden my rees

Er zijn behalve de tutors professoren voor het
onderwijs in het algemeen; doch sommige lespen
worden tweemal gegeven, dewyl dit niet ver-
schikt wordt, en de studenten reeds zeer
vele andere zaken te doen hebben, waaronder
2, worden geëxamineerd, hetgeen met de
ontworpene door de professoren beha-
vde het geval niet is. De professoren wor-
den door de regering in zeer matig aantal
dijd; 4, bekomen gelden meer dan 100 L.
De regering besteedt daarvoor alles saam
800 L. en zij bekamt van de regelnesten, on-
geveer 4000 L. jaarlyks. Die nesten worden
betaald by de promotien, gewoonlyk 6 L.
doch somtyds 10, somtyds 3 L. De professo-
ren zijn dikwyls fellows, maar niet altyd.
De tegenwoordige professor der Staatskuis-
houdkunde, Prina, geeft geheel gaene voorle-
zingen.

meze. Er zyn 14 byzondere stichtingen, welke legien genaamd, welke ieder eene in' vele opzigten onafhankelyke corporatie vormen, en te zamen eene Univerfiteit uitmaken. Het oudste is dat van Sint Peeter gesticht in 1257, het jongste Downing, gesticht in 1800. In elk eene van zekere getal Scholaren aangenomen, welke door Tutor en assistant tutor onderwezen en beoordeeld worden. De examen om graden te bekomen worden door gekoorene examinatoren aangenomen, naar de leerlingen van alle de collegien van des onderscheid. Elk collegie heeft groote gebouwen naar de woning van de leerlingen, Scholaren en van de fellows, voor de bibliotheek en andere verzamelingen, voor de voorlezingen; ook heeft elk collegie eene kapel. Er zyn vele koninklyke charters waarbij rechten van de Hooge Schout zyn toegeftaan, het oudste, dat van Edward waerd, is van 1240. De besluten van den Senaat, welke al reeds beschouwd worden, heeten "gratiae"; zy klimmen op tot 1454.

Trinity College, naast de St. M. kerk, is een der grootste en rijkste. Er zyn 70 Scholaren; deze worden slechts voor de helft in het collegie, de overige op kamert in de stad. 16 daarvan zyn arm en worden zonder betaling aangenomen; zy heten Sizar. Er zyn 60 fellows, 9 tutors en assistant tutor, deze worden in

de fellows gekozen. Het Bestuur is opgedragen aan den Master en 8 der oudste fellows. De inkomsten der fellows zijn afhankelijk van die van het collegie; daarvan worden bedragen van ongeveer 200 L.; de 8 oudste bekomen het dubbel. Borendien hebben zij vrije woning en tafel. De Scholaren worden Masters of arts, gewoonlijk na drie jaren studie; de eerste graad is Bachelor of arts. Deze graad geeft recht om zins te melden tot het fellowship; doch hier voor wordt een oprettelyk examen gevorderd. Die zich drie maal heeft laten examineren om fellow te worden, zonder te slaagen, kan zich niet meer aanmelden.

De vacanties duren van 't begin van juni tot het einde van oktober. De voornaamste onderwerpen van studie zijn mathesis en classieke literatuur. De fellows moeten ongeschikt zijn, en worden verondersteld zelf aan den geestelyken stand te wyden; zij hebben evenwel zenen jaren tyd eer zij bekooren gevorderd te zijn, en vele maken zins dien tyd ten nutte om rechten of eenig ander vak te beoefenen. Wanneer geestelyke fellows in het huwlyk treden, bekomen zij gewoonlyk een plaats als vicar of rector, welke het bevring van het Collegie staat.

Wij bezochten de Bibliotheek van Trinity College, welke in een schone zaal staat, ge-

Ik bezocht ook de Bibliotheek van Queens' College, welke weinig aanzienlyk voorkomt
doch waaraan de Hr Hartwel Horne een
uitstekenden catalogus gemaakt heeft.
Ik zag er den Staal van Erasmus, die hier
onderwys gezien heeft.

Public library

Eene kleinere verzameling, waar my de
Hr Romilly togt, is het Museum van Mel-
man, waar anticken en schilderyen gevonden
worden, en ook een fraai model in yvoor van
de „Tage Stobel, Mausoleum te Agræ in Oost
Indie.

beuurd door Chr. Wren. Onder de handteekening
ten zag ik er van Milton, ineenen een het plan
kerat om van het Paradise lost een drama
te maken, ineenen hy de personen heeft op-
geschreeven, doch hetwelk hy spoedig van het
episch gebruik heeft laten varen; — Griek,
zke schrijver van Porsow, uitstekend fraai
geschreeven, zoo dat zy tot model voor de
letters gedient hebben.

De gebouwen van Trinity College zijn zeer
toevan, in Gottheiken styl gebouwd; een ge-
deelte is eerst voor 20 jaren door Richman,
een beroemd kunstenaar gebouwd.

Wij bezochten ook de gebouwen van Sint
John's college. In een der zalen hangt het por-
tret van Margaretha welke dit en Christ's
college gesticht heeft.

Er is eene algemeene Bibliotheek, voor de
gehele Universiteit; hy toonen my toe veel
voorzien en goed in orde te zijn. Uit alle de bi-
bliotheken worden boeken ook aan Studenten
geloend.

Ter de algemeene rampingen behoort ook
het Museum van den Vicecount Fitzwilliam,
naamal mit schilderyen bestaande, waarvan
der vele zeer schoone. Hy heeft er een kapitaal
taal by zelegeerd, dat opgeloozen is toe dat
men er een prachtig gebouw voor heeft kon-
nen optrekken, dat nu byna voltooid is.

Zeer schoon is het Senate house, van 1720 tot

De collegies welke in den laatsten tyd de beste
kweekelingen hebben opgeleverd, blyken de
examens, zyn, zoo my de H^r R. reide, Trinity,
Sint John en King's C. My heeft my eene
opgave ter hand gesteld van het getal der
gepromoveerden en der nieuw ingetohren,
zonen in het laatste jaar.

1734 uit vrijwillige bydragen gebouwd, waartoe
 ander anderen Newton, die hier fellow was,
 voor 50 £ heeft ingeschraven. Een marmeren
 standbeeld van Pitt is een der sieraden van
 deze zaal.

Alle de Masters of arts zijn leden van den
 Senaat, die in twee afdeelingen gesplitst is,
 zoo dat toe de laagste behooren die meer
 dan vijf jaren dien graad baccala hebben.
 De doctoren kunnen naar welgevallen in
 eens der afdeelingen plaats nemen. Alle beslu-
 ten moeten in beide worden aangenomen.
 Alle de Masters of arts zijn ook stemgeregt,
 tijd om een lid in het Parlement te benoemen.
 Het grootste getal dat daarnaar opgekomen is
 sedert 1461.

Tot het verkrijgen van graden worden geene
 anderen tusschelingen dan die toe de heerschende
 kerk behooren. Van het onderwijs worden an-
 deren niet uitgesloten; er zijn thans onder de
 Scholaren 2 Catholicken, 1 Jood, en 1 Turk. Zy
 worden even als andere kenschalingen geexa-
 mineerd, en de naam dien zy in het examen be-
 komen wordt ook openlyk bekend gemaakt,
 hetgeen in veel opzichten deraelfde waarde
 heeft als een graad; maar zy kunnen er niet
 naar staan fellows te worden.

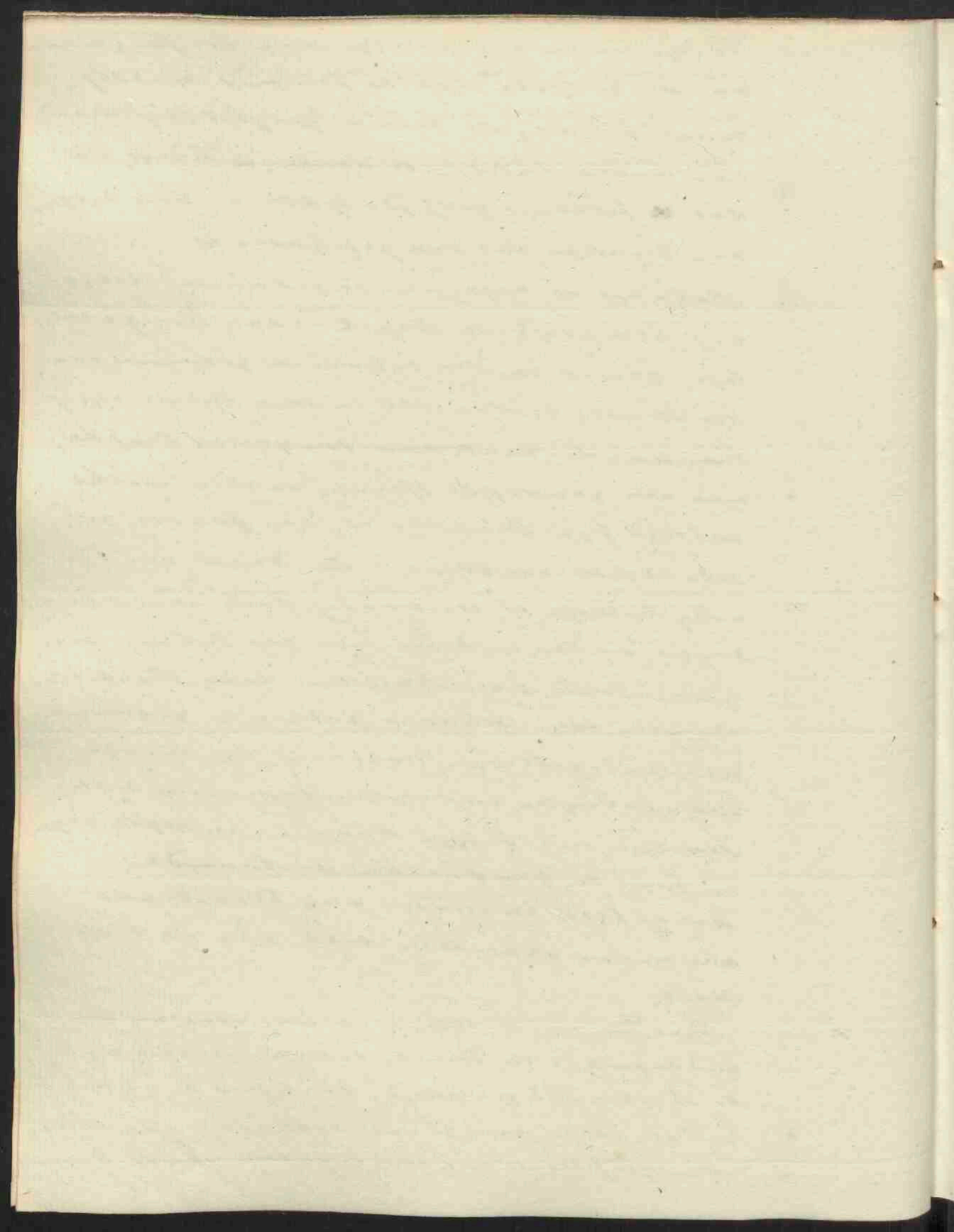
De vernederende werkeraankeden, welke vroe-
 ger gestreft werden van hen die voor niet stem-
 geregt waren, sedert meer dan 20 jaren afgeschaft.

Men noemt de hoogste klasse Tallow commons,
de edelen behaaren daartoe en ook anderen, die meer
willen betalen.

Er zijn evenwel nog altijd drie klappen, waar
 van de hoofde met de fellows middag,
 maal houdt, de tweede gelyktydig maar
 aan andere tafels, de derde, de Lizard, na
 dat de fellows getyde hebben en van het geen
 van kunnen des overgeschoten is.

Behalve de opgezomde gebouwen heb ik
 nog berygt de kapel van King's col-
 lege, gewis een der schoonste gebouwen van
 die soort, bestaande in eene ampwerpig
 vierkante zaal van 100 yards lengte,
 met een gewelfde steenen vloer welke
 intrestigen bemerkte is, een grante ge-
 schilderde vensters. De kapel van Tri-
 nity College is evenvondig doch zeer naaen
 prykt onder andere met een schoon mar-
 meren beeld van Newton door Roubillac.
 By alle dese schoone gothische gebouwen,
 met vele galleries, voorzien, zijn mooye
 wandelingen in onreentemening met
 deelen, met hooge boomen, in rechte royen
 en grante grasvelden bestaande.
 Het geheel herinnert aan kloosteren
 een monnikenkoude, doch van de beste
 soort.

Het meest belangryke was voor my het
 middagmaal in Trinity college, waartoe my de
 Hr. Martin had genoodigd. Het besaw om 4 ure en
 had plaats in een grante eetzaal, waar slechts
 weinige fellows met eenige gasten aan de hoogen

Tafel zaten en de Studenten, van lagere tafels op
 eenigen afstand. Het eten was goed en ruim
 maar niet overdadig. Men dronk drieerlei wijn.
 Na het eten gingen de fellows met hunne zet-
 ten in eens andere zaal waar een tapijt legt
 en die fraai gemeenheid is. Hier worden wijn en
 vruchten, later kaffij gebruikt. Er heerste
 goed en vrolijk gesprek. By alle gelegenheden,
 ook aan het middagmaal verscheenen, fel-
 lows en Studenten in hun bekend costume.

Eene groote nuttigheid van deze instelling
 is, dat de jaarmedden van de fellows ver-
 schaft hen in staat stelt om zich onafgevoerd
 aan een reuk naar Studie te wijken; voor het
 onderwys zoude ik twyfelde, of deze inscriptien
 niet zoo veel nut aanbrenge, als men van zoo
 ryke stichtingen ^{zoude} hebben mogen verwachten.
 De Hr. M. meende dat de inkomsten der
 colleges 20000 meer dan honderdveertig
 ponden Sterling bedragen; Trinity college,
 dat trouwens een der rijkste is heeft jaar-
 lyks over de 30,000 L.

De Hr. Rosilly mees my eene yverige
 kist, de „ Chest of the University“, waarin
 de schatten steeds worden verondersteld aan-
 wezig te zyn en waarop alle aanwysingen
 geschieden; kuwel inderdaad in die kist
 niets anders bewaard wordt dan de zegels.
 Voor de kennis der Universiteit heeft my de
 Hr Rosilly aanbevalen: The Cambridge Uni-
 versity Calendar; — Peacock observations

Faint, illegible handwriting on a lined page, possibly bleed-through from the reverse side.

on the Statutes of the University of Cambridge, London 1841; — H. Halden, on the origin of universi-
 ties and academical degrees, London 1834; —
 Ch. W. Cooper Annals of the University and town
 of Cambridge, by Statjes uitgenomen, die twee deelen
 moeten uitmaken, waarvan nu het eerste vol-
 tooid is; — Benjamin Danu Walsh, Historical
 account of the University of Cambridge and its
 Colleges, in a letter to the Earl of Radnor, Lond. 1837.

Er bestaat, zoo men my gezegd heeft, geen naayner
 tuschen Cambridge en Oxford, noch tusschen deze
 en de nieuwe konige scholen: die van Durham, van
 ongeveer 15 jaren opgericht en byzonder voor de goddige
 leerdheid bestemd, en die van London, nog later opge-
 rigt en bestemd voor alle andere studien zonder an-
 dersheid van godsdienstige belydenis. Doch indien
 men ooit wilde beproeven, om aan de oude universitei-
 ten haar karakter van tritsluitendheid in het gods-
 dienstige, en van bevoorendeling der fellows zonder van
 hen bepaalde werkzaamheden te vordieren, eene veran-
 dering te doen ondergaan, zoude de weerstand zeer
 groot zyn.

Woensd. 24 augustus. Nader reisde ik van Cam-
 bridge naar Oxford. Te vertrok te 4 ure met den
 postwagen. De weg leverde welkenig merkwaardig
 op: het land was byna vlak, niet zeer vruchtbaar,
 slechts nu en dan wat heidelachtiger of wat vromt-
 boorder, doorgaand met groen bebouwd, wel delmesti-
 ge dorpen, zeer weinige amuselyke landhuizen. Zoo
 bleef het tot Bedford, een klein onbeduidende stad
 van 7000 inw. haerwel by de hooftplaats van een graaf-
 schap is. Wy kwamen hier te tien ure. Sedert werd het
 land veel mooyer: heidelachtiger, met goed gras be-
 dekht en met veel gebouwen. Te half een kwamen wy

Leigh R.C. 63

te Northampton, en een nog aantienlyke kinnendad met 15000 inwoners. Er zyn eenige moorge kerken. Het zcheen, dat hier nog al leuenlykheid en vertier plaats had. De voornamste tak van mynsterd bestaait hier in het maken van tehaenen en linnen; en Bedford in het maken van kout.

Om 3 u. verliet ik Northampton. Wy kwamen spoedig aan den spoorweg van Londen, op Birmingham, dien wy onder daar weder. Groden en velders van dien spoorweg werden, door onzen tuigen opgenomen. Deze nabylheid is een voordeel van belang voor N.

Ik zag veel gaste weide en veel duasin op onzen weg naar Towcester, en and nu geheel onbedrukt thadje, als een dorp. Vervolgens kwamen wy door Wiltelsberry forest, een der koninklyke domeinen, groot, zoo wy de voorman ziede, 8000 acres, 10 mylen lang en $1\frac{1}{2}$ breed; het is geheel ingestoken, en behaen van herten weiden. Langs den weg de kerk van Grafton, is er de kerkrunder van.

Wy lieten op kleinen afstand rechts het beroemde landgoed Stowe, de zetel van den hertog van Beu. Kingham, het schoon, geboante en het ransguldryg in orde gehouwen gras dende de verlypplaat van een aantienlyke familie in Engeland, op gemmen afstand aan.

Het thadje Buckingham, waar wy vervolgens aankamen, is onbedrukt. Even zoo Bilister. Het land is hier nu en dan scholdenachtig; meermalen hadden wy een uitgestrekte gerigt. In het alge, meen is het land versierd door geboante en door groene kaper welke de eijendommen afschenden; beide antbreken al te dikwyls in Frankryk. Naby de tuse luttelgemene steden zag ik "Univer. poorthouder", groote nieuwe ge.

Faint, illegible handwriting on a page of lined paper. The text is too light to be transcribed accurately.

bouwen, het laatste zeide men mij dient voor 36
parochien. Van armoede heb ik tot nog toe op
mynen toef niet veel bezpand; men zegt mij ook dat
die niet zoo groot is als in 1839. De wooningen en
de kleeding duiden niet aan, dat deze graafschap,
per tot die behaaren, waar het meest welstand heerscht,
ook waren in de gemaaide graan velden, grote
scharen van vromen en kinderen, bezig met
nalesen.

Ik was dierop dagen op den Sab van den postweg,
zoo mij toetscht de beste plaats om het land te
zien. Dit is nog steeds het geval wanneer men
een beleefde, vroomen, macht zich heeft, zoo
als ik dien sedert Northampton aantroef: hy
werdt, zoo men mij zeide algemeen Civil John
genaamt.

Gisteren was een der heetste dagen van het
jaar, en heten weet het zoo geneer dat mij ter,
wyt ik een vyf dikken onverschik aanbud, de konde
kinderde.

Donderdag 25 augustus. Ik vond in Ol-
ford geen der twee heeren, naar wien ik brenen
had en ik zeide dus eenzijdig verlopen geweest
zyn aan wien my de vrienden om wat te zien en
te vernemen; doch het toeval had my gelind;
een jong man die zyne studien volindigd heeft
en thans toetor is, met wien ik op den weg een zat
hadde gaedheid zich aan te bieden als myn leidsman,
en hy heeft met grôte beleefheid zyn aanbud
nervend. De aard van Olford's inscriptien
komt in het algemeen overeen met die van
Cambridge, en ik behaef er dus maar weinig
van op te tekenen. Wy bescriptien de markt,

Als merkwaardige gebouwen mag ik ook nog op,
te rekenen de Town and County hall; de Town and County
goal, het laatste nieuw gebouwd naby de overblijfsels van
het kasteel die ook tot gesanctie dienen. De bruggen
over de Chervel en de Itel zijn ook vierde van
ouderd.

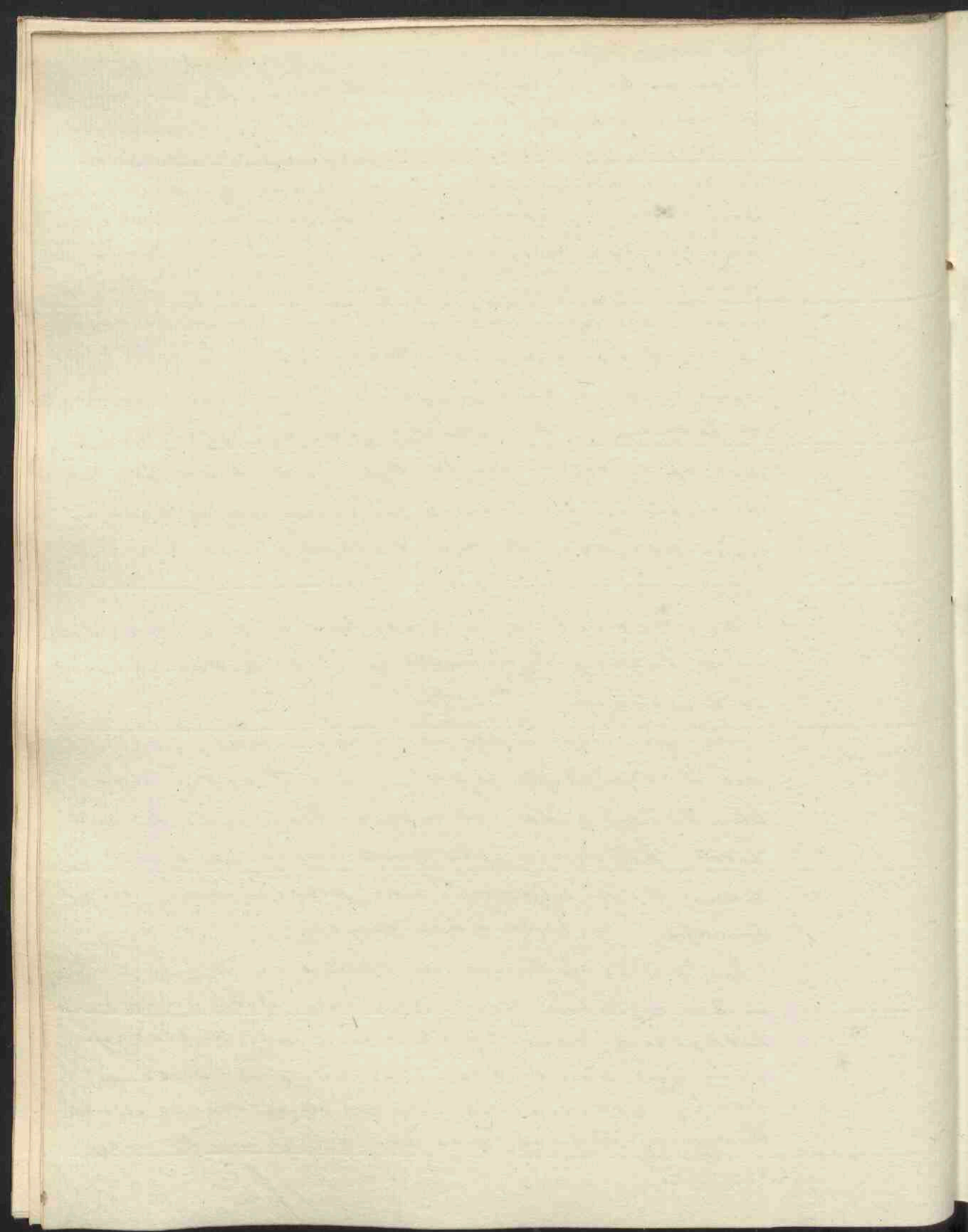
waardige algemeene gebouwen en die der Collegien.

Van de kerken duide mijn leitman mij als bysonder merkwaardig aan die van Maria Magdalena in eenen Gotischen styl gebouwd. Men heeft ook eenen Camp een nieuwen kintje volmaakt in denzelfden styl daaraan gebouwd. Naby deze kerk staat een pas opgerigt gedenkteken, Memoria martyrumgen, waarmede ter herinnering aan de heeroorlog welke onder Koningin Maria het leven verloor hebben. Het is byzonder goed uitgevallen en gelijkt eenigzins naar de veel genaamde Spinnereien, en kwente by tweeën. Is het niet wat velle gedenkteken, men op te richten in den tijd nu de twee partijen verzuimd en niet meer en meer gelijke reften hure plaats in de maatschappij bezemien in te nemen?

De Oudekerk is mede zeer oud, en bysonder merkwaardig is de toren in onder. Noormanscher styl gebouwd.

De voornaamste Academische gebouwen, die ik benigtigd heb zyn: het Theater door Chr. Loren gebouwd naar Romeinsche modelle. Het debut niet voor concerten, voorintje, maar voor academische plechtigheden, die er Jaarlyk wil wat naar gelijken.

Een groot gebouw, met een verkant plaats in het midden, dient voor de Bodecaansche bibliotheek, voor het Museum van Schilderijen, voor dat van Oudeheden, en voor de „Schouw” dat zyn gehoorsalen. Onder deze steekt uit de Divinity School, met een bysonder knuttig gewelf.

De Radcliffe's Library, waarin de boeken van die te
naemden geneetheer verzameld worden. Zy hebben meest
al betrekking tot natuurlijke historie.

De Chavendish'sche drukkerij is thans door een
nieuwe vervangen.

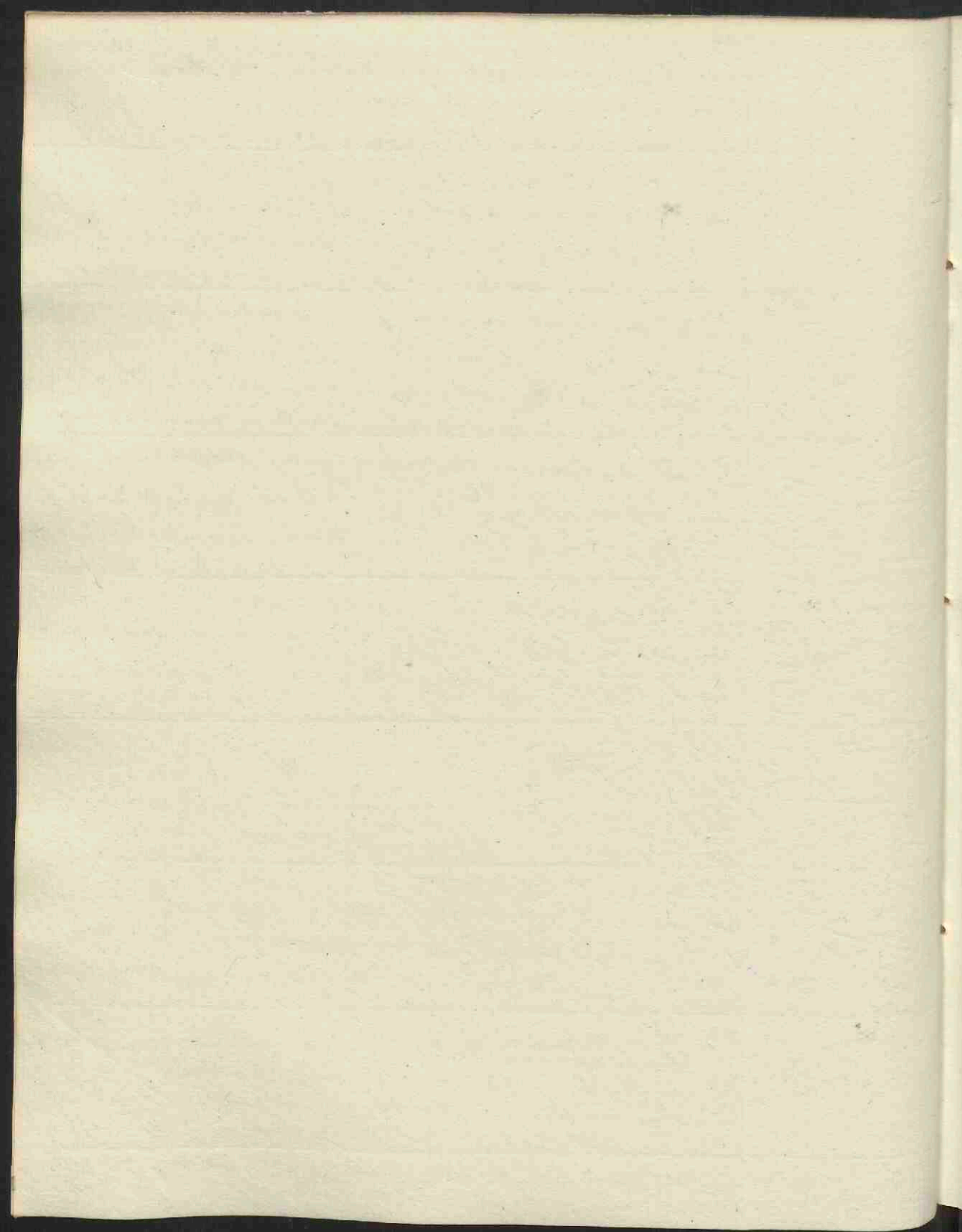
Een geheel nieuw gebouw van aanschouwelyke ont-
frettheid is nog aenvaltand. Het is bestemd om een
museum van keeden, schilderyen en andere voorwer-
pen te bezatten, en tarent voortgevoerd te waar-
in de nieuwe talen zullen onderwezen worden.
De verzameling van vermakingen van Taylor,
en van Randall, die zyne gallery met modellen
van de Hoofden van getrokken heeft.

Het Ashmolean Museum is een der schoone ge-
bouwen, het is door Chr. Wren opgetrokken, en
bevat een verzameling voor natuurlijke historie,
die zeer achtenslyke is.

De Sterretoren wordt gereemd, ik heb dien
met bekeken. De Plantaten is groot en
fraai, dient, een men nuyfende, voor de water-
loep te wout.

Er zyn negentien gebouwen van Callapien en nog
zes zoogenoemde Katos, de laatste worden met
Callapien geheten omdat er geen inkomsten voor
jellouit aan verbanden zyn. Byna alle deze ge-
bouwen zyn compleet merkwaardig; ik heb ze
meest gezien, doch zal er meer menig van optee-
ken.

Christekerk Callapie is het grootste. In de
de grootste extraal die met vele portallen van be-
naemde mannen prykt die van dit Cal. zyn uitgegaan,
waaronder Locke. Die zant is byzonder schoon.
Ook de trap wordt bewonderd, waerover het zand
op eenen slanke zant valt. De kapel uit den tyd

van Hendrick VIII. doch met miles van oude blaas-
kerken, en een zeer schoon Meenen gemeeften zolder.
Een rittend heerd van Jackson, die hier daar, gemeeft is,
door Chantrey, worst zeer bewaard.

Queen's college, door koningin Philippa gesticht; het
gebouw is uit de vorige eeuw. Het is intuland voor
het graafschap Cumberland, en is daarvan minder
gaid.

Hospitalen College steekt uit door een schoone
toren welke de Cardinaal Walsey heeft doen bouwen;
het is een der rijkste en is omringt van heestelke tuine.
waarin wy vele herten vagen vinden. Het is ver-
plegt den koning en dient anderten zoorn op hun-
ne varen te huisvesten.

University College wordt gerekend het anderte te
zyn en reeds ander sefred gesticht; de gebouwen
zyn niet byzonder oud.

All Souls' college. Dit konst geen Kweekelingen,
maar alleen fellowen en vier bachelors.

Bridewate College, welks Zondelingen naam
(Kopen. neus) afkomstig is, was men rest, van
Brewery vroeger Brewery (Brouwerij) de, naam
van het gebouw dat er vroeger stond. Boven
de deur is nu een Kopen. neus geplaatst.

Everet Coll. — Jesus coll. waarin alleen welsh
men werke oppanomen. — Oriat. coll. waarin
vele uitstekende mannen zyn voortgekomen.
Balliol coll. — New College, intuland voor
Winchester. — Sint John's coll. en nog eenige
andere beropen wy, doormiddelken de omgange
of plaatsen en gangen, doch de tyd gebovste niet
alle de byzonderheite te berispen; Zoo zopen wy
och Magdalen Hall en andere kallet, die sich intuen
dij niet van de Collegien onderscheiden. De meest

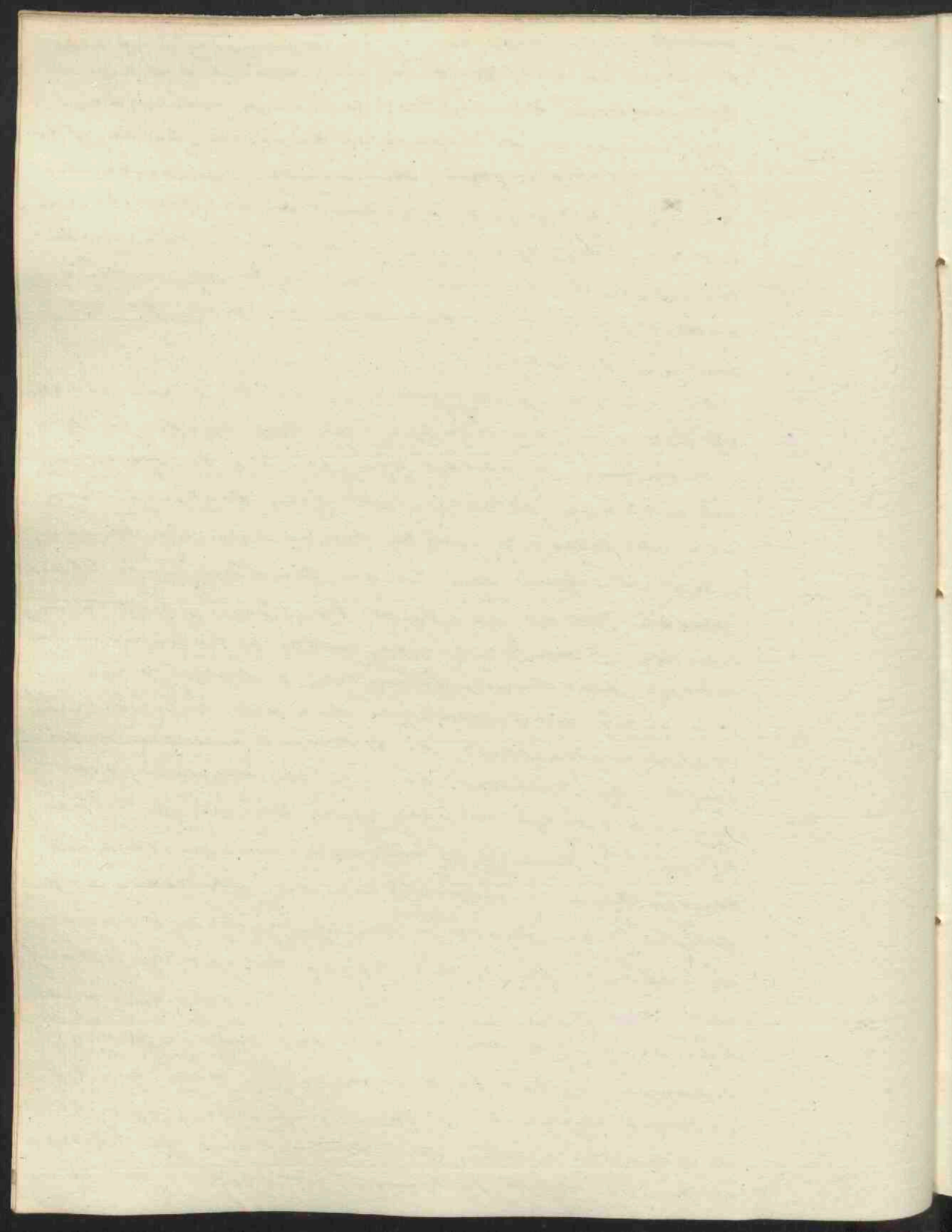
De dean is de Censor morum, de tutor van hem
evenwel behulpzaam in het oefenen der tucht.

Zoo men my zegt, zijn de Buitentposigheden in
dedaad niet veelvuldig of groot. Wel kan men
matigelyk verhalen dat zeer ryke jonge lieden geen
te vastelingen maken, wanneer hunne ouders
dit goed keunen en hen de middelen daartoe
verschaffen.

te dorre gebouwen, zijn in een gemengden stijl half
Gothisch en half Grieksch, men waakt dien hier
Elisabethsche bouwarte, sommige evenwel zijn
meer zuiver en de kerken of kerkellen, huizingen en
by alle colleges gevonden worden, zijn meestal zeer
leukw. De vorm is blykbaar die der plantsoen: groen
te vreesante planten in het midden, en daarom te
woningen der fellowts en der leerlingen; velen voor
suekrogen en voor byzondere kunst en grote,
leukne tuinen.

De inscriptie is zeer verschillend, een master
of dean is gewoonlyk aan het hoofd, en is by
zonder met de tucht van hen die in statu pu-
billari" zijn, belatt; met hem bestuuen het
af acht fellowts, welke byzondere instellingen
teben verrippen, een die der financiers. In Christ
church college zijn, by uitsondering het Canon
aan den dean toegevoegd, welke gehouwen in het
college met hunne families gekintrest zijn.

Het getal der fellowts en dat der kweekelingen
is zeer verschillend, de fellowts moeten onge-
kintd zijn, meermal binnen een bepaald getal
jaren geestelyk worden of by hunden of fellow
te zijn. In sommige colleges worden fact ook
kweekelingen en rectoraleerden als fellowts toe-
gelaten. Men kiest in sommige colleges uit alle
de gepraduceerde der konige school de fellowts
naar mate zy mit in hunne edement onder
schouwen; in andere is dit tot rehere graaf-
schappen, of tot de kweekelingen van hun eigen
college bepaald, in sommige worden alle
de gepraduceerden, de scholars van het college
op hunne beurt fellowts; in sommige is het een

gunst die met gaene verdianken, samenhangt,
wel met aarzienlyke betrekkingen. Die colle-
gien doen dan ook weinig niet voor het ander-
wys. Dit verwygt men aan die van Merton, Mag-
dalen en All Souls.

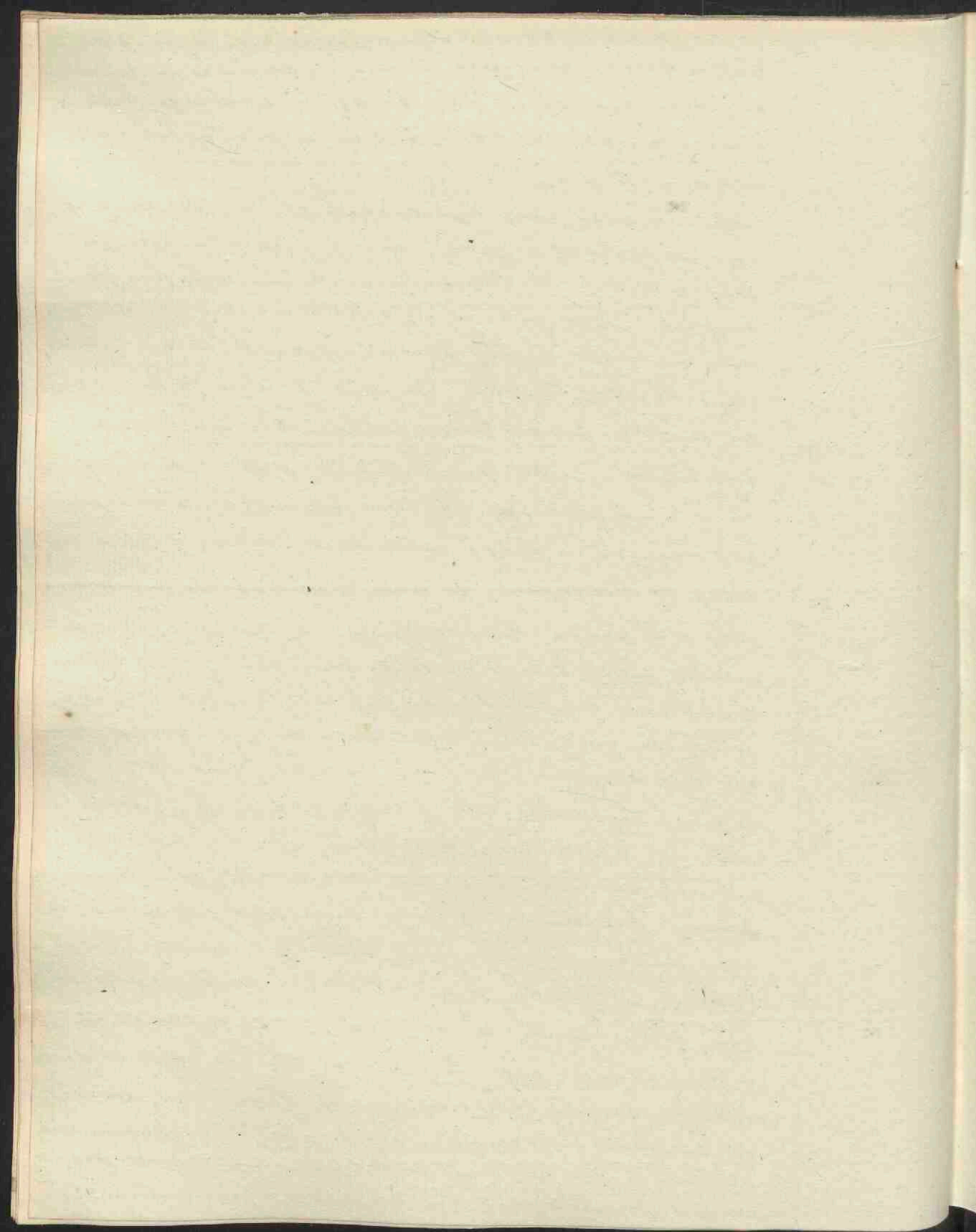
Queen's, Merton, Sint Johns, Christ Church &
worden naar de rykte gehouden. In sommige
beoefenen de inkomsten der fellows 400 pondst.
jaarlyks, in de meeste ongeveer 200. Zy hebben
doorenbien vyge woning en vaeding, oppassing &
die welke byzondere functien verrigten bekome
buitengewoone dikwyge dubbelde inkomsten.
De tictors en de professoren worden gewoon-
lyk uit de fellows gekoren. De tictors ze-
nen anderwys in grieksch, Latyn, wiskunde,
de professoren geven meestal geheel geen colle-
gie of lespen; zoo zy dit doen, zy die lespen naar alle
de kniekelingen bestemd, doch behooren ook
niet tot het stelsel van anderwys dat in het
collegie gegeven wordt en dat met de examens
overeenstemt. De lespen der professoren zy dus
eene soort van anderwys van weelde, dat slechts
africht naar katfene maandover men anders-
kheidinger bekant. Het vermeldt zich dus
reer wel dat die lespen, waer zy ook gegeven
worden, slechts door enkelste uit de vele hon-
derde kniekelingen genozgd worden. Alleen de be-
roemdheid van enkele mannen, maakt uitsonde-
ring, zoo als bv. thans van Buckland naar de geologie
overigent besluit ik uit alles wat ik needt vruiser na-
namen en thans hier gehoord es. gezien heb, dat voor
langere studie hier byna alleen de godgeleerdheid

4
Zeldzaam meldt men zich tot de examens dan men
het eind van 16 toont, dat is veer jaren Studie.

Men neemt dese Candidates for honours, de an-
dere, in de wandeling, passmen. Wanneer ander de
ze passmen zich een of ander onderscheide kan by
niet dadelijk in een der vier Klassen geplaatst worden,
toch men raadt hem dan om zich onder de Candidates
for honours aan te melden. De gedroopenen noemt
men in de Studentental plucked; anders failed.

in aanmerking komt. Men maakt hier meer intelligen-
tend werk van onze literatuur en menides van wiskun-
de; deze wordt in Cambridge meer beoefend. Arist-
oteles maakt in Oxford nog de grondslag van
alle Studie uit.

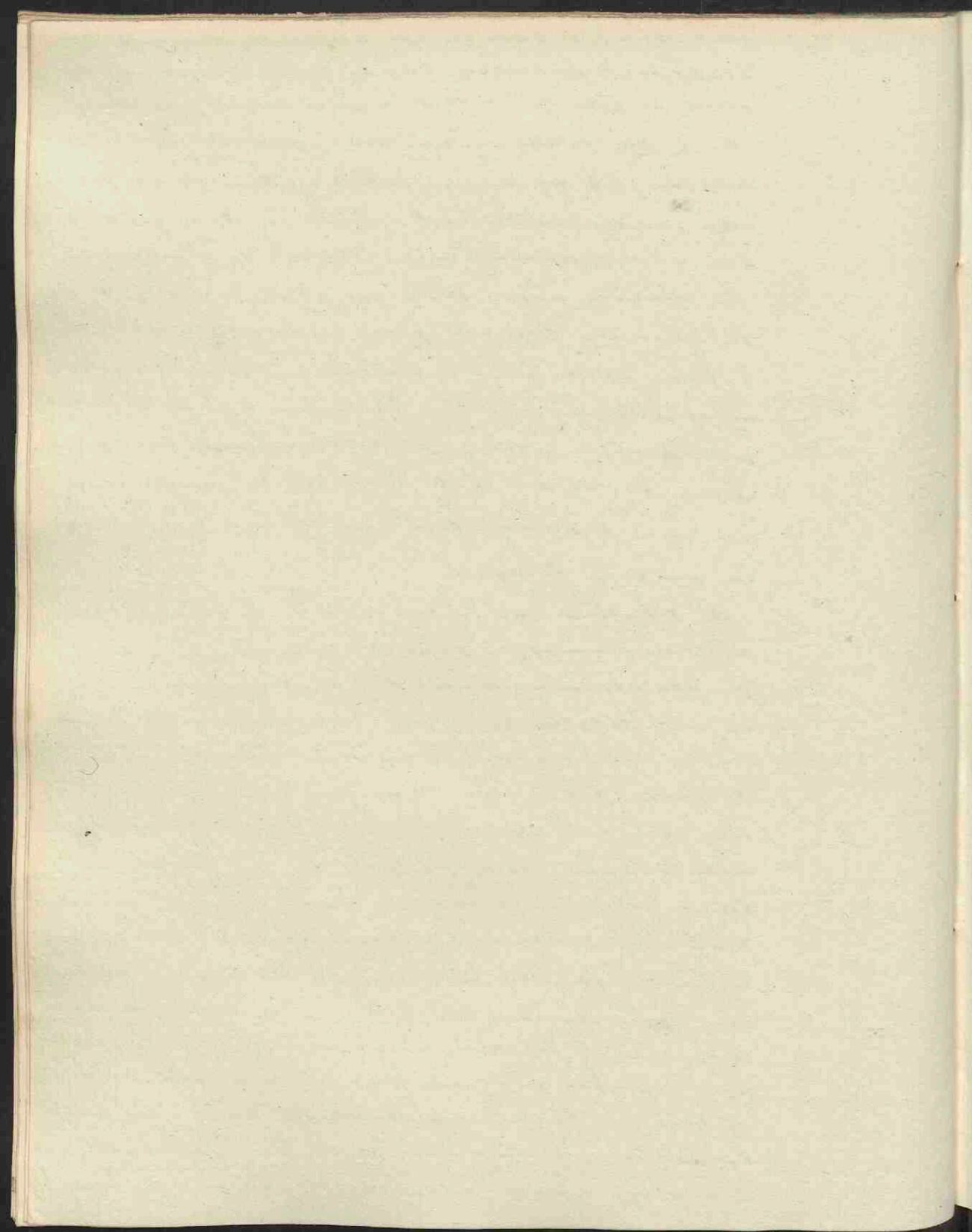
Men wordt zeer ligt toegelaten om Student of
Commoner te worden, deze eerste knoekelingen
heet men met den algemeenen naam van bingra-
duatol. Het jaar is in vier termynen naar de stu-
dien verdeeld, welke van ongelijken duur zyn: Mich-
elid; Lente, Paschen, Driekenid. Na 13 termynen
stu deerd te hebben kan men zich tot het examen
aanmelden. De eerste graad is Bachelor of arti.
De examinatoren zyn uit verschillende collegies
gekozen, en er heeft geen onderscheid plaats tus-
schen de collegies, maar wel groote medede-
ging om goede knoekelingen te leveren. Men stelt
er zeer groot belang in by de bevoordering tot Bache-
lor of arti eens onderzochting te ontwerpen, ook zyn
de examens daarvoor streng en naauwkeurig. Er
zyn vyf klassen, waarvan de vyfde het allerhoogste
of geen onderscheiding aanspraak maken. Menne
examens zyn lichter; zy behoeven slechts gedaelten
mit een grieksch en mit een Latynsch auteur te ver-
klaren. Die eene onderscheiding verlampen moeten
twee auteurs behandelen, twee Grieksche en twee
Latynsche, een der vier moet een historisch zynen
zyn. Naar mate zy zich meer in de letteren of
in de mathesis oefenen kunnen zy het examen over
4 boeken van Euclides of over de Logica verhooren;
die het beide ondergaan worden in twee kolommen
vermeld. De lyst van al de gexamineerden, die
eene onderscheiding zyn waard gekeurd, worden

gebruikt en, zoo als gezegd, worden zy daarop in vier
klaffen onderscheiden. Van de vyfde klasse worden
alleen de getallen, niet de namen bekend gemaakt.

Door het verkiygen van dezen graad wordt men
Scholar, lid der Universiteit en bevoegd om fellow
van een der colleges te worden. Deze graad gaat
alle andere vooraf en is inderdaad de eerste die op
een student rust. De overige graden worden verkiy-
gen door een bepaald getal termi gestudeerd te
hebben, maar zonder examens, b.v. die van Mat.
ter of Arts, na nog drie jaren (na zamen 24 termi)
gestudeerd te hebben; - de Doctorsgraden, van [gelijke].
Alleen om doctor in de medicijn te worden moet
men zyne bekwaamheid door de competitie van
een oratorio bewyzen.

De Scholaren zyn in kleding onderscheiden naar
de commoners, en franger is de kleding der
gentleman commoners, die bachelors of arts zyn
en meer betalen; zy komen overeen met die welke
men in Cambridge fellowcommoners noemt.
De edelen hebben eene bysondere kleding, ook een
eigen dress. Men zay in Christ Church College, bene-
in de eetzaal twee tafels, op een eene verhevenere
plaats, die waren voor de Noblemen en voor de
Dean met de Canon, welke laatste ook byna altyd
in hunne familie en niet hier mid dapsaal hou-
den. Laxer staan de tafels voor de tutors en profef-
soren, voor de scholars, commoners enz. De eerbied
voor den adel gaat hier gepaard met die van
de kerk. Voor arme studenten heeft men geene
bysondere afdeeling, doch zonen van geesteliken, base
ke arm zyn, maakt men bibelclerks en daarvoor

kunnen zo vry studeren; alleen in Christ Church College
 zijn er die Servitortoren heeten en het eten op de Tafels kraan-
 gen, en bereent studeren. Het aristocratisch beginsel
 om verhevenere families, ook van geestelijken vromer
 nal te bewaren, maar het ophlimmen uit lagere Stand-
 zelfs door wetenschappelyke verdiensten niet te bevol-
 deren is aan deze Hoogescholen eigen.

In de Halls woonen ook kweekelingen, doch daan
 is alleen een schakker aan het hoofd, die te gelyk be-
 thoudt en tutor voor alle vakken is. Hy wordt
 gewoonlyk door den Chancellor benoemd.

De tuchtgevende magt is hier, zoo als te Cambridge
 by alle de leden der Hoogeschool; doch de verga-
 dering heet hier niet Senaat maar Convocation.

In de Bodleian Library vonden wy een der bibli-
 thecarissen, den Hr Reay, Laudian professor in het
 hebreewsch, dit beteekent dat Land een legaat
 gemaakt heeft om Hoed, een professor in die taal
 te bezullen, hetgeen nu ook geschiedt, doch van
 der dat hy ook collegies geeft. Hy was reeds
 leefde en geleide ons door die zeer groote Boek-
 verzameling, die uit gebrek aan plaats niet
 goed georganiseerd is en niet schoon vertoont,
 terwijl toch de boeken, vooral kostbaar verbeter-
 den zijn. Het is bekend en ik werd er hier in beset-
 tigd dat deze bibliotheek zeer rijk is, dit is zy ge-
 wonden en wordt het Hoed meer door versama-
 lingen die haar vernieuwt en geleverd af den
 zy aankoopt. Van alle nieuwe werken in het
 Britsche Ryk bekamt zy, zoo als andere konink-
 lyke bibliotheken, een exemplaar, en basterland.

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

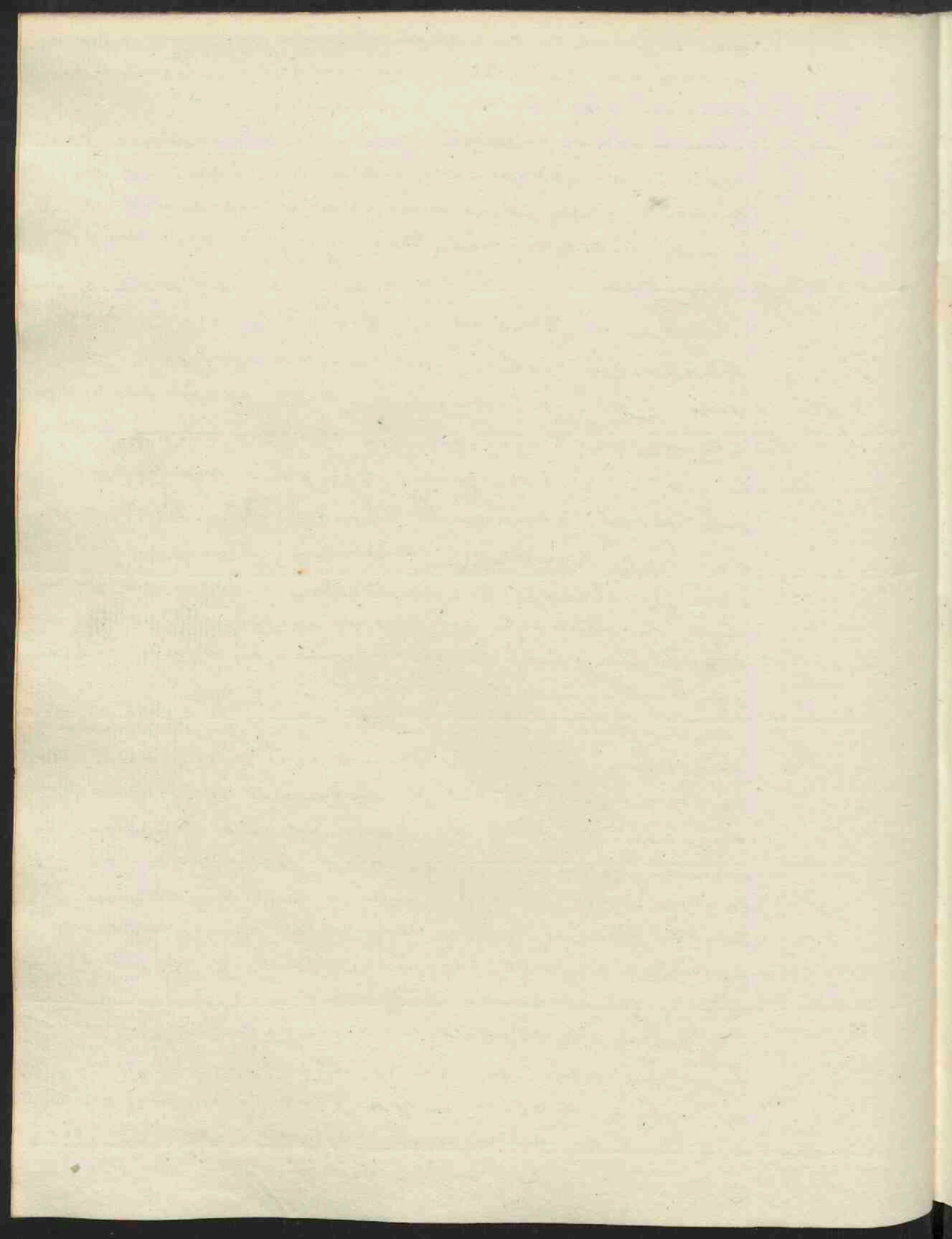
sche bekant zy veel door regelmatig aankuypen, by
 zwaer van tydschriften en werken van geleerde genoo-
 schappen die hier zeer naladig zyn.

Men bekeedt ongelijke sommen naarmate er gale-
 gesheid is valtrane werken en verzamelingen
 te verkrygen; door elckander reide my de Mr. R.
 wordt jaarlyk voor boeken meer dan 2000 L.
 uitgegeven.

Er is in de plaatsing geen algemeen waten-
 sehappelyk stelsel; verzamelingen van eenig
 belang worden onveranderd afzonderlyk ge-
 plant; zoo bestaat nu Bodley's own collec-
 tion of Manuscript, - Gough's topographi-
 sche verzameling voor Engeland; - verzameling
 van oude drucken; - Wilson's verzameling
 van Sanscritische handuiften. Alle die verza-
 melingen staan in middelmattige zalen en het is
 knapst moedzakelyk dat ruimere en betere lokale
 gevonden worden.

Ik zag vele vedrome drucken en handuiften,
 daaronder koningin Elisabeth's schryfboek, waar
 zy hare oefeningen in de Latynsche taal maakte; -
 byzonder schoone Mexicaantche hieroglyphen met
 kleuren op witgemaakt leder geschreven. Dera-
 laatste heeft Lord Kingsbury met buitengewone
 pracht doen uitgeven; wy zagen er een afdruck
 van op perkament. Zoo men zeft heeft die lord van
 dere uitgave 5000 L. besteed

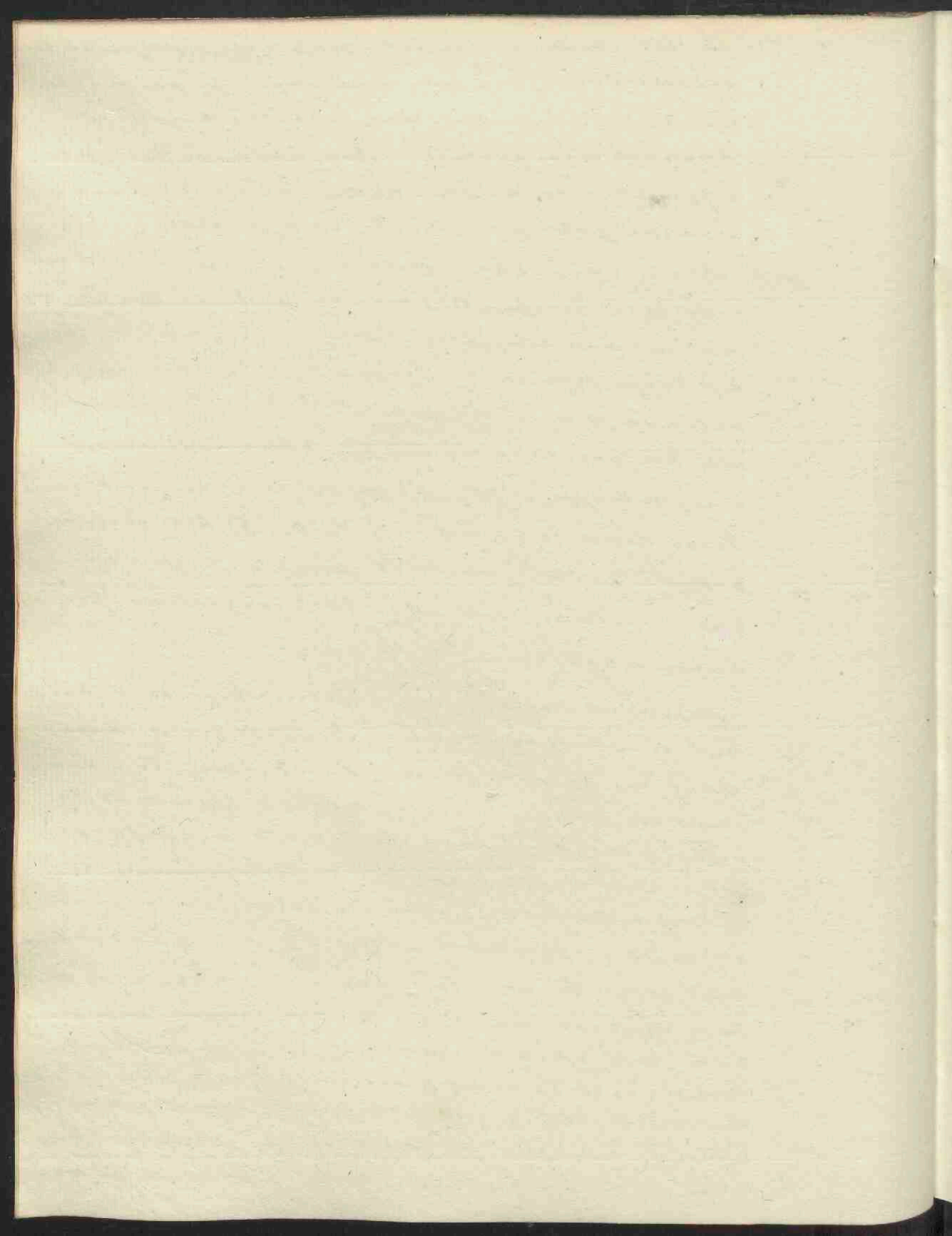
De gedrukte alphabetische catalogus is zedert
 lang onvaldoende, men is nu bezig met een
 zeer vermeerderde uitgave, die reeds verze-
 dert is. De boeken worden niet uitgeleent, maar
 in de Bibliothek vlytig gelezen.

In het Museum van Schilderijen zijn verschillende zeer goede stukken, ook vele merkwaardige portretten. Een der schoonste was niet het allerschoonste is Raphaels eigen portret. Dit museum zal maar schynlyk met andere zaken vercompé naar het nieuwe gebouw worden overgebracht.

Deren naamddag heb ik nog veel gezandeld met myn vriendelyken landtsman. Hy is de Hr. Landon, behoort tot Worcester College, waarran hy thans die hooft fellow te worden. Zyne Studies heeft hy volcinds en is nu private tutor. Zou naemt men hem die daar byzonder anderszys eenige kneehelpen oefenen vooral voor kunne examens. Twee heeren aan wie my de Hr. Goble brieven gezonden hadden, de Hr. Copeland fellow van trinity college, en de Hr. Blyth, registrar der Universiteit, waren niet hier.

Oxford is een schoone regelmatig stad, door twee groote hoofdstreken. Broadstreet en High Street, die parallel loopen, doortneden. Cambridge straat als stad ver achtte by Oxford, haerel de bevolking van beide nagenoeg gelyk is: ruim 20000. Het is naar de gebouwen van Oxford jammer dat zy afgebroken bestaan met een rechte soort van steen, die thans afgebroken. Wy wandelden aan de twee rivieren welke hier byeenkomen, de Chenel en de Isis, byzonder aan deze zijn zeer schoone wandelingen, met name de Meadow, omringd van hooft boommen, zy is 50 acres groot en behoort aan Christ Church Coll. Byna alle de Collegien hebben fraaie tuinen en wandelingen, doch zy zijn niet alle teopenlyk voor het publiek. Er zijn vele huizen in deze

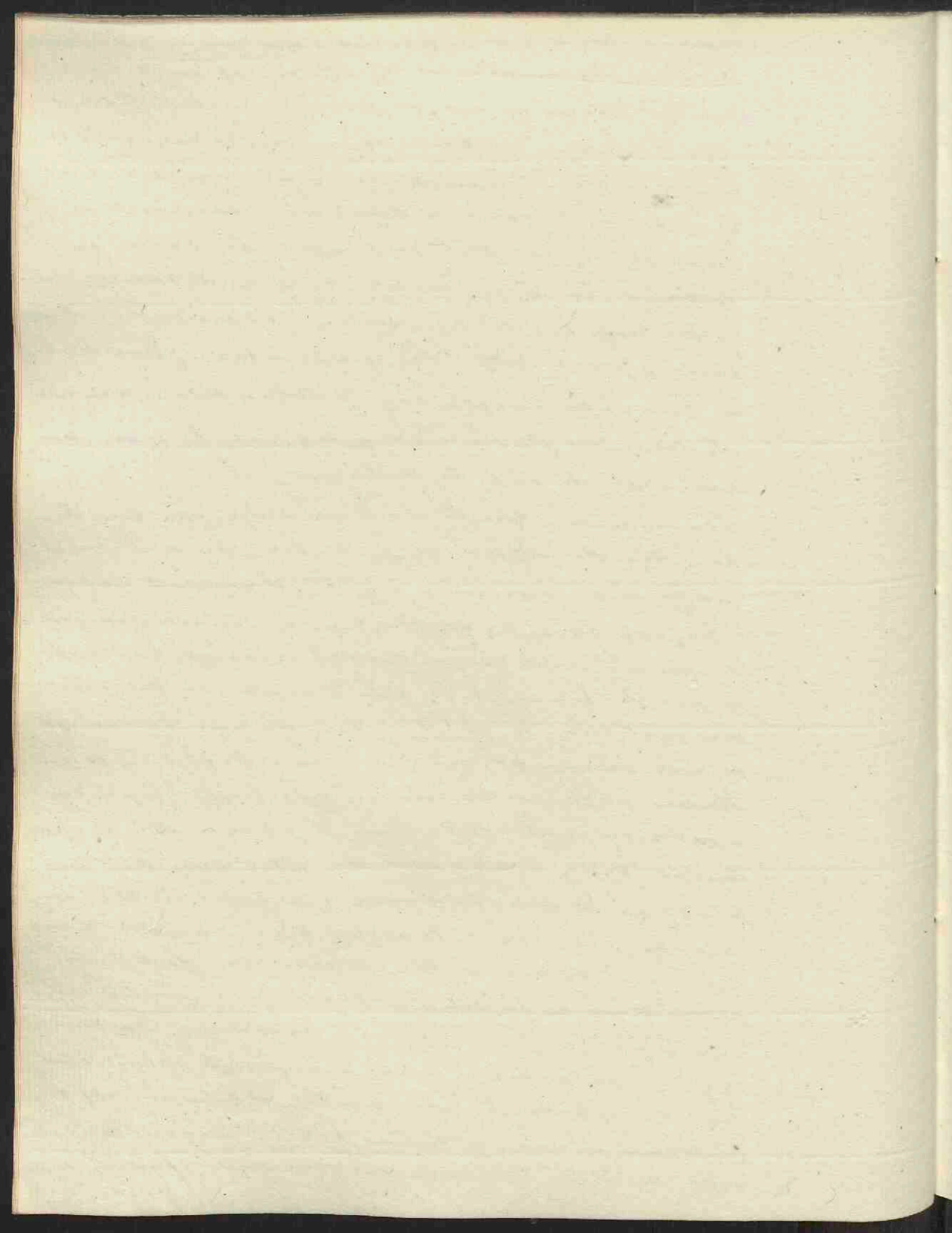

river en het is zeer in gebruik voor vermaak te verrij-
de. Dit versuimt zich op eenigen afstand van hier
met de Thame en waser dan Thamelet, Theamt.

Wij bezoekten de Hout ruwe welke zeer goed in-
geript en van meentbladen rimen voorzien was.
Zy is bestemd naar de leden eener Sociëteit be-
staande uit andere en jongere Studenten en
fellows. Er is een vertrek by naar debatering, dat
in den term tyd des dondersdags s'avonds van 8 tot
half 12 plaats heeft. Dit is eene oefening voor Studen-
ten om onderwerpen vry te behandelen, even zoo
als dit in het Parlement geschiedt. Er is een pre-
sident om de orde te bewaren.

Wij dronken thee by een vriend van den heer Lan-
don, den Hr. Symonds, geneesheer, die in Indië ge-
weest is, en met wien wij goed gesprek hadden.

Vrydag 26 aug. Gisteren was een enkel nieuwsgier
buiten mij in de kamer toen ik middagmaal hield;
ik poogde kennit met hem te maken en dit viel
zeer goed uit. In hand in hem een zeer beschaaft
en wel onderricht man, die ook Oxford en de om-
streeken verlampte te zien en met wien ik party
maakte om naar Blenheim te gaan. Men maakte
by ook kennit met den Hr. Landon, die ons
knapt in Worcester College waartoe hy behoort,
(men spreekt het uit Worcester) Het is niet zeer groot,
maar eene 4de van het gebouw aan de binnen-
plaats is uit de 14^e eeuw en bestaat uit eene middeleeu-
dige verenging van kleinere gebouwen. De tinnen
zijn zeer uitgestrekt, fraai oranjelefs en val blau-
men, doortruand naar water, volmaakt als een
landgoed, en daarop hebben vele vertrekken het vie-
riest. Die tinnen is intolentend naar de Studenten en

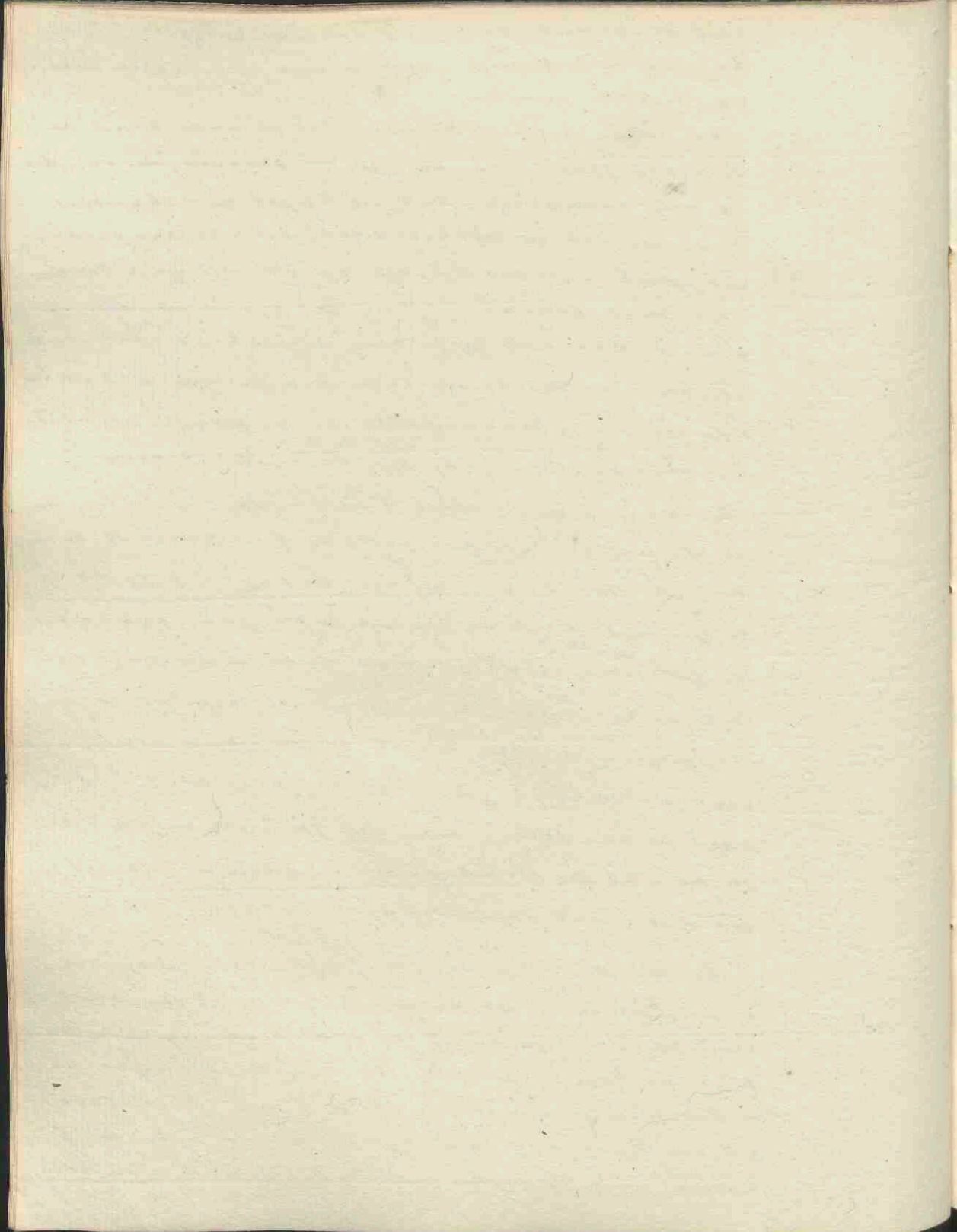

niet studeerende bewoners van het Collegie. In de kapel is eene fraaie Madalena, men weet niet van welken meester.

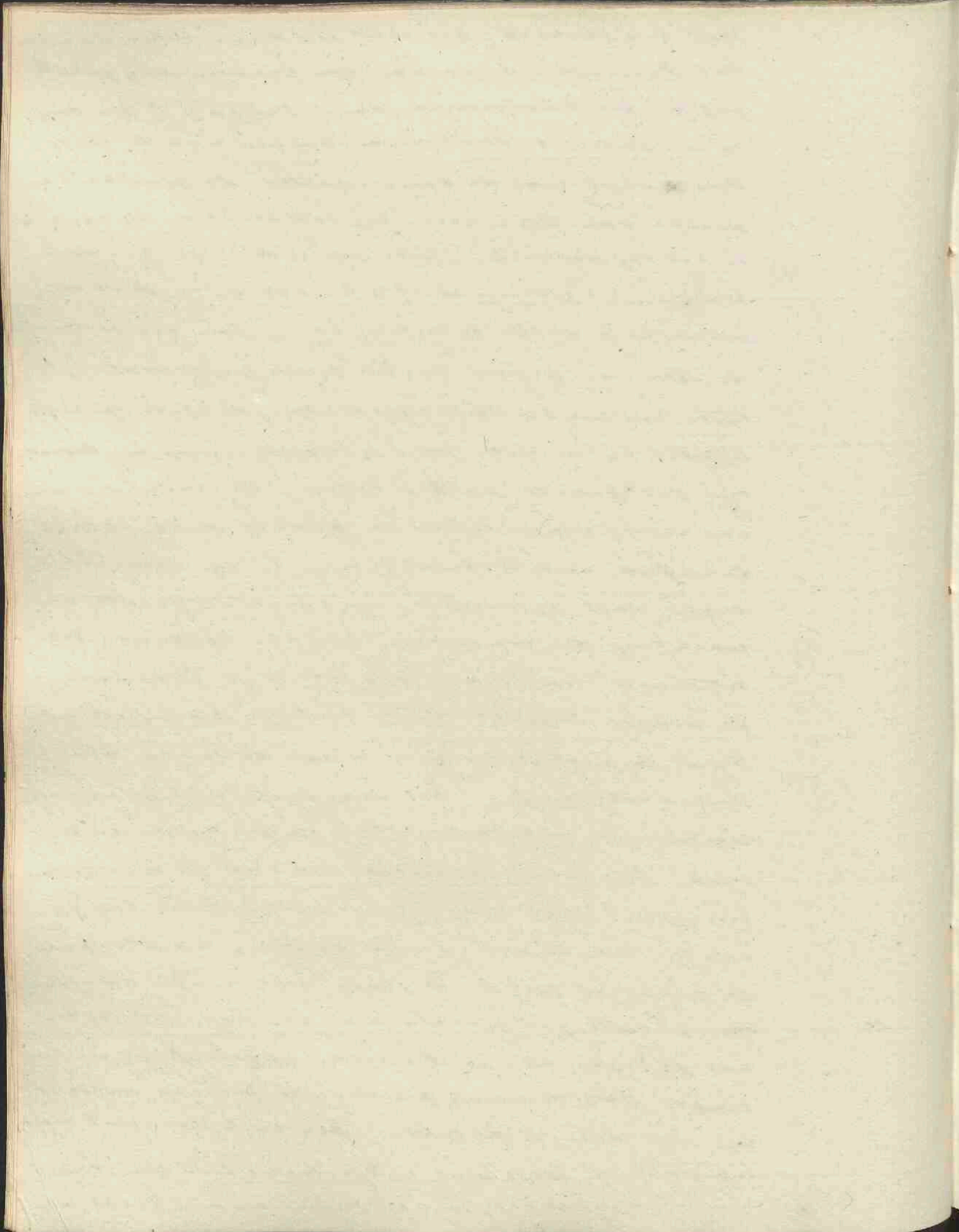
Mer mijn meene kennis heb ik naderhand ver-
schieden gebouwen op nieuw bezocht, en ook, die
ik nog niet gezien had, de kapel van Merton
Coll., een schoon gothiek gebouw uit den gassen
tyd, doch met een houten zolder die van het one-
rige niet beantwoordt. Een groot venster is
nuur de bovenste helft met uitstekende kleine be-
schilders; de benedenste helft daarentegen is in de ro-
rige eeuw met flaauwe kleine en figuren versierd
die zeer onjuust by het bovenste afsteken.

De Hoogleeraar stelt onderwerpen voor om door
de Studenten als proefschrift beantwoordt te wor-
den. De Hr. L. gaf mij zijn Latynsch geschrift op
de Spaarwefen door hem verleden jaar gemaakt
ter gelegenheid dat dit als onderwerp voor de
Latynsche poëzie was opgegeven, niet om naar
dien proef te denken want hy had zijn studien
reeds voleindigd. De proefstof voor eene Engal-
sche verhandeling was dit jaar de invloed der
Studie van de Staatskunssthandkunde; ik heb my
het antwoord aangeschaft.

Mer den Hr. Ferguson, mijn meene kennis reed ik
naar Blenheim, het beroemde landgoed van Marl-
borough, en zoo genaamd om de overwinning op de Fran-
schen en Bejeren behaalt, die naar eene andere na-
by den slag gezegene plaats de huzels Hochstads
genaamd wordt. Het ligt in eene moorge land-
streek, ruim 9 mylen van Oxford, nabij eene kleine

Naad Woodstock. Het was een koninklijk domein
 dat Koningin Anna aan den grooten, bruygheeld
 gaf, en het Parlement stond 500,000 L. toe om
 er een paleis te bouwen en tuinen aan te leggen.
 Vanbrough was de bouwmeester. De groetheit en
 pracht van Blenheim zijn beroemd en zij zijn ook
 in het oog vallend. Evenwel is de indruk niet aan-
 geneem, het gebouw is al te zwaar en mist de een-
 vanortheid welke de uitdruyting van het verhevene
 is. Men ziet te veel zuilen welke niets dragen, be-
 lyuen zijn zonder doel afgebroken, de gevel springt
 te veel in en uit. Van achtzoven en op zij kwam
 ons dit groote paleis later. De zalen die men
 ons toont, waaronder de groote bibliotheek,
 behoeft ik niet te beschryven. Er zijn vele schilder-
 derijen, doch zij valden niet aan de groote ver-
 wachting die wy er van hadden. Openat het
 schoonste schein ons toe een van Raphael,
 de meest lieflyken twee heiligen voorstellende.
 By al de pracht zag men overal de sporen van
 verwoesting. Het schoonste in mijn oog was
 het uitzigt uit de vensters op de tuinen en het
 park. Wy doorwandelden dit ook en met groot
 genoegen. Niet ligt zal men elders zulk een groot
 aantal van de schoonste boomen aantreffen.
 De grond is golvende, met veel water doorne-
 den, groote grasrebbin werken, aan alle zijden
 met groepen jonge boomen afwisseld en om-
 ringd. Ook de rivier punten die het oop ontdekt
 zijn met boomen bedekt. Het park, dat met muren
 ingesloten is, heeft een uitgestrekt heid van onge-
 veer 3000 acres, zoo de tuinen en andere, etc.

omtrek van 12 mylen. Daarbuiten zijn nog de andere
 bufschen van Woodstock, welke tot Blenheim be-
 hooren. 250 acres zijn met water besocht. Op
 een aangemerkten afstand van het paleis staat
 een schoone heul ter gedachtenis van de overwin-
 ning, en maakt boven de hoogte doornen uitstakende
 een waarlyk grootzike vertooning. In het park
 is eens hofstede met 800 acres bouwland; men
 bespand die uit de vensters niet. Ongeveer
 1600 herten en veel ander wild deronden zich
 binnen de muren van het park. Op onze wand-
 deling zagen wy vele oude yken, waaronder een
 van 30 voet middelen.

Er zijn ook in dit heerlyke park sporen
 van veel vermaanting, vooral is het water
 niet helder, en de tuinman ziede ons dat
 het zoo val van Stokring is, dat men opgemerkt
 had dat om het valkamen te zinnen een
 uitgaaf van 13000 L. zande vereischt worde.

De vorige hertog heeft dit erfelyk landgoed
 zoo zeer laten vernallen. De inkomsten wor-
 den berekend op 70.000 L. en hy had zoo vele
 vertooningen en verspillingen gemaakt, dat
 zyne schuldeisers hem slechts 5000 jaarlyk
 overlieten; die vertoende hy met een konink-
 spelster Mrs. Gloner, die jaarlyk met hem
 Blenheim bewaande, 22 jaark gedurende.
 Hy heeft vijf kinderen van haar gehad, van
 welke hy geschonken heeft hetgeen waarover
 hy beschikken kon, en welke nu den naam van
 Spencer hebben aangewomen.

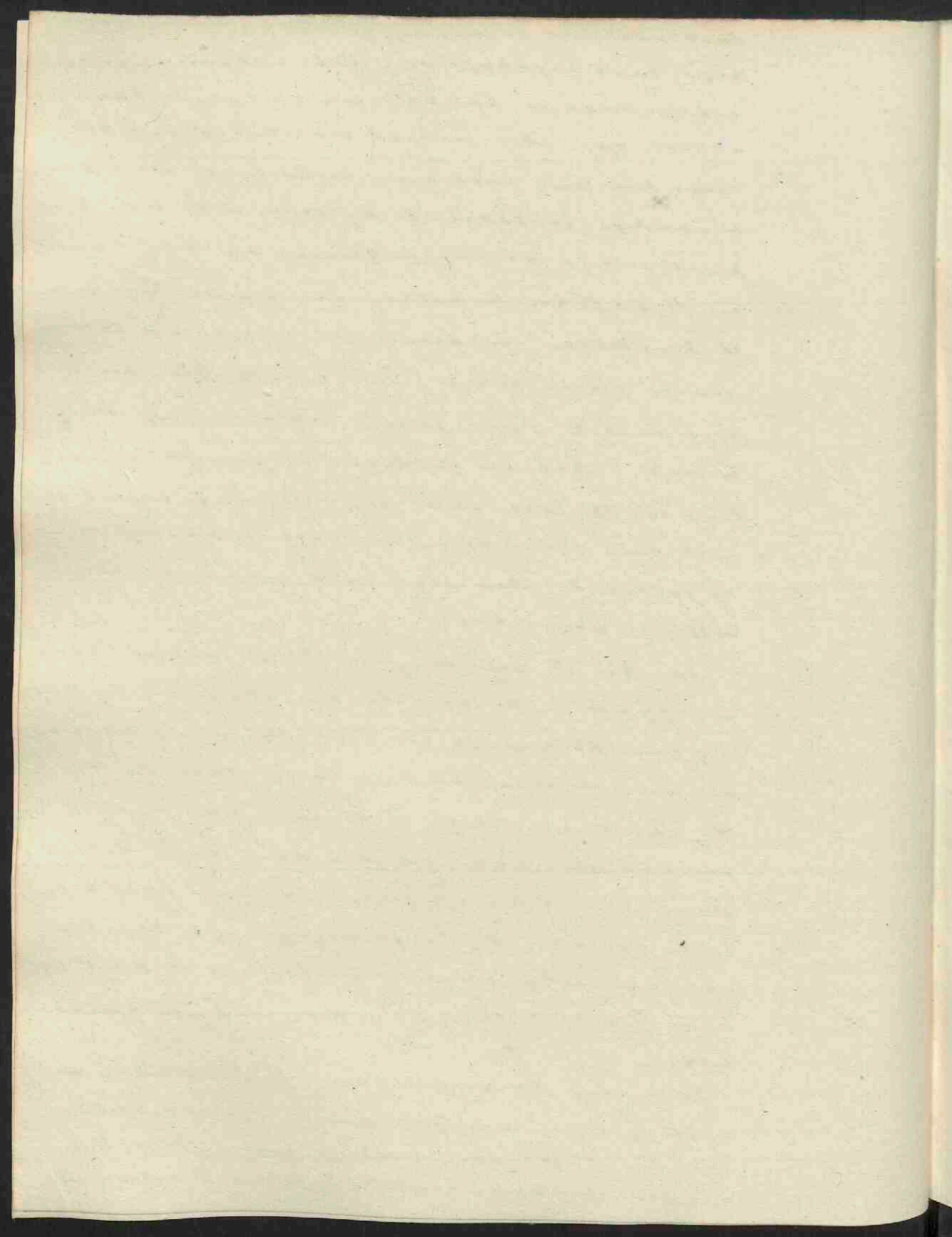
De tegenwoordige hertog heeft voor zyn nabers

Woodstock is een onbedruwend stadje, en is zeer
andere rygerheid aefenende dan het vermaardijge
van handschaenen.

daar ook zeer lorkandig geloofd; hy is nu, zoo men
 zegt, wat ingetogen, leeft althans met zyne
 echtgenoot en houdt zich veel met haar
 uithier op. Het vermal was zoo groot dat
 zelfs het dat niet meer dichte was. De tegen-
 woordige hertog heeft by eene acte van het
 parlement verloop bekomen om veel hout
 in de bosschen te nellen ten einde het paleis
 te herstellen, en hierna is men nu seker
 eenige jaren bezig. Zoo woort Blenheim
 met moeite voor geheel vernietiging be-
 waard. Dat het geslacht in groote minderting
 is, spreekt van zelf; het heeft seker de-
 keld van Blenheim met een waardig man
 opgeleverd. Dit plegt niet zeer voor het
 erfelyke pairschap.

De Hr. F. was lang in Indie, ook in China,
 in Egypte en andere landen geweest; hy heeft
 my zeer belangryk over die landen gesproken.
 Des avonds dronken wy saam thee by den
 Hr. Landow. Deze is de neef van de dichtte-
 nis van dien naam, welke door haar talent en
 door haar kennis uiteinde van veel belang
 heeft geweest. Hy heeft my gezegd, dat het
 niet zeker schijnt dat zy verpest is, doch dat
 haar gemaal daarvan geen schuld gehad
 heeft.

Zaterdag 27 augustus. In half zeven van
 trok ik deren moerren naar Portsmouth.
 Met een postwagen reed ik naar Stevenston
 aan den spoorweg genaamd Great Western R.

Wij kwamen door eene fraaie streek met veel
korenland. Abingdon, waar wij doorneden, is
eene nette kleine stad.

Op den Spoorweg reed ik naar Stevenage tot
Reading; het deed my leed het schoone land
maar gebaaltelyk te zien; telkens bevond ik
my in eene sleuf die alle gezigt benaamt.

Reading is eene middelmatige stad met
breede straten en goede huizen; zy is hoofdplaats
van Berkshire en er toekomt tamelyk veel vertien
op de markt. Ik had tyd om wat rond te wan-
delen en te ontbyten; te zien een nevroelgde
de mynen waf met een pottenwagen. De landstreek
nam toe in schoonheid: meer heuvels, veel ee-
kwaarte, afwifeling van gras, graan, heide; nu
en dan percripten; vele landhuizen met fraaie
aanleg; links een van den Speaker in het huis
der gemeente, Lefferne; rechts een van Lord Wel-
lington. Odiham, eene kleine maar lieve stad.
In den oorlog waren hier vele Franfche krygsgo-
vanfien. Te een uur Alton, weder eene kleine
stad, als een groot doorp. Nevroelgens Petersfield,
nog kleiner; in het voorbyruden zag ik een
standbeeld van Willem III te paard.

Het land word nog steeds fchooner, nu en dan had
men een ver en fakhend gezigt naar rich of ten zyde
en vry hooge heuvels in het perfchiekt. Het aantal
landhuizen nam ook toe. Eindelijk behvan men
het gezigt op de zee, dat toch niet zeer mooi was
door de uitgetrekte flikkepe kint die de eb had
achtergelaten. Daar neftingwerken nabert men
Portsmouth, dat groote voorfteden buiten de
poorten heeft, ook vele huizen, die er vroelyk uit-
zagen. Te midden daarvan zag ik eene fopraaf.

Leigh's Roadb. 404.

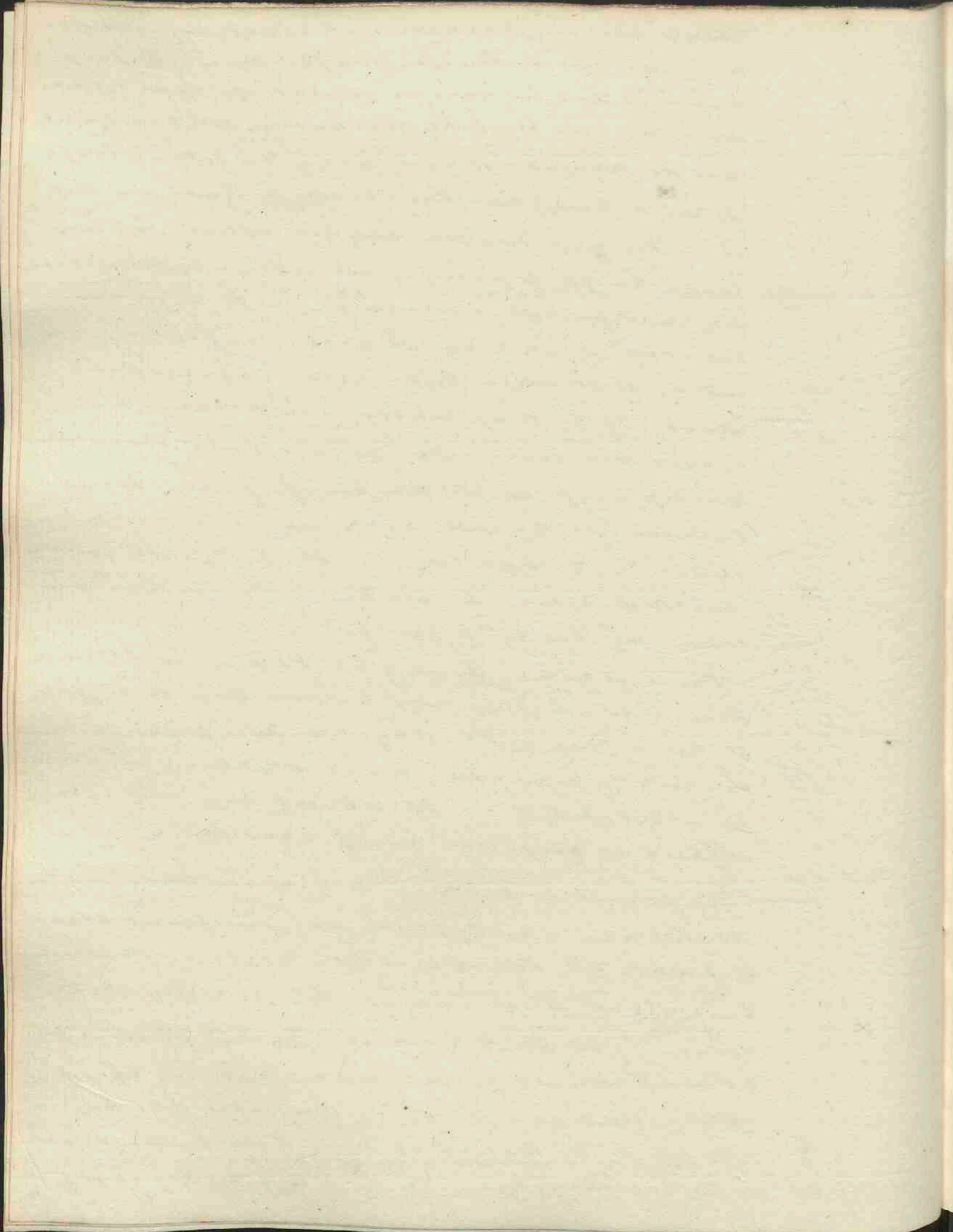
1

Van de kust is my niets merkwaardigs bij
zeker. deze twee steden in het oop gevallen
dan een kasteel in den vorm van de middel,,
eenmaal doch in nieuwere tyd gebouwd, Hor.,
ris castle genaamd, gemener verblyf van Lord
Slymoor. Het doet eene goede uitwerking. Leigh's Roadb. 406.

plaats met een tevaanen. uitgang daarvoor en
 versierd met marmeren grafsteenen. Te 5 ure
 kwam ik aan, en daar de zandaf my voor het veld
 der dooks, niet geestlike vreckman, stak ik deels
 met de steenkant over naar het eiland Wight.
 In drie kwartier landde ik te Ryde, een stad.
 Je in het noordwesten van het eiland. Een lang
 houten kooft, op palen in zee gebouwd, dient voor
 het aankompen der vaertuigen en tenens voor
 wandeling. Dit veld zeer aangenaam en
 indien de slibbe kust niet onafwendbaar
 blaut lag by laag water, my althans mit.
 knagde dit zeer. De kust wordt vervolgens
 tyndry hoep, en de huizen, tafelen het se
 boante verstooren, zick van uit zee en om
 op het land recht leef. Ik had juist tyden
 een wandeling te maken en landwaards en
 zeken my het land zeer fraai.

Thuis gekomen dronk ik thee in de algemeene
 kamer en vand er niet anders dan twee jon.
 ge heeren, die waarschijnlijk hier gekomen zyn
 om mit te vermaaken, want blykbaar verzeeld
 zy mit dadelijk. Ik schreef nog wat in myn
 dagboek en ging zeer vroef naar bed.

Zondag 28 Augustus. Te half zes stond ik op,
 schreef aan myn dagboek, dat eenigzint versoch
 land was, tot dat ik te negeen ure met de stoom
 boot afvoer naar Cowes. Een uur was vol
 daende voor die overvaart. In het Machine ho.,
 tel vond ik een goede kamer met het gezicht
 op zee. Er kwam negeen en omweder, die my
 niet hinderde terwyl ik myn schryfwerk voort
 zette tot eterstyd. Nu was het weder op zee het

best en de lucht was regt aangenaam. Ik heb
 een brief voor den heer Strube, doch die was
 juist op reis naar Holland; ik vond Herrmann
 en hare Zuster, met wie ik thee dronk.
 Vervolgens deed ik eene wandeling in en om
 Comot, welke kleine stad op den hoogen oever
 die snel oploopt Schilderachtig gebouwd is.
 De straten zijn smal maar net en de huizen
 goed onderhouden; rondom is gebouwd en
 doortafelen zijn groote en kleinere land-
 huizen. De kunst is hier niet zoo vlak als
 te Ryde, voor myne neuster is die door de
 el geheel niet slaat geworden. Langs de
 kust kan men ver wandelen. Waarschijnlijk, aan
 den ingang der haven is een kasteel door
 Hendrik VIII gebouwd. Daar neemt men
 ook zeebaden. Het was moogelyk in den
 heiligen, Zaalen avond de wandeling aan de
 Zee te verlaten.

Op myne wandeling door de stad heb ik twee
 kerken bezocht: de Westyan Chapel, waar eene
 talryke gemeente juist begon te zingen en
 de Independant Chapel, waar eene kleine
 gemeente zeer aandachtig luisterde naar het
 geen my ten uiterste ooringen voorkwam.
 Na by het kasteel is eene fraage kerk der Episco-
 palen, welke eene ryke vrouw op dit eiland op
 eigen kosten heeft doen bouwen.

Maandag 29 augustus. Na dat ik brieven
 geschreeven en versonden had ben ik met den

Het minimum van onderdarm is niet be-
paald, men heeft er van 4 jaren. zie b.

parkwaggen, die naar Newport reed, zegenen tot aan de nieuwe gevangenis voor jongste misdadigen, genaamd Parkhurst, een myl naar de nuwende Stad gelopen. Ik had een byzonder verlof van den Minister van Binnenlandse zaken behouden, zonder hetwelk niemant in die gevangenis wordt toegelaten. Ik vond er den Kapellaan Eupland welke met het ondermyl belast is, de gouverneur, Cap. Woollcombe, was voor zyne gezondheid afwezig.

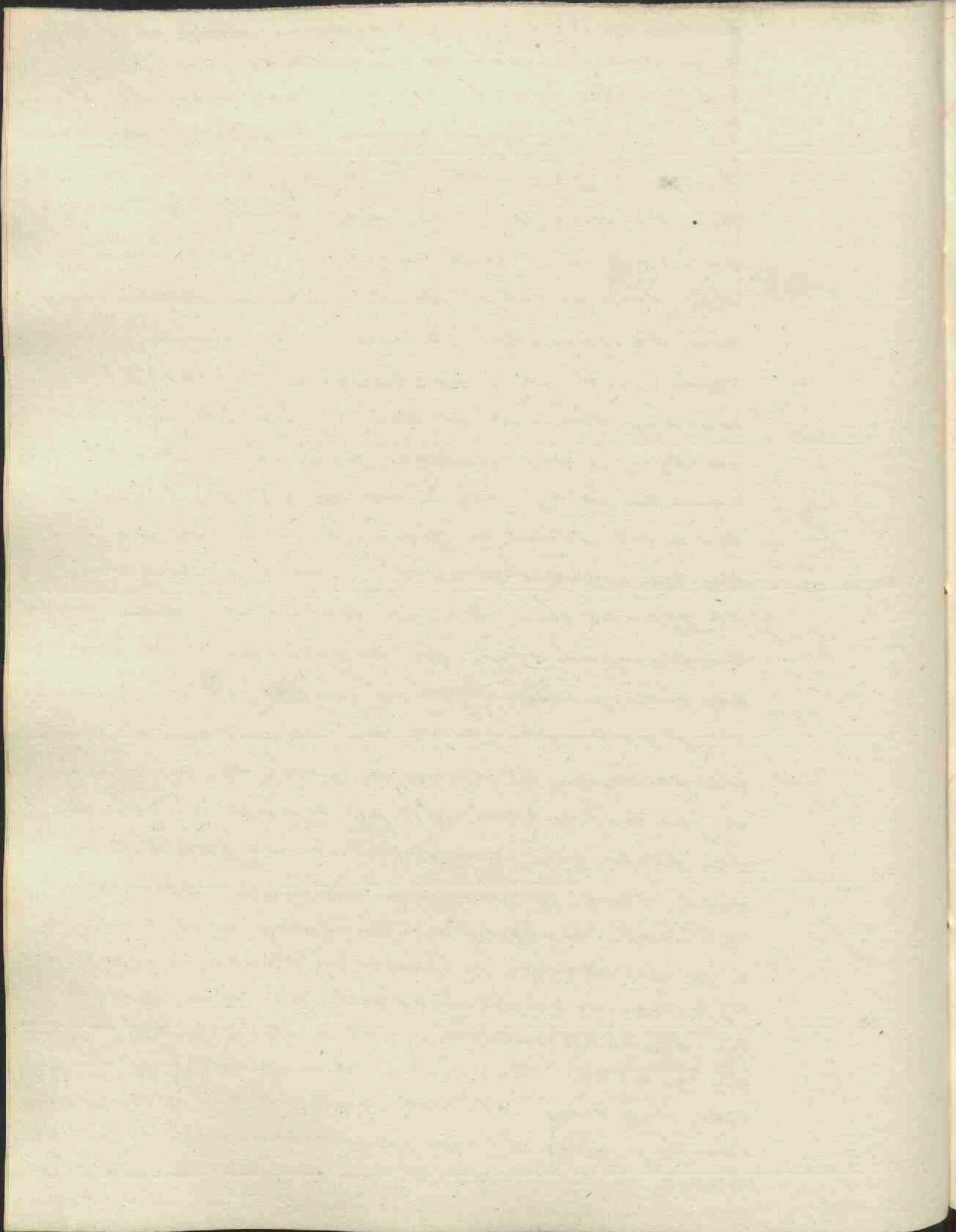
Deze inwijting bestaat nog slechts ruim drie jaren, zy is alleen voor jongens tot aan hun 15^e jaar beibund, uitsluitend voor Engeland; slechts enkele Schotische jongens zyn er opgenomen. Er waren nu 250 jongens, plaats met er voor 300 en men zoude binnen kort de geopenheid daarstellen, om er 400 op te nemen. De lokalen waren ruim, luchtig en goed ingerigt. Allen zyn door den rechten verouderde tot opsluiting voor een bepaalde tyd van 7 tot 15 jaren. Deze de bevoeling is niet om hen zoo vele jaren hen te doen verblijven, maar na drie of vier jaren de gebeterten naar de kolonien van Swanriver en Nieuw Zeeland te zenden, waar zy onder zeker opzigt, maar niet meer als gevangenen zullen zyn; trouw nu hetreepse tytveerloop, of reeds vroeger, de onverbeterlyke naar Norfolkland op de westkust van Nieuw-Holland of naar een bepaald punt van van Neemonseiland zenden zullen worden om hun straf tyd te volbrengen. Er zyn reeds 120 zoo men hoort gebeterten naar Swanriver en Nieuw Zeeland afgezonden. De onverbeterlyke

Byzonder ongeschraagd en ongesteld waren de kinds,
van die van de hults kinderen; zy waren in verstand
en vrientſchap en knakke onder elkanck, hetſpen men
leechryft aan het ſtelſel van verrijping dat op de
hults plaats heeft, zoo dat zy ſteed elkanck van
trouwen. Men ſij zy daarvande vreedzaam en
knagen meelck vrientſchap aan.

De kleinſte kinderen ſlapen in grote zalen,
de grootere in afzonderde cellen.

Naait wort een der zwaangere met een op
vint over de andere, kelakt; dit is tegenwoordig by
de wet naar alle zwaangere verkoden.

hebben tot nog toe $\frac{1}{10}$ bevragen; doch er is niet
 zeggend dat het voortaan minder zal zijn.
 Men heeft zo tot nog toe twee uren daags
 in de school afdruisen, bovendien doet men
 hen ook gymnastische oefeningen verrichten.
 Het overige van den dag wordt besteed, om
 landwerken te verrichten. Elk leest meer
 dan een beroep, bestaande in schakelma-
 ken, kleermaken, knippen, timmeren, hout-
 zagen, metselen, veldarbeid. Zy verrichten
 tot nog toe ook al het huiswerk. Te 8 ure is
 ontbyt, te een ure middageten. Dit laatste
 woonde ik bij, het was eenvoudig en goed,
 het werd stamde gemaakt. Naar en na had
 een heel goed plaats. De kinderen zagen
 er gezand uit, kunne gelautstrakken waren
 niet ongunstig. De kapelleman zeide my dat
 het gelaut blykbaar eens gunstige veran-
 ring onderpant als vyf uren tyd hier ge-
 weest zijn. Ik doormandelde de vertchillen
 de werkzalen, overal was orde en stilte.
 Men heeft geen zuygsteren aangenomen,
 doch doet de jansen afpennen. Stil zijn.
 Zy worden geaapend als soldaten. wat kunne be-
 wegingen betreft, en hierdoor wordt de regelma-
 tigheid en ondergeschiktheid zeer bevordert. Er
 zijn bepaalde opriesters welke staet onder hen zijn,
 een op de 50. Zy worden met afwijfeling den ge-
 talen dag berij gehouden, eigentlyken speeltyd zoeff
 men hun niet. Er zijn geene belooningen, men prout
 hen in dat de werkzaamheid zekere beloon-
 het voortrust om vry te komen en naar de kerke.

men te gaan, is een algemeene prikkel om zeek met
 te getrapen. Men vermoedt alle meer als middel
 om hen goed te maken; het is niet dan door dat
 men hen verlaagt van het kwaad terug te brengen,
 maar door een merkelyke verbetering van hun be-
 rukter. De kapellaan zeide my dat behalve de
 school en het goddientig onderwijs in het alge-
 meen, een gemeenlyk gesprok met elk in het by-
 zondt, waarin hy tracht hun vertrouwen te
 winnen, het meest invloed heeft; vele schynen
 merkelyk tot inkeer te komen, sommigen bly-
 ven lang zonder vertrouwen in hem op te ratten,
 en onderwerpen zich slechts aan de voorschriften
 uit eigen belang en met de zucht tot kwaad in
 hun binnente; van deze is weinig beterschap
 te verwachten. Tot nog toe worden hy alleen
 in de episcopale kerkloop opgeleid; het is nog
 niet voorspoken, dat kinderen verlaagd hebben
 in een andere godsdienst opgeleid te worden,
 hetgeen de kapellaan my zeide dat hun niet
 zonde geweigerd worden, hoewel het een moeilijke
 lyk zoude. Men heeft ook een merkwaarde
 ge onthandigheid opgemerkt, dat in het algemeen
 deze middelste kinderen niet zonder schuld anders-
 wyz geweest inanen; het getal dat geheel niet in
 een school geweest is, bedraagt ongeveer vyf op de
 honderd; dat der de meesten wyz in slechte scholen
 geweest, maar my niet, geleerd hebben, en die hen
 een opbouw van het leeren hebben doen opvatten.
 Men moet daarom met veel beleid en voorzichtig-
 hand hun last voor het leeren opvatten, en meestal
 sluypt men hiervan goed.

Het meest gunstig in dit plan komt mij voor dat
men die kinderen naar een bepaalde kolonie of koloniën
naamen wilt. Daar is niet niet die afzonderlijke bewoning
van veroordeelden (convicts); doch deze kinderen zullen

Voor hem die niet voor uitspanning gedragen of grove
 fanten, legeren heeft men een ruigere naamde Refracto-
 ry waard ingescript bestaan, de niet eenige cellen
 met een kleine opene plaats. Hier worden ook afzonder-
 lyk opgesloten en bekant zonne om uit te pluisen
 naar werk, een bybel en een ander boek om te lezen.
 Zy verlaten die cel alleen om des goddienst in
 de kappel en des avonds het gebed by te woonen, en
 om een uur slaap op de plaats te maken. Deze
 straf duurt gewoonlyk drie maanden, en
 waanneer men ten tweede maal daarin vervalt
 gaat men van hier naar de Strafphaloue.
 Er waren nu drie kinderen in deze straf plaats,
 zy droegen een bysonder geel pak; - een vierde
 die dit pak niet droeg was er slechts voor om
 korteren tyd om dat hy hard geproefd te ont-
 vlyften. Er is voor de allereerste der daveren
 hok waarin zy voor 24, zeldzaam voor 48 uren
 werken opgesloten. Dit wordt nog niet eens de
 maant daarvan aangewend. Er zyn er geweest
 wier uitspanningheid zelfs door dit „flaak hok“
 niet gebroken werd.

Een barmhertig punt is, dat alle betrekking tuss-
 chen deze kinderen en hunne naastbuitende
 afgebroken is; dit is opmerkelyk om voorge-
 schreven door de commissarissen; de kappel
 twee twyfelde of het goed is.

Jaarlyk wordt een verslag ontrent deze zaken
 gezet aan het Parlement ingelaneerd.

Zoo veel my een plustif deroek zelopenheid daartoe
 gaf, kwam my deze inrichting zeer goed voor; men
 kan ze als een uiterst gewijfte proef beschouwen,

ook een byzondere beschouwing uitmaken, maar op
een plek zal kleden, en hierdoor heeft een klein van
verschieting en verdoof aanvoeling zijn. Hoe menige
lyk het ook zijn mag, wat het te wenschen dat deze
kinderen, hier gekatert 4, 5, 6, in de gewone maats,
Zehappy een plaats vinden kunnen, vanden dat 24
de herinnering van hunne jeugdige misdaden
niet niet worden.

De Hr. Parton heeft my naderhand gezegd, dat deze kinderen byzoo
niet enige familiebetrekkingen hebben, of met de allerverste.
Men wil ze uit de maatschappij wegnemen, om de voortplanting
van een klasse van misdadigers te doen op, haren. Men zal ze
naar verschillende kolonies zenden.

By zijn imperij voor zinnen 3000 man en men 10.
Brijkt ze nu by rookken voor slaven, welke aan
het militaire leven nog niet gewoon dikwijls de warden.
Hiervoor is minder gevaar op dit eiland.

Guide to the Isle of Wight 43.

ende onderweping zal gewis nog vele wijzigingen aan de hand doen.

Men is voornemens in de nabijheid eene dergelyke inrigting voor meisjes daar te stellen en alleen voor het werk eenigen samenhang in te voeren, zoo dat het wasfchen, het verstellen van onderkleeddezen enz. aan de meisjes worden opgedragen en de jongens alleen mannelijken arbeid verrichten.

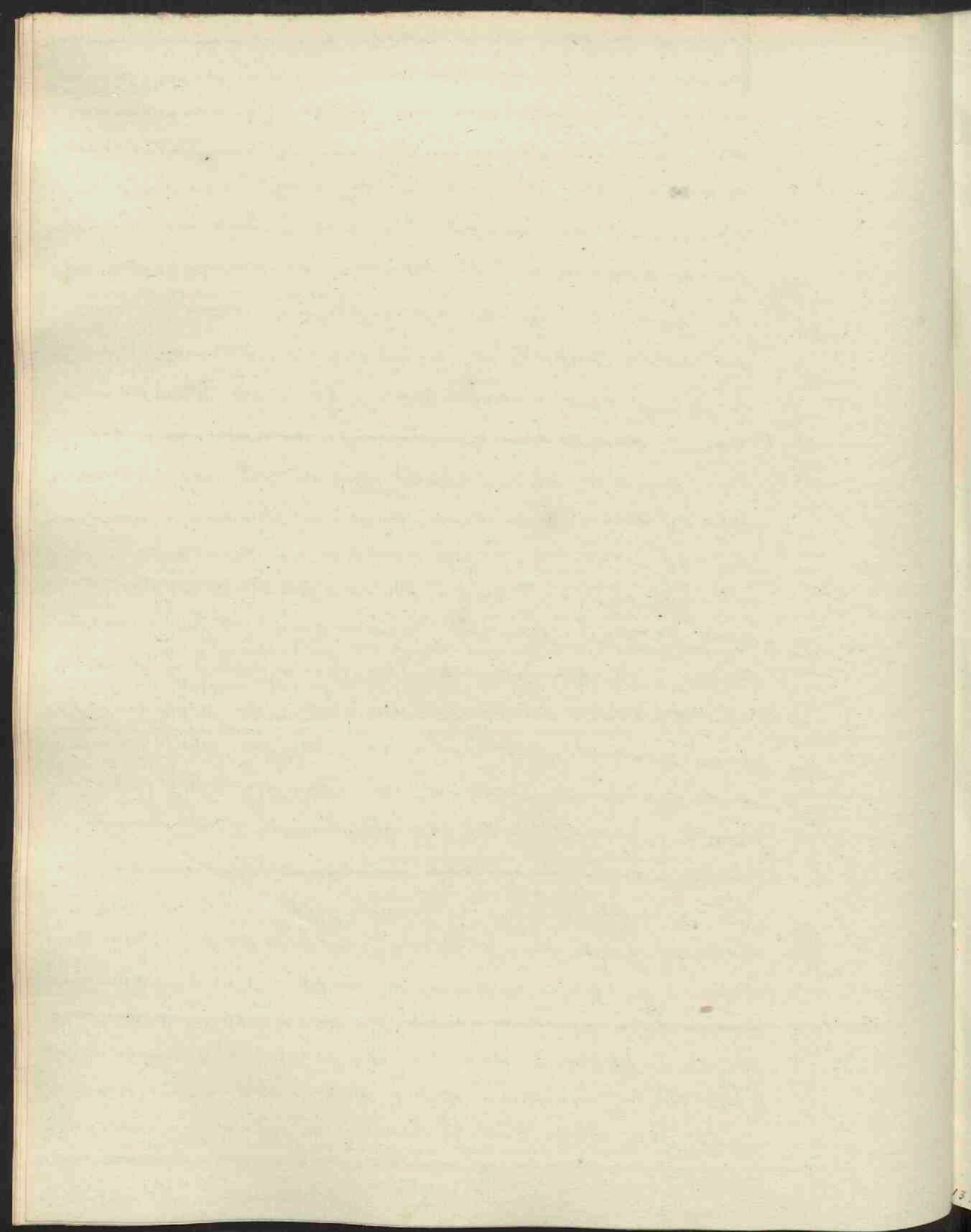
Op kleinen afstand van Parkhurst-prison, zag ik de uitgestrekte Albany Barracks, welke byzondere gedienst hebben om vreesde krijgslieden te huisvesten. Ook van onze landgenooten hebben hier lang verblijf gehouden. Deze kazerne, bestaat uit een groot aantal op zichzelf staande kleine 2°. bouwen. Het geheel is met hekken omsloten.

Wat verder voortgaande kwam ik aan eene inrigting die voor my ook belangryk was, The House of industry. Dit is een huis voor de armen van het gehele eiland en bestaat reeds sedert 1770. Op myn verzoek aan den directeur werd ik gedeelyk toegelaten en door de "Matron" met veel opmerkzaamheid ontvangend. Men ontwaart hier armen van allerlei soort en leeftyd, en verzoegt ze naar omstandigheden. Het getal is ruim, het kan ongeveer 800 menschen bevatten, doch er zijn gewoontlyk in den winter 700, in den zomer van 4 tot 500. Die getallen zijn niet grooter dan in vroegeren tyden; doch men zender nu jaarlyks 60 tot 70 landverhuizers naar Canada, daer hetpen men vroeger niet plagt te doen. De kinderen worden gedecentlyk reeds in dit huis geboren, want er bestaat eene zaal voor

En waren tusſchen de 60 en 70 meisjes in de ſchool,
wat minder jongens

De meisjes overlaken het huis als 29 14, de jongens
als 29 15 jaren oud 29.

Zwangere vrouwen welke hier komen bevallen. Voor deze en andere kleine kinderen, waar onder vondelingen en waaren, waanneer er die zijn, heeft men kleine zalen (nursery) waarin die kinderen door de moeder en vrouwen verzorgd worden. Tot hun vyfde jaar blyven zy by de moeder, dan worden zy gebracht in de afscheelingen voor jongen en voor meisjes, waarin onderwijs en op-
 leiding tot werkzaamheid de hoofzaak is. Het schoolonderwijs schen my toe zeer goed te zijn, vooral dat die meisjes hetgeen door een waardige vrouw gegeven werd welke my zeide dat zy niets aan de kinderen, anderszins gegeven had. In alledaag danduurte wordt veel zelfopoffering gevorderd. Deze meisjes leeren ook handwerken en huisselijken arbeid en zijn bestemd om dienstmeisjes te worden, hetgeen veelal goed uitvalt. De jongent leeren behalve in de school, een handwerk: schoenmaken, kleermaken of timmeren. Fabrickwerk plaats hier ook geopen te worden, zoo als spinnen en weven door de meisjes, doch sedert lang is dat afgeschapt. Die kinderen van beide geslachten afgezonderd, en even zoo de mannen en vrouwen van elkander. Alleen het zondag in de grote zaal (the hall) kunnen deze betrekkingen met elkander spreken. Mannen en vrouwen, die in staat zijn om te werken, worden op verschillende wijze bezig gehouden. Alleen de andere

en gebrekkigen onzerhandt men zonder merk
van hen te verpen. Wanneer deze gehuwd
zijn gedaagt men ook dat zy zwaren leuen,
en daarvoor zijn neygen met kleine netten
vertrecken, terwyl voor de andere groote
zalen bestemd zijn. De slaapraken zijn nau
70 tot 80 breed. De corralen zijn ruim en luchtig.
In allen wat ik van deze inscriptie zag, keerde
orde, yndelzucht en groote manschapsheid.
De anderen waren uitstekend goed verpleegt, de
kinderen werden met zachtheid en melmiltent
behandeld. Jongens en meisjes hebben elk een
ruime speelplaats, en vele hadden al selooning
tuintjes waarmede zy zich vermaachten. Er wurde
ook strengheid aangewand, maar die vermitselt
wordt. Lamme vrouwen, die men "degraced" naam-
de, waren opgesloten en moesten met onafgebroken
met wapen terug houden; allen van des randes
ten kerke te gaan waer naar haer de dam geopen-
kamen, die niet overspanning of in andere opzigt
ten onbekoontzige gedragen hadden, waren eveneens
opgesloten. Allen, die onbescheiding vroegen, moeten
zich aan de neygen van orde onderwerpen, zy zijn de van
waarde en zy hebben de kerksamen invloed van vele
terug te houden.

De inscriptie is evenwel zoo dat ik my verwonder,
dat het getal niet journalis aangeraet, en ik vande
vrasen dat in vele landen welk een heit niet vande
kerksamen kostbaar vande speedig overlade te was,
den. Men beuult zich zeer veel, dat ik vande
by het intranden van landoversteers, die neemt men
van veruullende leest, familie en enkelde, en

Kaasde die Konse af industrie by case acte van
het Parlement in 1770 is opgericht en het armement
voor het eiland by die acte geregeld is, heeft ook de
algemeene acte naderby het armement voor Luff,
kan een hervorming heeft ondergaan eenigen
invloed op deze byzondere stichting geestend;
doch die is minder groot geweest, omdat de
algemeene hervorming naar de koopcracht als
regel heeft ingevoerd wat hier sedert lang als
intromping behoud.

Genes 48.

nael jongent en meisjes. Men bekostigt kunne over
naart naar Canada, maar by mijn werk en levent
onafhond vintem.

Er is eene afdeeling naar zinnelaren, die ik
niet ken. In de nabijheid staat een kopsje
taal dat mede naar het gehele eiland kostend is.

Op myn verzoek ontving ik een overzigt der kosten
van de gansen in een jaar bestend (1840-41), welke mee
die van andere jaren byeen gelijkt zijn. Die bedragen
13,190 £. inbehaad eene zeer groote som op eene
bevolking van nog niet 36,000 zielen. Het burlen
spoor met niet het misbruik der armen, take ge,
welk is al men best, dat door deze goede inrij,
king die take op naar dan de helpe vermindert is.

Ik wandelde naar Newport eene kleine nolle
stad aan de zee die tot hier bereikbaar is en
te Comas in zee valt. Zy is de hoofdstad van het eiland.
Een fraaye wandeling naert van hier naar de
ruines van Carisbroock Castle op eene hoogte
een klein half uur van de stad gelegen. Dit kas,
teel is elyphane zeer uitgestrekt genaest, muren en
mullen kenpen, nog de oude versterkingen. Slechts
weinig is er van in stand gebleven. Op het hoogste
punt, de Keep genaemt, keeps men een uitgestrekt
gezicht over het eiland en de zee; dit was by het rin,
ken der zand byzonder schoon. Op de keep was eene
put die nu gevuld is, doch in het kastiel is er nog
een die zeer diep is en waerint het water cleven en
rad, waerin een erol loopt, wortt opgetrokken.

Het is op dit kastiel dat de engelwiche Kapel I
geruimen is gehouden; byzonderheden daarvan wen
den in der Ginde vermeld. Een nentel, dat nog in

* Sint Catharine's Hill.

Alexandria pillar. Guide no.

De hoogte is 500 voet. Ligt. N 410

waaron it, wordt aangeduid als dat waarmit hy ge-
 noegd heeft te ontvlechten.

Ik kwam nog even by tyds terug in Newport, om
 met den waagen, van half zes naar Cowes te ryden, waar
 ik nog een bezoek maakte by M^r. Struben.

Dingz aaf 30 anpultus. Siden maakte ik een groote
 taen welke my gelepenheid gaf het belangryste van
 het eiland te zien. Boven op den portwaagen gere-
 ten, die ditmaal vallen was dan ik het waanshale, nead
 ik am tien ure van Cowes naar Newport, den my
 bekenden fraayen weg. Lanker opoutheand riden wy
 Zuidelyk, neelat door min vruchtbare en heemel-
 achtige stricken, welke tuss door groene valleeyen
 en op vele punten door fraaye landhuisjes ver-
 siert waren. De Black Down en den heemel,
 waarmit de Albina ontspruyft, lieten my links
 liggen; en viel tot verwondering aan het bezoek
 van den heeren van Rusland en der koning van Pru-
 ten in 1845 staat op een der knopste punten. Door
 het dorp Charl, waar een nulle kerk is, kwam men
 wy aan de zuidelyke kust by Black Gang China.
 Zoo noemt men de plaats, maar de kerge kust
 doorgebroken is, van het ukynt door een stroom.
 De dort tuss was niet meer aannemelyk is. Eene ker-
 kery is op dit eenzame punt aangelopd, en hier
 en dan zagen wy zelfe sonder aan de vaer, onder
 de kerge kust fraaye woningen, welke waanzlyk
 kluisnaevrmoedlyken hadden kunnen zyn. Het zeken
 dat de eigenaars dit wyf, binnen korten tyd van dat
 afgesonderd noelby versadigd geworden waren,
 of dat koningz dener huizen gebouwd waren
 voor den voorbygaanden smack van vreemden, althans
 men was vermoedelyk het opschryft Te be let

Guide 111. Hier is een bron van Heilwater.

Guide 124.

Guide 120

furnished. Onze weg liep voortdurend langs de kust, welke zich als een hooge wand van afgebrakten randsteen, vertoont. Wij zagen een meer Texan op een der punten, kinnamen nearby Sandrock hotel, een andere herberg op een zeer aangename plaats aan de randschepse kust. Nu en dan was de ruimte wat groter en de grond wat meer der onvruchtbaar; dan zag men gebouwen en graanvelden, ook wouwen, waaren doorgaans kamers te huur werden aangeboden. In het doopje Sint Lawrence zagen wij de kleinste kerk in Engeland; 20 voet lang, 12 breed, 6 hoog.

Dere randschepse maar zeer afbrokkelende kust wordt Under Cliff genaamt; waareen men va beschouwt kan men met den zelyk voorstellen dat er naar tyd tot tyd gedeelten van nederstouwen, zoo als dit het een aannemelyke uitspitsel, kend plaats vant in 1799.

De Landhuizen namen toe en werden fraayer men deed my daaronder opmerken dat van Lord Yearborough den groeten voortkunder der zee, naar die aan het hoofd is van de Yacht Clubb, welke jaarlyk zoogenaamde Regatta houdt, waareen vele aannemelyke beffelheit deel nemen en om een prijs zynen. Igne Marina villa is alverloopt.

Was verber zagen my Steophill van John Hamborough, in den vorm van een middelenwisch kas, taal op de rots gebouwd.

Wij hielen ruim een uur stil te Ventnor, een ophoemend plantige, waar herbergen en land, kniffen wouwen opperift ter sake van de schouw, kend der kust, welke hier zeer hoog is en

Guillem 131.

De hoogte is hier 270 v.

Wij kwamen vóórby Sandown larracht en vóórby een
uurspitting tegen de Smokkelen: preventive Station.
Dergelyke gebouwen met amptenaren, die steeds intussen
zagen en meer langs de kustten.

franze bochten veremt. Na minckte eens wande
 lang en wat opgetoet. over het verkenen tonnac
 dat de ocean hier oplevende. Er was wind
 gemaef om de gansen Toep, de krankelende
 kust met woede te daen schuimen, terwyl toe
 weder tacht nacht en rampenaam was.

Hier is hier ook in den winter zeer weinig koud,
 men heeft byna geen vorst: neythen, jaerlyge
 gemiddene groeyen in den rogen grond.

Toep 4 ure noordzijde ik mynen weg met
 een anderen weg. Wy slopen naby de kust
 langs Sandown Bay welke niet minder schoon
 is dan de voorstaande kust. Een der liefste pun-
 ten is Shanklin Chine, waarbij al zeevoortzigt
 een goede herberf is. Hier is een stroompje, dat
 richt door de baay kust, die hier met gebouwen,
 te beproeft is, eenen weg naar de zee gebouwd
 heeft. De vercomping van een zeer bevallig
 landchap, met fraaye wandelingen, en hier en
 daar kleine valleu van het krankelen, de
 stroompje, met het gericht op den verkenen oce-
 an die Toep, knoef witte kusten straat, maakt
 het eigenaardige van deze plaats uit.

Van den noordenen weg naar Brading valt
 niets byzonders te melden; wy zagen nog vele
 landhuizen en de streek was middelmattig vrucht-
 baar. Brading is een oud onbebouwd stadje.
 Wy reden door naar Ryde, dat Corneby, welk
 en veel door veldwanden bevoet is. My zand
 zocht een perdblof te lowet en meer nog aan de

Waukegan bridge, came long after our 2000th
inhabitants of the town, was not in our need, it was the
mange people that it is on the way about

Genesee 185.

Zuidkust verkiestlyk taetubynen.

Er was geen gelegenheid om mee boot of wapen
naar Carrot terug te keren; maar de wapen werd
nog naar Newport. Hiermede ging ik nu tot
Wootton; het was nu juist en donker gewas-
den; ik wandelde een uur ver naar East
Comet, voer over de Breede Medina verpreed
van eenige matrassen en kenne loofden.
De stad geheel doorgaande, kwam ik aan het
ander uiteinde, waar ik eindelijk van myn
uitloop te half tien in het Maxine hotel
wederkeerde.

Waarschyn 31 augustus. Ik had nu de naam
Ho punten van het eiland bezocht, haastel en van
een loopje verlyf nog westwaartse plaatsen over-
deeren. De nutten aan de Tweefhuit: Freshwater
gate and Cure en de Meates zonts ik gaarne
ook gezien hebben, doch naar de kerkhof 32
zy niet zoo byzander en zoo verschillend van het,
geen ik elders gezien heb en er meer dopen voor opte
offeren; er gingen ook in die richting geen openbare vy-
tingen. Zoo ook niet naar Appuldurcombe house,
waaronder het prachtig verlyf van Sir Robert Worsley,
na van Lord Yarborough. Hier 32, ander andere
inbeeldingen te zien. Doch deze Lord bestudeert 32
inkomsten van andere roken, dan 32 haastel;
hy is een heesttoeftelyk zylor, en is nu met een boot
naar de Schiedellandse zee geveren.

Dezen nu rofen maar ik den afreken van Wipke
ik schiedel, pakte op, wandelde, bezocht nog her-
straken, en te half vyf was ik met de stouwen

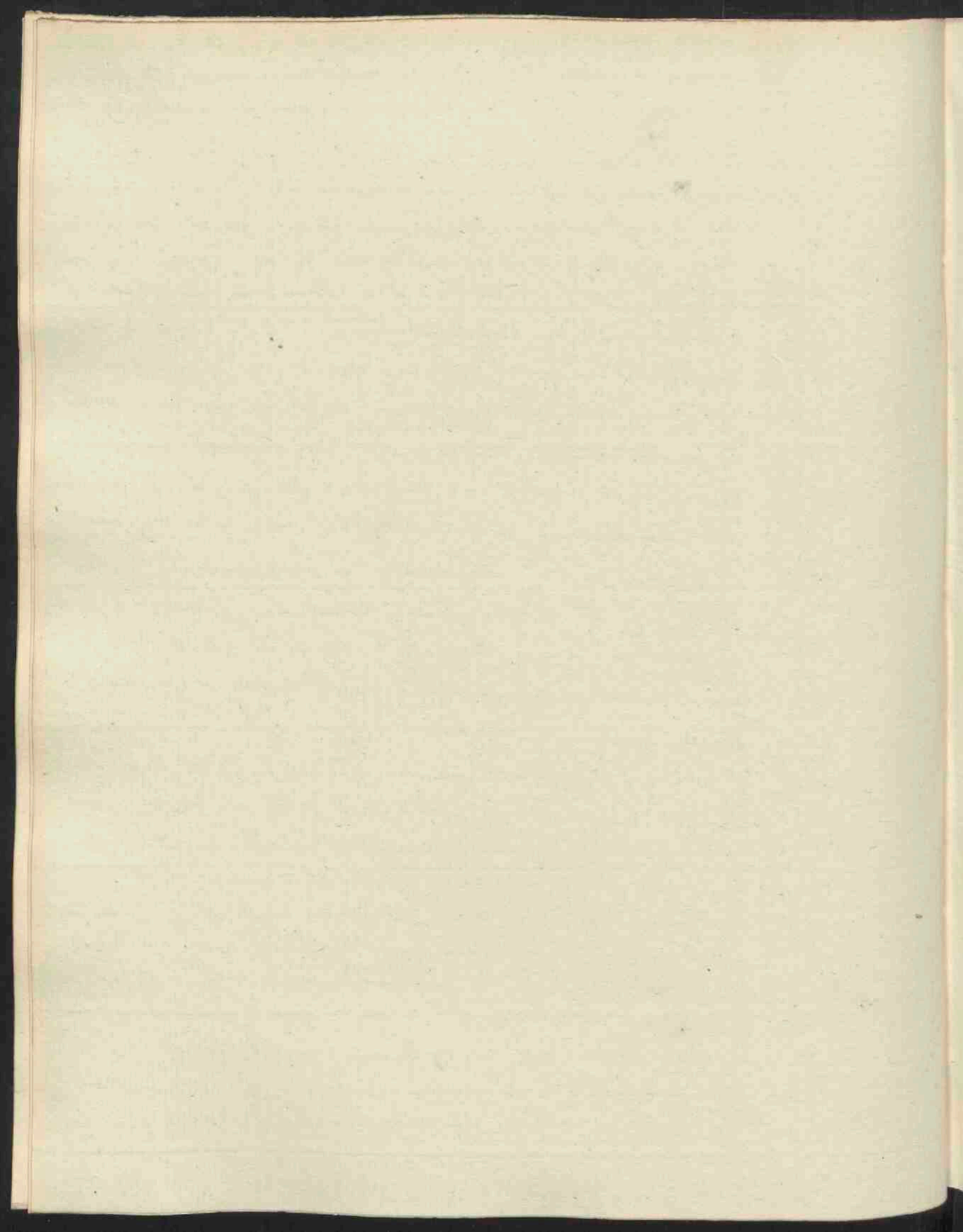
New Portsmouth Guide 54.

corst naar Ryde en vervolgens naar Portsmouth,
waar ik tegen half twee aankwam. Ik wandelde
de rof, zoo heel de dag gedroefde in en om de stad.

Zaterdag 1 September. Onaaffgebroken Herbergen was
mij uitlokking om uit te gaan. Ik mocht mij evenwel
niet laten meeslepen en zoo beroep ik de Wierf, welke
boven alle andere in de wereld uitsteekt. Ook wanneer
men geen teeman is, is het deze grootsche invreeping en
overandering en belamptelling. Mijn naam stond
zoo als vermaakt, onder die welke men, haarec
by verambelinge, my, mist taclaten en zoo behaant
ik een leetman die my alle, na aankomst, mist.
Een enkel woord zal my dat herinnering voldaan.
Het Mathams, waer matten van allerlei soort
overhanden was, ook voor leieschepen, welke,
als zy alle verlenpstruiken behaant hebben 212 Eng
vaten lang my. Ik zag ook een mat die ene
rupe rickante gesaaltan in de dikte, door yreen
kanden, versoenigt, bestant.

De touwfabrick welke een vierde van een myl lang
is, 1194 Eng. vaten, mist zoo lang als de langste
kabel voor een leieschip verdrukt wordt. Voorzuden
een kabel worden 138 centners kunneg versiecht; en
faat, gebrinke men ook kettinck van die lengte. Het
versiecht ontbrachelyk veel zwaf en arbeid, welke
zware kabeltanmen te vermaertige, zoo dat zy genog
zame sterkte verbruygen. De kettinckkabel, welke te
wontwist vermaertige en hier alleen bestant.

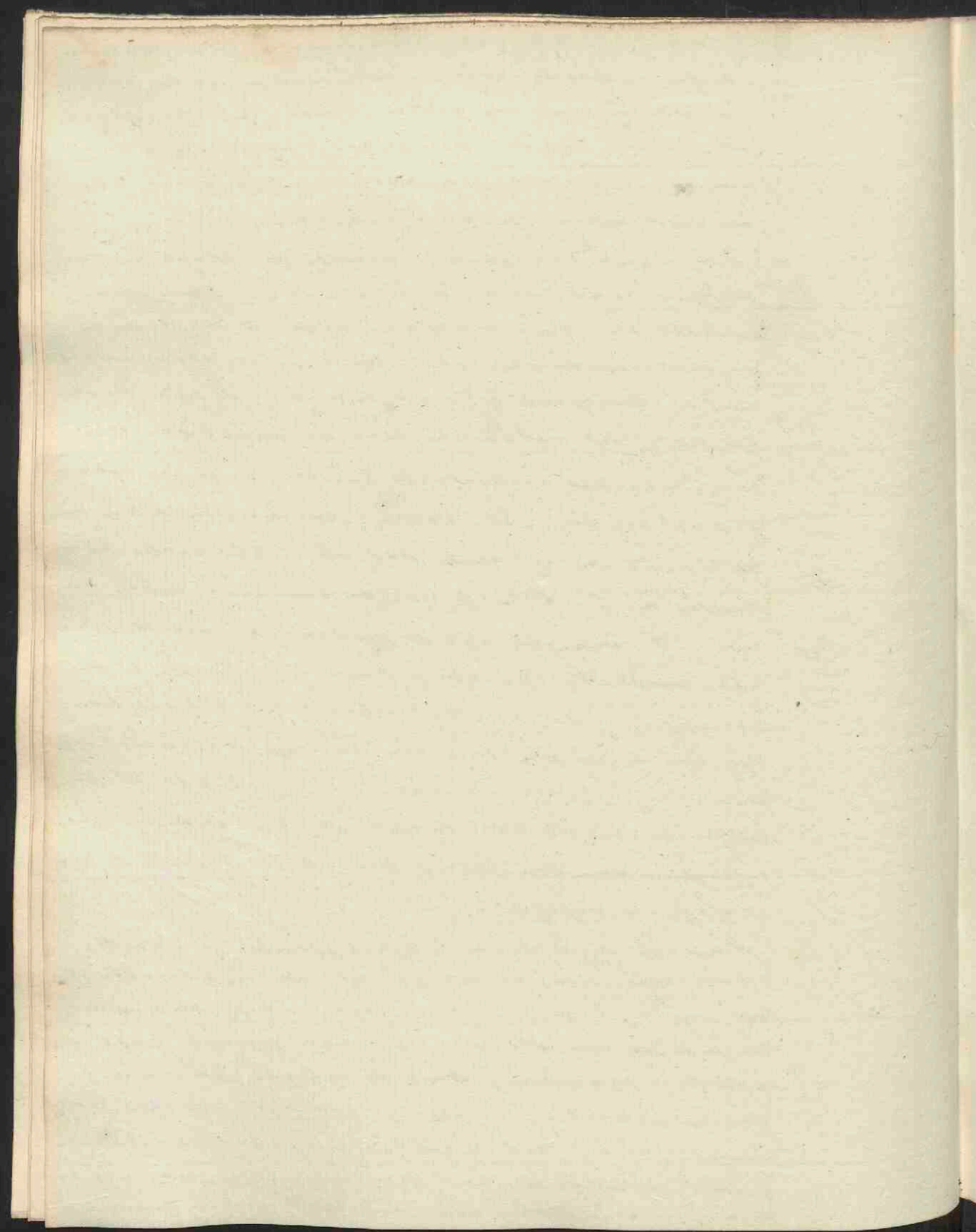
Schrikkasend is de vruchtzaamde, en met verbaring
Eng ik de grootsste anheer welke van die sterke
kabel, moeten bevolkt worden. Deze anheer
kucken, zoo men zege 400 £ 2s. 10d. By affdaling

niet men ze hier voor alle soorten van schepen.
 Hierop volgde de koperpietery, waaraan de waaken
 van die metaal zoaf gielen, vallen, platten, tynken
 als papier, pulvsten, van gaten voor napel, voor
 rieu, — in het algemeen, valkamen geseed maken
 om er de schepen make te bedekken.

Het verrewaandelykste is wellyke de Black mass
 factory, maar men de scheepskatvalen, door
 middel van een rechte van ralen, byfel, baren en
 andere werktuigen, welke alle door een stoomwerkt
 tuig in beweging gebracht worden, in zeer korten
 tyd restandel valkamen zeer vervaardigen, een
 werk waartoe anders vele handen en lange tyd van
 eische werke. Men rekent dat nu een schip van
 74 kanonnen in eenen dag van 1430 uren ka
 trallen die het behoeft, zoude kunnen worden verva
 ren. De oprichter had de gaetheid om alle de werk
 zaamheden by opvolging voor myne oopen te doen
 verrigten. De Hr Taylor had needs het werktuig
 byk vervaardigen dere was noodige scheepskatvalen
 beponnen en gebruikte daarvoor het water als kragt
 tuig in den oorlog tegen Frankryk dere fabriek was
 toepassing van den stoom door Brunel voor de ver
 maagt werd ingeryt.

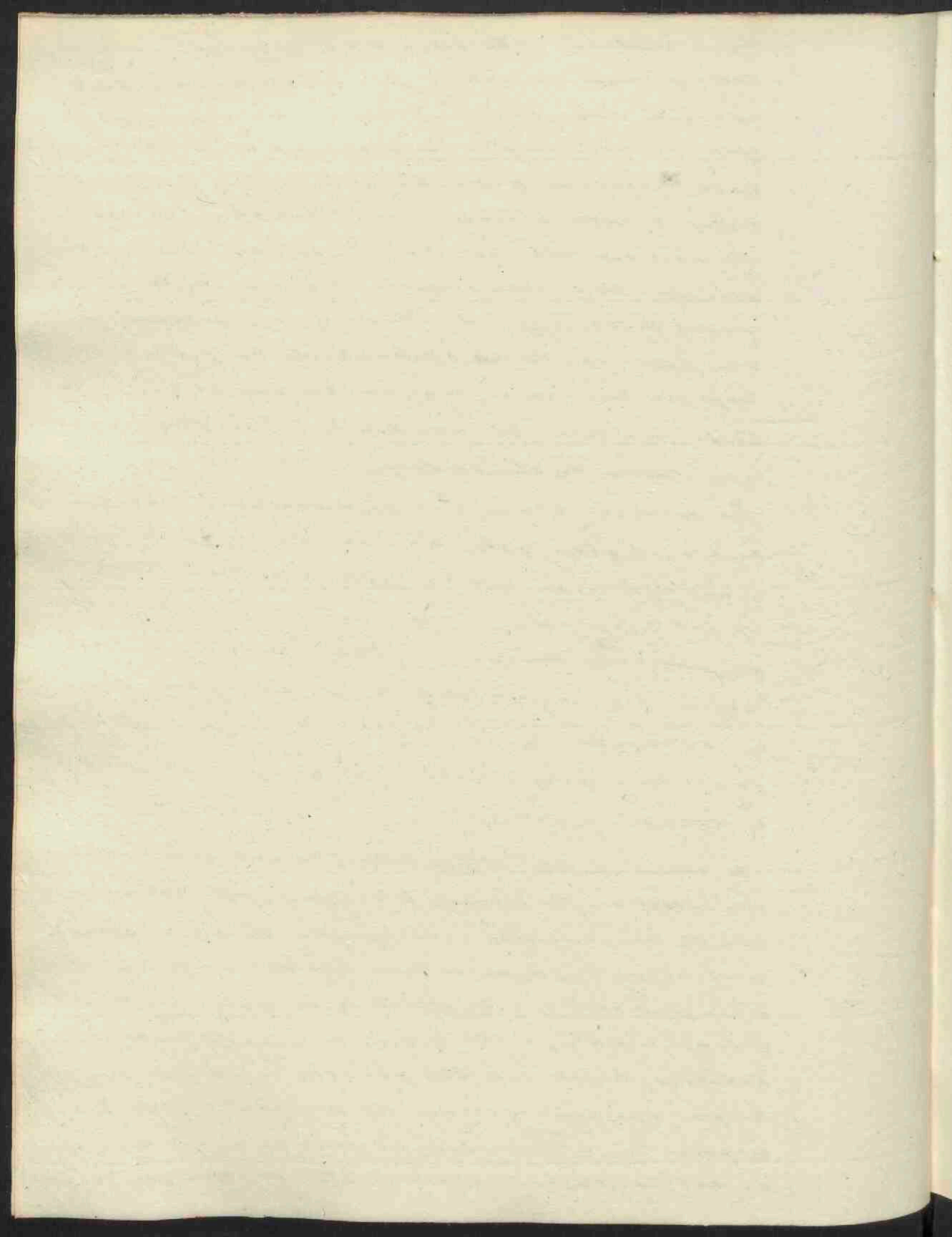
Dere was de voorname tusschpleaatten maar de
 vromerpe voor de schepen vervaardigd worden. En
 was nog andere, was als de sylmatory, de model
 lampfabriek enz. die men nu niet gemien waft, ma
 met de magazynen. Doch de schepen valen die ge
 timmenten worden, nu vier in getal, en die herstellde
 werden, zesen, heb ik gaed gezien. Het grootste dat
 gebouwd werd, een van 120 kanonnen, was nu pa
 leganen, een stoomboot van de grootste soort was

lyna vultoord. Men konvat die op verpandende sloep,
 hellingen aan het water. Het herstellende geschiedt
 in draafte docht, waarmede het water opzuipt wordt
 wanners het schip er in is om na de herstelling
 weder te plaatsen te worden en het schip zonder beho-
 ring te laten vervoeren. Een schip van 120 kanon-
 nen kost over 200 duizend ponden Sterling de
 aankoop naar evenredigheid; het is in het groot de ge-
 woone beslechting. De Queen, welke verleden jaer
 van hier naar de Noord-Amerika'sche zee gaven en,
 heeft 110 kanonnen, waaronder van 68 pond; het
 heeft 1100 menschen aan boord. Men staat verbaast
 over welke byzondereheden

En merkten thans 700 veroverdeelden, met zwaar-
 eene of lichtere yzeren aan het land, 700 myn. land,
 naar my ziele, naar gelang zij "niet slechter"
 of beter gedragen. Deze konden hun macht over
 slyp op twee schepen, hulks, welke in de haven
 liggen. Derwaards zag ik hen ook gaan om
 misdoegenaat te handelen. Thoren die typen en
 500 man aan het werk. In den overloop merkten
 er dikwijls 5000:

De kanonnen werf (Gun Wharf) dienst al het geschut
 benoedigt om de schepen te wapenen. De kanonnen
 van de schepen, welke ontwapent in de haven of op de
 werf liggen, zijn byeen en met het optekroft van het
 schip geplaatst om te stand te kunnen aan boord
 gebracht worden, en bovendien vervoerd naar kleinere
 dekschepen, kugels van alle grootte en verders krygste-
 huizen zijn hier opzuipt. De geweren en kleine
 wapenen zijn in een arsenaal, dat men mij niet meer
 omdat het opzuipt werd. De oprichter ziele

my dat die wapenen hier niet kalvys zyn en dat men
in de betrefte van kleine wapenen gewoonlyk naar
Londen uit voert. Hier wordt ook niets ver-
vaardigd of hersteld, het is alleen eene handaaplaas,
om de plant te verzoegen, hetgeen in zeer korten tyd
kan bewerkstelligt worden.

Hiër wasen hekkende 75 en ik merkte er gebruik van
om myne wandelingen voort te zetten. Ik was over
naar Gosport, eene stad van 12000 inwoners welke
alleen door de haven van Portsmouth afgesloten is.
Men heeft aan den ingang der haven eene vlotken-
de brug gemaakt welke die overvaart vopplematig
doet. Zy is van een steenwerktemp voozien, dat
twee reusen 4 zwaren kettingen, welke aan de beide
oerens bevestigd zyn, over een rood draad gaauw, kan
dat de brug zeer vast en vlyg naar de overzijde
wordt getropt, en die kettingen de overvaart der
grootste schepen niet hinderen.

Ik bezocht de familie Beattie, waaraan my
heer. Struben een brief gesma had.

Teruggelcomen wandelde ik door de uitputroete
voortiden Landport en Southsea en door de
twee steden Portsmouth en Portsea, die alle-
zaam gewoonlyk onder den naamen van Gosport
men kan eigentlyk Gosport mede als een gedeelte
van dezelve stad betrekken, vooral sedert de
vlokkende brug zulke gezegde gemeenschap heeft
danigesteld. En dan bevat het geheel tusschen
de 60 en 70 duizend inwoners op eene vanderling
verrepreide wyze rondom dese groot zeehaven
gevestigd. Er zyn hier en daar schoone straten
en gebouwen, doch vele gedeelten zyn slootig
soud en niet zindelyk. De friskheid der zee

In de straat waar ik woonde zag ik een zeer oud huis
met ijzeren kanten, zwaar; dit moet wel eens de kerkhof,
nuw hetzelfde zijn waarin Falton den kerkhof van Bue,
Kingham vermoord heeft.

Seite 98.

lucht is een der groote voornepten; doch de
 vrachten van de vestingwerken zijn geschildelyk
 met militair water versuld, dat een zeer
 slecht te lucht verspreid. Het is wonderling dat
 men op zeer kleinen afstand rondom de ves-
 tingwerken van Portsmouth, Portsea en Gos-
 port gehele voorsteden laat bouwen, die in
 zynal van belofping ten interesse belangen
 zyn. Men zegt my dat daaraan weinig
 gewigt wordt gekecht, omdat men van dien
 kant niets te vreesen heeft, en de vloot zeker
 leidgenes oploest.

Vrydag 2 September. Ik ontbreef by den Hr.
 Boutle schoonvader van den Hr. Struben, een
 Britsen Gyspost. Een vriend van de familie de
 Hr. Ch. Wilkenson, jong keurmeester der mi-
 nine, verpieldde my naar de Royal victual
 lang establishment, gewoonlyk victual lang yard
 genaamt. Men heeft daar magazynen van al
 lerlei levensbehoeften voor de vloot, op de vol-
 ledigste wyse ingerigt. Deze zyn hier grooter dan
 ergens elders, naewel te Plymouth, Dept-
 ford en elders ook magazynen bestaan. Doch
 eenig is het nog toe hier de bakkerij van
 theepbescient, die voorn is de gehele vloot,
 en is tot een heugen graad van volkomenheid
 gebracht. Men heeft byna voor alles werktuigen
 uitgebaakt, die alle door een stoomwerktyg
 van 40 paardenkracht worden in beweging ge-
 bragt. Ik zoude van dit alles wat op teekenen;

Men is voornemens tot maender gemaakt op ze.
Lyke wyre scheepsbankent te lathen te Depffort
en op haltha, de werktuigen hiezar worden
reeds vervaardigd.

Gerde 63.

doch ik vind het geneezzaam beschreven in den
Gruke.

Wij beahtten vervolgens het vlagschip de Sint
Vincent, van 120 stukken en dat een der grootste
linieschepen. Het dient thans als wachschip en
tot oefening van jong zeevolk. In behaest
wel niet te beschrijven wat ik op dit schip zag,
dat mij in alle bijzonderheden gemeren werd.
Slechts enkele punten die mijne opmerkzaam-
heid tot zich trokken. Des Kanonnen waren
bestemd om met 66 pond kogels te schieten,
alle de overige met 32 p. Van de ontzake-
lyke zware yzeren kabel, waren er vier aan
boord, en twee van kennep. Elk der masten
was van een afleider voorzien, die langs de
mast tot beneden in het schip doorliep. De
kruidkamer wordt verlicht door vier lichten
welke van binten geplaatst zijn voor een dik
bal glas en zoo een volkomen licht zonder ge-
vaar opleverden. Men leest mij onder het Haande
wand tonnen van yzerdraad; dit is wat nieuw,
en zij voldoen zeer goed, zijn dunner, lichter en
sterker dan tonnen van kennep; voor ander
gebruik konden zij kannepen tonnen niet
goed kunnen vervangen, omdat zij niet zoo
buigzaam zijn; maar ligt zonden kunnen
breken. Het water in de tanken blyft volkoms-
men goed; men neemt een hooversheid van
564 ton mede; scheepsdokterij en andere co-
nsummiddelen neemt men voor zes maanden
aan boord, voerrekende naar meer dan

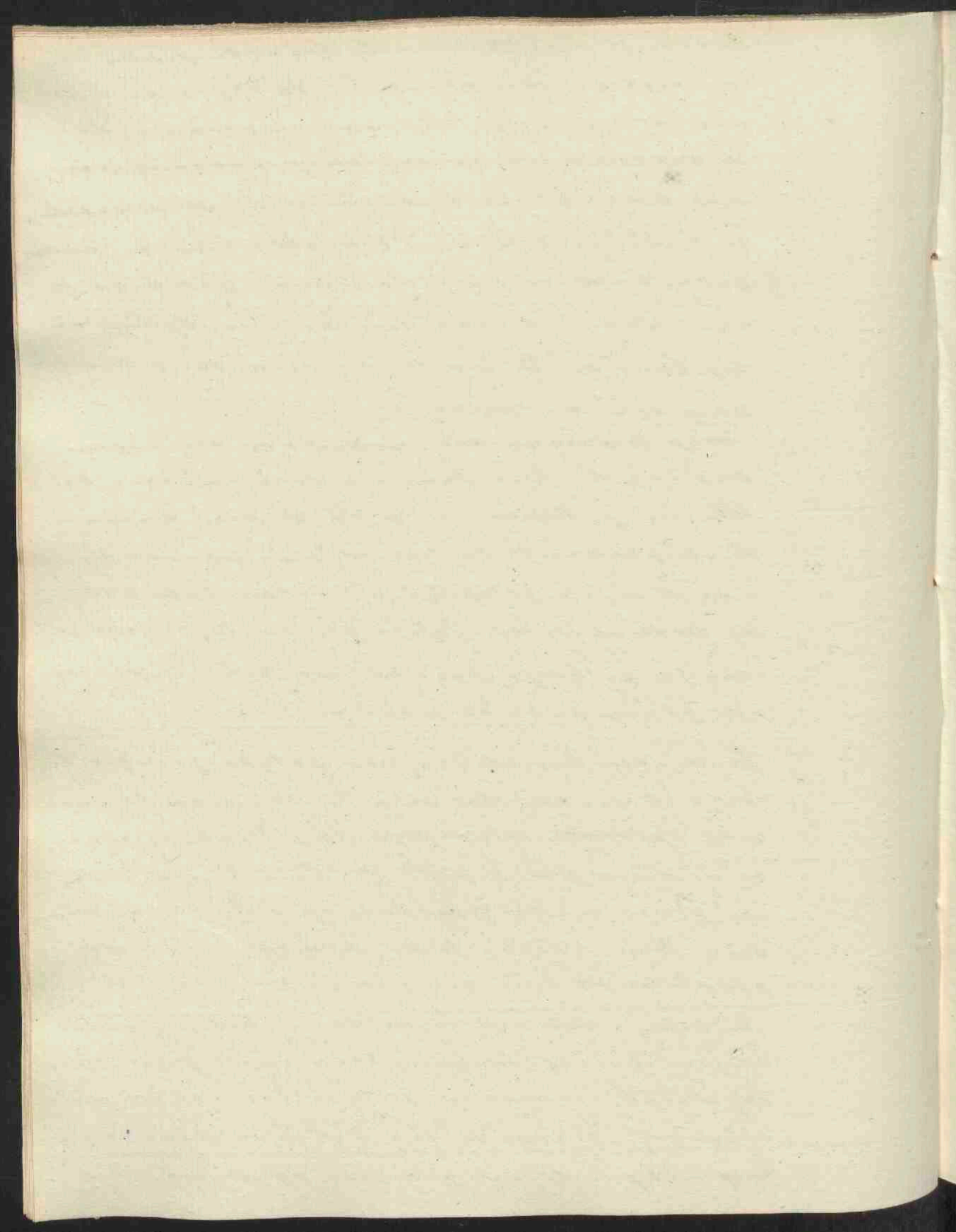
Bybels en gebelucken worden afzonderlyk ver-
zocht en zyn daarron ultyde in de mappen van
werij. 2. Carington Guide of Plymouth 62.

diversend man, welke de bevalking van een
 lijneschip uitmaken. Ik zag eene lijst
 met het opschrift Library en vernam, dat
 de regering elk oorlogschip voorzien van
 eene bibliotheek berekend voor de manschap,
 en saamgesteld uit bepaalde werken, welke
 geoordeeld worden daarvoor geschikt te
 zyn. Dit is, dunkt my, een voortgang van
 beschaving. Ik zag den Commandant van dit
 schip den Hr. Hollows.

Myn leidman behoorde voor het oogen-
 blik tot de Sint Vincent doch had eene be-
 stimmung bekomen op de Queen, die nu in
 de Indische Oceaan is, waarnaar hy
 met de eerste gelegenheid vertrouwen zal.
 Hy heeft roed, den Syriackan oorlog mede ge-
 maakt, en heeft, hoe wel nog zeer jong, reeds
 veel gezien en ondervonden.

En ander lijneschip van gelyke grootte be-
 rocht ik omdat het eene historische bevin-
 ning oplevert, namelijk The Victory, waar
 op Nelson getrouwd is. Eene kleine kope-
 ren plaats duint de plaats aan met dere woon-
 den: Here Melton Fell. Men zegt ook de
 plaats in de kazerne waar hy gestorven is.

En lagen verspreid in de haven een vyf goud
 aantal oorlogschepen, het meander getal met
 opgetuigd, maar zoo als men het noemt, in
 ordinary. Al wat er toe behoort wordt dan
 zorgvuldig in de magazynen bewaard. Die

opgetuigt zijn en gereed om uit te varen naams
men, in Commission". Onder deze was een
frans schip, van 90 stukken, de *Imam*, ge-
naamd, een geschenk van den *Imam* van
Mascate en in deze haven daar dient onder,
daar gebouwd. De koningin heeft hem
daarvoor een prachtig jacht vereerd.

Wij bezochten nog het groote hospitaal van
het zeerick *Haslar* hospitaal genaamd, na-
by *Gotport*. Men kan uit mijnzelv een mi-
nir en beter inscript ziekenhuis voortellen;
het staat geheel afgezonderd en geniet de beste
"reclukke". Ik behoef er niet meer van de ver-
melden. Alleen een byzonderheid, die my el-
ders nog niet is voorgekomen: het verbae-
ling van het gebouw in de hese "comendeaf-
"waren de muren van buiten niet water
bespoken; ik zag de spuiten nabij komen gelijc
aan onze brandspuiten daer toe bestemd. Men
zeft dat dit zeer verbaelt. Hier is ook de
voorraad van geneesmiddelen, waasint ieder
schip volgens bepaalde voorschriften worden
voorzien. En zijn dergelyke hospitaalen voor de
reemast te *Plymouth*, en te *Sheerness*, *Mel-
"vill Hospital*; doch in dit van *Gotport* waar-
den alle de zinneloren verpleegt.

Ter de groote zorg voor de gezondheid van
het zeerick behoort het middel ter voorkoming
van *Scorbut*, welke byna niet meer plaats vindt.

Leigh's R. 357.

Dit is byna uitsluitend toe te schrijven aan het gebruik van Citraeusap, waardoor de schadelijke invloed van zweren, vreeslijk werd weggenomen. Men brengt het in koudesde, water, uit den Lexant aan en doet het in wel gekurke en verregelde flessen, welke naar het getal der manschappen worden mabege, worden, 't is dat elk man dagelijks zijn ration daarvan ontvaugt.

Ik ging in mijne herberg oppakken, bracht mijn goed aan den spoorweg en ging toen eten by den Hr Beatie, waar Mevr. Struben aangekomen was en anders de zatten ook was de Hr Glays capitain van de overlofs, stoomboot The Gleaner, welke dezen morgen naar een driejarige reis in Westindie teruggekomen was. Zy had ook Suriname bezocht en raande zeer de beleeftheid waar mede men hier daar ontvaugt had.

Te half zes reed ik met den stoomwagen naar Winchester, dat ik binnen het uur bereikte, 28 mijlen afstand. Ik had juist nog tyd om de hoofkerk te bezichtigen. Zy is een der schoonste en grootste in Engeland. Hare lengte bedraagt 500 Eng. v. Zoo als zy zich thans vertoont behoude zy tot de zogenoemde gothische kerk, doch hare zuilen zijn bontgewoorn zwaar en menigvuldig, haar gewelf is hoog en byzonder schoon bewaerd, ze heel van steen. Achter het choor zijn nog eenige gebouwen.

Het kerkhof is val van staande gesenkesteen; ik
zag er de kinderen veelge dansen op van versche groen.

van reaspiens bouwwaard met runde boogfen, en dit weder
 onverschillen in die van den eeuwvorigen Saksische
 styl en den meer versierden Noormanschen styl.
 De amsulbouwde toren, behaast tot dezen.

Er hechten zich aan dit eeuwvorig gebouwe vele
 historische herinneringen, want vromerker was
 in de Saksische tyden de hoofdkerk der voortou.
 De gebouwen van vele kunnere worden hier bewaard,
 ook van William Rufus en van vele bisschoppen
 welke tot de Stichters en uitbeiders dezer kerk de
 hand hebben, zoo als van Wykeham die in 1404 ge-
 storven is, Cardinaal Beaufort en anderen. Alred
 de groote wuorde gesagd ook hier bepraen te zyn.
 Er zyn ook nieuwe gedinktekenen zoo als het marmeren
 beelde van bisschop North door Chantrey.

Het choor is geheel naar het aangeve der kerk afgeschonden,
 en dit bederft veel congruent den in drent van het ge-
 heel dat daar de groothed naar treffend is. De wotter
 voor het kapittel zyn nog als in den catholischen
 tyd en er zyn ook nog een dertien (dertien) 11 Canons
 en 5 minor Canons.

De stad heeft een leenby en veelvond voorkomen
 de straten zyn veelal breed en met goede huizen de-
 set. Er zyn nuum 9000 inw. Er zyn een vry
 talryk gerruuen te zyn en de koorde koren duurd
 praan niet meer nuttiek

Zaterdag 3 Septemb. Myne reis willoude nerval
 zen naar Plymouth, moet ik begynen met den spoor-
 weg, doch ik wist niet of ik naar af van Londen
 gaan moest. Ik was genceed om in de eerste ruyting en
 over Andover en Salisbury te gaan, toen men my zand
 dat ik a-bersam, over Southampton mynen weg naar
 nemen. Deze waagentour vertrek eerst te half tien,

Deze wandeling gaf mij gelegenheid om een paar fraaie
landschappen en kleinsche huizen (carrages) te zien die
van den ryedon en den smant der bewoners getuigen.

Er is in de hert avt een and geschilderd muister.
In de eetzaal is nog een schilderij met open-
staande vlempele waarop Maria en keizeren afge-
maakt sijn. Alce; herinnert aan den Cat bolischen
tye. Er is geen harmonie meer tuschen zulke on-
blyfsels en den geest van het tegenwoordige getuiche

en zoo vond ik gelegenheid om nog een kleinew niet
 stap te doen naar Saint Croix, een cloopje op een klein
 half uur van de stad gelegen. Hier bestaat een
 stichting van Bishop de Blois, broeder van koning
 Stephanus. Hy werd bishop in 1129 en maakte een
 godsdienstige en monnikkende inscriptie in 1133, te
 thaan in een hock waarin duizeltjes geboren van
 den verrijt worden door een aantal broeders voor
 welke hy woningen, een eetzaal en zekerkruis
 deed bouwen, zevens naar aalmaeren voorshy
 rende. Die stichting met vele landpaadren te
 giftigd is nu nog aanwezig doch niet de tyden
 zeer veranderd. De kerk is zeer merkwaardig,
 zy is wellyk eenfeermale romaanid doch groe
 deels is zy in den voorgathischen styl niet van
 de hoopen gebouwd; verukunden grafteekene
 zyn ook zeer oud; de vloer is van kleine bulten
 men met bloemen en andere figuren versierd.
 De broeders zyn tegenwoordig dertien in getal en
 bestaan uit verannde burgers van over de zes
 tig jaren; welke ieder een woning en een tuin
 hebben; men staat hun toe gekund te zyn met
 vander kinderen. Het saam eten is hier voor ver
 vallen en zy doen dit alleen op enkelde feestda
 gen in het jaat. Men veruicht hun nu levens
 middelen in lanne woningen, en zoo zay ik nu
 dat de peorder, een van hen, na hen niet een
 groote schel te hebben opgeraepen, aan elk beer
 en brood liet vickte. Elk droeg een ruastan tabbuid
 met een zilveren konis; dit is volgens het voortpron
 kelijke novitschapt. De ander portien is zyne vromen
 wesen my nog iets dat in stand gebleven is. Deze
 tyk wordt een zekere haerachheid over en brood

[The page contains extremely faint, illegible handwriting, likely bleed-through from the reverse side of the paper. The text is too light to transcribe accurately.]

voor de konperien en doortipen bectand, die voor
 by komen. dan elk die by den poortien aanklopt
 wordt een beker beer en een brode uit brood toe,
 gereikt; dit strect tot 40 toe, en zelt raand
 klyft er veel van over; de lantiden kansen gewone
 lyk tegen vyf ure. En is iets vuerands in zalk
 een inrichting, zy verplaatst ont in eenen
 tyd waarran byna zeane sporen meer aan
 werry zyn, en daot ont de dufen van het poort
 leelyt geres van een veel besinnelykheit zy
 de beschouwen dan geuoulyk. Idaarom, dacht
 ik, heeft men de schromelyke misbruiken der bid
 delcannen niet kunnen afschaffen zonder het
 nels gaede dat zy beconten, make te vernietigen.
 Terwyt ik hiervan peinsde sprak my een der
 brueders aan en deelde my eenige bysonderhe
 den mede, die ik gaerne vernam. De goederen
 waren aansienlyk in de inkomsten vromen, en
 wel was het getal der brueders veel mindere
 dan in vorige tyden en werden my met spaar
 zaamheid voorzein. Die kansen heer van dan
 dat de Maister of St. Croff, welke dvan den bishop
 bewaerd wordt, van elk pond sterling 16 sh. 10
 deniel, en alle uitgaven met de overblyuende
 3 sh. 2 d. bestreken worden. Het werd my toen
 dienstelyk dat met het gaede uit de vruogene
 middelcannen de misbruiken der Costen niet meer
 afgeschapt. Doch wie is die Maister, vruog ik,
 (welke, zewel tegen de bevoeling des makers, het
 geld dat van behaefligen is kuedacht, voor zyn
 zenuel). Het is de Earl of Gylford, zwan vruog die
 lantiden bishop van Trincheller, welke die netle

Leigh's R. 364.

line omna van 4000, nader bekwaam. Ze heb evenwel
wel geene gelegenheid gehad om de juistheid des-
zer opgave na te sporen.

In de stad is mij in het oop gevallen een gedeelte
Tieken uit den tyd, zoo wordt opgegeven, van Hen-
drick VI en het City loops genaamd. Het is nu
die loutre als de nieuwe Marktlaars zult te Ot-
ford en daar een heiligen beed met fonteyne ge-
thichte perfectieken en een kromt er Rosow. Meer
het ik er niet van vernomen.

Te half tien verliet ik met den spoorwagen
twee Winchester en voor half elf zait ik
recht op den gewoonen wagen te Southampton.
Van de spoorweg komt tot in deze stad,
maarward ik slechts weinig vier kon; doch dus
weinig maakte een zeer gunstigen indruk
zy is thaan gelopen om een inham der zee, die
aannemerlyken handel verichapt; zy tellt ook
onder de beebudplaatsen. Eene byrivier bree-
de en frange straat loopt byna recht door
de stad en was nu ten interite landdij. Eene
oude binnenpoort, byna als een toren ten
verdediging gebouwd, "the Bar Gate" genaamd
verdeelt deze straat zoudde ze te beboven.
Er zyn nu 19,000 inw

hier, zeft men, bestaande koning Carut 24.
ne vleyende konelingen door aan de zee te ver-
bieden honger te worden, en toen de vloed hem
niet zehoorzande, hem te trouwen hie ommaex
het was dat hy alles vernaght.

Alle de straken tuschen Portsmouth, Winchester,

* De eerste stad in dit graafschap was Wim,
Borne Minster, 24, tellt nuj geene 1500 inw.; Doch
was vroeger belangrijker; ook was ik er eens
vry groate en gedeeltelyk zeer oude kerk; zoo
als gewoonlyk, zeer laag en met een venster,
Ten koren. De dichter Prior was hier geboren.

Leigh. R. 362

ter en Southampton kunnen als schouw beschouwd worden, zy zyn heerselachtig en zyn veel met groot bedekt.

Wij hadden nu tot Exeter 100 mylen af te loopen, en zeden ook veelal snel; maar en zyn veel tyd verlossen, met vestigens op te nemen en af te zetten en met aan herbergen, stel te handlen maar zeene perarden veruulveld werden.

Wij kwamen spoedig in heerselachtige en met bosch bedekte Strooken, Hous forest genaamd. Hier is veel bosch van de Ryks domeinen; wy zagen en een groot getal herten, haerme het niet gesloten is. Een mynet verisgamenoten, wees de plaats waar William Rufus gevallen is.

Wij hadden nu en dan repts verisgamenoten op het land links op de zee en het eiland blyght.

Ringwood, een karmelyk lief stadje, maar wy in grooten haast wat gebruikten, leyt midden in bosch en heide.

Spoedig kwamen wy in het graafschap Dorset. Men wees my onbewoog het landpaad van zekeren heer Banks, die voor eenige jaren te London berouwloosd geuorwen is van crimen nefanduum, en onder blyngtocht van souuo L. ontslagen zynde, gerlyft is. De blyngtopp is betaald en nu is zyn veruagen aan de kroon veruallen; het bebraep, zegt men, 12,000 L. inharmten. Het is evenwel getuimelyk dat de kroon zulke guedenen aan comend van de familie geeft, en zoo veruucht men dat ders een der broeder des uoortblyngti.

Sept 28th.

gen zullen worden gegeven, die een zedicht man
en lid van het parlement voor het graaf-
schap is.

Te drie ure kwamen wy te Blandford,
eene kleine vyf eeuwige stad, voor ruim hon-
dert jaren byna geheel afgebrand. Er zijn onse-
mer 3000 inw.

De landstrook bleef kennelachtig maar werd
verschraard; ik zag veel schapen in velden
en in natte weide.

Dorchester, de hooftplaats der provincie
heeft veel beter voortbanen, breede straten,
goede huizen; het was er, wellicht door
den Saturday, zeer levendig; evenwel zijn
er niet veel meer inwoners.

Deze zuidelyke Strooken van Engeland zijn veel
van ontheden en herinneringen, doch de tyd
gedruopt niet dat ik er by stil sta. Ik
zoude anders van Winchester naar Salisbury
by gezuan zijn, en van daan een uitstapje
maakt hebben naar Stonehenge en Old Sa-
rum. Hier vielen my verschillende kunn-
in het oog.

Gedurende eenigen tyd zag ik heuvelen
met gras en graan bedekt, maar vonden
eenig gebouwe; zoude dit ook een blyk
zijn van een oud-kewoud land?

Dezen moorpen was het nog zeer warm,
nu werd het op de heuvelen zeer koud. Wy
zagen eenige zeer frange valleijen, en in som-
mige waren nette landhuizen. Er kwamen

Ligh. P. 283.

ook meder meer gebaante.

Te half zonen Kinnaman wy te Briedport, eene
meer beduidende. kleine stad dan de vorige.
Er zyn ruim 4000 inwoners en zy hebben aan-
merkelyken welstand door fabrieken en land-
handel; want haerel slechts een myl van
de zee, is de taapant dermaands te water niet
drinkbaar. Hier werd een vlytig maal gehouden.

Wy kwamen nu spacy in Devonshire. Het
land was steeds hen volachtig, doch, tot myn
leedwesen, hadde ik er niet veel van zien.
Dat de zuidelyke lepping hier een zachter
klimaat doet heerschen, words gezegd, maar
werd ik niet gewaar; de kanale werd steeds
strenger, en haerel ik een sluitjas en een
knaapjot aankad, hinderde zy my zeer.
De rechteren hand en de plaats bovenop den
wagou by het snelle ryden, draegen hiertoe
gewis ook by.

Wy kwamen door twee kleine steden, St.
minster en Honiton, beide plaatsend door
fabrieken, de laatste levert de beste kanten in
Engeland.

Het was over twaalf ure toen wy in de
hoofplaats, Exeter, aankwamen, en tot myne
opernut werd ik in de groote herberg, The
new London Inn, slecht gehuisnest.

Zondag 4 September. Ik stam tot 12 uur in Exeter
en besaf vordien 172 ders hoofdstad van Devonshire.
Zy heeft ongeveer 30,000 inwoners die niet weiter vonden.

[The page contains extremely faint, illegible handwriting, likely bleed-through from the reverse side of the paper. The text is too light to transcribe accurately.]

III
In den omtrent van het handlen met vormalen wullen, wat
zels, welke in verschillende bloemen plantten, van de vromen
Shire Cornwall en Somerset vervaardigd worden, en
dan in water van kalomale water, heet, gaaren, en
ze beschaffen naar dierzelfs groefschappen. De Ede,
manne van my licht, heeft haer gelegenheid om groote
tekenen uit de te ontwerpen. De ontwerpen behoren
tot de schouwde van Engeland. De Hand zelve is
goed gebouwd, heeft eenige breedte en, behoeve theater en
inagen naar de rivier, en te gelijke hier en daar de
blyken dat zy eens oude stad is. Hier toe behoort
de Guildhall, een zeer overvloedig gebouw of cafe
bevegen vromensprengende. Men ziet ook een onthelde
keizeren met handen gemekt en met streepe slaken, doch
het algemeen heeft een nieuw en frisch voorkomen.

De kerkkerk is een der schouwde in Engeland. Zy is
uit den zachten tyd der goetike eede, de 13. en 14. eeuw
haar bouwen bevest puntig zy niet van spits als de
Catho kerken van die soort. De kerken zy minder
zwaar en het geheel minder hoop dan in de kerk
van Winchester. Zy is zeer regelmatig en voortvond,
haar geheel vermaakt een diepen indruk van het ver,
kruis. Men het zind is een schoon oud goetiedert
venster, een ander van forse glafschilderkerkt it veel
met de verchening beveste behoeve, doch met de vromen
ten glaad der kerk. Er was dienst en het gevang
klaark zeer schoon in deze verkerke gemakken. Saken
de geboortkerkenen vollen, en my gaane in het oop der
my doet vinding of uitroeping troffen. De verkerkene
afschieding van het chow, maastere een groot gekelde
van de kerk naar den dienst ongeluket blyft, en
de indruk van het geheel van vromen of althant ver,
minderd wordt, mischaapte my ook hier vertuulen
die vullend my deze kerk minder, zy mist de luffhand
en stantheid, welke vromen van daer bevonden. De vromen
uit is met kerkken portiert, die in vromen kerkken althant ver

Leij's P. 203.

steden, en schijnt voor het bovenste gedeelte onvoldoende te
zijn. Ook deze tevens zijn niet afgeboord, hoewel zij onder
vluggen dan de kerk, achter, route lopen hebben.

Eene wandeling op de hoogte nabij mijne herberg gaf
mij de gelegenheid het land en de stad eenprins te
overzien. Rondom ziet men groene heuvelen en dalen
en vele wooningen. Infechen het gebouwt; met
ongelyk aan de straat vanden kerk. De stad roene
is ook op ongelijken grond gebouwt. In vaf hier
oek het gebouw der gerechtskoven (Joffrons house),
en de gesamenheit van het Graafschap, die zeer
uitgestrekt is. Onder de schoone gebouwen der stad
had ik ook opgemerkt de Kovenkerk.

De weg van Edder tot Blymouth, 42 mylen, behoort
tot de schoonste die ik in Engeland gemaakt heb.
Wij reken onafgebroken over en tuftken foyage
kannel, foyage van aannemelyke hoogte, en
en dan over riviertjes, onzal het schoonste gras
dat men zien kan, en de bekopen in de beste meide.
Het gebouwt was overvloedig en dikwyls uitbreid
hete landhuizen versieren, dit schitterende land
maavan bunnige buitenfeyven prachtig, zoo als
het westly van den Westly van Lornetot, zoo was
my zeide, Stone genaamd, en voor korten tyd voor
150,000 £ van de fymatie Temple gekocht.

Wij kwamen door Ashburton een vry nat Stadje
van 4000 inw. Dit recht een lid naar het Parlement
en vond er twee naar de "reformen" Wy verlossen hier twee
jonge lieben, die my gisteren niet ver van Southampton
hadden opgenomen. Zy waren goede gemiddte Stallen van
de beplanning der jeugd in Engeland. gemeentheid, aannem-
tiging, onvreemdelykheid waren by hen in het vry vakkend.
Gisteren waren twee rechtgenooten van wat lussen hand
en meer gevorderde jaren enen min aangenam; de

Sir Ralph vertaalde my dat omlangt de bishop van
Winchester eenigen tijd by hem op zyn land goed had
doorgebracht.

Ik vind vermeldt dat hy een beroemd schoone land
goed in dese Strack, Aaristow Houde, bewoont.

Carripton Plymouths Guilde 169.

De aanbrengt te Plymouths is schooner dan die van
de meeste andere Steden, door dat men vele koopten te
landt zyt, te op een groote uitgestrektheid als het meer
den anseepluaty half pond van gebaumen met protestant.
Aan dien oosten indenk beaantwoorde een mandeling in
de stad niet.

gemeenschap was my groter; de onverschilligheid voor
alles, wat niet henzelven betroof was, verschree. Een
g geheel ander soort van reitgenoot teerst Winchester
was Sir Ralph Laput, Baronet. Dese was een, entende
beloofd en spraakzaam. Hebeo vernam ik dat hy een
zeer ryk landeigenaar is in de nabylheid van Plymouth,
hebbende zo tal 40,000 £. inkomsten. Zyn vader was een
joed en wou dat vermogen met handel in pynolen,
de wou is gedruopt, abelman gemaakt, vreknapten,
en is een geacht man. Dit deedde my myn kover,
man bouen op den magten meke, die zelf een Isra,
eliet was; Sir Ralph was binnen in.

Trybridge, waar my doorneden, is een allewyls
gelogen doorp. Ik merkte hier op, wat alle ik in en
dan ook elbert gezien heb: "Temperance tea and
Coffee house." - Doorneden my, dese buren voor
redery. Het is my verandert vooftanden get,
teren op mynen weg te onderhouden, en ook te ver,
nemen, dat men in dese Strake, geen goed besittende.

Te 5 ure kwamen wy te Plymouth aan, en ik had gele,
zenheid om eens wandeling te maken, die my mer de
tipping van de veld blyten des zee een grout bekend maak
te. Ik ging ook in eenige kerken daar gepredikt
word. In de Old Church hoorde ik een geestelyke den
hoofd kerk op de troepet mogelyke myt een behot van,
klaren, in eens kapel der Missionary Society sprak
een prediker met overtyghend in byna gemeene volke,
taal, het was sonder het populair, en zonder eenige
waardigheid.

Maandag 5 Septemb. Dese. day heerde ik
om de merkwaardigheden van Plymouth te bespreken.
Dooft berucht ik de Mr. Liscombe Driscoll & C. aan
wie my de Mr. Maant een brief gegeven had, ik vand de
jonger Mr. L. wien vader, Hollandsch Consul, thans in
Holland is.

Er zijn ook in by deze steden, nesten gemaakt, doch, even als
te Portsmouth, heeft men voorstellen zeer naby dezelve ge-
lauid.

Carrington 25.

De Alkion was nog niet gekopert dit geschiedt in
een der doelt.

Even als Portsmouth, zoo is Plymouth de naam van
 Slechts eene der Steden welke naast elkander liggen. Voorts
 ligt het eijentlijke Plymouth, met 40,000 inw.; daar
 naast Honekonde, met 10,000 inw.; het meest westelyk
 Devonport, vroeger Plymouth. Doch genaamd, met 40,000
 inw.; dus daarin ongeveer eene bevolking van 90,000
 intusschen, heeft zekelyk van de westkant tot aan
 de. De mond van de Plym en die van de Tamar ver-
 men twee groote havens, Cutwater en Harcourt ge-
 noemd, met een gemeenschappelyke opening in zee.
 Plymouth Sound genaamd. Ten zuiden van deze
 Sound is de bevaende Breakwater aangelagd,
 een steen dam welke tegen den oceaan bestaamt
 en alleen rechts en links eene diepe opening vry laat
 om binnen te paren. Hierdoor heeft men eene
 ontzekerlyk groote en veilige, bescheremde lig-
 plaats voor schepen daaropgesteld.

Het Dock-yard voor de zeevaart is te Devon-
 port. Ik daarvan zelds ook deze groote werkplaats
 van Englands vloot met veel betampteling. De
 beschryving in den „Guide“ is aentantiger dan is
 die hier vande keunnen maken; dus alleen te heren-
 neering en helde punten. Men weet my, behalve
 het Canada's hout, Italiaansche ykenhout, dat
 van Ancona en Livorno wordt aangevoert, en Afri-
 kaansche dat van Sierra Leone komt; beide wor-
 ab, intrekend goet voor den scheepbouw be-
 tekent. Op zeevallen en in ryz droop baten
 worden schepen gebouwd of hersteld. Het groote kawa-
 dering vafik daarvoor de Albin, welke marpen moet
 afloopen, waardlyk een gebouw als een kasteel. Men
 weet my ook de doker van in voor twee jaren
 een schip van 70 en een van 28 stukken verband 290.
 De schade van de doker. Daken die schepen en van

In 't vry jaar ook de Rigging kout, dat is de wijk
plaats waar al het touwwerk van de bysondere
behaeften wordt g'reed gemaakt zoo dat het schip
volledig tuijpe ontwaagt.

Carrington § 30.

natuurlijke natuurverpoo helde. het verlies te grooter ge-
maakt; zelf, de deuren van een der dake zijn verbrand.
Men is sedert veel onrustiger geworden in het taal-
ken van vreemdelingen.

Van de maatschappij en de beweging van het kon-
tinent ik niets, ik had die reeds men gezien; hier zag
ik ook de Hoorn insigting om de planken weest te
maken die gelopen moeten worden.

In de kassiefabriek zag ik de gehele beweging
van het gereedmaken der kassies af: het spinnen
tweegen, draagen, enz. het was de dikke kassies
naardig zijn. Een rode draad loopt hier door
alle kassies, in Portsmouth een blaauwe, in
Chatham, een andere kleur. Van heel men staat
de regering kassies. Een der Twee gebouwen
is ruimsprek en zeer schoon.

In de zijlmakery merkte ik op dat door al het
zijdoek een blaauwe streep loopt, die zoo men my
reide onuitspreekbaar is. De fabrieken van zijdoek
zijn byzonderse ondernemingen.

In de smederijen viel my niets merkwaardig
te zien; anders maakte men hier niet, ook geen
koperen platen voor het bedekken der schepen. Een
werkstuk van 20 paarzen kracht was valdeende
voor al het werk der Engelsen. Een tweede
deende om het water uit de dake te pompen.

Men laes my een klein, vooruiftig ontgedacht, werk-
stuk om linden voor signalen te vernederdigen. "Jim
Crow" genaamt. Dit is zeerlyk bevestigd.

De schepen die thans gebouwd worden zijn by int-
stok sterker omdat men algemeen zwaarder geschut
gebruikt. De grootste zullen sterker 90 kanonnen
nemen, doch de heest daarvan 66 ponders, de overige 32,
terwijl tot my toe de schepen naar 110 kanonnen

De magazijnen met allerlei voorwerpen, voor de
schepen worden niet inwendig gesmeerd.

Carrington G. 54.

Het standbeeld van Willem IV. staat boven den
ingang.

In een onder de scheepsbekroeflen hier een groot aan-
tal roeten met citraalroep, zoo al, die uit de zuidely-
ke landen worden aangebracht, en men weet my de
grootte fleschen waarin het overgezetten wordt, die dan
zorgvuldig toegezegeld in bisten gepakt en zoo
aan boord gebracht worden.

vloeket van Stukken van 66 p. vordow. De Albion is een der eerste vaasens het nieuwe bepinzel.

Er werken thans hier 2900 man, waarvan 500 niet arbeeden met grass aan het been; deze hebben hun nachtverblyf in twee schepen.

By uitdrukke schoon zyn de gebouwen tot deze dock yard behorende: de wooningen van den admiraal, de beambten, de magazynen enz.

Op een kleinen afstand zyn de Gunwharf en het Kruidmagazyn, doch die heb ik niet bezocht.

Gehool nieuw is de Royal William Victualling yard, naar William IV genaamd, waar de verschillende magazynen, welke vroeger verspreid waren, byeengebragt zyn. Men kan zich ineenzylke schone inrichting van die soort voorstellen: een aantal groote gebouwen eenwoonig maar ierlyk, en op een groote ruimte in bepaalde orde geplaatst, zoo dat zy zamen een geheel uitmaken. Tusschen zyn zy van graniet, en tusschen van kalksteen; de vloeden pucten op yveren zuilen. De steenen trappen en de daken met grass gebinten zyn ook zeer te bewonderen. Th doorwaaldde deze magazynen van levensbehoeften voort den weeman, beneeden naken met gevante vleesch, zout, rum, enz; boven erwten, beschuit en andere draage waren. Matrassen, deken, kledingsstukken, water met schoon en andere dergelyke voorwerpen zyn hier mede in voorraad. Men bemerkte hier de groten waterbakken, die ik opmerkte dat van binnen uit gevuld waren, zoo men my zeide, met een vromde gezondheid anschadelyk menffel, dat het rasden voorkomt. Het hantou nachtwerk wordt hier verwaardigt, helgeen een aantal menschen bezig hantou, want, tot myne verwondering, waren er geene werteningen voor het maken der deuzen.

Mont Edgcombe is menigvuldig beschreven,
onder anderen in Carrington's Guide 116.

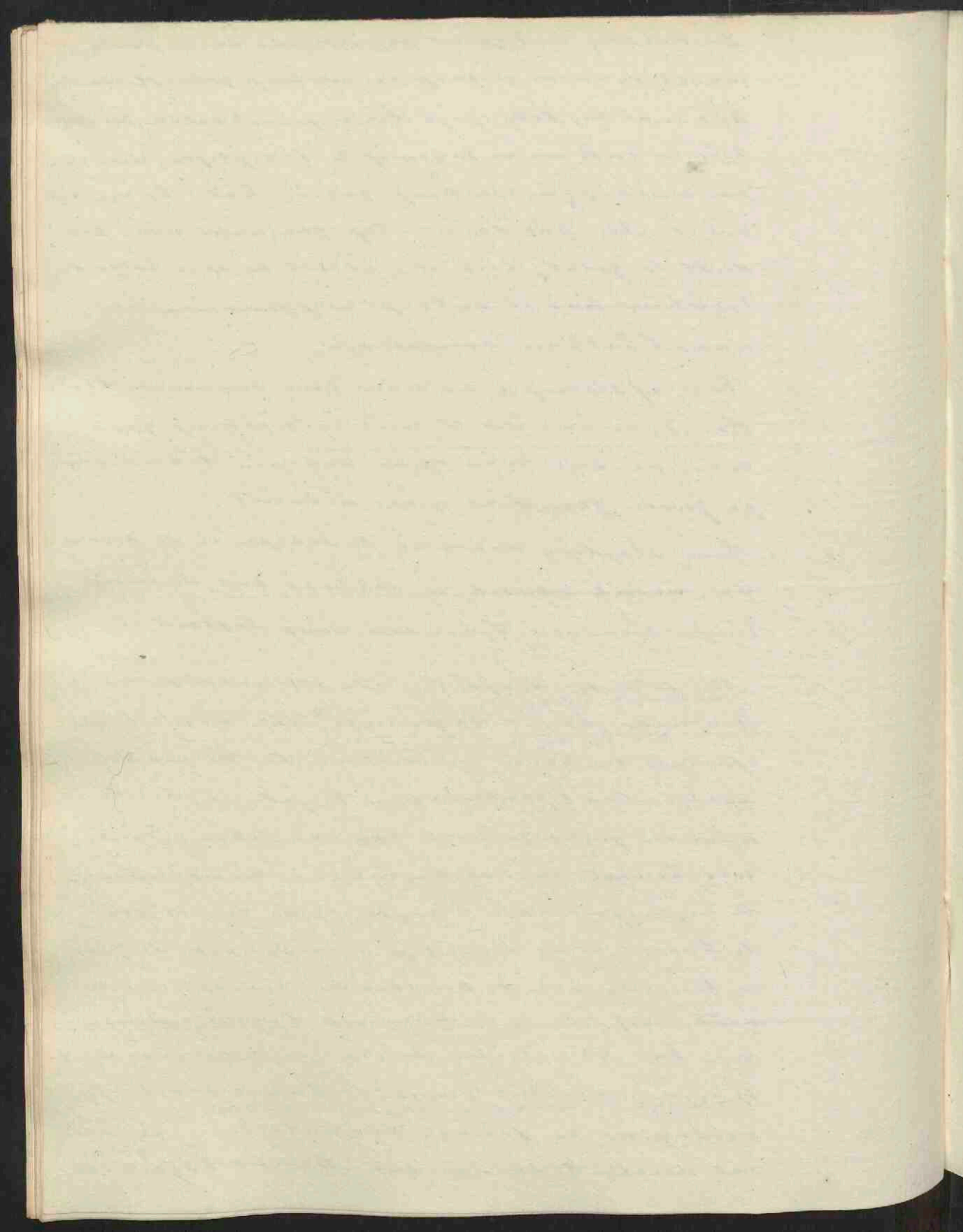
* Cedars van den Libanon en van Virginie, magnolias
Zurkeboomen.

De bakkerij was geheel imperist zoo als te Dort,
 mouth en zandcortrafs in werking gebracht worden,
 het was my belangrijk die, imperistpollen, te ster
 hier in rust naamerkenrif te bezigtigen, die, in
 pas onlang in werking gezien had. Er was een
 oven. Men had den aanleg gemaakt voor het
 dubbelde getal; doch al wat tot de een helft de,
 trecking had is onlangt weggenomen en
 naar Chatham overgebracht.

Eene afdeeling was voor een brouwerij be,
 stand; maar die is niet in werking gega,
 men, omdat men op de schepen sedert eeni
 ge jaren geen bier meer inlaadt.

Eene slagtery voorriet de schepen in de haven
 van portsch vleesch, zy behoort tot de invrij,
 dingen waaraan byzondere zorg besteed is.

Een schuitje bracht my van dit gedeelte der
 stad naar Mount Edgumbe, aan de westelyke
 oeverigte der haven. Dit is een der beroemde
 adelyke landgaessen van Engeland. Het be,
 staat een groot gedeelte van een scheereland
 met heuvels en rotten, waardoor afwissellen,
 de en uitgestrekte geripten op de zee, de stad,
 de haven met de lovenlyke scheepvaart, de groe,
 ne heuvels van de omstraken, worden opgele,
 ned. Vuez hier by de schoonste boomen, die men
 zien kan, ypen, lindes, kastanjes, tulpeboomen, x
 spannen, meestal vlesen in kunne voort; zy,
 zacht gras, en frerage blaaccintuinen; en men
 zal moeten bekenen dat Mount Edgumbe

heerlyke is. Het huis is niet uitstekend en
 schijnt eenprins normaal en gewaalt te zijn; men
 was bezig het geheel op te maken; hierdoor
 was ook alles inwendig in wanorde en
 konde men het niet besiften.

Het grout genaepen heb ik hier lang gewandeld,
 vele hooge punten bezochte, onder anderen een
 waar een kleine ruine staat, my aan het
 schoone gezicht verzaagd. Op zulke punten
 doet het my vooral leed alleen. Te 4 uur; ik
 vied het jammer zulke wandelingen niet met
 anderen te kunnen deelen. Het was een byzon-
 der schoone avond en, niet zonder moeite be-
 sloot ik die schoone Tafereelen daar de zee
 kende zou beschouwen. Vaarwel te zeggen.

Het was laat geworden, eer ik thuis mid-
 dagmaal keed. Daarna ging ik naar wat
 op de Hoe, een wandeling loef op de rots aan
 de zee; hier was nu heerlyk sterrelucht en een
 zeer kalme avond.

Alle deze wandelingen hadden my buitenpauze
 vermaard, en thuisgekomen moest ik het leeren
 en schryven spoedig opperen.

Dinsdag 6 Sept. Dient morgen begon ik
 met wat op te teekenen, waarin ik een onpaar-
 ne achterlyke blyf. Ik ging vervolgens reeds
 tydij naar de Hoe, van waar ik aflouw in een
 boot die my bragt aan boord van de Sir Fran-
 cis Drake, een Hoomboot welke een uitstap
 daer zonde waarop ik grooten prijs stelde. Het was

En zya hier vele kavensingen aan den kerkeren om,
Zyler der wereld Drake, die van ders stad gebortij
was. Carrington's G. 176 41.

Carrington's Guide 92

Carrington's G. 98

van de eerste, die naar hier kwamen en was ver-
wonderd, toen wy te 12 ure vertrachten, te ver-
nemen dat slechts 109 personen met wy naar
Lampf hadden Eddystone lighthouse te gaan zien.
Wy voeren voorby het kleine eiland Saint Ni-
colas, door de Zeelieden Drake genaamd, waarop
vestingwerken zyn aangelegd, en kwamen spoer-
dig naar de belangrijke Breakwater, die wy
inertelyk om voeren, en veen zeer naby zien
konden. De afstand tuschen het eiland en de
Breakwater is anderhulve Eng. myl. Dit ver-
keerende groot werk, waardoor dese haven
zeker geworden is, werd begunnen in 1812, en
is nu voltooid. Alleen wordt wy gebouwd aan
den vuurstoven, die op het westelyke uiteinde, en
eene Zeil, die op het oostelyke zal geplaatst
worden. Ik kan wy verlaten, op het een in den
Gidsen en naar gezegd wordt; alleen merk ik
op, dat de onmiddelyke nabijheid naar mar-
merrotsen de uitvoering moegelyk gemaakt
heeft; terwyl de verbaarsde zwaarte naar alk-
der Steenen, ongeveer twee ton, een dan, die van
3 tot 400 Eng. voeten tot grondslag, campran-
opklimt tot eene breedte naar 36, bestand
daer zyn tegen de waede naar de valle 400 met
Zandelyke stormen. De kosten hebben, met alle
de gunstige omstandigheden, Toet, volpens de
opgeven, 1,171,100 ponden St. bedragen.

De haven uitgeranen zynde overvallen wy een vammertelyke
deel der zandhuil naar ingebouwd die hier eene reeks van groe-
ne kenneken verstant, en passen naar den vuurstoven naar
Eddystone, 14 mylen naar de kust gelagwd. Het is wy naar

Faint, illegible handwriting on a page of lined paper. The text is too light to transcribe accurately.

1000 naalmen lengte, in de richting van het noorden naar
 het zuiden en ohne nootdloopende helling naar het "zuid",
 westen, waaronop de zee met groote waarde bracht en
 waaronop talryke schiphreanken hebben plaats gehad. Het
 denkbeeld om op deze plaats n. d. z. in den oecaan een
 haven te bouwen ten einde die ongelukken voor
 te komen en tevens een buik op den weg naar de Lijpe
 zke kust op te leveren is ontzieldelyk stont. En toch
 werd het in 1696 door Henry Winstanley verwezen,
 l'etat. Doch nye mark was niet bestand tegen de baren
 en hy zelf werd slagkoffert van nye notronnen op des
 zelfs kracht: in 1703 werd het met hem en die er met hem
 op waren verwoest en in den afgrond gestort. In 1709
 stond er niets een nierv. Dit verbrandte in 1755, en
 in 1759 begon Smeaton het tegenwoordig te bouwen, dat
 in ruim twee jaren voltooid was. Wy kwamen die
 meertertak van kracht zeer naby; het water was
 hoog en zeer stil; de toren verhoef met opna amind tot
 top mit het water, en slechts op twee of drie punten
 zag men iets van de rats boren tot water uitloeken.
 Was met het nye by storm: de galven geen dan
 soms tot boren dan toren en alles maet dicht gesloten
 worden. De kring der gedruende waeken of suan en
 geen navoetung landen, en de bewoners nye dan van
 alle gemeenschap verstoken. Men voorriet den toren
 als een schip over een zeevee zout. Aan menschelyke
 hulp indri de toren bezwaal is niet te denken. Wy zagen
 de drie mannen welke ten nutte kunnen medemensken
 richt in die ydelijke balling'schap beroken, knie stonde
 den. By den tentasen, de derde benader buiten den toren
 het haera besproeten ny hen en vonden den stave
 waeren landwaards.

Het water heeft hier gewoonlyk 18 voet vernal; men
kan niet novertellen welk verschil het maakt of men
de kana by hoop of by loof by viel; nu was het
water hoop.

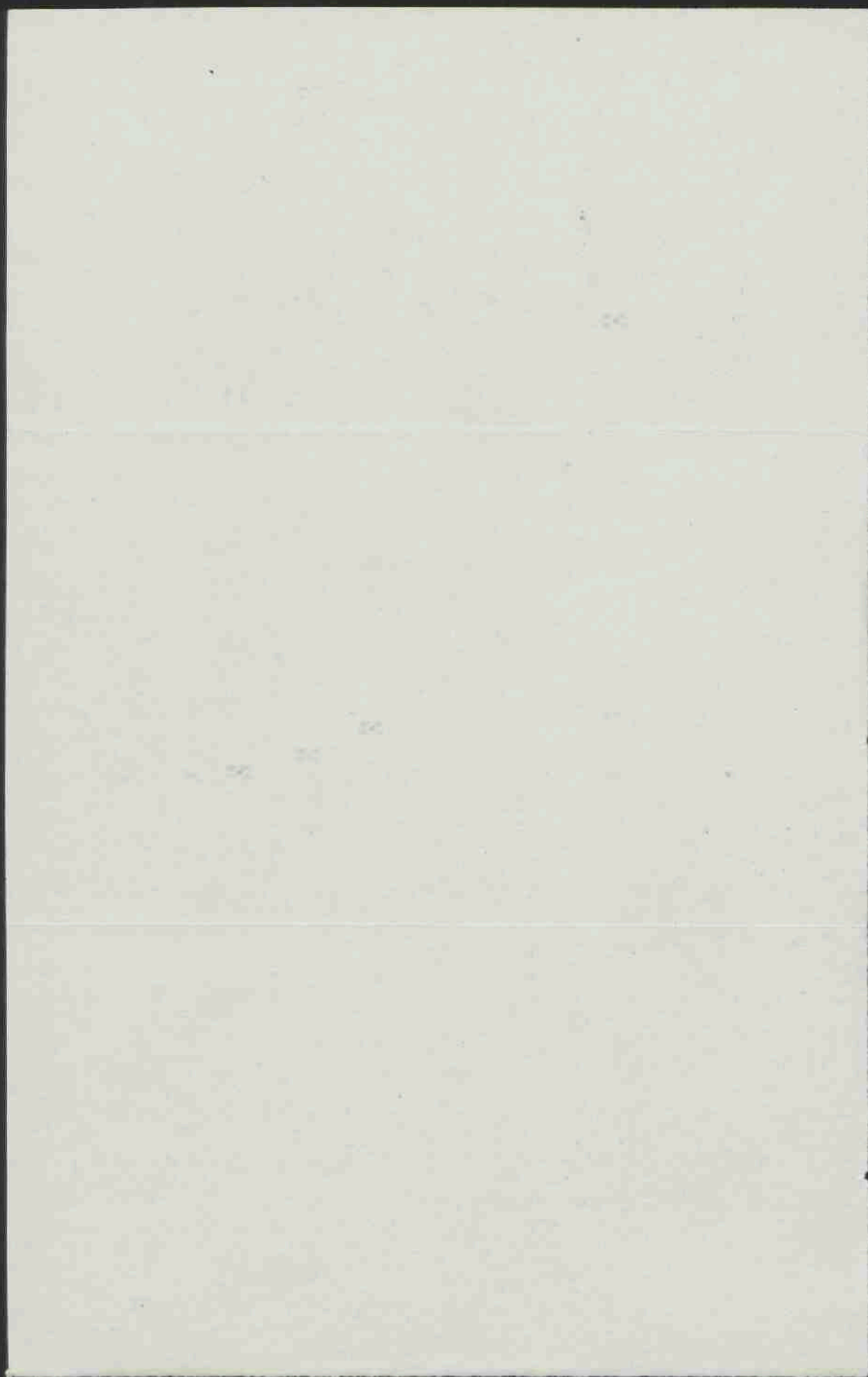
Dimensions of H.M.S. Ship

Albatross 90 years

Launched at Devonport Yard

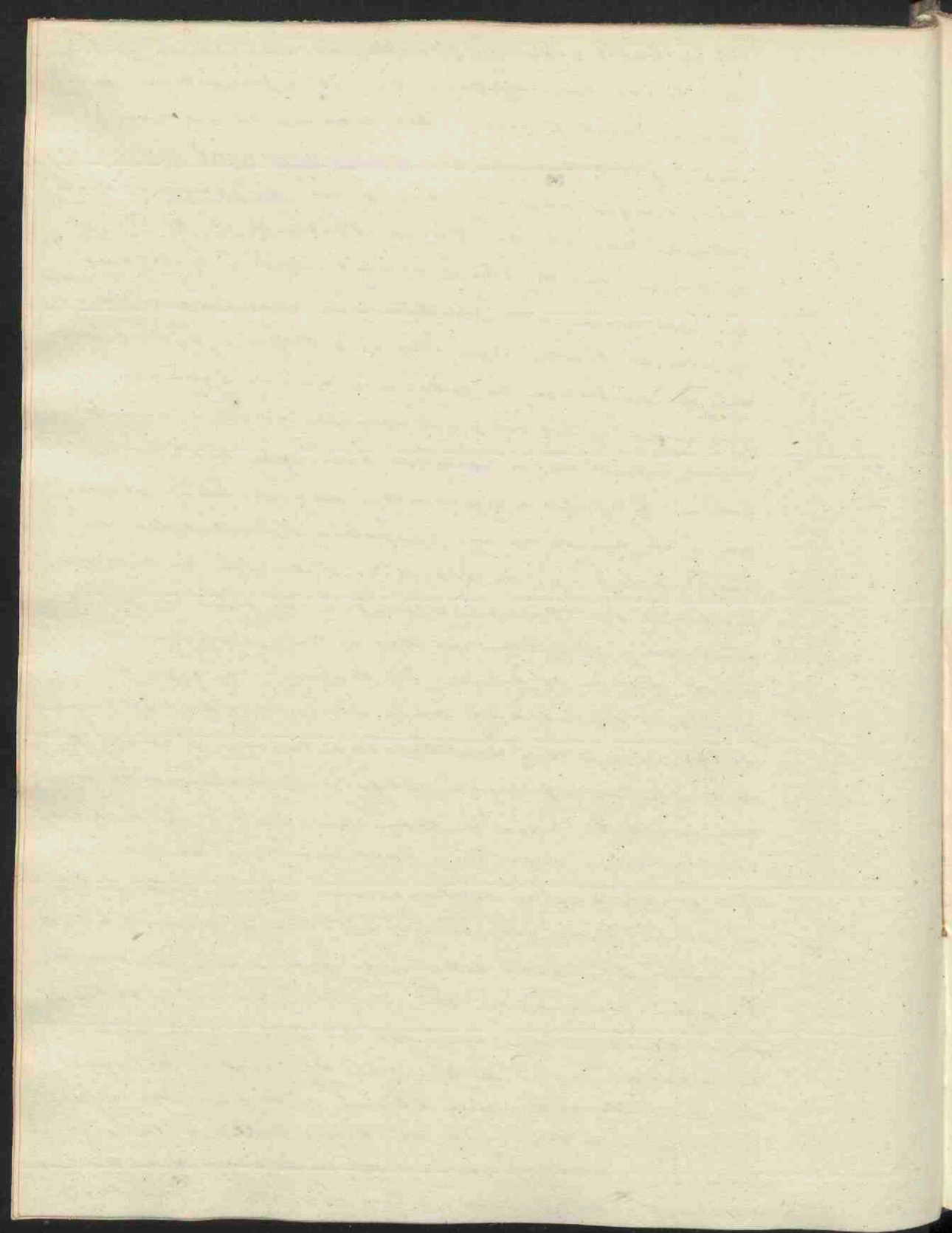
6 Sept 1842

Extreme length from figure head to Taffrail	Feet	101
		247
Length of the deck		204
Extreme breadth		60. $2\frac{1}{2}$
Height of figure head above		
	Keel	52. 11
Taffrail		55. 8
Depth in hold		23. 8
Burthen		3,110 $\frac{1}{2}$ tons
Weight when launched		2,400 tons
When equipped for sea		
with Plate ironwork, Com.		
plate		4230 "
Armament Lower deck 68 p. B.		32
Upper	32	32
Quarter deck	32	26
Weight of Broadside of Shot & Co.		2016

121

In de haven gekomen plaatste de Hoornhout zich op
een behoorlyke afstand om het aftloopen van de
Albion goed te zien. Het was een konink van groote
levendigheid, door de van die nu doortrekke bevestigde;
vastningen van alle soort van de groote line,
schepen, zoo als de Royal Adelaide en de Royal
William, tot de kleine vaartuigen in antiekse
menigte waren alle reeds van nieuwspierste, en
op alle de kusten van Schotland, Engeland en Ierland,
ken, op alle plaatsen en gebouwen aan de haven; en het
dat zelf en op het schip dat aftloopen zonde, - vooral
waar men de vogel vonden in eenelke het van men,
schen. Gindelyk na dat alle verwachting gespan,
nen was, juist op het aangekondigde tydstip, te
half zat zag men de Albion zich bewegen en met ma-
jesteit in den Oceaan opglyden. Zy was een groot
vint van en lag toe van dat er zeer naby konnen
naken om te komen. Zy is, zoo men zegt het
grootste twee deelsch schip der vloot en zal zwaar
der gewapent zyn dan tot nog toe eenig ander. By
de bewondering naar zulke voortbrengsels van
menschelyke vlyt en behaamheid ruopt zich toch
eene trouwige bedenking ontrent zyne toekomst.
Het geselchap op de boot was weinig belangryk
en ik vond byna geen geselschap eenig gesprek aan te
knopen. Blykbaar behouden zeer weinige tot den
hoogeren beschaaften stand, velen aanmerkelyk
daar beneden. Men bemerkte dit niet nu dadelyk in
het voortkomen en de kleeding dan wel in de wyze
van doen. Zoo viel my in het oog de vrouw, die, naar
my verhooren, de schoone van boord taal; zy was met
koneu gemaakt(?) en diens vriend, welke even als zy een zeer
beschaaft intvolgt hadden. Toen deze heeren reeds te dier

gebruik maakte van een met leem bekleede jeukst. ge-
 veld met brandwijn, nam. Zy daarna, deed en dronk
 het geestryk rocht met lange tenger, hetgeen ik meer
 dan eens zag kookalen. Dergelyke trekken konse ik meer
 opmerken. Die mag de reiziger nu wel tot de Engelse
 reizen rekenen; maar met groote besperring van den
 kring waer in die thans behooren. Enkelde besceen
 van knagereen staant hoeder zich anders uit, zoo al,
 veel te verblazen wat. Doch de onverschuld in
 Engeland is zoo groot dat veel leiden van gelijke
 oorzaking niet, zoo als in Frankryk en elders, aa-
 tyd dien zy op veel zyn met gemeenschappelyk
 gesprek, veel min gemeenschappelyk. Dit is
 vanaangenamen. Ik was haden tot het maken
 van kennissen tot ook weinig geestel, want
 ik valde my ongesteld, hetgeen toen ik thans
 kwam niet beter werd.

Woensdag 7 Septemb. Treurige dag, dien ik grove
 tembeel in het bed doorbragt. Ik liet my een genees-
 middel gereed maken door doctor Van Cortli
 voorgeschreeven en vand er laat by. De Chamber-
 maid bragt my thee en kwam van tyd tot tyd
 met oplettendheid naar myn toestand vernemen.
 Om 4 ure stond ik op en kon den avond nog
 met vrucht besteden om te schryven en na te lezen.

Donderdag 8 Septemb. Ik vaalde my aannem-
 kelyk beter, en vaer in een bootje naar de
 Breakwater. Het water was ryg ontfoming, zoo
 dat ik meermalen, naar het zeewater bespraaid
 wierd en het bootje niet weinig op en nederging.
 De wind gevoefte om heen en terug te zylen; de
 afstand is omtrent een uur. Op het midden naar
 de Breakwater is een uit springende plaats met een

[The page contains extremely faint, illegible handwriting, likely bleed-through from the reverse side of the paper. The text is too light to transcribe accurately.]

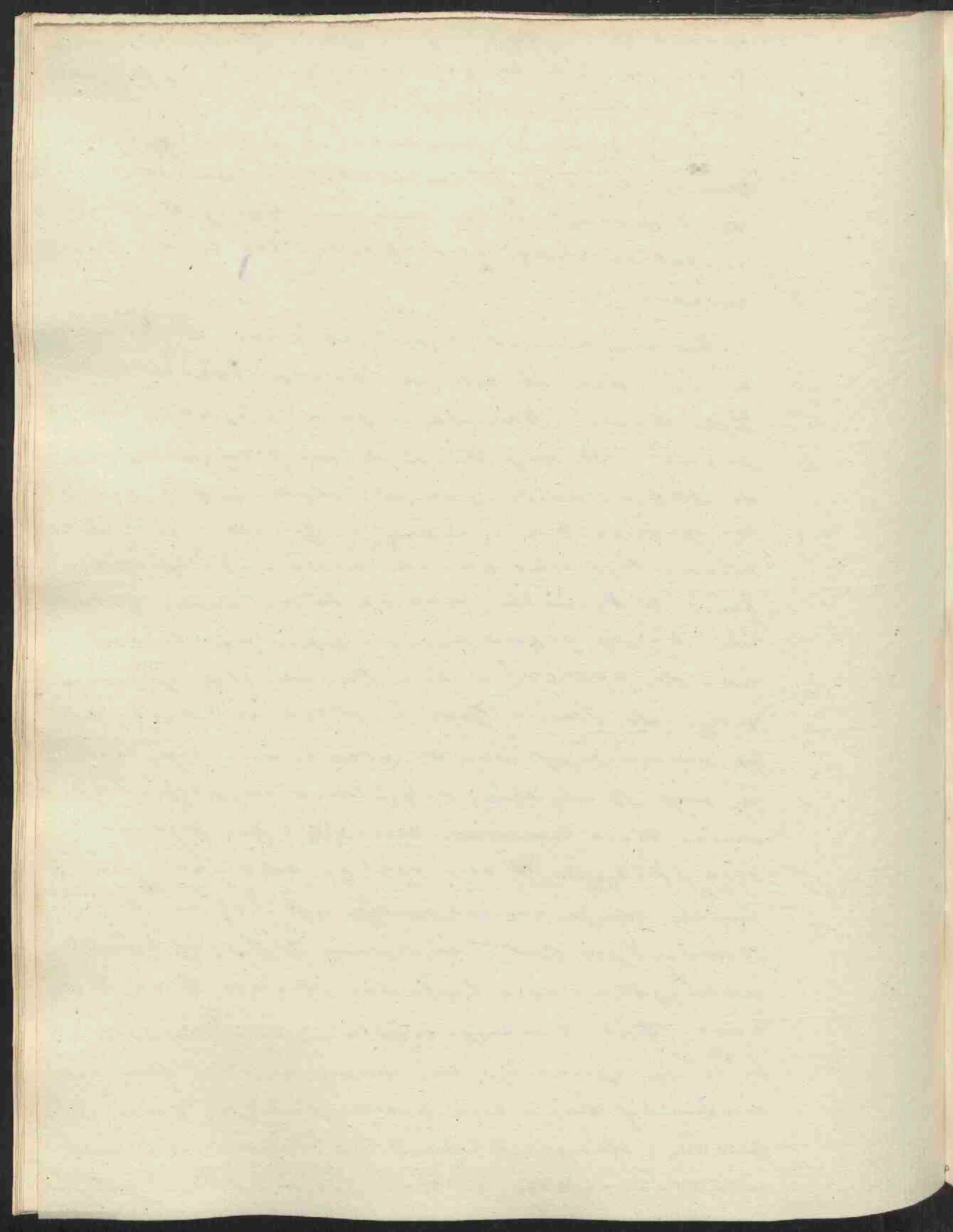
trap, zoo dat men gemakkeelyk landen kan. Ik
 was, zelve naar het westeinde en zag daar bou-
 wen aan den vuurtoeren. Granietsteenen naar
 grante zwaarte worden met de grootste nauwke-
 righeid op elkander gemetst en een rond ge-
 bouw naar de grootste sterfheid daar te stellen.
 In het midden is een waterbak gemarkt, en
 eenne smalle wenteltrap voert naar boven.
 De hoogte, zonde men my zal in de 50 voet
 zyn. Aan het ander einde ligt wel de
 steenen dam, doch daar werd nog gebouwd
 aan de krom die met verheante, vast in
 een sluitende en met cement verceempte stee-
 nen belagd wordt. Het was my zeer belangryk
 dit veruormerk, waaraan nu reeds dertig ja-
 ren besteed zyn, naauwhens gade te slaan
 het kranen en kettingen worden de groote
 steenblokken op hunne plaats geleid. Om te
 te kunnen bemerken heeft men voorloopig
 zware muren opgericht waardoor de steen-
 bouwers tegen den wind en de galven beschermt
 zyn. Op het voortelyk uiteinde zal, wanneer de
 kromme vaartvoerd is een zuit tot daer gebouwd
 worden. Des avonds waart men uitstintend
 westelyk door, en voorloopig ligt daar een
 lichtschip. De diepte, zonde men my, is 6 tot 7
 nabemen, en duizende steenen zyn in zee gewor-
 pen alvorens men iets boven het water bespande.
 Het was nu zeer laag ty, waardoor ik alles
 goed zien kan. Men werkt aan de kromme by
 uitstintend by laag water. Het westelyk

Carrington's Guide 24.

waant op een vaartuyf en groot flocht, gedurende
eene maand in het jaar aan land. Zy behouden
van 15 tot 20 St. loon in de week.

Teruggelkamen wandelde ik naar de Citadel,
waar fraage kazerneen zyn, en een stand,
keed opgericht is ter eere van Georj II, aan wien
in het opschrift onverdienden lof wordt laeft,
zwaard.

Met een omnidant reed ik naar Berouport,
en hier vaer ik met een bootje over de wateren
lyke haven, Hamoats genaamt, naar Tor
point. Nu ruyt langs de oerf varende dat
de Albion reeds in een der duker gebragt was
om gekoepend te worden. Het doel van zoren
kleinen loft was om een merkwaardig arm
huis te bezochten, dat op deren oever gebouwd
is. Het is geheel nieuw naar aauleidrop
van de acte van het Parlement opgericht,
naar de Saint Germain union, dat is voor
de vereeniging van de plaats van dien naam
en ruyt 13 andere, waarvan eene bevolking van
ruim 16000 menichen tellende. Het bestaat te
dert 1838; het is zeer goed en dualmetif, maar
zonder eenige ornateife sieraden of amslaf
gebouwd, en daar de steunen zoo goedkoop
verkozzbaar zyn, heeft het flochts 3500 L ee.
kost. Het is aangelegt om 250 menichen te
kunnen opnemen; nu waren er 115. Altes was
eenvoudig maar zeer net en ordelyk, goede ver-
trekken, slaapzalen voor 10; yzeer bedstollen
met strooverkken, en voor onsen en imatiken

bedden. Mannen, vrouwen, jongens, meisjes, - zie-
ken, kraamvrouwen, allen behoorlijk afgezonderd.
Overal was frische lucht. Schalen voor jongens
en voor meisjes. Men doet de gezonden steeds eenig
werk verrichten: steenen klein slaan, aan het ge-
bouw zelf werken, de straat plaveyen enz. - Touw
uitpluisen voor werk (oakum); - zelf, annou-
dig werk van als steenen krompen naar een
plaats en daarna weder naar een andere.
Dit doet men vooral wanneer men vermoedt
dat iemand uit luiheid om onderstand ge-
vraagt heeft. Hierdoor en door het gemis
van ryheid worden velen afgeschrikt, want
overigens is hier de verspleging van goed, dat
menig gering werkman het thuis niet zoo
goed heeft: twee maal snechts vleesch, drie
lyks uitstokend gaed wittebrood enz. De
directeur heeft my zeer beleefd alle gemeren
en uitgeleerd, en heeft my een gedrukte op-
gaaf ter hand gesteld van alle de uitgaven.
Dit belangrijke stuk bewyzt my op nieuw dat
men in dit land voor de armen zeer veel be-
steedt. De kosten bedragen byna £6000 voor
een bevolking van 16000. Men is verplicht
elken arme die van elders komt een avond-
maaltyd en nachtonverblyf te verschaffen.

Er was heben tentoonstelling van bloemen
in het gebouw van myne herberg, en deren aante-
ken maaltyd van de „Agricultural Society“, met
de de tentoonstelling gegeven had. My kwam
de bloemen veel minder tehooren voor dan op de

Faint, illegible handwriting on aged paper, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

Utrechtse tentoonstelling. Hier duurde zij
maar eenen dag.

Vrijdag 9 September. Dese morgen om half acht
muss ik van boord zij van de Hoombast die te
8 ure naar Dullgu zende vaas. Ik was geroed
doch de boot die dikwijls des avonds te voren en
althans des morgens vroeg aankomt, was dan
harde tegenwind teruggelaten op haren weg
van Londen en Portsmouth herwaards. Het we-
der was zeer slecht, regen, nevel en wind. Eerst te
twee ure kwam zij aan; te drie ure ging ik aan
boord, waar groote drukte was met outladen,
en met innemen van kolen. Het een klein
getal reitgenooten hield ik middagmaaltijd,
en te 5 ure vaasden wij af. Het weder was in van
niet veranderd, dat de lucht droog en heeter ge-
woonen was en de zon tusschen de vele wolken dan-
scheen; de wind was niet vermindert. Dit leverde
een byzonder schoon gezicht op by het afvaas, de
vle boorten van de hansen waren by afwijcling
verlicht en in het duister, en heerlyk was het aan
de Breakwater de galven hoop te zien opstemen
en over diep donk leer Hoombast, doch juist zoo
als de naam aanduidt, met gebroeken kracht.
Het was toch nog twee uren voor hoog water.
Wij bespeunden het groot narschit toen wij buiten
de Breakwater kwamen; de galven zepen zeer
hoop. Wij hadden wind en by twee uren; des niet
te min stonden wij met kracht voorwaards.
Het groot gemaspen gaf ik dit een 4½ uren aan
en behaande de keuten van Cornwell.
Onze boot was The Duke of Cambridge, groote

Faint, illegible handwriting on a page of lined paper.

750 ton, het stroomverloop is van 56 paarden
kracht, en zij gaat gewoonlyk 13 vaer diep.

Tien het donker werd liep ik my neder tot
dat wy te elf ure in Falmouth binnenvielen,
waarna ik niet anders dan de lichte, rondom
de ruime haven zag. Wy verlossen hier eenige
reizigers en bekenamen drie vissers, welke pas
uit Brasilia waren aangekomen en naar Li-
verpool gingen.

Zaterdag 10 September Tot half 6 bleven
wy te Falmouth en toen vervolgden wy onder
zeer sterke wind en togen hooge zee omreef;
de beweging van het schip was buitengewoon
groot en onaangenaam: niet alleen dyning
maar terent ralling, zoo dat men in alle rij-
dingen getekend en geworpen werd. Gevriete
was algemeen en zonde my ook gehinderd heb-
ben, indien ik niet geduldig te bed gebleven
was. Te twaalf ure naezen wy voorby Land
End, en byzonder gaarne zonde ik dat punt
gezien hebben; men zeide my dat de branding
boven den puntkenen opstoot. Doch juist
daarom wat er voor my aan geen opstaan te
denken. Zoo bleef het den ganschen dag.

Zondag 11 September. Dieren nacht is de
wind zeer vermindert en de zee kalmer gewor-
den, zoo dat wy konnen opstaan en behoonlyk
ontbyten. Wy waren toen in het kanaal van
Saint George en hadden de Iersche kust in het ge-
zicht. Meer en meer kwamen wy haer neby; wy ver-

Faint, illegible handwriting on a lined page, possibly bleed-through from the reverse side.

trouwe zijk hemvelachtig en gaed bebaumd. Duidel-
 lyke kanalen, my onderscheiden de Hesse. Wick,
 low, Bray; - Inschen, een eilandje en de kust ge-
 varen zyde, de kansen van Kingstown, en einde-
 lyk de ruime baai waaraan Dablyn ligt. Een
 steenen dam, van een myl lengte is in 422 aan-
 gelegd en met een vuurtoeren aan het uiteinde
 voorzien. Noordelyk hiervan naar men de
 kansen binnen. Wy bereikten die te half twee
 en ik reed dadelyk naar Graham's hotel Sack-
 ville Street.

Het myne reisgenooten heb ik, zoo veel de om-
 standigheden geduyde, nog al gesproken; een paar
 manen Ieren en helden, my van hun vaderland me-
 begaddeed; - twee Engelsche kwamen van
 Bahia in Brasilia, waar 47 uel jaren had-
 den doorgebracht. Zy benettigden want ik my
 voorstels ontrent den uitgestrekten han-
 del van Engeland met Brasilia. Het handel-
 verdrag heeft aan de Engelschen groote voor-
 deelen bryen die van andere natien, verrekend.
 Dit verdrag is met 1842 ten einde; doch de
 Engelsche regering beweert dat het tot 1844
 loopt omdat er in Staat dat de party, die
 verlangt dat het op hante, daaraan 12 maan-
 den vooruit moet kennet gion, en dat dit
 totschent 12 maanden vooruit in het jaan
 volgende op 1842, een beweren, dat de Engelsch-
 man zelf zeide dat van alle reyt ontbloot is,
 tenyge Brasilia behoorlyk in 1848 het verdrag

[The page contains extremely faint, illegible handwriting, likely bleed-through from the reverse side of the paper. The text is too light to transcribe accurately.]

tegen het einde van 1842 heeft opgeroep. Doch
 Engeland is overmagtig en heeft steeds een mid-
 del ook om een nieuw verdrag af te persen,
 doordat het geld aan Brazilië geschoten heeft,
 hetgeen deze staat onmagtig kan teruggeven.
 Het bestuur is er zeer slecht, alleen eene
 krachtige wilkeuzige regering zoude voor
 Brazilië passen. De opstanden en onlusten
 komen steeds van de Souldaten, die het groot-
 ste gedeelte van de vrye bevolking uitmaken,
 niet van de Indianen of nu de Slaven. Om-
 trent de Slaven zie ook. Zy das de belemme-
 ring van aauvaer door de Engelen in de
 laatste jaren te weeg gebracht eene zeer wel-
 dadege verandering in hunne behandeling
 heeft veroorzaakt, door dat de eigenaars er
 nu veel meer prijs op stellen; en ook inde
 daad de Slavenbevolking nu niet meer zoo
 als voorheen telpsteeft.

Een deraan heeren kwam van Buenos Ayres en
 bruy een vreesig versnel op van dat land; het is
 aanhoudend aan onmenkelingen bloutgesteld,
 en Rozas, die nu aan het hoofd is, behoort tot
 de slachtole party; hy beyaat de grootste ge-
 weldenaryen en wreedheden. Men hoort, dat
 de Engelen in hun eigen belang en dat van
 de bekere bewoners van het land zullen tref-
 fiken beiden treden. De Francken hebben op
 eene zeer onwaardige wyze vrede gesloten
 en hunne landgenooten zonder valdaening

Outside cars. Zy zyn niet overdekt, aan weerszijde kunnen twee of meer drie personen zitten, de naam van het of een kleinste boek. Men noemt ze ook Jaunting cars, omdat zy gewoonlyc zeer staten.

en bescherming geeten. Spanje is in gunstiger toestand, zijn handel is gedonnen, de den overlag met Frankryk zeer toefene, men, en het woords door Brasilië eeniger mate beschermt. Dit werd door de keessen uit Bahia berettigd. De jonge man, die uit Buenas Ayres kwam reide my dat hy Spanjaard was, in Gebraltor geboren, in Frankryk opgeraad, en later met ryne ouders in Buenas Ayres genettigd. Dit was het geval van de burpervoerlogen in Spanje. Het verblyf in de grotere Spaansche kolonien, reide hy, wordt voor Spanjaarden zeer verbitferd, door dat men hen aldaar behandelt ontrent zoo als in de meeste landen van Europa de Joden.

Het twee deren heeren deed ik eens groote wandeling door Dublin, waerby ont de schoone, breede regelmattige straten, de kaagen aan de Liffey, de bruggen over dese rivier, het groot aantal prachtige openbare gebouwen in het oop vielen. Overigen keerkte hier voor de huizen derzelfde eenvoudigheid of liever naaktheid der voorperdel, de zwartte tint der baksteenou als in Londen.

Het kwam my voor dat ik needs enkele Jersche trekken konde opmerken: veel grotere slondigheid in kleeding dan in Engeland, vooral in het schneisel, dat by vele vrouwen en nog meer kinderen geheel ontbrak. Een voort van wytlingen die ik elders niet zag, bestaande in twee chars de colé zoo als die

Faint, illegible handwriting covering the page.

in Zwitserland voorkomen, met de ruffen tegen eld,
 ander geplaatst. Deze ruffen staan voor het
 publiek geveed, doch de vaerlieden hadden by
 na allen gesprokende kleedren. Eene begrafenis
 werd gevraagd door twaalf zulke karretje,
 volgepakt met mannen vrouwen en kinde-
 ren, in de meest verwaaerlaasde kleeding,
 zonder eenig rouwgewaad. Eene kuddeluy-
 nen werd, tusschen het zondag was, door de
 straten getrepen. Dit alles, dacht my, was
 Tersch. Myne verdere wandeling bracht
 my voorby de Andreast-kerk, welke intwan-
 dig eene gaale vertooning maakte, doch intwan-
 dig eene raal en geene kerk is. Hier zag ik
 honderden kinderen binnentstroomen, byna
 alle met bloote voeten en morsige kleeding,
 zy werden met maite op banken geschild,
 en toen werd door banken en tafels eene ver-
 keener plaats gemaakt waarop zich eene
 meester stelde, die hen in de muziek be-
 te onderwyzen. Ook dit kwam my voor
 Tersch te by.

Maandag 12 September. Ik schreef naar Halleand,
 bracht myne brieven naar het postkantoor, een waa-
 paleit, in derzelfde straat waar ik woon. Perrelegans
 deed ik vergesofte pogingen om personen te vinden, aan
 wie ik brieven had; zy waren alle uit de stad. Hier
 door leerde ik de stad reeds eenprunt kennen. Hi vande
 de. Mr. Tubuteau, aan wien ik geen brief had, doch
 die Nederlanders. Contact is en ook kenint van Sult.

Picture of Dublin 77.

Dist. of J. 33

man in andere Hollanders. Hy was zeer vriende-
lyk, en daer hy zeer verstandig was gaf hy my een
zeker klesken tot leidsman, die my het belangrye
de van Dublin toest, en my veel mededeelde; hy was
een zeer wel onderwyft man. Zyn woning was in de
hoofden op te rekenen, het meest staat in de Pictun
of Dublin vermeld.

De Bank van Ierland heeft thans haar zetel in
het gemiddene Pallamentshuis, een nationaal gebouw
teeken. Wy zagen de zalen daaraan, en byzonder die
waar de Pairs plekten te vergaderen, welke my ge-
heel onveranderd is.

De Bank komt met die van Engeland, wat de
hoofzaak betreft overeen. Zy is ook ugeut van
de regering, capier voor de kooplieden; wier geld
zy ontvaagt en uitgeeft zonder belooning. Zy leest
banknoten van een pond, terwyl de leugte van
de Bank van Engeland van 5 pond zyn.

Byzonder belang voor my had de Universiteit
of Trinity College. Het komt in de hoofzaak
met die van Oxford en Cambridge overeen; doch
is later tot klac en uitbreiding gekomen, vooral
door invloed van den beroemde Wifher en be-
tekening van Elisabeth. Zy is zeer ryk en ver-
cogt alle hare inrichtingen in een College, dat
uit versterken prachtige gebouwen, pleinen en
tuinen bestaat. Men het de vormaanste deser gebou-
wen berucht: de kapel in fraagen Griekken styl; - het
Theater, dat is de zaal voor examens, waar portretten
van Elisabeth, Wifher, Swift en anderen, byzonder so,

Peet of Sub. 39.

Peetens of Sub. 24.

*Lord lieutenant is de titel van den hoogsten ambtenaar
in Ierland, welke de koningin vertegenwoordigt*

marmeren gedenksteen ter eere van Trovost Spald, die in 1758 gestorven is, de aandacht trecken. Hy heeft aan de Kunstschool 80,000 £ versmaakt, en dit gedenksteden is door een Terich, Koedhauser, Havelson vermaandigd. De eetzaal eveneens met portretten versiert. De Bibliothek, eene by uitstek schoone zaal, voorzien met het ingekomen der Bueken, was hier tekynt in zeer goede orde. Men waert my in eene afzonderlyke plaats, de Saaken van onzen landgenoot Trugel welke dezerlyk Bibliothek in 1802 voor 8000 £ heeft gekocht. Daarouder sijn vele Hallandische ook hand, sckriften. Door dat het vacantie was en myn tyd was kort, maect ik my met dit gering van het uiterlyke der Universiteit bespreepen, dat men een paolus voor het onderwijs zoudt kunnen nemen. Het steekt zeer af by het valtsche gemis van vakkonderwyf.

Van het harteel behoeft ik niets op te saaken het is een groot gebouw doch want nice door schoonheid uit, wat ik hoort ook niet inwendig. Eene kapel later daarby gebouwd is een schoon gothisch gebouw, ik zag ze slechts uitwendig. Hier is de zetel der regering en de woning van den Luitenant generaal of anderkaning, tegenwoordig Earl de Grey; myn leidsman reide my heel gaed van hem, minder van den Secretaris voor Terland, Lord Elliot.

Wy reden door een groot gedeelte der stad, en zagen by die gelegenheid de plaatsen en gebouwen die niet maandig sijn, ook niet opzet door andere en mijn voorname gebouwen, waar men de schatdunryde

At Phoenix Park

meer gewaar wordt, nameelyk de groote armoede
van een ruim deel der bevolking. In de Saint
Thomasstraat herinnerde myn leidman, dat zy
vooral het toneel der opdraenen in 1813 geweest
was.

Buiten de stad reden wy naar het Park, een zeer
uitgestrekte wandeling, waarin telvaan gebou-
te, grafvelden, ry-en wandelwegen alle gevonden
heid aanbieden om van de buitenlucht genot te
hebben. Ik konde nu ook de zeer lieve, heuse
achtige omstreken van Dablyn opmerken. De
Luitenant generaal heeft hier een buitenverblyf,
waar hy gewoonlyk den zomer doortbrengt.
Er had juist in het Park inderneem een offic-
cinen plaats, waardoor een groot aantal nieuw
gierigen in wapens, te paard en te voet derwaards,
geloht waren. Wy vanden dus deze fraaye
plaats in groote levendigheid.

Onze weg bracht ont voorby de kazernen; myn
leidman zeide my, dat er nu slechts ongeveer
4000 man in beretting te Dablyn was, vroeger
bedroeg dit getal doorgaans 7000. Wy reden
oute voorby de gerangent en voorby het Arm-
huis. Dit laatste was vroeger een wandelinghuis.
Men heeft het al, zodanig gefloten en elke paro-
che moet nu zyn eigene wandelingen onderhouden.
Het armhuis, volgens de meening niet ingeryst, is
veel meer met armen vervuld dan men konde
had. Wy zagen te aan de deur dringen om er in te
komen. In het algemeen, zeide myn leidman, beho-
pen de herten voor het onderhoud der armen veel
meer dan men verwacht had; en men is zeer verla-

Tegenover het Bureau van den postwagen, Casch:
Irish champagne manufactory.

gen hie zo bezig te houden, terwyl de ledigheid in de armenwijken in alle opzichten noodlottig is; zy bederft de armen, die er in zyn en lokt hen die er buiten zyn aan, om er ook in te komen.

Ik merkte in het Park nog op een Australische tuin aangelegt in den smaak van die te Landen; en eens Obelisk ter eere van Tuellington.

Van de ryperheid een enkel woord. Myn Landsman benoemde my hetzoo ik reeds meermalen vermaand had, dat Dublyn weinig anderen handel heeft dan met Engeland, en die nog niet zeer uitgespreid, omdat Liverpool veel onmiddelyk de kleinere havens versriet. Men houdt slechts drie maal in de week boot, waer voor toch een zeer schoon gebouw bestaat. Ten der voordeeligste takken van handel is hie in wyne, en dien, dogt ook de Hr Tabacco. Bekende graan, nee, linien, naest Ierland sterke dranken uit, die in Engeland een inkomend recht betalen om de accyzenen gelyk te maken. Men voert aanmerkellyk veel Partes beer uit, vervaardigd door Guinness, wient Cromwey eene wereldberoemde verworven heeft. Onder de fabrieken is er een hien van Callis welke zeer beseynd is, en meer dan men zonde vermaaken, dewyl zy het mesh van Engelse fabrieken op hare gaederen zet om meer debiet te hebben; hetzoo eijentlyk geen bedroef is dewyl zy een goede weeser leest.

Oeren avond ging ik in de Opera, waar Goema nog taand woren. Mr. Gribi, Mr. Lablache zongen. De zang is van middelbare grootte, goede vorm en net imperisch.

Leigh R. 129.

Het gras en zeg ik ook op bergen nergaerd, en het
zongruddij met stroo bedekt het onder toe, was
dat het tegen alle rochtigheid beschermd is.

was gezand was uitstekend schoon. Ik bleef evenwel niet tot aan het eind, om my niet te haer te ver, misgen, want myne gezondheid was nog niet volkomen well.

Dinsdag 13 September. Daar het weder gunstijg was, wilde ik niet uitstellen, een uitstap naar Cork en Killarney te maken. Dezen morgen vertrakte ik te acht ure met den postwagen. Hier deed ik eerst verscheidt met Engeland opmerken. Men komt niet zoo al, daar, den reisje, dagbladen te koop aan, want een aantal minner vrouwen en kinderen bedol, die al een gunst dat men een of ander blad, penny magazine, boekje, of vane knopen en licken, met los tot dat de wapen afraad. Alle kadieren by den wapen hadden getekende bloedaren. En dit was in de kuaftitad.

De wapen raad niet minder goed dan in Engeland, en boven op geplaatst kan de ik goed rond zie.

Het land was meestal zachte kenmerklijk, goed behaard en met veel gebouwen voorzien. Op vele plaatsen stond nog graan te reede, garen en haver, en wat men bereijp het te maagen of in te halen; - vele aardappelen velden waren nog onaangetaerd. Het groeland stond byzonder groen, hier en daar was er vanden in, dat schapen.

Ik zag veel gemaid gras, waarschynlyk de Tweede oogst, en kumbergen met spitzte krooge behaaring. Overal ruyzen en gansen, veel erals. Vegetation, ongebruikt land, heide, zag ik hebben op mynen weg vangen, wel hier en daar normaal land, meiden vol on, land. De weg was omdat goed en vele ruyzen, die ook goed schone, garen te kenne, dat het land sterk bevaakt is.

De Kazanen te West 4ye, 200 men my ziele, de groutde
in Terland.

Leigh R. 220.

By dit goede en schoone land vlieden zeer af de bewoners en kunne huizen; nergens dragen die vier algemeen de ken tekenen van armoede en verwaarloosing. Hier en daar zag ik landhuizen van de rijkwaren en in de nabijheid was daar een betere toestand op te merken; dit viel mij in het oog by Bishops Court, van ik maar, het verbleef van Lord Mansourly. Een ry van kleine woningen, niet inge, rijs, geld onverschonden, met rozen en kastanjes versierd toonden hoe het rijk konst, doch hoe het ook verpant is.

In het Stadje Naas hadden wy even tyd, om wat brood en oele te gebruiken. Deze plaats is berucht in de burgeroorlogen, en heeft ook meer bouwselen, dan menze openbare gebouwen. De eerstvolgende stad was Athy, met onfe., meer 4500 inw., aan de rivier Barrow. Hier was markt, maar ik haring op karre rye, hammen, groenten en vruchten, steenholen en turf, als koop, maanen opmerkte; - Tenens de dlyken van groote armoede.

Wy kwamen nu spoedig in de streek der steen, koolmynen; het graafschap Kilkenny is daar in zeer rijk.

Castle Comer was de eerste kleine stad in des graafschap. Zy heeft een rivine marktplaats en vonds de volke eenige goede huizen; in het algemeen de dlyken van tamelyken welstand. En maanen vele menschen op de been, de helft zonder schoenen. Ook rym gewet de helft der huizen, die wy by de aankomst en by het uit, ryden zagen zonder schoentenen.

Daar wy hier aankwamen zagen wy de fraay, woning van den Hr. Butler Wandersford, eize, naar der voornaamste steenkoolmynen. In

Leigh A. 180

The air without fog; - coal without
smoke; - water without mud; - the streets
paved with marble. Tot zakeer haapte maer
deze luffpraak der Bewoners van Kilkenny
op hurre Stad de waarheid behelzen.

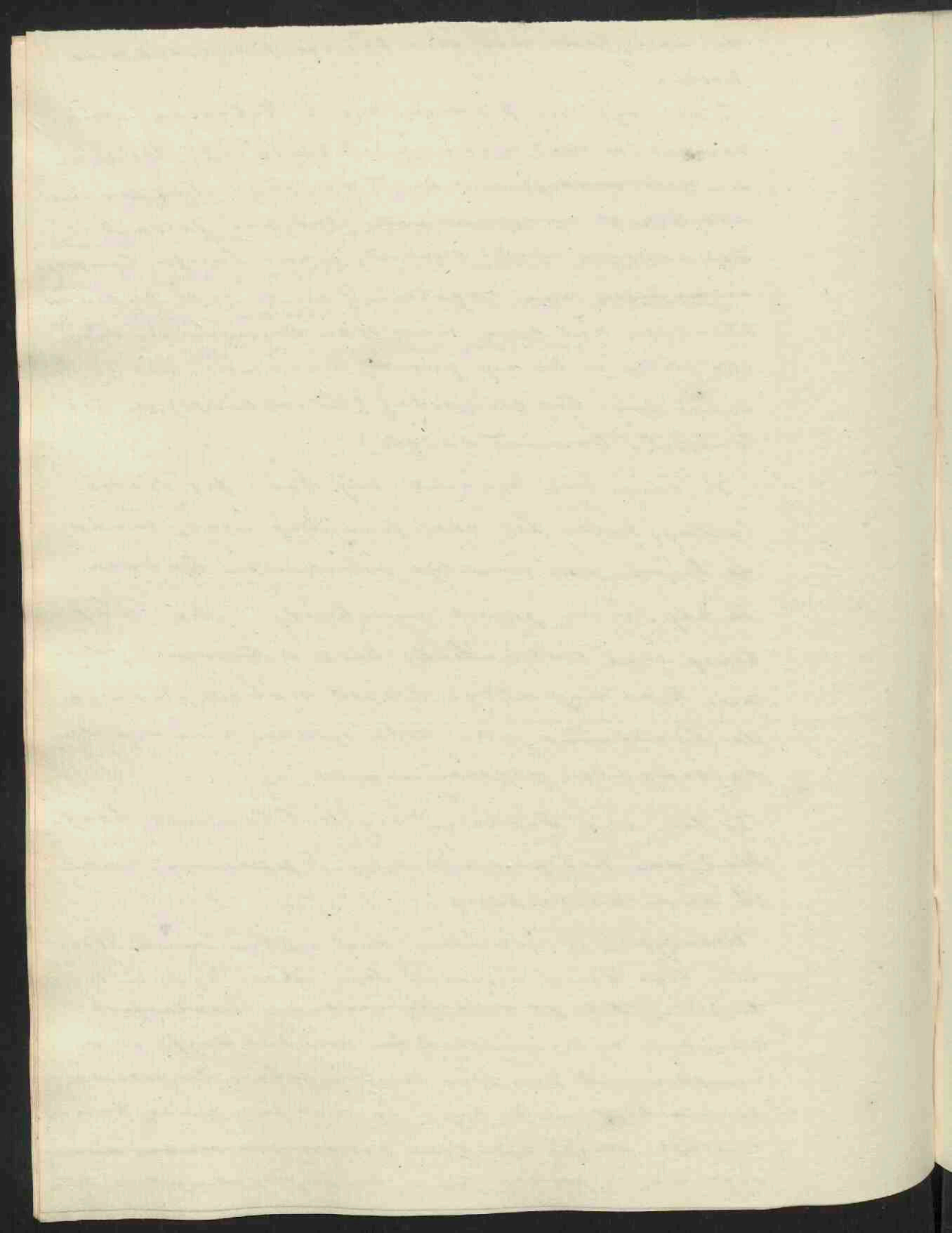
de nabijheid was eene fraaie protestantische
kerk.

Voor vijf ure kwamen wij te Kilkenny, eene
vry groote stad, met ongeveer 24,000 inw., waan wij
een goed middagmaal bereid vonden. Men beweert
dat deze de oorspronkelijke stad van Ierland is.
Het collegie wordt genoemd, waar Swift, Congreve
en anderen zijn opgeleid. Van de oude kerken en
kluusters zijn bijna niets dan bouwvallen over.
Wij vielen in het oop groote karnerven, het ge-
bouw voor het gerechtschap (Courthouse) en het
kasteel (Ormond Castle).

Te yenen ure kwamen wij door het dorpje
Callan, waar het zeer levendig was, maar
de huizen een armlyk voorkomen hadden.
Ik zag er een groot armhuis. Men was
besig eene catholische kerk te bouwen, die
men hier nog altijd kapel naamt, terwyl
de benaming van kerk alleen aan die der
episcopalen gegeven wordt.

Te tien ure kwamen wij te Clonmel, hoofd-
stad van het graafschap Tipperary, waar
ik deren nacht bleef.

Woensdag 14 September. Deze stad, met ruim 15,000
inw., ligt aan de rivier de Suir, welke haar in de
trekking brengt met de reekenen Waterford,
waardoor zij nammerkeloos handel drijft in de
voortbrengsels van deze zeer vruchtbare landstreek.
De marktplaats is ruim en met vijf goede huizen
omringt, enige openbare gebouwen staken daar
onder uit, en neder zijn er lange regelmatige straten

ten welke eindigen met de gewone Iersche hutten; want die zie ik in de steden zoo veel als in de dorpen. Vrolyke kinderen in tinnen, gekleed spelen voor de verbleven, maar de vrouwen hetzelfde vestrek met de manchen bewonen.

Connal is de geboorteplaats van Sterne, doch men weet niet het huis waarin de geestige man het licht zag niet aan te wyzen.

Een merkwaardig voorbeeld van inelgeslaapde rijk- verheid verdient opgetekend te worden. Er waanen in het zuiden en oosten van Ierland niet is gebruikt ge middelen van verkeer, toen in 1816 een Italiaan Bianconi ondernam die te verbeteren; hy begon met een karretje tot vervoer van reizigers en goederen, richte dit gematigelyk in door de gewone karren, legde een fusade en hervestegen; meerdersse aan, zoo dat hy eindelijk een geheel stelsel van wagentjes volgde; de behoefte van het land heeft daarop voort, ook aannemer van eenige post wagens op de groote wegen geworden is, en nu een groot vermagten vernooden heeft. Hy is eenige dagen geleden voor het eerst naar hier gekomen om zyn verband dat hy als gelukwisher verlaten had, als een rijk man mede te beraken, zyn roon achter lietende aan zyne uitpe- knende riken uitafrika te beraken; want hy heeft zelf aan de vaerman niet wien ik nietde gezegd, dat hy tegenwoordig 1293 paarden bezat, en er 60. Hendien nog 3 tot 400 in zyn dienst was.

Te nagen ure kan ik verstraken naar Cork. By het entroyen zag ik een schoon, groot gebouw; dit is een Lunatic Asylum, geheel nieuw opgetrokken, terwyl men het gebouw, dat vanper in de stad daarvoor ge-

[The page contains extremely faint, illegible handwriting, likely bleed-through from the reverse side of the paper. The text is too light to transcribe accurately.]

stond heeft, het een armhuis heeft ingerigt.

Bijzonder schoon is hier de landstreek, ook vruchtbare en tueltelbaar; nu en dan zag ik fraaie landhuizen. In het oop vallend zijn de boomen met schoone appelen beladen. Ik vraag aan den waerman of men die vruchten, welke onbetschikend naar den wop staan niet stoot? Hij zeide mij dat, hoe arm het volk zij, stalen hier niet gebruikelijk was; de wijzen in het veld, die men ter stand van een koolen stamper het stuk verkoopten, worden niet gestolen.

In het dorp Ardaraug zag ik de ruïne van een kasteel en een vrij nette catholische kerk. Men zag naegen vier en dan een nieuw gebouw met het opschrift "National School".

Claghreen was de eerstvolgende stad, een armlyke plaatsje met nog niet 2000 inw. Er werden toen eenige huizen gebouwd, en men bespoort de teele, nu naar vooruitgaande melkveest. Ik zag er een nieuwe catholische kerk, een kaseone voor school, en de ruïne van een kasteel.

Wij waren hier aan den voet van de Knockmalin. Daarna Mountain, een heerlijke landstreek. Reys reisden wij Michelstown castle, een groot nieuw gebouw van den Earl of Kington; wat neder neder wij door het stadje Kilmorth, waar het graafschap Cork begint. Het vierde Tunchan stierpt hier zeer schiedachtig tufken de heuvels, een brug versiert het landschap. Op een stile rots aan de rivier was de ruïne van het kasteel Cloughleagh, die zint boven het geboorte werkeft, niet ver van daar is Moon Park, een schoon landgoed van den Earl of Mountcashell. Fermoy, een stadje van 4000 inw., waar wij arriveerden.

[The page contains extremely faint, illegible handwriting, likely bleed-through from the reverse side of the paper. The text is too light to transcribe accurately.]

zans keuzen ligt in deze hennelachtige straat, en op de
hoofde boven de stad, 't is men een der takavuste vrouwen
wonderbaarst van Ierland. Er zijn verkeerden goede
huizen, melkvaarmerie winkels, en op de markt koestert
te heel levendigheid. Er is een zeer uitgestrekte
kazerne, ook een militair hospital.

Dere straken zijn vol van heidensche koninkeringen
en Druidische overblijfsels, waaraan ik natuurlijk
op myne vlugtige doortreide niet zien konde.

Wij keuzen nu op d'oor het stadje Rathcornea,
en verreefent door het dieppe Watergraaf Hill,
waar een vry nathe heek is, die, zoo men zegt,
de hoofde in Ierland op bebouwen grond is.
Zoo my de keuzen op g'af 1440 J. v'acten boven
de zee.

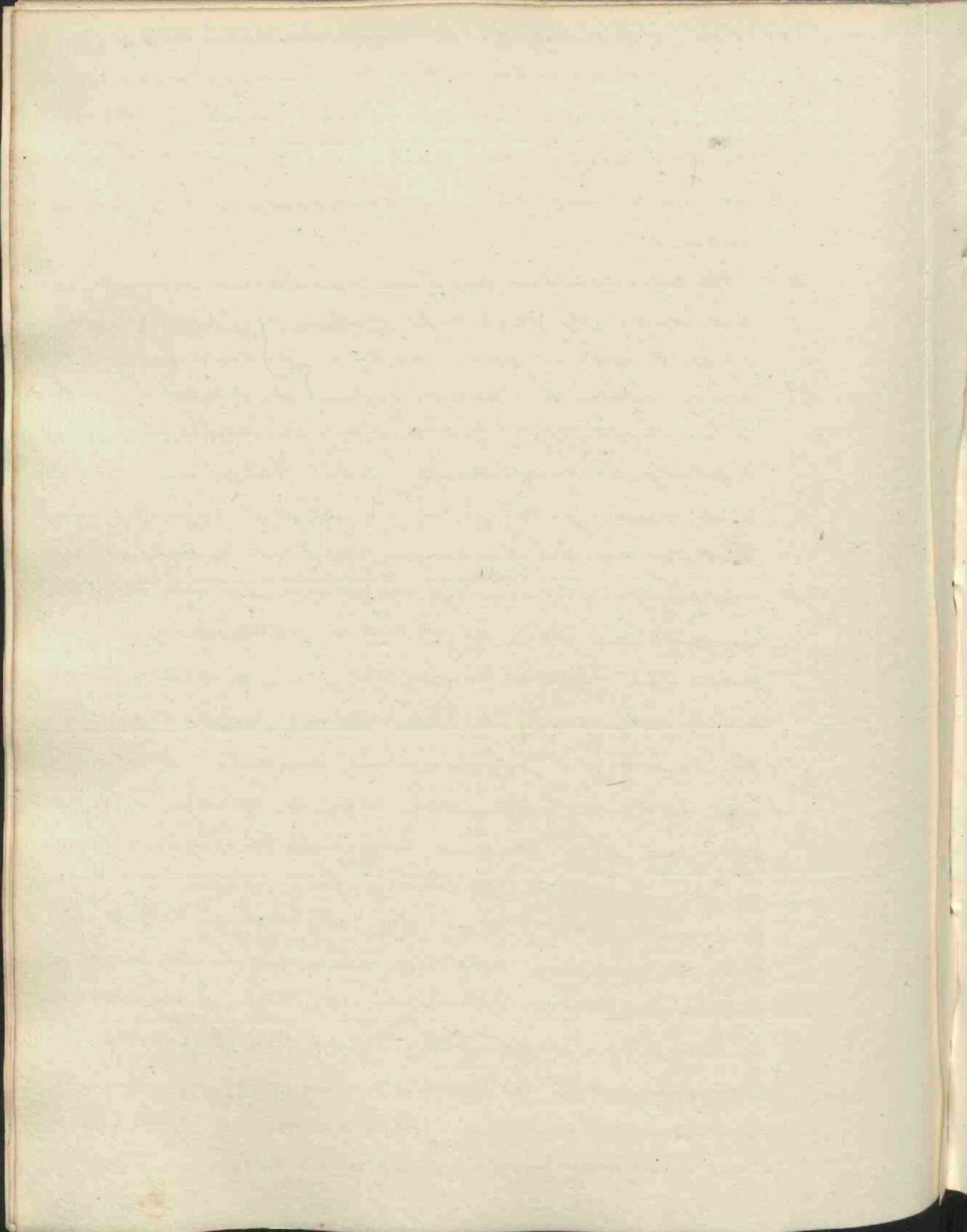
De laatste vier of vyf mylen voor wy aankomen,
men maekt boven myne verwachting schoon: de boou-
den van de breede rivier de Lea, tussch bekouwd en be-
plant, met landhuizen op alle de hoefden, leuen
een een heerlyke vertooning op. Te half vier uer
nu wy te Cork.

De tyd went kort ons van deze belangryke
stad, de tweede van Ierland, die meer dan 107,000
inw. telt, iets te zien. 't is een laetdruuen, die
ik dadelijk bekouwen, dooren middelke ik de straten,
die my van den aanleg en de regelmatigheid eenig
denkbeeld gaven. Door het overmelken der graach-
ten, die dere stad vreeser met die van Holland deden
vergelijken, zijn de straten by intrek breed. In de
nieren zij ik slecht, kleinse schepen, want de
eigentlyke zeekeuren is Cove aan den strand der

Cork union poor house.

Leeu ontrent twee uren beneden Cork. Ik
 zag de Staambank die de rivier over, naar, door
 konde er geen gebruik van maken. De uit-
 stekendheid derer haven, die de gehele Engelsche
 vloot konde kunnen bevatten, is algemeen
 bekend.

Ik bezocht het nieuwe armenhuis voor de Leeu-
 en, dat is de stad met eenige dorpen rondom,
 geheel nieuw gebouwd, en sedert 'tst maan-
 den in gebruik. Het vroegere Hebelijche armenhuis
 is nu verlaten; het staat voor de nieuwe in-
 rigting onbereikbaar. Men heeft mij door al-
 le de Zalen gebruyt, en ik konde mij overtuigen
 dat die onverschikwamen met de verwachting
 welke het uitwendig voortkomen van die schaa-
 re gebouw doet ontstaan. Men heeft in de
 gewoone opdeelingen van mannen en vrou-
 wen, gezonden en zwakken, zieken van alle
 lei soort; - jongens en meisjes. Voor deze
 ook scholen, plantsen om te spelen, enz., alles
 zeer ruim. Overal heerste mij goede orde
 en zindelijkheid. Het gehele getal beliep nu
 ongeveer 1800. Van het algemeene reglement
 behouden ik een afdrak, waaron onder andere
 voorzien wordt wanneer een arme „disturbedly“
 en wanneer „refractory“ verklaard wordt, en
 men weet mij de cellen waarin de zadenlijven
 geplaatst worden. Men zeide mij, dat alle ar-
 men worden opgenomen, doch niemand tegen zijn
 zin heen geplaatst, want zwijgen (volgrancy)

en bebedeld zijn in Ierland by de niet niet verbe-
den. De directeur (master) was zeer beleefd,
gaf my de inlichtingen die ik verlangde. Hyne
vrees dat men spoedig overladen zando zijn,
dewyl het verblyf in dit huis niet beter is
dan in de hutten der arme Ieren, betreedt hy
met de bedenking dat juist de Ieren zeer
ongearne kunne vyheid verliezen, welke
hier hun niet kan gelaten worden; dat zy er
grootte schade in stellen om in het armhuis
te gaan; en dat zy niet armer kunnen word-
ren en dus niet ligt gevoopt worden onse-
Hemming te zachen. Het was reeds een goed
Zaaken, dat men van 23,00, het welk totaal de
bevolking reeds geklommen was geweest,
op minsten dan 1800 was verminderd.
De maatzijlkeid om de armen kemp te hou-
den, dat ook vereischt werd om niet overla-
den te worden, was tal ryf toe niet groot.
Men had slachter tweingen die rampen en
keid van belang konden verrigten. Men
lies hen stenen breken, den grond voor het
gebouw gelyk maken; - ook in het huis was
vooral voor de vrouwen veel werk te ver-
rigten. Dat de kosten zeer laag waren ont-
reinde hy niet. Eene gedrukte rekening
konde hy my niet verschaffen, het huis was
niet te kort in werking; het gebouw had
reeds over de 20,000 L. gekost, en men bene-

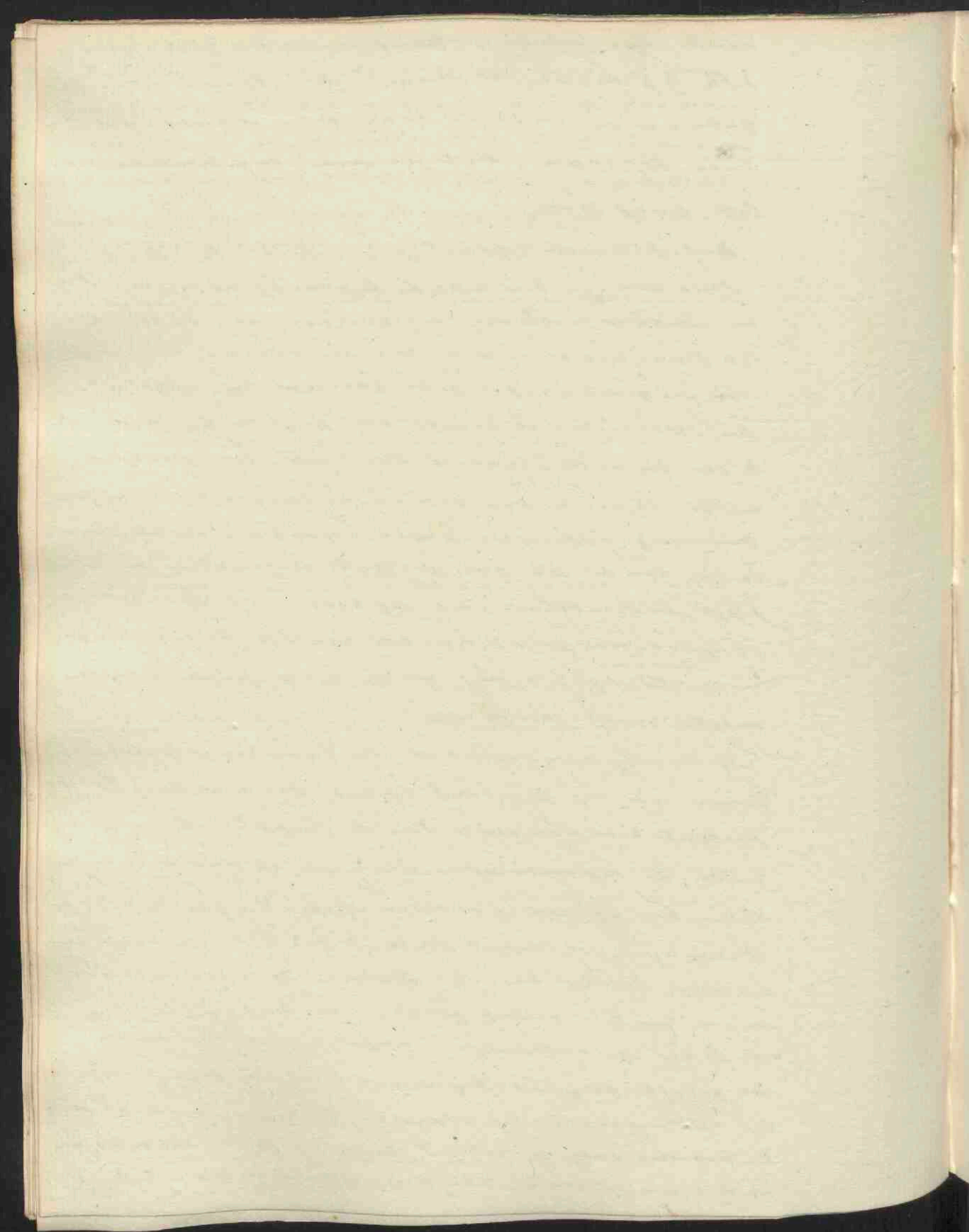
Walfen een voorlop der Commiffiaris is door
mevrouw Lept. uitgekomen, maanen naar de 130 arm-
huizen, welke walfen de wet, in Terland maeken
gebouwd worden, neest 81 jaer, en godelicht
verklaard om armen te ontspanen; en aan het
eind van den kerst zullen er 100 jaer, te
zamen kostende 1,150,000 L.

hante, dat het onderhand door een genomen op
 1 lb. 9 p kwam te staan; de uitgaven voor het
 gebouw en voor de Beambten daarvoor
 niet begrepen. Dit kwam my verspreiden
 lyke hoop voor.

Het huis is voor ruim 2600 ingeprikt.

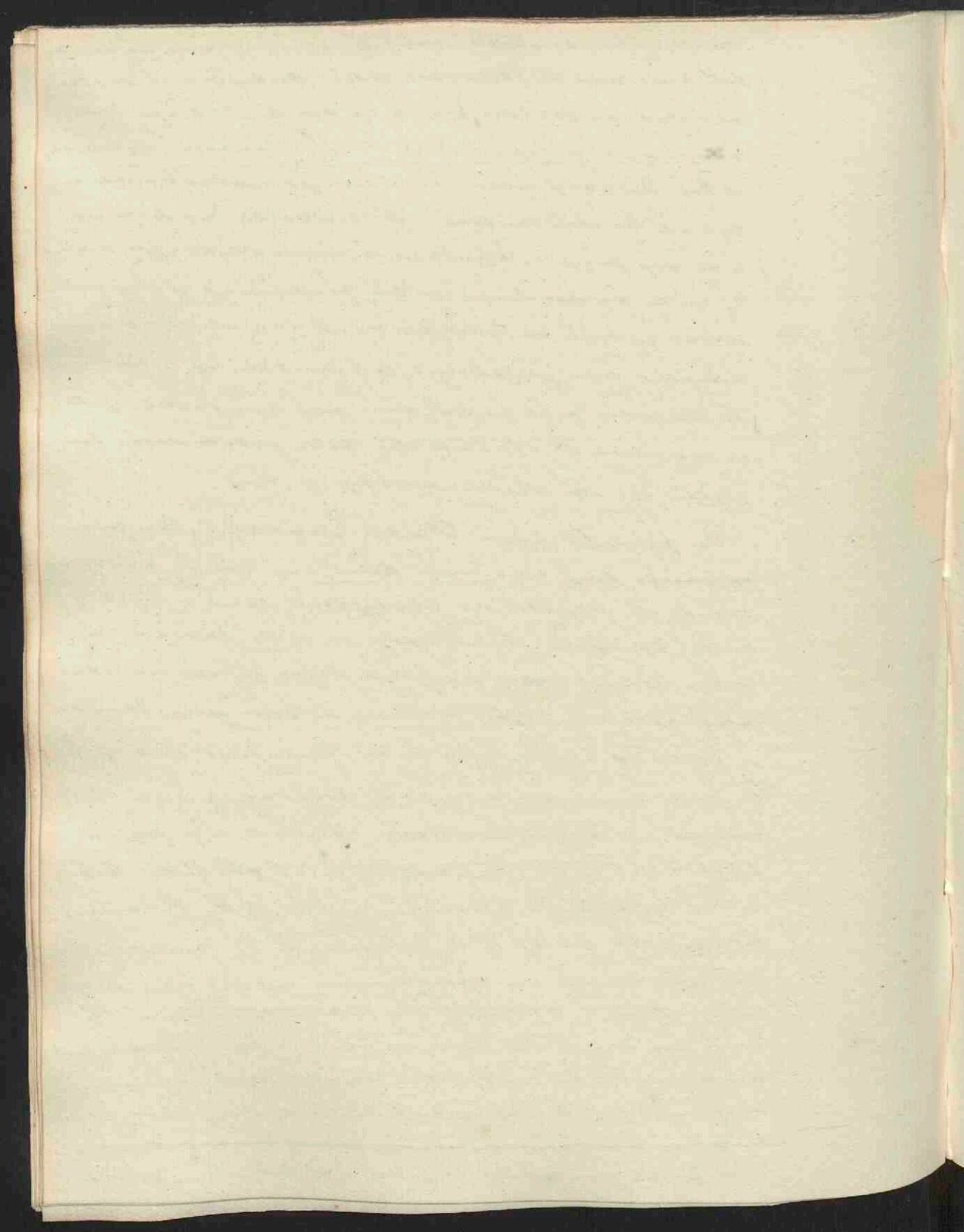
Hiet men van hier wat de begraafplaats van Pa-
 ter Mathew welke men my zeer raamde. Zy is werke-
 lyk fraai met bloemen en Struiken versierd, waartuf
 zeken een groot aantal gedenkteekenen zyn opgericht.
 Men stelt er, zoo ik hoorde veel prys op hier begraven
 te worden en de plaats behoort aan dien geestelyke,
 welke ik een andere redenen verlangde te laten konen.
 Ondermy ontmaette ik een begraafenis en vernomen
 te my dat die van geen geestelyke vergered, en van alle
 plegtigheid onthout was. De kist werd onbekend ge-
 dragen en een groot aantal geringe brogers in ge-
 woone slordige kleeding, eenige in een paar rytuyfen
 volgen zonder eenige orde.

Th bezocht vervolgens een der vrouwenkloosters,
 waar men my gezetelyke toeliet. Het was het Saints
 Presentation Convent. Van de Superieure en een
 Zuster, die my ontvingen, vernam ik dat deze orde
 byzonder Iersch is, en door Miss Magle in 1777 ge-
 sticht; zy is uitsluitend bestemd dat het ondermy van
 meisjes. Tot dit klooster behooren 21 zusters, maar
 van er nu 4 in andere plaatsen werkzaam waren.
 De 17 overige ondermyen, dazelyk, 600 kinderen
 de gelofte geschiedt voor het leven en besat welke
 men opsluiting in het klooster. En zyn nu reeds 40 klous-
 ter van deze orde in Ierland, bovendien een in Madras, en
 in Demerara, een in Newfoundland en een in Man.

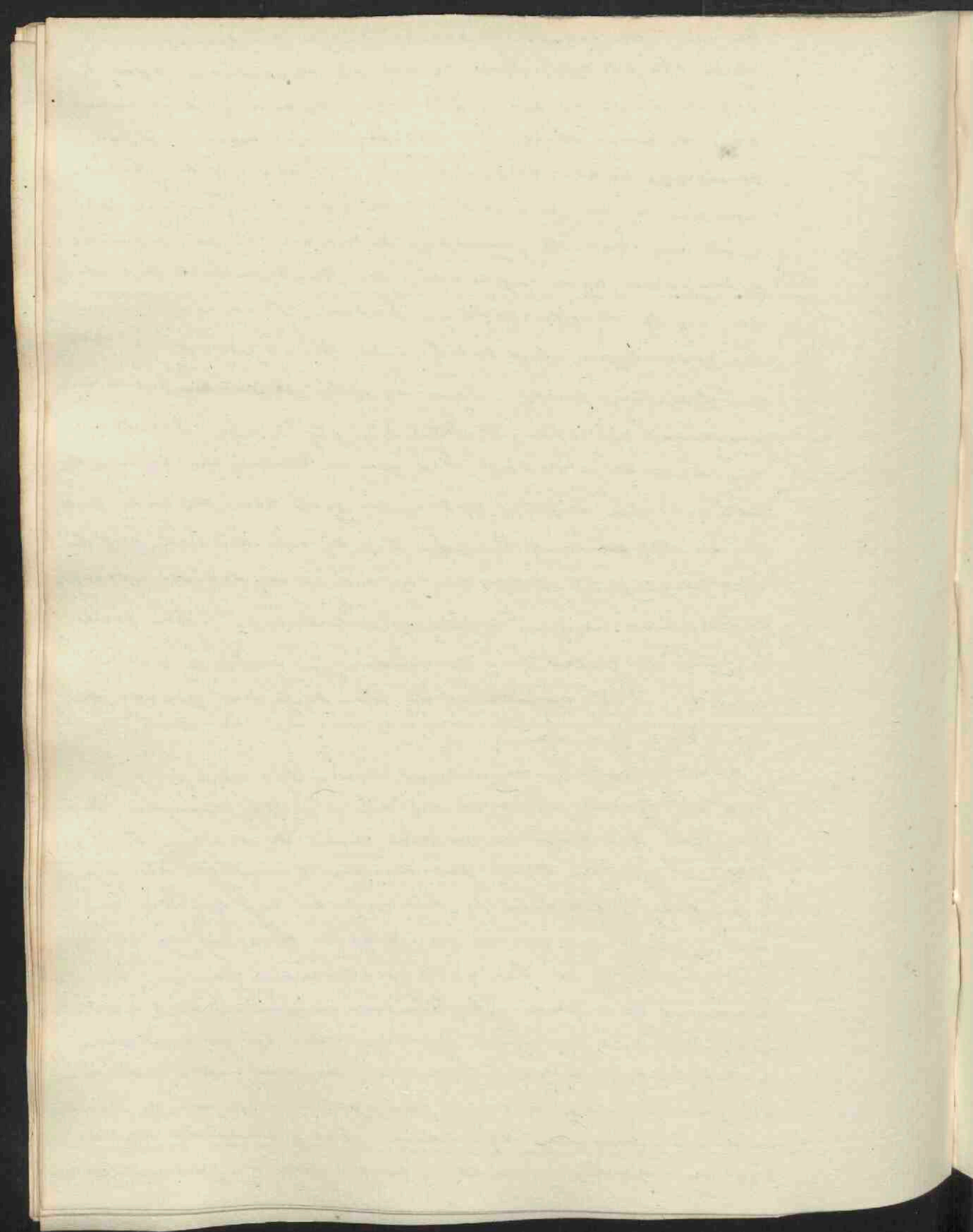
Chester. Het klooster vanarin ik was it was anders dan
 het huis van de Hektores volke. De huis, met een ten
 net, dat een schoon gezicht op het land heeft, is de
 voorname uitspanning daren vrouwen, daarmax
 is het kerkhof maar hare voorgangsters rusten en
 zy ook rusten zullen. De zuster, die my dit deed,
 was nog jong en blybaar een zeer liefhafte vrouw.
 Zy zeide my dat haar vader protestant gemaakt was,
 en dat zy niet onedelijker vaud dan elkanter and
 verschil van godsdienst te respecten, of te haten.
 In konde niet anders dan met hoogachtung de
 re vrouwen beschouwen die haar gehale leven toe
 wyden om in stille nutty te zyn.

Ik ging ik naar Pater Mathew. Een groot
 opschrift hing aan zyne deur, om aan te kondigen
 dat hy de Apostel der Matigheid, daar te vinden
 was. Zyne deur stond open en in de voorkamer
 zaten eenige lieke aan sene tafel en een aantal
 meest zeer armelyke mannen en vrouwen stonden
 in een kring. Men ontving my zeer vriendelyk, deed my ne
 de plaats nemen aan de tafel, en kort daarop kwam P. M.
 zelf die pas kort te voren van Limerick was terugge
 keerd, waar hy een matigheidspreek gehouden had.
 Hy gaf my de hand, verheugde zik, zeide hy, dat vrees
 behingen ook belang in de recipering der matigheid
 helden, en belofte my behalpsaan te zyn om tylanderheden
 bevoontrent en betrekking tot Ierland te vernemen. Hy
 wende niet van tot de schaar die rondom stond, sprak hem
 eenige woorden toe ontrent de verpleging die zy vonden
 aangaan, vraag hem af of zy werkeljk daer toe gezegd waren
 en op hun bevestigend antwoord deed hy hen verlaten
 en de gelofte van ontbinding van alle bedwelende dron

kan hem Campreano verzeggen. Dit is hetgeen men noemt
 "take the pledge." Toen zy waaren opgetaan leede hy
 elk de hand op het hoofd met nazegging ders waer-
 den; de heere Herke u in het nakomen van een zoo
 gewigtige en zoo heilige belofte. Toen werden hunne
 namen in een groot boek opgetekend, en aan elk
 werd een kaartje, waarop de naam in een gedrukt
 getuigenis was ingevuld, ter hand gesteld tot bewijs
 dat zy de belofte gedaan hadden, benevent een meta-
 len gedenkpenning tot hunne herinnering. Zy beta-
 len hiervoor niets. Twee of drie personen zag ik hem
 verstaand afwijzen, de kamer uit duwen met bevel
 zyn huid te verlaten. Dit waren lieden, die hunne be-
 lofte gebroken hadden; zy konden zich zeer ten nedergele-
 gen en val bewaaren. Eindelijk liet hy zich beneventen, gaf hem
 zene vermaning en liet hem op nieuw de belofte afleggen.
 Ook hunne namen werden opgeschreeven. Men zeide
 my dat het getal van de zondaren zekere gering
 was; en P. h. opsteltelyk de handing van groote streng-
 heid tegen ^{hen} aannam.

Hy nastigde my vervolgens binnen het kam, waan ik
 ook zyn broeder vond, en wy zamen koffy dronken. In ver-
 gaan nu dat twee minn. vier jaren, de bisschop P. h. had
 uitgenadigd om tegen het misbruik van sterken drank
 te prediken; dit deed hy met yver en had spoedig zoo
 veel invloed, dat hy als van zelf de apostel der matig-
 heid geworden is. Het rijk is algemeen benevent en dat
 misbruik af te keeren, en zoo als ik gezien had, werd dit
 op de eenvoudige wyze volbragt. Het kants met geen
 godsdienstige belydenis zamen, hervonden zoo veel
 als catholicken worden aangeprezen, en zy komen
 ook manijveltyg tot hem. Het geheel is blybaar
 vyf millioenen der acht welke de bevolking uitmaakt.

ken, outkonden zich reeds, naar alle sterke dranken,
ook naar bier. Het verbruik der whisky is naar
11 of minder dan $5\frac{1}{2}$ gallons gedaald, vele brou-
werijen zijn gesloten. De belasting op de sterke
dranken heeft in de vier laatste jaren 800,000 L.
minder opgebracht dan in de vier vorige. Door het
beipansen van honderd duizenden ponden sterling
die het arme volk te roken voor die schadelijke
drank besteedde, komt er meer welstand; ook
meer zedelykheid en knuislyk geluk. Er wordt byna
niet meer gezocht, de gezegthorren gaan dierlyk
noorby zonder aanblijven; de gevangenen zijn
reeds minder gevuld. Dit alles vernam ik zeer vly-
tig, want P. M. werd almeder beneden verwacht, maar
eens niemant tebaan door hem opgenomen in de gro-
te vereeniging. Tot myn nader onderscript behoren
ik naar hem afdrucken van eenige stukken welke
voor de hand lagen, en hy gaf my een rymer seene
tariffen mede, die my in een buskenkast een paar
geschriften over dit onderwerp oprocht in mede
in naam van P. M. aanbod, in een van welke
ik niet felangstelling zijn met gelykend portret op-
waakte. Ik was over dit bezoek ten uiterste voldaan,
en ik haerde toen vol bewondering voor die
man, welke zoo eenvoudig, zonder eenige aanma-
king van heilighed, oeffenighed, zelf, met van ne-
derighed, maar als de man van het volk, de vrieden
van zyne landlieden, met een heilzamen invloed
oefent. Voor de overige byzondereheden kan ik my
tot de gedrukte stukke, verwijzen, daar de tyd my
niet toelaet de zaak hier omstandig te behandelen.

Ik heb dikwijls, ook in armlyke dorppes, het opschrift
gelezen: Temperance reading room, - Temperance
entertainment.

De Hr. Ball heeft my naderhand gezegd, dat
de Kwakers het meek der matigheid, dat nu zoo
gelukkig schijnt te slagen, eenigzins hebben verworven,
zy hebben, even als in Amerika, genootschappen
opgericht, doch die bleven in een klein kring be-
perkt tot dat Pater M. begon te prediken.

Alles dit nu, want het hangt met de vooruitgang
op duurzaamheid deren volkerverbetering samen. En
normen zich nieuwe gewoonten: de Textaralest, zoo
als men ze noemt, normen gezelschappen, zy hebben
kaviers, waar zy des avonds byeenkomen, kaffy en
thee drinken, tijdschriften en boeken lezen; hier in Ken-
den zy niet zongefte; vele die niet lezen kunnen,
verlangen het te leeren; andere vereenigen zich
met hen die lezen kunnen en hun voorlezen. Een nieuw
vermaak vindt groote byval, de muziek. De ma-
teijheidsgezelschappen oefenen zich, hebben hunne ei-
gene meesters, normen eigene orkesten; zoo dat de
opkomst van volkscultuur met de matigheid
samenhangt. Dit alles schijnt grond op te leveren
om duurzaamheid te verwachten van dit nieuw
verschijnsel van matigheid onder de kroepers van on-
matige Ieren.

Donderdag 15 September. Ik had gisteren op myne
wandeling de stad Cork en hare omtrekken reeds be-
wandeld; ik deed dit op nieuw dezen morgen op den voet-
wager gezeten die my naar Killarney bracht, en die te
half negen afreed. Vele straten zyn zeer breed en met schoo-
ne huizen bezet; er was veel levendigheid van rytuinen
en voetgangers; zoo dat men den indruk van een
groote klassieke handelsstad bekwaam. Daarby val-
len vele buitengewoon prachtige openbare gebouwen in
het oog. Ik had er gisteren reeds eenige opgemerkt, nu
zag ik nu het gebouw van het Geneefthof (Court house)
en de geneefmijster (County-goal en City-goal); dese
indeed veel te schoon. Men moet, dunkt my, voor de
misdadigen goede paleizen oprigten; dit doet men in En-
geland en Ierland maar al te veel.

De omtrekken der stad, waar de heuvels aan de breede ri-

Sept. 18. 374.

xier, de Lea, overal met gebouwen en woeningen ver-
tield zijn, vooral my Britangewoont.

De weg ging door eene schoone landschap, nu en
dan naby de rivier; wy kwamen door het stadje
Ballinacally, waar eene groote kazerne is; vervol-
gens door Muirroom, waar de markt plaats van altyd
het was, doch de hutten rondom, o hoe arm! Men
dan ziet men fraaye landhuizen, verblyven van
ryke families; hier en daar op verre afstanden
grootere landhuizen, (farmes); doch overal is
het land bewoond door arme lieden, wier verblyven
overal hetzelfde voorkomen hebben. Eene ruïne
van kastelen, maken het sehildersachtig. In een der
geringste dorppes las ik het opschrift: "Total abstinence
reading room."

De weg is onverbetterlyk goed; zoo my de voerman
zeide words die hier onderhanden door het graaf-
schap.

Wy kwamen nu in tonge en kalle bespitreden; het
land was toch meestal bebouwd met graan en aard-
appelen, of tot weide aangelegd. Hier was veel turf.
De haver stond nog te veel. Op het grasland zag
ik veel kalk.

By het staete Milstreet werden de bergen schooner, ik
zag eene ruïne, en zoo men zegt zijn hier ook te-
mels en Driidische overblyfsels.

Wy reden naby een huis met munten aangelegd, een
vroom in het bosch gespen. De voerman zeide my
dat het Rathman genaamd was, vroeger een land-
huis geweest was, en dat het gedurende tien of twaalf
jaren tot verlyf getuiche had aan manniken van
Lathroppe; welke nu zes jaren geleden van hier naar

Leigt P. 360.

Guide of Killarney.

Op een der hoefden aan de zijde van waar ik ben
aankomen staat een kasteel in den anden smaak,
met torens gebouwd, Fleet Castle genaamd; dit is
naar ongeveer twintig jaren door den Hr Coltsman, die
al daar grondeigenaar is, gebouwd, en Sedert nooit
meer bezocht. Guide 14.

het graafschap Waterford verhoord waren.

Ik zag in deze streken veel kalk branden; de steen, daarvoor waards byna overal gevonden, en hier gebruikte men turf als brandstof; gisteren zag ik zo met steenkool branden.

Ruin te drie uren ben ik te Killarney aangekomen, een vrij klein stadje van ongeveer 8000 inw. bekend en bezicht tot zake van de meeren en boezem welke deze plaats als eene der schoonste van Ierland doen beschouwen.

Ik ging herstond met een gids om, zoo na de tyd taelsiet, nog leden te bezichtigen. Ik reed met een karretje voorby het schoone landgoed van Lord Kenmare, de voornamste eigenaar van Killarney, naar het lagere meer; ten plaats waer eene nieuwe berg, de Victorie, gebouwd is. Hier vond ik een zeer smal bootje met vier roeiers geresd, die mij naar de voornamste punten van het meer brachten. Er had juist eene hertejagt plaats gehad (Stag hunt). Ik kwam te laat om die te zien, doch als een gevolg daarvan was het meer met bootjes vervuld, en waren op vele plaatsen aan de oever gras- en schapen die in daartoe bestemde hutten (cottage) en meer nog vrij onder het gebaante middagmaal hielden; hetpeen eene zeer levendige vertooning oplevende. Men weet mij daaronder de familien van James O'Connell, broeder van Daniel, van Mr. Croxin en anderen, welke gaederen en woningen rondom het meer hebben; want vele ryke familien, kanden althans een gedeelte van het jaar, hun verblyf in dit schoone land. Van de jagt heeft men mij verhaald, dat het hert verruigd werd door de honden, die het

[The page contains extremely faint, illegible handwriting, likely bleed-through from the reverse side of the paper. The text is too light to transcribe accurately.]

in het meer drijven en daar al zwaaiende ransgen.
 Wy kwamen de boot open waarin het hert en de
 honden zigt bewaarden. Men had het hert geblijndmaakt
 en de pater byeengebonden; de honden lagen er nu
 rustig naast. Het is de gewoonte het hert dan naaghen,
 den dag weder in vryheid te laten; slechts zeldzaam
 wordt er een geboort.

Het lagere meer (The Lower Lake) maar op ik nu
 naar heeft een vry groote uitgestrektheid; de twee an-
 dere Turk Lake en The Upper Lake zyn aanmerkelijk
 veel kleiner. De omliggende bergen, de hoogste van 3410
 vooten hoog, de ratten in veruulende gebaante, de ei-
 landjes, het zeer veelbarige en afwisselende gebaante; hier
 en daar ruinat van kastelen en kloosters, maken de
 schoonheid der Meeren van Killarney uit, die inderdaad
 op den beschouwer een zeer aangename indruk ma-
 ken, al is het ook dat men elders grootschen en bewell-
 ger natuurtonaalen gezien heeft. De byzondere be-
 loof ik niet te beschryven, dat kan ik in de beschryf-
 des vinden. Alleen het myne herinnering vermeld ik de
 punten die ik bezocht: Het eilandje Inisfallen en draag-
 de overblyfsel van het klooster, maar in 640 de heilige
 Dickill als wat; - de plaats aan de rots genaamd The
 bed of honour. Soms de veelbarige ratten, hier
 en daar zeer hoog, naar de Bay of Gleng, waar een
 wandeling, banken van waar men schilderachtige ge-
 zigten heeft, en een hut waer de reizen met zyn
 honden kan, alles door Lord Kilmare aangeleijt is.
 Naar Dinis Island, maar tusschen hoop en dicht geba-
 te, onder anderen de fraage arbuit, eenkant een hut
 voor de bezoekers gebouwt is. Op alle deze plaatsen waren
 nu gezelschappen. Wy kwamen toen in het Turk Lake, en

Als gewoonlyk heeft men, tusſchen deze matſen twee
daar een echo; de grès vliet dan op een honen die by
naar dat oogmerk had medegevoelen, hetgeen een
zoo goede uitwerking deed.

na hierop wat rondgezagen te hebben, keenden wy terug
naar het Lower Lake. De doornaat leent zich schied
desachtige punten, op. Myn gids, noemde my nu een der
bergen die ont omtrent; verzoegens ook de namen
der vele rotsachtige eilandjes in dit grootse meer,
welke, even als vele punten, aan den oever, ontleent zijn
van wonderlijke vormen, en gelijkenissen, en waaraan ook
verhalen en overleveringen van de oude Iersche historie
verbonden zijn, met name van een der koningen O'Dono-
hae. Een der rotsen in het meer heet O'Donohoe's prison.
In lande aan het eiland Ross, waar een groote ruïne
van het kasteel van Deswelders, naan staat, hetwelk men
ook bemerkt dat door den genaemden kamp bewoond is
gewest; doch waaraan zich ook historische herinneringen,
hechten, byzonder van een hardnackige verdediging tegen
Cromwell. Een der kanonnen, waarmede hy het be-
zocht wordt hier nog bewaard. De muren zijn dik
met klimop begroeid en van het hoogste punt genot
men een mooi uitzicht over het meer. Het eiland is met
een brug aan het vast land gekiecht. In wandel-
de van hier terug zeer voldaan van hetgeen ik had
gezien had.

Vrydag 16 September. Met een jong reuiger uit
Londen, den Hr. Dester, handelaar in diamanten,
ondernam ik dezen morgen een togt in de omstre-
ken; dezelfde gids die my gisteren vergezelde, was
onze leidman. Wy begonnen onzen togt op een
karnetje naar landsgebruik; dit bragt ons eenige
mylen ver in de richting van een bergengte welke twee
reeksen van heuvelen scheidt, de Gap of Dunloe ge-
naamd. Wy begonnen ons daar tuschen den Holly moun-
tain en den Bull mountain, en vervolgden te voet onzen

[The text on this page is extremely faint and illegible. It appears to be a handwritten document with multiple lines of text.]

weg die stiler werd, terwijl de rotsen wilder en enger
 werden. Een meentje tusschen deze hoopen wordt het
 Black Lake genaamt. Hierin heeft Saint Patrick, de
 Apostel van Ierland, de laatste stroom gebannen,
 en nu zijn er in dit land geen meer. Over den Pas
 kwamen wij in de zongenaamde Black Valley, wel-
 ke Mrs. Hall, de beschryfster van Ierland byzonder
 bewondert. Daar het bosch, over een rivierstroom met
 twee schitterachtige bruggen, alles raam door een
 wild en schoon gedeelte van deze bergstreek kwa-
 men wij te een uur aan het Upper Lake, waar ons
 een boot met vier roeyers wachtte. Dit is werke-
 weg het kleinste, doch terens het wildste der drie
 meeren. De rotsen zijn hoog en styl samengehoort
 andere fraai met boomen bepraaid; de rotsen,
 tusschen eilandjes zijn byna alle met schoone struiken
 bedekt. De kleur van den herfst en de van die
 door de wolken brak maachten dit toneel inderdaad
 verrukkend. Een der hoogste beren rotsen wordt
 Eagle's nest genaamt, en werkelijck leest ons de
 gods een klone of grot waar in jaarlyk de ad-
 laars nestelen. Men ziet ze hier menigmaal;
 doch ont viel dit niet te kenst. Een smal en
 hangend water voert naar dit meer naar
 het middelste of Turk Lake, waarop ik my
 gisteren reeds, beronden had. Een 200 roeyen,
 wy uit dit in het Lower Lake, waar wy in de
 Bay of Glena landden en van de medegebragten
 voorraad middagmaal hield den. Dit bertand
 hoofzakelyk uit salm die in het meer gevangen
 was en welke men aan stakjes, gestoken naar het
 vuur half kochte en half braade, want men
 beruchtige hem steeds met water. Het vuur

Wij hoorden en zagen hier een man op de Iaruke
bagpipe spelen, welke van de Schotsche reukhilt,
By de eerste is een afranderlyke blaasbalk,
welke in het muzikwerkting wind brengt,
die dan door de ruyfert beitsund de toonen
voortbrengt. Die blaasbalk houdt de speler
geheten onder zyn refter arm. Aan de Schotsche
is een zak met de pypen die de toonen voort,
brengen verbonden. Deze wordt staande en
gaande bespeeld.

Guides 92.

Alle deze punten zyn aanteekend op het kaartje
in den Guide p. 42.

Guide 75

wordt van arbutus gebruikt en met een arbutus
takje besproeid men den zoolen, welke, zoo men be-
meert, hierdoor een byzonderen, geur verhoogt.
In zonde gezegde zijn dit te gelooven zoo goed
smakke by my; doch de wandeling kan er
wel toe hebben by georagen. Na het eten van
nen rug nu over het Lape meer naar het Ierland
Rof; de wind was opstaken en my verwonder-
den ons over de hooge golven. Ons karretje
was intusschen omgereden en wachtte ons by de
ruine van het kasteel, dat ik gisteren beklam.
Wij reden nu vlieg naar de ruine van Au-
crust Abbey welke zeer schoon is. Van het gothi-
sche gebouw zijn nog muren en resten blyven
staan, zelf, nog geheel zalen en trappen; die
alles is nu weelderig met klimop, struiken en
blaemen begroeid. De klooster gang rondom
eene kleine vierkante plaats, schijnt veel onder-
dan het overige en is nog valkamen in gaaden
staat. In het midden van deze plaats staat
een zeer groote pijnboom (yew) welke haar
geheel oortekaduw, en blykbaar van hooge
ouderdom is. Wij waren hier in het park van den
hr. Herbert, dat groot en fraai is. Men is bezig een
nieuw huis te bouwen; doch my kwam noch het
punt dat hy geboren heeft noch de vorm van
het huis zeer goed gekoren voor.

Ons bleef nog een punt te bezoeken, naamelyk
de Turk cascade, aan het middelste meer. Zy over-
troef myne verwachting. Zeer bevallig is het ma-
ter breed over de rots verspreid en handom
verliezen sparren en andere boomen te plaats.

[The page contains extremely faint, illegible handwriting, likely bleed-through from the reverse side of the paper. The text is too light to transcribe accurately.]

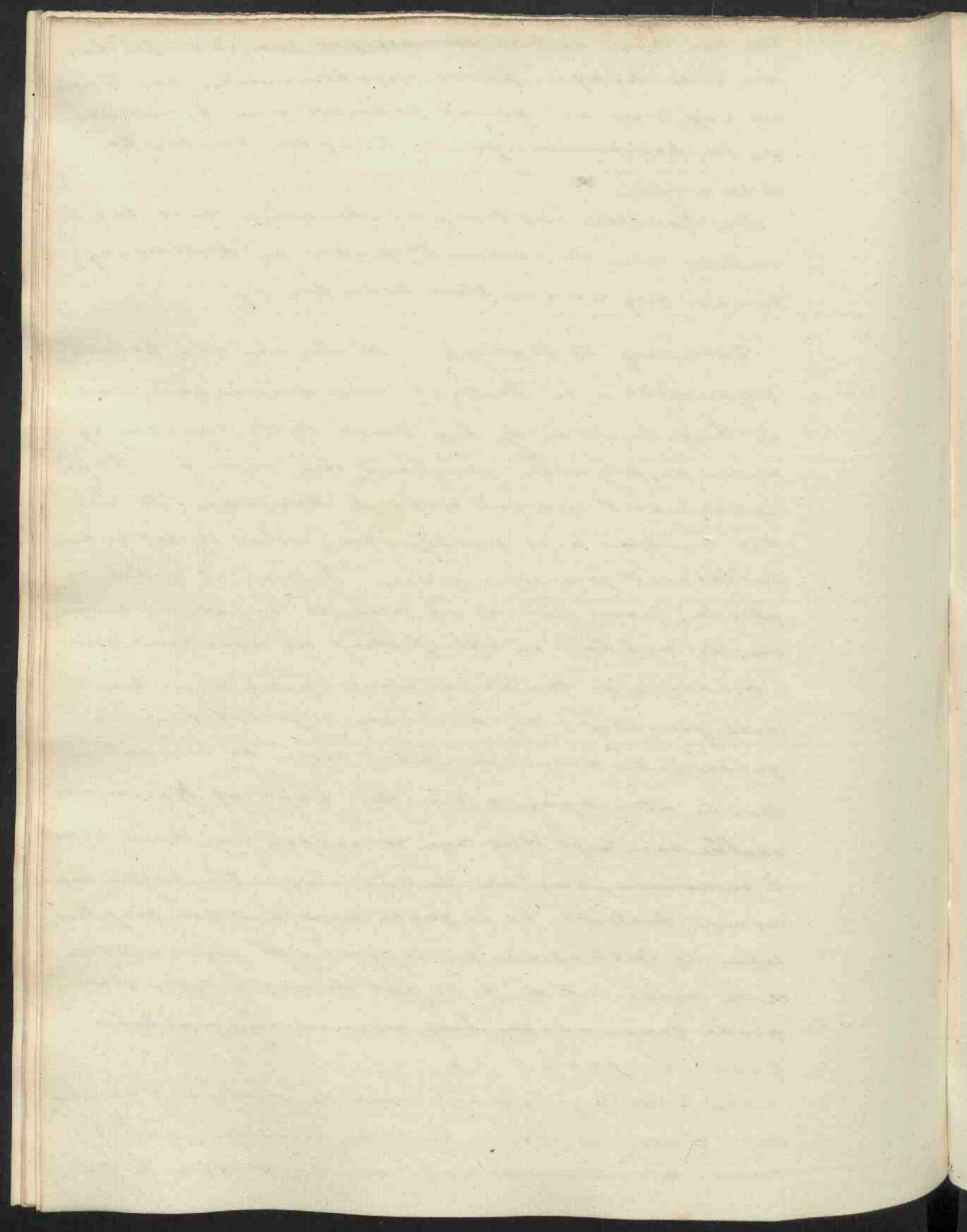
Wij 4yn langz de twee aangelegde wandelingen tot
een heel hooger punt opgeklimmen van waer
wij nog eens een groot gedeelte van de meene,
en de hen omringende heuvelen konden be-
schouwen.

Men heerde wij terug en kwamen met het
vallen van den avond weder in Killarney,
waer wij saam thee dronken.

Zaterdag 14 Septemb. De heeren van Killar-
ney worden in Ierland zeer bewaerd; ook
in Engeland en op het vaste land worden zy
onder de plaatsen gerekend, die men ons hanc
fchouweid waard acht te bezoecken. Ik wil
dit oordeel niet tegenspreken, want ik heb zo me-
uitstekend genoege gezien. Indien ik echter ver-
gelijken moet zoud ik aan de Engelsche meene,
om de ryfheid en afwyseling de voorkeur geven.

Omtrent de landeigenaart sprak men hier
zeer gunstig; zy bewonen meestal hunne
goederen en duen veel goet aan de inwoners.
Baren alle naemt men den Earl of Kavanagh,
welke men zegt dat 4yn vermogen naar ruim 40000
£ inkomen jaarlyk grootendeels ten nutte der
armen bestoet. Er is goede verstanthouding tus-
schen de Catholike en hervormde eigenaart en
zelfs reide mij de gods, dat de geesteliken der
beide gezindheden hier vrendrappelyk
taam omgaan.

Men heeft my hier ook naar de Matigheid gespro-
ken. Dater Mathew heeft de bewoners van Kil-
larney algenoe bewogen om de belofte te daen,

Taen hy eens redeverving daarover gehouden had, trad de honorabelle William Broome, broer, der naar Lord Kenmare, en lid naar het parle- ment voor deze stad, tot hem en betimpde, dat, haeruel hy zelf geene belofte behoeft te doen, dewyl hy reeds voor lang zich aan matigheid gewend had, hy evenwel, om het voorbeeld te geven, de belofte wilde af- leggen. Hy knielde dus neder, en met tranen in de oogen omarmde hem Parker Mathew. Hierop knielden 5000 omstanders neder en legden alle de belofte af, welke zy sedert naauwgezest vervullen. De reizigers zieden my, dat zy ook de artsen behoorde (slechts een der 8 uitgeroofd, die toch niet anders dan nu en dan parker dronk). Vroeger, zieden zy, dronken zy aankomend whisky; waren arm, ontvreden, hadden veel streef onder zich en in huis. Nu onthielden zy zich, en als de reizigers hun eenige schellingen gaven gaven zy elk met zyn aandeel naar huis, kochten en brood voor, dronken met hunne vrouwen en kinderen koffy of thee. Zy waren nu bitter te vreden, gezonder, hadden geheel geen streef meer en konden zich behoorlyk kleden. Inbedaad was hun voorkomen en gedrag zeer ordentlyk.

Om zeven ure verliet ik Kellarnoy, een lehaer naar bedelaars knielden de reizigers om hun aal- maeren af te porten; dit is niet omdat zy hier

Sept. R. 143.

Sept R 143

armen zijn dan elders, maar omdat dit een
 hand beraep hier voor deeligen is. Men is bezig
 een armhuis als een paleis te bouwen; dus
 dat zal de bedelvaart niet doen, verminderen,
 ook op weg werden wy telkens door kasellen,
 de kinderen vervolgt.

Onze weg ging veel door bogt, dat zijn
 heuvelen, waartus men hier en daar turf
 haalde. Castle Island, een oud stadje, waar
 goed gebouwde kasernen, ook andere openba-
 re gebouwen in een volkomen staat van ver-
 val waren. Tot hiertoe hadden wy met
 een van Bianconi's Cans gereden, hier be-
 kwamen wy een gewoone Mailcoach. Over
 aannemerlyke huften naar Abbeyfeale. Steeds
 veel bogt, welke toch meer en meer bebouwd
 worden; men graaft ze af, maakt ze droop en
 bewerkt ze met kalk. Zy zijn veelal in het
 groot eigendommen van afwezenden.

Op het hoogste gekomen hadden wy het ge-
 zigt over een zeer groote vlakke, welke met
 kennels omringd was en doorgaande vrucht-
 baar en goed bebouwd. Wy zijn daarin afge-
 daald naar het stadje Newcastle, welken de
 zetel van de Tempelridders, van wier klooster
 nog ruines aanwezig zijn. Men bouwde nu
 een schoon Court hante en een voorhuis als
 een paleis. Ook hier was een schaar van be-
 delvaart. Rathkeale, het volgende stadje kwam
 wat beter voor; in den ontzak zijn schoone land-
 tuinen; de landtreet is ook zeer mooi. Op den
 weg naar Adair ziet men twee ruines van kast-
 ..

Leigh 128.

talen, en in dit plaatsje zijn twee andere, vervolg-
 gent nog twee; zoo dat men zeggen kan, dat
 deze schilderachtige streck van bouwwallen,
 van kerken en kasteelen, vervuld is. Er is voor
 niemmen aanloop van een paar deren overblyf-
 fels party getrokken, zy zijn met gekoonte
 omringd en gedeeltelyk met klimop begraesd.
 Ongelukkig zijn aan die muren veelal vreesde
 herinneringen verbonden.

Te ryf ure kwam ik te Limerick aan en
 poogde nog wat van deze stad te zien.
 Zy is de derde van Ierland, heeft tamelyk
 veel handel en by de 40000 inw. De Man-
 non, waaraan zy ligt vertoont zich niet
 in al hare schoonheid, omdat zy boven de
 stad in twee armen zekere, eerst benede-
 derene zich weder vereenigt; hier evenwel
 bespeurt men, dat zy de maagtigste van Ier-
 lands rivieren is. Het schyn dat Limerick
 niet tot zeer laat achtterlyk gebleven is in
 de gewoone verfraayingen en verbeteringen
 van steden, want in de oude straten zijn de
 huizen zoo slecht, onregelmatig, slordig;
 die straten zoo maffig, dat men er zich
 over verwondert. Hier ziet men de narcken
 nog vyf rondgaan en met de menschen
 in derselbe woningen verblyf houden. Er is
 evenwel een aanvang van gehele vernieuwing.
 Breede rechte straten, zyn aanloepd en gedeel-
 telyk volbouwd; maar geene schoone kaayen
 langs de rivier. Men kan besluiten dat de stad

De nieuwe stad op ruime schaal aangelegd en gevast,
op vulkanisch is lager aan den linker oever van de rivier.
Hier is ook een groote markante plaats ter markt de,
stamd. In het midden d'zer plaats is een heuge zool op,
nigt ter eere van den kon Spring Rice en Lord Montague,
aan wien men zege dat de stad voor hare verbeteringen
heel verschuldigd is. Zulke gedenktakenen voor levende
personen komen mij ten interesse onopast voor.

desert het begin derzelve eenen heel gewonen
 heuf, wanneer men vernemt dat het getal
 huizen in 1800 3000 bedraef en in 1831
 7800; en toch blyft er nog heel te doen.
 De oude bruggen zyn ook door nieuwe
 vernangen; die boven aan de stad over
 den breedsten arm der rivier is in 1840
 voltooid, zy is geheel waterpas en rust
 op acht bofen; - over den kleinderen
 arm is er een naar een boog in plaats,
 van drie door de "New Limerick navigation
 company" gebouwd; eene beneden de stad
 met drie zeer wyde bofen en eene draaier,
 de opening voor de schepen is by uitstek
 schoon. Eenige openbare gebouwen ste-
 ken ook uit, zoo als het Barrington Hos-
 pital in 1829 gebouwd, de Townhall, Cas-
 tounhouse, Kazerne; - ook hier behoort de
 County gaal tot de pracht gebouwen. De
 hoofdkerk is uitwendig niet schoon; in-
 wendig konde ik er niet zien.

Ik wandelde nog lang deren avond in
 den maanschyn; het was in de hoofdstraten
 zeer levendig, waartoe gewit het heeslyke
 meder bydraef; in vruchten en eetwaren
 werd ook markt gehouden.

Zondag 18 Septemb. Ik deed nog eene
 wandeling; naby de schoone nieuwe brug
 aan het boveneinde der stad zag ik nog merk-
 waardige oude torens, overblyfsels van de

Leigh R. 137 au. v. p. 101, oak p. 101.

Leigh 296.

nestingwerken, welke in vroeger tijd zoo dikwijls op de proef zijn gesteld. De hoofdkerk was nog niet open.

Voor 8 ure verstrak ik met den postwagen naar Dublin, een afstand van 120 Eng. mylen; ik zat al, gewoonlyk op den bok.

Onmiddelyk buiten de stad zag ik herten, waanderende uit de denne boschen by gebrek van schorssteen; de bewoners waren korrerachtig, de kinderen kraef nacht, haemel het landop was.

De eerste plaats van eenig belang waar my van kwaam was Nenach, een vry groote stad met 8500 inwoners, welke aanmerkelijken binnenlandse handel heeft. Buiten de rechte straten, goede huizen, veel winkel, koffyhuizen, „entertainment“, „lodgings“ koningen bleef een voortuitgang aan. Het land tusschen Limorick en hier is heupelachtig, vruchtbaar en meestal goed bebouwd, er zijn verscheidene fraaie landhuizen. De weg was niet stekend goed; hier waren valboomen.

Ik zag nu toch ook vele vrouwen die kousen en schousen droegen, ook mannen die er vindingryk uit zagen, haemel hunne kleedien toch meestal geschonden waren.

Zoo ik in een van verwaarloosde kleeding iets wat anders konde opmerken, zonde het my van de vrouwen een mantel, die, als zy zeer goed gekleed zijn, van blaauw laken is, en ook over het hoofd gedragen wordt. De armen verwaagen die, door allelei slechte geschonden omslagen, schynlyk gescheurde laken of doeken; doch steeds is het de nabootsing van den mantel, die van boven het hoofd af daalt en met eenige bezatteghard op de middel wordt toegehangen. By de mannen is de korte broek en ronde hoed, meestal de versletene overblyfsels daarvan, de gewone kleeding.

Sept. R. 383

Toomavona, een armige plaatsje.

Wij namen hier vranklyk de beschryfing van Lord Broun, die den bekenden vriend van George II. Hy zelf is thans in Waulwich. Ook andere landgraafden, onderscheiden zich in deze streek door fraaye beplanting en zeer schoone grasvelden.

In Durrkerrin zag ik eene gaede herveroude en eene even gaede katholieke kerk.

In Roserea, een stadje van 8500 inw. zag ik vele overblijfselen van oude kerken en kerken. Eene katholieke en eene hervormde kerk zyn alle naby de kerk en munster van oudere veel grootere kerken gebouwd. In de eerste was dienst en eene groote school lag daar buiten op de straat en voor de deuren der kerk geknipt.

By roothdowning zag ik nog ruines en ook nieuwe fraaye landhuizen.

Berratin. Ofrony is de eerste plaats in Queen's County, het is een aanblijvend dorpje; maar veel later was het volgende, Cullinstown. Hier waren de Cottages wy goed gebouwd, met en zelfs sommige met struiken en blauw men versierd. In merkte hier en ook anders in enkele plaatsen vroeger op eene "national school". Ook hier was de mine van een kasteel.

Wij namen vertulpen door een geestelike van de Bog of Allen, de grootste maars in Ierland. Zy verschild met van de hoop reenen en van de Pees in out land; ook wordt aankouend meer turf afgegraven; grond droop gemaakt en bebouwd.

Door Mountnath, met 2500 inw. waar wollen en katoenfabrieken en smederijen zyn, eene veldmanhand in het binnenland van Ierland; - naar Maryborough, de hoofdstad van dit graafschap, met weinig meer dan 2000 inw.; doch wy met en versierd door enige prachtige openbare gebouwen: County gaal, County infirmary, Luna,

Faint, illegible handwriting on a lined page, possibly bleed-through from the reverse side.

die afdeling, te kaagelouwe. Het land rondom is byson-
der goed bebouwd, ook zijn de hutten wat beter dan ze,
waanlyke.

Wij reden nearby een groot landhuis dat Lord Fitzge-
rard was begonnen te bouwen, doch by zijn dood onvol-
tooid was en sedert gevallen is. Zonder dat men iets van
het onvoltooidje gebouwt.

Rege op eenigen afstand zagen wy de ruïne van het
kasteel Dunamata op eene stye rots, welker omt-
rent zyne steektoe bereikt, het laatst door Cromwell ont-
manteld.

De havel keramen wy te Monastereven, een stadje,
waar wy middag hielden. Er was hier op onze weg
een grappenmaker die de reisgenooten zeer vermaakte.
Waar wy stil hielden, maakte hy groot geraas, na-
het nalk byeen en buktste dan de openbare redenaars,
wat, sprak eenige onsen en klinkende verzenen,
waaron neel zeldzamen werd. Daarop ons wagen en
onder het nalk die zopen hem weder begonnen te
redenvoeren, en onder zynich en gezichreunet reden
wy dan verder. Van tafel hoorde wy een oek eenige
van zyne grappen; het was onschuldig vrolykheid;
de belofte van menigtheid scheen hy niet gedaan te
hebben. Jammer maar dat onze tyd zoo zeer kort was.

De ruigende plaats, wat Kildare, hoofdplaats
van het graafschap van dien naam, en loek wy zwa-
2000 inwoellende. Dese staid komt neel voor in de
geschiedenis van Ierland. Hy is de roetl zeneest van groo-
te geestelyke zettichte, waarnan wy de ruïne van
zij zyn; ook de hoofdkerk is eene ruïne en allom van ge-
deelte daarnen is voort de tegenwoordige episcopale domus
kersteld. Het markwaardigste overblyfel is een roelmaakt
vande toren, 130 voet en loop, wy in zeer goet staet.

Faint, illegible handwriting on aged paper, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

Wij waren hier nabij den Hill of Allen, waarnaar de
grote Bay genaemt wordt. Men beweest dat het de
Hill of Temora van Ofirin is en dat een groot inderen
berg de kopraafplaats, van Oscar is.

Kieldane verlatende rezen wij over de grootste en
schoonste weidenplaats, van Jarlond, waar drie
maal jaars desceembel "noices" gehouden worden; de
laatste van dit jaar hebben reestien dagen geleden
plaats gehad.

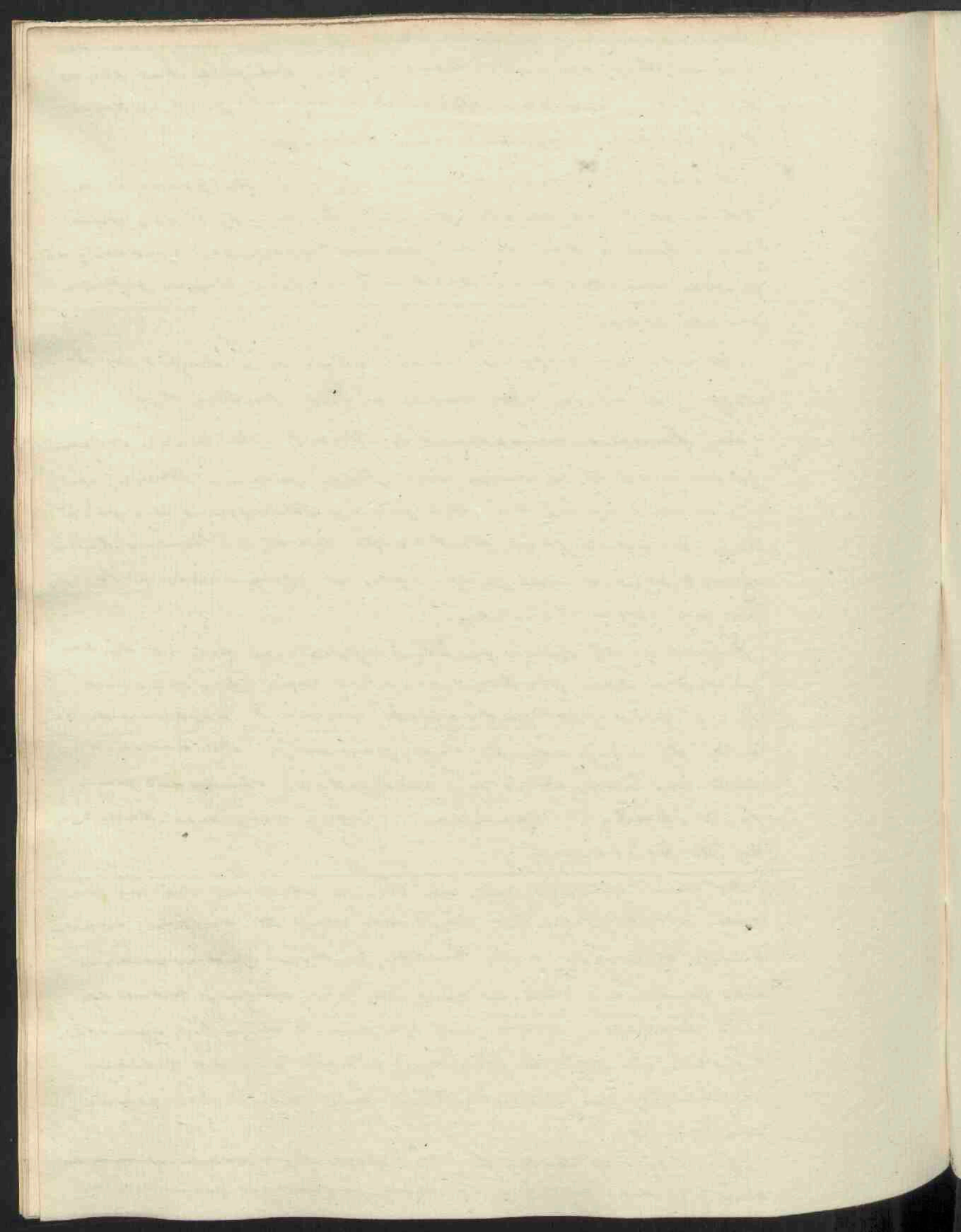
Menkundige hoofs zijn waren naar een brug over de
Liffey, de rivier aan welks mond Dullys ligt.

Wij kwamen vervolgens te Noct. De maan scheen
heer door de kerker van Jigginstown House, een
maal de woning van den graaf Staufford, die voor
twee honderd jaaren ontkeeft werd, en wiens huis
tebort een ruine geworden is. Wij reden en langs
eer wij Noes bereikten.

Hier was ik weder op eensoepden weg drie ik by het
verlaten van Dullys, geruypd was het schoone
land met veel geloomte netheid, restuonde was
ook by maanlike zeer gunstij. De waerman
deed mij nabij Noes een zeer schoone landgaard van
land Mako (?) opmerken. Tegen tien ure kwamen
wij de hoofdstad.

De saamteerd van de lange straten, die wij door,
rezen alreant in het hart der stad te komen, waar
duyge rezen zwarte huizen, nitost sparszaam
met cantarant verlicht zijn, en zeer weinig menulle
zich bewagen, seden mij een groot verkie opmerken
tuffchen Dullys en Lanben, waar onoral heesene
verlichting en levendigheid van menulken zeron,
den word.

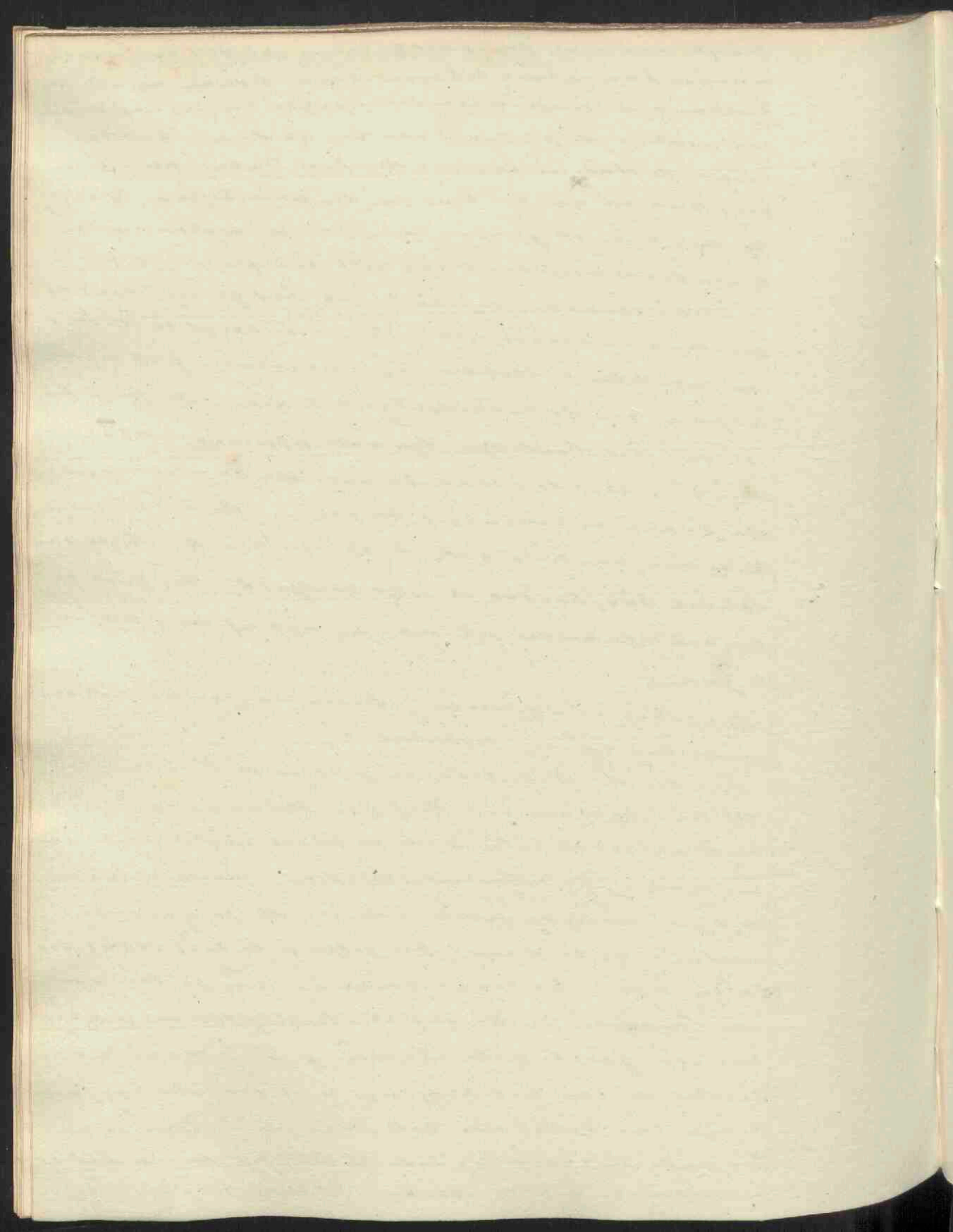
Maandag 20 September. Van desen dag valt weinig op te te
kenen; ik was zeer normosid van myse reit gedurende de

laatste dagen, en bracht het grootste gedeelte van den dag
 in mijne kamer met Johnson door. Ook zijn my alle po-
 zingen om eenige wetenschappelijke kennis aan te kro-
 pen medelikt: de pastoor, aan wie ik brevier had zijn
 met in de stad; ik bezocht den heer Tabuteau; deze
 ging met mij aan het huis van den aartsbischop "White",
 teg, met wien ik gaarne kennis zande maken omdat
 hij een groot voorstander en zelf beoefenaar is der
 haarkunsthandkunde; doch ook "his grace" was op
 het land en kwam alleen des woensdags in de stad
 om mentken te spreken. Zijn secretaris gaf my een
 toegang om de madelphoude te zien. De profeso-
 ren van het College zijn alle afwesig, althans die
 vóór prins door de vakken kunster studie met mij van
 den kunnen in aanvaking komen. By den koopman
 Hamilton, aan wie ik een brief van den Hr. Schoens in
 Londen had, haalde ik wat rentgeld. Het gure re-
 ges achtige weder schrijfte my ook af van veel uit
 te gaan.

Dinsdag 20 September. Deze morgen nam ik aan
 wien had dat my goed deed.

Met den Hr. Tabuteau ging ik in de "National mo-
 del school," waar ons Professor Sullivan rondleidde.
 Wy bezochten de zalen maar de schoolmeesters onderwe-
 zen werden, de schoolmeesterspina en die zich tot die
 post van meesteren voorbereiden; — de jongens, de
 meisjes en de kinderen. Dit gebouw bestaat sedert 200
 jaaren; men was toen ingenomen met de leeuwys
 van Lancaster, en dit gaf aanleiding tot het maken
 van zeer groote zalen, waaraan P. Sullivan my
 laatste van het onderwijs niet getuigt zijn; one-
 rigens zijn de lokalen zeer schoon. Hetpen ik van
 het onderwijs zelf zag was te slecht, om er een
 oordeel over uit te spreken. Er was nog veel anders

het monitaarsinstelzel te behandelen, haerzel de Hr L.
 my zeide dat men meer en meer het gemeenschappelyk
 onderwijs (Simultane) inneest. By intubeklyk goed slaagt
 het onderwijs in het zingz. volgens de meene Duit.
 sche leeryng. Betangetkend vund ik het de meest.
 ters zelvo hier als leerlingen aan te troffen. Deze
 maatregel velduet zeer en neringe voor het eerst
 de opleiding van tuchtmittige meesters; want het
 is niet het getal dat het nog toe te klein is, maar
 zy zyn te onbekwaam. Na laat men twee malen
 in het jaar ongeveer 70 meesters uit verschie.
 lende streken komen, welke intafoken plaatsen
 vanget in hunne schalen laten. Zy worden op
 een hoofde buiten de stad gehintrott en komen
 alle moorgen in de school. Zy bekomen daar onder.
 wyf, maken opstellen, wonen het onderwijs der kinde.
 ren nu en dan by en oefenen zich onder het oprigt
 van de meesters van dere school in het onderwijs
 der kinderen. De goede wil en de verbeteringe sere
 meesters overtreffen de verwachting. Na twee wyf
 maanden worden zy geexamined en doorgeaan
 met verhooping van nog teruggeronde, in welk
 genal hunne taclage wat ruimer word, het ja.
 voor het. een prikkel te meer opleert. Er waren
 nu 65 meesters, waarvan 16 hervonde. Men ve.
 kent dat er in geheel Terland 2500 zyn. De kinde.
 school voor meene is pos in haer kapien en laet
 eerst 20 leerlingen; intusschen leede men goede leer.
 lingen der gewone school als ondermeesters op en
 zoo bruykbaare meesters te bekomen. Van de ou.

De Hr. Wijk heeft mij gezegd, dat reep de geestelyke
scholen in Ierland veel verkeerde worden, en dat er
veel veranderingen ook daer vertoont. Hy was
zelf mede bestuuder of becheermer van een school van
Christelyke broeders. By gelegenheid van het examen
was hy met den protestantischen bisschop naar het
klooster gegaan in den wapen van dien bisschop;
deze had de kinderen mette onderricht, en na het
examen een godsdienstige aanspraak aan die
kinderen gedaan. Dit zonde men in Ierland
niet verwachten.

serwyngerepen is het getal veel kleiner; daarnaar me-
ren en nu slechts 12 in de school; doch veel meer
die Zuchtreders als knechtelingen aanboden en op
eigen kanten in Dublin verbleven om het oude,
wys der meestersappen mede te genieten.

Ik zal niet meer byzonderheden opteekenen, daar
Dr. Sullivan mij een volledige verzameling van
rapporten en schiedboeken, ook de instructies
uit den bybel, waerover zoo veel stryd is, gepre-
keeft.

Door den Hr. Hamilton heb ik kennis gemaakt
met Dr. O'Bernie, welke tot de Dierkenhuizen de-
zer Stad behoort, en de vriendeljkheid mij in het
Krankzinnighuis te aangepaaleen. Wy vonden
daar den heer Waigley, "moral governor", die
ons alles aanwees. Dit gesticht is voor weinig
jaren nieuw gebouwd, ruim, op groote schaal,
geheel op Zuchtreders staande, met vele plantsoen en
afdeelingen. Het leest naar de plaats, waar het
staat Richmond district Lunatic Asylum;
het is voor Dublin en vijf graafschappen; alleen
armen worden er in opgenomen, voor rykseen heeft
men privaat-investeringen. De onse, de netheid,
de zachtheid en menslievendheid in de behande-
ling, de tevoorkomendheid by de byders valdeaden mij by-
zonder. De genering, zeide mij de Hr. W. werd
hierdoor zeer bevorderd; hy woude ze allen te bene-
gen om werken aan te rygen en dit zalde byna alltyd;
ook zagen wy hen allerlei werk verrigten. Byzonder
waren zy bezig in een groote gransketmer, van 13

[The page contains extremely faint, illegible handwriting, likely bleed-through from the reverse side of the paper. The text is too light to transcribe accurately.]

aens, waarmit het huis grootendeels voorzien werd, en die uitsluitend door timmerloosers wordt in orde gehouden. Van samenvingen schieff by de gaansing grootendeels van bera, gevonden en aangenaamer arbeid toe. De kusten merdvan ook hierdoor aanmerkelyk vermindert; die hadden bedragen 28 L voor elk in het jaar, en beliepen thans 16 L. Er waren nu volgens het register: Her., Holbare 128, — Epileptische 11, — Herstellende 14, — Ongeensslyke (met de byvoeging: welke behouden vermyderd te worden) 160. Eene vrouw, die toek van geringen stand was, had zoo veel diktlyk talent, dat zy, vernemende dat de Lord Lieutenant het gesticht kwam zien, terstond eene aanspraak in rym maakte, welke hy met verwondering en belangstelling aanhoorde. Zy had die in zekere gebonden, en reide zo ver over op. Het was eene tofspraak op het Asylum, en zy eindigde daar, met dat rym Lordschap na dat alle, te hebben op, gemerkt zeker van uordell vande zy dat hy zich bevond in het kette dalthuis van Ierland. De arme vrouw was by dit alles toek vover duzend timmerloos. Er zy behalve dit nog refer district Lunatic Asylum. Dese zy ten gevolge van eene acte van het parlement, nu 15 ja, ver geleden gebouwd en byna op gelyken voet in, gerist.

Dese heeren waren van meening dat de timmerloosheid by de Ieren minder tyloek is dan by vele andere natiën; de Ieren zyn niet kwaansmedij of diepdenkend; ook komt de zelfmoord by hen veel meer

Picture of Dublin 100.

der voor dan by de Engelschen.

Dr O'B, mees my nap de schoone gebouwen der ziekenhuizen, van het Penitentiary; het Noord-Dublynsche armhuis; het vriendelyke had it reeds vroeger gezien.

Onze wandeling bracht ons tot de Linnen Hall, gebouwd in 1728 en bestemd voor de linnenhandel, welke toen zeer bloeiend was. Er zyn 559 ha., maar waerin de kooplieden hun linnen, dat zy oeffen van de landlieden koopen, bevoorren tot dat zy het in het groot kunnen verkoopen. Ten Handkeeld van George IV herinnert, dat deze koning de Linnen Hall bezocht heeft. Dit kwam my voor een eendige pleyery te zyn. De linnenhandel en daarmede de levensdygheid in deze Halle zyn zeer afgenomen.

De Dr was een zeer wel onderscragt man en ten uiterste belooft; ik het veel met hem gespraak. Hy in Leyden en Edinburgh gabbudeerd en onder Wellington als heelmestter in het leger gediend.

Hy roemde zeer de overgang der Ieren tot matigheid; men begou reeds de gevolgen in de hospitaal te bespeuren: veel ziekten door den drank veroorzaakt kwamen haalt niet meer voor. Men onderzocht geene nabeelden van de onthouding, en hy geloofde dat men die ook niet onderzonden konde. Wat vleesch en in het algemeen goed nutdel zoude de gezondheid meer versterken dan matig gebruik van sterke dranken of reef van bier. Men had vroeger beweerd, dat het deli-

En regiment dat hier in garnizaen ligt had de belofte van
matigheid afgeleefd. De colonel heeft dit afgekant en heeft
de soldaten gemaapt om hunne belofte in te trekken, de
welke hier in den oorlog noodzakelyk zyn kan om eenigen ster-
ker drank te gebruiken. De Hr O. B. kennde dit goed.

zijn Fremont ook het gevalf konde zyn van
plotselinge onthouding voor drinkers; - met
een eukheid geval daarnan had zint tot nog
toe, van zulk een oorzaak af te leiden, voorze,
daan.

De Lerow zyn veel minder los in hunne zaden
dan andere volken, vulgens Dr. O'B. Hy had
veel gezagheid dit waer te nemen. De vrouw,
wen die men des avonds op de Straete van de
klyk ziet, zyn in eerevedigheid minder balyst
en minder goed intpedast dan in Londen.

Op het land is het een vreeszaamheid dat kin-
dren voor het kuralyk geboren worden. Hy
meende, dat de geestelykheid hierop veel invloed
heeft. Dit kan tezelyk meen zyn met de mee-
ning, die my aannemelyk voorkomt, dat een
andere listarmigheid hier toe bydraagt, namllyk
die van het trouwen.

Ik bezocht dezen avond het „Royal Theatre Ab.“
Bay-street, een klein zaal, waar kleine stukjes
compiest nationaal en zeer vrolyk gespeeld wer-
den. Een toneelspeler, Collins, werd zeer toege-
juicht en speelde ook met veel gemakkelykheid
zeer belachelyke rollen in: 24 hours in Algiers,
en Weathercock. Er moesten nog twee stukjes
volgen, doch daartoe ontbrak my tyd en
geduld.

Hier moet het verhaal van myn verlyf in Duitse omge-
keemel dit voor een zoo belangryke stad veel te kort
zint. Ik betrouw dit ook minder, omdat de personen meer
wie ik zande verlyft hadde konnit te maken en waer.

Part. of Lab. 99.

van, ik veel aantreft dit land zonde hadden kunnen
 kennen alle afwezig te weten; en voor een uitstekende
 beschouwing van Dublin was, vooral geschikt was.
 Zelf in het oog vallend is de groote straat waarop Straat
 en pleinen van deze stad zijn aangelegd; men heeft
 zelfs opzettelyk toegelegd en zelf, de oude van nuwe...
 re Straaten breed te maken, en er bepaald nogallyd
 een "Wide Street Commission". St. Stephen's Green is
 een riekant plein met een tuin in het midden; de on-
 trek begraft een myl. Onder de schoonste Straaten de-
 heeren Sackville Street, waaraan ik woonde; men
 vindt in wening Naden zelfs breedte Straaten. Eigen-
 aardig nu is de groote pracht der openbare gebouwen
 en de middelenatigheid der byzondere huizen. Het land
 de verkleint zelf geredelyk daardoor dat de ryke
 eigenaars van Ierland hunne palazen niet in Dublin
 maar in Londen hebben; dit is een klapt en een ge-
 gronde klapt, die men menigvuldig hoort. Het luit de
 schoof, men toe aan de rijkte der Ieren voor de schoone
 kunsten en byzonder voor de bouwkunst. Ik heb
 reeds van eenige dier gebouwen melding gemaakt: de
 bank, het kerkhuis (Customhouse), het gebouw der
 post wonden overal voor prachtige gebouwen galden.
 Ik zonde er nog vele kunnen byvoegen dat die zijn
 gemaakt aangezien in de beschouwing, en ik zonde er
 niet byzonder voor mij van te zeggen hebben. De
 kerken die ik gezien heb waren niet zeer uitstekend, hoe-
 mel verstand en de schoone gebouwen de opmerking
 waard zijn. De Straaten zijn algemeen met steengruis
 volgend het befoertal van Macadam becoofd, hetgeen naar
 zich te weef brengt; langs de Straaten zijn goede veld-
 paden van graniet of andere harde stenen. Ik heb reeds
 opgeteekend dat de verlichting, hoe wel niet zoo zeer ge-
 raam is, daarby worden de winkels vroeg gesloten; die

Leigh, R. 113

maakt dat zelfs de voornaamste Staten der aarde niet
zulk een schoone vertaaling opleveren als men zoudt ver-
wachten.

Orensens kan hetpen, waarvan en prachtig is getoond meer
bedeelen dat het grootste getal der bewoners van deze
stad in arm^{te} of in eenen staat die daaraan grenst.
De bevolking bedraagt nu ongeveer 36000; 'er is in
den laatste tyd zeer vagenomen, doch maakt men
landscapen die hier eenig bestaan konnen zekeren
dat men de landbouw niet meer aanbood. Men
ziet overal die arme bevolking met getooverde
kleederen en berovers van aduallen; neel wordt
er ook gebodeld, hetpen hier even als op het land
niet beter wordt. Het is evenwel nu een byzonder
gunstige tyd: de oopst buitenpersoon goed uitgevallen,
de arbeidspellen. 'er overvloedig. Hoe moet het zyn
wanneer dit anders is?

Woensdag 21 September. Om voren ure vertoert ik
den morgen Dulleys om deren avond te Belfast aan
te komen. Goed bebouwd land, aansluiting vlak een
nervolgen, heuvelachtig omringt de stad aan een
zijde. Op 'er mylen afstand knuamen wy door het
stadje Swords, maar vele onthale, voothouden
zyn: wy zagen de overblyfsels van een kasteel, een
van kerken, en een ronde toren, 'er vaeten knop, van
derzelfde soort als die ik elders gezien had; hy stond
geheel op zynzelf. Het land werd schooner, de
dorpen zelken vachamen naar die makke ik in het
vinden van Ierland gezien het. Balrinderry is het
melyk uitgestrekt, en ik zag er een schoone nieuwe
katholische kerk.

Het is zeer opmerkelyk dat de verschillende streken
van Ierland die ik bezocht heb, ten opzichte der inwo-
ners geheel zoen in het oop vullend verscheel opleveren,

Er is een soort van Lyden waarvoor de armen in
Ierland gewoonlyk gebruik maken, het is de hond.
De groote haerelicht heeft welke in de best de gewoone
is, maake dat zy daarna overvloedig kunnen bekomen.

en ik hoor dat dit ten opzichte van Connaught het
 zeefje is. Overal dergelijke slendige woningen, samtyds
 op riekere plaatsen, maar nog aan zeven gebouwd
 zy bestaan enkel uit vier muur van ongelijke steen. Zoo
 als men hier byna overal vindt met kalk gemetseld en
 overstraken, naast de deur is een venstertje met een
 paar glasruiten; het dak is van stro. Het meubel
 getal is van een schoorsteen voornamelyk, zels wiffen
 die en zeef ook het venstertje. Eenige zyn met van
 steen maar van leem en stro gebouwd. Voor de deur
 is de mestvaalt. In deze schamele woning bevindt
 zich doorgaans eene talryke familie te gelyk met
 een zeyn, samtyds een erel, ook een hond en veelal
 eenige haenders. Men kan zich den toestand denken van
 de arme lieden welks in zulke modige nestlyen hun
 leven doorbrengen. Van hunne kleeding heb ik reeds
 gesproken, die beantwoordt aan de woning; de vrou-
 wen zyn meestal barbaarsch, de kinderen byna zonder
 uitbreiding en de de kleederen van allen zyn gescheurd
 dikwyls volkomen tabben, zoo dat de kinderen niet
 zelden half naakt zyn. By dit alles is de uitdruk-
 king van gelaat en handing by deze lieden veel gryn,
 stier dan men zoude verwachten, en wanneer men
 verneemt dat zy byna uitlootend van aardappelen be-
 wen, is men verwonderd hen zoo gezond in hun voorke-
 men te zien. Zy verschillen hierin zeer van de bewoners
 der achterstraten in de groote steden welke, voornamelyk
 veelal ziekelyk, verminkt, verdierlyk is. Hier zien en
 de kinderen veelal zeer gezond uit, spelen vrolyk in hunne
 naaktheid, en zyn voornamelyk man. Zelf de vrouwen heb-
 ben in het algemeen eenige bevallykheid en leuzen, die
 in betere omstandigheden het Iersche volk behooren te onder-
 zyn. De mannen kinderen zyn doorgaans zwak en

In 4 of de kinglye groepen deren hebbamenert op de
wand der metrasvult gersken, ook wel op last karretjes
met ziele, ketpansen, die my aan de lippenert herin
naden.

zeldzaam schoon meer. In hetzelve aan de ruyg en onbedorven lucht, waarin reikt de bewoners van het land d'oplyke bevinden en bevoegen, hun katen, l'ekamelg., kon verstand toe, dan die der stedelingen, ook is met alle familie met het vee in een nestel, maar de men, teken nye niet zoo byeen gedrongen al, en de woningen der armen in de steden.

Deze hebben zyn doorspaans huizen van een klein stuk land dat zy met de spade bewerken, en waanop zy aardappelen planten voor uitbreiden. Het wyze dat zy met veel roep netmatten en daarna verkopen, is van nammelyk bestemd om de pacht te betalen; wanneer zy heembast hebben verkopen, zy ook respelmatry de eyden; d'overgaant wy eenige volbrachten, en werden woort dikwyls wy wat verdien door arbeid op meen, den grond. Op die wyze voersiet de arme l'utenen, in zyne dringendste behoefte en is aan dien armelyk staat gewoan. De landeigenaar, of de middelman, verhuylt door alle zere kleine pachten wy ruime opbrengst van zynen grond. Doch wanneer de aardappelen mislukken, is de nood zeer groot, en dan werte het county's onn'opelyk de pacht te innen: t'ousselen van armoede en wankeap aan de eene en van hardheid en vrede a'p'erting aan de andere musten dan menigvuldig voorkomien. Onbekommend om dat voornitryt t'neede de jonge Ier, die per de kindsheid outgroeid is, in het huvelyk, bouwt eene hut op een klein stukje grond even als zyn vader en l'opint eene loopbaan van armoede gelyk alle zyne naburen. Op zere wyze neemt de bevolking in Ierland toe toe. Zoo men wy zegt, zyn de landeide, dikwyls zeer getrukt door leeren welke op de dorpen als rouwame lieken leven k'onyt hun veruopen zeer beperkt is. Zy zyn of eigenaars of huurders in het groot van land, dat zy in kleine stukjes meder verhuwen. Gewoonlyk verhuwen zy meer dan dan

Het onderverhuur (subletting) is by een acte van
1832 verboden. De Hr. Wise is voor daarnaar, O'Connell
zeen daartegen gemeest.

De omstandigheid dat Crommel en andere waarten
het nabijende land veel van Krygsmanen schonken,
die slechts een inkome daarvan verlangen te gene-
ten, heeft het Stelsel van huizen en onderverhuuren
zeer algemeen doe worden.

Tenith or partnership tenantry.

inkomen, maken schulden, en zoeken niet door het ontzigen
der boeren te helpen. Wanneer zy ook de boeren minder
hard zonden willen behandelen, zoo zonden zy dit niet kunnen
doen om hunne eigene schuldcijfers. By de boeren is deze
omstandigheid ook een oorzaak, waarom zy, zelfs meer,
niet zy eenige inelvanant zijn, toch het uiterlyk voor
armade klyven behouden, enge anders de grondcijf,
naar de pacht zoude verhoopen. Dit kwam recent
toch meer en meer af en door onbemiddeld de boeren
kelen algemeen af tot den stand van landbouwers.
Eene politieke oorzaak van verbroekeling van een
grond heeft opgehouden. Het stemrecht was vroeger
toegehend aan elk „freeholder“ van 40 schellingen,
dat is elk die voor een of meer levens zijn land 3s,
pacht had en zweren kon dat het hem kuren een
pacht dien hy betaalde 40 lb. 'sjaars voordeel op
levende. De landeigenaars verwierren dat zoo vele
van hen afhankelijkte stammen, als 30j stukjes land
voor het leven verpachtten. Men is dit verhoopt op
20 L, en mede toegehend aan „leaseholders“, dat is huren
ders niet voor een of meer levens maar voor ten
minste elf jaren. Het is evenwel ten uiterste mali,
jelyk om de boeren, die op den vruchtbaren grond
gevestigt zijn weder te verdoynen. Zy zy, aan hunne
hut gekocht, kunnen ook nuocijlyt eenij ander
kerup vinden. Reeds meermalen zijn land boeren
vermoord door boeren welke zy op die wyz verdoen
ven hadden. Het verhuur en gemeenschap (tennis
in common) is byna niet meer in gebruik; het bestaet
daarin dat een aantal kleine pachters saam verhoen
den zy, die een voor den anderen om de pacht te betalen.

Ligh R 115.

De Hr. Ball heeft my gezegt dat in het laatste deel der
werken van de Ierische Academie een uitgebreid stuk
over deze torens zal voortkomen met opgave en af-
teekeningen van alle die in Ierland gevonden worden.
In Tartarge vindt men dergelyke, maar nevens
elk dert.

Dit was om den verpachter meer zekerheid te geven; doch het was ten onrechtvaardigste voor de vlytgenen welke het aandeel van de Franzen betalen moesten, en het gaf aanleiding tot altydduizenden stryde tuschen de pachters onderling. Het komt tamtyl, nog voor, wanneer de nabij zyne hoofdstad tusschen zyne zonen verdeelt, zonder dat de eigenaar met die zonen een nieuwe pacht aangant.

Wy antboden te Drogheda, een vry grante stad met meer dan 17000 inw. In vroeger tyd is hier veel verpachting van het Parlement gehouden. Zy ligt aan den mond der Boyne en heeft tamelyk veel handel onder anderen in Linnen. Thans er driemast-schepen in de haven liggen. Zy heeft ook tusschenry.

Er is nog getuigen aan de overwinning door Willem III den 1 July 1690 aan de Boyne nabij dese stad behaald. Men wykt in de stad het huis waar hy voor den slag geslaper heeft, en by het uitveiden zagen wy links van ons de obelisk, die op het slag, reeds tot aandenken is opgerigt.

Door zeer goed bebouwd land, over aanmerkelijke kooften, naar Dunleer, een armlyk dorpje. Wy zagen in dese streek meder een der zonderlinge ronden torens.

Castle Bellingham, een zeer kleine stad maar netter en fraayer dan gewoonlyk; ook de landhuizen en hollen in den omtrek zien er beter uit. Men gaat in dese streek bezig met den ooft.

Tans de baan van Dundalk; aan de overzijde de Carlingford Hills, welke het landchap by uitstek

[The page contains extremely faint, illegible handwriting, likely bleed-through from the reverse side of the paper. The text is too light to transcribe accurately.]

Schoon daer zyn. Er is in dit stadje veel vertien; twee
af drie stroombooten brengen weekelyk graanten, ingewend,
gevoegde, zwynen en andere voortbrengsels van het
land naar Engeland, en brengen van daar andere wa-
ren, herwaerds. Eenige fraaye publieke gebouwen ver-
sienen als gewoonlyk deze stad die meer dan 10000 in-
w. De melvaart kalst niet dat de postwegen van
bedlaars omringd is.

Wij klommen nu vry hoog op de bergen en had-
den vele schoone zichten, het land is met vele
geboorte, landhuizen, boer en daer ruines ver-
keerd; nu en dan ziet men torens de zee. Het land
was nu minder vruchtbaar, maar toch byna onvol-
bekend. De bewoners zyn veelal tegelyk visschers;
gaan met netten en andere voortbrengsels der zee
te koop en komen dan in hunne katten terug by
hunne vrouwen en kinderen die uitafke. voor de
kleinen akker zorgen.

Voor drie ure kwamen wy te Speerby, een klein
dijf handelsstad met meer dan 13000 inw. van een
mand van de Baar, die in de baai van Carlufford
valt, zeer schoon en torens voor den handel zeer
gunstig gelegen. Ik zag veel selschen en ver-
oek, dat er aamerkelijc veel handel is. De huizen
zagen er meermal jaed uit en verstaunden mees
sievtyghard dan in de andere steden; ander ander
ven maakte ik vele blaemen op. De kerken der ver-
schillende gezindheden zyn uitafhand schoon. Rond
om zyn vele kleine landhuizen met leere tuinen.
Alles dunde meer melvaart en beschaving aan.
Men raemt zeer de nabijgelegene badplaats Red-
trevor en den weg derwaardt.

Men begint de meerkheit der bevolking protestant.

Leigh's R. 201.

Ik verwonder mij dat men nergens in Ierland
klampen draaft

In het noorden zag ik veelal een soort van karretjes,
die ook in het zuiden, doch zeldzaam, voorkomen. Zij hebben
een kleine wiel en in den vorm van een schep, en die zijn aan
de grassen of vast gemaakt, zoo dat de geheele as met de
wiel en ronddraait. De boomen zijn zelden en zoo ge-
maakt, dat als zij ter hoogte van het paard beworteld zijn,
het karretje, dat lager is, waterpas wordt.

en met presbyteriaansch te zyn. Mer begint ook hoe
spinnen en weven van vlasch algemeen te worden.

Loughbrickland ligt nabij een meer dat ik toch
niet zag. Het land was doorpvande goed be-
bouwd, hier en daar zeer schiedwachtig, ook nog
meer ruines vertoof.

Dus Banbridge en Brymore, kleine steden; -
Hilleshorough een zeer net dorp, waarin ik een pracht-
tig woonhuis opmerkte; - Lisburn, eene blaasjen-
de fabriekstad, vooral door damast beroemd.

Het schoone land getykt nu meer op Engeland,
de boerenwoningen zyn ruimer en netter, en
een groot aantal woningen van rykere stede-
lingen of landeigenaars steken daarboven uit.
De landhuizen zyn ook beter gekleed, evenwel
zyn de kamers nog algemeen barrebaat.

Het was avond toen wy Belfast bereikten.

Donderdag 22 September. Deze stad is een der
bloeiendste van Ierland, haar handel bedraagt
in tonnelast van schepen meer dan die van eeni-
ge andere van dit eiland. Zy heeft zeer toe in
huizen en straten, en hare bevolking bedraagt
meer dan 53,000 menschen. Ja moet my
met een algemeene beschouwing van het uit-
wendige verschynsel, dewyl de tyd my gebodt
nog leden myne reis te verzoegen. De nieuw-
gebouwde straten zyn breed, rege en met goede
huizen beset; doch er blyft nog veel te bouwen,
over alvorent daarent een geheel zal ontstaan.
In de haven lopen vele schepen en ter plaatse waar
de Lagan in de baai Carrickfergus valt, werd een

Leigh's R. 332.

Het wonen van gewone linnen is in het noorden van
Ierland, even als in Schotland en Vlaanderen, tot nog
toe door de landlieden in hunne woningen gewoont,
de verandering dat nu vles gespannen en geweven
wordt in groote fabrieken, en dus de arbeid met de
hand geen beloning meer vindt, wordt, zoo men mij
zeft, zeer gewoeld.

Frage brug (Long bridge) gebouwd. En zijn ook
 verscheiden fabrieken, Spinneryen en weverijen, die
 men zegt dat voortuit gaan. De Linnen hall is
 een der mooye openbare gebouwen. Het gebouw van
 het College behoort mees daartoe. Men heeft my
 gezegt, dat deze inrigting tot de beste middelbare
 schalen van Ierland behoort, en van alle vakkon-
 als eene hooge school kan beschouwd worden.
 Van andere gebouwen en plantten, die ik vlytig
 bezog behaef ik geen byzondere aantekening te
 houden. Ik merkte hier het volgende blyk van
 de matigheid op, die, zoo men my zegt, zich ook
 onder de protestanten verspreide, naemelc eene in
 het vorderen weinig de belafte afteffen: op een
 vry groot gebouw stond met groote letters:
 "Victoria temperance hotel."

To gure begon ik myn uitstap van hier naar
 de noordelyke kust. Ik need nu langs de baai van
 Belfast waarvan de heerselachtige boord met veel ge-
 boonte en zeer nette landhuizen een fraai gezicht op-
 leversen. Deze omstreken van Belfast vertonen de be-
 wyzen van veel rykheid en welvaart: men ziet een
 aantal fabrieken, meest van katoen en vlas, en de
 woningen zijn niet en slecht; Ierland gelyk hier
 veel meer naar Engeland dan elders. Doch de be-
 waert zijn ook verschillend: het grooter gedeelte be-
 staat uit Schotsche of Engelsche kolonisten, welke niet
 hier gevestigd hebben en bevoorrecht waren de Ieren, tevens
 vlytig naar aart tot grooten welstand geantel zijn.
 De presbyterianen zijn in deze streck de talrykste.
 De armere stand is meermalc katholic.

Deze kust heeft ook een historisch belang: hier is

[The page contains extremely faint, illegible handwriting, likely bleed-through from the reverse side of the paper. The text is too light to transcribe accurately.]

Williem III. geland toen hy kwam om Ierland te onderwerpen.

Te Carrickfergus, eene kleine zeehaven, met ongeveer 9,000 inwo. zag ik het oude kasteel, op eene rots gebouwd en in vroegeren tijden zeer sterk, delings, belegerd en genomen. Er is nu een klein garnizoen, maar het bedijgbaar kande het wel niet lang zijn.

Eene veel kleinere stad en haven is Larne, op $17\frac{1}{2}$ mylen van Belfast; het daar ging de gewone postwagens; xerdoor ging nu alleen een kar, waarop men in twee rijen van voren naar achter en met de ruggen naar elkaar onder gezelschap zit. Een nieuw armbreit stak hier als een paleis boven alle andere gebouwen uit, te want werd er veel gebouwd. Er was niet eene orbeant, ho barbery

De weg was rijk aan land- en zeegezichten. Daar schoon vertoonden zich de Smiden Islands, als witte, spetie rotsen, geheel op zichzelve. Op twee daarvan zijn lichte torens, en men heide mij, dat voor elk dixer torens twee familien met het onderhouden der lichten belast zijn. Dere zeer eeuvaam levende leeden, drie eenen van de kust verwijderd, konden zich ook met visschen bezig. De weg is met veel kunst en arbeid uit de rots gehouwen en langs de Hyle kust aangelegd. De kalksteen waarvan de rots grootendeels bestaat, is een handdel, dat veel naar Schotland gezonden wordt, waar men kalk voor de bemesting gebruikt. Er is hier ook veel zalmvreesht.

Te 3 ure kwam men weg te Glencarn, eene zeer kleine stad. De weg bleef langs de kust loopen en werd op vele plaatsen vultuoid. De gezichten waren zeer schoon, de Schotische kust vertoonde zich in de verte, eene steenkant en verschieden andere schepen

Leigh's R. 226.

Ik vind deze brug niet vermeld, men zeide my dat
zy Glendunbridge heet.

Zy wordt beschreven in het laatste Belfast and its environs,
nont p. 116.

De bloeme Neden aan de kust welke ik heb gezien heb
en eenige andere woorden in den roman bezocht naar de ree
Laden; dit geeft aanleiding, dat eenige keizeren gewoonlyk
net inscripft zyn.

naeem voorby. In eene der rotien woont een familie met
 zijne familie; op eene andere west de ruine van een
 oud kerksteel. Outhenbald was onse volgende rust-
 plaats, een dorpsje dat schuldverschuldig tusschen en op de rot-
 tien gebouwd is. Hier werd ons rytmag nuf van menne
 soort: in plaats van een kar met vier wielen behou-
 men, wy er een met twee. Het is evenwel een voordeel voor
 dit land dat men op die wyse gemeenschap ook met de
 afgelepenste plantien heeft daar gesteld. De kust waar
 ik nu langs gereden ben is zeer geschikt voor smokkelary;
 ook kopen wy op verschillende punten kustwachten van
 het talbotkruis, en een kalf was made bestant om
 te waken tegen de smokkelers. Hoe maagelyk het
 nu zyn moge is het zeer duidelijk dat een verbandsteel
 tel op eiland en nuf heel uitbreidder is dan op het
 vaste land. De smokkelers ter zee kan altyd op een
 men afstand gezien worden.

Op onsen verderen weg kwamen wy geheel in het gebied
 en door eene groote en by uitstek schoone vallei, waan
 de weg over eene hooge brug van de eene zyde der vallei
 naar de andere loopt, een kleine rivier stroomt niet
 in de laafte.

Het werd nu donker zoo dat ik eenig meer zien kon-
 de en de wind was zeer zwaar en scherp. Ruim te 8
 ure kwamen wy in de kleine stad Ballycastle, waan
 een goed punt nuf en myne reisgenoten verkwikte.

Ik was hebbe nuf al gelyktyg in het gezelschap en het was
 gesproken over Ierland, nu dronk ik thee met twee zeer
 behaagende en wel onbescripte heben, een katholic en een
 episcopaalich protestant, welke zeer met elkander be-
 vriend waren. Zy spraken in het algemeen gunstig over
 den toestand van het land, er is heel vooruitgang, de
 hatelzige wetten tegen de katholieke zyn afgeschaft, de
 oranjeclub bestaan niet meer; er komt taenakking

Tuor Kamō bestaat uit basaltreilen, die in verschillende
reijen boven elkander staan, en niet styl, maar door
terrassen afgewisseld; hiervan kan men op den afstand
waarop ik mij bevond niets bemerken. 2. Belfast s. 117.

Zeer nauwkeurig is de rots en de brug beschreven in
Hamilton's northern Coasts of Antrim 71.

Belfast s. 124.

tufaten de verschillende belijdenissen; - de rygerheid neemt
 in geheel Ierland toe; de landbouw breidt zich uit; -
 de rijkheid der zeden, neemt af; de bloedigheid in klee-
 ding, het ontvlyt van armoede, hoe groot die my
 voorkomen mogen, waren vroeger veel slijmer. Van
 den voortgang der onthouding van sterke dranken,
 vermachten deze heren ook de beste gevolgen. Deze
 reidgenoten, waren zeer tegen de oprigting tot af-
 scheiding van Engeland, en zeiden, dat in het alge-
 meen, de politieke opstokert nu, het meeste besand
 deden, want dat zy den voortgang in denpoging
 keid en welvaart belemmeren. Deken, moesten daar-
 entegen, heb ik lang geradewill met een unio voor-
 stander van de "repeal" (herroeping van de Unie).

Vrijdag 23 September. Reeds voor zes ure wat ik
 sereu moesten op loop naar den Giant's Causeway,
 ditmaal met een affgetuurd karretje, want ontdoe
 gelepenhad was er niet. Ik reed langzaam en behoor-
 spoedig een uitgetrekt gerige over de valle en de kee-
 ne stad, die ik verlaten had. Er was hier nog veel
 graan te veld. Honger komende zag ik de zee, Fair
 Head, den noord-oostelyken uitloop van Ierland, een
 hooge, style rots, die den Ocean afkeert, verder eenige ei-
 landen, en de kust van Schotland in het nertschiet.
 Ik kwam neervolgent uan de Schammelandse brug
 (Swinging bridge). Een eilandje of liever een rots met
 uitgeholde wanden staat naby de kust, Carrick a Rede,
 en om op die rots te komen hebben de lieken van het land
 deze brug gemaakt. Ik kwam eerst op de hooge kant
 want die bestaat hier algemeen uit rotsen, waarm
 de zee vele grootten gemaakt heeft. Van daar zag ik
 de roepamaande brug als een dunne strook, waar
 over men niet vande gemeend hebben, dat een mens
 gaan konde. De nieuwsgierigheid namte my af te klim

En is in de nabijheid van eilanden, Chiep Island ge-
noemd, dat mij geheel onbedruend voorkwam. Men
zeide mij dat de eigenaar toch nog 5 L. jaarlyk
betwam naar de Schapenweide, 700 uitstokkend gaed
en gezocht is die aan bene kust.

men tot by de brug; dit geschiedt geseestelyk langs een
 ladder, want de rats is zeer styl. Nu zag ik dat de
 brug bestaat uit twee touwen die men met groven
 ringen in de rats aan beide zyden benestigd heeft,
 en waartusfen op eenigen afstand van elkander
 latten zijn gezet, waaronder in de richting der brug
 twee en aan de uiteinden slechts een smal plank
 geplaatst is. Een derde touw is wat hooper gespan-
 nen om zich vast te houden. De see, welke hier veel
 branding heeft, is 84 voet onder de brug, waaraan de
 lengte 63 voet betragt; de benaming van Johanne,
 land is rakkaman. Just. Dit is wel wat yry, doch, als
 men niet dwarsaf wordt, is het niet gevaarlyk. Ik
 vond geen zwartheid onder over te gaan, haald men
 my zonde dat reizigers het zeer veel doen. Van
 deze rats ziet men nu zeer gaad de kust waartegen
 de oceaankruis vele eeuwen gwaad heeft, en die wel
 niet berwykt, maar toch op vele plaatsen als uit-
 gesloten is: op een punt zag ik de schuimende
 golven onder door het eiland komen.

Er is hier veel kalmvisschery, en daarvoor is de brug
 gemaakt, die begint gewoonlyk reeds in maans
 en by wel voor eenige dagen geslonden. De bewo-
 ners dezer kust zijn te zelyk landbouwers en vis-
 schers; zy zijn alle protestanten, en van Schotschen
 oorsprong. Zy kwamen my voor plompe, stoffe men-
 schen te zijn: verpant bekendend de voorlygende reiziger
 een vriendelijken groet, haeding hem in Duitschland
 byna altyd gegeven wordt, en die, hoe onbeduidend in zich-
 zelf, toch de voorstelling van welwillendheid geeft.

Ik zag nog een zeer merkwaardige ruïne: Dunstone
 nijk castle, op een styl rats aan de kust; en kwam
 melona aan de herberg van Mrs. Henrys naby de Cause-
 way. My plan was om in de herberg te Bushmills, een
 half uur zuideliken te gaan; doch de raecomen mistende
 my en ik geloof niet dat ik er by verloor. Hal.

Gelport 2 l. 129. Hamilton papier.
Leips N 318

* Op den middelsten der drie wegen, verheffen zich de
zuilen tot een kleinen kousel, Honey Comb genaamt, en
van daar overriet men zeer gaed het geheel.

Van de gromte groot tot aan Spanish Bay zijn nog
zeker Whynedykes. De steenen waarmit zy bestaan, ziede
my de tijd, zijn van dezelfde stof als de basaltzuilen,
doch zy zijn zonder vorm.

En zeer alleentstaande zuilen naemt men de
schousteen.

De kleine kousel oostelyk van Port Stuffer, naemt men
Portna-Spania. Hier is in 1588 een der schepen van de
Armada, door den storm hierheen gedruven, op de rotsen
neergaan. De spangjonder koudes, zagt men de basaltzuil,
en vier schousteenen aangezien.

Na ontbaten te hebben, ondersnam ik dadelijk myne
 wandeling, waarey my een zeer geschikt gids bege-
 leide. Ik zal hier niet kopieeren een nalleoijz beschry-
 ving te maken, van heppen ik gezien heb, die wille te lang,
 te moeylyke en te veel aerebudyg zyn. Hamilton en an-
 deren hebben het veldende beschreeven. De kust is
 algemeen aan deze zyde niet van karaltreulen; doch
 op een plaats strekken zich reeksen van die reulen
 weinig boven de zee afgebroke, en daardoor eenig-
 zins naar megen gelykenend, noordwaarts uit,
 en dit noemt men "det reure straatweg"; als de weg
 die de reut ondernomen heeft te maken naar Schotland.
 Er zyn drie zulke reeksen die in het theater afvallende
 voorblypen, en waartusphen ruine stukken rots ver-
 spreid liggen. * Hierboven verheft zich de kust zeer
 styl en vormt kleine baayen; door voogenaemde
 "whyn dykes", dat zyn ^{lagen} muren van rots zonder reulen,
 ver in zee uit springende worden deze kleine baai-
 en van elkander gescheiden. De reulen aan de
 koude rotswanden zyn in reyen boven elkander geplaat,
 en elke reit is door een hollend terras dat met gras
 en roudachtige aarde bedekt is van de lagere afge-
 teiden. Op de hoogste punten staan eenige die "zee"
 ten geheel op richelne en geven aan dit grootske na-
 tuurtooneel eenigzint het voorkomen van ruine.
 De kleine baai, waarin de G. C. is, heet Port-Noffer.
 Van hier ging ik nu voortelyk en dronk uit een bron
 van zeer helder raet water, dat tusphen de karaltreulen
 in zee loopt. Van de eenre kleine baai in de andere
 gekomen, en na dat ik de rotten van beneden benon-
 derd had, kon ik opgekommene, en het van veruhalpen
 de standpunten van de kust beschouwd. De rots Pleas-
 ken vertoont de reyle karact-banen elkander geplaatst
 het meest nalleoijz. Die reulen staan tamtygt loodrecht,
 dikwylt eenigzint schuins, men en een ook gekromd on-

Faint, illegible handwriting covering the page, possibly bleed-through from the reverse side.

den den Lufft van votten die op drukken. De langste die zeulen
 zijn ruim 60 duist; de hoogte van den geheelen wand is hier
 354. Ik wan oeld nog naast tot Bengore Promontory,
 het noordelykste punt dorer kust. Ik gaast op deze
 haagten de verkenante te gersipten methode de accaan op,
 lavast. De tee was door het stormachtige weder der laet,
 ste dagen zeer bemagen; overal zag ik de zwarte votten,
 die in zoo afwijpende gebaanten, als het wane lopen den
 Oceaan greehand stonden, door de kouge baren geboukt
 en omringd van het wille schuim dat zich onafge-
 broken op nieuw vormde.

Van de hoogte gezien verstaant zich de Giant's Causeway
 zeer klein, en Fort berekent men dat hy uit ongeveer
 40,000 Basaltzuilen bestaat. Zy hebben van 15 tot 26
 duim middelye, en zijn van verschillende hachigen vorme;
 men heeft er maar een driehachig gevonden, twee negen
 hachig, alle de overige daartufochen. Zy bestaan uit
 stukken van 4 duim tot 4 voet lang; welke hol en bal
 op elkaander sluiten. Somtyds is de holle zyde, som-
 tyds de bolle boren; het reelfse stuk heeft nu en
 dan de twee zyden bal of hol, maar is het eens ein-
 de hol het andere bal.

Men heeft op de hoogte by Bengore Promontory steen-
 kelen gevonden, die men bereip was uit te graven; zy
 kwamen my naar meer op hout te gelyken dan ge-
 woontyk.

De gids en de bootlieden hadden my gezeyd, dat het
 niet mogetyke was naar de groot van Donkerrey te
 varen: de zee was te zeer verholpen. Toen ik nu
 van myne wandeling terugkwam, zoiden zy dat
 de eb de zee wat bedaart had en dat zy my naar
 de groot wilden brengen. Myn oordeel geheet aan het
 kunne onderwerpen, ondernam ik die vaant.
 De groot is meestelyk van de G. C. in eens kleine baai,
 wel niet naar van die tuaxer zy ons inscheepden, doot

Belfast 27. 136.

Zeer moeyelyk ons te naderen. Ik had vier roeyers en
 zy speelden veel knaacht in, zoo dat wy steeds de zeer
 hoopde bakken voortuit ontwaatten. Hierdoor alleen kon-
 den wy het gemaal ontgaan van omgeworpen te wor-
 den. Ik had niet gedacht dat men met een bootje
 veele barren konde trotseren: wy werden merkelyk als
 in de koopte geworpen en kwamen daarmed in een
 vallei van water neer. Langs een aanmerke-
 lyken omweg gelukte het eindelijk de grót bin-
 nen te komen, en toe wat het wat minder on-
 steunig, maar steeds re. van stil. Dit maakt
 te het tunnel des te belangryker. De grót is in de
 vaste rots, 60 vaet hoog en 26 v. breed. Zy loopt
 smal toe en hare diepte is onbekend. Het geroes
 der zee was zeer sterk; doch het werd overtroffen
 door het donderen van een gewoortschot dat in de
 onoverwinnelike holten werd klapgekawet.

Eene andere grót, nog nader by de Gt., Port Coon
 genaamt, konde ik te vaet bezoeken; zy is
 45 v. hoog en 300 v. diep. Hier was eveneens een
 sterke echo, en niet minder was het nooit einde-
 gend geruisch van den Oceaan.

Zeer veldaan over hetpen ik gezien had, onder
 nam ik de toerneeis langs een anderew weg, en
 voor dezen avont naar Colerain. Ik reed
 nu door het doorpje Bush Mills, en meder aan
 de kust genaderd, kwam ik aan de ruïne van
 Dunluc Castle, op een style rots aan de kust.
 Het is groot en sterk gemest, en nu zyn er, veras,
 van de meeste middeleeuwige kastelen, slechts
 muren en gemelnen van over waarmen men maey-
 lyk de vroegere inryking kan opmaken. De bij-
 zyn is fort altyd merkwaardig; de kust is hier
 styl en uitgehald, ook ander het kastel zyn

Leigh's R. 241.

holen. Het gezigt uit de openingen die eenmaal
vensters waren is zeer schoon: men heeft den
ocean met een aantal kleine eilanden, en de
kust voor zich.

Op mijnen verdere toef ben ik beneden langs het
vlakke strand gereden, van waar ik de ruiter
van rotten, die hier veelal witachtig zijn, goed
zien konde, welke werd de kust minder stijl en
veelal depravé. De sterke branding en het schuim
dat men tot aan mijne voeten kwam, waren
op nieuw zeer schoon.

Ik bezocht Port Ruff, een klein stad op
een vangebeppte of Schiereiland gebouwd. Zy
is al, hadplaats, tenaalyk bezocht en heeft een
nette, kleine haven. Juist toen ik hier was
kwam de stoomboot verwacht, die van Derry
kwam en naar Glasgow bestemd was. Ik
was een oogenblik genood, om daaromde te
vertrekken, doch konde mijn vroeger plan
niet zoo op eens laten varen. De kust wordt
van hier westelyk zacht glooijend.

Ik kwam nog tydig te Colerain, om een
besluit te kunnen doen. Het is een vrij blooyende
kleine stad met ongeveer 6000 inw. Zoo moei aan
de rivier de Bann gelopen. Op mijne wandeling
kwam ik aan een zeer fraai park, onmiddelyk by
de kust gelopen, met uitstekend schoon gebouwen
en min genigt. Dit was Jackson's Hall, welke
aarende aan den Hr. Anster, die het in pakz heeft
van de "Clubmakers" in Londen. Dit verschijnt

De edelman was tenant (pachter) van het goed, en had meer
onderpachters, hij was een groot middenman.

Zie lijst '17. 202

Zich op deze wijze, dat na de overneming Willem III het graafschap Londonderry aan de twaalf voornameste gilden in Londen gaf. Deze, met zij het bevalkten. Zij hebben toen vele Engelse en Schotse landvesters op dien grond geplaatst en in het algemeen den grond verpacht voor leasen of voor vele jaren. En zoo hebben zij ook met Jackson's Hall gedaan. Die pachters zijn byna als eigenaars, evenwel met onderscheid. Sommige Amerikaanse heeren hebben uitgestrekte landerijen van de gilden gepacht, en hebben die dan weder aan landbouwers oververpacht. De hertog van Londonderry heeft van sommige gepachte goederen zeep, zijne kiellet ontleend. Nu overnemen, by het eindigen van de 90 jaren, neemt het gild of de gilden een maatregel, waardoor de betrekkingen met zamen de gilden zeer zullen veranderen. Zij verkiezen de pacht met den edelman niet, maar sluiten of zelfs hen vast kleine pachten met de gebouwers. Deze werken hierdoor van de heeren onafhankelijken, en geroept, om in de verkiezingen niet naar de meerderheid in de gilden te schikken. Deze verandering wordt hier als gewigtig beschouwd.

Het grootste getal inwoners is te Colerain presbyterisch, wensch, doch tenens zyn er vele katholieken, en deze hebben juist op eene hoogte aan de rivier eenen zeer mooye kerk gebouwd.

Zaterdag 24 September. Dieren morgen bewoondende ik mij de schone ligging dier stad aan de rivier welke kenmerkende begrenste landerijen heeft. Men is bezig een steenen brug te bouwen. Op de markt zag ik, als gewoonlijk in Ierland, overvloed van goede boomvruchten vooral appels en peeren. Men heeft ook de landbouwers het leunen dat zij zamen, hadden de

Sept 1. R. 166

Sept 18. 126

koopers stonden voor twee tafels onderzochten elk stuk, en
 die zij met den verkoper het same tijd over den prijs betrogenen by
 niet postend hun beken op het gekochte stuk. De verkoper
 bracht het dan naar de hal waar gesnoeven metaal de lengte
 van elk stuk onderzochten, en daarna naar het maatregel
 van den koper, die het nu nauwkeuriger onderzocht, en
 wanneer hij er geen gebreken in ontdekt, de afgesproken prijs
 betaalt. Op die wijze verscijnft de handelaar grooten voor-
 raad, dien hij door bloeken en opmaken, en verspreiden naar
 de verschillende kooplieden versendt. Ik heb vroeger, so-
 van Linnenhandel in Schotland op eenige wijzen zien degenen
 daar en hier wat te in verval door den overgang der
 Linnenweverij, en der vervaardigde Spinnery, met de we-
 ring van den landman in de groote fabrieken.

Om 11 uur vertoofte ik naar Belfast. Daar gaad
 maar twee mijlen land kwamen wij in het stadje Bally-
 money, en vervolgens door veel kust en slechts zeldzaam
 wat moerassen strecken, te half drie uur te Ballymena,
 het eerste weening betrekken, die een vrij goed stadje met
 ruim 4000 inw. Hier was het land veel beter en behaag-
 en Antrim, waar wij vervolgens kwamen is zeer lief gele-
 gen, nabij het groote meer Slough. Fels bloeken en een
 ontzettend bewyzen, dat ook hier de Linnenhandel thans behoor-
 het is eene middelmatige stad met ongeveer 3000 inw.
 Daar eene byzondere sikkone en handelaarige landstreek
 kwamen ik toge den avond te Belfast temp. En was
 nu veel levendigheid, en alles had het voorkomen van
 eene bedrijvige stad. De vele huizen die gebouwd worden
 zijn een blyk dat zij in toenemende welvaart is.

Ik had weder tot reisgenoot boven op den postwagen een
 zaatselphen der Wesleyansche methode, die mij naar hand-
 zedeken is te zijn Walter Oke Croggow. Hij was een zeer mee-
 onderpicht en verstantig man wiens gesprek voort mij veel
 belang had. Hij heeft mij den evenantigen overprijng van de
 methode verhaald: dat Wesley, een episcoporaal geantel,

Faint, illegible handwriting covering the page, likely bleed-through from the reverse side.

ke meende dat men in de gerechtigste hoop te slaan was, en
 met meer groen en meer proficiënde, op sommige locustukken
 meer vandringsende grooten byraad rond, en uit de hoop was
 uitgesloten. Dit had vordt nuin honderd jaar plaats, en nu
 zyn zy over de ganse wereld verspreid. Zy hebben geen toegenom-
 de geloofsbelydenis, maar bevolken den inhoud van de psalm,
 van Wesley, die vier deelen vullen, als kunnige gemeentelief,
 polyeke wyse van zien. Hela hebben vordt meer van kon-
 sistent, doch versmagen het grootste getal der methodeisten.
 Hluten vordt aan de leer van Wesley aan. Zy heeft my
 naderhand vordt herden Staatje, gebracht maarm de byson-
 verheden ontrent hun tegenwoordige voortand vermaed
 staan, en ik behoeft die dus hier niet op te tekenen. Icar
 belangstelling is de groen der vandeluife, dordt schet.
 Zy bevinden vordt in de afgelegenste, dikwijls, interst en
 kerkopdringende oorden. Zyne neigement had eenige jara
 luiten. Zyne doorgedraft, om Engelse arbeiders in
 de Franke fabrieken te stichten en hunne kinderen te
 onderrichten; verscegens wat hy lang in Griekeland
 geweest, daarna in Egypte. Nu wat hy ledest 10 ja-
 ren in Ierland, maarm 2000 methodeisten verspreid
 door het land laven. Zy hebben 200 geestelijken en
 52 scholen. Zyne functie was dese scholen te bestraffen
 en aankondend te bevesten, en helpen hy my daarnav
 mededeelde gaf my een zeer gunstij dankwoord van zy,
 no werkzaamheid. Tenent precht hy op de plaats, de
 hy bezaacht. Zy vermaachte speldij naar Gibraltar ver-
 plaatet te worden en dit vordt hy alreans vordt bescha-
 ven. Zy kennde zeer af dat samtyde de psalm
 in plaats van populair vulgair laven, en vordt my
 dat hy en anderen zeer hertogen spreken. Ook vordt
 hy geheel niet gald dat samtyde gehint en geloken
 in de kerken plaats, hadden. Die dat het eerste dand, de
 Junpers, zyn nactrahe met met hertelien, doch vordt

Leigh's P. 253.

In had hier een Ierck advocaat tot vestghevoel,
die my nog heel mededeelde.

Leigh's P. papier 1 203. 255.

De voornamete veranderingen in de veroverende
gerving tegen de Ieren hebben plaats gegrepen in 1757. 1776 en 1793.
De Iercke landeigendommen waren onder Elizabeth, Cromwell
willen III byna alle verbeurd verklaard. Geene katholieken
den grond koopen. De zwaren die protestant werd konde naar
vaste een deel zynen bezittingen verbeuren. Een protestant
konde het paard van een katholiek voor 20 L. naar zich
nemen. De H. wise zeide my dat aan zyn overgrootvaders tussch
zwaone paarden waarmest by in de stad kwam op die wyse
van naar zyn wyger waren weggenomen. Hy kwam den
den dag met open naar zyn wyger.

in 'zyne heft heeft het nu en dan plaats; want, raide by
terwijl ik praek, en als men aanvange na myne praek,
geef ik altyd myne afkensing te kennen en ja hoor;
dat is niet de ware goddientfheid.

Zondag 25 September. Dieren, morgen om 9 ure vertrek
in Belfast om spacioz Ierland zelf te verlaten. Groot heil,
nietlyk land, wel bekend, gaf ik op een reis; een
kleine stad Newblown hadt niet onpeex 4500 inwoners
niet verhillend afstamming en tot niet of vijf godsbien
stige belydenissen behoorende. In half twaalf huus
ik te Donaghadee, een zeehaven, de naaste by de Schotsche
kust, met 3000 inw. Zy is zeer niet gebouwd, en de belyden
zyn door steenen kerken goed bekend. En werken ook
raadader, gebouwd en het stude heeft myn fabrieken van
wollen stoffen. Op een eilandje tafelen bere en de schat
sche kust staat een lichttoren. Op een ander eilandje
en op vele punten in het noorden van Ierland zyn Cairns
en andere Druidische overblyfsels, steenen in krings
gelept, met een toepang in het midden. Tot myn lede
waren heb ik het niet getroffen, dat ik zulke overblyf
sels konde besigtigen.

De Staamboot lag geseed om my naar Port Patrick
te brengen

Wien eindelijk dus myne reis in Ierland, die zeer kort,
maar naar evenaarigheid zeer belangryk was. Ik heb van
dit weinig gekende land een duidelyke voorstelling beha,
na en het veer vernemen, dat my onbekend was. Het land
zelf heb ik veer behouder en veer beter bekend gevonden
dan ik verwachtte, ook de steden hebben alle, zeer genomen
myne verwachting overtroffen. Van de bewoners heb ik
niet opgetekend, want ik op een rou xlingtys reis konde
opruulen. Het vigenarbeid der Ieren is niet door anderen
veel beter opgemerkt dan ik het veer hebben. Inmen daer.
In het hier steeds hooren bewaren, dat de Ieren vlyger van

Als een vreesd bestandaal, zegt my myn vertgenant,
kan men nog aandringen dat in de 16^e eeuw veel Spaan-
sche familien zich in Galway genestigd hebben. Men be-
spurd daar my somtijds echt Spaansche gelaatstrekken,
en in de kleeding heeft men onderscheiden het dragen
van schavolken aangenomen, dat overigen in dat
land niet in gebruik is.

Het was voor de hervorming niet de godsdienst maar de overwin-
ning die de Ieren verdunde. De overwinnaars van Engelenken
oorsprong bevonden een oostelyk godcult, "the Pale" genaamt,
hetwelk met vestingen omringt was, en naar waar my de Ier-
nen steeds uuestelyk verder verdragen. Na de reformatie is de
godsdienstige verdunde de grootste geworden, en vele familie
van the Pale zyn al Katholicken ander de verdrubten geweest,
en zyn eindelijk geheel Ierisch geworden. Doch in het eerst met
deze, Roomse ryandig tegen de reformatie protestanten, dit
wyl my niet leeny met de Ieren, en deze aneemigheid met
aanvalle den een tegenstand. De Fitzgeralds, waarvan de
Drommunders en Leinesters tabak zyn, behooren tot de Engell-
sche; de de Witte zeide my dat zyne familie ook van Engell-
schen oorsprong was. Doch de familie van O'Connell is
oorspronkelyk Ierisch.

Ik zag in Shannon een temperance inn.

begrip, levenswijze van nabesetting, spraakvormen, goetijer in
 hunne antwoorden zy dan de Engelsen of de Schotten.
 Zy zy ook veel beneeflyker in hunne gebaren. Dat zy
 verschillend van afkomst zanden zy is, wat het Calledo-
 nisch, Britisch geslacht betreft, niet wel te beproeven; doch
 zy zy meer onvernunft en het fatsoen en Hoofmansch
 bestaandeel is veel minder by de Ieren. Zy zy meer
 zwart of bruin, hoewel men onder hen ook veel roudere
 haren aantroft. De overwinning en verdrinking
 heeft veel ook vele Engelsen, Schotten en andere
 vrienden onder hen verspreid, en dit is thans een
 eigenaardigheid der tegenwoordige bevolking. Die
 vrienden van andere overplanting zy, met de Ieren
 raampelmalten, althans innig verbanden. Zoo zegt
 men dat O'Connell van Engelsch bloed is. Doch de Ca-
 ter aangekomen veldplanters hebben niet door den gods-
 dienst en de politieke partyshap blyven onderscheiden.
 Dit is blybaar in de protestanten, van verschillende be-
 lydenis; die zy wel vast in dit land gezettigd, hebben en
 leefde roer, maar zy zy een andere natio dan de
 katholieke Ieren. Dit is nu veldt genyripd door dat
 vele Ieren zelve protestante geworden, zy en zich
 dan natuurlijk aan de Engelsen en Schotische protes-
 tanten hebben aangesloten. Het eigenaardige der Ieren
 is dan ook wel minder in het oog vallende by de hervormden,
 doch het zekere mate bestaat het ook by hen. Slordigheid,
 gebrek aan orde, onhandzaamtyghed zy zijne trekken, die by de
 Iere handen het meest, by de protestanten het minst alge-
 meen zy. Kunstten beneemt men is een zeer algemeene
 trek. Oornatighed was vry algemeen, het meest by de
 katholieken; die heeft men dat nu ophoudt. Hier-
 meest hup zamen de Strogymte; zoo dat men steeds zo
 rechter van kronken, leden aanzienwde. Het de een

In Linnæus' dag ik twee tabakken dranken, doch die
waren ik niet onder de Linnen.

zaak hanteer het gewoely op. Ik heb nergens op mynen langst
 weg door Ierland iemand dronken gezien of anderszins
 thuyt of genecht bespand. De Ieren playten een bysonder
 soort van korte Stokken met een knuppel waarsien te dra-
 gen, en slaafen elkaander daarmede op het hooft; zy waem,
 de dien Philibach. Die naam wat ontleend van een
 bosch dat zoo heet in het graafschap Wicklow, waar
 in men bewaerde dat de beste Stokken gevonden werden.
 Het dragen van zulke Stokken geraakt ook in ontbrek.
 De armoede, welke my zoo zeer getroffen heeft, is vulgen
 het algemeen getruigen is veel minder dan zy plaats to
 zyn; er is eenen taenemende verbetering zelfs in de
 kleeding en het uiterlyk voorkomen dat nog zoo
 treurig is. De matigheid, de scholaw, de rust
 en orde welke nu beter dan ooit te voren gheand
 haaft word, de rygherheid welke door het vrye ver-
 keer met Engeland zeer bevorderd word, dit alles
 waarspelt aan het Iersche volk eenen betere toekomst.
 Reeds heb ik my verwonderd over het lewendig bin-
 nenlandsch verkeer. Op de uitstreckend goede wegen
 ontmoet men menigvaldige postwagens, en waer
 dese ophouden, in alle ruytlingen karnen. Het is ook
 slaecht, sedert sulvige jaren dat dese middelen
 van verkeer zoo veel verbeterd zyn.
 Dat het my voor de verbetering van den toestand van
 Ierland gunstig toschynt dat Ieren en Engelsen
 meer samenkomsten, en als Schotten en Engelsen
 zies daerby wel bevinden, heb ik reeds opgetekend.
 Welken hebben my gezegd dat O'Connell en zyne mede-
 standers dit zalne wel insien, en dat het slaecht een
 voorbygaande kneet is, die zy sul afschiding aan-
 hebben, ten einde Engeland tegeenover ontrent Ierland

Te Killarney hoorde ik de bootlieden Doruk
spraken.

Leijl. P. 307 en terug. -

te maken. De verzameling heeft blykbaar reeds plaats, door het wegslyken der eijne taal der Ieren. Die woordt, zoo men my zeft dadelijk minder gesproken, in vele streken verstaat men ze niet meer, en in zeer kleinige verstaat men geen Engelsch. Myn reisgenoot zeide my dat zy nog het meeste gesproken wordt in de graafschappen Galway, Kerry, Limerick, Waterford; ook in kleine streken naar het noorden. Het gebeurt nog dat getuigen naar de zeegeestshaven verkleenen geen Engelsch te kunnen. Het is wonderlyk zoo my een ander reisgenoot verhaald heeft, dat hy de boeren in het Engelsch heeft hooren zwaren dat zy geen Engelsch kenden. Dit was evenwel in hun zin volkomen juist: zy verstaan het wel doch konden het niet genoeg spreken, om er eene duidelyke verklaring in af te leggen en verlangden daarom daar een tolk gehoord te worden. En zyn in Ierland menigen wette het Iersch in tentichappelyk beaflenen. Aan sommige behalen, zoo als te Belfast, wordt het aangehouden. En is ook een hoofdzaak in het Iersch naar de Unionswet, doch dit is tot nog toe slechts een luttel en loute lout.

In mijn drie uren was ik naar Donaghadee naar Port Patrick, de zee was zeer bewogen, zoo dat ik niet ondernemen was naar ik roest op Schotischen bodem. De twee havenen zyn schone en sapsnyg zelyk: klein, net, en al eendryglaten veel bezocht. Ik nam een vlygtig middagmaal, en te vier ure reed ik naar Ayr, 61 mylen. Door kennelouhtig land, veelal koral; Strannaer, eene nette kleine stad aan zee; vele liden, kansen ons te gemaak op kornetjes; zy zwaren in de stad ter kerke gemaakt. Na by de stad zag ik de ruine naar het

Sept 87.

Castle Kennedy. Van hier ging de weg eerst langs de
baai, Loch Ryan getoeten, waaraan de overige rijk schied
denkstijf netaande; — door eenne wellapende vallei, Kala
of Glenap, naar het dorp Ballantree, van waar wy meest
in de nabijheid der kust bleven, en my menig rijkheden zoo
geript te konst viel. De plaatsen waar wy doorreken ma,
nen menigheidsdruend; de grootste was het stadje
Maybale met ruim 6000 inw. Algemeen wat er van
komeit van melvaast, en haemel ik ook vele nederige
huizen of hutten voorby kwam, waaren zy beter dan in
Ierland; de melthoep was niet onmiddelyk van de huy
dent, en voor het see was een ander klein gebouwt of
op zyn muitt een ander nettrick met een afsonderlyken
ingang. Ik zag ook niet meer de geteekende blaas
seuen die in Ierland noch ontbreken.

Tegen 11 ure kwam ik te Ayr aan.

Aan den 26 Septemb. Ayr is een stad van ongef.
veer 4000 inw, hoofplaats van een graafschap, het
ligt aan zee, by den mond van de rivier die deursloepen
naam, Ayr, draagt. Het heeft eenige fabrieken, menig
handel, bedruende nijverig. Er zyn eenige gebouwen
waarmen plaatselyke hantvrische herminingen dardem.
den zyn. Op een kleinem afstand is het dorp Alloway
en daar het huis waar de belangwekkende dichtster Burns
geboren is; in de nabijheid een gedentkeken ten zynen eere.

Van dit alles konde ik srenmel niets of zeer mei.
nij zien, want de stoomwagen reeds om 8 ure
naar Glasgow, en ik snopt my niet veroverlopend
die te laten voorbygaan. In twee en een half uren
bragt my die wagen in de grante fabriekstad, den af.
stad, zoo ik meen, van 25 uren. Van het land zag me.
nij, slechts nu en dan lenende de kenalen en gebouwen vooer
een zeer onopencamen aanblik op. De spoorweg loopt

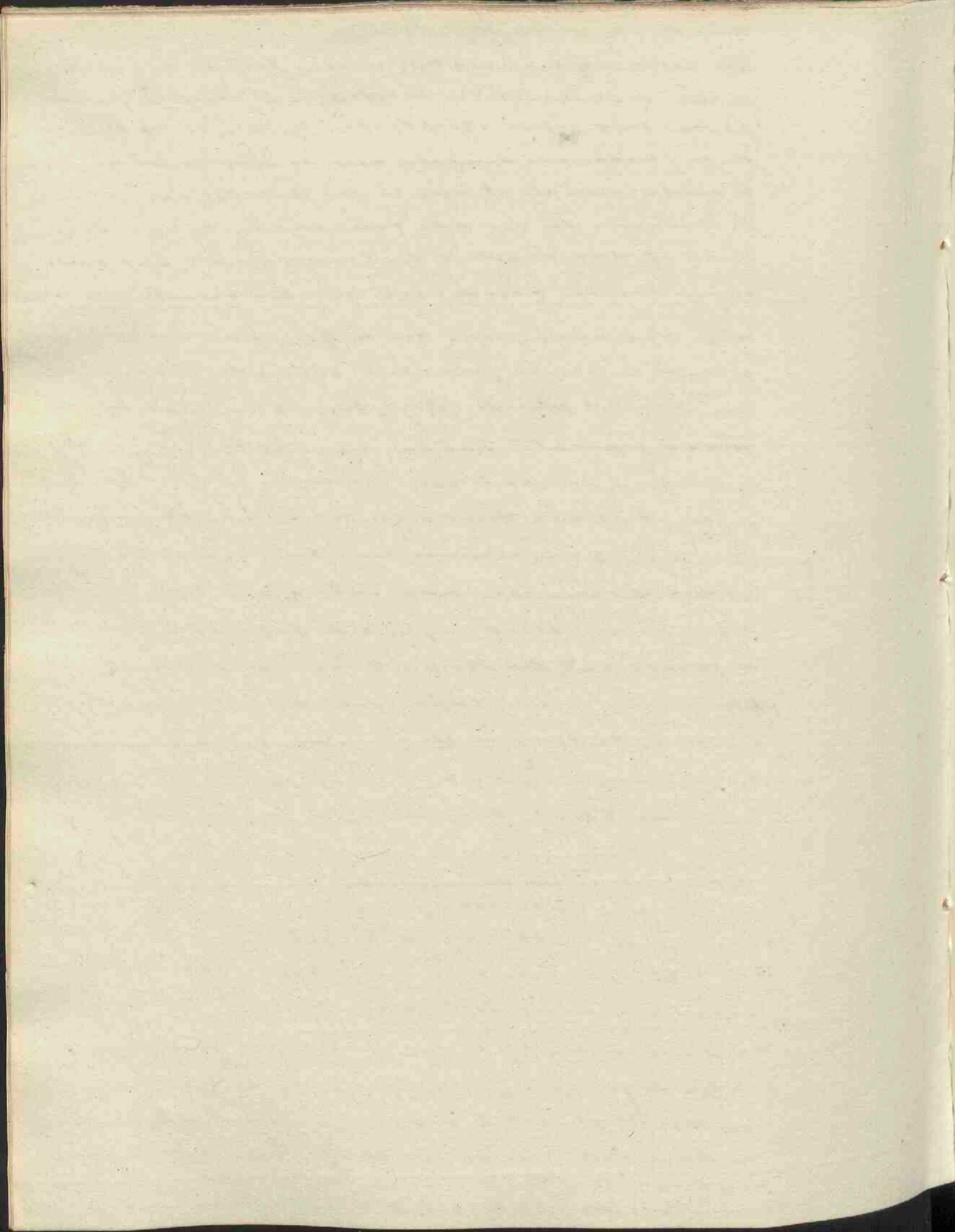
Leigh, R. 738.

The Scottish Traveller 136

door de myn groote stad Paisley, met in de 30000 inwon.
 Het heeft ook forenachtslyf in een stad te zyn, de huren
 te zien, de menschen en wafler in de straten, en van
 die stad toch geheel afgescheiden te zyn, en op de weglai-
 den, meede als bruggen over de straten vaeren, leen
 te nliegen, even als of men in een luchtbal gezeten was.
 De inwoners die dit alles oogenblikken te zien bekomen
 slaan op dat nateland luchtverschynfel, dat over
 hunne hoofden voorbygaat niet het minste acht meer.

Myn voornemen was om in Glasgow althans een
 ge rust te nemen; want ik had in den laatsten tyd
 zeer schielijk gereisd. Doch toen ik my wat op myn
 gemak geplaatst had, en myn dagboek begon by
 te schryven, ook na te zien hoe myne reis verdeden en te
 rigten, deed zich spoedig een dringend voorwaerd op.
 Ik wenschte zoo reer om eens hier zynes van het
 metten en veruuden van Schotland toch wat te
 zien, en nu bleek my uit de dagbladen, dat om
 de gelyken heid der stoombooten, niet voorby te
 laten gaan, ik dien tocht reeds den volgende dag
 maett ondernemen. Ik ging dus spoedig uit om
 het merkwaardigste van deze stad te bescrijfen
 en naamlyklyke bescrijfen ontrent de stoomboot-
 ten in te winnen.

Glasgow is de tweede stad van het vercampd he,
 nintrop wat de bevolking betreft; en een der meest
 fuernemende: in 1780 telde zy 42800 inwon. en in 1831
 202,426. Het reeds veel meer. Het is vooral van de
 fabrieken inasin de kracht van den stroom word
 aangewend dat zy koren ryfden en bevolking te
 danken heeft: spinneoren, weereoren en smedereoren.
 Het reys heeft zy den ook op het Saint Georges plein
 een standbeeld van James Watt opgerigt. Het beeden
 van brood, de vrouwfylse man is zultende voorvertoeld
 door Chantrey; op het reysplein staat het beeld van

Maester Scott of een hooge zoul, en nuq een verse
 van ten Jahtu Noore. Dit plein is eenigzins het
 middelpunt der stad, myne kerkep wat ook daar.
 De kerkekerk wordet met neft als een schoon go.
 thinsk gebouw gemaekt. Zy is in de 12^e eeuw ge.
 bouwd, of althans begannen. want hare bogen
 zyn blykbaar van verschillende tydperken. By
 de heroverring is zy en nuq eens op de Othadrieko
 eilanden, by intzanderning onoverweldt gebleven,
 doch onbedorven niet; zy is verduid en wat in
 gebouwk bleef als gewoontlyk met banken en gal.
 leryen ontviert. Eene onderaardsche kerke met
 wonderbare zinnen heeft men al. begraaffplaats
 gebruykt, alles schandelyk vernaarborft.
 Men was nu bezig met het geheel te herstellan,
 moege dit goed intzallen. Naby deze kerke is een
 kensel, dien heeft men tot begraaffplaats aangeflyt,
 daar zy vele gadenkhechens, en boven alles Heeke
 uit dat voor Knos, den Schotken heroveren,
 die taak, zoo als men weet hier niet begraven lijt.
 Men naemt deze begraaffplaats Meeropolis; in zyn
 de slechts zeer vlygtig doch vernam naderhand, dat
 zy meer opmerkzaamheid verdient had.

De Universiteit zinde myne belangstelling gewakt
 hebben, doch het moet vacantie en geen der professo.
 ren, met welke ik eenige verwantschap kan veron.
 derstellen raaken in de stad. Men maekte zoek een
 bedriende my in het zeer smarsij en hebbou „office“
 een seriee lectonum op naar het vortij jaer. Eifen,
 waardig is het dat er minar drie faculteiten zyn,
 littenen, godseloerdheid en geneeskunde. De staats.
 knus handkunde is nuq, als in den tyd van Abam
 Smith, met de redokunde verconigd. Van het bepin

De verzameling van munten, die ik natuurlyk
niet zag, is, zoo men zegt, by uitbrek ngt en velle,
bij. En is ook een model van de hoofdstad; het
beeld van Walt, - enz.

van mei tot het begin van november is het vacante
 en zijn de professooren op reis of op het land. Men zegt
 dat het voor de arme Studenten, te kostbaar zijn kanke
 langer dan zes maanden van het jaar in de stad te blijven.
 Londerlunge grond, als of zij dan niet meerdere
 jaren maesten. Studeren, verondersteld dat de hooft
 school in het geheel daarrum noodig is. No 9.
 bouwen, seligen goed te zijn. Zij moeten nu, open als
 de hooft school reene gesloten gebouwen, en de
 de. Bibliotheek eromheen.

Het Museum van Wurten mag men van een
 schelling zien; het bevat vele merkwaardige voor-
 werpen en staat in een zeer schoon gebouw, waar
 naar de ryke natuurrycker het goed hield oekten
 gelaten. Doch is het nu, als my voorkomt een val-
 streke gebrek aan wetenschappelyken zin en oand
 smaak in de wyse van plaatsen. Zulke verrame-
 lingen zijn nu uit valledij, zij maesten by die der
 hooft school ingelyfd zijn, en steeds worden vermeer-
 dert; het zijn nu, als een gesloten geheel, en dit ge-
 bouw geraanschikt, en staan daar de onafelyk-
 soortlyke zaken dooreen: botken, anatomische
 preparaten, schilderyen, mineralen, deelen, horens
 en schelpen, kledingen en wapenen van de wilden,
 oudheden; - het is een veriteitkamer in den on-
 der smaak. Zelf; wanneer het museum met
 vermenygd moeft worden met andere verzamelen-
 gen, had men elke soort van voorwerpen in
 een bysondere zaal kunnen plaatsen, en de aan-
 stotense dooreenplaatsing vermaiden.

Van de andere openbare gebouwen heb ik bysonder
 bemandert de beurs, een uwar puechtgebouw.
 Inwendig bevat zij een groote overdekte zaal,
 waar Tafels met dagblaten voorhanden zijn die

De spoorweg van hier naar Edinburg loopt
nuor een gedeelte onder door de stad, dat nu ook
dat men er in Glasgow niet van bespeurt.

De zwaarte is er het befinzel van volbrakt,
te afandering ingevigt, en nuur de jengste ge-
nangenen is een "Refuge" daarysteld, waarin
hun werk en verblyf wordt geseen, tuit des by
andere gelegenheid vinken. Zie hierna 6.

elkeen kan komen era; ook alle aankondigingen
 tot den handel betrekkelijk zijn hier te vinden,
 en den gantschen dag is deze zaal open; doch op
 vaste tyden leers te handelen in den gewonen zin,
 hoort ik, is hier niet in gebruik.

De infirmary en het lunatic asylum zijn
 ook schoone gebouwen.

Overigens zijn de gebouwen zeer eenvoudig en
 van baksteen opgetrokken. Eensje plannen en
 rechte breede straten, drie steenen en twee houten
 bruggen over de Clyde, verbieden oppmerkt te worden.

Men raemt de scholen en de gezangscholen ook
 vele liefdadige stichtingen naar Glasgow, en
 beweert dat de lazarie thans hier wat meer te
 schouft vande zijn dan in andere fabrieksteden.

De bedrijvigheid is ten uiterste groot en de
 Glasganwers gelden voor bekende fabrieken,
 ten, welke spuedryf water ryk te worden. De
 voortelling, want veel meer was het toch
 niet, dat hier elkeen zich dearmode beryf
 hield, maakte op my geen indrukken, indrukt
 Overal zag men schoorsteenen, alles wat
 zwart naar den rook, de straten waren men
 sig en slacht geplaveid, vele waren onvolbouwd.
 De fabrieken zijn hier op eene byzonder groote
 schaal, die van chemische voortbrengsel, van de
 An Tennant & Co. verlaan, zou men zegt 10 acres
 grond, hun schoorsteen is de grootste in de ma-
 need, hy overstreeft in hoogte de Pieterskerk van
 Rome en boven op zijn rand kunnen 30 menschen
 staan. Het grootste aantal fabrieken zijn naar
 Lathen, die verspreiden zich naar in den omtrek
 op het land. Desev avond was de lucht rood naar

In de herberg te Glasgow heb ik een Landsman ontmoet,
den Hr. L. B. Hieuwland, deelgenoot, was hy my zede in
het huis Staphorst Lant & Comp. te Amsterdam en
te Antwerpen, en doorgaans in deze laatste stad
wonnachtig. Hy kwam my voor een wel onderwijze-
jong koopman te zyn.

Een zeer goed handboekje voor deren, Topt., "Steam
boat packet guide in the western Highlands, and
Islands of Scotland" geeft de byzondereheden van
deze reekant naauwkeurig op en ik zal my daar
op dus in myne aantekeningen verlaten.
Zat Greenock p 8-14. verder 51-53. 100-105. Oban 59.

alle de ruwen.

In de haven lag een groot aantal schepen en byzonder levendig is hier de stoomvaart.

Ik zag veel welk dat een opzigt voorhanden had, ongezand en ruw, er werd ook veel gekocht en by uitstek groot was het getal der krachten. Zeer enheld zag ik een opschrift van Temperance coffee room, en op hetzelfde huis was een ander opschrift om den verkoop van "Spirits" aan te kondigen. Vader Methuen heeft ook hier met bynaal gepredikt, maar er blyft nog veel voor hem te doen over.

Dinsdag 27 Septemb. Dessen morgen te 5 ure begon ik myne kleine reis in Schotland. Ik reed met de stoomboot de Clyde af, eene breede schoone rivier. De merkwaardigste punten waren de ruïne van het kasteel Dumbarton, en de kleine stad Greenock aan den mond der rivier, met een zeer prachtig tolgebouw (Custom house). In de Firth of Clyde gekomen, vaeren wy tot zeken het natte land en het eiland Bute door, naar Loch Fine; dit schoone loch vaeren wy op tot aan het kleine Loch Gilp, waar wy de stoomboot verlieten, en met een trekpelent door het Crinan Canal gebracht werden naar Loch Crinan. De doornvaart der sluizen veraarloop, de ont eene wandeling, die zeer aangenaam was. Wy waren tot aan Lochgilphead met de Schan van gekomen; aan het ander einde van het kanaal maakte ont de Brenda. Met deze vaeren wy langs de kust en tusschen de eilanden naar Oban, waar wy te 5 ure aankwamen. Dese gehele vaart was eene opvoering van schoone zee en kustgezichten met menigvuldige afwisseling. Het gezelschap was very goed; ik maakte

Leamb. 9. 59.

de byzonderheden, juist met de naamtelzelva, komen voor
in den Leamb. 9. 59 enz.

veel kennet met den Ho Ball met Dublyn, een
 zeer wel onderrijs en veelwillend man dien het
 my ten interesse leed daer niet gekend te hebben
 toen ik in die stad was.

Ik had nog even tyd om met een ruysen reitsel,
 noten te wandelen naar Dunolly castle, een rui-
 ne op eene rots ten noorde van Oban. Het is het stam-
 huis van Mac Douglar of Loon; nu zyn er als van de moes-
 te diep vande kastelen. Slecht, wanneer men over Gully deze
 muren, op de hoogte is het gezicht zeer uitgestrekt; een
 zeebuysen met vele knuten en eilanden, het water volkomen
 kalen, een aantal schepen met witte zeilen; de rotsen in onze
 nabijheid met fraai gekornte in de hoofthoeken deels; -
 dit alles by het vallen van den avond was waerlyk prachtig.
 Terwijl ik hier stond werd het licht op den zuidoek van
 Lismore ontdekt en zagen als een want landster in het ver-
 schiet. My was zeer reide dat het my mogelijk schoon bere-
 plaats te verlaten, en by had gelukt.

Woensdag 28 September. Deze morgen te zes ure van
 de Stromboot af om Mull, Staffa en Iona te bereiken en de
 een avond te Oban lang te komen. Wy namen voorreide
 van Kerner, waarbij het eiland Lismore, nabij den licht,
 komen, dien ik den vorigen avond in de verste gezien had; - door
 den Sound of Mull, maar wy het eiland van deren naar
 linker en het behoevend eiland Morven rechts hadden. Te 9 ure heen
 men wy in de haven van Tobermory, de hooftplaats van
 Mull. Zylant een goede vertoornig, de haven zyn en de
 half rond van den vast der begraafde kousen gebouwd, ten
 is zy goed beschut. Wy namen nu door Loch Suard en
 vervolgen onze vaart langs de westkust van Mull. De afrij-
 teling der kusten, de veelal hoog, ^{Graves} ~~aan~~ ^{en} op meere
 punten met ruines van kastelen prykten; dit alles was een
 aanhoudende bron van genoege en belangstelling. Aan vele
 dieser rotsen en ruines zyn hervindingen van historien en
 overblijfselen gekroopt, zoo zagen wy by het invaaren van
 den Sound of Mull Duart Castle en niet ver vandaar

Skand. 9. 65

Scottish Tourist 268.

Voor de benaming van Fingali's grot is zelfs in de
oorspronkelijk geen grond bekend.

in de zee Lady rock. Het sloeg mas de ziele van het kaptijn
der Mastbaan en de vriende Stuart zottelike zyne vrouw op die
rots op dat de vloot kwam van daar, noordwaarts.

In den vollen oceaan gekomen, zagen wy een groot aantal
eilanden: Anck, Eij, Ruru, Call, de Franisch eilanden, en een
heel grooter aantal welke niet op de kaart staan. De vol-
maakte stille zee en de heldere hemel veroorloofte ons die
alle zeer naauwkeurig te waanen te nemen; de verschillende
ontrekken en de schaduwingen naar den noordwesten of men,
zouen afekand, waren zeer merkwaardig. Onder alle de rots-
men der eilanden, was er een, die ik meest optrouwe, Koko-
nende tot de Franisch E. "The Dutch Cap" genaamt, om
dat het op een oud Hollandische muts gelookt.

Te half twaalf bereikten wy het eiland Staffa, een
kust wachte ons daar. De zee was zoo kalme als zij byna
n ooit is, en de kaptijn zette ons dat wy den besten dag treffen
van vijf jaaren. Ik konde niet myne nieuwsgierigheid vol-
komen keuse digen en een duidelyke aanschouwing koo-
men van die merkwaardige eiland. Het is zoo heel bevolkt,
zou en afgeleed dat ik tot herinnering niet heel behoeft
op te tekenen. Een groote rots, van boven met aarde en
gras bedekt, de wanden stijf en zwart. Zoo nestvande
Staffa niet in de rots. Rondom zyn barakken
laag afgebrooken, even als van den giants Cauleway, daar
op zulke, neygen riptandige hooge zuilen, en op die zuilen
rust een zware laag velle rots. Verscheide grotten
zyn door de natuur in dit groot rotsgezwaarte gevormd.
Wy raenen, vastelyk om en kwamen met het schuitje van
de zuidwestzijde, het eiland van de Kormorant's of King's
man's Cave. De afgebrooken barakken vormen een schoon
getuelf boven, deze groot; hooper liggen de zuilen, byna vlak.
Veel lager, maar zoo men ons zeide, zeer diep is de
Boat cave, die wy nervalgans zagen. Zuidoostelyk van
de kwamen wy aan Fingul's Cave, en raenen die binnertot
aan het einde, hetpen, byna nooit duentlyk of, men kan

De bodem was toen wy hier waren, zoo ik meer. By haaf
ty, 20 tot 30 voet met inaktie bezet, vele moat en in
dese reeplanten grasiden daar en kander. zeer goed
onderscheiden worden.

Men spreekt in de beschryvingen ook van stalactieten, doch
die heb ik er valtrake niet gezien, hoewel ik er met een
duch op gelst heb.

dit groote werk der natuur niet zonder verbasing en opgeto-
penheid aanschouwen: er is iets betoefgewaant in dat de
bewondering meer opwekt dan vele andere natuurwonder-
schynselen, welke niet minder wonderbaar zyn, maar niet
meer algemeen aan ons vertoont. Het geweld van
afgebroken karactvulen is onregelmatig, ook de uit-
den bestaan zekertelyk uit valledrye, gedcellig uit
hoopere en lufere afgebroken vullen; de bodem is eeni-
ge maeten met doorschynend water bedekt, en dit maakt
de uitwerking nog treffender. De kleuren die het donker
zwart afwisselen, groen, geel, blaauw, rood, en welke
men zoo veel op den bodem als boven het water maar
neemt, vernieuwden de schoonheid.

Naby deze groot zyn wy geland en hebben eene grootte ma-
deling gedaan eerst beneden over de karaktvloer, die
zeer gelykt naar den Giant's Causeway, en vervol-
gent hoopere tot op den top van het eiland. Wy kon-
den by deze gelegenheid die ontrockelghe meente van veel
kuchte vullen bewonderen die, hoe ongelijk van dichte en
van zynen, toch nooit eenige kufkenruimte laten, doch niet
kome aan elkander kluiten. Dit zeepe had ik aan den Gi-
ants Causeway bewonderd. De stretching der vullen
schynat altyd om zeft overeend te staan; doch dikwyls heb-
ben zy voor andere knoest maeten gewichten; geheel
vegen zyn gekromd of gebogen door de rots die er op
trukt, hier en daar liggen de vullen geheel horizontaal.
Wy daekten af aan het zindvoortelyk uitande en za-
gen toen nog eene groot, de Clamshell cave. Zy is
niet hoop, maar de vullen die haren ingang vormen zyn
op eene merkwaardige wyze gekromd, en peraar als de
balcken van een schip, en eene loog doravonden heeft
eene dergelyke kromming maar in omgekeerde ry-
ting. Tegenover deze groot staat eene rots van ba-
vultvullen, Beauchouille, de herder, genaamd, omtrent
dertig voet boven water.

De vullen zyn my in het algemeen voorgekomen heerdik.

Op Staffa waren Reambten van het hertog der
Custant (accisemen) om te onderzoeken of daar
knokkelmanen verborpen waren.

Steamboot 9. 67

Scottish Tourist 243.

Maulean's historical account of Jona.

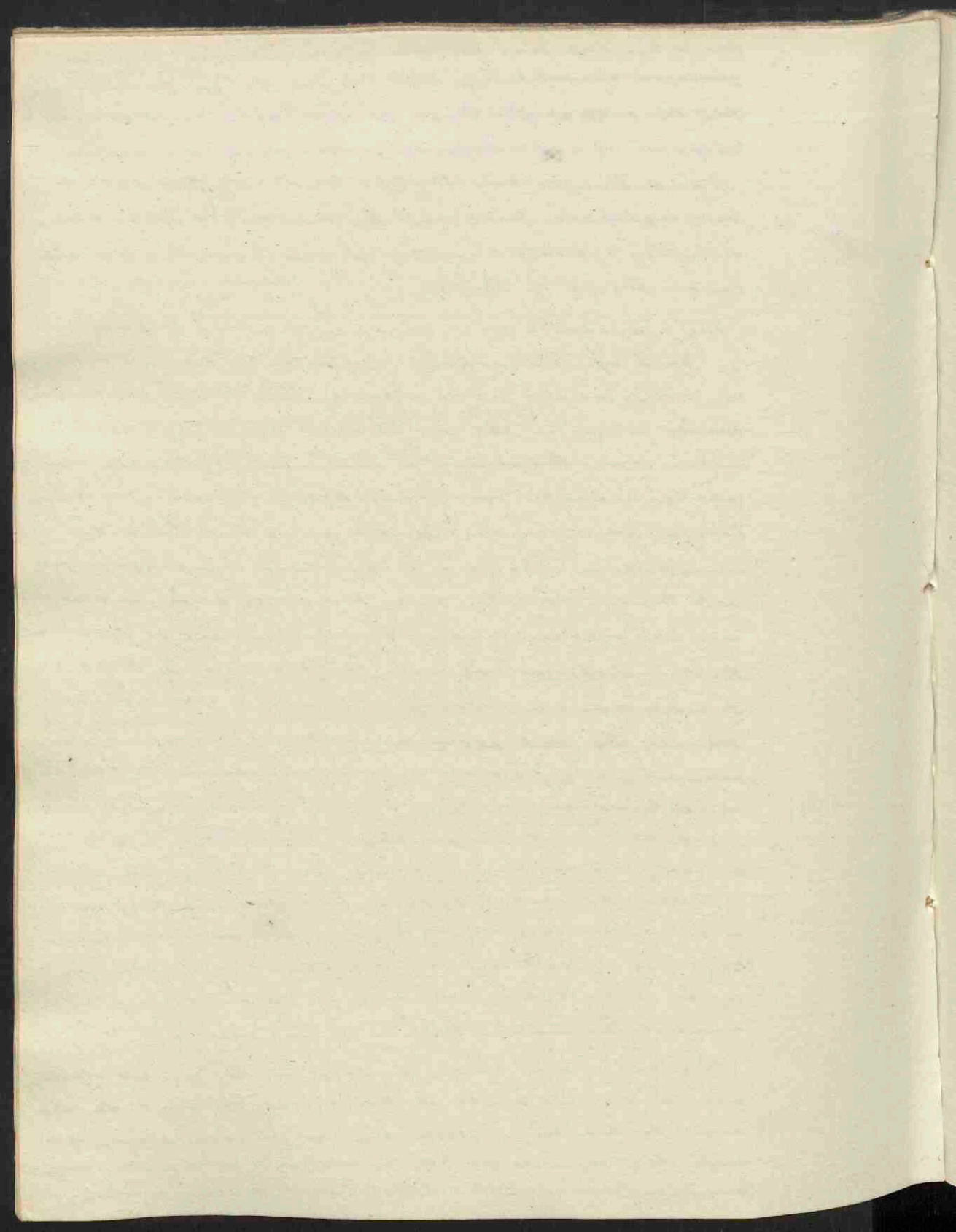
Op Jona zijn ongeveer 500 inwoners; zoo men
ontzeide levst de grond drie maal meer levensmid-
delen op den noodig is om hen te vreden. De grond
behoort aan den hertog van Argyle, die men verstaant
dat er jaarlyks 300 £ inkomen van geniet.

ker te zyn dan aan den Giant's Cairnway. Dat de
geolopen samenhang toefchen deze twee basaltmaf-
fen, byna op gelyke lengte gelopen, nevandertellen en
opsparen is natuurlijk.

Van de hoopke van Staffa zagen wy zeer goed de
nael ingesneeden kuff van Mull en de kleine andere
eilanden; ook deze aanblik vermeerderde het genagen
van ons bezoek op Staffa.

Wy vervolgden onze vaart en landden te half twee
op Iona of Icolmkill. Dit eilandje heeft een byna
der belang, amsat het de zetel geweest is van den eersten
apostel welke in 565 uit Ierland kwam om het Chris-
tendom over Schotland te verbreiden. Columba, zoo
was zyn naam en zyn vriend Onan bouwden de eerste
kerk en klooster, en van dit punt uit werd het
christendom en ook de geleerdheid onafgebragt tot
nede landen van Europa. Tot in de 8^e eeuw was
men hier onafhankelijk en verrekende van de kerk van
Rome. Later en tot aan de hervorming bleef het
de zetel van een bisschop en van eene zeer geachte
school. Van de hoopke en andere gebouwen zyn nog
ruines aanwezig die om de herinnering en om de gebouwen
zeven merkwaardig zyn. Iona is bovendien als de be-
graafplaats der koningen van Schotland, en uit hoopke
der heiligheid van den grond ook van koningen van Ierland
en andere kroonen. Wy hebben alle die ruines bezocht en
de graven betreden. Doch ik zal er niet ver-der van optre-
ken, dinge in het bachtje over dit eiland nauwkeuringe
opgeaf is van hetgeen men omtrent die onvolgryde, en ge-
denkeelkenen weet, hetgeen niet zeer veel is.

Onze vaart was verder zuidelyk om het eiland Mull,
waaran de style knuten by het kanten der van te de scha-
duwen die daardout ontitonden zeer schoone gezichten ople-
verden. Wy zagen op die stigten dikwyl; schapen en zelfs
rundvee (dat men hier black cattle noemt) velden.

En zijn ook grootten in deze rotsen, my zagen er met
 waarom gevormde ingangen gelykende naar Gothische
 bogen; doch hier zijn geene bazaltmilen.

De lucht was zoo helder dat wy alle punten en eilanden
 den ook op verre afstanden zeer duidelijk zien konden;
 de kust van Ierland zagen wy op 60 mylen afstand.

Wy zagen een groot aantal eilandjes; elk heeft een
 naam, doch de kennis daarvan moet zeer nauwkeurig
 zijn, want er zijn er in dezen archipel honderden.
 Vele daarvan zijn onbewoond, en hebben alleen
 als weide voor het vee eenige waarde; doch een
 groot aantal zijn niet geheel onbewoond, de kap-
 tein weet er my waarop eens of twee families
 wonen. Welk eene eenvoudige levenswyze, haer ver-
 schiend van die in Londen en tacht in hetzelfde
 land.

Het was 8 ure daer wy te Obaan terugkwamen.
 Het gezelschap was niet talryk; het meest kennis
 maakte ik met den Heer Mr. Wood, zoon van den
 Landrenten Alderman, en zynen schoonvader die
 in India en China geweest was; ook met een jong
 mensch uit Veraacruz in Mexico, Francisco Val-
 des y Alcala, een zeer wel onderrikt en weet gee-
 nig reizeger.

Een korten tyd was by ons een geestelyke van
 Rofs of het eiland Mull, met name Cammel, dien
 ik gaelyk hoorde spreken. Hy verminde de gelogen-
 heid niet om hem naar de gebieden van Ofsian te
 vragen. Zyne verklaring was zeer eenvoudig. Het volk,
 zeide hy spreekt nog altyd van Ofsian en de verhalen
 zijn nog volkomen overtuiging; onder vrouwen, die
 nimmer van Macpherson's vertaling gehoord
 hebben kennen de gansche historie. Het is ook
 gelykelyk dat men den inhoud daarvan van Mac-

Stearns 9 58.

Personen heeft kunnen, tusschenzinnen. En 'zyn ook niet
 teopenen betrekkelijk tot Oficia en 'zyne helden on-
 der het volk bekend, en vele namen in voorstellen,
 gen en uitdrukkingen overeen met de Engelische
 vertaling. Doch er is waarschijnlijk in het gualitief
 geen geticht gemeest zoo als de getichten, die
 haerperson heeft uitgegeven; hy heeft de verspreide
 liederen en fragmenten verzameld, raamgeslochten
 en een zekere volledigheid daarvan gegeven, wel-
 ke in het oorspronkelijke niet aannemelyk 'zyn, doch
 de historische inhoud en de poëzie 'zyn werkelijck
 eike gualitief. Noemen, waar wy voorby raamen,
 was niet byzonder datgene waaraan in Ofi-
 ans getichten gesproken wordt; en dien onder-
 tyd schijnt die naam in het algemeen noord-
 Schotland te hebben aangeduid.

Donderdag 29 September. Deraan morgen wandelde
 ik naar Dunstaffnage Castle, ruim een uur
 van Oban, aan den ingang van Loch Etive gelegen.
 Het heeft historische betrekking, onder anderen om-
 dat het gemeest is de bewaarsplaats van den wonder-
 dadigen steen; waarop Jacob met 'zyn hooft rustte
 toen hy in den droom de ladder naar den hemel
 zag. Aan dien steen, zegt de overlevering, was het
 geluk der koningen verbonden, zy zaten daarop by
 hunne kroonung. Hy was eerst in Ierland, en de ko-
 ningen van Ierland waren onafhankelyk. Toen hy
 naar Schotland werd overgebracht, wanden zy over,
 wannen; die steen, werd van die kasteel naar
 Leane gebracht en was daar de bewaarder der Schot-
 sche koningen tot dat hy in den tyd van Robert
 Bruce naar Westminster in Londen gebracht werd
 waar hy nog is; - en de Schotische koningen 'zyn ook zo
 velen. Het kasteel is zeer sterk gemeest, het

Steamboat 9.72.

Scottish Tourist 251.

Lough's 9.176.

staat op eene styele roeti; het is een groot riekant met
 torens op de hoeken. In 't oop op de dekho muren
 nog een paar kanonnen liggen. Het uitzigt was
 van de kroefte zeer schoon en op de wandeling bewan-
 derde ik het getrouwe aan de natien in zyne frange
 kroefkleur.

To tence ure vast ik met de steemboot, altyd de
 zelfde Brenda, naar Ballachelish inn (ook Ballahu,
 ook genaamt). Wy varen langs den mond van Loch
Etive en dien van Loch Greenaw; het schoone eiland
Lesmore was aan onze linker hand. Door Loch Len,
she en langs eenige eilanden, altyd verpleidenheit
 van gezigten, hier veel getrouwe en eenige landhouers
 aan de schoone boorden. Toen wy naby den mond van
Loch Len kwamen, naderheen een bootje dat my op-
 men, en aan land wachte een karrette dat my bracht
 naar genaemde Ballachelish inn, ruim een ure van
 de landingplaats. Het is de waard in de herberg welke
 kost en ryfing bezorgt, ten einde men tot hem komme
 en daarvoor laat hy de reispost niet betalen.

Ik deed nog eene wandeling in de valleij, waaraan
 de natien byzonder schoon door het uitzonderd
 gekleurd waren. Daarna dronk ik thee met
 den Hr. waard en familie, en schreef wy beide
 in onze dagboeken.

Vrydag 30 September. Reeds voor zes ure was ik
 door morgen in een karrette op weg om de vallis van
Glencoe te bezoeken. Zy strekt zich zuidelyk van Loch
 Len. Ik deed een eind weg langs dit Loch, kwam
 naby eene bygaene welke vele uubers zehye
 te behaeren. Zy vormen eene kleine riekplanting en
 ne derige, maar vry nette woningen. Verder is
 de valley zeer eenzaam. Er is eene herberg die niet
 veel bezocht wordt. De bergen aan beide zyden zyn

In de vallei van Glenage is na de herinnering
van een der vreedste handelingen der volkaten
van Willem III. in 1691. Zij werden door de bewo-
ners gatrooy ontvaagen en onthald, en toen
vielden zy onvoorwaardelyk op hen aan en vermoor-
den de verraderlyk.

Men was bezig deren wap te herstellen, en om de
groote afstand der huizen had men een kleine
vierkante houten woning voor de arbeiders,
welke op vier wielen rustte, en met de arbei-
ders voortging, zoo dat zy steeds naaktmerblyf
hadden ter plaatse waar zy werkten.

Steenboot 9. 73.

Scottish Tourist. 239.

Stomp en afgevoerd, vry steyt en kaul of mas dree
 gras beede. Men treft een meertje duartujschen
 aan, waermit een stroompje byzonder heeder water
 naar het Loch Linen loopt. De oversleuving
 houdt de vallei van Glenco raaf de geboude
 plaats van Ofian, het stroompje draepde
 naam van Lena die in de gezamen van Ofian
 Zoo diehuyt voortkomt. Ontrent 8 mylen van
 Ballachulish stuat een lundshare, die kan waer
 verder dan die plaats gespede, en het toe, na
 en eind verder gewandelt en op een heugte
 geklommen. De vallei versanderd niet van ha
 rechter, zy et waest en verlate, doch de rotse
 niet het grootste en schrikbarendste van Iorn
 mijn valley, in andere lunden. Een scherpe wind
 waer door het dunne gras, dat was in harmonie
 met de lundstreek. Eine opening in een stylo
 rotswand waerit men Ofian's Cane, en een voo
 kante rote in de vallei Ofian's charr. Schepen
 en vuerdenen waeren in de schuule weide.

Om half 10 huren ik van mynen uitstapting, en
 nu ontbeten te hebben, naar ik over het loch en
 niet naar Fors William. Op deren weg zag ik
 vele arme hutten zonder schoorsteen. Men
 vindt in dere streke veel loof.

Van de Schotsche kleeding heb ik nog weinig be
 merkt; algemeen heeft men een pland, dat is een
 tuispen daer men ongeveer onderhalf el breed
 die men over den linker schouder en onder den
 rechter arm sluat, en waermit men zich al het
 koud is op andere wys beede. Die pland is van
 zeer conuandig gemide stof. Rokken in plaats van

Steamb. g. 74.

Scottish Tourist 246.

Ik zag by het opblommen zeer duidelyk de ruïne van
Inverlochy Castle, een der grootste van Schotland, een
myt ten noorden van Fort William. Het is een langwer-
pig vierkant gebouw met torent op de hoeken en zeer dik,
ke muren, niet ongelyk aan Doustraffnage Castle.
Scottish. T. 242.

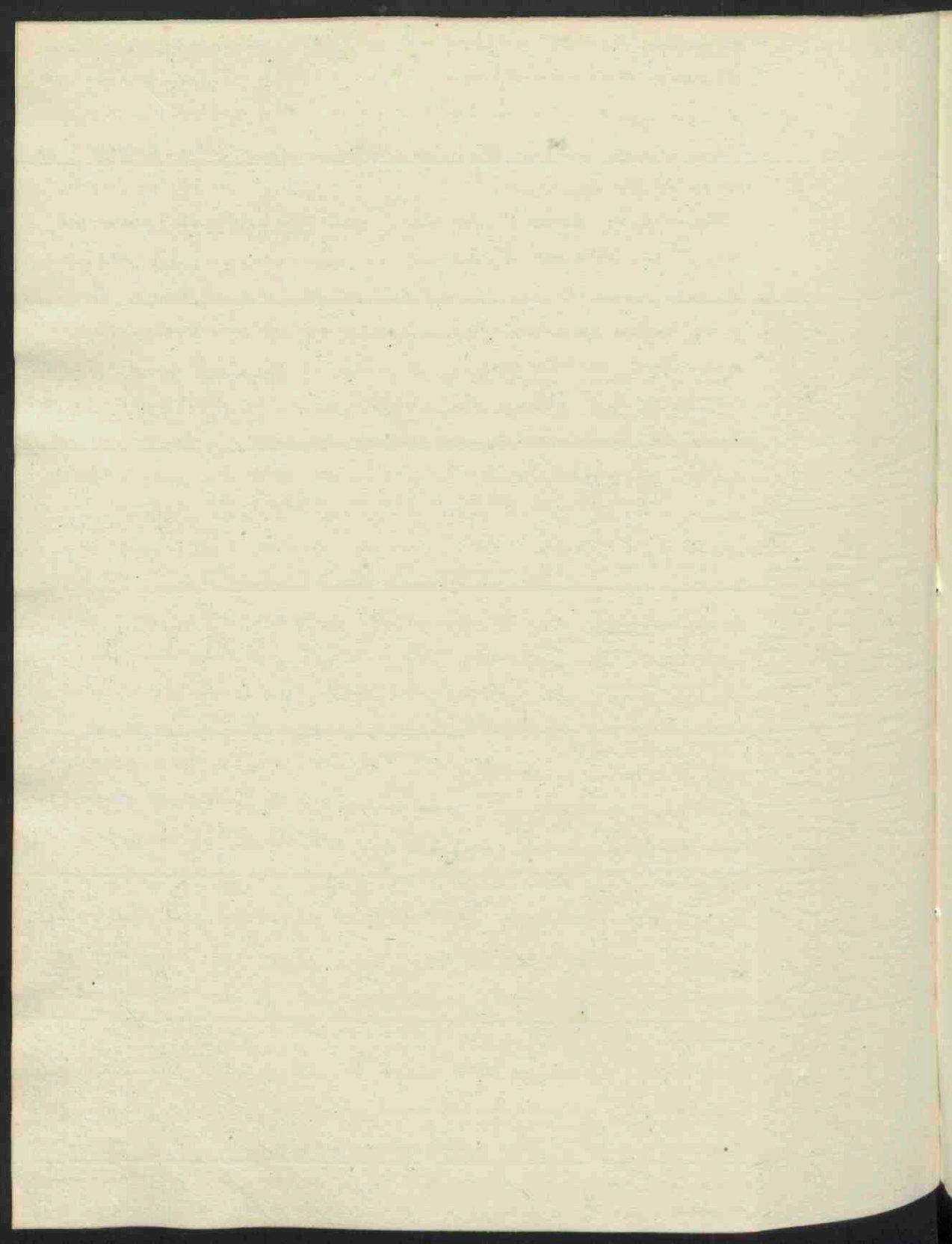
Naan loke heest dit meer wegans dan gids

Her was naby half vyf uur. te op den Kerwin Kerwin.

Bracken zie ik alleen arme jongens dragen en die
 hebben bloote beenen en vachten. In de vrouwen-
 kleeding bespeur ik niets nationaals.

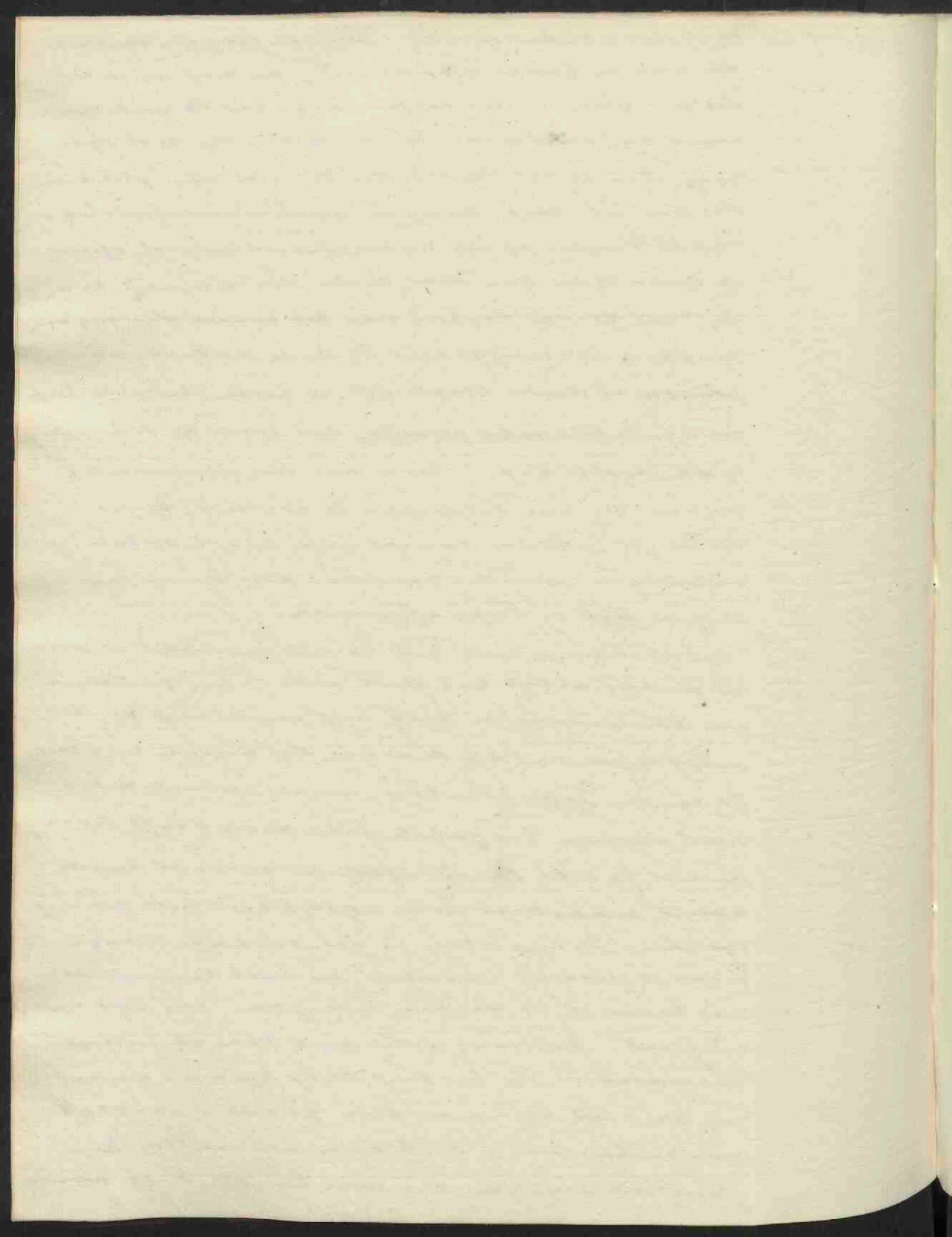
Het stadje naby Fort William heet Maryknops en
 daar is de herberg.

Van hier beklimt men den Ben Nevis, die ge-
 zegd wordt de hoogste in het vereenigd Britsche
 koninkryk te zyn, 4368 of 4380 v. hoog. Een
 gite was spoedig gevonden, en ik verzuimde
 geen tyd, te half een dagaf ik my op weg. Een ge-
 ruime tyd steeg ik over nachtelijke turfachtige en
 tacht stelske hellingen; het gerois op de westelike ber-
 gen en eilanden was onthoorden. Men uitgestrooken
 docht, altyd door vele andere hoogten beperkt.
 Omtrent halven weg, naar myne gifting, ik een
 klein meer. Vernadens hield spoedig alle pran-
 ten grassen op, en desond de geklets berg met lichte
 steenen, te midden daarvan ontspant een
 bron van zeer goed water, zoude de gite my
 reide, het hoogste water in het Britsche ryk.
 Het klimmen mede nu een in te kille muurachtig
 en zelfs eenigzins gevaarlyk; de steenen lagen zoo
 los, dat zy telkens kantelden als men er den voet
 op zette, en dan met schrikbarend geraas in den
 afgrond velden. Kinderlyke dorpchels ik den berg,
 die my uitgestrekt is. Een kleine pyramide
 is door de soldaten opgerigt op het hoogste
 punt. Het was een schoone heldere avond, en
 wel zag ik niet zoo veel als ik gehoopt had en
 vond myne ondersoening dus meer godel-
 lyk belevend. In het meeste zag ik Loch Luchie,
 Loch Eil en Loch Linnhe en in de verte den Ocean.
 Andere zoodaerent of meer en te de eilanden kon

de ik niet anders konden. Vele berggruften vertoonden
den zijk in hunne staatetheit; en zag meer was
dit het geval in het oosten; daar zag ik niets anders
want tot den Oceaan konde ik wa die 3de maal
zien. Men spreekt niet in den Tuurid van, veel meer
dat van kein Zande kunnen worden waargenomen;
dunk ik twyffel of dit wel maankenig is, of niet
de lucht moet dan veel meer doortekend zyn.
Icy knaf heer de barheit van het toneel dat my om-
ringde; het was geheel de doffe natuur, van
planten of dieren respoude ik niets. Het nogt heeft
een der beschryvers gezegd, dat het is de Scheping
op de eerste dag. Het is niet zeer merkwaardig
zult een van van berggruften te overzien, want
tehoon is zult een toneel niet, er is lot, talen of
verkeent in. Aan den rand van dese komin zyn
style en style en diepe afgronden.

Het afblinnen was ook zeer barheitlyk en van
al omdat de tyd zoo kort was. Icy vanden in
een beschaduwde hoek nog een klomp ys, het
overblyfel van de sneeuw des vorigen winters.
En zyn een paar plaatsen, waan aasmerkelyk
veel sneeuw het gehele jaar door blyft liggen;
Haewel ik met speed afklam, overviel my de
avond, waardoor de maeglykheid niet weinig
taenam. Ik was toen in die "nochtage" neegrant,
waan ik telkent insakle, en niet kunnende
"een" waar ik de vachten zette, van tyd tot tyd
intygead. Het was dicht een taen ik interst
vermaad in de herberg trouphoorn, waan
my een goed vuur en een goede maektyd
zwer wachwichten. Het beklinnen van den Ben
Heris is maeglyker dan zyne troupe doet vermaad.

den, ambat men van het laagste standpunt, by
na gelijk met de zee begint, en er niet zoo als in
Zwitserland paden naar de neerigers bruikbaar
zijn gemaakt; men bestijgt hem zeer zeld,
zamen. Een derde gevolg is wel dat men niet
welke gasten gisteren heeft, althans de myn was
welvrij bekwaam en weinig geschikt.

Daar ik het Caledonisch kanaal wou waken
door te naven loop ik my nu naar de plaats
van waar de steemboot den halpanden man
gen afraer; dit was aan de andere zyde der eerste
thuisen. Ik voer dus nu dezen avond te nopen
me met de steemboot die van Oban kwam tot
Corpuet, en daar wachtte een rytuig de neerigers
op om ze te brengen naar Banani inn, juist
by die thuisen gelegen.

Wie kort die overtocht zijn mast gaf ze my ze
tegenheid, om een merkwaardig man te zien. My viel
namelyk tentent een der neerigers in het oog gekleed in
Bergh-hutche kleedere, maar veel heel, bor en praektiger
dan ik die tot nu toe gezien had; hy was dusky, een omme van
en geheel te handig en getuaten, denentif en spraakzaam.
Zyn geheel voorhamer had iets meende en vandenling,
wie van een touwscapelen doch te beschaffen, te voorkomen om
naar een kruisbraker te gelopen. Den volgenden dag was
thuisde my de Hr. Grant wie die in hun oog vulcanee
was was. Hy is de zoon van een officier in de reemage
met name Allen Hay en heeft ook te naven stand, dien
naam gedragen. Hy en zyn broeder zyn getuatenlyk in
Frankryk opgeroep en zyn ook later veel buiten stand
gewest. Nu benamen zy niet te zyn die waerwoer zy ze
hundred zyn, nu an klein van van prins Edward en
de prinses van Albani. Deze wordt algemeen geloof, hebbende
geene kinderen gehad; doch hun na een, zoo zeggen zy, is van

Stamboat 9-87
Scottish Journal 224 cur.

duikt er een in en geeft naderhand de Stewart
 aanspraak op den troon te doen maken. De reisgenoot
 van dezen avond heeft ook eerst Allan Hay Stewart
 genoemd, en heeft laterst eerst den naam van zijn be-
 ken en vader geheel verworpen en schryft nu
 Jon Sobieski Stewart. Hy was te voren hervormd
 maar by katholiek. Lord Lovat heeft aan de twee
 broeders op zyne gastdiner het eiland Allan Eagus,
 niet ver van Inverness, toegestaan en daaronder
 den ry met een zeer fraaie wooning gelouwd.
 Jon (Jon) die ik ontmoet is een zeer wel onderwij-
 man, spreekt vele talen, is kunstenaar, en in alle
 opzichten een talentvol man en zeer verstantig in
 alles behalve in zyn opzet om de rot van een halve
 prentend te willen spelen. Men gelooft naderhand
 van zyne geschiedenis.

Zaterdag 1 October. Hierin morgen te 4 1/2 ure te
 9 ure, op de kleine steenboot Helen A'Gregor myn
 vaart door het Calatonetoko kanaal en kwam te 1 1/2
 ure te Inverness aan. De landstreek meer weg dan het
 kanaal maakte deze vaart zoo belangryk. In den Toon-
 rust wordt het bekoep van dit gedeelte van Schotland
 goed beschreven. Het is een groote vallei, de Caledo-
 nian Glen genoemd, welke hier het ziele van
 het noorden afrondt, en waarin acht kleinere ne-
 venvalleien „Strath“ inkomen. In deze groote vallei
 zyn drie loopwegen meenen: Loch Lohy, L. Ditch en
 L. Stefs; - Inzaken deze meenen, en van de rivier naar
 de zee heeft men het kanaal gegraven; zoo dat ten
 wyl de vaart 60 1/2 myl bevoert, hiervan 37 1/2 op de
 meenen en 23 door het kanaal worden afgevoert.

De groote sluisen aan den mond by Corpach meenen
 nu reeds doorgevoeren; drie onmiddelyk aan zee en 8 een

Leaflet T. 245.

myr verder. Deze sluizen hadden de onpeyghheid hersteld
tusschen de koopte van de zee en van Loch Lochy, die 90
vaeten bodenraaf. Om het grootste verhaal naamt men
de acht sluizen de Trap van Heptanus (Heptanus's
Staircase).

Wij raasen dus aanschouwelyk door het kanaal; het land
schap was wy waert maer niet onbelyg; de kenne-
keden op dezen tyd van het jaar sijn vordachtige kleen, de
woort veruussacht door het vanden wind dat alle,
maer zeer veelvuldig gruyt, en door de bomschaden van
stroom gebreke woort. Nochtan is er niet veel, en byna alle
deze kooften leeren zeer goede schapenweide.

Op eenigen afstand tusschen wy de ruine van een vordand
kasteel dat For Cattle genaemt woort en dat men
meent mes grond vord van Bannquo te mesen
houden.

Ik had weder gesticarand ontmeel een zeer vordeluyg
en wel onderwyft man, met deze streek byzonder be-
kent; men nemmen ik van hem dat hy was Patrick Grame,
Countyclark te Inverness, wiens zeer vordeluyde
familie in deze Highlands woont. Wy hebben mes
zaam gesproken.

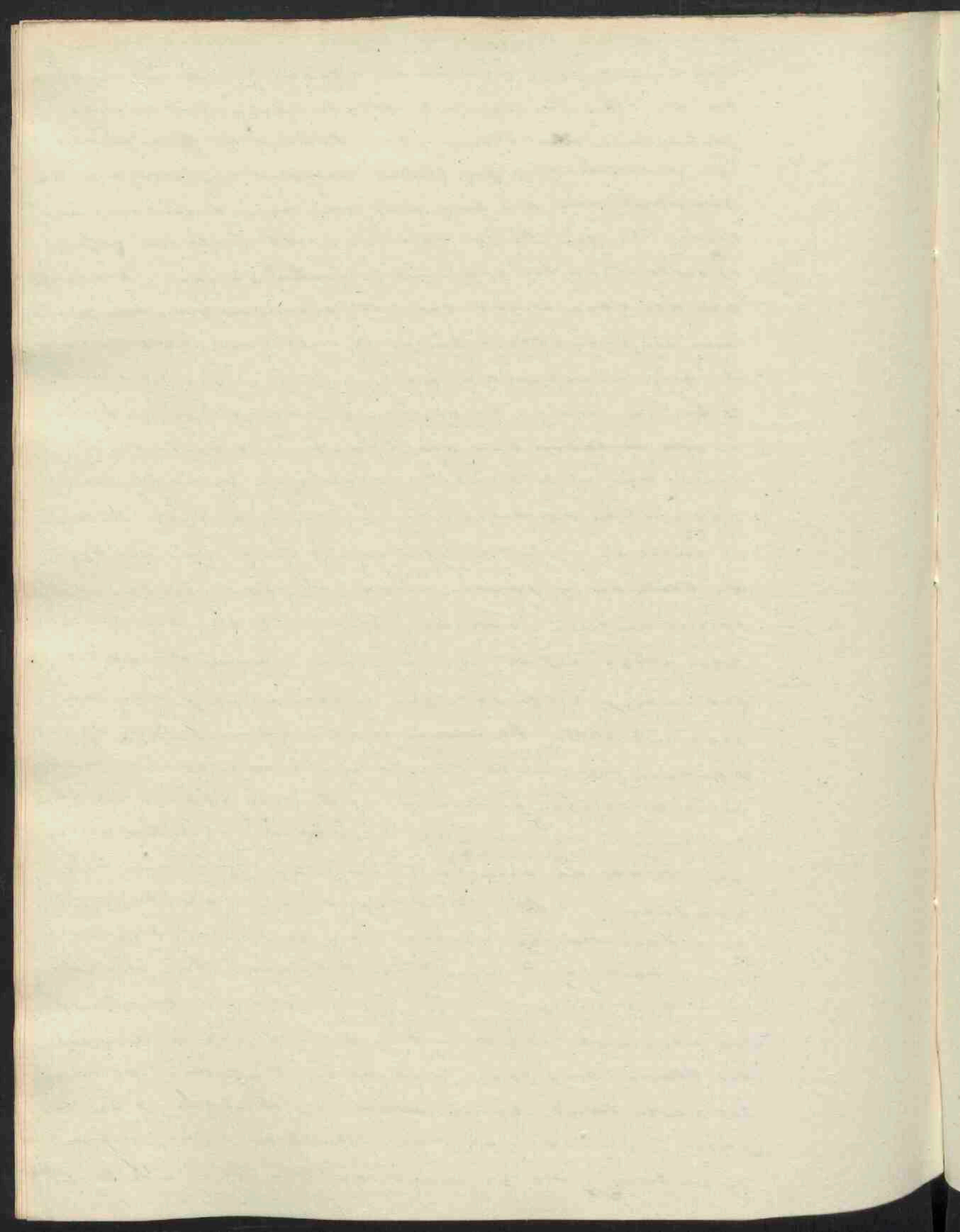
In deze streek sijn de vordeluyde Paralleel vord
die ik eenmaal niet gezien heb; naar de beschryving komt
my vord dat ik dergelyke in Noorwegen gezien heb.

Wij raasen door het Loch Lochy, dat meestal schone
baerden heeft, maer weinig door woungen vord een tyd.
Vord den inlander, en hem die mes de byzonderheden
der schotlike historie en historische practie en vordans
veer bekend is, hebben alle deze plaatsen my meser by-
zonder belang. Wy waren hier in de landstreek Lochy,
ker de woonplaats van den Clav. Cameron, en menig
bleudig genecht heeft hier plaats gehad. In deze streek
ken vord ook print Edward na den slag van Cullochen.

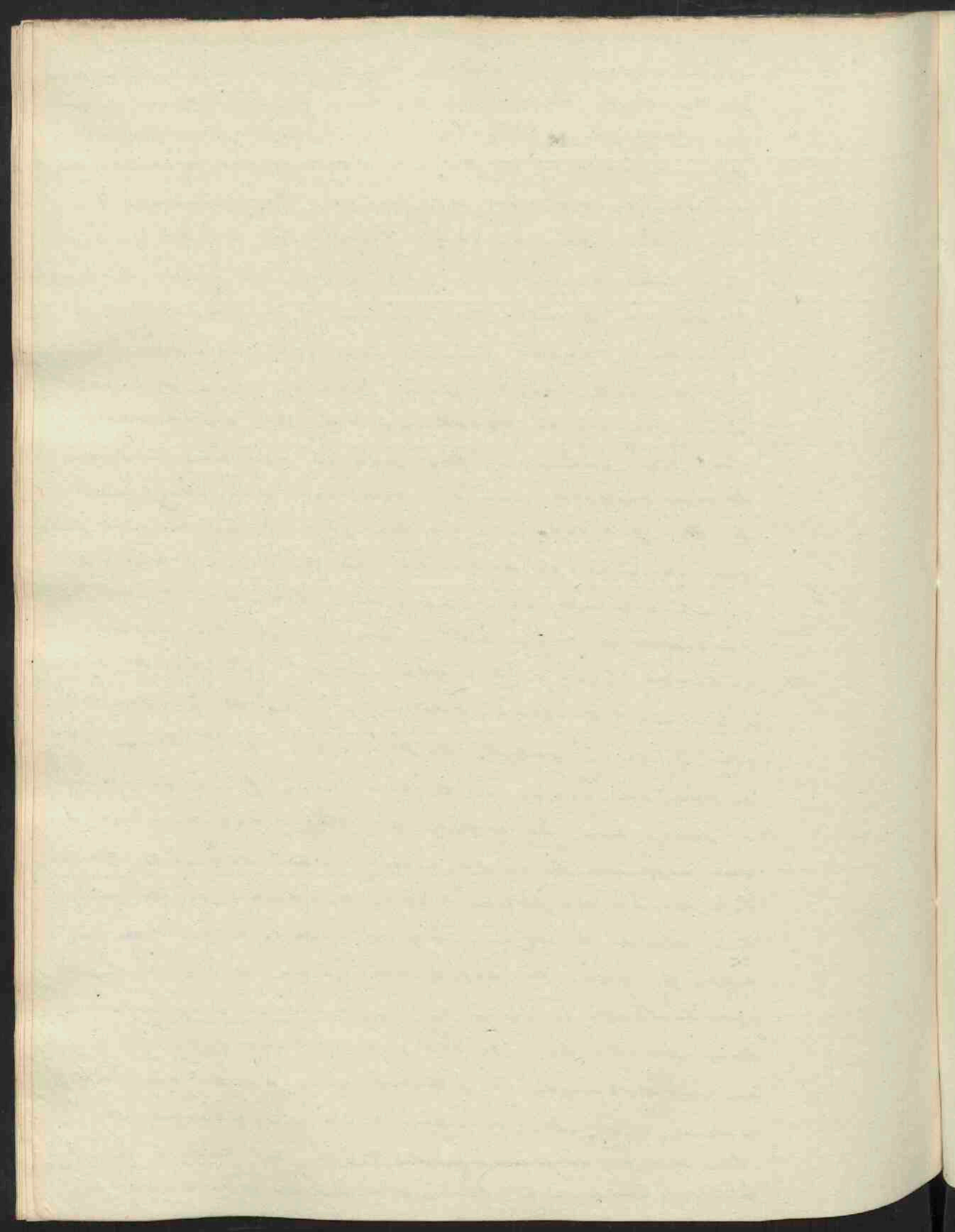
En kanaal van twee mylen bragt ont in Loch
Pich, dat zeer klein en vord het koopte vord meser;
eenmaal slecht, g.v.g.d. vord het vordige. Wy raasen links

Een bundgenootschap van 16 claus vermeldt, Scott.
Tavert 216.

de mine van Innengarry-Castle, in 1746 door den hertog
 van Cumberland verworven. Het is hier de woonplaats
 vanden Clan Cailla en op eenigen afstand is de woon-
 plaats van den Chief Mac Donnel of Glangarry.
 De aaneerking der Clans bestaat nog altijd in het
 Hoogland, doch het heeft veel van zyne beteekenis ver-
 lozen. Er zijn 50 tot 60 Clans, elk heeft een erfelyke
 opperhoofd en een gemeentchappelyken naam. Het hoofd
 van den Clan is daarom niet eigenaar van den grond,
 mer het grondbesit kanst de instelling niet raam.
 De gemeentchappelyke naam heeft ook geheel niet
 te kennen, dat er bloedverwantschap tusschen het hoofd
 en alle de leden van den Clan zoude bestaan. De
 Clans zijn oude bondgenootschappen voor gemeen-
 schappelyke verdediging en onbesluitte hulp. In zake-
 ne valleggen woonden insluitend leden van een bepaal-
 den Clan, en zij zonden niet ligt godned hebben, dat
 er zich anderen vertelden. Het hoofd van den Clan
 heeft altijd nog een bysondere naam, die meestal
 betrekking heeft tot zyne afstammeling van een
 beroemd held. Er waren niet zelden erfelyke vyand-
 schappen tusschen de Clans, zoo waren er ook bond-
 genootschappen, en waar naburige Clans verbon-
 den waren, namenpeen, niet de taal, dikwyls en
 was de afscheiding hunner woonplaatsen niet
 zoo streng. De Clans zijn dikwyls onverdeeld,
 en hebben dan bysondere namen en hoofden, die
 raam tot tot eenen Clan behooren. Van dit alles
 is in de mening van het volk niet overgebleven, en dat
 het verzuken is vooral de schuld van de hoofden
 der Clans. Here gaan veel naar Engeland of naar
 het vaste land, komen alleen in Schotland om te
 jagen, en worden aan hun land en Clan vreemd.
 Zij vertonen niet zelden meer den hinnen inkom-

ſten, genaken, in ſchulden, dan worden, kunne gae,
 deren verwaarloosd, en eindelijk niet maar kunnen,
 de nektenen verkoupen zy die. Zy worden dan an
 me, dikwyls, tegelyk aannatiponds landjinkers,
 die geen aarbed by kunne Clauslieden vernemen
 omdat zy die niet verdrinen. Telo gaderen zy
 naech het eigendom van Engeliſche adelen en van
 Engeliſche kooplieden, geworden, die door kunne
 kapitalen, bekoren landbouw en ſchapeuwarden
 innemen, gaede huizen bouwen, waarop zy
 eenige tyd van het jaar komen doorbrangen,
 maar de oude toestand van het velt neman,
 dand dan geheel. Wy ſpraken ook van de bekoren
 de maatregelen van den Markies van Stafford.
 De Hr. J. vertelde my dat die maatregelen, wat gaed
 gaemadend en in de ſaekomſt heilzaam voor de
 nooddelykheit bewoent van Schotland waren,
 doch dat de wyze waarop zy waren ten uitvoer
 gebracht niet te billigen was. De vrede maact
 te vooral de voortduuring van den ouden toe-
 ſtand onmogelyk; de families in de bergen
 hadden een ſchamel bestaan van hane en garen
 en eenig nee. Zy waren pachters van den markies,
 zyn necht al, grondheer was niet betwilt. Gewoon-
 lyk werden de jonge lieden ſoldaten en de man-
 kien ſtelden niet minder dan 2000 man van zyn
 eigen gaderen ter beſchikking van den koning.
 Men hielt die uitvoer op, er ontſtoand overbreval-
 king, pacht kon in het geheel niet betaald worden,
 en wat dikwyls in plaats van pacht was aange-
 nomen, ſoldaten, werden niet meer geverd.
 Men overlegde dus om die lieden het lafere land
 te laten bebouwen, terent verſoekes te worden en

geleidelijk naar Amerika te verhuizen. De lang-
 straken konden voordeliger naar de tekapenteelt wor-
 den aangenomen. Zy hebben zich evenwel lang hierta-
 gen verzet, zy wilden kunne kudden niet verlaten,
 regelmatig landbouw streefden hun tegen. Men heeft
 toen middelen van geweld aangenomen, en den-
 ken hebben verhooren naar Amerika te verhuizen,
 dan landbouwers en visschers te worden. Zy die
 zich hiernaar geschikt hebben bevonden zijn nu
 by de verandering zeer veel. Een dergelyk ge-
 val heeft zich anlans opgegaan. De Engelske
 graaf Drummond heeft het eilandje Harris,
 een der Hebriden gekocht; hy wil daar landbouw
 en het groot inrooven. Aan alle de kleine pachters
 heeft hy lang vermits de pacht opgezegd, en ver-
 zeteld naar een der kolonien te verhuizen.
 Eindelijk heeft hy hun de gunstigste galopende
 aangeboden. Hy heeft hun voor het laatste jaar
 van de betaling van alle pacht vrijgesteld en
 hun nog 1000 £ ter getuente gegeven of aangebo-
 den voor de kosten der verhuizing. Doch toen dit
 laatste jaar om wat waren zy ongenygd om
 heen te gaan. Men heeft middelen van recht aan-
 nomen, soldaten naar het eiland gezonden, een-
 ge der weertspannigen voor de afzaken gekropt.
 Doch de weertstand was zoo algemeen, dat men
 het plan heeft moeten opgeven, en nu laat de
 graaf de oude pachters hunne dagen in de hand-
 ten die zy bewonen eindigen, doch heeft de jon-
 gen gewaarschuwd dat zy een ander keent
 men moeten zoeken, en zoo gaat het jongere
 geslacht langzaamhand by families naar de
 kolonien en elders heen, en zoo zal eindelijk
 het dale van Earl Drummond bereikt kunnen

Lond Liffeld, mean ik, werd door den Hr. G. als een
voorbeeld aangeprezen.

worden. Zulke veranderingen geven veel stof tot na-
denken. Tusschen de opperhoofden der Clans met
waardig gedrag, in het midden van hun Clans
blyven en daaraan nuttig trachten te zyn, worden
zy nog zeer vereerd, en daarvan levert het hoof-
land gelukkig nog eenige voorbeelden op. Zy
kunnen dan op de beschaving en de welvaart
van dit krachtig belanpryke volk zeer gunstig
werken; en dit is individueel de waf langz welke
het te menschen ware dat de overgang van den
ouden tot den nieuwen tyd plaats greep; want
overgang is onvermydelijk. Het gaede van de an-
de reden vindt geen plaats meer in de nieuwe
maatschappy, het getrekkige moet ook verdwy-
nen. Er heeft reeds eene beterschap plaats, dat
de Schotische heeren niet meer zoo overbiedig van
den zelfvervaardigden whisky drinken; hun vreesdat
may ook hunne claus van dat misbruik afba-
gen; - de ledigheid die met het kroegzelenen samen-
hing, moet ook voor een vlytig, nepelmatig
loneer plaats maken, dat met minder ontberingen
meer behoeften maar ook meer beschaving zal ge-
paard gaan. Het aankomsten van Schotische talen-
derdracht, die niet eens echt Schotisch is, houdt men
niet reft voor een spel, dat geen waarde heeft,
naamd heeft.

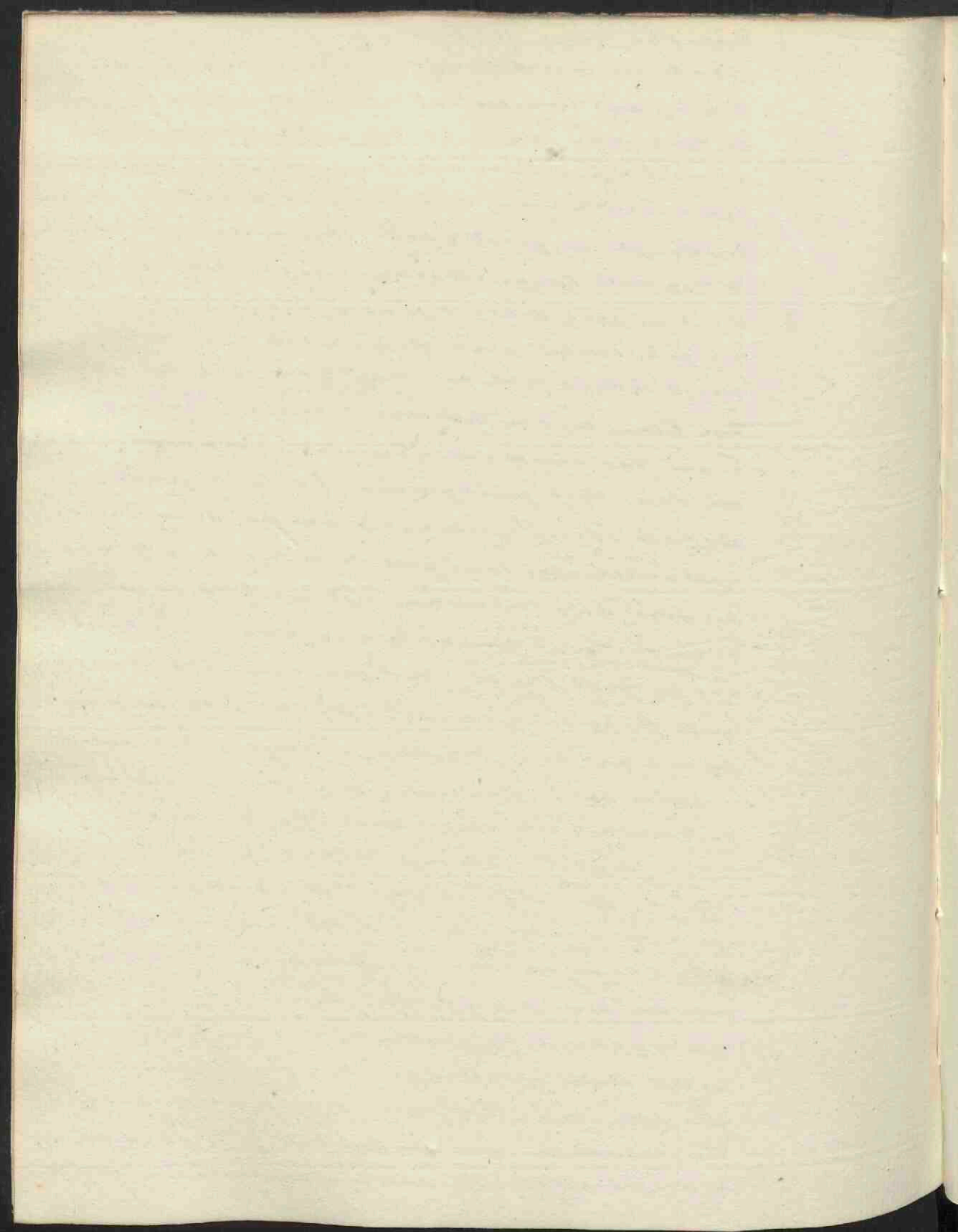
Er, konaal bracht ons naar Fort Augustus,
aan den mond van Loch Ness. De doornavaert
den sluieren gaf gelopenheid om het te bevesten.
het kwam my niet zeer sterk voor, en waas
whynelyk zal het niet ligt te pad komen.

Loch Ness is een der grootste en schoonste meenen
van Schotland, 24 mylen lang, met bespen van 1200
tot 1500 voet hoog aan beide zijden, en andere van

Scottish Tariff 236

meer dan 3000 slaachter.

Naby het fort Augustus was het kamp van den
 hertog van Cumberland na den sloeg van Culloden,
 en links van out was Glen Moriston waarin
 prins Edward door vier Bergherswaard, die eigent-
 lyk ridders waren, met 200 pees beleid en trouw
 verborgen en gered werd. Zijn reisgenoot verhaalt
 de my vele byzonderheden hiertoe betrekkelijc,
 die hem goed bekend waren, want het huis van
 zijn grootvader was in de nabijheid en de gehele
 streck is byna eijendom van leen zijner familie.
 Zyn Clain was in 1745 aan de zijde des konings,
 maar zijn overgrootvader met eenes afdeeling van
 den Clain had partij voor Edward gekozen.
 By de verbeurdverklaring der guelden van de
 opstandelingen was ook de naam van Grant in
 het bezet dat uitgevaardigd werd; doch een wel-
 gerinde hand schnapte dien naam uit, zonder
 dat zy out te weten zijn gekomen wie. Hiernaar,
 reide hy zijn wij vernukeldijc, dat zijne fami-
 lie hier nog hare bezittingen heeft. Een toeval
 maakte het ontsnappen van Prins Edward in
 deze vallei naar het eiland Skye mogelijk, en toen
 waren daarby ook nog trekken van schotwike
 trouw. De soldaten van Cumberland troffen
 een man aan dien zy niet den prins hadden; hy
 zocht er op en was een koopman; uit vrees
 van den prijs te verliezen, besloten zy hem vane-
 lyk te ontkoopen, en de koopman zijnde dat
 hy zijn leven niet redder konde deed als of hy
 de prins was. Een onse baer werd door den he-
 tog gedwongen om onder eed te verklaren of
 hy den prins herkende; ook deze miste hem daer te

Zaggen, toen zij hem het hoofd vastvanden: ik heb
 nooit iets gezien, dat er zoo op leek; al. het nu op
 zijne schouder en hand, zoudde ik het u niet weten,
 heid zeggen. Men zond het hoofd naar Londen, doch
 te gelyk kwam daar de tijding dat de prins ont-
 kamen was.

Van onze rechter hand viel het vierde Fingers in het
 meer. Men noemt de vollen vullen het wat kwayer
 maakt; doch de steembuut logde niet aan en
 er was dus geen gekeflukheid om die te bereiken.

Wat verder zagen wy links de ruïne van het kerk-
teel Uinguhart, een der grootste van Schotland,
 waar welken 600 men plaats vonden.

De baronnen van Loch Hope zijn de hertog van Schou-
 en grootste, de ridders stigt en hertog, en het meer golf
 van aanmerkelijke breedte; men ziet ook schone
 gebouwen. Doch zeldzaam ziet men woningen en
 het is op de meeste plaatsen als of het land onbe-
 woond was. Zoo men mij zegt verandert dit van
 jaar tot jaar en wordt vele landhuizen, verwoest
 door Engelen in deze streek aangelept.

Tot dit men kwamen wy weder in een kanaal
 dat even als dezen morgen voor wy in Loch Lochy
 kwamen, op vele plaatsen aanmerkelijk hooper
 was dan het land daarnaast. Men vloeren over
 het kanaal in deelen ten hoopte van Beauty Loch
 een arm van de baai Murray Firth. Hier was onze
 vaart geëindigd en een omnibus bracht ons in weinig
 minuten naar Inverness, de hoofdplaats van noord-
 Schotland. Ik maakte nog een wandeling en zag de
 landelijkheid van den katusdag avond.

Van het kanaal dat ik nu doorgesagen, kan behaast
 niet veel op te teekenen, de byzonderheden staan
 meest in het Reischboek. Ik moet evenwel by die

July 1st 1831. 990,559 L. 2. Hoams 996.

opgeven vaegen, dat het een der slechtste werken
 der Engelsen is. Reeds in het begin deren eeuw aanse,
 vanfen is het nog niet voltooid, op veel plaatsen reeds
 verspallen en valuet niet aan zyne bestemming.
 De voornaame ontwerper en voorstander van het
 kanaal is genaemt Charles Grant vader van den
 tegenwoordigen Lord Glenel, een man die, na zyn
 20 afkomst, door bekwaamheid en yver tot groote
 rykdom en invloed gekomen is, en veel voor het
 land gedaan heeft. Hy was lid van het parlement
 en Chairman van de Board of Directors van
 de O. I. Company, en door hem zyn vele schatten
 in Indië bezorverd, welke nu met rykdommen
 teruggesloten reed inelvaart over het land ver-
 spreiden. Hy had het wett anemmel voor legt
 geticht dat het Parlement met 20000 £ toe te
 staan, meende genaep te doen; te best 27, 4 sch
 100 000 £, en aan besteed. In 1823 werd het geopend,
 doch valuet niet; men konde de diepte niet
 behouden, de sluisen bezinken op vele plaat-
 ten, enz, een ongemak was dat de vaart op de
 meeren, vooral Loch Neff een gevaarlyk was
 al, in de open zee, en zelfs in dit diepe water
 dikwyls noch haven noch ankerplaats was.
 Er werd dus byna geen gebruik van gemaakt.
 Men heeft men de gebreken te herstellen, en
 staanslepers aan te leggen om de vaart te
 en door te brengen. Dan kan het zeer voor
 deely en nuttig worden. Intusschen wordt
 er eenig verkeer van vish en andere waren
 al, kustnaast door bevestigd, en is de
 staansvaart ingevigt waaraan ik gebruik
 maakte; doch nog nimmer zyn de tollon

Scott. J. 216.

af sluitgeledeu taeruekend gemaect voor het ge-
 wone onderhoud, en dit is dan ook zeer ver-
 waarloofd. My museum de behandelung der stien-
 ren weening geschiedt voor en nael to nael kan-
 den worden daarby in het werk gesteld. Men is
 by de vermaerlozing reeds beducht gemaect
 voor overstromingen in de Stroken, die Cap-
 tyn dan de waterpiegel van het kanaal. Hoof-
 de koop op verlotering niet worden teloupe-
 steld, het is voor Schotland zeer gewigtig. Ik
 had eenige valdeening in de verrekening dat
 de Nederlanders hunne kanalen toch beter ge-
 maakt hebben.

Zondag 2 October. Op den rustdag moeten ook de
 reizigers rusten, daarom ryden er in Schotland geen
 postwagens op Zondag. Ik wenschte ook wat van
 deze stad te zien en had veel by te schrypen; my was
 dus deze stilstand geene teleurstelling.

Inverness is een nieuw gebouwe stad aan de
 kuse oewers van de rivier de Spey, welke hier met
 het snee van dienreelfden naam in de Murray of
 Murray Tirth valt. In 1831 werden er, met de buiden-
 wyken der parochie, ruim 14000 inw. De landitnaec
 rondom is heuvelachtig goed bebouwd en kaplant.
 Zy is de hooftplaat der noordelyke Hooglanden,
 en jaarlyke komen de aarviantype families gedw-
 nense de kuse weest van October hier om alhanden
 te ontmaeten. Een opreestelye gebouwe, "the Assem-
 bly Rooms of the Northern Meeting" is daarvoor
 bekend. Men heeft den deurspartjen, maaltjen enz.
 Er was reeds veel drubbe voor deze byeenkoms-
 die op hander mat. Zy heeft geen politiek doel.
 Er is tamenyke veel handet: groonten schopen some

Ballifery Cottage.

Scottish Tourist 219.

in de Firth, kleinere tot by de stad. De rivier
is zeer vischryk byzonder aan zalm, en men
kanst veel uit Engeland om hier met den kengoc
te vissen.

Men beweert dat naby deze stad het hartzeel ge-
staan heeft, maar Macbeth den koning Duncan
vermoorde; maar men is het niet eens over de
juiste plaats. Hoe dit zij, dat hartzeel en een dan
naderhand gevonden is zyn geheel verdwenen.
Ook voor korten tyd heeft men op de kaupt
by de rivier een meent gebouwt opgericht, in
den vorm van een kerkje, en dit ook zoo ge-
meent. Het is bestemd voor de gezegtheden en
graafschaps besturen. De Hr. P. Grant kwam
my afhalen en bracht my op dit hartzeel, waar ook
zyne bureaus waren. Het gebouw is zeer goed en
byzonder schoon is het gezicht uit de vensters.
In de Court Hall hing het portret van Charles
Grant wie ik hierboven vermeld heb.

De Hr. P. Grant bracht my by zyne moeder, waan
ik ook zyne vrouw ontmoet met wie wy naar
het huis van den Hr. G. gingen, een recht loof
landhuis een groot kwartier buiten de stad
gelegen.

Wy reden van hier naar het merkwaardigste
punt in deze nabyheid, namentlyk een der ver-
glauide forten. Men noemt dit Craig Phadric
of vitrified fort. Het is gelegen op een vry steilen
heuset een klein half uur metalyk van de stad.
Het gehele bevoeg, duidt klaar aan dat het een
sterkte met maceen gemest is. Het bestaat uit
eene steenen maffa die blysbare samengevoerd
is. De naam van verplaatd is toch niet verke-
men juist, want de stof gelykt veel meer naar

De Sprak met den Hr. G. ook over het armenwezen in
Schotland. De wet kent hier ook aan de armen, het
recht op ontlastening toe, en de kosten daarvoor niet
teer gedraagen worden als in Engeland. Doch de wet is
meer beperkt: de arme moet stellig thans behooren,
waar hy zich aanmeld en hy moet zyne behoeften
bewyzen d., zoo dat streng genomen, de arme intaf,
teken van honger sterft. De wet wordt dus byne
nooit aangenomen, maar door vrijwillige bydragen
verruagen; terwijl de armen, ook minder ontlastiden,
zijn dan in Engeland. Er zijn vele welbedarft sticht,
tingen zoo als hier een goed Infirmary (ziekenhuis)
door vrijwillige giften, in stand gehouden. Er is even,
wel een zwaarheid en die doet zich byzonder in In,
nemen geveelen, dat namelijk zoo vele, zich ontlasten,
ken, vooral die hier thans gaederen hebben, maar elders,
wonen. Men heeft juist nu een Commissie benoemd,
waarmee de Hr. G. lid was, om te bevestigden of
men niet wat overgaan tot de toepassing der wet, en
de kosten van het onderhoud der daartoe gerechtigde
armen omslaan, ten einde de meer bilijke bydragen
te verkrijgen. Dit is een vraagpunt van armen, men
de mogelijkheid hier wel inticht.

Lough's R. 241 en terug

Scottish Journal 226 en terug.

De gaeltische taal geveelt als nocht niet meer en
meer in gebruik, de bechaafde lieden noeden hun,
de kinderen in het Engelsch op. De Hr. G. zende my dat
hy enige landbouwers, die 200 L. pacht opbrengen
kent, maar de vrouw van het huis nog geen Engelsch
kent, en de zonen en dochters naarmelyk gaeltisch ver,
staan, maar in de stad opgevoed en op de Engelse
scholen opgeleid zijn. De taal wordt daarentegen door anderen, en
zelfs door enige Engelse vrouwen, meer grondig beoefend.
Men schryft Gaeltisch met gewone letters, - en andere tak van de,
zelfden stam is het Welsh en Britisch (komt van Bretagne) die zeer
overgekomen. Het Welsh is een derde tak en heeft eenigen byzonder schik

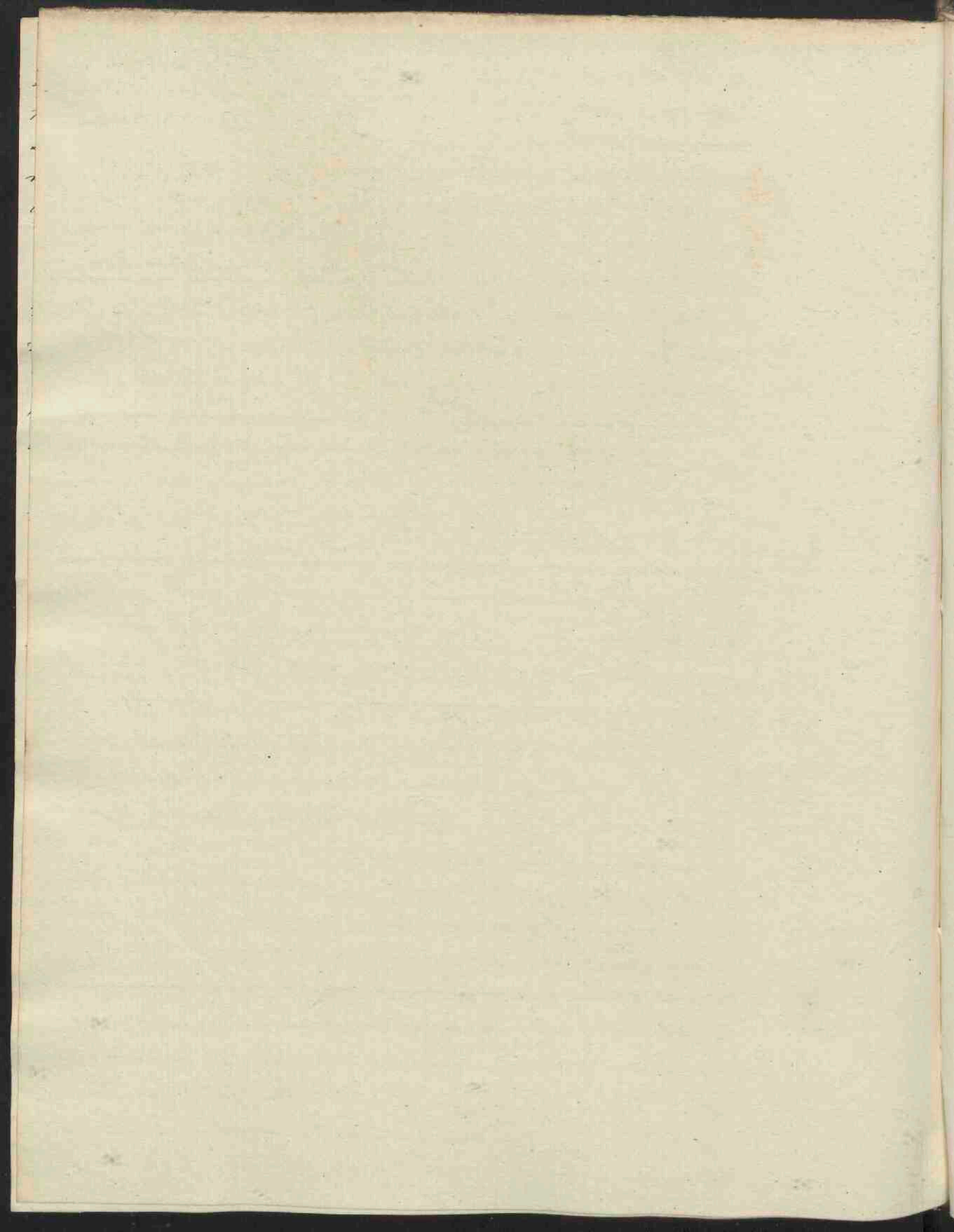
Slabben of lera dan naar glas en is niet doorschijnend. Men vindt die alleen rondom en niet in het midden. Het geheel is nu met eene dunne laag asbest bedekt en niet geheel begraaid. Omtrent de gipsingin over den oorsprong derzelv fortan, want er zijn er verkeerden, en zoo men meent in samenhang, vindt ik in den Taverist de verhandeling aangepoind die men zegt dat het volledigste is. Dit fort is zoo, ik hoor, het best in stand gebleven en daarom het belangrijkste.

Van deze hoogte had men een ruim en schoon gezicht op de valleij van Beaulay die niet kennelijk omringd is.

Ik bleef by den Hr. en Mrs. Grant staan, de beleefdheid derzelve lieden jegens den vreesdeling, die door niemand aan hen wat voorgesteld, wat geheel buntgewoond. Wy hebben natuurlijk veel over Schotland gesproken, ook over Opian; Mr. G. sprak zeer vlij gaelich.

Maandag 3 October. Dieren morgen om 6 ure verliet ik Inverness, om midden door het hoogland, over de Grampians naar Perth, te reizen, een afstand van 104 mylen.

Song reeden wy door zeer smalle straken; kalle heuvels met gras en meer nog met rozen en heide begraaid, reedraan met hout; hier en daar eene bebouwde plek of eene eenvoudige woning. De wisselplaatsen waren op zigt staande heuvels, geene dorpen; in eene daer van, Carrbridge, omtrent 25 mylen van Inverness, wunden wy een zeer goed ontbyt, dat niet, kinikend was in dit hoge land, maar het be-

nen op den pottmagen zeer hand maat.

Wij kwamen nu in de vallei van de rivier de Spey, die wij aasden; vrij hooge bergen zagen wij voor ons, ook uitzicht op de heuvelen. Dit is eene historische landstreek der Hooglanders. Wij reden nuasby de rots Craig Ellachie, waarop zij ruinen ontstaken ten teeken van het nabere, des vyands; dertig mylen van hier is een andere Craig Ellachie, en elders nog meer; zoo dat in korten tyd het gehele land gewaasschund was. Craig E. bateekant rots van alarue.

Hier en daar zag ik nu ook de echte, antermotische hutten der Hooglanders, van turf gebouwd, met zaden gadekt en zonder schoofsteen.

Eenige fraaye leindhieren vertoonden ook dere streek, doch niet in groot aantal: een van de familie Gordon, en op een berg eene zeul tot aan denken aan den Constonerleden kerk van dien naam; - verreegens Belville de woning van Macpherson, den vertaler van Ofsian, zy is eenzaam maar schiedonachtig gelegen op de hoogte in het Sparrebotch. Nu en dan was het landschap zeer mooi. Wij zagen links op eenigen afstand Ruthven Castle, en kwamen weldra te Kingussie, het eerste dorp sedert Inverness omtrent 14 mylen verreegd. Het zag er zeer goed uit, en kort daarna kwamen wij nief daar een ander vrij goed dorp. Tweer door een woeste streek, steeds ophelimmende, reden wij over eene fraaye brug naar een negten oever van de Spey; verlieten dere rivier en klommen langs de kleinere rivier, de Foinn op die wij ook over reden, en nu bereikte wij de zeer eenzaam gelegen dorps Dalwhinnie. Hier waren wij halfweg en ont

x Salvadorach.

muotten den wapen, die naar Innereels need. En
 waren eenige schotten in de nationale kleed,
 omg op dien wapen, ook een paar op den onsen,
 by de herbergen trap ik ook eenige lieden met
 de bloute kniejen. Het is zonderling dat men
 eenige kleeding die hier weinig als papierd
 voor het klimaat kan beschouwen, heeft aan
 genomen en nu tracht te behouden.

Wij waren hier nabij Loch Erioch, aan welks
 boorden ook de ongelukkige Karel Eduard
 na den slag van Culloden gezworen heeft.

Snedig bereiken wij het hoogste punt van
 den weg; en begonnen toen af te klimmen. Wij
 kwamen aan het kleine meer Loch Garry en
 gingen daarna met het Stroompje van dien
 zelfden naam naar beneden.

De weg door dit bergland is een waar kunst-
 werk; hy is overal goed, en onvervolgd on-
 afgebroken in vullen draaf te ryden.

Stag een centrale herberg, en nu werd het
 landschap veel zachter en schooner. Wij kwa-
 men nu in de uitgetrekte gaederen van den
 hertog van Athol en in een omringd van de
 boschen die hy geplant heeft. Atholhouse
 en vele andere landhuizen reden wij voorby.
 Na het dorpje Blair Athol komt men in de
Par Killiecrankie, welke beroumd is om zyne
 style rotten en om zyne liere befruide hoopen.
 Beneden schijnt de Garry tusschen style rotten.
 wanders, en het is mogelijk dat vroeger een pad
 tusschen diezelfde wanden geloupen heeft, dat
 die gring verklaart, welke men zegt dat zeef
 een regiment Hebrische soldaten kandel hebben
 doen terugdeinzen. Nu is de weg ver boten den

Scott. J. 100.

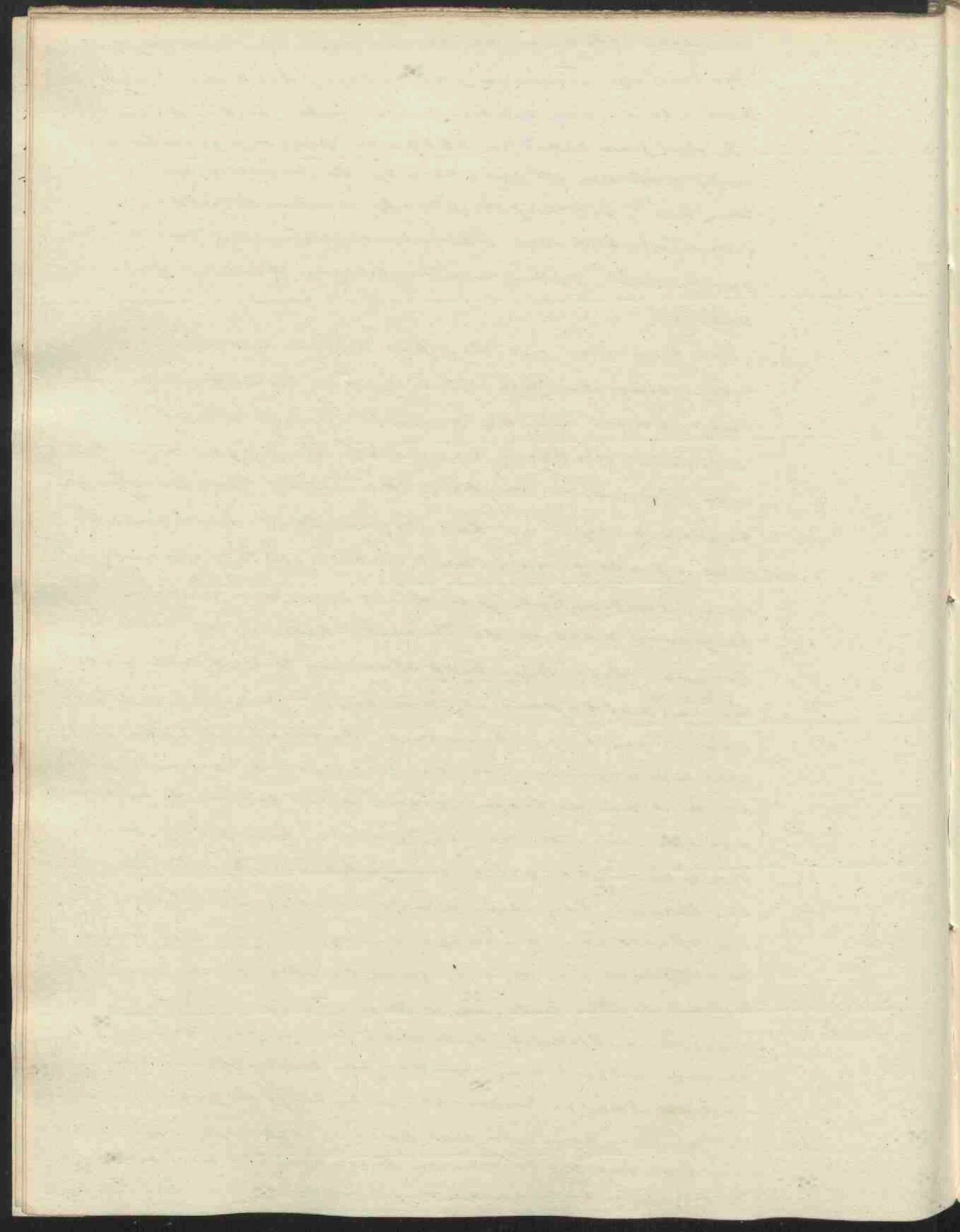
Sept 10. 210

J. T. 104

Smallen Straom en loopt door een allerbenedigste
Landschap, waarran de Natzen, het neelvoort 20,
voorn te en het water de siersaden uitmaken.

In den jaar werd in 1689 een bladdig gezicht gele,
werd tusschen de Natzen en de Troepen van Willem
III. Men wist nog de plaats maar dusdan de
aanvaarden der Stemaatsgezinden, zoo als 'zine
partij regt, voor een mettezen koning gesien.
veld is.

Zoo dan men uit den jaar komt met men een
zeer lief doortje met netle landhuizen. De
weg gaat nu by voortdoering door een
tehoone valle, waan de kroepen met spar,
van, lavit en andere boommen 'zorpouder
beplant zyn, en het lagere land met gras be-
dekt of als graanland bebouwd is; daarby is
er veel afsnijffing in den vorm der natzen.
De Garry valt in de Tunnel, bere in de Tay, en
hiernaan ligt Dunkeld dat my te vyf ure bereikt.
^(voor my) ter en) met bagmacal worden. Der plaats is be-
naemd om hare schoonheid. Dunkeld zelf is een klein
neet met ongeveer 1500 inw., het ligt schiedersachtig aan
den voet van de bergen, geheel in het gebouwe en welken,
ligt door een smal stroomende rivier. Eene groote loop,
hare gedeeltelyk in ruine, gedeeltelyk hersteld, is al overblyf
van goetlike bouwkunst metkeerdig. Doch het meest
aanlokkend voor een langer verblyf is Dunkeld house, te
verblyfplaats van de ryke familie Athol. De vorige her-
zog, die in 1830 gestorven is, heeft nuwel dit landgoed van
franssen uitgekocht. Hy heeft een nieuw huis begonnen te
bouwen, hetzelve men zegt dat, als het voltooid zal zyn,
ongeveer 500,000 kosten zal; en hy heeft de gehele omfteen-
die zyn eyendom was met boommen beplant, met het getal
men zegt dat vyf millioenen bevaagt. De wandelingen in
de tuinen en bosschen zyn met veel smadken kunst aan

geleed en linnen der mandaling eens zeer geneeflyke uit-
 spanning. De Mr. Grant wilde my, dat hy de verleden
 jaar met zyne vrouw gancell was en dat het hem zyn be-
 hand had, dat zy alle dagen zelveen waren. De uitgestrek-
 kend daran mandalingen betragt 60 mylen. Een der keraken
 eener mandalingen is een waterval en Ofrian's Hatt; dat is
 eene hermitage op een rots waaren een schildery hangt
 voorstellende Ofrian die op de harp speelt. Op eens, wou-
 men men recht doorover kerake, pordwynt de schildery en
 ziet men de waterval, waaraan men niet beaantue niet,
 bespand hat. Men kan niet verstellen dat deze ver-
 rassing iets falpand had noch de eerste mandelwaer,
 die van de haak onbekent was; doch en och man-
 leus vreesde waer dat hy daar verrekent zal worden,
 want het my zyne was kinderlyk te zyn. Aerkmaan
 die is my dat by de haak de twee eerste keraken van Haan
 welke in Schotland zyn ingesand; dit was in 1737; terzyl
 nu gehele kopsake daarvan de toemant, naatite notson
 loochten en tot pruce een fregas van 28 stukken, de
 Athol, van dit hout gebouwd is.

Het was my niet baenlyk oprettellyk hier te verwy-
 len om de zwaaryens dorer spreek te maken; ik moest
 my dus verlaten op de beschryvingen en te vreden zyn met
 hetgeen ik er by het doorryden van zag, en dat manke
 in de daad een roep aamfensamen intouk. Het is ook merk-
 waardig het veel men door beplanting het met en so
 schaunheid van eene streek kan bevorderen, doch zooni-
 gen zyn in de gelepenheid dit ere in het groot te doen als een
 kerak van Athol.

Onze verdere weg was door eene schoone en met velen land,
 Inver naerkerke streek; zy had ook nog andere merkwaer-
 digheid: my kwamen naby den kerak van Bismann, waan
 het hout was dat in het deth voorkomt, ook zagen wy op klein
 van oetand den kerak van Dunbinnan. Eene plaats naby
 den keraken naemt men nog Count Hill of Samuel Hill,

Scott. J. 109.

Leigh's R 49.

Agricola was van oorspronkelijk vande gelijktijd van
deze plaats met die van Rome van den Tiber, dat
hy uitroep: Eccc Tiber! Eccc Campus Martius. Hy
slag hier zijn kamp op, en dit was de oorsprong
van Perth. Het heeft vande hoofdstad van Schot-
land gezonden vreesen dan Eborac.

en zegt dat deze voort hier genept zamen gehouden hebben.

Te 8 ure kwamen wy in Perth aan, waar alles in tenen
oefheid was ter gelegenheid van den wedren die den volgende
dag begonnen zonten, er was muziek op de straten, en
meer gespeeld in den toekomloop; - doch naar den eer,
maanden reisiger was rust de dringendste behoefte.

Dinsdag 4 oktober. Tweinige meen hebben wy zoo
goed barallen als Perth. Wy ligt aan eeno breede rivier,
tusschen heuvelachtige, welij begraide boorden. Een
tehoone brug geeft gemeenschap aan de twee oewen.
De straten zyn breed en reyt, de huizen wy goed
gebouwd van gehouwen steen. Aan de beide uite-
enden der stad zyn groote pleinen met boomen om-
plant, en neyen meene huizen zyn daar lang ge-
bouwd. Alles is ruim en lichtij. Stroombooten
en andere wy groote maastunpen komen tot
voor de stad en gaede knaagen dienen voor hee
laden en luffen.

Onder de openbare gebouwen is wy in het oog ge-
vallen deet, waarin het stuurmeesterschap staat, dat
het water van de Tay oppunt en door de gehele
stad verspreedt; Het heeft een fraanze kaepel, en de
tehoone, die er naast staat is eeno tehoone
gint met eeno naas deurop, Zoo dat men er voor
een gedentresten zonne aansen.

De County Hall of Court House is een der tehoone
die ik gezien; acht Dordische smiten versieren dit ge-
bouw en de zool voor het geneptshof is by-
zonder duclmatij ingerigt.

De byzonder gaede steen waaraan de graeven en de
nabyheid zyn maakt deze gebouwen na Schoone.

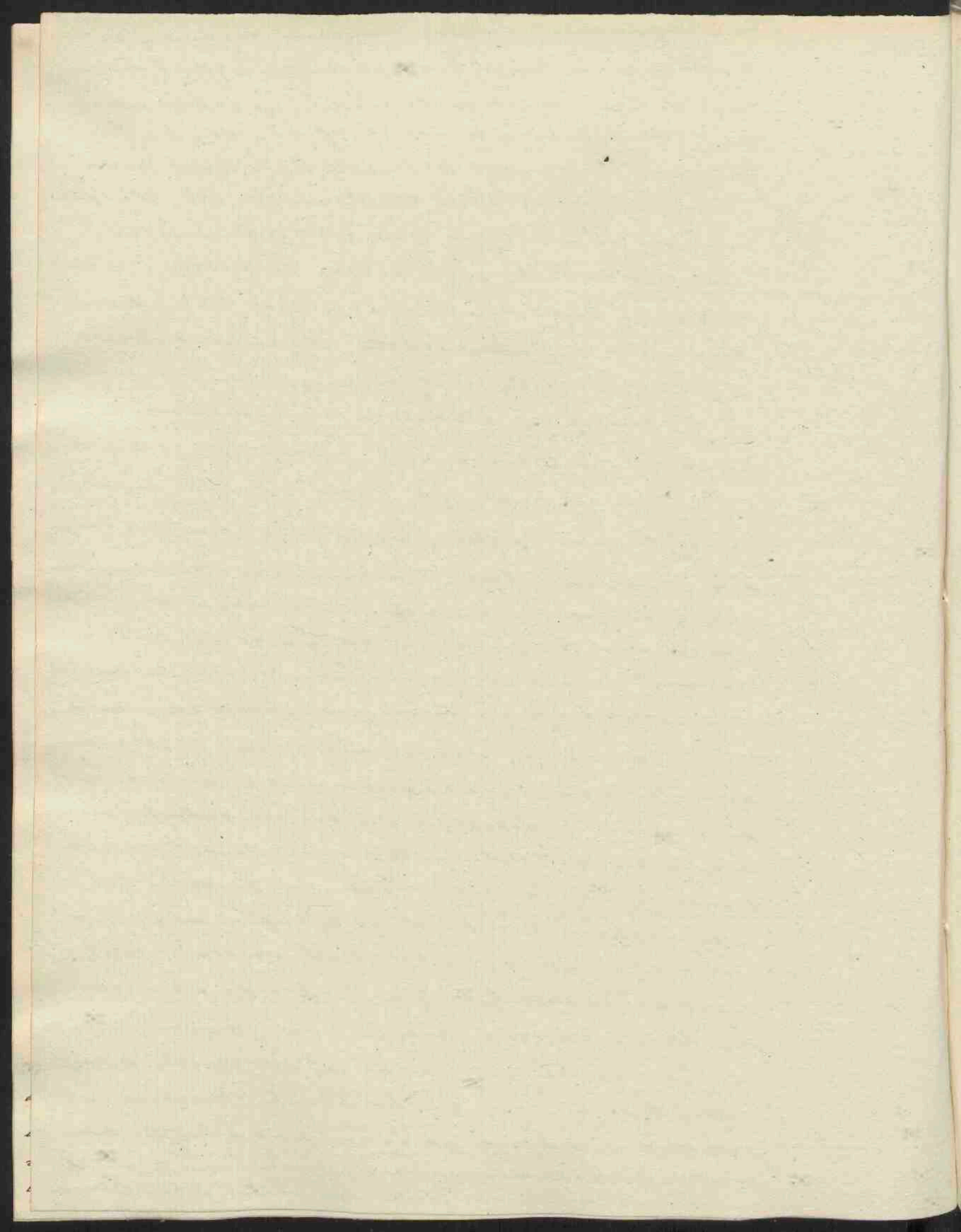
Er zyn ruim 20000 inw.

Op een heuvel afstand van de stad is de Central prison

In de afbeelding der vrouwen zijn alleen vrouwelijke
opgevoeten.

Men verlangt van hen tien enen behaalyken arbeid
daags; wanneer zy meer doen, wordt daarvoor eenig loon
kenkend dat hun by het verlaten van het huis wordt in
betaald. In elke cel hangt een tafel van het verrijgde
werk, die wickelyk wordt bygeschreven.

voor Schutland. Er was gebouwd de voorlop een
 groot gebouw voor bezigezendingen, doch dit is
 nu de tegenwoordige bestemming geheel veran-
 dert. Ik had eene aankomst van den Hr. Porter
 van den gouverneur Denavell, doch die is zekere
 vermyderd, en ik vond een beambte uit Glasgow
 welke nu voorloopig aan het hoofd was, en
 men die de zaak goed tekenen te weten, en die
 eens mijn deel kennende mij zeer welwillend
 begaafde en onderrichtte. Deze gezamen-
 te is geheel op het bepalen van verbetering ingericht,
 en het middel van welkome samenwerking is er
 ingevoerd. Die hier komen werken als in een af-
 zonderlyke cel geplaatst, daar nu allen worden
 dat ^(vrij) kunnen wijlen, het zij voor eene vrij draag-
 lyke vrees van lezen, het zij voor de uitwerking van
 eenig handwerk. Zy kopen den geheelen dag en een nacht
 in de cel door behalve een uur dat zij in de vrye lucht zijn,
 doch aangeent welkome eenzaam. De cellen en de vrye
 deplaatse zijn zoo ingericht dat zij altijd kunnen ge-
 zien worden, zonder zelfs iemand te zien. De gezamen-
 antenaten of zien elkanter voort, doch de personen niet
 hun taakoverige belet, en die zijn vry te loyke, komen
 van tyd tot tyd tot hen, met niet om lange gesproken
 te handelen, maar om hen te onderrichten ontrent hun
 werk, spren te brengen, de cel te onderscheiden, enz.
 Alles samen, zende mij de Directeurs, wisten zij niet
 maal daerft taagsproken. Men tracht elk naar
 zijn bevaep steeds werkzaam te doen zijn, onderricht hen
 om hun werk beter te maken, of wie zij geen bevaep
 hebben leert men hen een handwerk. Men leert hen
 ook lezen en schrijven als zij het niet kunnen. Daar
 goetdientige en redelyke geschriften en vermaningen van den
 geestelyke en de opriensert heeft men hen tot inkeer en neder-

terint te brengen. De godsdienstvereeniging heeft zoo plaats, dat de cellen geopend worden, en elk den prediker hooren kan, doch zy komen niet gemeenschappelyk in eene kerk of kappel. Einige katholieken worden door een geestelyke van hunne kolydenis beruht, doch overigen heeft men ten geen godsdienstvereeniging plaats. Vrouwen zy niet onbehoorlyk gedragen is een der straffen. Lelighaid, die vaak niet op allen werkt, de bedelnaar b.v. vanden daan, in geen straf; dochere opsluiting heeft doorgaans het meest invloed.

De betrouwing van dit stelsel heeft groote betrouwen en is ten uiterste kortbaar; de directeur Heerde met de vakkamen toe. Hy was sedert lang in Glasgow aan gesteld, waar het ook bestaat en kan de dus naar en, overvinding spraken. De gebouwen maken er geheel op ingorist zyn; zy bestaan voornamelyk in langtwerpe rechte vlakke vakken, waarin vier verdiepingen met cellen en in het midden eene groote ruimte gemaaht zyn. Hier zyn die gebouwen geheel van gebouwen steen; met veel overlap is daarin naar alle kichten verrijd; in elke cel is kerst water, zalagenteid voor afluyp van water, eene pijp voor gas verlichting, eene opening voor vertike lucht, en eene voor verman de lucht. Een werktuy dient om alles wat noodig is op elke verdieping aan te brengen of van daar naar beneden te brengen. De kerkens, bakkerij, wasphery zyn alle met veel kunst en vakhandheid ingerigt en daarin zyn ook zalagenteid voor eenzame werkzaamheden daar gesteld. Zoo zag ik een nae met twaalfkottjes, waar in elk eene vrouw washt. De wandelplaatzen bestaan in Heenen kerstzje met een cirkel daerom, die daar minnen in vele afdeelingen gesplitst, en door een groen hek omringd is, in elk der afdeelingen wandelt een zand.

De groote beoekening tegen die Stelsel heb ik hier
ter zijde gezeten, dat het de middelen uitbluend als
essentiële kenmerk behouwt, op wien een proef ter gene-
ring moet worden toegepast; zoudt men als iemand
op wien een schuld rust daer voor hij haaten moet,
dat de straf dan ook voor hem geen kwaad is, maar
een weldaad, en dat, juist wanneer het stelsel

gene. Een oprichter kan niet het middelpunt van alle
 "zaken doch zij zien niemand. De gebouwen zijn zeer
 groot en worden nog zeer uitgebreid.

Ik heb reeds opgemerkt dat het aanhoudend toevan-
 rige vele portanen vereischt. Dit wordt nog ver-
 meerst door het onderzoek dat men alth in het by-
 zonder moet gegeven worden. Voor het handwerk
 is dit het uitsteke barmhertig; men moet den ten-
 noemen, den blisklafter, den schaamaker een
 volkomen stel van werktuigen geven, vele zaken
 die naar meerdere te gelyk konden dienen. En merke
 hier vele twisten van handwerken, uitgevoerd, ook door
 een mensch geheel in een vertrek; men kan niet naar
 stellen hoe moeyelyk dit is daar ons vele vertrekken
 hebben. Later gemeenschappelyk kunnen verrijkt wor-
 den. Men verliest ook geheel het gevoel dat de een
 der anderen leeren kan; nu moet men steeds een niet
 verouderde hebben, die den gemengden onbeslist
 geeft, en daarbij is het auleven van een handwerk
 nog zeer moeyelyk op deze wyze. Voor de vrouwen
 heeft dit minder bezwaar, en dat naar werk meer
 gelyksoortig en eenvoudiger is; maar men kan ze
 ook tot zeer zwaar werk, byna niet tot het huis,
 werk gebruiken, dat toch meer eigenaardig voor
 vrouwen dan den laagsten stand past dan het
 dueren en dergelyk handwerk.

Tegen deze moeyelykheden en onkosten moeten groote
 voordeelen over staan, en dan doet zich de vraag op of
 die van dit stelsel te wenschen zijn? De dinachens reis
 mij dat men althans de barmhertig verthoort en de
 gezamenlijken niet laat zijn scholen van verdoef. Dit
 is buiten twyfel zeer gewislyk, doch kan ook zonder
 een van volkomen stelsel van degenen en afzondering

slangze, in de straat geen afwrikende zonde geopen zijn,
want zij zonde een geluk zijn. Het zonde eenen onlei,
dief kunnen zijn voor den half bedorvenen mensche
om een misdaad te bepen ten einde in dat zode,
lyk miskenhuis te worden opgenomen; maar men alle
diegenen zonde intelligen die er evenveer bekefte
aan hebben en wellicht meer uit van zonden trachten,
wieer getal gemit zeer groot is. De wellaad van
zodelyk verbeerd te worden, met een veel opaffe,
ving en kassen aangebragt, zonde uitteleitend
verpand worden, aan die leden der maatschappy
welke naar zodelyk hebben. Men brengt hertega in
dat men de geneesing toepast op de zieken en niet op
de gezonden; - maar de veroordeelden voor de ge,
nigtsharen zijn niet de eenige zodelyk zieken, en
er zijn andere tekenen van zodelyke krankheid
dan een strafvonnis. Het een, wordt het stelsel
verwant straf en pafing tot zodelyke verbetering,
die wel behoren te zamen te gaan maar die niet
hetzelfde zijn.

Het is minder nog dan het thuyt, want de kard,
kring van 600 bestaat maar uit gedropenen noven zwin,
die dan voor meer als een jaer.

bevestigd worden. Het onnatuurlyke en geestverdoovende van
 valkenens samenkomst wordt somtijds getemd,
 pord door de welwillendheid en zachtheid waarmede
 de gezangenen door alle hunne opriesters behandeld
 worden. Dit is een punt van groot belang en het
 is my byzonder in het oog gevallen. Ook leidde my de
 directie dat men altyd poepde verpersoonlijking
 en gaaden maed by hen op te wekken. Doch dit is
 een tempering het is geene wepning van een hoofd
 gebaad in het stelsel, en waar die tempering ont-
 broekt maed zinnelootheid en zelfmoord manij
 veldij het gevoel "zjn van het onnatuurlyk zyn"
 zen en alleen zjn. Men kan men in een stelsel van
 algemeene toepassing niet veronderstellen dat voor
 elke gezangenis een gemeenpraan aantal personen,
 niet zal opduen die hun meerzelijke post zullen
 waarnemen, met de gezondheid van enkelt het taal
 zjn der gezangenen te bevoorbeed; - die niet twyfel
 om uit christelyke liefde steeds aller aan te wenden,
 om hunne afgedwaalde broedert en zusters op een
 gaaden weg terug te brengen; - want dat wordt ei-
 gentlyk vereischt, zoo dit stelsel na behoren taal
 worden toefopart. Zoo dra de oppassers in kwest
 een gezangenis hunnen post met de zwaren en,
 vernichthigheid of zelf, met eenige hardheid uit,
 oefenen, moet die eenzame opsluiting tot wanhaaf
 naemen; - en beaaren zjn in Amerika reeds de voor-
 rechte waarkanden. In Glasgow, leidde my de di-
 rector, heeft men op een getal van 600 gezangenen
 door een om de drie jaren een voorbeed van zelfmoord
 gehad; - van zinnelootheid niet een. Dit plyt zeer
 naar de gaede behan deling aldaar.

Wanneer de samenkomst niet al te groot is, laat
 niet van werkzaamheid, ordelyk laven, en ernstige

Men plantst hier alleen neerdeciden tot zes maanden
of langer geregenit.

toespraak en lektuur, met de gelegenheid tot nadenken, kan gewis zedelijke verbetering verwachten. Doch by andere misdadigen is ook dit middel zelden van invloed; by jongere men mag men zich meer juist voorstellen. Doch de directeur zeide mij zelf, dat hy veel geloofde dat in deze cellen dikwijls opzettelijke voorname misdaden werden opgevat, doch dat hy bekennen moest dat de onderrichting leide dat zy zeldzaam worden nagekomen. De misdadigen werd voor antilagene gezangen om een eerlyk bestraffen te vinden, doch doorgeant nieuwe misdaden begaan; en daarvan heeft men nog zeer weinig gedacht. My dunkt dat er een zeer goede school der Nederlandische maatschappij tot zedelijke verbetering der gevangenen. In Glasgow heeft men nu ook opgericht een House of Refuge voor jonge misdadigen waaraan zy uit de gevangenis komen en nog geen bestaan vinden.

Deze Central Prison is bestemd voor geheel Schotland, men neemt daarin op diegenen uit de veroverdeelden, welke men voor verbetering naar daar voert, - dit is aan de beveling der Commissies overgelaten, welke de opgeven van alle de veroverdeelden ontvingen. Zy kunnen ook vangen die niet beantwoorden aan de verwachting naar de zware gezangrissen der Comities van zonden. Er waren nu hier 240 mannen en 110 vrouwen. Het doel is elk ongeveer twee jaren hier te behouden. Daar men eerst zedert het verankeren van zonden is, kan over den nuttigheid nog geen oordeel geveld worden, en zy er ook nog geen rapporten over gedrukt. Deze zullen in het vervolg jaarlyks aan het parlement worden ingelezen.

Sept. 9. 43.

Ik had nog tijd om in een buiten Perth wat rond te wandelen, en eenij deel te nemen aan de normaalheidsheid van den woeden. (vrees). Dit begon te een uur in het groote veld noordelyk van de stad, daar waren vele kramen, tenten, zitplaatsen voor aan zhouwers; het was als gewoonlyk een vakkernormaat, en veel voor alle standen, voor vrouwen zou veel al voor mannen. Zelfs de hooge adel, de Markies van Breadalbane en anderen, komen daarvoor in de stad. Dit alles mag reanvreeg en aangenaam zijn; maar het aanschouwen van den woeden zelven komt my voor de vervelendste zaak van de wereld; — en toch dit duurt vier dagen.

Te drie ure vertrok ik van Perth naar Edinburgh, 44 mylen. Deze weg is een der schoonste die men in dit land vindt. By den aanvang had ik een vinnigste in de valleij van de Tay verbermaard. Wy kwamen door Bridge of Earn, een badplaats, waar my het geboorte rontom aan de kooften byzonder levig; — een paar dorpen met zeer nette boerenwoningen; — Kinross, een kleine stad. Hier zag ik links Loch Leven, waarin verschieden eilanden zijn welke historisch herinneringen wekken. Op een daarvan staat nog het kasteel waarin koningin Maria Stuart als gevangene de hoven moest wederleggen en waarmede zij met den verkleefde Douglas ontvlugte. Het ondergaan der koning was heerlyk, eenige koninkwende mag door haar beschouwen. Nadat zy naar Kassel de kin. godmoeder was. Wy raften op deze weg veel landhuizen met fraagen aanlog, en zag meer landhuizen met vele toren en gravenbergen omringd; men bespand dat de landbouw hier in het groot ge-

Lough. R. 9

Scott. T. 9.

En was parade en nuweid op het plein voor het kas-
tel van de Castle Hill bezocht. Ik zag hier het stand-
beeld van den Hertog van York, hetgeen men zegt dat
hem zoo veel gelijkt.

bevezen wordt. De plaatsen die my doornaden
zagen of welkend met. Het werd dankbaar toen
my over de Fortt waaren. Ik wilde hierover het
schoon gezicht op Edinburgh dat my te 8 uur de
reukten.

Woensdag 5 October Ik bedreef een groot
deel van den dag om te schrijven; myn dagboek
was te veel van achter gesaakt.

Eene groote wandeling herinnerde my het betoep
dezer merkwaardige Stad. Ik bezocht Castle Hill
en Calton Hill, de twee hoopen woortuifaken en
waaron heen de stad gebouwd is, en ik maakte
verschillen gebouwen en gekunstschonen op, die ik
een en twintig jaren geleden nog niet gezien had.
De aangename indruk van het oude en nieuwe,
dat nu afstekend naast elkander staat en
elkander geheel niet hindert, trof my even als
te zamen

Zaterdag 6 en Zond. 7 Octob. waaren nog groote
deels voor het byschryven van myn dagboek de
Stad. Ik bracht de brieven die de Hr. Macculloch
my gegeven had, maar Prof. Napier was buiten
en de Hr. Oliver te Lachland was ziek. Ik ben dus
zonder kennissen. Het uitsicht der stad had
ik reeds vry naauwkeurig gezien.

Zaterdag 8 October. Dezen dag heb ik voor
het berispten van Edinburgh meer opzettelyk aan
gevend om ik wil nu het herinnering wat daer
van opteekenen.

De stad heeft zich sedert ik nu de eerste maal heen
gevoert een nog aanmerkelyk uit gebreed en verhoort. Zy
was oorspronkelyk op een rug en vande zyden daarvan
gebouwd; in 1753 is men begonnen de vallei ten vanden
en noordens ook die ten zuiden^x over te gaan en op den

de Stad ligt algemeen op een zeer ongelijken grond en, 1
in onderscheiding van andere Steden, zijn het meestal stijle
hellingen en niet rechte glooiingen, tusschen de hoefden
van elcander scheiden. Hierdoor was het zoo moegelyk
lyk om den kromp der middelste hoefde heel te buiten
te gaan, zoo lang als men de enge valley door en de
stijle hoefde weder op moest om tot meer verhoogde
gebouwen en straten te komen. Doch hierdoor is
het ook moegelyk geworden om door groote brug-
gen, en door een groter, dan de gemeentehuy
van de een hoefde tot de andere onmiddelyk
daar te stellen. Nu zijn dese bruggen, welke heel
zeer schoon en merkwaardig waren nog vermeerderd.
Er waren reeds North en Southbridge, welke de drie
naamste hoefden vereenigen; - de Shroun (dum)
welke de noordelyke en middelste hoefden meer westelyk
verbonden; - de George IV Bridge verbindt nu de middel-
ste en zuidelyke op kleinen afstand van de Shroun, zy
is geheel nieuw. Meer westelyk is het veld van
Castle Hill een groote straat met een brug tusschen x New West d.
die twee hoefden gemakht; en noordwestelyk opent proach
de Deanbridge, welke over het Leith-water en een
valley loopt, een gemakkelijken toegang tot een
hoefde in die rigting (N.W.) welke nog moegelyk
te bereiken was. Het was my merkwaardig, dese zoo veel
overlegde verbeteringen en uitbreidingen maan te nemen.
Men verbruggt nu eens zeer ruim gebouwe stad op
verschiedene hoefden (want er zijn heel meer dan drie
nuygen maanover zich de stad uitbreide); met bruggen
welke van de een hoefde naar de andere galpen over de
lagere straten heen. En is in die verengering der stad een
zonderling; en op vele plaatsen is de ligging van de terrassen
zeer schiedersachtig. x 1506 - 1572.

Het was my een gemaken dit in de byzonderheden omgrynissen te gaan.

twee ruggen aan de overzijde, daaraan te bouwen.

Op het hoofte van den middelsten rug staat een
kasteel, en van daar loop de oude stad nochtend
af naar het kasteel of palais van Holywood.

Ik heb te voren het kasteel gezien, dat een oud ge-
bouw is en in de Schotsche historie bekend. Men
ziet er de wapenaande Schotsche regalia, en de
kamer waar koningin Anna van Keren zood-
Jacob bezit. Een min. bekoepel is op nieuw te
komen het palais van Holywood, waan men nog
de staatsrechten ziet, welke by den dood van
Kluis op den vloer van Maria's kamer ontstaan
zijn. In de nabijheid is de ruïne de kapel van
een abdy, neel onder den het palais. Ik konde my
veel niet ternaten houden met het intwendig gezien
van deze gebouwen. Hier in het palais van Holy,
wordt heeft Karel I, zoon by wit Frankryk ver-
breuen was, verblyt gehouwen.

De lange straat tusschen deze twee gebouwen
met sommige nenschakelen zijn nog altijd de
merkwaardige oude stad, waer neel van de oudste
huizen van tyd tot tyd verbouwen en door nieuwe
verruangen worden; sommige zijn nog Britsche.
Waan hoef, hetgeen met vreemd was zoo lang
als men kunnen zeer naanne grenzen beperke-
bleef. In de oude en middelste stad zag ik nog
het huis waar Jan Kwas geboorn was, en waer
hy nu en dan uit zyne nenters tot het veld sprak.
Het is alleen de herinnering die deze plaats eenig
zins merkwaardig maake, want het huis is zeer
verruind. Een prestatie in den muur dunkt
de plaats aan; zyn naam met byvoeging van de ja-
ren zyn geboorte en zyn overlyden^x herinneren de

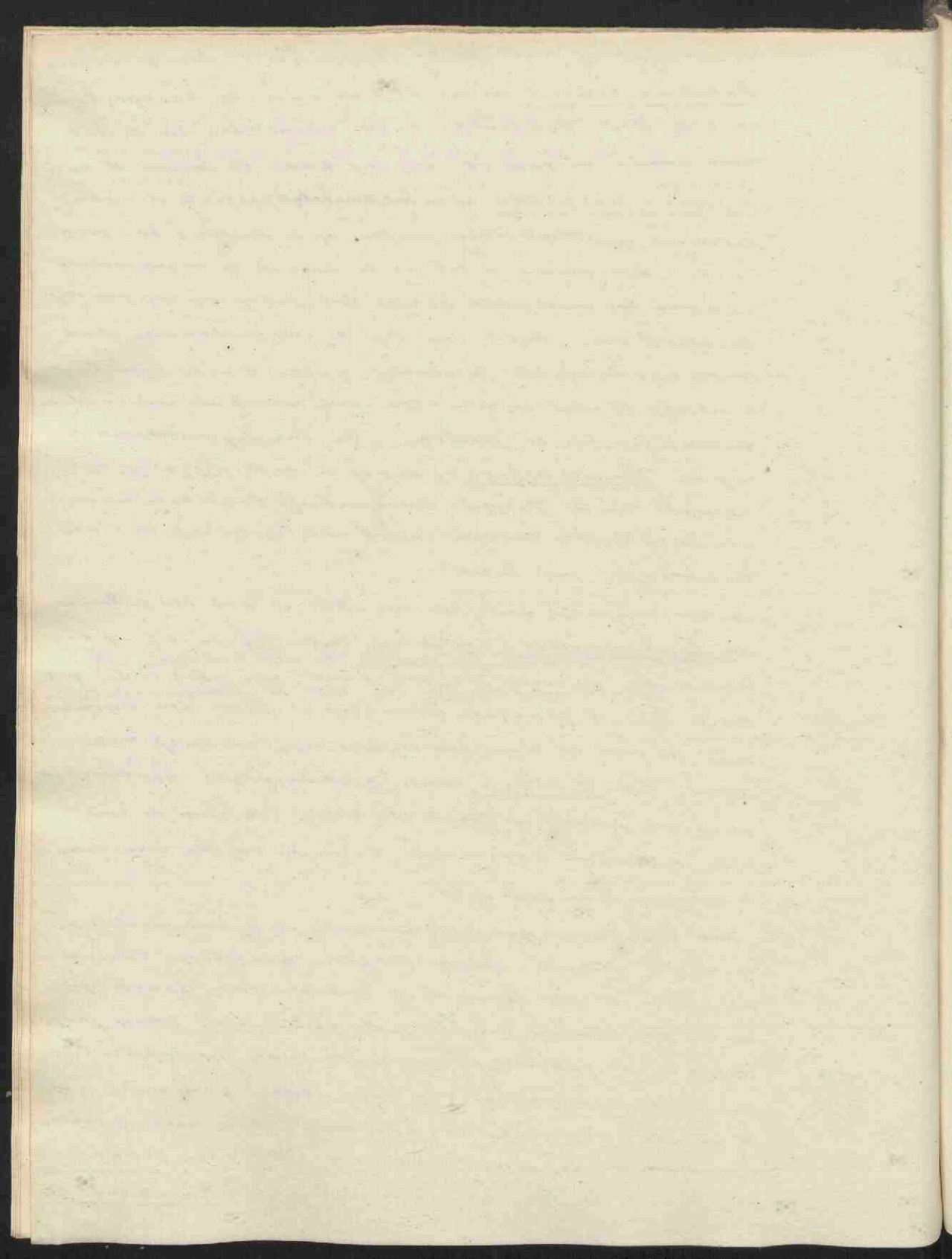
x Een stauskbeeld van Karel II staat voor het gebouw,
en daaronder een lange lofspreuk van deren aannemer,
digen vorst.

Het gebouw van de Royal College of Surgeons
leefte het voortkomen van een Griekischen Tempel.

vereenindeling van Knox en zijn Eyd. Het gemeene
Parlementshuis dient thans voor de gesprekshalen^x,
 daerby is de bibliotheek der advocaten die by uit-
 steek groot en goed is. In het haer te voren be-
harriot's hospitaal is in het zundelyk gedeelte der stad;
 het dient om thekelose jongens op te vaden; hun getal
 is 120. Het gebouw is schoon en wat ik in myne eerste
 reis van het inwendige gaeien heb gezien my een gunstig
 denkbeeld van. Dit is een van de vele weldadige sticht-
 tingen van byzondere personen, welke men in Edinburg
 aantroeft soowel als zeer algemeen werkhuus voor armen
 bestant zyn als te Durblyn. In Canongate merkte ik
 my een Formale nafsje op dat ik in de beschryving niet
 vermeldt vond. Volgens het opschrift had men aan
 vrouwen vander bestaan tussch aan, en rouw ook een
 bestellingen van, luttel.

In dit zundelyk gedeelte der stad is ook het gebouw
 der Universiteit; het is van later tyd en is lang en
 derhanden geweest, nu den vrede van 1815 is het vol-
 tooid. Het is groot en prachtig. Daar het haccende
 was konde ik van het inwendige weinig zien.
 Alleen het Antonium van natuurlyke historie is
 naar een behelling steeds te zien. De raad is een
 fraai en van de vrommeren kranken my de mineralen en
 de vogelen zeer goed voor.

Het noordelyk gedeelte der stad is geheel nieuw en
 bevat die schone breede straten, plaatsen, trossen,
 terrassen, welke Edinburg tot een der prachtigste
 steden der wereld maken. De gekouwen steen geeft
 ook van de gebouwen een heel ander voorkomen
 dan de baksteenen welke men elders gebruikt.
 De raad de gebouwen die hier ontsteken niet optellen;
 zy worden in het handboek vermeld; hun getal is
 very groot. Een der schoonste is dat der Royal insti-

Lion, bestamt voor de Schoons Kunsten, tenens voor de Royal Society en voor de Society of Antiquaries. Ik heb inwendig alleen eene verzameling van schilderyen, en eene van ufsichtsel gezien, welke voor my niet veel belangryke opleverden.

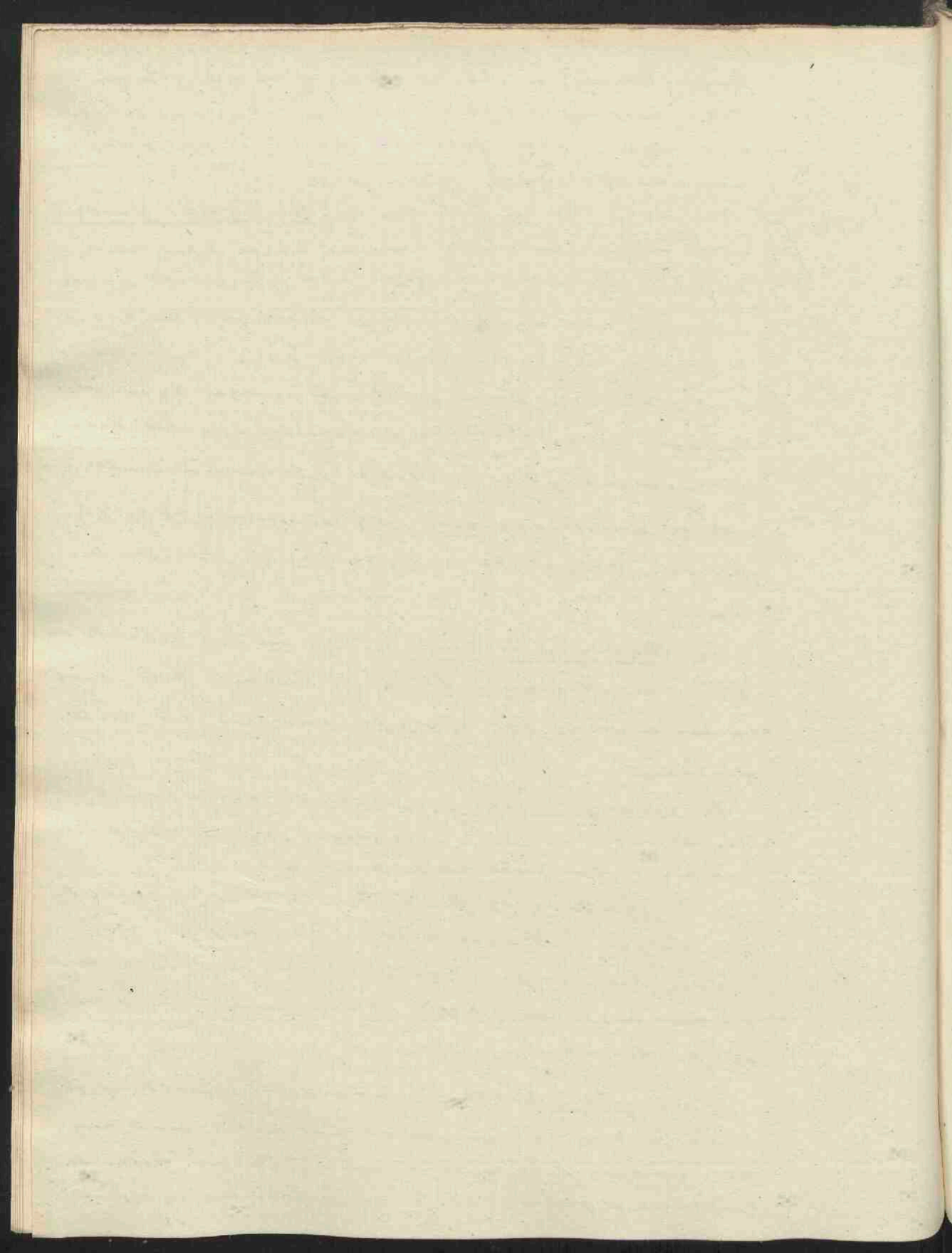
Naar delye van de stad Edyn de Zoological garden, welke ik met genooten bezocht om de hese landstreek en den nellen aanleg; ook eene zeer goede individuen van merkwaaardige dierssoorten heb ik er gezien. De inscriptie is nog jong; zy bestaat eerst sedert een paar jaren; zy is door byzondere bydragen daargesteld, en uitsluitend in het belang der wetenschap; de scalkelkers hebben van alle midde op winst afgezien; dit onderscheidt ze zeer. Nij van dergelyke inscriptingen in Londen en elders.

De Botanische tuyn is ook in dit gedeelte der stad; de Sterrewacht is op Caltan Hill, doch ik had weinig tyd of opgemerktheid om die te bezaken.

De gevangensissen zyn naby den Caaltan-paars, den kenpal, en zyn in vroetigen styl als een kasteel gebouwd, dat niet onpapend is.

De Highschool of Grammar School, hetgeen by ons Latynsche school heet, is aan den voet van Caltan Hill, een groot gebouw met vele zuilen, dat my zeer misheefde; het is verbrokheid, zwaar en zonder beekkenis.

Van de kerken heb ik geene byzondere melding gemaakt, want zy zyn geheel niet uitstekend, my immers krammen zy van voor. Saint Giles, de koutkerk is groot en daarom inwendig in drie kerken.

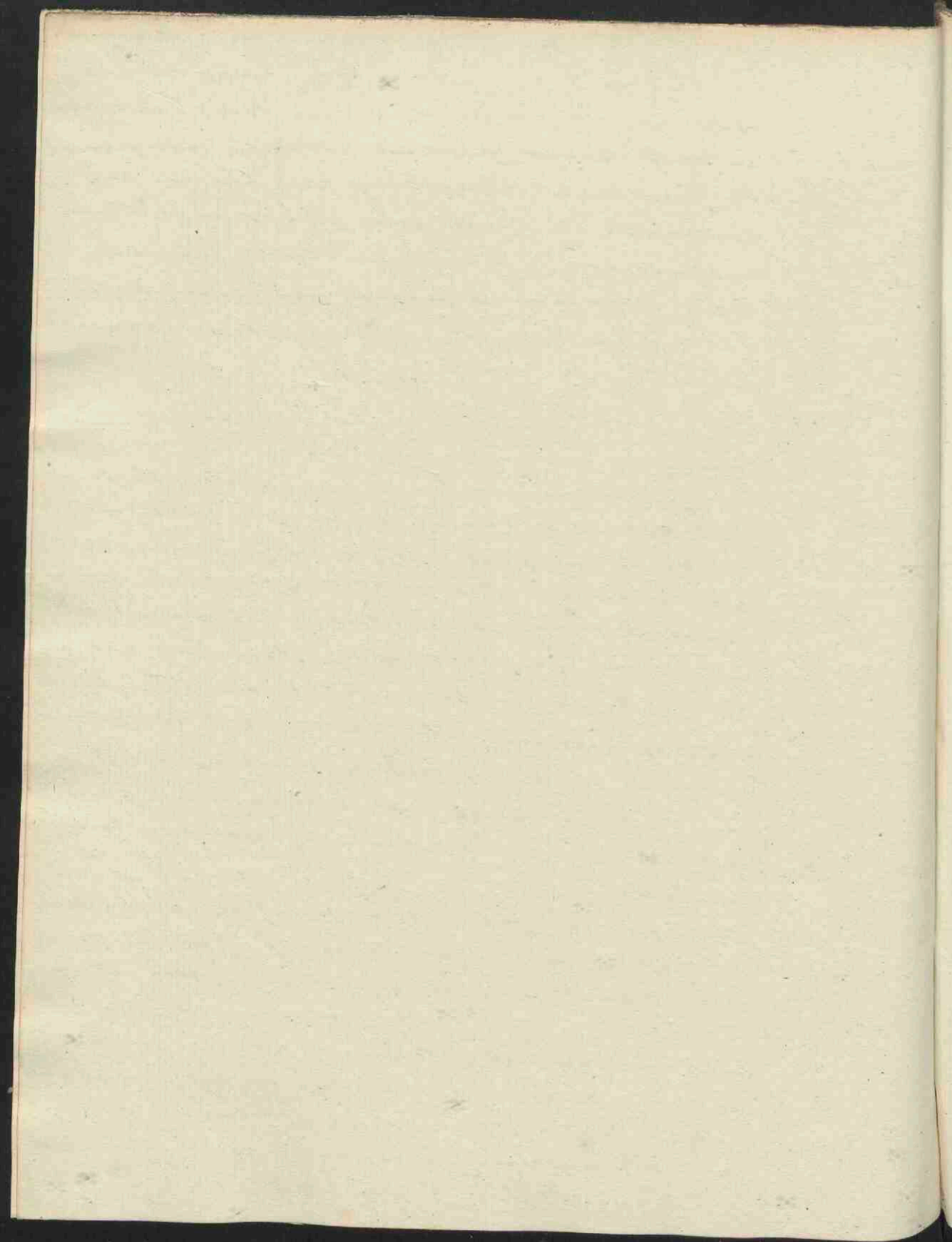

een verdedigd. Het fraaite zijn naar mijn smaak de
 twee episcopale kerken, beide klein, want die kerk,
 afbeelding is hier de feitelijke, vooral Saint Pauls cha-
pel op York place, in sierlyk Gothischen styl gebouwd.
 Een groot nieuw kerkgebouw met niet ver van het
 hartel met een kroon toren, is nog onderhanden
 en wordt ook in Gothischen styl opgetrokken.
 Het is bekend naar General Assembly Hall,
 dat is vergaderzaal naar de presbyterianische
synode.

En is in Edinburgh een byzondere recht voor gedenke-
teekenen, zijn manipulatie en soeminge reer schouw-
de heb reeds gesproken naar Standbeelden. ter een
naar Karel II en van den Kerst van York, die
zijn, dunkt my, juist niet gelukkig gehoren. Niet
beter is dat van George IV naar wien een den
tehoovste straten genoemd is, in welke ook een
beeld ter ere van Pitt, op een hoofde ruil, dat naar
Lord Melville, aan het einde dat van John, fourth
Count of Roportown staan. De laetste is eenigens
overmann voorfeteld, staande naast zijn paard.

Een fraai Gothisch gedenkteeken is men beving
te Roannon in Princesstreet, ter ere van Wral-
ter Scott.

Vele gedenkteekenen staan op af by Calton Hill
en zijn daar veel in het gerief: een toren ter ere
van Wilton is daar reeds opgericht in 1815. Op derzelf-
de hoofte zijn gedenkteekenen voor Kenne-
dugal Stewart, Playfair. Over het gruutste
dat deren houvel bekroonen moett, het "National
monument" bestemd aan de overwinning van
Waalos te vereenwigen, en reeds in 1822 opge-
ven is overstund, en veel alleen naar een klein

gedeelte veldbouw. Enige huizen van een groot
 merkant monument, staan nu alleen en als eene
 geborene ruïne. Men heeft namelijk eene nieuwe
 onderneming gewaagd zonder middel. Dit
 is eene treurige verstooring, die zelfs een redely-
 ken zin heeft, en op zyn allerminst van onberaden
 ijdelheid getuigt.

Van den naast van deren heuvel is het gedenkteeken
 voor den gemeenelyken dichter Burns, in den
 vorm van een kleinen tempel. Tusschen zij twee
 men een wit marmeren standbeeld van hem,
 het laatste werk van Flaxman. Dit komt my
 voor uitstekend goed te zyn; het gelykt den dichter
 ter overeenkomstig zyn portret; en het vereenigt
 de uitdrukking van den eenvoudigen landman
 met die van den gevoelvollen en verheeren dichter,
 zoo my vertelynt, byzonder goed. Ik heb reeds
 gesproken van de plaats van Burns in 1759 ge-
 borenen is; hy stierf te Dumfries in 1796, waarna op
 zyn graf ook een gedenkteeken staat.

Als dat ik my met de byzonderheden van Edin-
 burgh eenigermate bekend gemaakt had, heb ik
 de stad nog in verschillende rigtingen doorge-
 wandeld. In de oude stad herinnerde ik my aan
 Adam Smith, MacKenzie en andere uitstake-
 de mannen welke in die staten gewandeld heb-
 ben, sommige ook gewaand, naar dat de
 heerlykheid der nieuwe stad nog bestond. Ik
 ging in het byzonder ook door de straten
 waerop ik van de hooge der bouwen had me-
 dergezien een den meestberuchte is Cowgate.
 De bouwers zyn geheel anders dan in vroegeren
 tyd; want niet alleen zyn de huizen der aarzen

[The page contains extremely faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is too light to transcribe accurately.]

lyken in vroegere dagen nu daar lieden van ge-
 reinen hand bewoond; maar een groot aan-
 tal deze bewoners zijn Jaren welks als
 werklieden naar Schotland komen en hun-
 ne andruchtigheid, vruchtbaarheid, tenent hun-
 ne armoede, gethoude kleeden, waarmede
 hernaar toe hebben overgebracht; waarmede
 deze straten nog meer afsteken by de voor-
 naamheid der meene stad.

By het doornwandelen der stad is my in het
 oog gevallen dat voor de Marktplaatzen
 zoo goed gevorf is; zy zijn meermal in de
 oude stad, en ruim, tuel ingesift, behoorlyk
 afgesonderd voor de vertellende waer-
 pen die er te koop komen: vleesch, groenten,
 vruchten enz; veel orde en vindselghheid.

Dat Edinburgh byzonder goed bestreut is,
 herreende den naamge niet insamen by meer
 dat het byna overal omringt is van noten
 die hem de beste kleen deartoe aanbiede.
 Lempe straatte zijn naar Macadam's begin-
 telan gemaakt, veel beter, naar my tueselgh,
 zijn anders met schone vierkante steenen
 gepland.

Leith heb ik ditmaal niet bezocht, dese haven
 voor Edinburgh heeft, kos men my ziele, weinig
 verandering ondergaan. Op eenigen afstand ten
 westen van Leith, te Granton heeft de kerk van
 Buccleugh een hoofd op eijer grond en eijer koster
 gebouwt, waar de schepen ook by laag water kunne
 aantepfen, hetgeen te L. alleen by hoog water moeglyk

x Die de gebruikte aanhouding

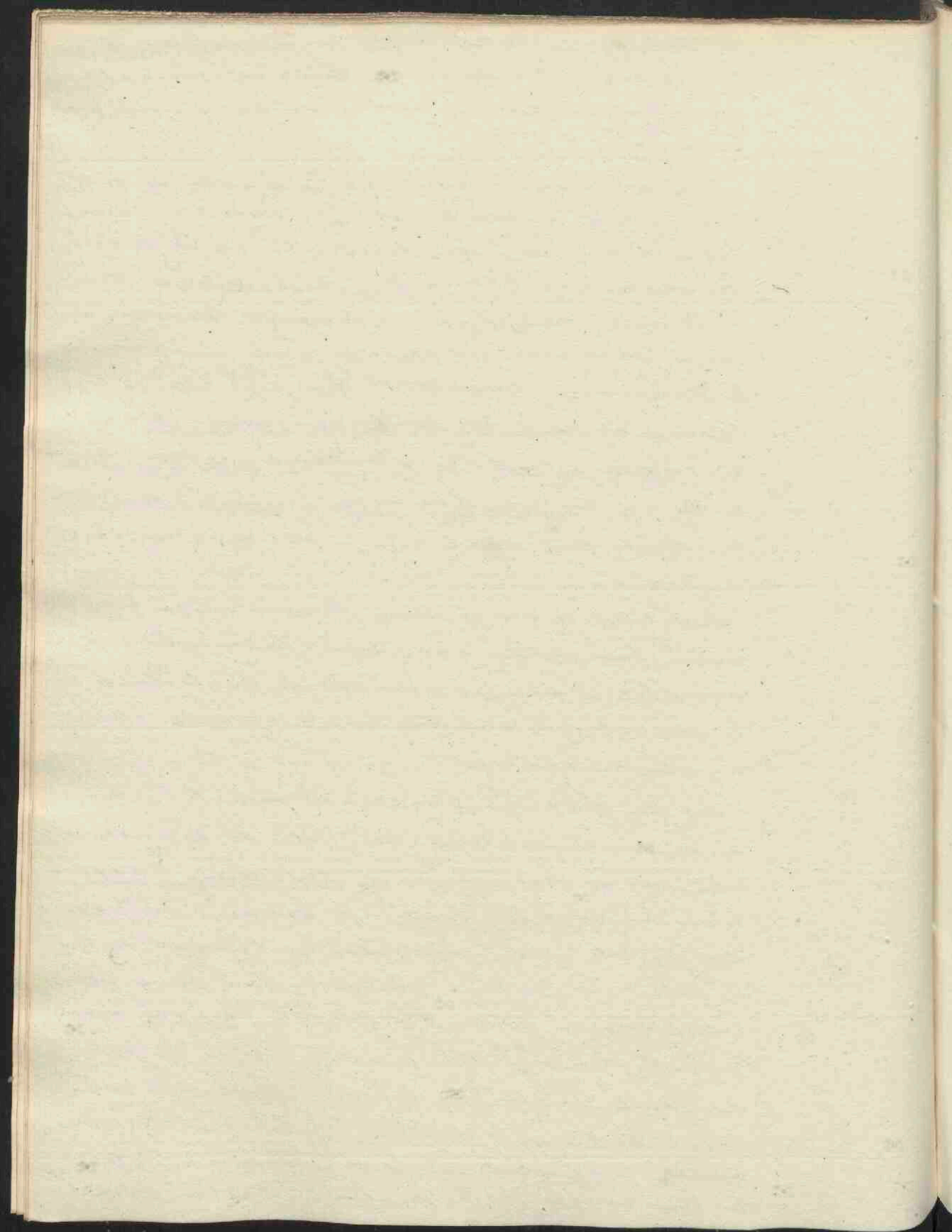
Van eenigzins hooger standpunt gezien men
dit roefje geript wanneer met den Toren de
zee naar Nelson gebouwd beklimt.

it. De stoombooten, lesjen thans van deze Graven-
ton-piër, en dit doet aan Leith's omnibussen afbreuk.
Omnibussen ryden nu redwelken naar deze piër
en terug.

Van de hoeyten, waarop men niet alleen de stad,
maar ook de omstreken eenigermate kan overzien,
heer ik de verruamde berokht: Castle Hill nees
den eersten dag Calton Hill herhaaldelyk. Hier
heeft een natuurkundige met name Thors een by-
zonder observatorium opgericht waer men versoen
schelling wordt waerolaten. Hier ziet men in een
Camera obscura het gesicht zeer naauwkeurig en
duidelijk voor zich. Zy is volkomen en dan men
ze niet nog toe gemaakt heeft. Eenige andere zaken
zyn boven dien nog te sien, welke niet zonder be-
lang zyn.

Hier troef ik den gemenen Dienteraken hooplec
naar Dampaling aan; wy stonden naast elkan-
der, doch ik konde niet dat ik hem herkende, en
hy gaf ook geen blyk dat hy my herkende, hetgeen
my aangenaam was.

Het derde punt van waer men Edinburg
en de omstreken konen kan zyn de heuvelen oot-
telyk naar de stad gelopen de Palisbury Crags en
byzonder Arthur's Seat. In de heuvelen die vaster
dop by het schavotte weder en had ook by het
opklimmen mooye gesichten; doch het werd
verreachtig en op den top gekomen was ik telken
gesteld; ik zag zeer weinig. Aan de helling
van deren heuvel zyn eenige overblyfsels van
Saint Anthony's chapel, die men zegt dat zeer
oud is, in de nabijheid is eenne bron, die nu toech
weinig water seken te geven. Arthur's Seat is

822 v. boxen de zee.

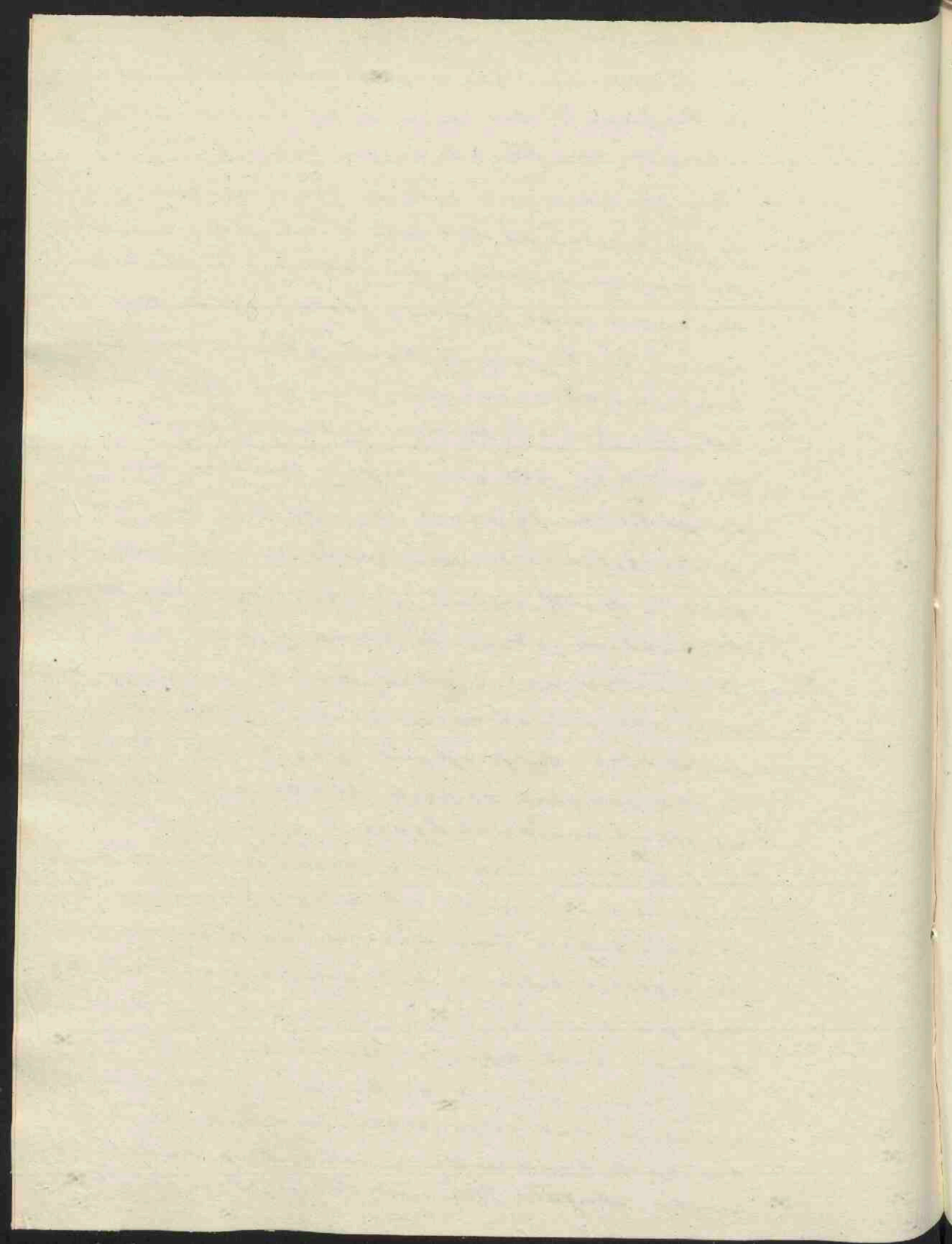
Dezer dagen zag ik een Diorama van Cabul en een klein een tornooi ter ere van de koningin in Schotland gegeven. Zy werden in een tent op de strand vertoond en beide waren middelmatig.

Even als elders op myne reis vond ik in Edinburg niet de personen die ik verlangd had te leeren kennen, zoo als Prof. Chalmeres en een der hoofdleeraren aan de hooge school. Slechts een der professoren in de rechten was in de stad, de Hr. Ball, welke het Schotsche recht aandrwyft. Hy is een bejaard man en had het ongeluk van bijna blind geworden te zyn. Hy ontving my als een genoot recht hartelyk en wy hebben lang en beleefde gesproken. Het groot verschil dat bestaat tusschen de Schotsche en Engelsche rechtspleging en recht bestaat schied hy vooral toe aan de betrekkingen die Schotland onderhouden had met Frankryk, dewyl vyandige gezindheid het van Engeland afzondree. In Schotland is Romeen recht subsidiair geldig; - men onderscheidt wat de rechtspleging betreft geen "wet, gewoonte en equity". De voornamen zyn veel ontleend van het Parlement van Parijs. De verandering tusschen de vereeniging met Engeland is gemaekt om ook in burgerlyke zedingen gewoonten te laten uitspraak doen, kende hy zeer goed, omdat daardoor de deadraken beter naar de rechtspraak worden onderscheiden. Hy dacht zeer gunstig over de ontwikkeling van het Engelsche recht in Noord-Amerika; men maakt

De Hr. Olivier ziede my nabestiant, dat een by
Huisvrees, de hoogleeraar in de Letteren. de laatste Les
byna geheel besteedde om de Studenten op het hart
te druktken, dat zy gedurende de zes maanden
vacantie toch wat van hunne studie moesten
aanhouden, zoo zy althans by hunne terugkomst
niet verpeten hadden wat zy nu hadden ge-
leerd; — en die verwachting had maar weinig
gevolg. Dat zy in de vacantie handschriften
zouden maken, dit durfde de hoogleeraar by
na niet vooronderstellen.

Ziet daar de vorderingen van alle landen meer
 ten nutte om het reft te valmaken dan
 in Engeland. Dit meende hy vooral uit de ge-
 schriften van Kent te mogen opmaken.

Wij spraken ook over de Universiteit, welke
 hy my toestemde dat veel te wantaken overlaet.
 De waken woorden onvolledig onderzeten,
 byzonder in de reften; het vroeemde reft wist
 even als in Engeland byna geheel verwaant.
 Omtrent de vacantie, van het begin van
 mei tot het einde van oktober, bracht hy den
 grond van het van eigen. Studien van de
 jonge leden by; doch stemde my toe dat in
 de werkelykheid meer verpoken dan ycleerd
 werd in den halfjaarpen rust tyd. Van de
 Staatshuishoudkunde benattigde hy my hetgeen
 ik reeds vernomen had, dat de reperiung een
 post van hauptleeraar in de 'sedekunde aan
 een dichter heeft opgedragen, en dat deze be-
 waert ook het reft te hebben om lessen over
 de Staatshuishoudkunde te geven, hetgeen hy
 niet dult, maar anderen belet te doen. "Hirts"
 rie worden zoo goed als niet ondermaeren hee
 is reder sedert lang door de onbeduidendheid
 der geferene lesfen in gebruik geraakt om dat
 college niet te volgen, en dit hebben ontere
 papingen niet kunnen herstellen. In so saad
 tolynt my, hietwel so Mr B. my dit niet val-
 uit zeide, dat de geneeskunde het eenige vak is
 dat op de hauptes der wetenschap ondermaeren
 worden: August Steward, Leslie, Playfair zyn

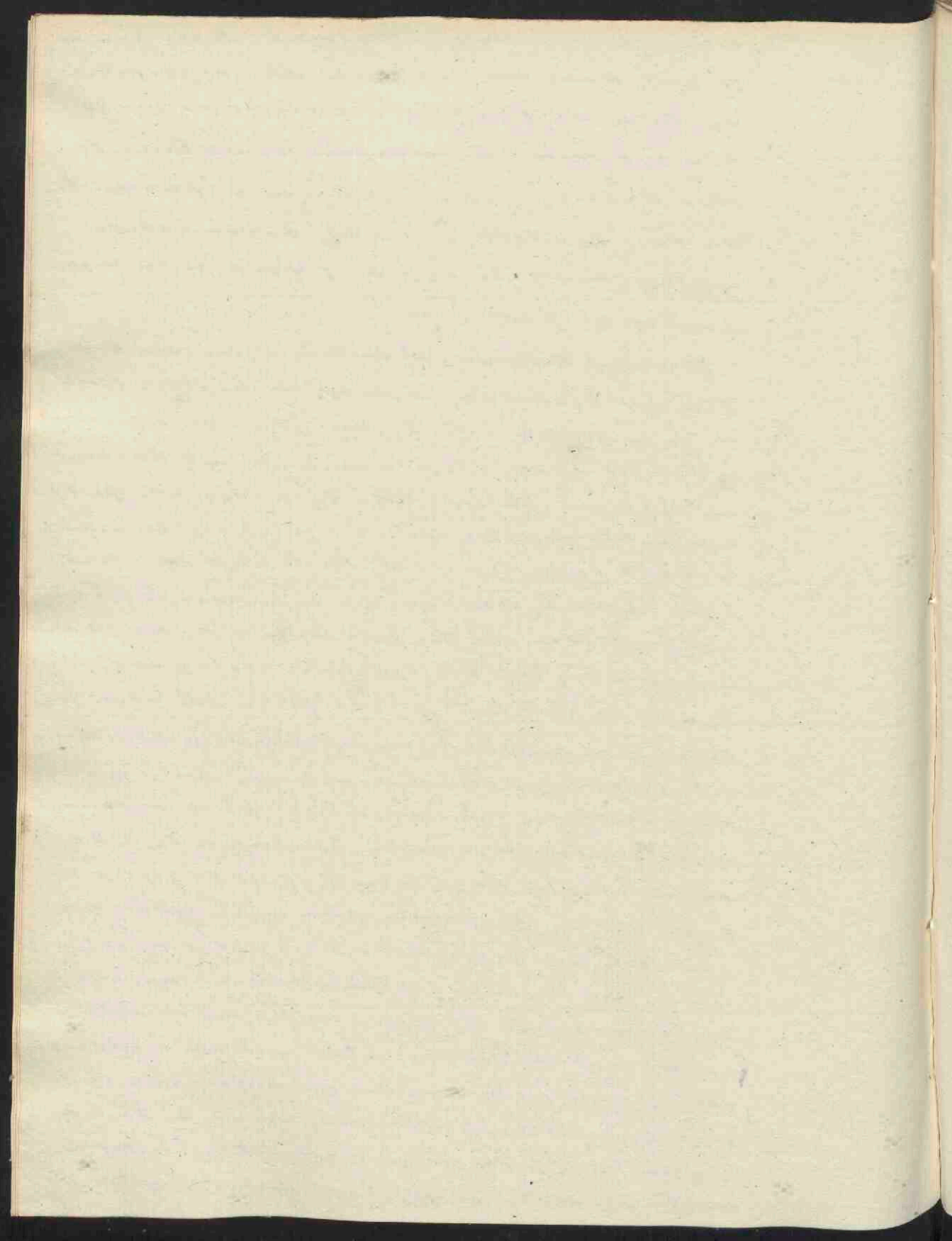
meer vernamegen.

Er was eene lyst aangeplakt van „Honours awarded in the several faculties.“ Dit zijn onderscheidingen welke Studenten bekomen omdat zy zigt in zekere vakken of oefeningen onderscheiden; zy bestaan in eenepenningen ook wel in eenvoudige getekenen, van eenig boekwerk of iet, anders. Sommige ontstaan uit eenige Stichting, andere geeft de hoofleeraar uit eigene leest. Het oordeel over de verdiensten, van zucht bekroonden, wordt antel zee, veld door den hoofleeraar die laat verpandzen of optellen maken. Zoo zoudde my de Hr. B. dat hy van eenige Studenten, die het bezegespandend hadden Boekwerken van 4 of 5 L. waarde gaf, tot adinnuadiging, De Studenten stellen er altyd groot belang in dat zulke onderscheidingen bekend gemaakt worden, daarvan wordt die lyst gedrukt. Examenen voor het toekennen van graden heeft men hier geheel niet; Somszids warden graden alleen honoris causa verleend zonder examen. De jonge reftgeleerden worden door leden der reftshoren geexameneerd: die twintig jaar is, kan niet reeds voor het examen in de „Civil Law“ dat is Romeinsche reft melden; na de goedkenning van dit examen, kan hy niet een jaar later melden voor het exam, men in het Schotsche reft, en dit wel afgeleerd hebbende, wordt hy toegelaten tot de balie, zonder iets meer. Dit is geheel onpelyk aan de Engelsche instelling der Inns

x die by gepaacht heeft.

waaraan men hier niets weet. Deze Egen, in
geraerd door den medezyer den neptscheer,
den tegen de goettalyken, welke vrasper de
bunwertstaken uitlentand onder hun be-
stier hadden; men wildt een onderwy, bin-
ten dien invloed naar de falkantige
neptscheerden invaeren; doch men weet
hoe dit ontwaard is.

Zondag 9 October. Ik besocht heden de Hoo-
Thomas Oliver, van wien my de Hr Macculloch
een brief geyerd had. Hy is een groot landbouwer
en woont by een klein meer genaamt Lockent
een half uur luiden. Een brief, hy heeft sprek-
men my belangryk gesproken, waaraan ik vol herinnering
was ind opsecken. De Hr. O. heeft drie land-
zaanen welke hy bebant: hier te Lockent is die maer
op hy woont en die Egen eijendom is (in die is hem
wel naderaan heb) 145 Schotische acres groot, en
twee in de nabylheid Egen elk 200 Emsche acres groot.
De 4 Schotische acres maken 5 Engelsche. Dit is veel
deer in Schotland niet brykengewoon. Men is op die
grote landbouwen thant 2000 Schot, en de voortvring-
de wetenschap toe te passen. Zoo heeft de Hr. O. brees
darschwerkking dat door thover in benoeying E-
kracht words. Het groen op die byre gedrocht is
niet alleen enen goed als het ander, maar zelf
wordt het steeds dunder verhoekt, omdat het
heel drooger is. De tegenwerping, die ik elders
wel gehoord heb tegen de invloed deser werkingen,
dat het volk op het land in den winter toch geen
werk heeft, bestond hier niet; want de Hr. O. seide
my dat Egen leden altyd werk hebben. Het groen
words hier algemeen op neyen geraerd en de ten.

O. zeede my dat, naar Schotland althans, de drie
kultuur stellig de voorkeur verdient. Het ze,
maande koren ligt op dorren met stov gezels,
en dit is niet alleen het minste kostbaar, het
is naar het graan beter dan in Schotland.

Hy meent my een vanderlooppe aanwending voor
den landbouw van het, doet byna altijd verlore
gaat, namelijk het vuile water van de stad.
Dit wordt in verschillende richtingen door klein-
ne kanalen afgevoerd, en dient om grasland
te bevochtigen, hetwelk dan buitengewoon veel
en goed gras oplevert. Ongeveer 300 acres worden
op die wyze bemest, ik zag er hier 15 welken van
den Hr. O. maaden, en waarop nu goed gras stond
dat gemaaid werd, en dit was de 5^e snede.
Dit jaar was toch ook buitengewoon, door
graans heeft men 3 of 4 sneden, maar uitman-
tend gras. Het land dat gewoonlyk 5 L. heere
tot acre waard is, wordt met het voorreep van
dere bemesting verhoogd naar 20 tot 25 L.
Het is een bron van aanmerkelijke inkomsten
voor de stad. Er is evenwel een tegenwoordig
van belang tegen dit gebruik, namelijk de onaan-
name en wellicht schadelijke lucht die er door
verboeid wordt. Wat het nabest naar de ze,
vondheid betreft, merkte de Hr. O. op dat het
naaste dorp by dere plaats, Retkalvif, een een
gezondste in dere streek is.

Men heeft in de rivier een tam de vanderlooppe land,
binnen in het gras veld ingevoerd, naar land van
lampen tyd verhoogd, naar drie maal reputien
jaren, en daarna een cenar ter keuke van den keur,
der de wijkant is niet altijd goed geweest,

De Hr. O. heeft mij een kweek op zynen grond, welke van den monniken
ken tijd overgeleverd was, „Saint Margareth's well“ genaamd. Zy was
met een zeer fijn en zacht overdekt, en nu gaad ik het winter, dus het
in Leith's plaats niet kocht te worden. De verkooper Botacelle kwam
aan de Hr. O. Zoo L. F. J. van. De Communi van den Hr. O. bezittingen
enkeel was een voorbeeld van te darren, deed er een groene, slacht
eenige schreden verder; - en dat het water was hard en onbruikbaar
het schijnt dat de monniken met veel kennis de alle, beste plaats heeft
uitgekozen.

De Hr. O. heeft mij een belangryk stukje van
hem over den Schatruken landbouw gegeven.

Als een voorbeeld van de rucht
voor ondernemingen en voor het oprichten van
Maatschappijen met actien, heeft mij de Hr.
O. een zeer schoon gebouw met vele vensters,
op twee verdiepingen, en zeide mij dat dit door
eene der Maatschappijen in 1824 & 25 was opge-
trokken naar een inscriptie en betrekking tot
den landbouw. Het was maagelyk te naden welke
voor den handel in Dundee; dit wilde men van
de Landbouwers koopen om het in de steden om
meer te verkoopen. De onderneming werd op
eene groote schaal bepannen; doch door de Land-
bouwers ter markt voor denzelfden prijs kunde
verkoopen, waarran de Maatschappij inkracht,
en de Maatschappij zeer kortbaar bestemd werd,
zoo waren spoedig de verliezen zoo groot, dat
de uitte van eene groote schade leden en de
maatschappij ontbonden werd.

Vermoegt men vermaachten kunnen dat de huurders
 het land veel verbeterden zonden, heeft de henzige de
 zekerkheid van een lang besit hen nalatig gemaakt.
 Die langze pachten worden dan ook zeldzaam
 vernieuwd, en bezemwoordig is de gewone duur
 der pachten 19 of 21 jaren. Veel land is ook voor
 altijd verhuurd, zoo dat alle 19 jaren een reke-
 ne som voor de vernieuwing des pacht moet
 betaald worden, doch die vernieuwing niet
 kan gevergd worden. In Engeland zijn
 lange pachten zeer zeldzaam, gewoonlyk
 is de pacht „at will“ (tot wederopzegging) of
 voor weinige jaren.

Ik heb het niet kunnen treffen hier de gadering
 oefening by te wonen, hetgeen voor my al rei-
 ziger ook geen voorwerp van nieuwsgierigheid
 zijn kon, doort de normen en proken der presby-
 terianen geheel met die der hervormden in ons
 land overeen komen. Ik heb vreeft met den
 heer Grant en nu met den Hr. O. over de schot-
 sche kerk gesproken. Ik heeft mit „zoo als men
 weet door groenten yner en weinige verdraaf,
 zamenheid onderscheiden. De tehouder van
 den Hr. O. had hem verhaald dat men in nye jenge
 nief gewoonlyk in de kerk openlyk had voor
 „the downfall of the shaklet here and her bis-
 ten episcopacy.“ Dit is nu met voooby, doch evenals
 in de Engelske kerk en by de protestanten in het alg-
 meen is thans verbeeldheid tubuchen ynerige en
 meer gematigde aanhangers der leerstellingen. Ik
 namen „mit euangetical en moderates. Nuis
 een ander punt van verbeeldheid daarby gekomen.
 vele medikantsplaatzen worden niefgenen valpent

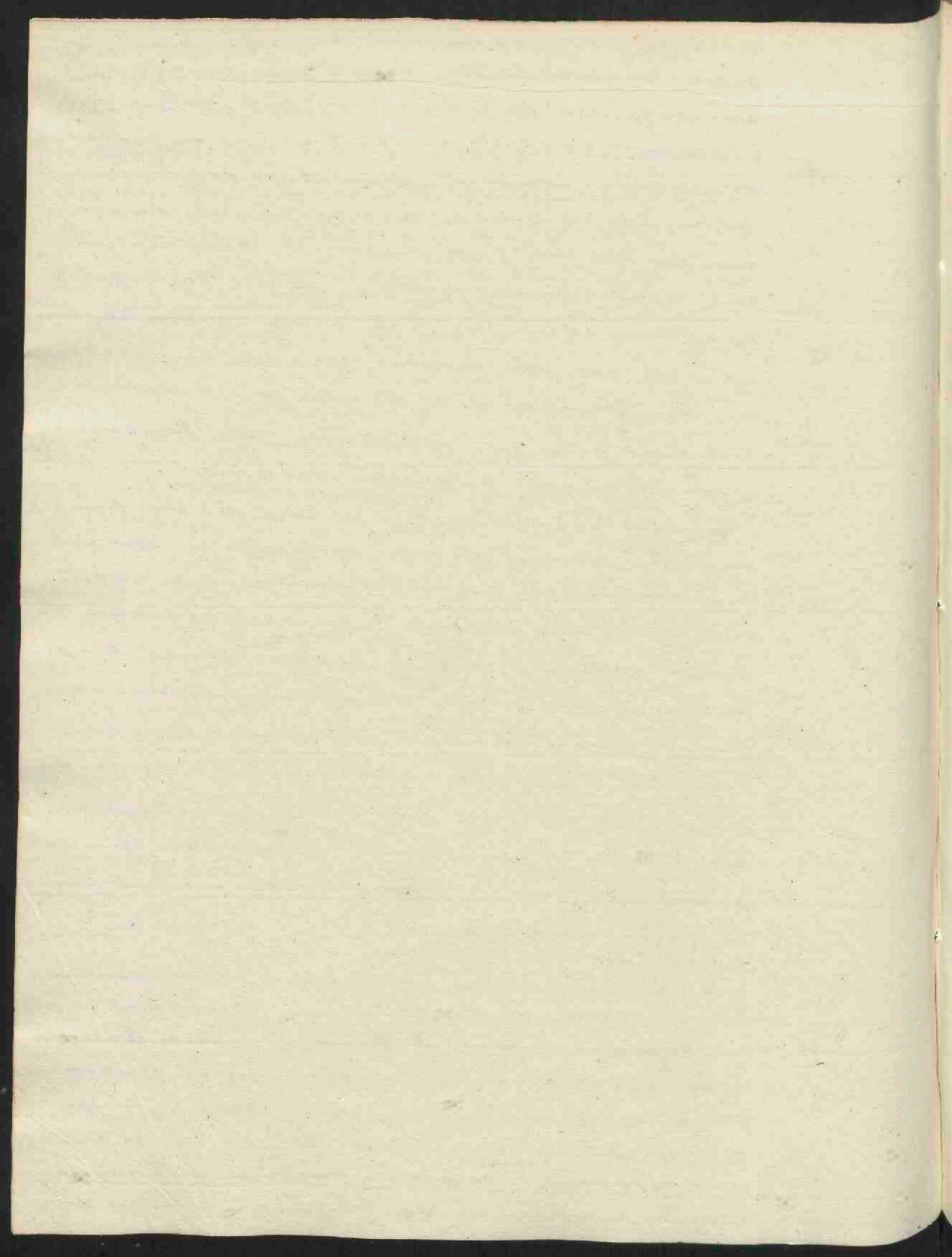
Eene bijzonderheid der Schotische kerk is dat zij
zeer vroege bekend, die zijn by de hervorming
opgericht. En bestaat gewoonlyk voor de geeste-
lyke een huis met eene landhoeve voor zyn an-
derhond, men noemt dit Manse en het land
glebe; in de steden worden de geesteliken uit
de plaatselyke inwoners bezoldigd.

Hy kwam naar Glasgow, maar men my zegt
dat het Socialismus niet uitbreiding heeft.

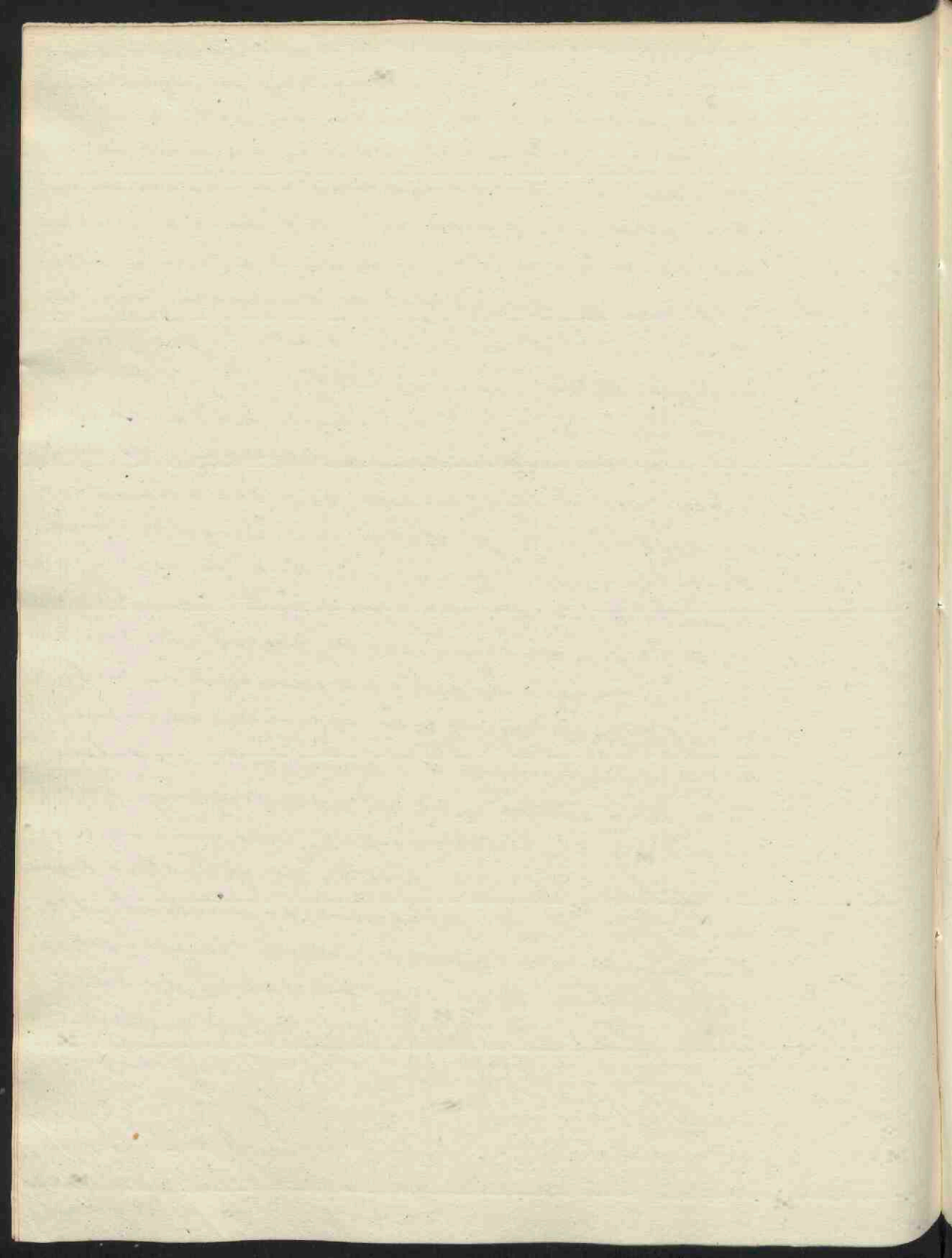
het oude patronaatsregt. Hiintegen komen de
 generaart op en willen niet alleen het regt den
 gemeenten om tegen eens keus op te komen die
 haare niet valdact, verlaten, maar zy willen
 het patronaatsregt als nonscriptis behouden
 hebben, vande eenige wet of zonder verpading
 voor hen die dat regt bezitten. Dese waamen
 zich noninterventionists. Daar zy zoo hef-
 tig en onwettig het „patronage“ willen non-
 tigen zy vele die anders met hen instanden
 van hen afgegaan, en zoo is nu de verbeeld,
 het mij groter geworden. Dr. Chalmers
 is een uurnamen noninterventionist.

Het doet mij leed de kennis van den Mr. D. en ook
 van zyne vrouw die een beschaafd en met ander-
 nigt wet, welke mij met veel vriendeljkheid
 bezogenden, zoo spoedig te moeten afbreken. In
 vande gansse meer ty hebben doorgesloopt
 in het gezelschap van landbouwers van dese
 laant: wonende in een alleertiefst huis van
 blacinen en wandelende in omring, op een de
 bekende punten van dit schiedepachtige
 land; alle de genoesins en gemakken van de
 groote stad en der fjerne bekkering met het
 landbouw verleenigende.

Ik had reeds meermalen getracht iets te noemen
 van de Chartisten en Socialisten. Heden deed met
 een gelopenheid daartoe op. Een Socialist lecture
 of versetip, de Mr. Cooper was in dese stad aange-
 komen en op de nachten der straken stond aange-
 kondigd dat hy twee maal lesingen vande hande
 in Clydestreet Hall. Ik verminde niet mij een
 lukwants te befeven en vande een verpading van

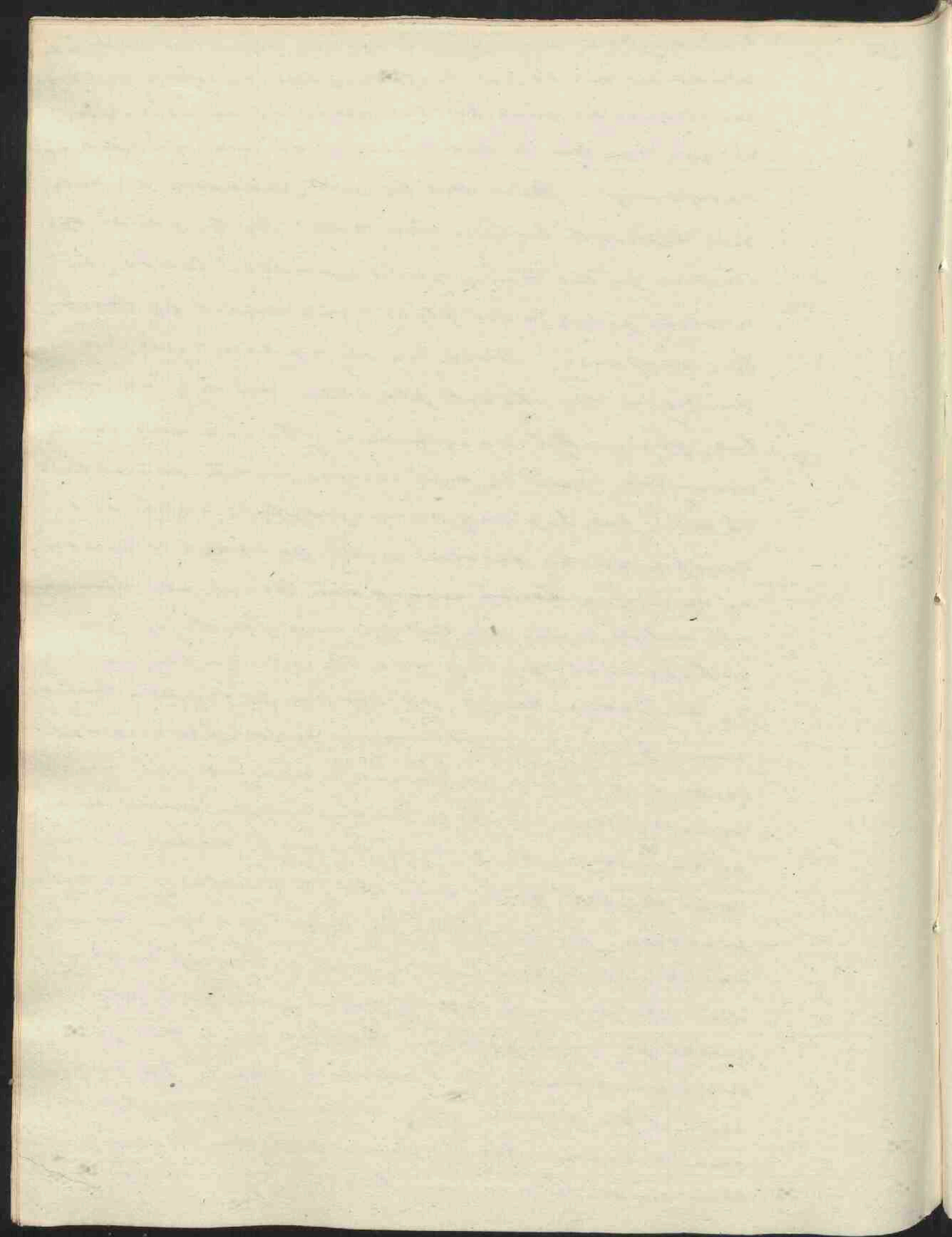
ongeveer 130 melkpoecende lieden, waarvan 4 of 5
 vrouwen, welke zeer aandachtig de voorlezing
 aankwaamde, welke de spreker, een jong man van
 ongeveer 25 jaar hield. Voor en na werd een lied
 gezongen uit het zangboek der Maatschappij.
 Deze zangmen treeden eens tofpraak in op de
 rede en de waarheid; de inhoud van de voorle-
 zing was het betoef dat de beginselen van het
 Socialismus by de bevoemdeste schryvers van
 vroegeren tyden reeds voorkomden, en alleen nu
 meer gemenend en in praktische aanwending
 door de Socialisten worden beladen. De lezer
 began met Morel, vuerde uit het nieuwe tes-
 tament over en plaatste uit de andere deest.
 Plato en andere wysgeeren leerden hem uitge-
 tegenheid tot vele aanhalingen. Daar de pen-
 ten die by op den voorgrond stelde gelykheid en
 gemeenschap van goederen waren, haalde by
 in zyn betoef vry goede bewyzen aanvoeren.
 Deren avond wat het een prins anders; zyn
 rede wat geript tegen de godsdienstige doctry-
 ders van het Socialismus, waaronen by niet
 zonder grond zeide, dat zy de opvolgers degen-
 den la zyn van die broederlyke eerste christe-
 nen welke allen gelyk waren, en gemeenschap
 van goederen leefden; — en dat zy de leer
 welke op die twee beginselen rust was heftig
 aanvalten en vervolgen. De spreker vuerde
 elken uit om hem tegenwerpingen te maken;
 de raad was nu dringend vol, en tegenwoordigen
 deelen zich op, eerst eenige zeer gematigde, en
 delgelyk een jong man die van het eind der zaal

op een lante klam en met heftigheid. Zijn naam was, meer ik, Macfarlane. Hy zeide dat de nuw-
 ganger van den Hr. Cooper, de Hr. Jeffaries, ter
 zelfder plaats alken had uitgenoodigd tot togen,
 sprak; dat hy toen had voorgesteld tegen dien
 Hr. Jeffaries te komen den goddelijken aanspraak
 en het gezag van den bybel; dat de Hr. J. die uit-
 daging had aangenomen, doch niet wouken was
 zonder den stryd te ondernemen. Dierzelfde
 uitdaging deed hy nu aan den Hr. Cooper: nu,
 of later, hier of elders, wilde hy hem openlyk
 over dit onderwerp aanspreken. Dit was het
 waarmede men bejinnen moest; de Socialisten
 ten verwierpen den bybel; was den de bybel
 gods woord, dan was Socialismus een dwa-
 luf. Die heftige aanspraak gaf opstanding, doch
 de sprekers lieten zich niet afhaken; C. zeide dat
 het beter was over de gronden van het Socialismus
 volne te kwiten en het punt van godsdienst te
 zyde te laten; naar den godsdienst hadden de men-
 schen elkaander gehaat, vernolpde, mitkandeld,
 vernood; het was juist een der noodvallen
 van het Socialismus dien stryd geheel te vermyden;
 — doch N. liet zich lot; de Socialisten ont-
 kennen het gezag van den bybel; — is de bybel
 gods woord was heftig by gezag; gy moet dit
 dus nu af met my uitmaken. Ik woude van
 te, gy moet hier bekeeren of gy den bybel naar
 gods woord houdt of niet. Hier op werde de Hr.
 C. naar zyn persoon en ik te hierop uitwaarde,
 doch ik sprak dan niet in naam van alle de Soci-
 alisten, die kunnen wel anders, daerover denken.

Faint, illegible handwriting on a page of lined paper.

Inelkaar dan, wanneer ik in den bykel de riepende
 plaatsen vindt, zoo treft my dat zij werkelijk over-
 eenstemmen met het Socialisme, en ik zoude
 geruymt zyn die te beschouwen als van goddelijke
 oorsprong. - Hier leit hy vele plaatsen die men
 zich listelyk herinneren zal. Hy raapte en by:
 "indien gy die naar gods woorden handelt, en
 wrelten zelyk wilt blyven, zoo moet gy liden",
 leit worden. Doch nu de andere zyn, ik
 vindt in den bykel plaatsen die my onsmogelyk-
 lyk, gruwelyk voorkomen. En ook deze leit hy
 voor. Toen zeide hy, niet zonder inelspanning:
 ik bekyn dat het my onsmogelyk is zulke uit-
 spraken, zulke bevelen naar goddelijk te handlen;
 en op myne blurt vraagde Mr. M. als mentel,
 als eerlyk man, als lid der maatschappij, als
 eckhergenout, "zoo hy dit is, als vader, indien
 hy kinderen heeft, of hy die gezegden hoort
 naar Gods woord?" Deze beklagde zich dat
 de H. C. van het anderwerp afmaek; wy moeten
 zonde hy, dit het ik u voorgesteld en die naam
 gy aan, over de gehele vraag redetruiten:
 is de Bykel Gods woords; - niet over enkele
 plaatsen. Doch op dat gy niet zoudt meenen
 dat ik nitmyken wil, zal ik u stellig antwoor-
 den. Gy vraegt of ik geloof dat die plaatsen
 welke gy voorgelesen hebt en die u zoo gruw-
 lyk voorkomen, Gods woord zyn? Ik geloof
 het (I do believe it). Sammenen laptten, en
 denen worden. Hierop verheef de Mr. M. zyne
 stem en zeide met veel kracht: gy moeft spot

ten, myne heenen of narren, de waarheid dlyft
daarom niet minder waarheid, en het is de
waarheid die ik verlang te verdedigen.

Hierop traten de vrienden van den Hr Joffe
rijs op, zeiden dat deze den Hogen geest
verlangde te ontwyken, dat hy den volgende
dag in Edinburgh zyn wonde, en dat dus met
hem deze redetwist moest worden voortge-
zet. Anderen merkten te neft op dat het te laat
was om zulk een groot ontfermoep nog te be-
handelen. En zoo werd besloten eene andere
byeenkomst te houden, waarin de Hr Joffe
of de heer Cooper den Hr. M. konden weder-
leggen.

Ik was zeer verbaasd, dit voorbeeld van
openlyke discussie te hebben bygewoond, meer
van de algemeene indruk meer bedrukkend
dan opbevend was. Dit gelyke gewis op de
vele redetwisten in den tyd der hervorming, en
gewis droygt hetzelfde gevaar, dat met veel meer
keerdheid ook niet goed en edels te gronde
ga. Over het Socialisme heb ik nog
eenige byzondere heldere nennamen. Te New-
Lanark heeft geen toepassing daarvan kon-
nen plaats hebben, omdat natuurlijk de ge-
meenschap van gaderen ontbrak. Over is in
geen betrekking meer tot die plaats, dunkt en
zyn nog schalk en grake orde, als overal
van zyne eerste papieren, aanmerking. Het meest
merkbaar is het Socialisme in Noord-Am.

Leigh's A. 259.

rika, waar de naam van H. O. veel schryft. Hy zelf is veel te Tydel, waar eene proef van het Socialismus genomen wordt, het ligt in Carn, Bridgathine. In Lando, is de rotel der meest, schappy welke men noemt Home Colonization Society (57 Pall Mall.) In het by een Socialist gerund boekhandelaar en ook in de versgader, zaal eenige stukjes gekocht die meer byron, derhoden amtrout dit stelsel van de ver, duwaarden Robert Owen bevatten.

De Socialisten, sijn geheel onseemig met de Chartisten. Deze willen, alleen eene betere grondwet (Charter) hebben, 't is als sy bewee, nen dat de Franschen reeds, gedschelyk althans, verworven hebben. Ik heb een paar van hunne oeffeladen gekocht en de punten welke het chartismus uitmaken daarin duidelyk uitgedrukt gevonden, sy sijn overvloedig democratie, ver, den niet. De Socialisten willen de gehele maatschappy hervormen. Ik zande vermae den dat in het Socialismus wat meer goede trouw en politieke duwpory, in het Chartis, mist meer bedrop en oprettelyke misleiding van het volk plaats vinden. Beide sijn zeer genaarlyk, omdat sy de bestaande instel, lingen van den Staat niet verbiedigen.

Maandag 10 octob. Deze moegen van 7 u. vertrekken naar Edinburg, om terug te komen naar Engeland. De weg ging door een heuvelachtige en zeer boom, ryke landstreek, waarin een aantal landhuizen men, schatsche aanvroulyke families waren, sy zagen links,

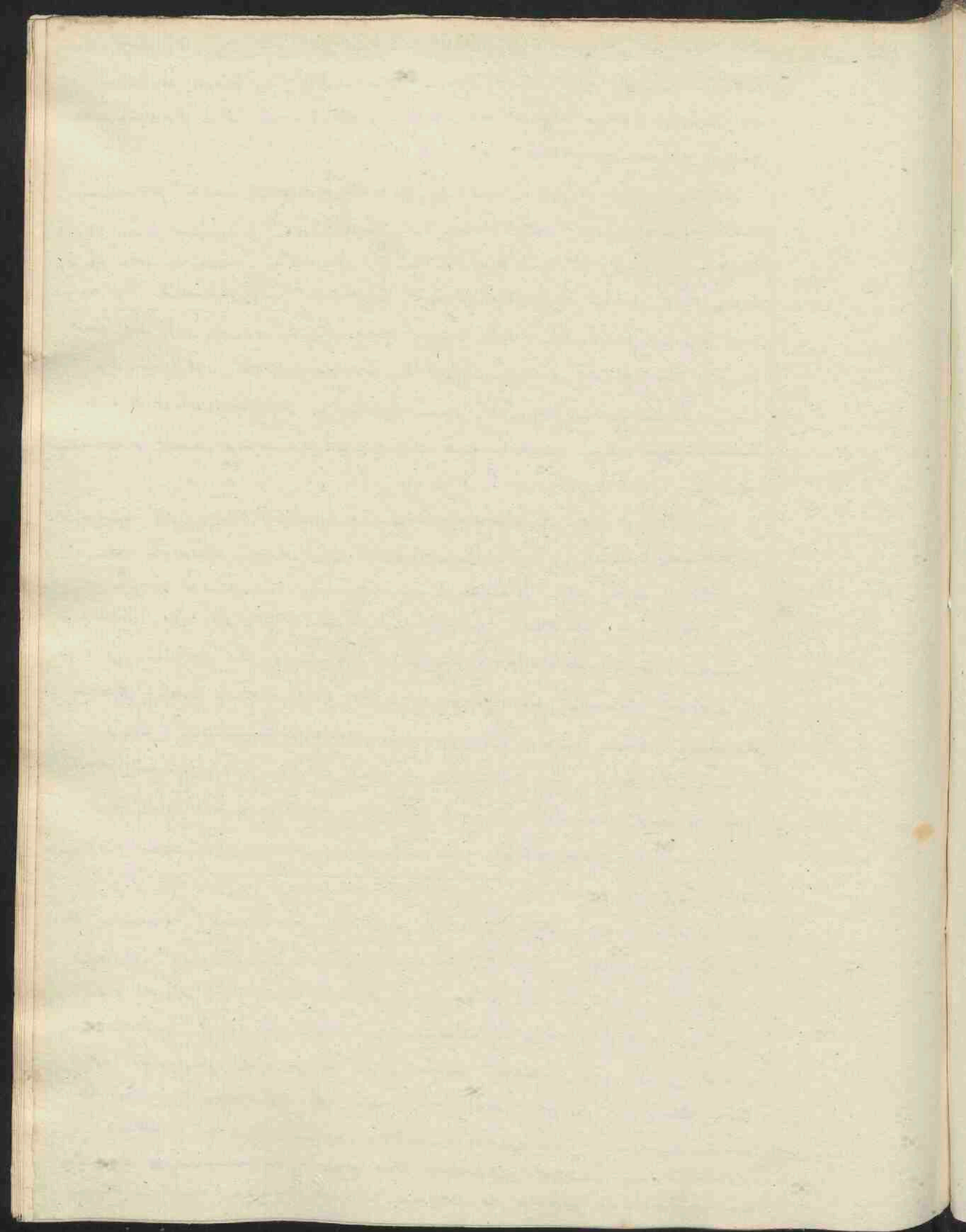
Scott. Forest 291.

Dalkielth, beroemd buitenverkeef van de kerk van
Ducelough, een van Lord Melville, en vele anderen,
de kerksteun deed de schoonheid van het gebouwte
nog meer uitkomen.

Te 10 ure kwam ik te Galashiel, een kleine
veer blaazende stad, waar fabrieken, vooral van lichte
wollen stoffen, zoo als plaids, daaken enz. in de laat-
sten tijd zeer aankondend hebben uitgevoerd. Zy was
heen bijna uitsluitend voor het binnenland, en heb-
de in de laatste krijgning niet gedeeld. Amerika
was een eenigzint gewichtige buitenlandsche
uitweg die door het nieuw tarief zal nemen
derven.

Zoo dra ik uitbater had wandelde ik naar
Abbotsford. Galashiel ligt zeer lief in de
vallen van de Gala; anderweg zag ik door en
de Tweed vallen en verreeske boogen de laatste
myne wandeling naar de beroemde woning van
Walter Scott, ontrent vijf kwartier van Gala-
thiel. Men was bezig met kalmerifiken. Dit
gerucht was een puntig yzer, luttel genaamd, dat
den vutels doordt en aan de weethaken waaraan het
vooreen is optrekt. Tegelyk werd er ook met natte
kalmerifiken.

De boorden der Tweed zijn daarvande mossen, de
snelle, heldere rivier stroomt luttelken kenels die
met gras, grassen en woud bedekt zijn. Te veel haan
over en bevond my melrose op Abbotsford, waar men
het kerst van vele veelende dagelyks genouit.
Het hant is in den taeland als by zyn doot. In het
voorportaal hangen allerlei wapenen en andere
historische overblyfsels. Het was niet mogelijk te alle
naankendig gade te slaan, want hun getal is zeer

groot. Vele vrienden en verwanten van W. S., zynen
 zucht naar historische herinneringen konnende,
 hebben hem gaarne de paarsse gemaakte, en by
 heeft ze ook nu en dan door gebocht. Men vindt
 hier zelfs een vaandel, een adelaar en andere voor-
 werpen, welke de Fransche in den slag van Water-
 loo verloren hebben. Men komt nu in de Outhait-
 kamer; - de "drawing room", waarin my naar de vele
 schiedryge Byzander troef het portret van koning
 in Maria, na hare onthoofding gemaakte; -
 verreijgen de Armory, een Museum, waarin al-
 Carls' soorten van wapenen, en vele waarden de oor-
 sprong bekend is; - de "drawing room", een
 groote, fraaye kamer, waarin onder anderen een
 staenen tafeltje en een vaat staan, geschenken
 van Lord Byron. Wanneer men alle deze naar
 trekken doorzagen, komt men in de Billiard-
 theek en daarnaast in zyn studiovertrout (Study).
 Beide waren Byzander net en de verzameling van
 boeken is vry groot. Zy zyn thant achter tralieden
 naar verrekend tegen de belangstelling der bezoekers,
 by het lezen van W. S. stonden zy vry. Een trap
 en gallery vaert uit zyn studiovertrout naar zyne
 slaapkamer. Met Byzander belangstelling zag
 ik een zeer goed portret en een marmeren buste,
 goed naar den vroegeren bewoener van dit huis,
 het laatste door Chantrey vervaardigd. My troef
 dat in gelate en handing zoo weinig uitdrukking
 is; men zande zelfs meenen, dat sy zekere plomp-
 heid in bezicht. De portretten der leden zynes ge-
 milie hangen ook hier, die zyn alleen overloden op
 zynen zoon na, ook Walter zekeren, welke officier is

Boven een der deuren van het nevenschip
stand een steen met het opschrift:
17. D. Kaathouderary, 66. Een Hollander die
aan een Engelsman was verkocht waren
overloren afgebeeld. Men had, zoo ik hoorde,
dit stuk aan W. S. uit Holland gevonden.

en geene kinder aan heeft, by berinde met Thomas in
 Indië. Een tweede zoon is jong gestorven, en
 van de twee dochters is de eene onbekend
 kort na den vader overleden; de tweede, ge-
 huwd met den heer Lockhart is reeds vrees-
 gestorven. De Canada verdieping, waaraan ik de
 verbroeken heb opgemerkt is het eenige gedeelte
 van Abbotstford dat door W. J. Byrander ver-
 fraaid is en dat men aan de veiriger looft.
 Uitmendig en innendig is alle. Gothic en ma-
 neel vooft zyn schouwen en andere voorwerpen,
 naar oude modellen, zamen met oude overblyf-
 sels verouderd. Dit alle is onder des, by intitel
 naar de plaats ingesomen, dichters vooft en vooft
 daarvooft, en van heeft by ook de beplanting
 rondom, over een groote uitgestrektheid,
 neelat met eige hand bewerktelyd. Het
 gebouwe is heel overvloedig en neeruoftig en
 vele wandelwegen slingeren daardoor. In vooft
 op een plaats en opschryft op een steen: Cy giff li
 pnest Perley; - en naby het huis was een ander
 honden grafmonument, namllyk het afbeeldde
 van den hond zelf met dit onderschryft: Maidea
 marmorean dormit sub imagine Maidea.
 Het is altyd met huurdig de plaats te beroken waar
 een man van geue gevonden heeft en hem al van nader
 by te bechouwen. In de bewondering van Abbotstford is
 men tuit, zoo my vooft, te vooft, en tuit
 men te de blyken van den smaak des goetden mens
 meent te vooft, zyn en ook de sporen van zyn
 zwakheit. Men bespreekt in de gehele inrichting een
 streken naar uoelde en naar naarnaamheit, een

Scott. T. 303.

Leigh, R. 260

overlading van keraden, die bijna kinderachtig is, en daarbij is het huis, als de woning van een aangenomen edelman, hetgeen Scott heel meer nog wenste te zijn dan een beroemd schryver, klein en betrompen. Eene andere opmerking is deze. De standplaats is niet goed gekozen; de landstreek is lief, schildersachtig, maar het huis staat laag, heeft geen schouw uitrijt, en wordt op een afgetand niet gezien. Ook in de wandelingen zoekt ik vergeefs naar punten, waar een schouw vergezigt was. De bank, waar hy zo woonlyk zat is ook niet op zulk een punt: hy zag daar een weining van de Tweed, en voor hem waren zyne stallen die hy verlangde onder zyn oog te hebben. Een groot gemis was in zyn oog, dat er geheel geen blaentuin was. Ik had ook gemerkt dat dit allen getuwend werd door iemand welke hier by het lozen van W. S. geweest was en van zyne eigenheden kon verhalen; doch het was eene vrouw die hem niet gehend had of althans by zyn lozen niet hier geweest was, en die steeds herinnerde dat men niet lang verzoeken mocht en dat de familie begeerde dat men niets op tekenende van hetgeen men zag. Ik vond toch in de wandelingen een and' vrouwtje die van jong af in de familie geleeft had en met veel hart van haar overleden meester sprak; hy had haar, zede hy, eene vrye woning en nog wat inkomen daarbij vermaakt.

Eene wandeling van een half uur bracht my naar Melrose, eveneens aan de Tweed gelegen, waarover eene brug naar Greenwood naert, de eerste, zoo men zegt, die in Europa gemaakt is; - zy is alleen voor voetgangers

Sept. 5 R. 263.

Sept. 7. 309. — 306 & 308.

gers. Melrose is een kleine stad naar ruim 4000 inw.
 allerlei afzet gelegen. Hier is de beroemde ruïne naar
 de kerk en abdy, welke in de elfde eeuw gesticht werd
 en blykbaar een eerste plaats onder de heeren
 bekeerd heeft. Men hat die ruïne met groote be-
 langstelling en genuegen beuhandeld, zy geven de
 voorstelling naar een prachtig gebouw in den 12de
 eeuw gothischen stijl, hetzelve naar een goet
 in zyn vullen glas vande aanschouwing. Men
 maant Cisterciënzenomnikken even als te
 Tintern, maar ik vouger de ruïne levan-
 derd heb. Byzonderheden. Sakeef ik er was
 van op te tekenen, ook niet naar de personen
 die er begraven liggen, zy worden alle in de
 handbueken vermeld. My troef hier, even als elders,
 by het naauwhennig beuhandelen naar als de
 ruïne, ook naar bueken op het oek, vooral, dat iede-
 re byzonderheid als met een goddiensdige naam
 geroepd volvaard is: men liet in deze tuut naar
 gebouwen zelf; het nieuwderste, datgene was
 buiten het genigt bleef, niet in het ruïne of an-
 volmaakt, er was in de kunstenaar geuit een
 yner die met de heilighed naar het gebouw van een
 kimp. De indruk naar het verheven is in deze
 nonallene muren en gemelren, muren en naupless
 algemeen heerehende.

Eene nieuwe wandeling naar ruïne ander-
 half uur andervan ik om ook de ruïne naar
 Dryburgh Abbey te beuaken. Daar geer schieder-
 achtig land naar de Tweed en met deze rivier gaet
 deze weg; men is hier naar den voet der Eildon Hills,
 die niet zeer schilddachtig veruuen. Landhuise

Ik zag ook nog het Chapterhouse en eenige men-
nen van den kloosteryang; het eerste herinnerde my
toch niet zoo zeer oud wagt.

Men waas my den dennenboom (yew tree) die
men zegt dat voor 400 jaren geplant is; hy is nog
zoo krachtig en herinnerde my aan dit van
Maeris-abbey.

De beide ruines van Melrose en Dryburgh met
vele gasten daar rondom zyn eigendom van
den Hertog van Buccleugh.

meer schoon gebouwde versierden de streek. Dese van
 Ene ligt aan de overzijde der rivier. De abbey is ook
 uit de middeleeuwen, doch nu het schijnt is zy
 niet zoo prachtig geweest als die van Melrose; ook
 zyn er maar weinig muren en bogen van overgeblee-
 ven. Dese zyn toch zeer merkwaardig.

In dese ruime beneden rijk de begraafplaats der
 familie Halyburton, aan welke vroege de Abbey
 toebehoorde. Walter Scott, welke door zyne ma-
 der met dese familie verwant was, ligt hier be-
 groeven; ook zyne echtgenoot. Men is verwonderd
 hem hier een gedenksteen op te vinden. De ziele
 des natuurlyke gevonden hebben, indien hy op St.
 botolph, waar hy geleefd heeft en waarvoor hy een
 veel hart het, begraven was. Doch de ruiter and
 waerz nog aanmanlyker eedleeden dan hy zelf te
 ruste heeft hem deze plaats daer kiezen.

De ket is Schotland dikwijls meer dan anderzyl.
 ke. men gesproken; hy is algemeen in vereering, zy-
 ne werken zyn ook zeer nationaal en hy heeft heel
 naech en zyne geschiedenis door de poetic verhalen,
 hetgeen naar de behaaring en veredeling zeer ge-
 wigtig is. Wat hemzelf betreft, houdt men hem
 voor een goed welwillend man, doch verwilt
 van een ydell enche van de grondlegger van
 zant aanmanlyke familie te worden; hierby stand
 heeft zyne eerzucht als schryver achter. Hy wensch-
 te een groot vermagten te verwerven, schreef daar-
 om veel en verkocht zyne werken duur; doch
 benedien nam hy deel in groote beschouwen-
 ondernemingen, gaf hartbare werken uit, die
 hy berekende dat veel meesteren opleverden.

Stevens' meder over te waven den ik opphellingen
naar de hooftz maar David Howard Erskine,
Earl of Buchan een groot staatsbeeld heeft opge-
nigt ter eere van Wallace „Great patriot, hero,
ill requited chief.” zoo zegt het opschrift. A. D. 1814.
Dese „Lord of the manor” had hier ook eenen brug
naam gevestigd over de Tweed laten maken; Out
die is verleden jaer door het water en der storm
verwaast, en zy schijnt ook niet sterk geweest
te zyn.

Doch hierin faalde, zyne berekeningen; de men-
 ken die hy gekoren had worden weinig was,
 pers en de uitkomst was dat de Buchkender,
 laar en tin kwalter hun vermygen, veropeeld
 hadden. Het is nalkomen zeker, zegt men, dat
 niet de Buchhandelaar den auteur, maar
 de auteur de Buchhandelaar in het onfe-
 lte gebrayt heeft. Deze tegenwoord verpeeld
 de zeer smartelyk de overmen van den koop-
 hartigen romantichoyne, en het was zelfs on-
 zeker of Abbotsford veel blyvend familiesped
 vande worden, zulwel in de laatste jaren van
 zyn leven W. S. door onvermijnd schoyven vele
 schulden heeft kunnen afbetalen. Hy heeft hier
 duar zyn leven maarwhylyk verkort. Zyne familie
 heeft, enen als zyn fortuin, niet vermerontlyk, met
 hy ras vureij menichte: Slecht een van onvolcops
 hen, een geheel onwaardig voor van een intell-
 kend nader; en die veel maarwhylyk spued
 zonder afkammelingen sterven. Zyn geel is
 het streven van een man van een veel genie
 geweest.

De wandelle trouw naar Helrode, had enen
 tyd om te eten, en ging toe, om 8 ure met
 den postwagen, maarmese ik

Dingsdag 11 oktober, des morgens te vyf ure
 te Newcastle aankomen. Te 7 ure kwamen wy
 te Durham, een vry groote stad, met ruim 10000
 inv. als gewoonlyk met enige ande, onregelmati-
 ge en andere nieuwe rechte straten, de eerste en
 de tweede breed. De groote gothische kerk met drie

To heb ik 3 manen. my aan de Station van Rotherham en Sheffield. - Rotherham, zag ik voor aan de helling van een huapt ligger; een klein al luyt er langs

Tusken Charterfield en Amblegate was een zeer groote tunnel

terent verschief zich zeer tebaan boven de andere gebouwen. De Stad is op ongelijke grond in een zeer lieve boomryke landstreek gebouwd. Dit is alles wat ik by het zoo vlytig doorreizen en van konse opmerken.

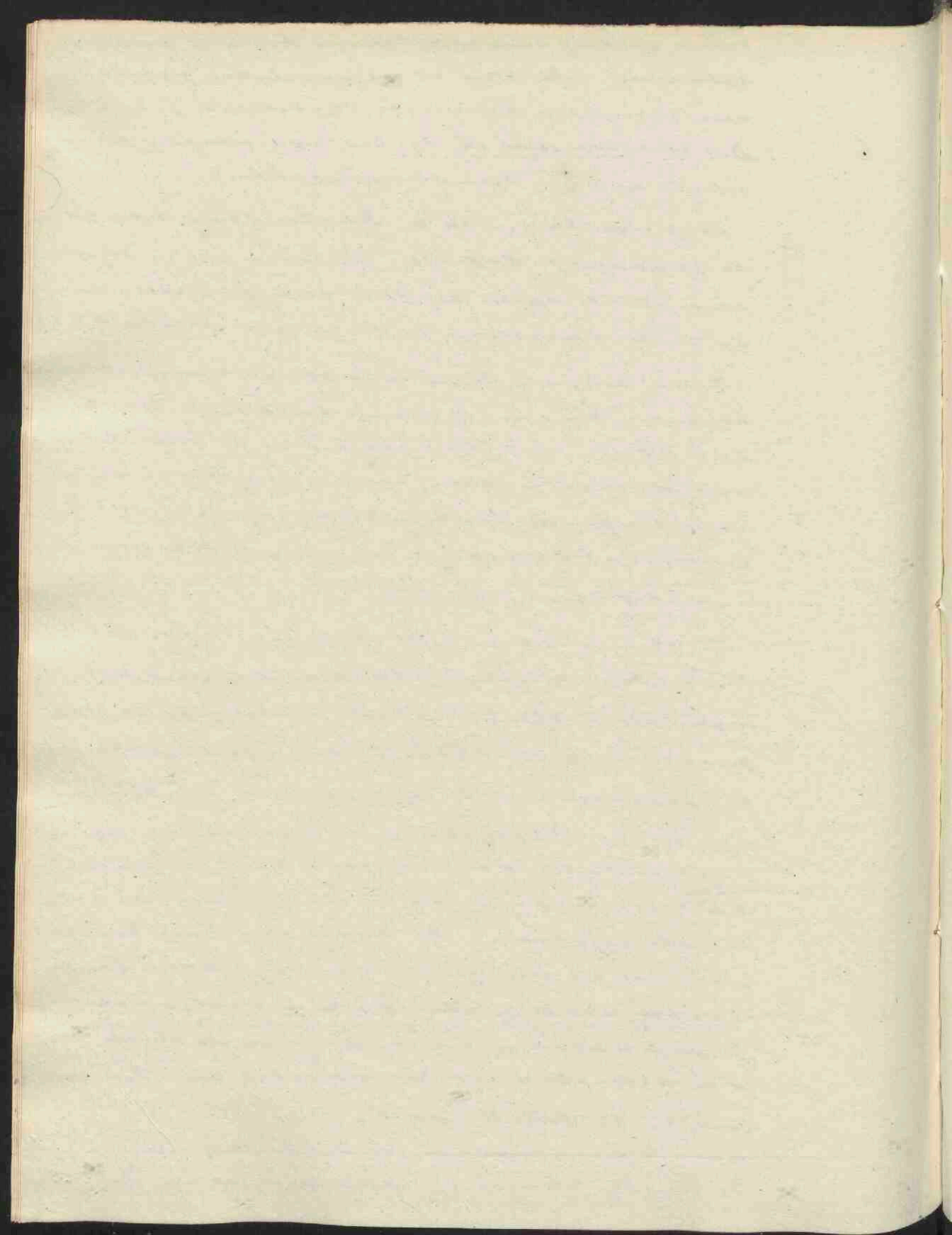
Te 9 ure kwam ik te Darlington, van waar de Spoorweg begint. Ik nam nu in eens een plaats op de wagens tot Londen; en betaalde daarvoor in de tweede klasse £2. 6. 4.

Daar schoon land met steeds afwisselende heuvels, kwam ik naar half 12 te York; hier konde ik alleen een klein wandeling over de malleen doen, waar men een mooi gezeigt heeft; de heerlyke kerk zag ik in de verbygging. Overigens weet my York van myne vroegere reis bekend.

Te 12 ure hervulde ik mynen wagen. Het land was aangryp, vlakken, evenwel dik, wyls zeer lachend. Nu en dan overzag ik een groote uitgestrektheid, daar fraaye heuvels bespreid. Vele spelen, dorpen, fabrieken met kunnige schuursteenen en rouchmilen, zyn my voorbygeclogen; daar een paar tunnels zagen, en te 5 ure kwamen wy te Darby, waar een half uur stantyd was. De Hertog van Cambridge, welke ook de reis op den Spoorweg naar Londen maakte, zat aan deze kaart nuactyd over my. Ik ging verder in een wagen van de eerste klas te en betaalde nuur het verschil van hier van Londen 12 schellingen.

Quin te 6 ure kwamen wy te Chesterfield.

Te Rugby kwamen wy op den Spoorweg van Birmingham.

kan. Kort daarna komt men door den grootsten
 Tunnel op dezen weg; wy waren er $3\frac{1}{2}$ minuten
 in. De kanten aan dien te volkuyzen zyn verba-
 zend groot gemaakt, omdat talkeut bronnen
 water en aarde daarvan deden vlaeyen, en
 niet dan met veel kunstwerken konden ge-
 stopt worden. Het is merkwaardig dat die
 gehele Tunnel vande hebben kunnen ver-
 meerd worden, indien men den weg meer oost-
 lyk had kunnen leggen; doch de geweldige tegen-
 stand van Southampton bracht te wege dat in
 de acte van het Parlement werd vastgesteld,
 dat men op een ruimen bepaalden afstand van
 die stad moest blyven. Nu beklapt men zich
 daar zeer ras over van den spoorweg verwyderd te
 zyn.

Voor elf ure was ik in Londen en nam mijn
 intrek in het Hotel dat voor den spoorweg in
 de nabijheid opperigt is: Euston Hotel. Ik vond
 het by uitstek goed, ordelyk en niet duur. Alce
 fooyen zyn daar afgeschikt, een voordeel en zo-
 mak voor reizigers.

Woensdag 12 October. Ik nam een bad en
 begaf my toen weder naar myne vroegere wo-
 ning 12 Cecil Street Strand.

Myne brieven te halen was myn eerste werk; ver-
 keerde over hun inhoud beantwoordde ik ze.

Enige bezorgeren en bezoeken, een groote wa-
 deloop vervulden het overige van den morgen.

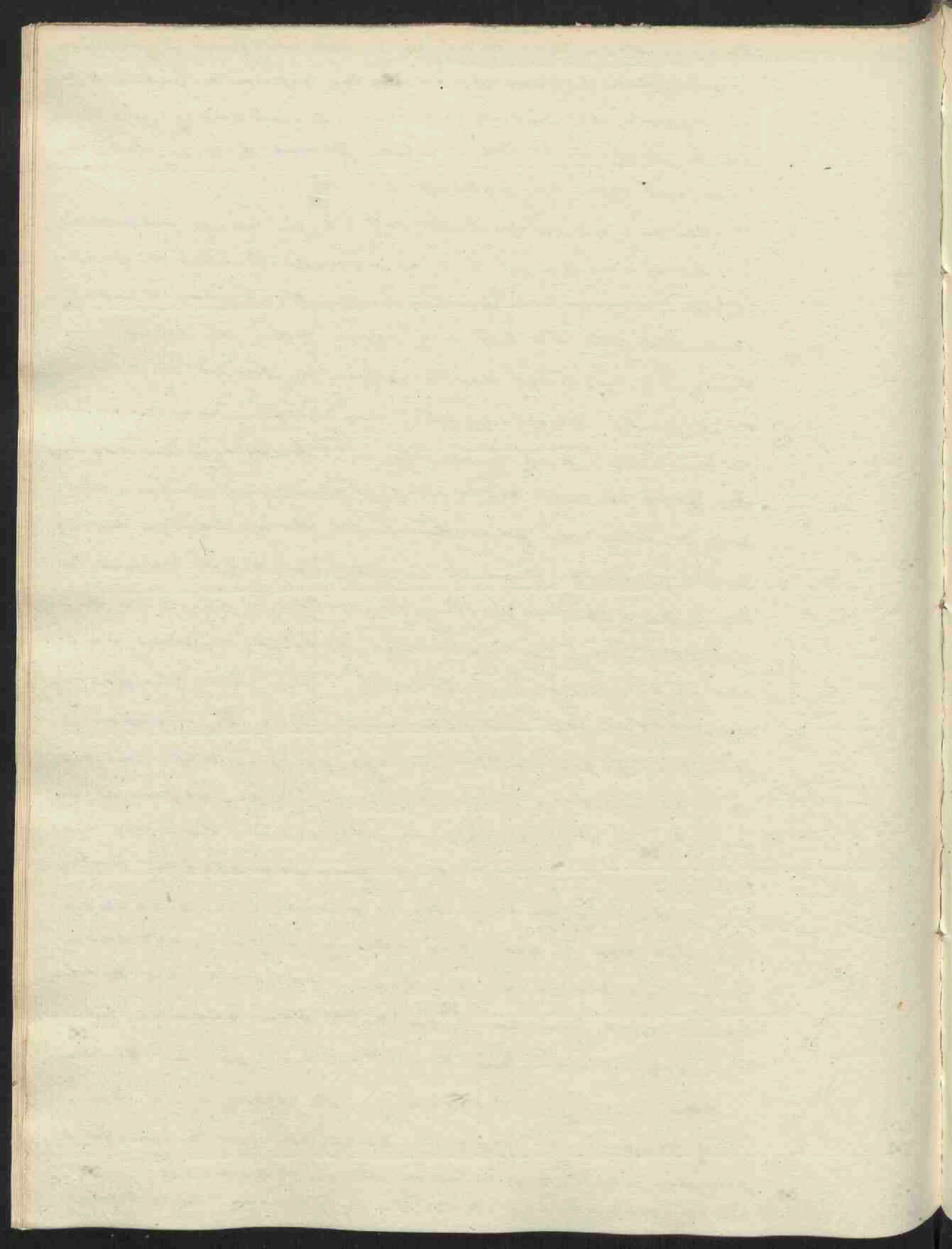
Eene kleine merkwaardigheid zag ik in Regent's
 street. Een man had eene groote, zeer nette kaart
 met het opschrift: "The united happy family."

Her wife accompanied her in her visit
gave letters to her: This I saw and open
on Sunday.

Daarin bevonden zich twee katten, twee konynnen, eenige duiven, een paar uilen en een aantal kleine vogels, die werkelijk zeer vreedzaam met elkander schenen te leven; - een groot bewys van den invloed der opvoeding.

Dezen namiddag schreef ik in myn dagboek en daarna ging ik met eenige heeren myner disgenooten een paar zalen bezoeken, bestemd naar hen die na het einde van de schouwelingen niet verlangden ter rust te gaan, eens naby Haymarket, waar men zeer goed eet en drinkt; hier viel my een Habitué in het oog die bekend met een uit het gezelschap kon. ter. stond met een glas warmen brandewyn en water te gemeest te maken en uitruudigde waan te drinken. Het was Captain Cecil, aan alle de zochers dier plaats niet bekend, model naar het onbesurpde nachtbleren. Van hier gingen wy naar Regent's Saloon, naby het R. Crescent. Hier werd gedanst. Verder gingen wy niet, en ik was uit deze twee stalen ook genoegzaam overtuigd dat deze uitsluitingen in Londen niet beter zijn dan in andere groote steden. Zy zijn menigvuldig maar niet groot. Merkwaardig was het my te zien hoe kleine ongespeeldheden terstond door de personen tot de zoul behoevende met kracht zunder te keer gegaan, zomeren omstry en zunder tusschenkomst van buiten.

Donderdag 13 oktober. Ik bezocht de Hr. Mac Gregor en Parker, deed eenige verpoeffing gangen, schreef niet in myn dagboek. Dezen avond zag ik in Drury Lane theatre:

Marius Faliero, van Lord Byron, en Tallies
of a night, spelen, beide zeer goed.

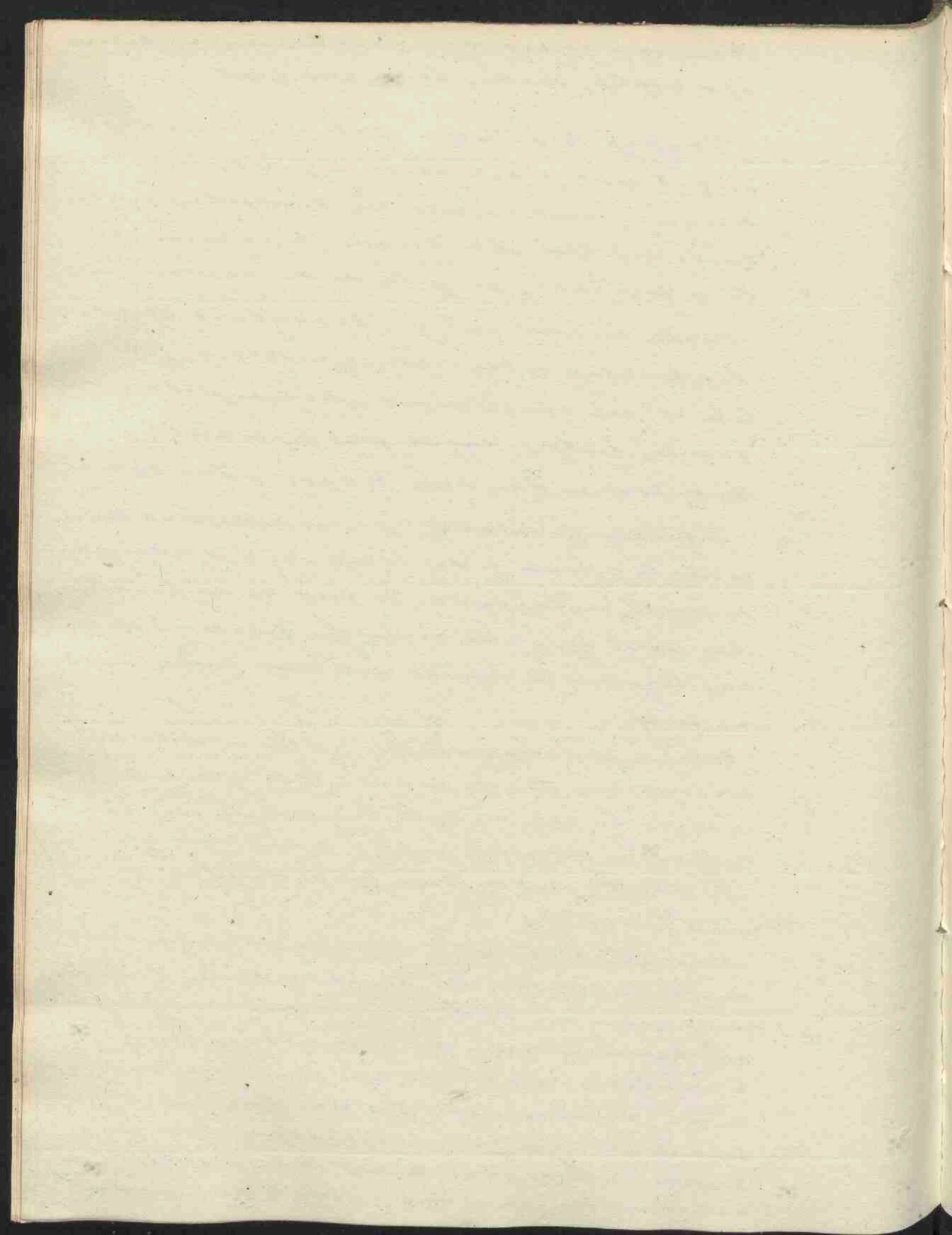
Vrijdag 14 oktober. Vot van dezen dag be-
hoef ik weinig op te teekenen; ik had nu veel te
schryven; deed verscheiden boodschappen, be-
zocht den heer Martineau, met wien ik
lang praatte, ging by de boekverkoper.

Dezen avond was in Drurylane Theatre
Shakespear's toneelstuk vertoanen. „As you
like it”, een wonderlijk voortbrengsel van den
grootten dichter, dat ik grondiger verlang te
leeken kennen dan door het eenmaal te zien.

Zaterdag 15 oktober. Het myn dagboek be-
deelt by gekomen, en dat is my van veel belang me-
de reit ten einde spoedt. Ik ging by den Count
Hay, kond hem niet maar zyn broeder. Vele an-
dere besorpingen, vooral ook voor baken, hielden
my bezig.

Onder de kleine opmerkingen, welke ik by het door-
wandelen van Londen maak wil ik op teekenen, dat
ik dezen morgen nabij de Pauluskerk met groote
letters eene gedrukte aankondiging voor een ver-
ster lot: „Wanted a Wife, for particulars in
quire within”.

Dezen avond was ik in Drurylane Theatre There,
dant bekend klypsel The Rival's spelen. Het verwan-
deelt my dat men by de groote tucht naar „Confetti”
niet bedacht is om in den schoonhans veruiche lucht
te vernuiche; dat wordt hier even als in andere
landen veruandvaard. Het was dezen avond zeer
benaamd, maardoor het zenoepen voor my groo-
tendeels verlore gaet, teruyl ik een bedruelmen den
invloed van het gebrek aan veruiche lucht ondervind.

Zondag 16 October. Dieren moesten waarden ik een
 nederzinking by van Hoop in de kappel op Southplace Moor
 fields. Hy is vroeger predikant by de Unitarissen ge-
 weest, doct is daaraan uitgesloten en houdt nu omst-
 kenkelijke voordrachten, die ook niet door Unitarissen
 worden bygewaand, tusschen die twee ook een gesongen wer-
 den. Hy was my geraand als een voorbeeldspreekend
 man en zoo vond ik hem ook. Na een gebed, hield hy
 een rede over de bestemming van ons leven en over
 de kindersiften die daaraan in den loop staan. Niet
 het genot in de grootste mate met verduking vanden
 duur, zoo als het bekende zeggen hoort maar goed, -
 noch met heldid over een langen looplyd uitgeraand, is
 het doel van ons leven; - niet om, als leeren van het
 geen men den staat waant, slaakt voor een geheel
 waaraan hy een onmerkbaar deel uitmaken, met
 rasen te zijn, als soldaten in een leger op bevel van
 anderen; - niet om als de arbeider in dienst van een
 meester, tegen een loon in of na dat leven, een taak
 te verrichten; - gewil niet om, zoo als men het noemt,
 god te verheerlijken, maar by aan de godheid ons na
 teuren taakhoop, en naef van de minst waanslyke wy-
 de; zoo namelijk dat wy niet eigene redelyke waarde,
 maar den lof van anderen nazagen, en in de toewij-
 kening van hunne taakwijking onze grootheid zoeken,
 - dit alles kan niet het doel van ons leven, op aarde
 zijn. Het is de ontwikkeling van onze natuur, van
 al datgene waaraan de kiem in ons ligt. De
 bekommelingen voor de ontwikkeling zijn te vinden
 in de opvoeding, in de zeden en gewoonten, in de men-
 schappelyke instellingen. De stralen van licht over
 die bestemming (glimpsies) in de vroegeren tyden werden
 door hem aangevoerd en vervolgden de gebroken in

My kromme de zyn onderneemingen aan het zwaayk 2^e,
regde van Mes. Krommen: Pour faire murir la
Date il faut le Lat & Afrique.

Leigh & Pitt. of L. 261

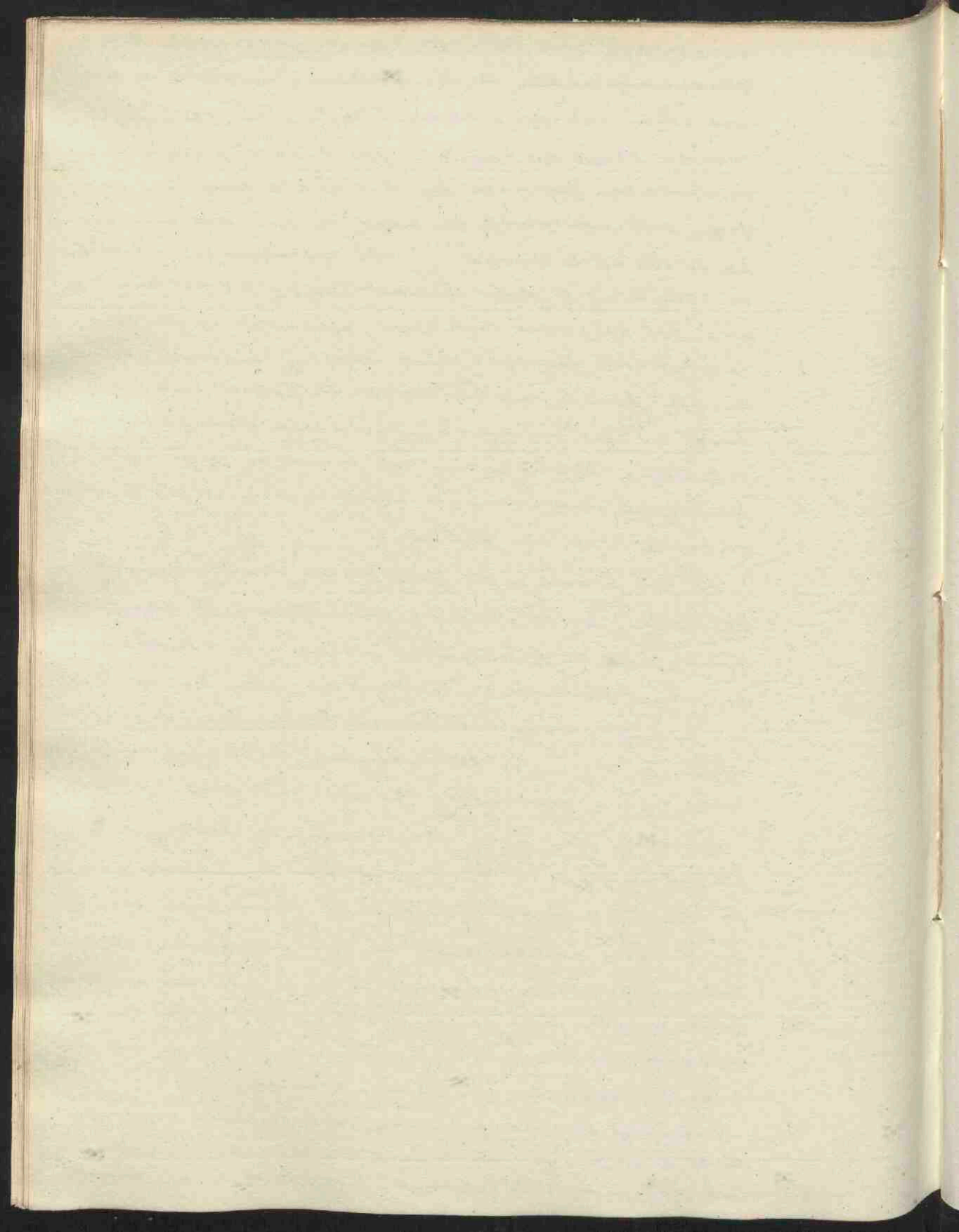
de opvoeding met levendige kleuren, geschiedenis. Kalle met
 sprekende plaatsen, kunnamen, hierin voor, die ik hier
 niet alleen kan op te rekenen; byzonder troef my een
 over de, stoffe die opvoedingen by gelouf den mensch
 verzuurden, wanneer by het geluk heeft om over
 vrye ontwikkeling genoopt te worden om die
 kunststap af te werpen. De opvoeding is niet gezigt
 om het kind te laten worden, alle; wat het hier zijn
 kan; het best met lichaam, met verstand, met
 redelykheid betrefte; doch datgene wat my gaadwin,
 de man kan te maken. My sprake geheel uit het
 hoofd en vrye uitbreidingen waren doorgevoert van
 gelukstap. My zunde, zoo men meent, een heel nieuw
 schitterend nederwaart gezonden zijn op onder spreken,
 gestaatte dan den kansel.

Ik ging ook in de hoofdkerk der Roomsche ka-
 tholiekon, de Chapel at Moorfields. De dienst was
 voorby; de kerk kwam my niet voor heel bouw-
 kunstige verdienste te kunnaten. Aan het eind is
 een groot fresco schilderstuk, de kroning van
 Salomonde, dat door het byzonder licht, dat er op
 naer een eenigzins treffende uitwerking doet.

Ik at by den heer Martineau te Islington,
 (Highbury terrace 16). des avonds kwam daar ook
 de Mr. Sharp, een bankier en bruisman van de
 Mr. M. Tug hadde heel en aangenaam gesprek.

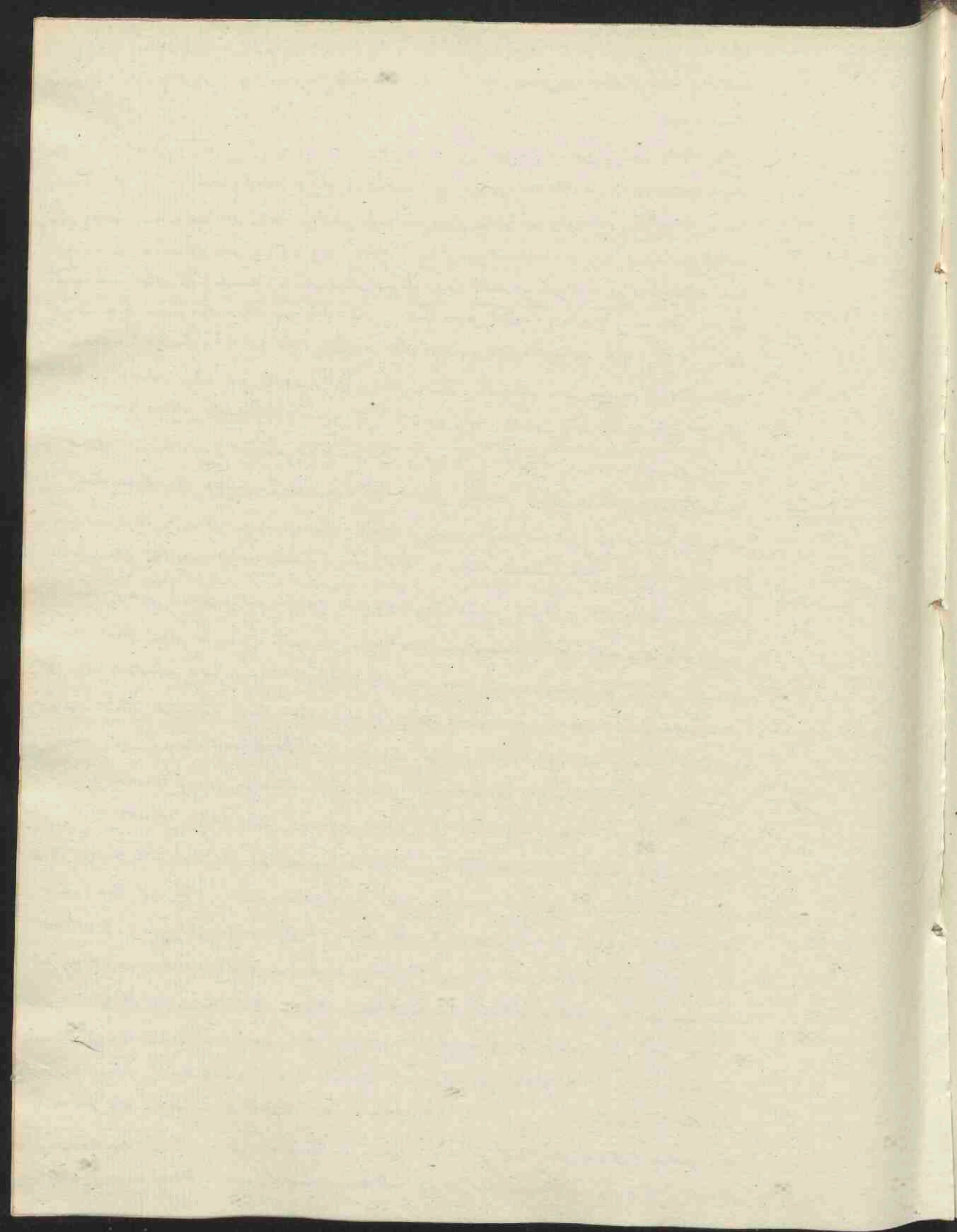
Desen avond tamptomende met een omnibus neeld ik
 gehale kudden met hondende schape, voorby, die naar de
 stad gebronen werden. Gy waren bekend om de hondent
 duizenden, bewoont van Londen te vaden.

Maandag 17 october. Desen morgen was er een zeer
 dikke mist, zoo dat wy te half tien met licht ontboden, en
 later nog in de City algemeen licht in de huizen brandde.

Here mist is eenigzins onafjekleusig, en daar niet
 vaak als het ware daarin dooft, maar als by alles zeer
 zwaart

Ik heb dezen morgen veel afgegaan, waaraan ik geen
 aantekening behoeft te houden; het optijonen en koopjen
 van boeken leidt een groote plaats daaraan. Het ver-
 schaft my een veldneming dat ik voor de kennis van
 het Britsche Ryk veel verzameld heb, en ook families
 veel over Noord Amerika. Ik bezocht myne kennis-
 zen van de Antislavery Society, de Hn. Alexander
 en Guoney; - heu. Fry was niet in de stad. Ik
 had ontdekt dat er een Chartistische Boekhuis
 het was in Shadlane Fleetstreet; daar heb ik
 eenige stukken over het Chartismus gekocht.
 Ook ben ik geweest aan het Bureau der Maatschep,
 by nam de Socialisten: Home Colonisation Society,
 Pallmall 59. Met groote bereidvaardigheid gaf men
 my daar berispen omtrent den tegenwoordigen toestand
 van het Socialismus en de stukken daartoe be-
 trekkelyk. Men bezettegde my dat in Nieuw Lanand
 niets meer in betrekking is tot Robert Owen; Orbis
 ten in Schotland bestaat sedert lang niet meer,
 Nieuw Harmony in Noord Amerika is geen kolonie
 van Socialisten meer. Exensuel is de zaak van het
 Socialismus meer en meer uitgebreid. Er is nu in
 dit Ryk een genootschap dat afdeelingen in 50 tot
 60 plaatsen telt, maar regelmatig byeenkomsten en
 tenygen gehouden worden. Elk betaalt 15 schellingen
 jaarlyk voor de noodwendige kosten. Owen zelf houdt
 onverschuld wederavaringen, soms in Lanand, nu in de
 fabrieksteden. Dit is voor de leer; - voor de praef
 der praeflyk heeft men een inscriptie. Harmony
 Hall naby Stockbridge Hampshire. Het middel,

punt der chariteit zal ook daar geplaatst worden; men was bezig met het verhuizen uit Londen. De jonge lieken die ik hier ontmoetteden, hadden een zeer goed voorkomen; ik vergeleek ze met de Sauttermonniken, die ik in 1833 in Frankryk heb aangetroffen; zy waren mild, leed zyn, maar bedriegers, geloof ik, zyn zy niet.

Dezen avond zag ik in Drurylane Theatre Hamlet vertoonen. Macready speelde voor H.; hy is een goed toneelspeler maar wat voor deze rol niet jongdij en krachtig genoeg. De overigen waren niet veel boven middelmattig. Het was zeer vol; ik had den avond met de opera die nabesthand gegeven werd te Blythe bywonend.

Dinsdag 18 oktober. Ik bezocht deze morgen het County Senate Atylum te Hamwell, ongeveer twee uren westelyk van Londen. Het is geheel nieuw, op ruime schaal en volgens de voorberingen de meesterschap gebouwd; bestemd voor de arme "ginnel" loren van het graafschap Middlesex. Tinnen en opene plaatsen omringen het huis, dat benevens een groot park heeft en aan alle zyden van een ander gebouwen omringd. Er zyn voor de mannen 14 voor de vrouwen 16 "wards" dat is afgekapene rebblylplaatsen met slaapvertrekken, kamers om overdag te zyn, en tuinen of wandelplaatsen. Hier door wordt de afzondering naar den graad en soort der krankzinnigheid bevorderd. Ik had getuocht den oppergangzheer Conally aan te treffen, maar die was naar Londen gegaan; ik werd evenwel met

Vele slaapvertrekkingen waren voor een, twee
of drie, de grootste voor 7 tot 12. Men had bed,
stede van hout en van yzer.

beceptheid vondsgevoel en ondersoekt. De vintatentente
 zachtheid en vriendelykheid in de behandeling
 vult de mij zeer; het yfelzylke van de toe-
 stand deze. Gyders wordt daardoor veel ver-
 minderd. Men kan geen grootere vriendelykheid
 wenschen dan hier bevestigd, ook in de afzettingen,
 geen waar de onvriendelyke Gyders wanden. Hoewel
 weinige krankzinnigen waren conijnter gesa-
 lyk en daarom met het cursus de force van een
 aan anderen waken de kladeren, was benadigd
 dat zy die niet licht konden verhooren of van
 zint afdoen. Voor de waarden en epileptischen
 waren verhoort, met matrasse en inderzigt
 dat zy verhooren geen noodse handen hooren,
 geen, sommige verhoort, waren oprekkelijk be-
 stand om wefmeerd onbetrouwelyk te maken.
 Rangheid wordt hier, als in alle goede zystem-
 men aaren aard als geneestmiddel behaand, en
 met veel beleid verhoort. Velen waren in het
 veld van het werk; de truien worden alle dan
 knaifkruinige in orde gehouden; men gebruikt
 zo in de kanten, naar de wasch, naar allewe-
 kringwerk; - er zyde timmerwinkel, werkplaatse
 naar schuurmakery, kleedermakery; - broodbakken,
 tien brannen, gas bereiden, - dit alles gelykt hier,
 en er is dat veelsoortige gelegenheid om alle
 werkzamen te handlen. In de zullen liffen kleine
 zchryften, penny magazien, Chambers London
 Journal en andere, ook boeken worden hun ver-

Allerlei Spelen binnen buiten, & huis zyn ook in gebruik.
Men heeft 18 huizen voor het verticht welke gesied,
zelyk door krankheiden verroepd worden.

Byna alle eten regelmatig aan Tafel, de nor,
ken en mofen zyn zoo gemaakt, dat zy er weinig
nadere mede zonden kunnen taakhangen.

Inloopt; - twee maal daags wordt goddienst ge-
houden, die de meesten bijwoonen. Daar deze
inrichting nu naar evenredigheid weinig op-
pers noodig, een niet ruimsoms meer 50 bedden,
kan; naar gelijc getal "refractoriet"; twee, soms meer,
Het geheel gebouw wordt met stovingpapier uit-
waard, benevens zijn in sommige vestrokken
steenkolommen.

Omtrent de geneeswijze konde ik natuurlijk,
geene opmerkingen maken, noch byzonderheden
noemen; alleen dit: men heeft hier geheel
niet de akeleige draaimethoden, die ik wel
eener, gezien heb; - alle lyders bekomen een
helfte een bad. Het gesticht bevat nu wel de
ongemeenste als die welke men hoop heeft te her-
stellen. Behalve den heer Conally zijn twee
geneesheeren in het gebouw woonachtig een
voor de mannen en een voor de vrouwen.

Het men haden een "Veelkemp Day" - dienstdag, en
vroegde mij om de betrekkingen de krankzinnig-
gen te beoekten.

Er worden hier uitstrekking armen opgenomen, een
getal becomt nu ruim 400 mannen en ruim 500 vrou-
wen. Het grootbedrijf heeft de kosten van het gebouw
gedragen; in 1831 is het geopend. Voor het aanbouwen
betreft de parochie, waartoe de krankzinnigen beho-
ren; doch voor nu is het het dithout niet mogelijk
vergoeding te ontvangen; wanneer het personeel nu met
andere geschiktheid, nu wordt daarvoor gezorgd,
en indien de parochie waartoe zij behooren een niet
overnemen, worden die voor de kosten van anderhand
wat hooger aangesloten dan de gewone bydrage; om

Er is een byzonder fonds ingesteld om aan de arme
knechten en meisjes welke hier heruiteld worden by heren,
later daar plaats een som ter ondersteuning te geven.
De Koningin Adelheid heeft hier eerst een groote
bydrage tot dit fonds gegeven. De Colonel Cle-
therow was ook een der middelste stichters.

Dese zaal dient ook voor byeenkomsten en voor
lezingen der Socialisten. De Chartisten hebben
een andere vergaderzaal, die zij National
Hall noemen in Holborn, welke zij den 25^{en} July
deres jaars hebben ingewyd. Ik heb een afbeelding
daarvan medegenomen.

Er is een opmerkelijke byzonderheit in de Char-
tisten, welke voor de raden der lagere Standen zo
wichtig kan worden. Zij onthouden zich van alle ster-
ke dranken, en drinken alleen Thee en koffy. In het
gebouw waar leden de alyenhamer was zijn ver-
trekken waar men daflooden leed en koffy drinkt.

van Ieren, Duitschers en andere volken is het ditte, wyls anduerlyk eene gemeente uit te vinden die haren onverschiet of de kosten betaalt; die worden dan ten koste van het graafschap onderhouden, zy zijn „Country-patients“

Voor de overige byzonderheden kan ik my verlaten op de gedrukte verslagen die ik bekomen heb.

In deed deren uittoeg op den „Great western railway“ met den wagon train die te 11 ure vertrok, en daar ik niet voor 24 minuten na 2 ure hande langkera, had ik tyd om nog eene wandeling te doen. Kamsell is een lief dorp met veel gebouwen en sjuone groene velden op heuvelachtigen grond omringt. De kerk is veertien jaar geheel herbouwd in guthrischen styl. Het was my een zonderting contrast hier te stit en eenzaam te wandelen, op zoo kleinen afstand van de waslige menseloterd, welke nog kleiner wordt door dat de stoomwagen dien in minder dan een half uur aflegt.

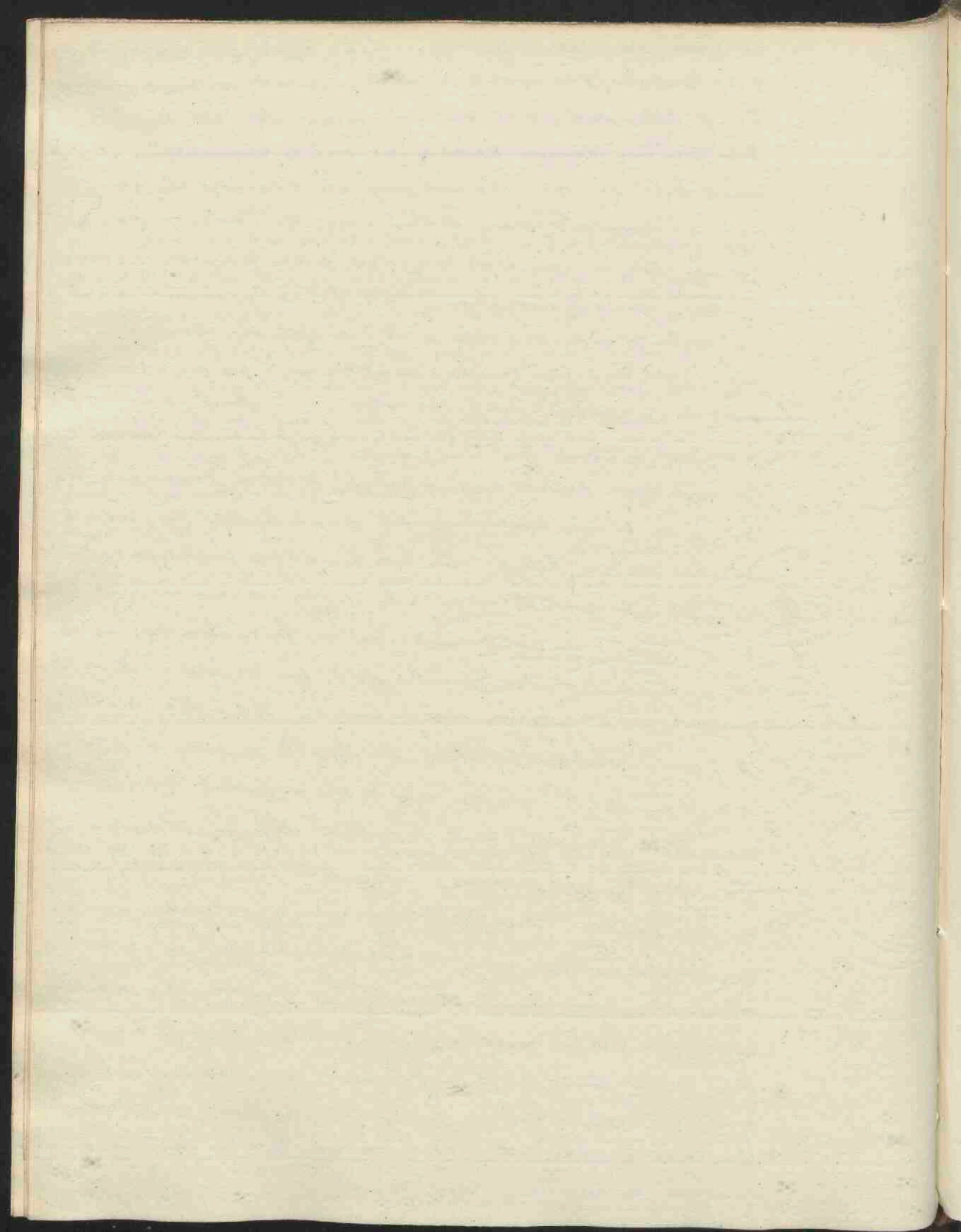
En omnibus kraeft my vertoent van het interste meten der stad naar de City en het oosten, en zoo had ik nog geleefenheid om vele zaken af te doen.

Dezen avond te 8 ure was er eene „public meeting“ van de Chartisten in „The Hall of Science“ naby Blackfriars bridge: „to take in consideration the best means of defending and supporting the political victims.“ De meningsgestiptheid droef my om die vergadering by te wonen. Men betaalde een penny by den ingang. Het getal der aanwezigen was niet groot; vyft of zes waren de sprekers. Blykbaar waren allen uit de „laetste volkstaem“. De nederzettingen waren zeer middelmatig, men en dan opruif, maar toch met eenige maat. De opruif in de fabrieksteden waren metty gebruikt van het neff der arbeiders, de veralfing en verordening der op.

Eene groote thee party zal maandag den 24^{en} de,
zoo in de National Hall gegeven worden, ten voor-
van den Hr. Duncan, een der weinige leden van
het parlement, welks tot de party der Chartisten
behooren.

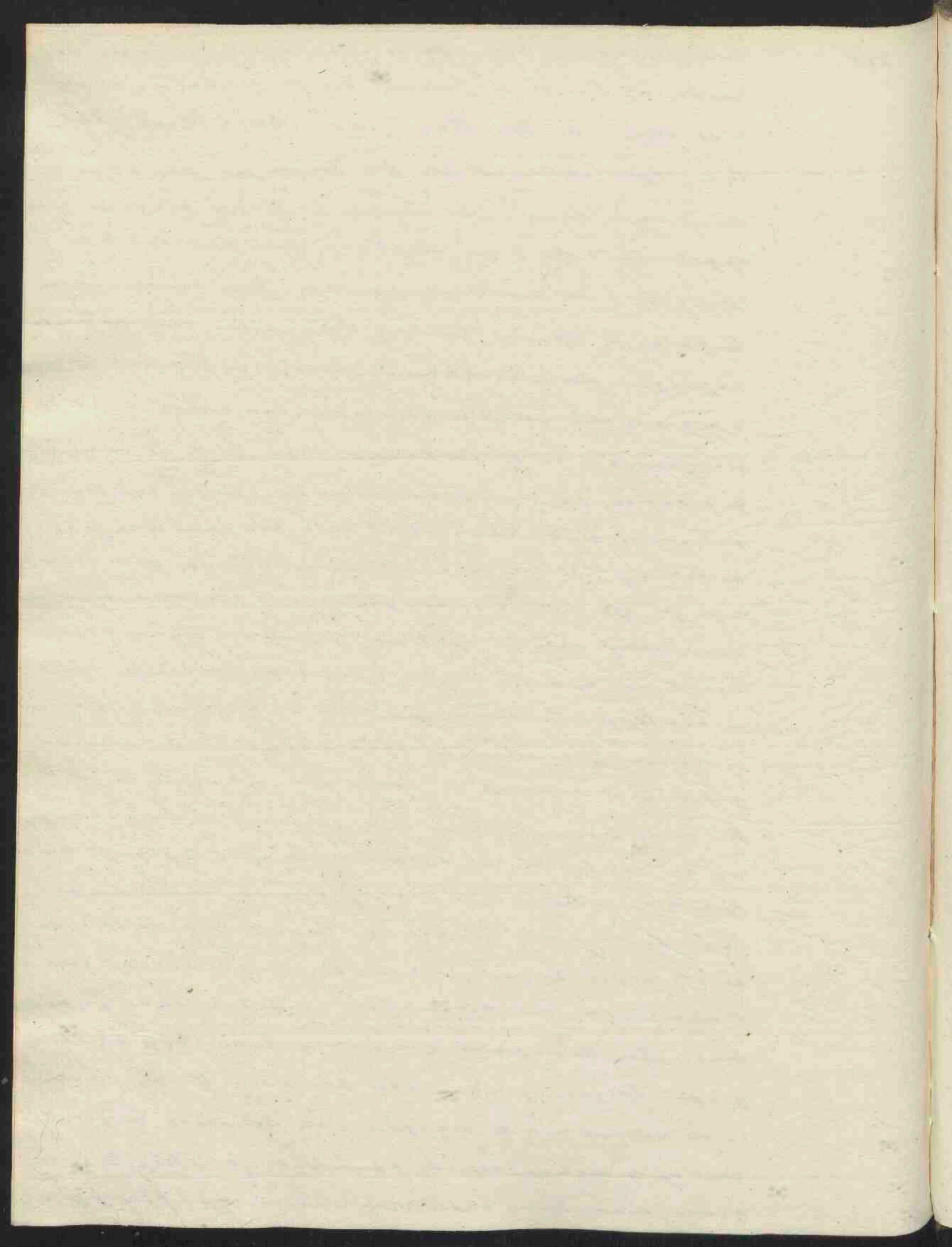
De Chartisten hebben somtijds vergaderingen op
openbare plaatsen en die zijn niet de de aanbelyfste; doch
meer in Londen dan in de fabrieksteden. Ten zelfden
tijd dat in deze opstand der wechlieden tegen hunnen
meesters plaats hadden, zag ik aanplaats dat het
voldt ronds byeenkomen in "Stephany Green"; doch
ik heb naderhand in de dampblazen gelezen, dat van
deze vergadering niets gekomen was. Dit was in
aangastat.

waeropen was dus schallend overgeeft. Dit was het
 geen betoogd werd, en natuurlijk door de verpale-
 ring gaeffekend. Men besloot dit als het gewaarden
 der twee verpaleerde chartisten niet te dwalen. Het
 werd besloten een byzondere gaeffeking te geven
 aan het dagblad van O. Caswell, de Ironmaster, als
 zijnde het eenige dat verlay gaf van de verpale-
 ringen der chartisten. Het groote woerdeboek
 met veel talent uitgestald; de spraken boekten de
 leden van het parlement na het wylt 27 en met 40
 niet minachtig van spraken. Deze „meeting“
 was niet schrikbarend; men ging rustig heen,
 tuwards na de aanspraken te hebben toegevoerd.
 Doch de geest welke onder deze leden heerscht is
 in zeer bedenkelijk. Een der spraken ontweethel-
 kende een nog klaar. De natie bestaat uit twee
 deelen: aan de eenre zijde de aristocraten en de
 middenstand, aan de andere het volk. Dit
 volk wordt steeds verongelyk, beroofd, verhoort.
 Het groote getal van het volk deelde dit niet
 byzandheid, maar een klein getal kwam op
 tegen dat concept, met het niet langer verduren,
 warden gelijke nepte; - dit kleine getal zijn wy
 de Chartisten. Het dra het volk zijn belangen de-
 ten inzicht en in massa chartist woerde, zijn wy onwe-
 staanbaar; wy moeten dus alle het wathoude om te
 verpaleeren, dan zullen de arbeiders behoorlyke
 loon voor het werk erlangen; dan zullen niet
 meer de rykdommen jensalle woerde door hen
 die niet werken. Het charte van het volk massa
 tuards de niet van het land.

maandag 19 oct. Ik maakte deze morgen be-
 zoken af leen ik pappes die te maken en vond
 niet thuis de Mr. Bowring, Macullish, Kal-
 low, doch ik vond den Mr. Wise, en praatte
 lang met hem over Tarland. Ik heb daaronder was
 opgetekend by myn dagboek over dat land.

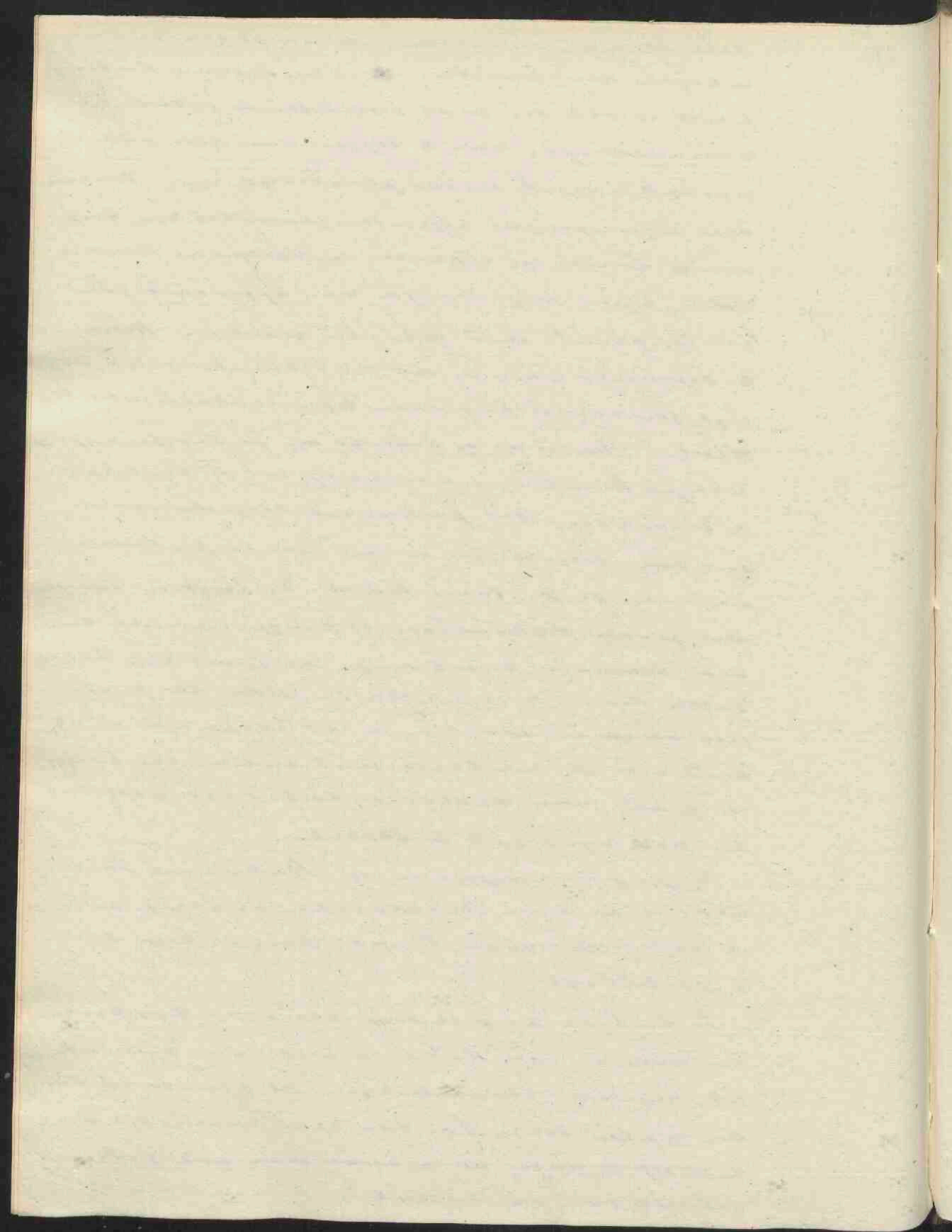
Ontrent de verbeteringen naar het aangevoeren
 Engeland sprak by my byzonder naar de veree-
 nigingen der „Mechaniciinstitution“, met aaf-
 merk om die gelijkmatig over het gehele land te
 verspreiden, en te verbeterden. Men heeft in sommig-
 ge graafschappen reeds zulke vereenigingen tot stand
 gebracht en vindt daarin veel nut tot opwekking en
 verbetering. 25 tot 30 institutionen vormen eens veree-
 niging. Yorkshire is het groot, dat het alleen eens
 vereeniging van 25 oplevert. Jaarlyk komen afge-
 waarden byeen, by deelen kunnen opmerkingen made
 en aanleggen onderwerpen tot de bespreking der
 natuur, en wiskunde betrekkelijck. Zult eens ne-
 gadering is aulangs te Leeds gehouden, maar de
 Mr. Wise tegenwoordig was geweest en waaraan by
 my het verslag in de dagbladen ter lesing gaf. Die
 byeenkomst heeft drie dagen geduurd; intotekende
 mannen, zoo als Buckland, George Stenison, de
 eerste civil Engineer van Engeland, Liebig en
 Geopfen, hebben die byeenkomst en hebben daar verspre-
 ken. Men heeft ook anderen door deze vereeni-
 gingen bezogen groot in elk derzelve bevoenden
 in de andere na te volgen, ook derzelve andere
 zets op sulver dan een by afwijfeling lepen te liden
 genen, maardoor men met minder opoffering ver-

Bekende mannen wat kunnen vaststellen en een
 inkomen daer genieten. Eene verbetering die beoogd
 wordt is ook om in de verschillende instituties
 veranderingen aan te leggen van alle natuur-
 voortbrengsels welke plaatselyk zyn. Wanneer
 deze veranderingen algemeen geworden zyn, hoort
 men in Londen een algemeen middelpunt daar te
 stellen, waar verpakkingen van afgevaardigden
 uit het gansche land gehandeld worden. Hiermede
 te bequemen ware in dit land amentruustlyk, de
 wyze gewoonlyk aangepaasde tot een centralisatie de
 staat. Men is er op bedacht om de beoefening der
 schoone kunsten in betrekking tot de rykshand
 te bevorderen. Het parlement heeft daarvoor
 eene som toegeestaan, en eene commissie benoemd
 waaraan de Hr. Wisc lid is. Zy heeft in Londen
 eene groote teekenschool opgericht; wanneer men
 daar bekende kunstkalender gevormd zal hebben
 zullen die in de verschillende steden der provin-
 cien verspreid worden, en zoo hoort men in ver-
 land met de mechanische instituties een hoge
 en graad van rijkdom voor alle tak-
 ken van rykshand te bereiken.

In yung verzoeken in de Statistical Society,
 maar ik de twee secretarissen aantrof met wie
 ik lang en leeraan sprak, vooral over de
 volkstellingen.

In de City ging ik na op een paar buidrup-
 pen doen, en toen had ik moeite om naar eters
 tyd, was ure, thuis te zyn. De groote afstan-
 den maken het in Londen zeer onbegrijpelyk om
 veel af te doen, al maakt men ook gedruy-
 gebouk van een omnibus.

daeren avond bepraefde ik verzeft, om den Hr. en
Mev. Gahle te bezoeken.

Donderdag 20 October. Ik ging daeren morgen myn
laatste bezoek maken aan het hofmeester van de H^o
Maens, Davincey en Latham, om geld te halen voor
de reiskosten en voor de vele boeken die ik gebuikt
heb, en die my bovendien zoo veel zorg nam op te
nemen kosten. Eene groote list van zo op de postken
bekwam ik ook daeren morgen. Vele andere bezoe-
gingen hadden my bovendien bezig. Van de personen
die ik poogde te bezoeken heb ik alleen den Hr. Ma.
grefor gevonden, met wien ik nog veel over Eng-
land en Hülland sprak, en van wien ik afscheid
nam.

Ik bezocht twee gevangenispen. Newgate, ee-
van ons bekende gevangenis voor Londen en
Middlesex. Zy is naby het gebouw van de
Sefious gehouden worden, Old Bailey, en de
beschuldigen die daarvoor moeten terecht staan
worden in Newgate bewaard. Zy blyven er ge-
wandyt zeer kort want de Sefious hebben alle
meand plaats, en na de veroordeeling worden
zy naar de huizen van Carientia gebragt opvoor
de kenen van waer zy getransporteerd worden.
Er waren nu 186 mannen en 74 vrouwen. Dese
gevangenis, welke ongeveer een vijfde plaats te zyn was
nu heel overdekt; algemeen heerschte er over rindelyk-
heid; de gevangenen zyn in vertrokken met opene plaat-
sen afgeschieden, ten twelf, veldtraan met byeen.
Kunne liggings is nog goed, hante rading over,
vledig, om een anderendag behouden zy slaakt.
Eenigzins rindelyk want ik heb dat zy met de hand

Wanneer deze gevangenis alleen tot een korte bewaer-
plaats dient, doet men aan elk die er in komt een bad
nemen en verhuift hem nieuwe klederen, terwijl de zijne
veruolkt en gesimpeerd worden, en was menne by dit waerd
zijn en hem by het verlaten. Deze gevangenis worden
teruggesonden. Het is zonder desen maatregel niet
mogelyk zindelijkheid te handhaven. Men besicht er
ook het voordeel daer, dat de gevangenen niets tijp
wien kunne klederen kunne verhoopen.

ater. Naar de afzondering heeft men den nepal
 om de neerds vroege gestraften. Lyeen te planten,
 en zoo ook die welke naar het eerst hier zyn.
 De kinderen beneden de 16 jaren plaatsen men over
 afzonderlyk, en naar hen is eene school waaron
 hun leren en schryven geleerd wordt. Men zende
 my hier dat ligamen de jongest boven de 12
 jaren oud waren, en dat veel in de gevangenen
 van Pachtwerst werden opgenomen, men ze te
 Chatan op een daarvoor bestemd schip, de Ee.
 rygaleet plaatsen; en alleen, want men zy ook daar
 niet deagen wilden, ze met de andere verwardet
 den transportende. Sommige welke naar hen on-
 derhand betalen, worden afzonderlyk geplaatst, en
 de zag hen ook beter eten men eene byzonder toefel.
 Zy zyn zoo als men het noemt „by themselves”.
 Ik merkte op dat men in de muren op vele plaat-
 sen roepenaande inspectie, kalas gemaakt hadt
 de plaats waar de gevangenen, berucht kunnen
 worden, visitief plaats, waren met dubbelde tar,
 leuwerk zeer wel voorzien zoo dat men aan de ge-
 vangenen niets geneu kon. Drie malen tweek is
 het veroorloofd om met gevangenen te komen spre-
 ken. De 25 alleen naar ter hand veroorloofd, zyn
 gelutelij daarnoor niet meer nodig. Men gebruik
 ze nu voor andere einden, onder anderen zyn drie
 inscript voor „writing cells”, waarin men aan hen
 die breeven wenschen te schryven de gelegenheid
 daartoe nerschapt. Het byzondere valdacing
 zag ik dat in de afdeeling der vrouwen niet anders
 dan natuurlijke opvoesters waren; eene Matron

Ken. weet my hier een aantal affigietals in gips van
hoofden van moordenaars welke de doodstraf hebben
ondergaan.

was aan het koopje, die my voortdurend een zeer
 watkere en welligende prouwe te zyn. Metheid, en
 de naafzaamheid heerschte in deze afdeling, welke voor-
 gen zoo aanstataelyk was. De weldadige invloed der
 papen van Mitchell Fry was hier zeer zichtbaar.
 De mannen hebben geheel geen vertaamtheid, de
 vrouwen verroften nauwmerken eenig huwelijk;
 aan allen werden bybels en andere boeken ter
 lezing verschaft. Dergelyke vrouwen zy de dienst
 in de kapel zy.

Niet ver van Spengate is Gilsperstreet-prison
 of Compter. Deze is voornamelyk voor veruordeldde
 tot zwaargenit ten koopje van drie jaren; - hooft
 ook beschuldigen uit de City hier worden bemaard.
 Men doet hen hier zwaar werken, byvoorbeeld aan de
 "treadmille" die men hier voor het eerst zag. Zy is
 voltrekt zonder nut. Zy befinnen dien te draagen
 van kwartier one of use der morgens, met taf-
 selpauzen: 20 minuten draagen en 20 minute
 rusten; - tot middag 5 ure; - doch voor het
 eten is $1\frac{1}{2}$ uur vrijgelaten. Er waren 113 mannen,
 daarvan 48 aan de treadmille. De overige zagen hun
 pleuren kom uit, doen al het huwelijk. En de de-
 schuldigen merke niet. Zy zyn in 12 vertrekken
 afgezonderd, de ook hier plantel men de herhaald
 misdadigen afgezonderd van hen die voor het eerst
 veruordeld zyn; ook de jongens afgezonderd. De
 slaaphokken zyn meest van drie. Het opsluiting
 in een donker hok, ook wilt met slaap worden zy
 in tracht gehouden. Er waren 29 vrouwen, van
 van 8 beschuldigen. Voor deze is gemakkelijc
 werkzaamheid te vinden. Zy zyn ook geheel van
 der vrouwelijc oping. De verdanden worden

Alle deze gevangenen moeten zich weerkalijft baden.

In het Third Report of Inspectors of Prisons zijn oppas.
van en plannen van deze soort van gevangenen.

Zie ook een artikel van Julius in Jahrbücher der
Gefangenenkunde I. 1. 29 enz.

Men neemt dit hier Secret System.

De cellen zijn 13 1/2 vucten laag, 7 breed, 9 hoog.

minnen aan den President geplaatst. Zy was
 zekeren en vraagen ook naar de mannen. Orde en
 zindelijkheid was algemeen en voor de gezondheid
 zekeren goed verzorgd te zyn. Er is geen stilte
 van stilzwigen in deze gevangenis.

Dara avond bleef ik thuis.

Vrijdag 21 octob. Deze morgen ging ik de
 Modelprison bezichtigen welke te Pentonville,
 een paar uur van de stad, gebouwd is. Zy is by
 na voltooid, zoo dat er binnen kort gevangena-
 ren in zullen worden opgenomen. Het was my
 merkwaardig hier de volkomenste daarstelling te zien
 volgens het stelsel van afzondering; geen hooren zyn
 gespaard en de uitstekendste behoudzaamheid der
 bouwmeesters is in het werk gesteld. Het huis is be-
 stemd voor 520 mannelijke gevangenen, waarvan min-
 ster de een den anderen zien zal, en die alle werkzaam-
 zullen zyn. Als men inkomt is rechts de woning van
 den Gouverneur, links die van den Kapitein; verder
 verstrekt voor de beambten enz., dan komt men
 in het middelpunt, van waar uit vier groote
 gallegyen zich uitstrekken, elk naar weertzyde met
 negen cellen, drie boven elckander. In alle behaeften
 voor de bewoners dier 520 cellen, en in alle gemak-
 ken voor onafgebroekte talvoorsigt over hen, en voor
 de gehele bezorging en het bestuur van die zonder-
 linge maatschappij, is op eene verwonderlyke wyze
 voorzien. Onder den bepanen grond zyn negen met
 donkere cellen voor de refractoriet. Deze zyn met een
 teg zyn gemaakt dat geen geschreeuw niet kan gehoord
 worden. Men heeft dit te weeg gebracht door eene
 afgeclotene ruimte voor elk dier cellen te maken.
 In de nasmuuring wordt voorzien door pijpen

In de kamer komt de warme lucht onder in en
gaat aan de wanden 4, 50 naar boven, weder om.

Ternyge ik den traetel tot verwarming en verman-
ning der lucht in de cellen der gevangenen bewaant,
de, konde ik my niet verblazen, waerom men niet
althans een heel zoep heeft, om de schoonschroeven en
andere plaatsen van groote bylenhouwten. Van
vassche lucht te voorzien. De andraglyke be-
waantheid heeft my nog deser dagen zeer gehin-
dert in de zaal van Drury Lane. Honderden van
alle stunden, bevinden zich elken avond, nu en dan
zelfs de koningen met haar gevolg, in een lucht die
zoo ondraagzaam en zoo ongezond is, dat men het schrik-
kelijk vinden konde de veroverdesse misdadigers daar
aan blout te stellen. Alleen in de vergaderzaalen
van het Parlement heeft men een goed middel van
ventilatie aangewend, het geen slechts door de nalatig-
heid der bedienden nu en dan niet werkt.

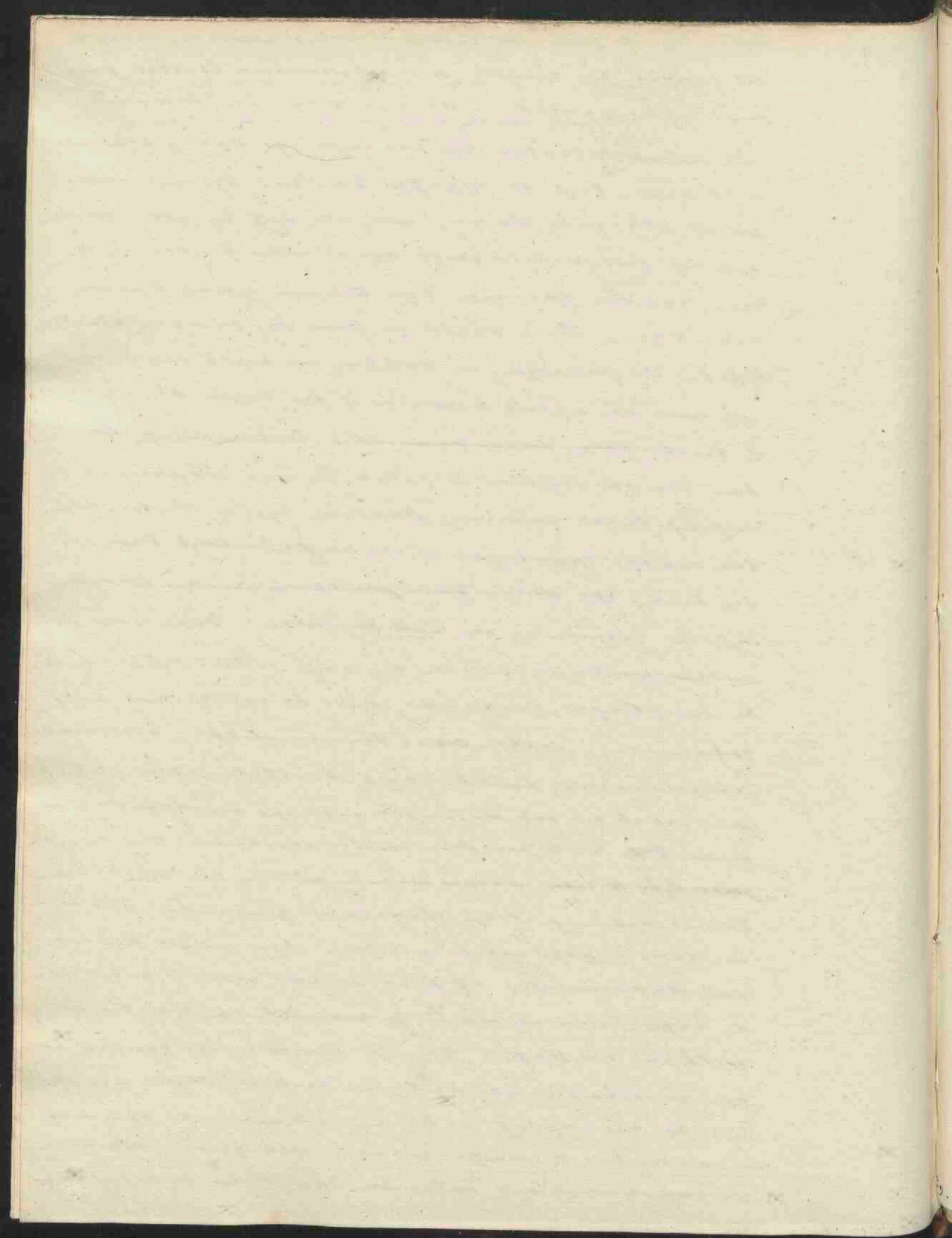
met heet water, welke de lucht in een meekante
 opening, die in de muren door het ganse gebouw ge-
 maakt is, naarvrent. Ten einde de warmte vooral
 even groot zy, klapte men 4 pijpen met warm water
 taenemant in dikte gemaakt van drie tot 5 duim
 middellyn, naarmate men verder af is van de
 kotel, waaren het water kookt. De warme lucht
 komt in elke cel van boven de dant, en de koude
 lucht gaat beneden by den grond aan de andere zy,
 de der ^{cel} weder weg. Dit is eenigzins moezelyk,
 doch men verkrygt een luchtstroom van de
 een naar beneden door een vry hooge, schone
 steen, waaronder men moet stouwt. De warme
 lucht is te gelyk versche lucht; zy komt van buiten
 en stroomt langs de kotel en pijpen die se verwarmen;
 in den zamen stroomt zy langs denzelfden weg over,
 inwend in elke cel. Gaippen gaan door het ganse
 gebouw en in iedere cel is ook wanden een licht.
 Water is overal in elke cel door pijpen aangebragt.
 En zeer welkame "water closet" is overal aan-
 wezig. Eene verruyp, die ik elders nog niet had aan-
 getroffen of opgemerkt, is eene schel, waaraan een een
 zwaangere trekker kan. Zoo dra by dit doet springt
 een bordje waarop het nummer der cel staat naar
 buiten; zoo dat de oppasser dadelyk ziet in welke
 cel men zekheid heeft. De zwaangere opsluiting
 leeft doren mantropel naadig daen kansen, dewyl
 de zwaangere anders, wanneer hem iets onbekomen,
 geheel zonder hulp zande kunnen slypen.

En zyn byzondere cellen naar de nieuw aankomende,
 "reception cells". Na dat zy ondersaakt en ingeschuwen
 zyn, worden zy in het bad gebragt en bekomen dan klee-

In elke cel is een hangmat om in te slapen, die op
den dag opgevoeld en in een hoek gerast wordt.

benen van de gevangenis; kunne zijne kleedderen inden de
 dit waard zijn worden in een byzondere tuettel gerei-
 nigd (furnigated) en daarna naar hen bewaard.

De wandelploanten zijn zoo ingerigt dat zy elckander
 niet zien, doch de oppaper kan uit het middelpunt
 punt elk gade slaan; even als ook in elke cel een
 opening gelofentheid geeft om et naar buiten in te
 zien, zonder dat men van buiten gade buiten
 zien kan. Drie ronde en twee langwerpige plaatsen
 tubiken de gallerijen, in nabben verdoed waarran
 elk met een afdek voorzien is om tegen den rofen
 te beschutten, dienen voor deze bestraffing. Men
 kan 130 gevangenen te gelyk kunne aansaen te
 weeping laten nemen. Daarran zijn et rachten die
 het water oppompen in een verpaderd bek binnen
 het huis; elk dorer pompende mannen, is ook
 tuffiken muren en een hek koplaten. Voor alle de
 andere werkzaamheden zijn ook geheel afgezonderd
 de inrichtingen gemaakt, bv: 60 cellen met weef-
 getammen; - cellen voor timmerlieden, kleermakers,
 schuurmakers, bakkers, boortelmakers enz.
 Men zag ik nu ook een kapel ingerigt om door de gevan-
 genen bezocht te worden zonder etnand anders dan de
 geestelyke te zien. Hetjes waarin alleen van neren een
 kleine opening is zijn daarvoor gemaakt: 250 men
 ren daarin geplaatst worden. Men moet hen even-
 wel daarvoor een of twee en niet naar te gelyk naar
 de kapel (even als naar de wandelploanten) brengen;
 welk een omflag! Om de itelto en het gemak der
 gemeenschap in het bestraffen te bevorderen, is op de
 tweede verdieping, in het middelpunt een kamertje
 met rousteri aarving, waarin zich gewoonlyk de on-
 derzouwerneur zal ophouden, die daar de registers

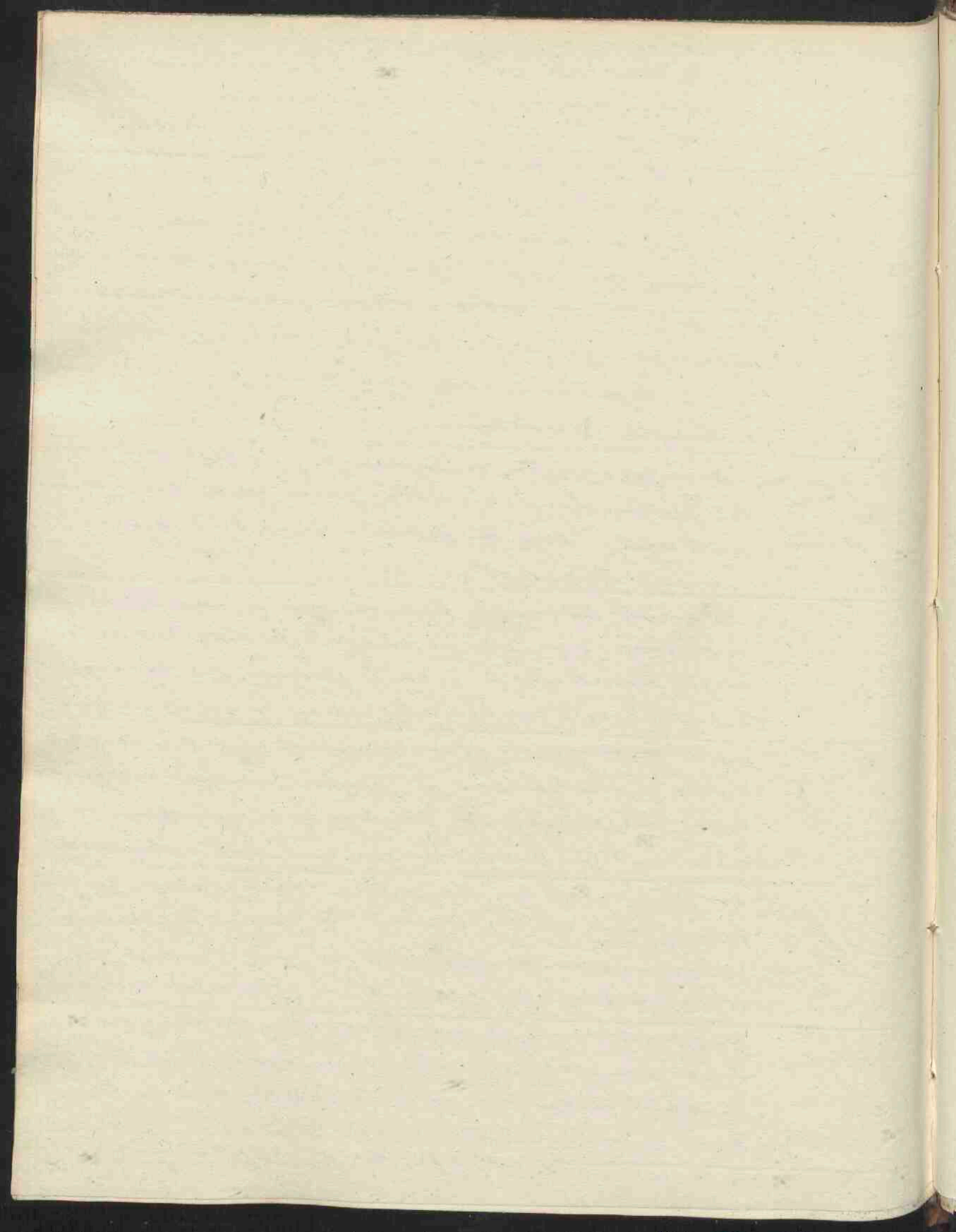

Zal byschryven en bureau handen. Aan de eene zyde
 zal hy door een spreekwyf met den gouverneur en aan
 de andere zyde op gelijke wyze met de mindere be-
 ambten, elk in hunne kammets kunnene sproken.
 Onder de groutere nestroeken is er een voor de bi-
 bliothek bestemd.

Het geheel is met een muur omringd, welke een
 vasthaak beschryft. Op elk der hoeken is een wo-
 ning voor een der beambten gebouwd; dese
 woningen zyn met schietgaten voorzien om die
 muur tegen aanvallen van buiten en van binnen
 te kunnen verdedigen.

Dese verangenis, zede men my, is bestemd voor
 ten die ten hoogste tot vyf jaren oplichting veroor-
 deeld zyn. Aan het gebouw is reeds ongeveer
 200,000 £ besteed.

Ik behoeft hier niet te herhalen wat ik reeds aante-
 ken de verangenis van Perth opgetoekend heb; hier is het
 zelfde stelsel, wat het gebouw betreft, dat de hoogste
 volkomenheid gekragt. En, indien de censure veran-
 genis, de valtsuchte afwondering van alle mannelijke
 verkeer warenlyk niet een grooten invloed ten goede
 op den mensch oefende, dan was dese verangenis een
 waar middel. Ik kan my evenwel niet voorstellen
 dat daar welke kunstmiddelen slochte menschen door
 gaande goed zonder worden. Zy zyn aan een willaken
 onergeleneid die schrikkelijk is, en inder meiny wel-
 willendheid of zelf afkeer by de verangenis en oppaf-
 ters plaats vindt, is de taestand van den censuren ge-
 vangene nestroekt wanhopig; - het is eene verstatelike
 pyntbank welke die der inguiritie kan overvaren.
 Het is niet vreemd dat zelfmoord en vinneloesheid
 in die verangenis te Philadelphia en elders

voorkomen. Men stelle niet naar welke gezopenheid voor
godsdienstigen en dwepen in dit stelsel wordt aangehouden.
Waarlijk men is hier goed gezind ook op eenen dwaalweg
waaraan het te hopen is dat men door het gezond ver-
stand spoedig weder mij afgebragt worden.

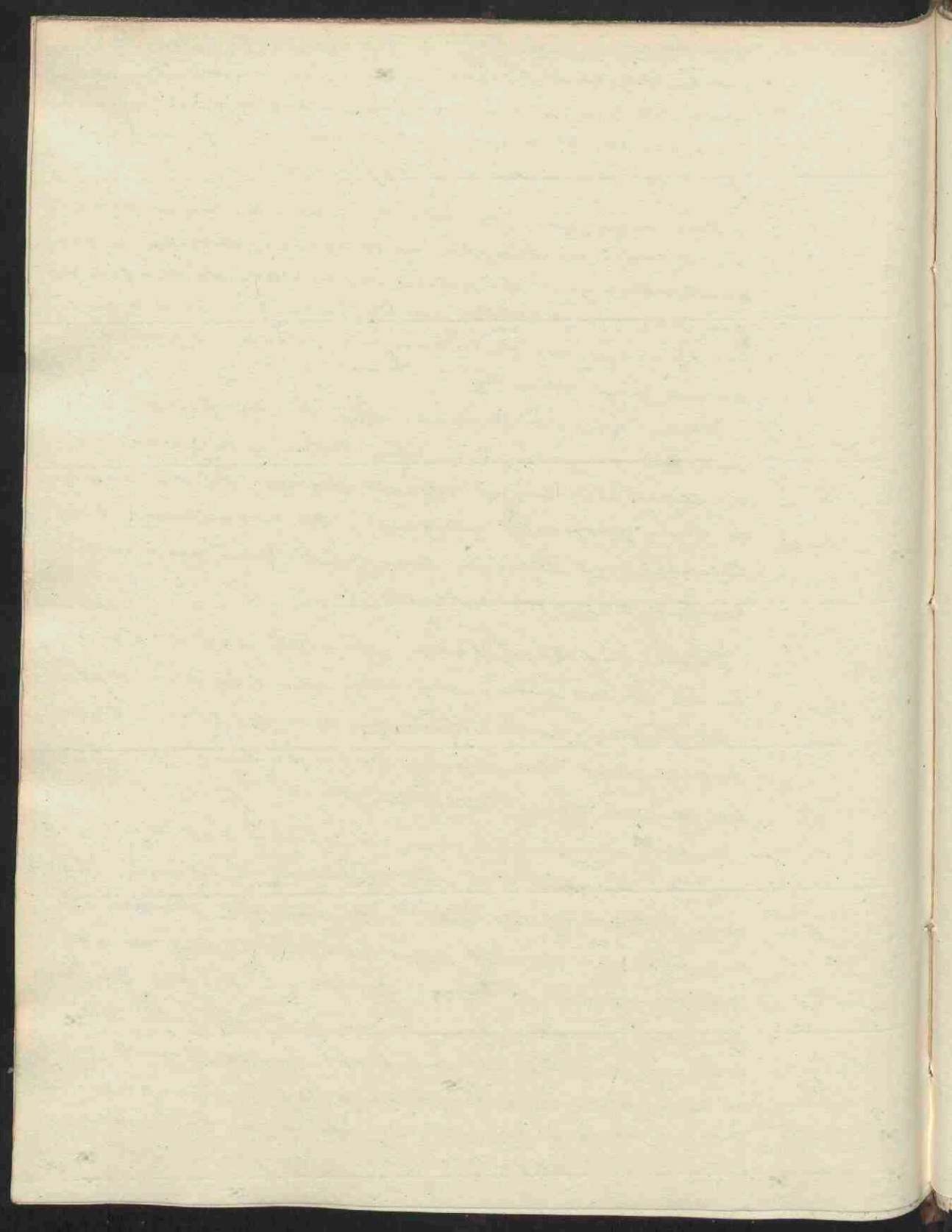
Van mijne vele laatste bezoeken, en mijne gangen
om boeken en brieven op te sporen, behoeft ik geene
aanteekening te houden; zy maken de laatste be-
gen van het verblijf in Londen tamelyk verma-
kend; want het oppakken van boeken, kaarten enz.
kamt mij daarbij.

Dezen avond berucht mij de Hr. Goble, en ver-
volgens ging ik in in den Schaamburg van Co.,
rent garden, waar Macbeth en Richard Coeur
de Lion gespeeld werden. De uitvoering van
Shakspeare's Schouw treenspel was niet uitte-
kend, maar ook niet slecht.

Zaterdag 22 oktober. Laatste dag in Londen,
en na al het schoone weder, een dag rein regen.

Ik ging naar het Bureau van de Stroomboot,
had mij al bezorging voor de kuit met be-
ken, die ik naar huis zand.

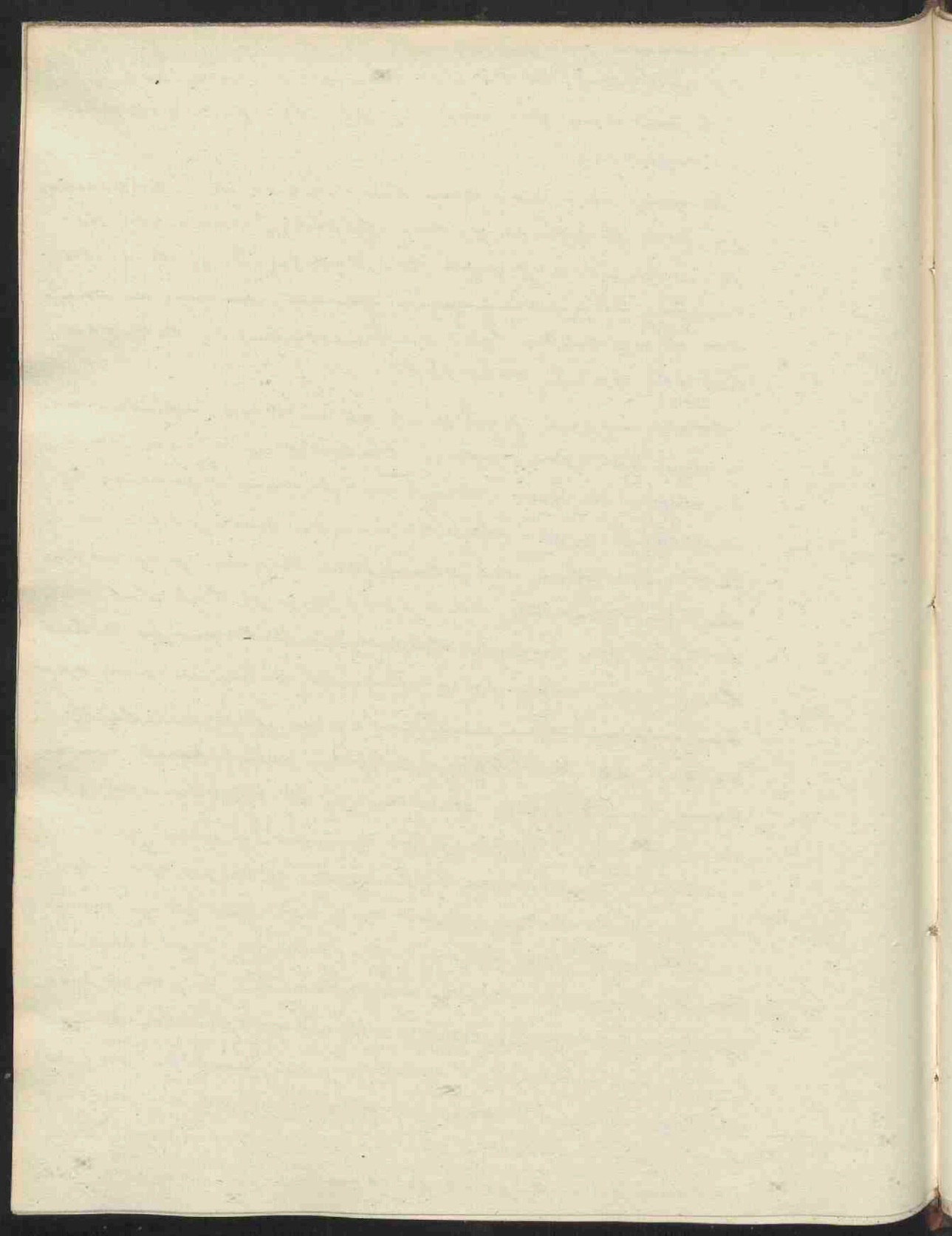
Van de bezoeken waren voor mij nog merkbaar,
die die by den Hr. Maculloch, met wien ik veel
over Engeland sprak, - by den Hr. Scoble, die
mij als gewoonlyk met waernte van de af-
schaffing der slaverny sprak; - by den Hr. Wil-
low, den grooten kamer van Oostersche talen en
letteren, dien ik in het East India Houtz vond,
en aan wien ik in het belang der Bibliothek te
Utrecht vraag om de werken welke door de Oost-
indische Compagnie worden uitgegeven en aan vele

wetenschappelijke inscripties worden geschonken.
Op zijn raad herhaalde ik mijn verzoek schrift-
lyk om aan het bestuur der Comp. te worden
mededeeld.

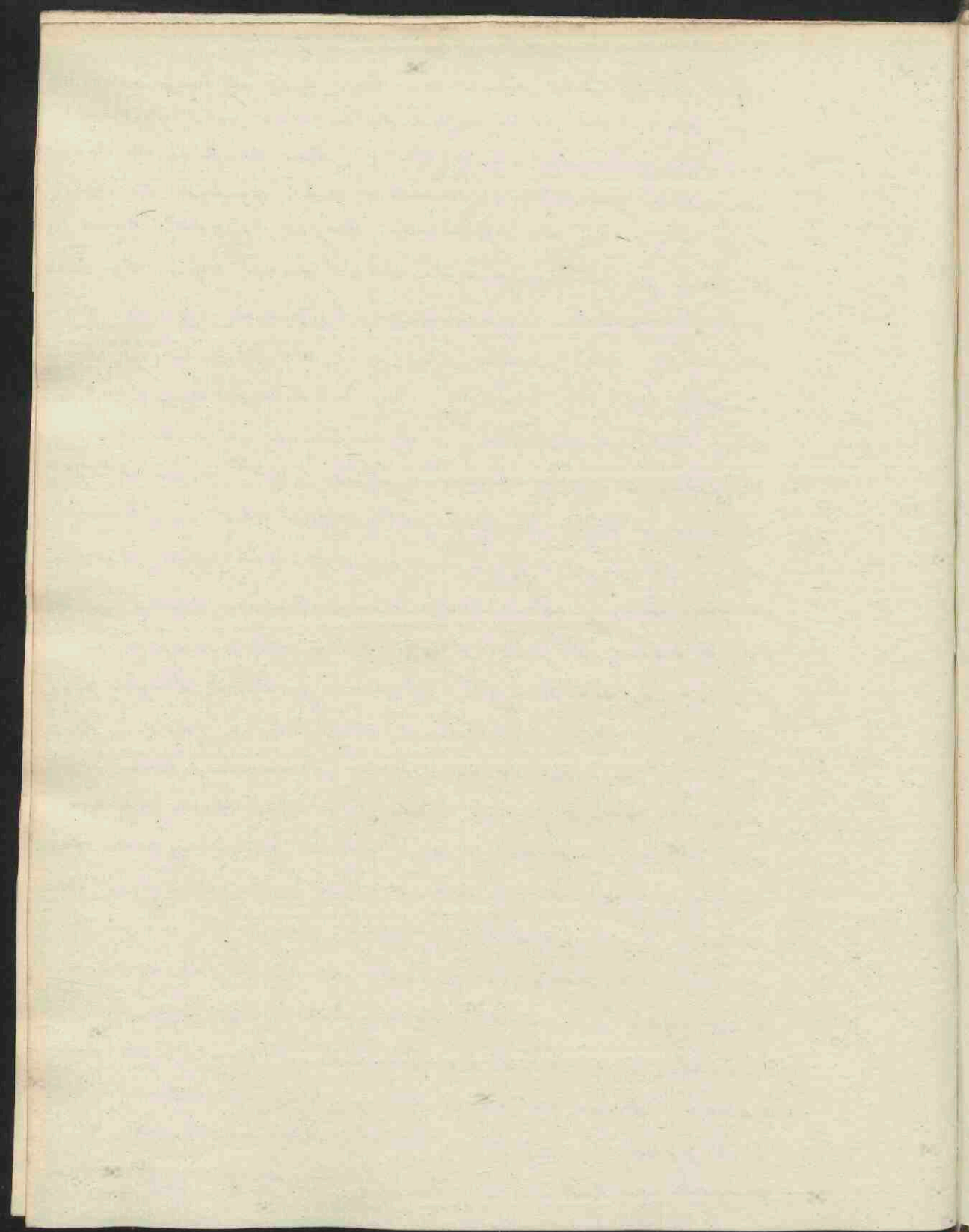
Ik ging ook nog aan het lokaal der Maatschappij,
by het beschaving van Afrika, waar my de
Secretaris my van den toestand en de uitstap-
ten der Maatschappij sprak, en my de laat-
ste Berigten en tydskriften daartoe betrekke-
lyk ter hand stelde.

Dezen avond pakte ik op en nam afscheid van
mijne huisgenooten. Onder deze waren een
kaptein ter zee Nankant en zyne vrouw; hy
was lang op de Afrikaanische kust geweest en
had meer dan een slavenhandelaar aangehan-
den; zoodat hy de verlossing had van aan-
duisenden negers de vryheid bezorgd te heb-
ben; - hy was eens Iersche vrouw van veel
kennis en Britsenpersoons belezenheid; -
verder de Mr. Hancock, een uitstekend musi-
kant; - Pempor, Student in de keekunde, ze-
kerstij van Saint Kitts, waar hy aan zyne
oorn als heelmester hoopte op te volgen, een
zeer gaedaardig maar ook zeer lot jong mensch;
- Tennalls een Noord Amerikaanse uit Nieuw
York, die vry wel onderrigt was, en met wien
ik nog al veel over zyn land gesproken heb; -
Cary, een Iersche barister, die veel kennis en
bekwaamheid tekenen te bezitten, en my nu en
dan wat ontrent het reft mededeelde. Van
andere nearbygaande gasten, zyn my de mee-

to niet eenuardig by name bekend.

Eer ik Londen vaarmal zag, wyl ik nap optoek-
 nen, dat dese wereldstad by uitloek goed bestuat
 en des avonds verlicht is. Men heeft in de laat-
 ste jaren praeven genomen met andere bestua-
 ting dan die der groote kazen, welke tacht in-
 tunne voort intimentand goed zyn. De Mal-
 edamstraten zyn wy goed, maar zy worden
 door het veer veel beryden al te moedig, en
 in den zomer vanden zy ondragelyk neer-
 stof veroorzaken, indien men zo met een
 hondend nat hield. Baker velduet de de-
 strating met houten blokken. Die zyn een
 voet lang, en men neemt praeven met aller-
 lei normen. Men heeft deser dagen, vulgent de
 dagbladen, de plaats onderrecht waer men
 het eerst die houten straat geleed heeft, na-
 melyk in Oxfordstreet, voor vier jaren. Hoe
 is daar een der leandigste straten; overwel-
 zyn de blokken in dien tyd nap geen halve
 duim afgesleten. Het racht vanden over dese
 voort van planheit is zeer aangenaam. Het
 is my voorgekomen, dat het ook meer en
 meer uitgebreid word; - haewel men en
 toch een gewijpte aanmeeking tegen
 maakt, namelyk de gladheit wanneer het
 yvelt. Voor de verlichting die by intimentand
 leid gaet en tot in alle haeken algemeen is,
 worden ook praeven genomen met ander dan

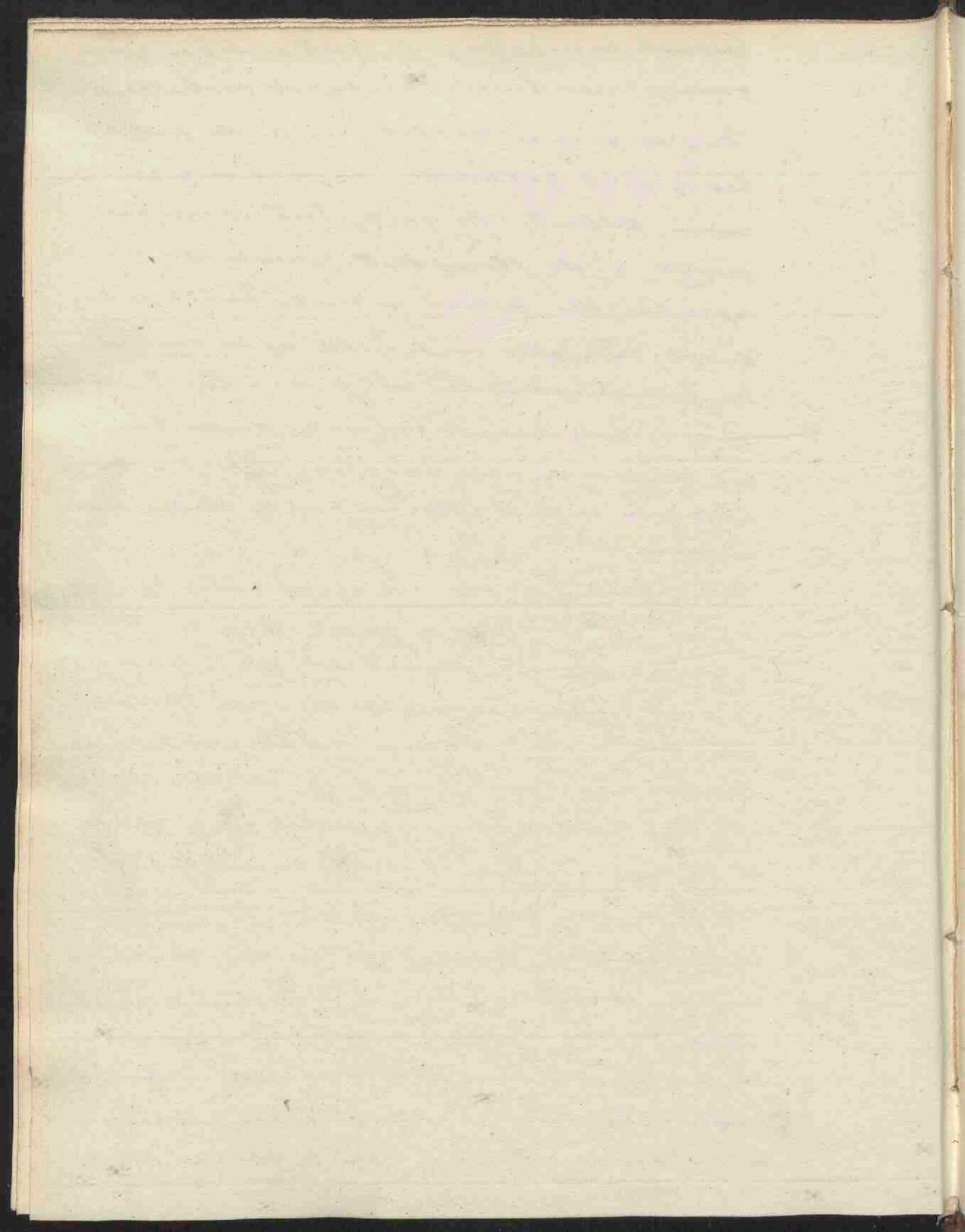

gewaonw staankalougas; doch ik heb er geene
 genaegsame berichten omtrent verkeeren.

Van de groote verandering in de politie
 heb ik reeds gesproken, en zy is ook genoeg-
 saam bekend. De veiligheid is nu zeer
 groot, en de strengheid waarmede men de
 agenten der politie in tucht houdt, waar-
 boort tegen alle inbreuken op de veiligheid.
 De gebrekkigheid der politie van Londen was
 tot een spreekwoord geworden, en nu kan zy
 tot middel worden aangepaard, en merkelyk
 heeft men ze in Dublyn en andere steden reeds
 nagevolgd.

Zondag 23 October. Ik stond vroeg op, liet
 my een "Cab" halen, die op alle tyden van den dag
 en den nacht op de steen kan gevonden worden;
 en reed naar de beplanten van den Batavier,
 even beneden den Tower. Te half zeven was
 ik reeds aan land, en te zeven ure varend
 af. Wy hadden zeer goed weder by de naast op
 de Theems, zoo dat wy de schoone boorden
 zeer goed zien konden. Te vier ure kwamen
 wy in volle zee, en vagen alleen nog van Eng-
 land de stranden die men Fensland noemt.

Maandag 24 October. Doren morgen waren
 wy te half vier naar Helderactsluis; maar de
 talke ambten kwamen eerst tegen zes ure aan
 land om den Batavier in te klaren. Hiervoor

verloren wy veel meer dan de uren die wy maakten.
 machten, dewyl ons het ty luttel niet meer zoo
 gunstig was. Wy waren zelfs in genaas nau
 op de ondiepe plaatsen, verscheiden uren te ma-
 ten stil liggen. Wy kwamen er gelukkig over heen,
 en zoo bezochten wy Rotterdam twifelen een
 en twee uren. Het ander vrach van myn gaed
 hield niet lang op, en ik kwam weldra by
 myn vader aan, dien ik het geluk had in wet-
 hand weder te vinden, na volbrachte reis
 van meer dan drie maanden. Hieran avond en
 Dinsdag 24 oct. zag ik met groot genoegen
 myne waardte betrekkingen weder, met weld
 van de reis gesproken en verhaald.

Woensdag 25 octob. des woensdags te half
 vier verliet ik Rotterdam, en te negen uren
 kwam ik te Utrecht aan. Zoo had ik deze
 my groote en zeer belangrijke reis met veel
 voortpoed ten einde gebracht.

a 2727 #

